

MÜZİK DÜNYASINI ANLAMAK

Müzik Endüstrisinin Sorunları

MÜZİK DÜNYASINI ANLAMAK

Müzik Endüstrisinin Sorunları

Yrd.Doç.Dr. Mihalıs (Michael)Kuyucu

İstanbul Aydın Üniversitesi

Yazar Hakkında:

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi İngiliz Ana Bilim Dalı bölümünden mezun olduktan sonra Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalında Pazarlama yüksek lisansı eğitimi alan Michael Kuyucu, doktorasını Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İletişim Bilimleri Fakültesi Basın ekonomisi ve işletmeciliği ana bilim dalında tamamladı ve Medya Ekonomi ve işletme doktoru unvanını aldı.

1994 yılında medya sektörüne giriş yapan Michael Kuyucu, bugüne kadar Alem Fm – Radyo D – Süper Fm- Joytürk- Radyo Mega – Radyo Klas – Number One TV – Best Fm gibi radyo ve televizyon kanallarında yöneticilik ve programcılık yapan Kuyucu, Canwest Medya ve GBTimes Medya gibi küresel medya gruplarının Türkiye şubelerinde de yönetici olarak çalışmıştır.

Yayınlanan Kitapları:

“Her An Her Şey Olabilir” (2005) , Kar Yayınları.

“Pop İnfilakı” (2006) Nokta Kitap.

”Sürgün Gibi Masallarda / İlhan İrem’in Hayatı” (2008) Pegasus Yayınları

“Türkiye’nin Eurovision Serüveni” (1. Baskı 2005 Nokta Kitap / 2. Baskı 2011 Esen Kitap)

“Türkiye’de Medya Ekonomisi” (2012) , Esen Kitap.

“Yeni iletişim Teknolojileri ve Yeni Medya” (2013) Zinde Yayıncılık

“Müziğin K.M. Taşları -1-“ (2014) Zinde Yayıncılık

“Global Media Researches” (2014) Atiner

“The Media Industry” (2014) – Zinde Yayıncılık

“Müziğin K.M. Taşları -2-“ (2014) Zinde Yayıncılık

Müzik emekçilerine

İçindekiler

Önsöz	9
Popüler Müzik Kavramı.....	13
Popüler Müzik Endüstrisinin Doğuşu	19
Türkiye’de Müzik Endüstrisinin Gelişim Süreçleri.....	39
Araştırmanın Amacı ve Yöntemi	59
Bulgular	60
Müzik üreticileri ile gerçekleştirilen derinlemesine mülakatların özetleri:	
Ali Kocatepe	88
Attila Özdemiroğlu	98
Atilla Yelken	106
Attila Atasoy.....	112
Baha Boduroğlu	117
Bilgen Bengü (Cici Kızlar)	124
Bora Ayanoglu.....	131
Coşkun Demir.....	137
Çelik.....	146
Edip Akbayram.....	155
Ege	167
Behzat Gerçeker (Enbe Orkestrası)	178
Ercan Turgut	184
Erdener Koyutürk	192
Erhan Güleriyüz (Ayna Grubu).....	205

Erol Büyükburç	213
Ersan Erdura	225
Hürşid Yenigün.....	232
Metin Özülkü.....	239
Nil Burak	250
Salim Dünder	257
Selçuk Ural	270
Soner Arıca	285
Yeliz	293
Yeni Türkü / Derya Köroğlu	300
Yonca Evcimik.....	309
Ahmet Akkaya (Ah Canım Ahmet)	316
Ahmet Selçuk İlkan	324
Altan Çetin	330
Aslıgül Ayas	326
Asya	341
Aşkın Tuna	346
Aykut Gürel.....	351
Bora Öztoprak	355
Cenk Taşkan.....	359
Deniz Arcak.....	364
Fatih Erkoç	368
Grup Gündoğarken.....	372
Hakan Peker.....	387
Hakkı Yalçın	391
Harun Kolçak	396
Hazal	401
Jale.....	406
Kıraç	411
Nur Yoldaş	416
Orhan Ölmez	420

Ömür Göksel	428
Recep Aktuğ	433
Selami Şahin	437
Selim Çaldıran	443
Suat Aydoğan.....	447
Vedat Yıldırımboza	451
Yaşar	454
Yeşim Salkım.....	458
Yusuf Güney.....	462
Sonuç: Değerlendirme ve Öneriler.....	465
Kaynakça.....	469

Önsöz

Müzik yüzyıllardır var olmasına rağmen endüstrileşme sürecine yakın geçmişte başlamıştır. Başlangıçta notaların yazıya dökülmesi ile ortaya çıkan müziğin bir endüstri haline gelmesi için eserlerin çoğaltılarak geniş kitlelere sunulmasını beklemiştir. Bu süreç sonrasında gerek toplumsal olaylar gerekse kitle iletişim araçlarının gelişmesi, müziğin endüstriyel karakterinin gelişmesine katkıda bulunmuştur.

Türkiye’de de müzik endüstrisi Cumhuriyet sonrasında yaygınlaşan plak üretimi ile müziğin geniş kitlelere hitap etmesi ile başlamıştır. 1950’li yıllardan sonra batı kaynaklı müzik ve Arabesk başta olmak üzere diğer türlerin gelişmesi sonrasında yaygınlaşmıştır. Günümüze geldiğimizde internet teknolojisinde yaşanan gelişmeler, dijital müzik kavramını ortaya çıkarmış ve müzik endüstrisinde bir dönüşüme neden olmuştur.

Herkesin yere göğe sığdıramadığı uğruna efsaneler yazdığı internet ve “yeni medya” müzik dünyasını kökten değiştirdi. Plakları çok özledik, ama artık onlar sembolik birer nostaljik ürün olarak kaldı. Her ne kadar son yıllarda yeniden plak üretilse de cd ‘nin plak versiyonunu dinlemek profesyonel müzik dinleyicisine hiçbir şey vermiyor. Plakların eski kayıt kalitesini artık hiçbir teknoloji vermiyor.

Analog kayıtlar, hücum kayıtlar, orkestrasyon, kontrşanlar, romantizm ve dahası... Her şey artık geçmişte kaldı. Günümüz gençleri ellerinde cep telefonları ile sözde sosyalleşme peşinde bilinçsizce kendilerini tüketiyorlar. Bunu hepimiz biliyoruz ki artık hiçbir şey eskisi gibi değil ve olmayacak.

Böyle bir süreçte müzik endüstrisinin gerçek savaşçıları anmak ve onların geçmişe yönelik düşüncelerini bugünün gözü ile öğrenmek için yola çıktık. Herkesle bir buçuk saati bulan özel röportajlar yaptık, gönül isterdi ki her şeyi kelime kelimesine yazabilelim ama malum Türkiye’de kitap okumak bir işkence. Kitap okumayı bir işkenceye dönüştürenler yeni kitapların da basılmasına darbe vuruyor. Onun için kısıtlı imkânlar dâhilinde bu araştırma

için yapılan mülakatların özetlerine yer verdik. Gönül isterdi ki Türkiye dünyanın en çok Facebook kullanan beş, altı ülkesi olmak yerine dünyanın en çok kitap okuyan on ülkesinden biri olsaydı. Bunu gönül isteyebilir ama egemen güçler istemez. Onun içinde bu sadece bir hayal olarak kalacak.

Bu çalışmada Türkiye’de müziğin endüstrileşme evreleri üzerine bir literatür araştırması yapılmış ve müzik endüstrisinde 1960larda günümüze kadar faaliyet gösteren müzisyen ve yorumcularla yapılan derinlemesine mülakatlarla müzik endüstrisinin sorunlarına yönelik bir araştırma yapılmıştır. “Müzik Dünyasını Anlamak” için müzik endüstrisinde faal olan sanatçılarla yapılan bu mülakatlar da müzik endüstrisinin gelişim sürecinde yaşanan evreler ve bu evrelerin getirdiği zorluklar üzerine tespitlerde bulunulmuştur.

Elinizdeki bu çalışma 1960’lardan günümüze kadar geçen 45 yılda müzik endüstrisinde faaliyetlerde bulunan ustaların kendi perspektifleri ile dile getirdikleri müzik yaşamlarını anlatmaktadır. Müzik endüstrisinin sorunlarının derlendiği çalışmada müzik dünyasını anlatmak için endüstriyel sorunların gelişiminin betimlenmesi amaçlanmış ve ‘müzik dünyasını anlamak’ isteyenlere bir yol haritası çıkartılmıştır.

Bu çalışmada Türkiye’de üretilen müziğin endüstriyel yolculuğunda aşağıdaki soruların yanıtını bulacaksınız:

1. Müzik endüstrisini iletişim teknolojilerinden hangi oranda etkilenmiştir? Fonogramın tarihçesi müzik endüstrisini nasıl etkilemiştir?
2. Türkiye’de üretilen müziğin endüstrileşme sürecinde ne tür sorunlar yaşanmıştır?
3. Türk müzik endüstrisinde yaşanan sorunlar nelerdir? Bu sorunların çözülmesi için neler yapılmalıdır?

Bu kitapta müzik dünyasında 1960lardan günümüze kadar aktif faaliyette bulunan 56 müzik yorumcusu ile yapılan mülakatları içeriyor. Bu kitapta sadece anılar değil, anıların arkasında derinlerde saklı olan “hayat dersleri” de yer alıyor.

Müzikle kalın.

Yrd. Doç. Dr. Mihalıs Kuyucu (Michael Kuyucu)

Medya Web: www.michaelkuyucu.com

Akademik Web: www.mihaliskuyucu.com

Ekim 2014 İstanbul

Popüler Müzik Kavramı

Sanayileşmiş toplumların önemli özelliklerinden biri kitlesel üretimdir. Kitlesel üretim beraberinde kitlesel tüketimi zorunlu hale getirmiştir. Kitlesel tüketim çok boyutlu ve kültürel zenginlikten daha çok, tek boyutlu tüketime dönük kitle kültürü içinde hız ve yoğunluk kazanır. Kitle kültüründe değerleri biçimlendiren kültürel zenginlik yerine, tüketimle yönlendirilen kitle, kültürü egemen olur. Bu kültürde reklâmlar, kişilerin sağduyularına değil tutumlarına seslenir. Tüketim tutkusunun giderek yaygınlaşması, gerçek ihtiyaçları gidermekten daha çok, insanın iç dünyasındaki boşluğun giderilmesine uğraşır. Bu tüketim yarışı içinde bilgilerin kirlenmekle kalmadığı gibi, insanların tek tek kültürel derinliklerini yitirerek sıradanlaşması söz konusudur (Onuk, 2009: 560).

Popüler müziğin ne olduğu ve neyi kapsadığı konusunda çok farklı görüşler ortaya atılmıştır. Bu durum müzik türü olarak popüler kültürün her toplumda farklı algılanması ve farklı biçimlerden ortaya çıkmasından kaynaklanmaktadır.

Latince *“popularis”* kavramından gelen popüler kelimesinin kökü 'populus' olup halk anlamına gelmektedir. Popüler müzik de folk müzik ile birlikte halka ait müzik demektir. Bununla beraber iki kavram kelime anlamları aynı olsa da ilk kullanıldığından bu yana farklı şeyleri ifade etmeye başlamıştır. 19. yüzyılda ise popüler herkes için kolay anlaşılır müziği ifade eder olmuş; popüler müzik, herkesin beğendiği, anlayabildiği, kitleye ait olan anlamı kazanmıştır. Ait olduğu yöre tarafından anlaşılması yeterli olan folk müzik ise asıl anlamından uzaklaşmıştır (Solmaz. 1999: 154).

Daha geniş bir tanıma göre popüler müzik “küresel ya da yerel müzik türlerini bir potada toparlayabilen ve kendi iç dinamiklerine göre bu müzik türlerine şekil verebilen bir türdür”. Bu üslupların dünya çapında hızla yayılması ve birbirine eklemlenmesi müzisyenlerin (besteci, söz yazarı, şarkıcı, yapımcı vb.) yanı sıra izler kitlenin de taşıyıcı ve belirleyici bir rol oynamasından kaynaklanmaktadır (Kaniyolu, 2010: 1).

Van Dijk'e göre popüler müzik, belli bir dönemin dilini ve burada yatan anlam yapılarını, inanışlarını, tutum ve çatışma alanlarının yanı sıra sosyal ve kültürel dönüşüm izlerini taşımaktadır (Paker, 2009: 88).

Popüler müzik tanımlarındaki karmaşıklık, onun kültürel bir fenomen olmasından kaynaklanmaktadır. Middleton'un aktarımıyla Birrer'in tanımlarına göre popüler müzik (Sakar, 2009: 388):

- Normatif tanımlamalar: Popüler müzik bayağı bir tür d r.
- Olumsuz tanımlamalar: Popüler müzik folk ya da sanat olmayan başka bir tür d r.
- Toplum bilimsel tanımlamalar: Popüler müzik onlar için ya da onlar tarafından üretilen belirli bir toplumsal grupta ilişkilidir.
- Teknolojik-ekonomik tanımlamalar: Popüler müzik kitle medyası tarafından bir pazarda yayılır.

Pop müzik, popüler teriminin kısaltılması yoluyla elde edilmiş bir ifade olup genelde bütün popüler müzik türlerinden yararlanılarak oluşturulmuş bir isimdir. Fakat pop müzik kavramı popüler müziğin içerisinde daha güncel, eğlenceye dönük ama daha geçici ve basit bir tür olarak da tanınmaktadır. Pop müzik için kimi otoriteler tarafından popüler müzik içerisinde; dansa, gençlere, kolay anlaşılr ve basit olmaya, gelip geçmeye uygun bir alt tür olduğu söylenmektedir. Pop müzik 1950'li yıllardan sonra özellikle gençleri hedefleyen müzikler dizisini anlatmak için popüler müzik teriminden kısaltılarak müzik literatürüne girmiştir. Pop müzik, pazarlanabilir unsurlarla, yani metalarla uğraşan bir popüler kültür ürünü, tüketim kültürüdür ( ift i, 2010: 153–154).

Pop müzik konuları fantezi, arabesk, halk m ziğı gibi türlerin içinde yalnızlık, isyan, kavuşamama, aşk, sevgilinin terki, kötü kader, kötü dünya, intihar, boş vermişlik, gününü gün etme şeklinde sıralanabilir. Bu müziklerin şarkı sözleri içinde argo sözlere de sıklıkla rastlanmaktadır (Onuk, 2009: 562).

Popüler müzik için yapılan farklı tanımlamalar, sosyolog ve müzikologlar için hala bir tartışma konusu olsa da, bu araştırmalar hem halk tarafından yaygın olarak sevilen bir müzik türüne işaret

etmekte, hem bir endüstriyel pazarda yayılmakta, hem de toplumsal gruplarla ilişkilidir.

Popüler müziğin tür, içerik, teknik ve estetik açıdan önemi kendisine göre klasik kabul edilen türler ile karşılaştırılarak belirlenmekle birlikte, başlı başına ayrı bir müzik türüdür ve ihtiyaç üzerine ortaya çıkmıştır ( ift i, 2010: 153).

Popüler müzik sadece endüstriyel koşullarda üretilen ve kaydedilmiş müzik ürünü değildir. Müzik, kültürel bir olay ya da ürün olarak tek başına var olabilen (konser, sokak yorumu, kendi kendine söyleme ve çalma, plaklar, kasetler, kompakt diskler); bir başka araç için içerik odağı görülen (radyo, müzik klibi, bazı filmler); ya da başka eserin ya da etkinliğin genel estetiğine ve anlamına katkıda bulunan (televizyon ve sinema için fon müziği, kilise ayinleri, düğünler, cenaze törenleri, sportif olaylarda eşlik unsuru vs.) benzersiz bir sembolik anlatım biçimidir (Lull, 2000: 33).

Popüler müziğin Fransız Devrimi sonrası, 18. yüzyıl başlarında ortaya çıktığı kabul edilmektedir. Bunun öncesinde de müzik hep var olmuştur, ancak herkesin kendi şartlarına uyan özgün tüketilen bir müziği vardı. Kitlelere ait bir müzik türü yoktu. 18. yüzyıla kadar sınıfların müzikleri oluştukları ortamda kalır ve ait oldukları sosyal evren içinde dinlenirdi. Popüler müzik ise tüm toplumsal sınıflara ortak beğeni sunar. Popüler kültürün uygulama alanı, burjuva devleti kapsamında ulus fikri ile temellendirilen modern toplumdur. Ortak kitle ürünlerinin ortaya çıkışı; farklı yaşam biçimlerinin, gelenek ve göreneklerin ulus devlet çatısı altında birleştirilmesine denk düşer ( zden, 2010: 62).

Bir diğer görüşe göre popüler müziğin başarısı kendi estetik standardını tanımlamış olmasına bağlıdır. Bu ise dinleyicilerin kendilerini ait hissedecekleri bir çatı anlamına gelmektedir. Ancak Frith popüler müziği sevicecek, sevişilecek ama kendisiyle asla evlenilmeyecek kadın olarak tanımlamıştır. Çünkü popülerlik, geçiciliği de içerisinde barındırmaktadır (Solmaz, 1996: 13).

Popüler kültürün uygulama alanı, burjuva devleti kapsamında ulus fikri ile temellendirilen modern toplumdur. Ortak kitle ürünlerinin ortaya çıkışı; farklı yaşam biçimlerinin, gelenek ve göreneklerin ulus devlet çatısı altında birleştirilmesine denk düşer.

Burjuvazinin hayata geçirdiği sermayeye dayalı yeni toplum biçiminde, eskinin ve yeninin birleşmesinden oluşan bir kültür ortamı oluşmuştur. Popüler müzik işte böyle bir kültürün ürünüdür. Pop müzik ise yaygın şekilde popüler müziğin kısaltması olarak kullanılsa da, pop müzik kavramı ile popüler müzik içerisinde daha güncel ve eğlenceye yönelik olan, geçici ve basit bir türün anlaşılacağı da ifade edilmektedir (Çiftçi, 2010: 153).

Popüler kültürün önemli bir bileşeni olan popüler müzikler kullanılan dil, enstrümanlar, alt yapı gibi değişkenler ne olursa olsun ulusal ve/veya uluslararası platformda pazarlanma olanağı bulmak koşuluyla, küreselleşmeyle karakterize edilmekte, küreselleşmenin ise sosyal gruplar ve hatta kişisel öznellikteki etkisi görece kimlikler, statüler, roller ile dolaysız bir biçimde ilişkilendirilmektedir (Celasin, 2013: 132).

Popüler kültür, kitle iletişim araçları sayesinde en kolay ulaşılan ve tüketilen, değişik toplum kesimlerini birleştiren bir kültürel dünyayı ifade eder. Böylece bizzat kültürün kendisi de endüstri haline gelmiş; topluma empoze ettiği ihtiyaçlar sayesinde kitleleri yönlendirme gücünü elde etmiştir. Öte yandan kitle iletişim araçlarının artan etkisiyle kitle kültürü olarak tanımlanan olgu ortaya çıkmıştır (Küçükcan, 2011: 35–36).

Cumhuriyet politikalarının bir sonucu olarak müzik tartışmalarında alaturka-alafranga (buna Doğu-Batı da denebilir), teksesli-çoksesli çekişmesi yaşanmıştır. Bu durum Türkiye’de hep (Doğu ağırlıklı ve Batı ağırlıklı olmak üzere) iki türlü popüler müziği var olmasını sağlamıştır. Bunlardan birincisi Doğu etkisindeki Türk müziği ya da doğrudan Arap müzikleri, 50’lerde serbest icra, 60’lardan sonra da arabesk olarak adlandırılmıştır. Diğeri ise 1960’lara kadar Batı etkili ya da taklidi olan caz, tango, rock’n roll, Anadolu Pop, aranjman, Türk Hafif Müziği gibi türler olmuştur.

Türkiye’de de 1970’lerde müzik endüstrisinde yaşanan gelişmeler sonucu kaset üretimi artmış ve popüler müzik yaygınlaşmıştır. Ancak, 1980 yılında yapılan askeri darbe müzik piyasasını etkilemiş ve müzik sektöründe bir durgunluk dönemi yaşanmıştır. Bu durum askeri darbe yönetimi ve yasaklarının tamamen bittiği 1980’lerin ortalarına kadar devam etmiştir. Bu dönemden itibaren piyasa yeniden canlanmıştır. Müzik üretiminde 1980’lerden sonra batı

teknolojisine paralel gelişmelerin yaşanması, kamusal yayından özel radyo ve televizyon yayıncılığı dönemine geçişin başlaması gibi gelişmelerle birlikte popüler müzik başka hiçbir dönemde olmadığı kadar yaygınlaşmıştır. Yurga pop müziğin yaygınlık kazanması konusunda şu görüşleri ortaya atmıştır (Çiftçi, 2010: 156):

- Türkiye'ye 1980'lerin ortalarına kadar elektronik gereçlerin ancak kaçak yollardan ülkeye sokulması, daha sonra bu engellerin kalkması ile ithal elektronik gereçlerin rahatça elde edilmesi, müzik setleri, kasetçalar ve elektronik cihazların yaygınlaşması.
- Radyo ve televizyon kanallarının çoğalması ve ihtiyaç duyulan müzik programlarının arz talep dengesini sağlayabilmesi amacıyla amatörler bile olanak sağlanması.
- Müzik yapımcılarının kar amaçlı çalışmaları
- Nüfusun %70'lik kesiminin genç olduğu Türkiye'de gençlerin (özellikle ergenlik çağındakilerin) hedef alınması
- Arabesk müziğin sıkıcı hale gelmesi ve yeni arayışlar.

Popüler müzik konusuna hem olumlu hem de olumsuz yaklaşımlar olmuştur. Popüler kültür ve popüler müziğe olumsuz yaklaşımın Frankfurt Okulu geleneğinden doğduğunu söylemek mümkündür. Frankfurt Okulu düşünürlerine göre popüler kültür kitlelerin endüstriyel üretim mantığıyla ele alınmış ve böylece toplum kapitalist sistem içinde metalaşmış kültür endüstrisi ürünleriyle kültürel aptallara dönüştürülmüştür. Çünkü Frankfurt Okulu'na göre kapitalizm kitle toplumu niteliği taşımaktadır (Sakar, 2009: 386).

Popüler müzik bir popüler kültür ürünüdür. Bir popüler kültür ürünü olarak pop müzik de farklı tanımlar çerçevesinde tartışılmıştır. Bu konudaki en eski çalışmalardan biri olan Adorno'nun popüler müzik çözümlemesinde, popüler kültürün ticari tanımlama biçimi egemendir. Adorno'ya göre popüler müziğin içeriği ve yapısı kapitalist endüstriyel sistem tarafından biçimlendirilmektedir.

Adorno'nun belirttiği gibi, popüler müzik endüstriyel sistemle yakından ilişkilidir ve belli kalıplaşmış formüllere göre üretilmektedir.

Popüler kültür tanımında da vurgulandığı gibi popüler kültür durağan değildir, içinde hem direnme hem kabullenme unsurları bulunan ve zaman içerisinde dönüştürülebilen bir kültürdür.

Adorno'nun popüler müziğin ticari boyutuna vurgu yapan yaklaşımının haklı noktaları vardır: popüler müziğin endüstriyle olan ilişkisi ve bu ilişkinin müziğin yapısına yansıdığı gerçeği göz ardı edilemez. Ancak Adorno kapitalist toplumlar da popüler müziğin ve bu müziğin yapısındaki standartlaşmanın dinleyicileri de biçimlendirdiğini savunmaktadır. Bu sav, popüler müziği dinleyenleri etkisiz olarak görmekle ve böylelikle popüler kültürü kültürel iktidarla halk arasındaki bir mücadele alanı olarak kavramsallaştıran tanımla ters düşmektedir.

Popüler müziğe olumsuz yaklaşan Kaygısız'a göre, popüler müzik sanat müziği değildir. Daha çok eğlenme, vakit geçirme ve boş zaman pratiği olan popüler müzik, müziğin ticarileştirilmesidir. Müzik ticarileştirilirken her materyalden yararlanılır; halk ve tarihi müzikten, hafifletirilen sanat müziğinden, Hint müziğinden caza kadar bütün türler ortak paydada birleştirilerek kamulaştırılır ve herkese benimsetilir (Kaygısız, 2000: 108). McGregor ise popüler kültüre olumlu yaklaşmaktadır ve O'na göre halk müziği sanayi medeniyetinin egemen olduğu şehirli ortamda yok olmayıp, yeniden ortaya çıkarak popüler müziği oluşturmuştur. Rock, köy kökenli bir halk müziğinin ABD'de nasıl şehirli azınlık müziğine -rhythm and blues-ve oradan da nasıl kitlesel popüler müziğe -rock'n roll'a dönüştüğünü anlatmaktadır (Özden, 2010: 64).

Popüler müzik özellikle kapitalist yaşam tarzını kitlelere benimsetme ideolojisi ile eleştirilmektedir. Aynı zamanda popüler müzik, sistemin buyurgan ve hükmedici yapısı karşısında bir direniş ve mücadele olarak da görülür. Dünyanın en iyi popüler müziği kabul edilen rock, bunun en iyi örneği olarak gösterilir. Müzik kültür içindeki yerini artık endüstriyelleyen yanı ile almaktadır. Müzikalite teknolojik açıdan belirlenmekte ve artık sanatçılar çok iyi olmak zorunda değildir. Müziğin endüstriyelleşmesi etkin müzik üretiminden edilgin pop tüketimine geçişe, halk veya cemaat ya da alt kültür geleneklerinin çöküşüne ve genel bir müziksel yeteneksizleşmeye işaret etmektedir (Çağan, 2003:196).

Popüler müziğe olumlu yaklaşımlar ise sentezin zemininin popüler müzik olması gerektiği yönünde görüş birliğine varırlar. Çünkü popüler müzikte folk öğeleri fazlasıyla kendine yer bulur. Popüler müzik, evlerde, arabada, mağazalarda hemen hemen her yerdedir. Bu nedenle halkın pratiklerinde gömülüdür, benimsenmiştir (Sakar, 2009: 388). Buna göre dinleyicinin müzik zevki, üyesi bulunduğu topluluğun onayladığı sanatsal ve biçimsel kültürel üretimlerle ilişkilidir. Zevki belirleyen şey bu sosyal arka plandır ve sosyolojik araştırmalar da müzik tercihlerinin insanların sosyoekonomik durumunu ve sosyal hiyerarşideki yerini nasıl belirlediğini incelemektedir. Benzer düşüncedeki Frith'e göre ise kitle kültürü düşüncesinin aksine zevkleri endüstri değil insanlar belirlemektedir. İnsanlar üretebildikleri ve tüketebildikleri müzikleri üretir ve tüketirler. Farklı sosyal guruplar farklı bilgi ve beceri tipleri gösterirlerken farklı kültürel tarihleri ve farklı müzikleri vardır. Müzik zevki sınıf kültürleri ve alt kültürlerle ilişkilidir (Frith 1996:120).

Popüler Müzik Endüstrisinin Doğuşu

Sanatsal yapısı itibariyle müzik kültürel ürünlerden biri durumundadır. İnsan ile ilişkisinde hem bireysel hem de kitlesel bir karakter taşıması, müzik sanatının sosyal, siyasal ve ekonomik gelişmelerle yoğun bir etkileşim içinde olmasına olanak tanımaktadır. Bundan dolayı müziğin endüstriyel açıdan değerlendirilmesinde farklı ekonomik, toplumsal ve sosyal değişimlerin de göz önüne alınması gerekmektedir.

Günümüzde müzik, hayatın her alanında olumlu ve olumsuz biçimde yer almakta ve bunun getirdiği ruh hallerine eşlik etmektedir. Bu eşlik haline insanlar da müziğin bir ortak lisan olması nedeniyle katılmakta ve bu deneyimi dansa, söze ve benzeri aktivitelere dökerek çeşitlendirebilmektedir (Lull, 2000: 11).

Bireysel ve toplumsal, psikolojik gereksinimlerinin karşılanmasına yönelik bu endüstrinin bütün ulusları yakından ilgilendiren ekonomisi ve sanatın ekonomiye katkıları ile ekonominin sanata katkıları bakımından önemi, bütün dünya ülkelerinin ilgisini çekmektedir (Küçüköncü, 2007: 101).

Müziğin bir sektör olarak endüstrileşmesi, özellikle plak, kaset ve CD dağıtımı sayesinde gerçekleşmiştir. Müzik endüstrisi içerisinde üretilen her plağın zamanla popüleritesinin azalması ile yeni müzik kayıtlarına ihtiyaç duyulması, bu konuda itici gücü oluşturmaktadır.

Müziğin bir endüstri haline gelmesinde seslerin kaydedilmesi başlangıç noktası kabul edilmektedir. Bugüne gelirken, teknolojinin temelleri de bu dönemde atılmıştır. Gerçekte müzik her zaman var olsa da, müzik eserlerinin notalar yoluyla kâğıda dökülmesi belli bir süre sonra mümkün olmuştur. Ancak müzik eserlerinin kaydedilmesi için 19. yüzyılın beklenmesi gerekmiştir.

Sözlü gelenek döneminde müziğin üretim ve dağıtımı sadece doğal araçlar yoluyla yapılmıştır. Yazılı kültüre geçiş ve ardından kayıt araçlarının geliştirilmesi ile beraber, müzikte de üretim materyalleştirilmiştir. Bu süreçte zaman ve mekândan bağımsızlık ortaya çıkmıştır. Bunun sonucunda müziğin üretim, sunum ve kullanım biçimi kültürel ve psikolojik karakterinin yanında ekonomik bir değer taşıması sonucunu da doğurmuştur. Bu gelişmelere paralel olarak dünyada yaşanan teknolojik gelişme ve siyasal değişimlerin de katkısıyla müzik sanatı endüstriyel bir boyut kazanmıştır (Bektaş, 2007: 17).

Müziğin endüstrileşme sürecindeki en önemli gelişme kuşkusuz notaların basılması ve kitlesel tüketime sunulmasıdır. Yaprak nota olarak adlandırılan basılı araçlar, müziğin yeniden üretimine olanak tanıyan ilk kitlesel tüketim ürünleri olmuştur (Çelikcan, 1996: 41). Yaprak notaların basımı ve dağıtımının yapılması, müzik eserlerinin ev içinde kullanım araçları ve bunların satışını da etkilemiştir. Bu süreçte ev içi kullanımı yaygınlaşan ilk araç da piyano olmuştur. Piyano çalmak, şarkı söylemek, ev halkını ve konukları eğlendirmek burjuva kadınının görevleri arasında olmuştur. Kadınların ve kızların müzik eğitimi alması iyi bir evlilik yapmak için gerekli bir yatırım olarak görülmüştür (Çelikcan, 1996: 42).

Müzik endüstrisinin tam anlamıyla gelişiminin başlaması ilk kez 1888 yılında hem Edison'un fonografına ve hem de fonografin Bell Telephone elemanları tarafından geliştirilen bir versiyonu olan gramofonu North American Phonograph Company'nin pazarlama

lisansı alması ile gerçekleşmiştir. 1893 yılında bir phonogram cihazının fiyatı 193 dolardı. Bu ürünü satın almak için ciddi bir bütçeye ihtiyaç vardı. Edison'un buluşunun özelliği müzik ürünlerinin kopyasını yapabilmesi ve aynı zamanda ses kaydetme cihazı olması bu alanda önemli bir gelişme olmuştur. Burada fonogramdan maksat plaklardır. Ancak bu girişimler etkin pazarlama politikaları yürütülememesi nedeniyle gereken ilgiyi görememiştir (Kapancıoğlu, 2006: 5).

1904 yılında Odeon adlı Alman şirketi ilk çift yüzlü plakları üretmiştir. Bu döneme kadar plakların sadece bir yüzüne kayıt yapılırken diğer yüzü boş kalıyordu. Müzik dünyasının ilk büyük plak satış başarısını Enrico Caruso adlı opera sanatçısı yapmıştır. Caruso ölümüne kadar yaptığı bu plağın satış ve telifinden 2 milyon doların üzerinde para kazanmıştır (Weissman, 1990:33).

20. yüzyılın başlarında müzik endüstrisi farklı alt sektörler oluşturarak büyümeye başlamıştır. Bu durum bu alanda rekabetin doğmasına neden olmuştur. Örneğin Tin Pan Ally şirketleri, ürünlerinin (yaprak nota) daha fazla satılması için, ürünün pazarlaması ve tanıtımına yönelik yeni yöntemler geliştirmeye başlamıştır. Bu kapsamda büyük kentlerdeki alışveriş merkezlerinde bugünkü konser anlayışının başlangıcı sayılan canlı performanslar ile yaprak notaların reklamları yapılmıştır. Kitlesel tanıtım olanaklarına henüz sahip olmayan müzik endüstrisi için bu yöntem bile satışların artmasına olanak tanımıştır (Çelikcan, 1996: 43). İlerleyen dönemlerde özellikle dans müziği ile hareketlenen müzik piyasası, yeni girişimlerin de önünü açmıştır. 1912 yılında üç olan müzik şirketi sayısı 1916'ya gelindiğinde 46'ya ulaşmıştır. Gelişen kayıt teknolojisi, müzik üretimini ucuzlatıp hızlandırırken, rekabeti ve bu arada satışları da arttırmıştır. Bu yıllarda toplam plak satışları 100 milyon dolar sınırını aşmaya başlamıştır. Müzik plaklarının satışı 1927 yılında 987.000 'ne ulaşmıştır. Yaşanan ekonomik krizden sonra ise 1932 yılında bu sayı 40.000'e kadar gerilemiştir

Müziğin endüstrileşme süreci, müzik eserlerinin üretim ve tüketim koşullarında yenilikleri de beraberinde getirmiştir. Başlangıçta sadece üst sınıfların tekelinde olan müzik, endüstrileşmenin gelişmesi ile birlikte orta sınıfa da hitap eder hale gelmiştir. Bu

değişim müzik eseri üreten sanatçıyı kilise ya da aristokrasi tarafından ısmarlanmış yapıt bağımlılığından uzaklaştırmış ancak kitlesel beğeniye bağlı üretim koşulları nedeniyle, sanatçının ürettiği eserde ekonomik bağımlılığın etkisinin belirleyici duruma gelmesine neden olmuştur (Bektaş, 2007: 18).

1920'lerde müzik endüstrisi bir anlamda patlama gerçekleştirmiştir. Ortaya çıkan hızlı yenilikler ile yeni kayıtların satılmaya başlanması, yeni ticari gelişmelerin de önünü açmıştır. Ayrıca bu dönemde radyo mecrasının da gelişmeye başlaması müzik endüstrisi adına olumlu bir ortam yaratmıştır.

Birinci Dünya Savaşı sonrasında gramofon plağının ortaya çıkışı, radyo yayınlarının yaygınlaşması ve sinema- televizyon alanlarındaki yenilikler; müziğin bir gösteri endüstrisine dönüşmesine yol açmıştır. Bu durum, bireysel ve kapalı devre olarak tüketilen müziği besleyen müzik yayıncılığının ve piyano yapımcılığının çöküşü anlamına gelmiştir. Bu dönemde ayrıca konser salonu sahipleri ve organizatörler de aktif rol almaya başlamıştır (Frith, 1996: 74).

1930'lu yıllarda radyo tam anlamıyla bir müzik aracı haline gelmiş, radyolar plak şirketlerine yıldız sanatçılarını tanıtmaya olanağı sağlamıştır. Bu dönemlerde plak şirketleri de radyolara en ucuz şekilde program hazırlama olanağı sunmuşlardır. Yine bu dönemde müziğin popülerliğinin plağın satış rakamları ve radyoda çalma sıklığı ile ölçülmesi durumu ortaya çıkmıştır (Lull, 2000: 84).

Şekil 1. Müziğin Dağıtımının Zaman Çizelgesi

İkinci Dünya Savaşı sonrasında ABD temelli Rock and Roll müziğinin çıkışı ve önemli satış rakamlarına ulaşması bağımsız müzik şirketlerinin yeni müzik türlerine verdikleri desteğin önemini de ortaya koymuştur. Günümüzde de özellikle New Age ve Rap gibi müzik türleri bağımsız müzik şirketleri sayesinde geniş kitlelere ulaşmıştır. Bu yönleriyle bağımsız müzik şirketleri yeni müzik akımlarının oluşması için müzik endüstrisine yön vermektedirler. Yeni müzik türlerini pazara sunup başarı yakaladıktan sonra büyük şirketler daha büyük yapımlar ile bu yeni müzik türünde birçok albüm ve sanatçı piyasaya çıkartmaktadırlar.

1950'lerde rock'n roll'un popüler olması sonrasında diğ er müzik türleri de popülerliklerini arttırmışlardır. Ayrıca profesyonel müzisyenlerden oluşan orkestralar, yerlerini amatör müzisyenlerin alacağı müzik gruplarına bırakmaya başlamıştır. Beatles, bu dönemi en belirgin şekilde temsil eden genç müzik grubu olarak 1960'larda zirveye çıkmıştır.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında beklenen barış ortamının kurulamaması ve soğuk savaş dönemi koşulları dünyanın barışçıl bir ortama gireceğı ve özgürlüklerin artacağı beklentilerini boşa çıkarmış, bu durum zaman içerisinde sistem, kilise ve devlete karşı bir başkaldırı niteliğindeki rock müziğinin gelişmesine ortam hazırlamıştır. ABD'de ve İngiltere'de isteme olan güvensizlik toplu protesto gösterilerine yol açmış, rock müzik de bu protesto gösterilerinde protest marşı niteliğ  göstermiştir (Duman, 2009: 240).

Bu dönemdeki siyasi ve sosyal arayışlara uygun düşen müzisyenler ve gruplar ortaya çıkmıştır. Phil Ochs, Bob Dylan, Joan Bacz protest-folk (-ki Türkiye'de de bu tarz yine 1960'ların sonu ve özellikle 1970'lerde kendini göstermiştir) şarkıları söylerken Pink Floyd ve The Doors gibi g rselliğ  müzikle birleştirerek bütününde sanatsal bir anlatım sunan gruplar da ortaya çıkmıştır. 1980'lerde gösteriye dayalı konser anlayışı, İngiltere'de New Pop akımının ortaya çıkışına yol açmış ve böylece müziğinin görsel bir deneyim olduğı; önemli olanın canlı gösteri olduğunu savunan görüşler ön plana çıkmıştır ( elikcan, 1996; 80).

New Pop akımı müzik endüstrisinin satışı artırıcı şov ve eğlence anlayışına oldukça uygun özellikler taşıyordu. Bu doğrultuda "medya imajı" oluşturma etkin bir pazarlama yöntemi olarak görülmüştür. Bu bağlamda dans m ziğ  ve g rselliğ  önem veren Michael Jackson, Madonna, Pet Shop Boys, Duran Duran gibi dünya çapında  n kazanmış kişi ve gruplar ortaya çıkmıştır.

G rselliğinin müzik eserinden ve uygulamasından daha öncelikli hale gelmesi müzik videolarının ortaya çıkışını sağlayacak bir ortamın oluşmasında da etkili olmuştur. MTV adlı müzik televizyonunun kurulması dünyada 1980ler ile beraber video klip olgusunun gelişmesi ve müziğinin g rselleşmesinin  n n  açmıştır.

Bu konuda MTV ‘nin Sony Müzik ile beraber ürettiği Michael Jakson’ın “Thriller” adlı albümünde yer alan “Billy Jean” ve “Thriller” klipleri müzik endüstrisinde ilk profesyonel üretilen video klipler olmuştur. Bu video klipler dünyada müzik endüstrisinde “video klip” kavramının doğmasına öncülük etmiştir. 1980lerden sonra müzik endüstrisi video klip kavramı ile tanışmış ve müziğin görselleşme süreci hızlanmıştır.

Şekil 2. Michael Jakson’un “Thriller” Adlı Video Klip Görseli

1980’li yıllarda, müzik endüstrisi için önemli bir pazarlama yöntemi haline gelen video kliplerden (Müzik video) yararlanma yöntemi yaygınlaşmıştır. Müziğe çekicilik kazandırma amaçlı hazırlanan video klipler, müzik albümlerinin en üst seviyelerde yaygınlaşmasına olanak sağlayıp, müziğin geniş kitlelere daha çabuk ulaşmasına yardımcı olmuştur (Çevik, 2010: 282).

Müzik videoları plak alıcılarına üzerinde düşünecekleri, laflayacakları ve görselleştirecekleri, beyinlerinde canlandıracakları ve aralarında kişisel bağlantılar oluşturacakları özel bir imge verir. Video klip sanatçının ve plak şirketinin, özel bir müzik-tüketici

kitlesine yönelik popüler bir imge yaratma ve sunma çabasıdır (Kalay, 2007: 89). Lull, video klipleri popüler müziğin promosyonu olarak değerlendirmektedir (2000: 134). Bu durum müzik kliplerinin eğlence ve rekl m arasındaki ayrımını belirsiz hale getirmektedir.

Televizyon, video ve CD’lerde müziğin klip ile  alınarak dinlenmesi, müzik endüstrisine yeni bir anlayış getirmiştir. Bu sayede ses sanatçıları vücut dilini ön plana çıkaran mimik ve hareketler ile müziğin sade olarak dinlenilmesinden çok görsel bir içerikle dinlenme ve izlenmesini sağlamıştır. Dolayısıyla ses sanatçılarının sadece sesleri ve sözleri ile değil, fiziki duruşları da önemli hale gelmeye başlamıştır (Cengiz, 2011: 376).

Müziğin endüstrileşme sürecinde CD  retim ve yayımı da önemli bir gelişme olarak ortaya çıkmıştır. İlk olarak pahalı bir müzik dinleme aleti olarak pazarlanan CD’ler ve CD çalarlar, kısa sürede ucuzlamış ve böylece müzik endüstrisi analog sistemlerden dijital sistemlere doğru bir geçiş yaşamaya başlamıştır. Ortaya çıkan dijitalleşme sonucunda plak şirketleri tarafından sunulan her bir albümün yüksek ses kalitesine sahip kopyalarının yapılması kolaylaşmıştır.

şekil 3. Dünyada İlk Sony ve Philips Tarafından  retilen CD ‘nin Resmi Logosu

İnternet teknolojisinde meydana gelen gelişmeler 2000'li yıllara damga vurmuştur. İnternette yaşanan gelişmeler müzik endüstrisi için çeşitli tehlikeler ve fırsatların aynı anda ortaya çıkmasına neden olmuştur. İnternet iletişim ve bilgilere ulaşım kolaylığı sağlarken, telif haklarının korunması ile ilgili zorluklar yaratmıştır. Web 2.0 teknolojilerinde yaşanan gelişmeler yüksek kalitede ses ve görüntünün internet aracılığı ile dinlenmesi ve indirilmesi (download edilmesi) konusunda avantajlar sağlamıştır. Web 2,0 teknolojilerinde yaşanan bu gelişmelerin yanında MP3 teknolojisini gelişmesi müzik dünyasının bir değişime girmesine neden olmuştur. Plak ve kasetlerle dinlenen müzik dijitalleşerek önce CDlere geçmiş internet ile beraber MP3 olmuş ve cdlerden çıkarak çevrim içi yollarla dinlenmeye başlanmıştır. Bu durum müzik endüstrisinde fiziki albüm satışlarının düşmesine neden olmuştur. Müzik tüketicisinin müziği internet ortamında dinlemesi fiziki albüm satışlarını düşürürken aynı zamanda sanatçıların ve müzik yapımcılarının ekonomisine de olumsuz etki etmiştir. Bu durum müzik endüstrisinde “dijital müzik pazarı” olarak adlandırılan yeni bir dönemin başlamasına neden olmuştur Bu dönüşüm müziğin dijital olarak tüketilmesine neden olmuş bu durum da “telif” konusunu önemli hale getirmiştir. Geçmişte albüm satışlarından para kazanan müzik yatırımcısı artık dijital müzik endüstrisinden gelen gelirlerle ekonomik döngüsünü sağlamaya başlamıştır.

Plak (Taş Plak – 78 Devirli Plak – 33 1/3 Devirli Plak – 45 Devirli Plak) (1880’den sonra)
Kaset (MC) (1960’lardan sonra)
CD (1982’den sonra)
MP3 (1995’ten sonra)
Dijital Platformlar (2000’lerden sonra)

Tablo 1. Müziğin Endüstrileşme Sürecinde Kullanılan Müzik Tüketim Araçları

Şekil 4. Müzik Endüstrisinde 1960lardan 1990lara Kadar Tüketilen Kaset Teknolojisi

Müzik endüstrisinde 2000 yılından sonra başlayan fiziki albüm satışlarındaki azalma herkese ‘sektör bitiyor mu?’ sorusunu

Müziğin bir endüstri haline gelmesi, pazar yapısının değişmesini de sağlamıştır. Müziği seslendiren, besteleyen ve dinleyenler arasındaki ilişkiler farklılaşmış, diğer piyasalarda olduğu gibi müzikte de serbest piyasa ekonomisi egemen olmuştur. Günümüz müzik piyasası içerisinde bireylerin müzik zevkini ve dolayısıyla ticari kaygıyı getiren unsurlar ön plana çıkmaktadır.

Tüketici kendi beğenisini oluşturan ve duygularını yönlendiren müzikleri çevresindeki müzikler içinden tercih etmektedir (Çiftçi, 2010: 159). Tüketici kitlesinin şekillendirilmesi ise yazılı ve görsel medya aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Bu noktada medyanın gündem yaratma gücü de kullanılmakta ve medya müzik tüketicisini yönlendirmektedir. Önce satışı yapılacak müziğe göre insanlar şekillendirmekte sonra satılmak istenen müzik tüketicinin her anında karşısına çıkarılarak bir alışkanlık haline getirilmektedir. Bu yapılırken de müzikteki kalite ve nitelik kaygısından çok para kaygısı ön plana çıkmaktadır (Yöndem, 2013: 1048).

1857	French Leon Scott diyaframda eklenmiş ibrenin kullanımıyla 'tütsülü' silindirde görünen bir ize dönüşen değişken hava basıncı fonotograf yarattı. Bu ses kaydı yeniden üretilmedi.
1877	- Nisanda, bir diğer Fransız Charles Cros, şair ve renkli fotoğrafik gelişiminin icatçısı metalde fotogravürün tasarımı ile Scott'un metodunun ilerleyişini öne sürdü, - Temmuzda, Thomas Alva Edison Scott and Cros'unkinden farklı olarak seslerin yeniden üretimi ve kaydı metodunu icat etti. Patent için İngiltere'ye başvurdu ve konuşma araçlarını ve sonraları fonograf olarak bilinen ses kayıtlarını içeren aynı başvuruyu 24 Aralık'ta Amerika'ya yaptı. İlk fonograflarda kalay folyo ile kaplı silindirler kullandı.

1878	Edison yeniden üretim sırasında düşük ses şiddetiyle başa çıkmak için basınçlı hava hoparlörünün kullanımını keşfetti. British Horace Short ve C.A. Parsons bu tür hoparlörlerin üretimini başardı, Auxetophoneslar sonunda diğer uygulamalarda kullanıldı.
1884	Emile Berliner Edison'un silindirine 'Pater Noster'i ('Lord's Prayer') kaydetti. Bu kayıt ilk örnek kayıt olarak Londra'daki BBC ofisinde korunuyor.
1886	Edison cila kaplı kayıt silindir için Amerika'dan patent aldı. Bu kalay folyo silindirinin son kurulumu oldu.
1887	Berlinli kayıttaki ses bilgisiyle geleneksel geçişinden sonra başarılı bir metod geliştirdi.
1888	Edison'un gramofonunun ürünleri ve Bell-Tainte Graphophone (Alexander Graham Bell'in ve Charles Tainter'ın erkek kardeşi Chichester Bell tarafından kurulan bir şirket) kontrat yazdırma aracı olarak kullanıldı. Bu ürünlerin eğlenceli kullanımı ticari bir değer olarak düşünülmedi.
1890	Edison'un gramofonu ve Bell-Tainter Graphophone rekabete girdi. Gramofon toplum içinde daha popüler oldu.
1901	Asitli plak gravürün ilk metodu balmumu tabaka kullanımının yerini aldı.

1902	Caruso birçok şarkısının kaydını ilk defa yaptı. Silindirlerin popülerliği düşüşe geçti.
1903	İlk 12" kayıtlar Monarch tarafından piyasaya sürüldü. HMV İtalyan 40 kopya ile Verdi's 'Ernani' eserini piyasaya sürdü.
1904	Fleming 'Fleming titreşim valfi' vakumlu tüp diyeti icat etti. Lee de Forest daha sonra 'De Forest valve' triyodu yarattı. Elektro kayıt şimdi uygulanabilir.
1906	Victor'un görüntüsünü yaptığı Victrola gramafon tanıtıldı. Onun başarısı Victrola ismi gibi ürünün tanımlayıcı ismi olarak kullanıldı.
1913	Decca taşınabilir gramafonu sundu.
1917	Jazz müziğin silindirlerde ilk yığın yayın izni alındı.
1919	- Elektro kayıtlar deneysel amaçlı başladı. - Garrard Mühendislik British Crown Jewellers'ın yan kuruluşu gramofonlar için hassas mekanizma tasarladı.
1923	Kayıt firmaları radyonun artan popülerliğinden dolayı düşüşe geçti.
1925	Bu yıl birçok kayıt firmasının ilk elektro kayıtlarını sergilediği yıl oldu.

1927	'The Jazz Singer', piyasaya sürülen şarkısıyla ilk büyük kitlesel popülerliğini yakaladı.
1931	- Alan Dower Blumlein (EMI) modern tekniklere dayalı stereo kayıt tekniği için patent aldı. - Thomas Edison 84 yaşında öldü.
1934	BASF AEG tarafından yapılan geniş ölçekli araştırmalar için 50,000 metre manyetik kaset üretti.
1935	AEG-Telefunken Berlin Kongresi'nde 'Magnetophon'un ilk sokak gösterisini yaptı.
1936	BASF'ın mühendisleri, 'Magnetophon' kullanarak Sir Thomas Beecham tarafından yürütülen London Filarmonik Orkestra tarafından Mozart'ın 39.Senfonisini kaydetti. Bu kayıt iyi ses kalitesiyle hala var olan senfonik orkestranın ilk kaydıydı.
1941	1917'den beri kayıt kalitesinin ilerlemesi için ilgi gösteren Leopold Stokowski Walt Disney'in 'Fantezisinde' şarkı çalan orkestrayı yönetti.
1942	RCA Victor 'Chattanooga Choo-choo' kaydı bir milyon üzerinde satış yaptı. Bu kayıt Glenn Miller'e ilk altın kayıt ödülünü getirdi.
1945	Kayıtların ses izgesi önemli ölçüde genişletildi. Savaş sırasında müzik üretimi arttırmak için kullanıldı. Araştırmalar gösterdi ki bu yükseliş % 25'e çıktı. Bu, diskografi tarihinin gelişmesine katkıda bulundu.

1948	Petrol endüstrisi çok kullanışlı plastiği sundu, Polivinil Klorid (PVC), mıknatıslı şeritler ve düşük ses gürültülü diskler için kullanıldı. PVC, Edison'un 1926'da yarattığı 20 dakikalık 'long play' kayıtlarından daha yüksek kapasitelerle geleneksel kayıtlar yaptı.
1949	- Transistorün Shockley, Brittain ve Bardeen tarafından ilk sunumu sadece tasarım da değil ses aracının verimliliğinde ve yerli araçlarda da devrimi getirdi. - İlk 45 RPM kaydının RCA tarafından piyasaya sürülmesiyle 33 RPM ile 45 RPM arasında rekabet başladı.
1954	Kayıt stüdyolarına ilk stereo araçları sağlamaya başladı.
1956	Stereofonik kayıtlar monofonik seslerle birlikte marketlerde yer aldı. 'My Fair Lady' albümü ve Van Cliburn tarafından Tchaikovsky'nin piano için birinci konseri bir milyonun üzerinde satan ilk albümler oldu.
1960	Stereo ses, tamamen monofonik sesin yerini aldı.
1963	Philips Berlin kongresinde ilk müzik kasetini sundu.
1965	Kayıtlı kasetler dağıtımına sunuldu. İlk yıllarında 9,000 ünite satmayı başardı. Aynı zamanda sonsuz bir şekilde çalma avantajı olan 8 izli kaset otomobillerinde yaygınlaşmaya başladı.
1966	Dr Ray Dolby, Dolby Noise Reduction System (Dolby Gürültü Azaltma Sistemi) sundu. Bu kayıt sistemi küresel çapta yaygın olan kayıtlarda uygulanan sistem oldu.

1968	85 firma 2,4 milyon kayıt sattı. Kasetin market değeri sadece 1968 yılında \$150 milyona ulaştı. On yılın sonunda Philips kaset kullanımında standart marka oldu.
1971	Dört kanallı diskler (Quadrophonic) marketlerde yer aldı. Ama bu sistem araçların ve ekonomik çevrenin uygunluk konusunda karışıklığı yüzünden tüketicide talep almadı.
1975	Stüdyolar bilgisayar kullanmaya başladı.
1977	Kaset satışları vinyl disklerin satışında azalmaya neden oldu. Kayıt firmaları albümlerini her iki türde de piyasaya sürmeye devam etti.
1979	Sony Woundabout kasetçaları tanıttı. Bu ürün daha sonra walkman olarak adlandırıldı. Bunun avantajı hoparlörden düşük, iyi ses kalitesi üreten küçük kulaklıklar ve pilinin etkisinin iyi olması. Ürünün ilk fiyatı \$200 oldu.
1981	- % 25 daha küçük ve % 50 daha az taşıma alanı ile Walkman II 'nin tanıtımı yapıldı. Fiyat önemli ölçüde düştü ve WWII'dan sonra en başarılı müzik ürünlerinden biri oldu. - Kablolu Kanal, MTV video klipler yayınlamaya başladı. Bu, takip eden yıllarda, müzik videoları şarkıların promosyonu için gerekli oldu. - Philips müzik endüstrisine CD sistemi sundu. Sony ile iş birliği, ticari kullanım için dijital disk üretmeye başladılar.
1982	- Michael Jackson'ın albümü 'Thriller' 40 milyon adet sattı. Bu tüm zamanların en çok satış yapan albümü oldu.

	- Ekim ayında CD donanım ve yazılımının üretimi Japonya'da başladı.
1983	CD ilk kez resmi olarak 1 Mart'ta İngiltere'de görüldü. Vinyl diskten sonra, müzik endüstrisi için ikinci büyük yenilik olarak düşünüldü.
1984	Bob Geldof Afrikalı Uluslara destek için Canlı Yardım organize etti. Konserin toplam geliri 50 milyon pound oldu.
1986	Yıl sonuna kadar 50 milyon CD satıldı.
1988	İlk kez, CD satışları vinyl LPs'den üstüne çıktı. 1989'dan beri CD satışları 200 milyon adet satış yaptı. Vinyl kayıtları müzik marketlerden yok olmaya başladı.
1989	Sony Amerika'da kasetten daha küçük ama aynı mantıkta olan DAT'ı sundu (Digital Audio Tape). Kayıt firmalarının baskılarından sonra, DAT çalar üreticileri, dijital kopyalamayı önlemek için SCMS (Serial Copy Management System) (Seri Kopya Yönetim Sistemi)'ne başvurdu.
1991	Philips Compact Disc Interactive (Etkileşimli yoğun teker) (CD-I) sundu. Bu ürün CD-ROM 'a dayalı ama ses CD'leri, filmleri, oyunları, vb. yeniden üretme yeteneği ile ilgi gördü.
1992	Yeni şerit kayıtlar her iki tipi de kabul ederken, Philips ses kasetine uygun ve onunla aynı ölçüye sahip DCC'yi (Digital Compact Cassette) sundu. Philips ile anlaşmaya varamayan Sony, kasetin kolay kullanımıyla CD'nin kalitesini kombin eden, MiniDisc (MD) yarattı.

1993	DCC ve MD'nin görünmesine rağmen, CD müzik endüstrisinin hâkim ürünü olarak kaldı.
1996	İlk DVD (Digital Versatile Disc) Las Vegas'da Tüketiciler Elektronik Fuarında tanıtıldı.
1997	Elton John'un Princess Diana için yaptığı 'Candle in the Wind 1997' en hızlı satan single oldu. Piyasaya sürülüşünden 24 saat içinde Amerika'da 8 kez platin ödülü aldı.
1998	- Mp3 kullanımının yaygınlaştı. - Müzikte filigranlar kullanılmaya başlandı.
1999	SDMI müzik korsanı ilk yasal alternatif çözümü hedefledi.
2001	- Çevrimiçi müzik satışı paylaşımı yıllık sonuçlarda ilk kez RIAA sundu. - Apple iPod'un ilk neslini marketlere sundu. - Napster, ilk dosya paylaşımı servisi, pek çok yasal problemten sonra kendi servisini kapattı.
2003	- Müzik tarihinin ilk dijital mağazası iTunes (Steve Jobs tarafından 2001 yılında ilan edilen) ekimde piyasaya sürüldü. Bu oluşum insanların müzikle etkileşimini sonsuza kadar değiştirdi. - Sosyal İletişim Ağı servisi yeni artistler tarafından geniş çapta kullanılan MySpace piyasaya sürüldü.
2005	- Bilgisayar oyunu Guitar Hero'nun üçüncü serisi piyasaya sürüldü, Guitar Hero III: Kayaların Efsanesi 2007'de 1 milyar dolarlık satış yakalayan ilk oyun oldu.

	- Youtube açıldı. Bu platform kullanıcı tarafından yaratılan video sunum/ paylaşımını yaygınlaştırdı ve çevrim için müzik paylaşımında devrim yarattı.
2007	Robbie Williams ve EMI ilk '360 deal' ürününü sundu.

Tablo 2. Fonogram'ın Tarihçesi

Türkiye’de Müzik Endüstrisinin Gelişim Süreçleri

Türkiye’de müziğin endüstrileşmesi Batı’dan daha geç bir dönemde başlamıştır. Bu süreçte Batı’da da olduğu gibi ekonomik, siyasal ve sosyal belirleyiciler etkili olmuş, özellikle Cumhuriyet’in ilanı sonrasında ortaya çıkan gelişmeler müziğin endüstrileşmesine öncülük yapmıştır.

Osmanlı döneminde müzik, uzun yıllar meşk denilen ve öğreticiden aktarılan tarzda amatör olarak gelişmiştir. Sadece müzikle uğraşan, geçimlerini sadece müzikle sağlayan müzisyenler 17. yüzyılda azınlıkta kalmıştır. Bu müzisyenler 19. yüzyılın son çeyreğinde müzik dinletisinde bulunan umuma açık yerlerin çoğalmasıyla, bir anlamda "piyasa"nın oluşması ile çoğalmıştır. Bu piyasanın oluşması ile ses ve saz sanatçıları bu mecralarda icrada bulunmaya başlamışlardır (Karlıdağ, 2009: 226).

Osmanlı döneminde 18. yüzyılın sonları ve 19. yüzyılın başında, Türk müzik kültüründe köklü bir dönüşüm başlamıştır. Bu dönüşüm sırasında Dede Efendi, Şakir Ağa, Emin Ağa gibi besteciler Batı müziği etkisinde eserler üretmişlerdir. Dönemin sanat anlayışına egemen olan romantizm ile birlikte klasik akımın sıkı kuralcılığından uzaklaşmaya başlanmıştır. Söz konusu değişimin ilk somut örneği, Dede Efendi'nin vals ritmindeki "Gülnihal" adlı eseridir (Gümüştekin, 2000:15). Dede Efendi'nin ardından Türk müzik dünyasında önemli bir isim olan Hacı Arif Bey, halkın daha kolay anlayabileceği, "şarkı" formunda yapıtlar bestelemeye başlamıştır. Bu dönemlerde basılı notanın yer almaması nedeniyle ortak belleğe dayalı Osmanlı müziği müziğin metalaşmasını önlemiştir. Bestecinin ve icracının birlikte olmasının yanı sıra

kullanıcısının da ayrılmamış olması nedeniyle müzik metalaşma sürecine girmemiştir (Karlıdağ, 2009: 227).

Rast sarfa
Usulü : Semai
Dede Efendi

Yine bir gül nihal aldı bu gönlümü

S A Z

Yi ne bir gül ni fal al di bu gön lü mü
Gör me dim kim se de boy le bir gön dil nâ ba

gön lü mü Sim ten gön ca tem bi be del
dil nâ ba Döy le kaç boy göz boy le el

öl gü zel öl gü zel A te şin ruhi le ni
boy le yüz boy le yüz Â şî kin bağ n ni

yak tı bu gön lü mü gön lü mü
üz me âe göz sü zer göz sü zer

Pür e da pür ce fa pek kü
El a man pek ya man her za

çuk man pek ol gü zel pek ol gü zel D.C.
man ol gü zel

Yine bir gül nihal aldı bu gönlümü
Sim ten, gonca tem bi bedel ol güzel
Ateşin ruhi ni yak tı bu gönlümü
Pür edo, pür cefa, pek küçük, pek güzel

Görmüdün kimsede böyle bir dînâra
Böyle kaç, böyle göz, böyle el, böyle yüz
Aşkın bağını özmeğe göz süzer
El aman, pek yaman, her zaman ol güzel

Şekil 6. Osmanlı'da Geleneksel Müzik Kalıplarını Yıkan İlk Beste "Gülnehal"

1800'lerin sonunda farklı etnik yapıları barındırması ve zengin müzik geçmişi ile İstanbul, ses kaydı yapılmasında en uygun kentlerden biri olarak görülmüştür. 1895'de fonogram ülkeye gelmiştir. Kolay kayıt yapabilme olanağı sayesinde evlerde bile kayıt yapılabilirken, kopyalama olanaklarının elvermemesi nedeniyle fonogram tüm dünyada olduğu gibi Osmanlı piyasasında yaygınlaşamamış ve yerini gramofona bırakmıştır. 1900 yılı yazında "the Gramophone Company"nin gerçekleştirdiği kayıtlar Türk müzik tarihinin kayıt başlangıcı sayılmaktadır (Ünlü, 2004:139-140).

İlk popüler Batı müziği ürünleri, sarayda icra edilen, geleneksel ağır musikiye bir tepki olarak 1870 sonrasında ortaya çıkan ve işgal yıllarına dek hızla yayılan kantolardır.

İlk zamanlar Özellikle İtalya'dan aktarılan kantolar, zamanla yerleştirilmiştir. Cumhuriyet sonrasında da Saadettin Kaynak, Yesari Asım Arsoy, Refik Fersan gibi yerli sanatçılar kanto bestelemişlerdir. Bu dönemde yerli operetlerin bestelenmeye başlaması da Batı müziğinin yayılmasında önemli dönüm noktalarından biri olmuştur.

1923'te Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması müzik alanında yeni girişimleri de beraberinde getirmiştir. Atatürk'ün öngördüğü reformlarla eski müzik kurumları Avrupa'dakilere benzer biçimlerde yapılandırılırken, yeni müzik kurumları da kurulmaya başlanmıştır. Reformların tam anlamıyla gerçekleştirilebilmesi için, alanında iyi yetişmiş kişilere gereksinim duyulmuş, bu amaçla Cumhuriyetin ilk yıllarında Avrupa'nın kültür merkezlerine genç müzisyenler gönderilmiştir (Aydiner, 2009: 96). Bununla beraber cumhuriyetin kuruluşu müzik piyasasının yapısına ve denetimine bir değişiklik getirmezken, 1926 yılında piyasaya giren Colombia, o dönemde faaliyette bulunan iki ana şirketi satın alarak Feriköy'deki plak fabrikasının sahibi olmuştur.

Elektrikli aygıt ve mikrofona ile gerçekleştirilen ses kayıt cihazının gelmesiyle yaşanan canlılık müzik piyasasında genişlemeye yol açmıştır. Bu dönemde piyasada Colombia'nın dışında Gramofon Türk Ltd. Şirketi ve Polyphon Musikwere Deutsche Grammophone

Ag.'nin oluşturduğu oligopolistik yapı görülmektedir. Gramofon Türk Şirketinin plak fabrikası açarak 78'lik plakları üretme amacına Atatürk de destek vermiş ve fabrika için gerekli araziye bağışlamıştır (Çakmur, 2001:159).

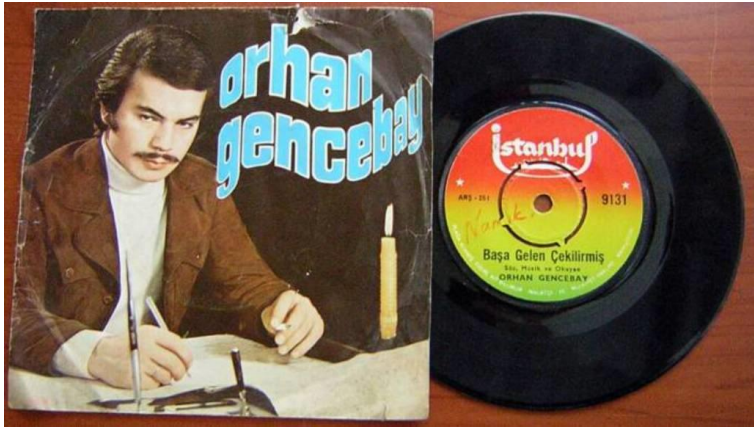
1930'larda tüm yurttaki süren Batılılaşma çabaları, iktidar eliyle toplumun kültürel dönüşümünü de hedef almıştır. Bu süreçte Batı müziğini benimsetmek amacıyla 2 Kasım 1934'ten başlayarak 6 Eylül 1936'ya dek Türk müziği radyolarda yasaklanmıştır. Benzer bir anlayışla Türk müziğinin okullardaki öğretimine de son verilmiştir.

Radyoda Türk müziğine getirilen yasakla toplum Türk müziği dinlemekten mahrum kalmış ve radyo dinleyicileri Arap radyolarına yönelmiştir. O dönemde radyonun, halkın zevklerine etkileyecek yaygınlıkla olduğu tartışmalı olmakla beraber bu gelişmenin ileride arabeski ortaya çıkaran etkenlerden biri olduğu da iddia edilmektedir. Deren'in de belirttiği gibi, halkın zevki zorla Batı'ya yönlendirilmeye ve resmî müzik politikasına göre biçimlendirilmeye çalışılırken, en istenmeyen şey olmuş, Arap radyosuyla Doğu etkisi Türk müzik zevkine işlemiştir (2002:382-427). Bu etki, 1960'lı yıllarda arabesk müzik olarak popülerleşse de, 1990'lı yıllara dek bu tür müzik TRT kanallarında sansür edilmiştir.

1950'lerden sonra çok partili yaşama geçilmesiyle beraber ekonomide yaşanan değişimler yaşam tarzı ve kültürel yaşamı da etkilemiştir. 1950'lerden itibaren, tüketimin artması, ithal malların piyasalarda yer bulması ve yapılan Amerikan yardımlarının da etkisiyle Amerikan tarzı bir yaşam biçimi benimsenmeye ve yayılmaya başlamıştır. Bu dönemde kırdan kente göç olgusu, müzik piyasasını tümünden etkileyecek arabesk müziğin topluma yerleşmesini de sağlamıştır (Özbek, 1998: 168-169).

Özbek'e göre arabeskin 1968'de Orhan Gencebay ile patlamasından 1979'lara kadarki toplumsal anlamı ile tanımlanacak olursa, özellikle 1980'ler sonrası arabeskin toplumsal anlamı değişmiştir. Gerek müzikal üretimi, müzik yapısı, şarkı sözleri ve tüketici profili gerekse de toplumsal anlamı açısından arabeskte açıkça görülebilir olan bir değişimin, müzik endüstrisinin gelişmesi, kentlerdeki nüfus yoğunluğunun, niteliğinin ve zevklerin

değişmesi ve toplumsal siyasal ortamın değişmesi, seçim yatırımı için dağıtılan rantlar ve ticaret ve finans temelli yeni bir taşra burjuvasının gelişmesi gibi birbirine eklenerek etkileşen faktörlerle yakın ilişkisi vardır (Özbek, 2012: 20). Meral de “Popüler Kültür ve Orhan Gencebay Arabeski” adlı eseri arabeski tanımlarken bu yönde bir çelişkiyi dile getirmektedir: “Arabesk, yukarıdan aşağıya empoze edilen bir kitle kültürü değil, halka ait direnme ve kabullenmelerin, İsyân ve boyun eğmelerin ideolojik ifadesini bulduğu: hâkim sınıfların hegemonik projesine eklenilebileceği gibi alternatif bir hegemonik projeye de eklenilebilecek bir çelişkili popüler çağrılmalar taşıyan bir popüler kültürdür” (Özbek, 2012: 95).

Şekil 7. Orhan Gencebay'ın 45'lik Plağı

Arabesk müzik, kültür endüstrisinin gelişmesiyle yakından ilgili bir ürün olmuştur. 1962–1963 yılları arabesk müziği yaygınlaştıran 45'lik plakların çıkmaya başladığı, plak piyasasında firma sayısının arttığı dönem olmuştur. 1970 sonrasında stereo kayıta geçilmesi, kasetten kasete hızlı kayıt yapan makinelerin ithal edilmesi ve yerli kaset üretiminin başlaması gibi gelişmeler sonucu kaset piyasası canlanmıştır. 1983 yılından itibaren ise müzik endüstrisinde Batı teknolojisine uyum artmıştır.

Teknolojik gelişmeler ile birlikte kaset üretiminin artması arabesk müziğin çehresini değiştirmiştir. Firmaların çoğalması ve emeğin uzmanlaşması sonucu, müzik üretiminde şarkı sözü yazarından besteciye, müzisyenden yöneticiye, korsan kasetçiden yapımcıya dek iş bölümü gelişmiş ve ürünlerde standartlaşma başlamıştır. Bu süreç müzik işletmeciliğinin gelişmesinde önemli bir kilometre taşı olmuştur.

Türk Pop Müziği'nin gelişmesinde 1961 tarihi büyük öneme sahiptir. "Bak Bir Varmış Bir Yokmuş" adlı şarkı, Türk pop müziğinin ilk şarkısı kabul edilmektedir. 1961 yılında Fecri Ebcioglu'nun yazdığı sözlerle, müziği Bob Azzam'a ait olan batılı bir şarkı ilk defa İlham Gencer tarafından Türkçe sözler ile yorumlanmış ve taş plak olarak piyasaya sürülmüştür.

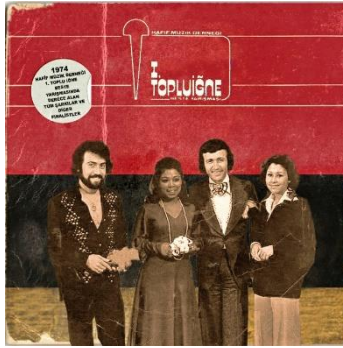

Şekil 8. İlham Gencer'in "Bak Bir Varmış Bir Yokmuş" Placı

Türkiye'nin ilk kült müzisyeni sayılabilecek Erol Büyükburç da aynı tarihlerde ortaya çıkmış ve bir taş plakta dinleyiciye ulaştırdığı "Little Lucy" adlı şarkıyla büyük başarı elde etmiştir. Plak piyasasında "Little Lucy" ile başlayan canlanma, taş plaktan daha kullanışlı ve kolay üretilen 45'liklerin ortaya çıkışıyla birlikte daha da artmıştır. 1962 yılında, o dönemde Galatasaray Lisesi'nde öğrenci olan Barış Manço ve topluluğu "Haramiler" ilk Batı müziği 45'liğini

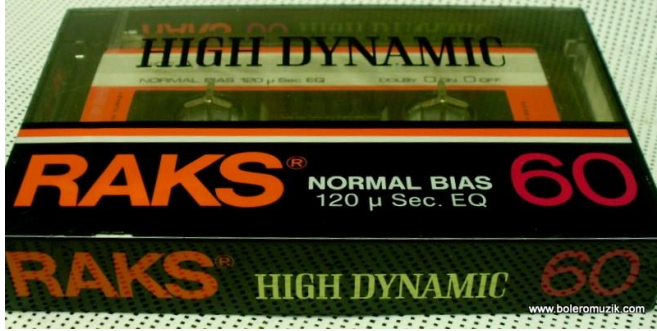
çıkarmıştır. Gültekin (2007: 11)'in de belirttiği gibi 45'lik plakların 60'larda yaygınlaşması, çok önemli gelişmeleri de beraberinde getirmiştir. Bu dönemde Grafsoni, Odeon, Columbia gibi uluslararası firmaların temsilcilikleri ve Arya Plan müzik endüstrisinde ön plana çıkan müzik şirketleri olmuştur.

Türkiye'de 1970'lere gelindiğinde müziğin endüstrileşmesinden tam olarak söz etmek mümkün değildir. Bu dönemde Ali Kocatepe'nin kurduğu "I Numara Plak"ın yanı sıra, Atilla Özdemiroğlu ve Şanar Yurdatapan'ın kurduğu ve Türkiye'nin ilk ulusal sermayeli yapım şirketi unvanına sahip "ŞAT Yapım" da önemli gelişmeler olmuştur. ŞAT Yapım'ın düzenlediği "I. Toplu İğne Müzik Yarışması" TRT'den canlı olarak yayınlanması ve Türkiye'nin ilk beste yarışması olması açısından büyük öneme sahip olmuştur.

Şekil 9. 1.Toplu İğne Beste Yarışması Plağı

1970'lerden sonra gelişen uzunçalar (LP) ve kaset teknolojisi, 1974 yılında kasetten kasete hızlı kayıt yapan makinelerin ithal edilmesi ve en önemlisi 1976 yılında Plaksan firmasının İlk yerli kaset üretimine başlaması, Türk Pop müziğinin gelişimi açısından önemli dönüm noktaları olmuştur. 1978 yılında Raks ismini alacak olan Sabra'nın ve 1980'den sonra Teletrans, Uzelli, Nora ve Bantsan gibi kaset fabrikalarının kurulması ve bunların ürünlerinin ithal kasetten daha ucuz olması, kaset tüketiminin hızla artmasına yol açmıştır.

Şekil 10. 1980’lerde Türkiye Kaset Piyasasında Pazar Lideri Olan RAKS Marka Kasetler

Türkiye’de müziğin endüstrileşmesi sürecine gazino kültürünün de büyük etkisi olmuştur. Bu mekânlarda şöhrete kavuşan isimler, sektörün hareketlenmesinde önemli rol almışlardır. 1980’lerde gazinonun yerini alan televizyonun yaygınlaşması, müzik sektörü üzerinde belirleyici olmuştur. Tek kanal da olsa televizyon, her türden müziğin çalındığı, bir programda pek çok şöhretin yer aldığı bir arz alanı olmuştur. Bu yıllarda kayda değer önemli gelişmelerden biri. Kültür Bakanlığının Türk müzikisi koroları kurmaya başlamasıdır.

Popüler müziğin kısır olduğu 1980’lerde, Fikret Kızılok, Erkin Koray, Sezen Aksu. Zülfü Livaneli gibi sanatçılar; Mazhar Fuat Özkan, Grup Gündoğarken, Yeni Türkü, Bulutsuzluk Özlemi gibi gruplar, ciddi satış rakamlarına ulaşan albümler yapmayı başarmıştır. Bunlardan özellikle Sezen Aksu’nun dönemin koşullarına uygun olarak arabesk motiflerle süslü olan albümü “Sen Ağlama” ve elde ettiği başarıyla diğer müzik gruplarının önünü açan Mazhar Fuat Özkan’ın “Ele Güne Karşı Yapayalnız” albümü pop müzik piyasasının önemli kilometre taşları olmuştur.

Şekil 11. Sezen Aksu 'Sen Ağlama' ve MFÖ 'Ele Güne Karşı' Albümleri Kapakları

1980 sonrasında Batı'daki teknolojik gelişmelerin Türkiye'ye de gelmeye başlaması ile bir yandan arabesk müzik icra ve tekniğinin gelişmesi ve bu müziğin kendi içinde çeşitli türlere ayrılmasına imkân verilirken, öte yandan müzik üretiminde bir standartlaşma ve uzmanlaşmayı da beraberinde getirmiştir. Bu durum tüketiciye

müziği daha ucuza satın alma ve müziğe daha kolay ulaşabilme imkânı ile bir demokratikleşme getirmiştir. Bu durum aynı zamanda müzik üretiminde yapımcılar, şarkı sözü yazarları, besteciler, yorumcular, derlemeciler, yönetmenler arasında gelişen uzmanlaşma, ortaya çıkan ürünün sanatçı bireyin denetiminden çıkarak piyasanın ortalama klişe ürünleri haline dönülebilmesinin yolunu açmıştır (Özbek, 2012: 21).

Türkiye'de pop müziğin gelişimi tek yayın organı olan kurulan ve 1964'ten itibaren TRT bünyesine giren radyonun ve 1968'ten sonra yine TRT tekelinde yayına başlayan televizyonun dışında gelişmiştir. TRT'nin Türk müziğine karşı onu tamamen yasaklamak gibi katı tutumları biraz yumuşatmış olsa da Arabesk müziğe uyguladığı sansür uygulaması, 1990'lara kadar sürmüştür. TRT'nin popüler olanı görmezlikten gelme politikası özel sermayeli televizyon ve radyo kanalları yayına başlayınca kadar, yani 1990'lara kadar sürmüştür. Popüler müziğin pop müzik olarak adlandırılması bile 90'larda gerçekleşmiştir. Daha öncesine popüler müziğe "Türkçe sözlü hafif müzik" denilmiştir. Arabesk müzik ise bütün popülerliğine rağmen radyoda ve televizyonda yer bulamamıştır. TRT, 1990'lara kadar yılbaşı ya da bayram gibi kimi özel günlerde arabesk müziğini bir hediye gibi yayınlamıştır.

Kayahan, Sezen Aksu, Nilüfer, Zerrin Özer gibi şarkıcıların arabeske yaklaşan ve hatta yer yer arabesk şarkılar söylemesi, popun arabeskleşmesi sürecinin de önünü açmıştır. 1990'larda arabesk, popüler sanatlardan sinema dışında müzikte pop'u da kendine benzetmeye başlamıştır ve artık şehrin kendi ürettiği son popüler kültürel değer olan "pop müziği", şehirli bürokrat aydının da gücünü iyice yitirmesiyle kendi niteliğini belirleyen sınıfları kaybetmeye başlamıştır (Bağcan, 2007: 56).

Türkçeye "Türk Popu" teriminin yerleşmesi ise yaklaşık yirmi yıllık kısa bir zamana denk düşer. 1990'ların ortalarına kadar tek kanallı televizyon, sansürler ve medyadaki tekel sonucunda pop müzik kendini var edebilecek alanlar bulamamıştır. Tecimsel kanalların ortaya çıkışı, internet ve özel radyolar gibi çok sesliliğin arttığı 1990'lı yılların ikinci yarısında ise, pop müzik kavramı yeniden kullanılmaya başlanmıştır. Artık medya özeldir ve varlığını sürdürebilmesi için tüketicilere ihtiyacı vardır, daha çok para

kazanmak içinse, hızlı tüketime. Bu durum 1990'larda pop müziğin yeniden ön plana gelmesine ve yeni pop müzik starlarının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Yonca Evcimik, Burak Kut, Tarkan, Kenan Doğulu gibi isimlerle beraber Türkiye'de Pop müzik büyük bir ivme yakalamıştır.

90'larda özel radyo ve televizyon kanallarının ortaya çıkışıyla birlikte artan müzik kanalları müzik üretimini büyük ölçüde etkileyerek, müziğin endüstrileşmesine katkıda bulunmuştur. Bu döneme kadar devletin tekelinde olan radyo ve televizyonun 1993 yılında değiştirilen Anayasa maddesiyle serbestleştirilmesi sonucu TRT'de yayınlanamayan pek çok müzik türü ve şarkıcısı özel kanallarda izlenebilir olmuştur. Müziğin sürekli ve ücretsiz biçimde yayınlanması ilk önceleri diğer ülkelerde olduğu gibi kaset satışlarını olumsuz etkilemişse de kısa süre sonra satışların artmasını sağlamıştır (Çelikcan, 1996:106).

MTV'den hareketle "Young Star" adlı bir kanal ile müzik televizyonculuğu dünyasına giren Uzan Grubu, 16 Ağustos 1994 tarihinde ilk Türkçe müzik kanalı olan KRAL TV'yi kurmuştur. Kral TV ile birlikte kesintisiz müzik yayını, televizyona da taşınmıştır. Böylece müzik, görsel ve işitsel kullanım yönünden, tamamen kamusal yayıncılık alanının dışında, gösteriye ve metaya dönüştürülmek üzere kurgulanmaya başlanmıştır. Korsan kasetçilik ve yapımcılıktan korsan yayıncılığa uzanan oldukça geniş bir alanda, müzik endüstrisi büyük bir illegalite içinde kurulmaya başlanmıştır (Bağcan, 2007: 61).

Müzik endüstrisinin günümüzde ulaştığı değer 130 milyar doları geçmiştir ve bu pazar müzik endüstrisi içinde kültür endüstrisinin de bir parçası durumundadır (Kuyucu, 2013: 25).

Müzik piyasasında çok farklı dallardan sağlanan müzik gelirlerinde son dönemlerde dijital satışlar önemli hale gelmiştir. Örneğin 2011 yılında CD satışları ilk defa Spotify ve iTunes'dan satılan albümlerin gerisinde kalmıştır. Tez (2012) CD teknolojisinin artık önemini kaybettiği ve kasetler gibi ömrünü tamamladığını savunmaktadır:

"Leonard Cohen'in "Old Ideas" albümü ilk haftasında 41 bin adet sattı. Yüzde 70'i CD olarak satıldı. Lana Del

Rey'in "Born To Die" albümü ilk haftasında 77 bin sattı. Ancak bu satışın yüzde 26'sı CD olarak gerçekleşti. Bu gidişatı göstermek açısından önemli bir veri. CD aslında 90'ların sonundan bu yana uzatmaları oynuyor. Son olarak iş en baba sanatçıların back kataloglarını üç kuruşa pazara çıkarmaya geldi. Bir alana diğeri bedava muhabbeti ve benzeri kampanyalarla "gittiği yere kadar gitsin" dendi, stoklar eritildi. Şu andaki son trend ise DVD'li, özel kayıtlı, yarıdöner ve pahalı paketler hazırlamak ve bu şekilde "altın vuruş" yaparak görkemli bir törenle elveda demek CD'ye. Sizin anlayacağınız üç ya da beş yıl. CD'ye veda etme zamanı geldi..."

Müzik piyasasında bu gelişme trendi ABD'de 2012 yılında da fiziksel satışların azalışı şeklinde seyretmiştir. Bu dönemde CD satışlarında % 14,5'lik azalma devam etmiş, ancak nostalji niteliği taşıyan plak satışlarında % 32'lik bir artış yaşanmıştır

(<http://www.teknokulis.com/Haberler/DijitalSesVeGoruntu/2014/01/13/plak-satislari-2013te-artti>).

Müzik endüstrisindeki geleneksel yapı artık teknolojik değişim, artan rekabet, küreselleşme ile farklılaşmaktadır. Bazı durumlarda müzik ile alakası olmayan şirketler bile sektöre etki edebilmektedir. Bunun bir örneği Apple Computer'in 2003 yılındaki yeni internet satış sistemi ve iTunes'dir. Bu sayede cep telefonları ile internete bağlanarak, müzik indirme ve depolama gibi kolaylıklar sunulmuştur. Piyasaya çıktığı andan itibaren 5 milyon şarkı indirilmiştir. Bunun ücreti ise şarkı başına 99 centtir. Bu tarz yeni teknolojilerle birlikte daha karmaşık dağıtım ve promosyon kapıları açılmıştır ve bundan sonra da açılmaya devam edecektir.

Bilgisayar, internet, müzik ürünü formatı, müzik dinleme cihazı teknolojilerinde meydana gelen her ilerleme direkt olarak müzik ürünlerinin satın alım yerini ve miktarını, ürün çeşidini, ürün üretim yöntemini ve miktarını, endüstrideki kişi gruplarını, hatta endüstri modelini de etkilemiştir.

Günümüzde yaşanan teknolojik gelişmeler sonucunda ortaya çıkan yeni mecralar ile müzik dinlemek ve internete bağlanmak için tek bir cihaz yeterli hale gelmiştir. Bir internet bağlantısı sayesinde;

dinleyiciler alışverişlerini yapabilmekte, sanatçılar hakkında en ayrıntılı bilgilere, sanatçıların albümlerinde olmayan parçalarına, konser kayıtlarına, röportajlarına, resimlerine kolaylıkla ulaşabilmektedir (Yılmaz, Özdil ve Kapancıoğulları, 2009: 75).

Dijital ortam, özellikle telif hakları konusunda müzik endüstrisinde çok büyük değişimleri de beraberinde getirmiştir. Çok düşük masraflar ile herhangi bir kalite kaybı olmaksızın eserlerin kopyaları çoğaltılabilmekte ve kısa sürelerde dijital ortamlarda yayınlanabilmektedir. Dijital medyanın sunduğu imkânlar ile milyonlarca kişinin erişimine açılan eserlerin telif hakları kolaylıkla ihlal edilebilmektedir (Kırcı, 2004: 60).

Bunun için resmi olarak faaliyette bulunan, ulusal ve uluslararası müzik meslek birliklerine bağlı olan dijital müzik platformları önemli hale gelmiştir. Bu platformlar meslek birliklerine telif ödeyerek dijital müzik endüstrisinde meydana gelen telif kaybını yok etmektedir.

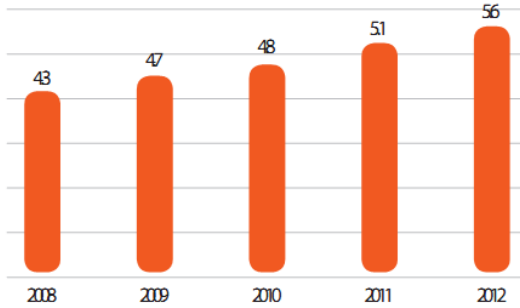

Şekil 12. Dijital Müziğin Dünyada Tüketiliş Şekli (DigitalAge,2014)

Müzik endüstrisi ve yeni iletişim teknolojilerindeki bu gelişmeler, ekonomik ve siyasal alanı da içine alan bazı tartışmalara yol açmıştır. Buna göre konu ile ilk yaklaşım müziğin sayısal olarak temsil edilmesinin müziğin maddeden arındırılması anlamına gelmesi, ikinci yaklaşım ise müziğin bu formatlar ile kapitalizmin işleyişine aykırı hale gelmesi yaklaşımlarıdır. Her iki yaklaşım da MP3 formatı ve dosya paylaşımına vurgu yaparak müzik endüstrisinin ciddi bir krize sürüklendiğine odaklanmıştır (Gedik, 2013: 2). Tüm gelişmelere paralel olarak dünyada geleneksel müzik endüstrisi yerini dijital müzik endüstrisine bırakmıştır.

Teknolojik gelişmeler birçok alanda değişikliklere neden olduğu gibi müzik sektöründe de değişikliklere neden olmaktadır. Gelişen teknoloji ile birlikte tüketicilerin müzik elde etme şekilleri değişmektedir. Dijital müzik, çeşitli formatlarda, internet ve cep telefonu gibi araçlar sayesinde kullanıcının kolayca ulaşabileceği bir sunum şeklidir. Dijital müzik, CD ve kaset gibi fiziksel bir ürün olarak üretim, depolama ve taşıma gibi lojistik ve pazarlama faaliyetlerini gerektirmeyen ve internet başta olmak üzere kablolu ve kablosuz ağlar vasıtasıyla dağıtılabilme imkânı sağlayan ve bilgisayar, cep telefonu, taşınabilir müzik çalar gibi aygıtlar başta olmak üzere sabit disk ve bellek kartları aracılığıyla çalıştırılıp muhafaza edilebilme özelliğine sahip çeşitli müzik formatlarından oluşmaktadır.

Müzik sektöründeki dijital pazar 2000'lerin başından itibaren gelişmeye başlamıştır. 2004 yılında 400 milyon dolar, 2005 yılında 1,2 milyar dolar, 2006 yılında 2,2 milyar dolar, 2007 yılında 2,9 milyar dolar olarak ölçülmüştür. Pazarın büyüklüğü 2008 yılında 3,7 milyar dolara eriştiği ve her yıl hızla büyüdüğü düşünüldüğünde konunun önemi ortaya çıkmaktadır. Örneğin sadece 2008 yılında Dünya genelinde 1,4 milyar tekil dijital albüm satışı gerçekleşmiştir (Özdemir, 2009: 20). Grafikte 2008–2012 arası dönemde dijital gelirler küresel ölçekte gösterilmiştir.

Şekil 13. Küresel Dijital Gelirler (Milyar Dolar) Kaynak: (IFPI Dijital Müzik Raporu, 2013: 6)

2013 yılına gelindiğinde dünyada olduğu gibi Türkiye’de de dijital müzik satışlarının fiziki albüm satışlarından daha yüksek olduğu görülmektedir. Türkiye’de 2013 yılında dijital platformlarda en çok satılan albüm 366 bin 646 adet satılırken, fiziki (cd) olarak en çok basımı yapılan albüm 100 bin adet basılmış ve piyasaya sürülmüştür. Bu veri dijital müzik satışlarının geleneksel müzik (fiziki albüm) satışlarının kat ve kat fazla olduğunu göstermektedir.

Sıra	Albüm Adı	Yorumcu	İndirilme Sayısı
1	Beni Durdursan mı?	Gülşen	366.646
2	Milyoner	Gökhan Özen	142.103
3	Sade	Sertab Erener	140.627
4	Ayselin	Derleme	132.669
5	12 Düet	Nilüfer	120.089
6	Yadigâr	Rafet El Roman	112.307

7	Hayat Gibi	Toygar Işıklı	75.718
8	Olmuyor	Oğuz Berkay Fidan	75.382
9	Ey Aşk	Halil Sezai	73.472
10	Milyonlarca Kuştuk	Candan Erçetin	54.790

Tablo 3. Türkiye’de 2013 Yılında Resmi Dijital Platformlarda En Çok Satılan Albüm (Kaynak: Müyap)

Sıra	Albüm Adı	Yorumcu	Baskı Sayısı (CD)
1	Ayselin	Derleme	100.000
2	Beni Durdursan mı?	Gülşen	100.000
3	Darmaduman	Duman	100.000
4	Sade	Sertab Erener	52.000
5	Milyonlarca Kuştuk	Candan Erçetin	50.000
6	13 Düet	Nilüfer	47.000
7	Kalbe Kiralık Şarkılar	Ferhat Göçer	46.043
8	Yadigâr	Rafet El Roman	41.000
9	Eylül Geldi Sonra	Emre Aydın	40.000
10	Od	Şebnem Ferah	40.000

Tablo 4. Türkiye’de 2013 Yılında En Çok Bandrol Alan ve CD Baskısı Yapılan Albüm (Kaynak: Müyap)

Müzik endüstrisi teknolojik gelişmeler ışığında farklı dönemlerin etkisinde kalmıştır. 1980'lerin en popüler müzik dinleme aracı LP (Long Play) plaklar iken kaset yavaş yavaş yaygınlaşmaya başlamıştır. Kasetlerden seksenlerin ortasında en yaygın müzik dinleme aracı olurken CD (Compact Disc) yaygınlaşmaya başlamıştır. Doksanlarda CD kasetlerin pazar payını tamamen elinden almıştır. CD İki binli yıllar boyunca en yaygın müzik dinleme aracı olmuştur. 2000'li yılların başında yaygınlaşmaya başlayan resmi dijital müzik platformları on yıllık süreçte müzik endüstrisinin yarısını eline geçirmiştir.

Yıl	LP	45'lik Plak	Kaset	CD	Dijital Albüm	Dijital Şarkı	Mobil Cihazlar	Diğer
1980	60	21	19,1					
1985	29	6,4	55,3	9				
1990	8,1	0,1	46	45				
1995	5,2		18,7	76				
2000	3,3		4,4	92				
2005				85.6	1,1	3		10,3
2010				49	12,1	20	7,7	11,1

Tablo 5. Dijital Müzik Devriminin Hikâyesi (Hürriyet,2013)

Müzik endüstrisinde Demet Akalın, Gülben Ergen, Hadise gibi popüler yorumculara albüm yatırımı yapan Seyhan Müziğin sahibi Bülent Seyhan müzik sektörünün özellikle iki binli yıllarda çok ciddi oranda küçüldüğünü belirtmiştir. Bülent Seyhan albüm satışlarının özellikle doksanlı yıllarda yıllık 100-120 milyon adet iken bu sayının 2014 yılına girerken yıllık 5 milyon adete düştüğünü belirtmiştir. Seyhan “ Eskiden 1,2 milyar dolarlık müzik pazarı varken bugün bu rakam 50-60 milyon dolarlık bir pazar payına düştü. Müziğin fiziki olarak bir satışı yok artık” yorumunu yapmıştır (Acar,2014:10). Elenor Müziğin sahibi Muhteşem Candan ise müzik sektöründe yaşanan ekonomik daralmanın teknolojik gelişmelerden çok yasal sorunlardan kaynaklandığını belirtmiştir. Candan “Bundan 20 yıl önce Türkiye’de 100 milyon bandrol satılırken, şimdi 5 milyon bandrol satılıyor. Yani yüzde 95’lik bir kayıp var. Bunu sektörün geliri olarak düşünebiliriz” demiştir (Ünal,2014:17).

2013 yılında dünyada müzik endüstrisinin ekonomik hacmi 47,4 milyar dolar iken Türkiye’de 250 milyon dolar oldu. PwC’nin gerçekleştirdiği “Küresel Eğlence ve Medya 2014-2018 Raporu”na göre 2013 yılını 47,4 milyar dolar ciro ile kapatan dünya müzik endüstrisinde konser bilet hasılatı ve sponsorluk gelirleri hızla atmaktadır. Rapora göre Avrupa ve Amerika’daki gelişmelere paralel olarak Türkiye’de de müzik endüstrisini gelecekte dijital, internet ve mobil müziğin sırtlaması bekleniyor (Kuburlu,2014:11).

	Tutar (Milyon Dolar)	Pay (%)
Konser Bilet Satışı	135	54,0
CD (Fiziki Albüm Satışı)	56	22,4
Canlı Müzik Sponsorluğu	46	18,4
Dijital Müzik- Download	2	0,8
Dijital Müzik – Stream	8	3,2
Dijital Müzik – Mobil	3	1,2
Toplam	250	100

Tablo 6. Türkiye’de 2013 Yılında Müzik Endüstrisinin Ekonomik Hacmi (PwC,2014)

	Tutar (Milyar Dolar)	Pay (%)
Konser Bilet Satışı	20,00	42,19
CD (Fiziki Albüm Satışı)	11,20	23,63
Canlı Müzik Sponsorluğu	7,00	14,77
Dijital Müzik - Download	6,00	12,65
Dijital Müzik - Stream	2,00	4,21
Dijital Müzik - Mobil	1,20	2,54
Toplam	47,4	100

Tablo 7. Dünyada 2013 Yılında Müzik Endüstrisinin Ekonomik Hacmi (PwC,2014)

Sanatçı	Gelir (Milyon USD)
Madonna	125
Lady Gaga	80
Bon Jovi	79
Toby Keith	65
Coldplay	64
Justin Bieber	58
Taylor Swift	55
Beyonce	54
Elton John	53
Kenny Chensey	53

Tablo 8. Müzik Endüstrisinde 2013 Yılında En Çok Kazanan Sanatçılar

Günümüzde her ne kadar geleneksel müzik endüstrisini hala var olsa da dijital müzik endüstrisi her geçen gün büyümekte ve geleceğin dominant müzik endüstrisi olacağının sinyallerini vermektedir. Bugün, plaklar nostaljik bir ürün olarak üretilmektedir, kasetlerin üretimi ise durmuştur. Kaset ve kasetçalarının yerini mp3 ve mobil müzik dinleme cihazları almıştır. Sony artık walkman üretmeyeceğini açıklamış müzik sadece cd ve dijital ortamda üretilen mp3'ler aracılığı ile dinlenmeye başlanmıştır. Albüm satışlarında yaşanan düşüş devam ederken, dijital ortamda satılan müziklerin yarattığı ekonomi büyümektedir. Bu durum müzik dünyasında var olmak isteyenlerin, geleceğin müzik endüstrisi olarak dijital müzik endüstrisini iyi idrak etmesi ve bu pazar koşullarına adaptasyonunu zorunlu hale getirmektedir.

Araştırmanın Amacı ve Yöntemi

Bu çalışmanın amacı Türkiye müzik endüstrisinin geçirdiği evreleri ve bu evrelerde yaşadığı sorunlar hakkında durum tespitinde bulunmaktır. Nitel araştırma yöntemlerinden derinlemesine mülakat tekniği kullanılarak yapılan araştırmada, Türk müzik endüstrisinde 1960 yılından 2014 yılına kadar söz yazarı – besteci – aranjör – yorumcu olarak çalışmalarda bulunan müzik üreticileri ile yüz yüze görüşülmüş ve görüşmelerde ses kaydı alınmıştır. Bu kapsamda müzik endüstrisinde popüler ürünler veren ve kitlelerin sevgisini kazanan 56 müzik üreticisi ile mülakat yapılmıştır. Yapılan mülakatlar birebir yüz yüze görüşme olarak kurgulanmış ve her bir mülakat 60 dakika sürmüştür. Araştırmada yapılandırılmamış mülakat tekniği kullanılmıştır. Yapılandırılmamış görüşme tasarımıyla araştırmacı ne hakkında mülakat yaptığını bilir ve işe bir başlangıç sorusuyla başlar. Mülakat bir tür karşılıklı diyalogtan geçerek bir konuda ayrıntılı bilgi toplamayı amaçlar. Bu veri toplama tekniği örneğin bir olaya şahit olan birinin gördüklerini anlatması, bir olayın parçası olan bir insanın yaşadıklarını anlatması gibi durumlarda çok faydalı olur (Erdoğan,2012,221).

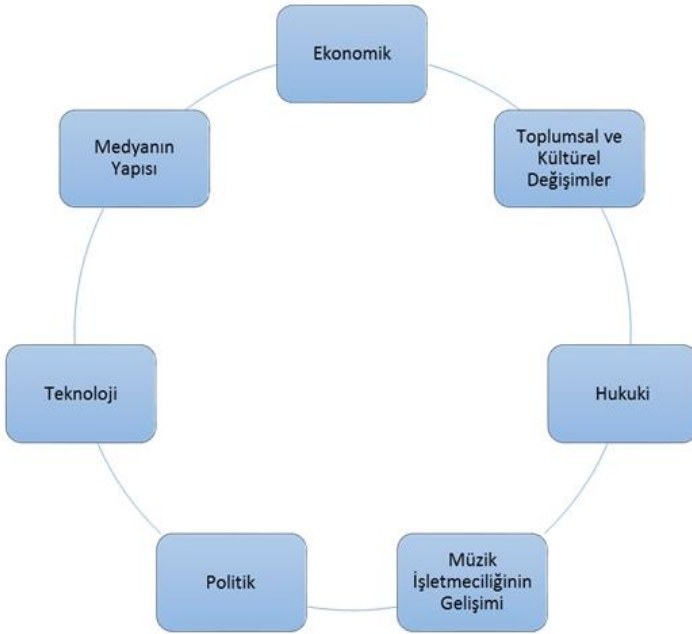
01 Eylül 2012 - 14 Eylül 2014 tarihleri arasında gerçekleştirilen mülakatlarda müzik üreticilerine müzik dünyası ile görüşlerini anlatması ve müzik endüstrisinde yaşadıkları anıları paylaşmaları istenmiştir. Araştırmada nitel araştırmada kullanılan geçerlilik ve güvenilirlik kriterlerine uyularak, ses kayıtları deşifre edilmiş ve Türkiye’de müzik endüstrisi ile ilgili analizlerle değerlendirmeler yapılmıştır.

Araştırmada yer alan 56 müzik üreticisinin tamamı Türkiye’de müzik endüstrisi içinde faaliyet sürdürmüştür. Mülakatlara katılan müzik üreticileri söz yazarı, besteci ve yorumcu olarak Türkiye’nin müzik endüstrisinde başarı elde etmiş ve popüler müzik sektöründe bu yönü ile tanınmış kişilerdir. Bu müzik üreticileri ile yapılan mülakatlarda cevabı aranan soru “Müzik endüstrisi son yarım asırda ne tür bir değişim yaşamıştır. Bu yaşadığı dönüşümde müzik endüstrisinde yaşanan sektörel zorluklar ne olmuştur?” olmuştur. Yapılan mülakatlar kayıt altına alınmış ve içerik analizi yapılarak müzik üreticilerinin sektörde yaşanan endüstriyel zorluklar başlıklar halinde kodlanarak gruplandırılmıştır. Araştırmada elde

edilen bulgulara Türkiye’de müzik endüstrisinin tarihsel evreler içinde yaşadığı sektörel zorluklar değerlendirilmiş ve müzik endüstrisi bu temel bakış açısı ile betimlenmiştir.

Bulgular

Türkiye’de müzik üretimi yapan 56 kişi ile gerçekleştirilen derinlemesine mülakatlarda yapılan içerik analizinde müzik endüstrisinde yaşanan zorluklar tablo 6’daki gibi derlenmiştir:

Tablo 9. Müzik Endüstrisinin Yaşadığı Sorunlar

Ekonomik Etkiler: Müzik endüstrisinin yaşadığı en önemli sorunlar ekonomik tabanlı sorunlardır. Pazarın küçülmesi ve fiziki albüm satışlarının düşmesi yapımcıları bu sektörden uzaklaştırmıştır. Sermaye girişinin azalması özellikle albüm yapmak isteyen yorumcu ve müzisyenlere olumsuz etki etmiş ve albüm yapmak isteyenler yatırımcı bulmada zorluk çekmeye başlamıştır. İki binli yıllara kadar bir albümün tamamı müzik şirketleri tarafından finanse edilirken özellikle iki binli yıllardan sonra prodüktör ve müzik yapımcıları albümlerin yatırımını yorumcuların kendileri tarafından yapılmasını istemeye başlamışlardır. Bu konuda Atilla Yelken, geçmişte prodüktör ve plak yapımcılarının bütün sanatçılara bir yatırım yaptığını söylerken günümüz için şu yorumu yapmıştır: “ O dönem elinizi cebinize atmıyordunuz, ancak şimdi 7’den 70’e bütün sanatçılar kendi albümlerini yapıyor. Hatta ilişkide olduğunuz müzik şirketleri albümünüz telif giderlerini dahi ödemeniz konusunda öneriler getiriyor” diyerek müzik yapımcısının albümlerin maliyetlerinin tüm yükünü albüm sahiplerine bıraktığını belirtmiştir. 1980’lerin en popüler isimlerinden biri olan Coşkun Demir ise “Paramparça” adlı albümü hariç tüm albümlerini kendi finanse ettiğini belirtmiştir. Demir “ Çalışıyorduk, para biriktiriyorduk onları albüme yönlendiriyorduk.” diyerek albümleri için kendi finansmanını kendi sağladığını belirtmiştir. Müzisyen Aslıgül Ayas bugünkü koşullarda prodüktörlerin hiçbir albüme yatırım yapmak istemediğini belirtirken “Kaseti alıp kapı kapı insanlara “bize bu albümü çıkarır mısınız? diye dolaştık” demiştir. Doksanların popüler yorumcusu Asya özellikle iki binli yıllar ve sonrası için müzik endüstrisinde albüm yapmanın çok zor olduğuna vurgu yapmıştır. Asya “Bundan sonrası için bir albüm çıkartmak ve onu finanse etmek çok zor” yorumunu yapmıştır. Bora Öztoprak özellikle iki binli yıllarda pek çok müzik şirketinin kapandığını ve bundan kendisinin bir yorumcu olarak olumsuz etkilendiğini söylemiştir. Öztoprak “ 2007 yılına kadar sözleşme yaptığım bütün firmalar dükkânı kapatınca, kendi albümümü kendim hazırlamaya karar verdim” dedi. Bora Öztoprak bu durumun her ne kadar olumsuz bir durum olduğunu savunsa da müzik yorumcusunun kendi yatırımını kendisinin yapmasının ona özgürlük getirdiğini belirtmiş ve “bundan sonra aldığım kararlar tamamen benim lehime olacak” yorumunu yapmıştır.

Müzik sektörüne yatırım yapan sermayenin uzaklaşmasında en büyük nedeni fiziki albüm satışlarının düşmesidir. Yatırımcılar albüm maliyetlerini karşılayan cirolar elde etmemeye başlayınca bu işten uzaklaşmaya başlamış ve albüm yapmak isteyenlerin kendi finansal kaynaklarını kendilerinin karşılamasını istemiştir. Prodüktör & müzisyen Erdener Koyutürk, günümüzde albüm yapmanın daha da zorlaştığını belirtirken “ Albüm ve cd olarak satamıyorsunuz, bu teneke parçasını kimse almıyor. Şimdi bu kartvizit haline geldi.” Diyerek albüm yapmanın ticari hiçbir getirisinin olmadığına vurgu yapmıştır. Besteci, prodüktör Vedat Yıldırım bora bugün müzik endüstrisinin geldiği noktada müzisyenin tek gelir kaynağının dijital müzik pazarı olduğunu belirtmiştir. Yıldırım bora “ Bugünün müzik dünyasını hiç iyi görmüyorum çünkü albüm satışları durmuş durumda. Tek para kazanılan yer dijital platformlar” diyerek dijital platformların fiziki albüm satışlarının yerini aldığını belirtmiştir. Attila Atasoy “Sürekli para vermekten bana fenalık geldi, hem klip çek hem para ver” diyerek bugün albüm yapan yorumcuların çok ciddi paralar harcamak zorunda kaldığını belirtmiştir. Atasoy “Bugün rekabet piyasası dar ve çok paralı bir hal aldı” demiştir.

Müzik endüstrisinin yaşadığı ekonomik sorunlar içinde endüstri ve ülke ekonomisinin genel ekonomik durumunun da etkisi büyük olmuştur. Türkiye’nin özellikle yetmişli yıllarda yaşadığı ekonomik sıkıntıların, askeri darbe yönetimi sonrasında artış gösteren enflasyonist yapının ve 1994 ile 2001 krizlerinin de müzik ekonomisine olumsuz etkileri olmuştur. Bu etki dönemin popüler müzisyenlerinin dahi müzikle beraber farklı işler yapmasına neden olmuştur. Buna örnek olarak Coşkun Demir mühendislik, Erol Evgin mimarlık gibi yan işlerle de ilgilenirken pek çok sanatçı ekonomik döngülerini sağlamak için popüler oldukları dönemde dahi farklı işler yapmışlardır. Güzin ile Baha ikilisinden prodüktör, besteci Baha Boduroğlu “Müzisyen ağabeylerimizin kahve köşelerinde öldüklerine şahit olduk. Yani sadece müzikle karın doymayacağını anladık. Onun için okumak bizim için önemliydi. Gece pavyonda çalışırken müzik arasında biyoloji çalışarak ertesi günkü imtihana hazırlanmakla geçirdik gençliği” yorumunu yapmıştır. Nil Burak yetmişli yıllarda sahneye ve konsere çıkan popüler yorumcuların iki binli yıllarda sahneye çıkan popüler yorumculardan daha az para kazandığına vurgu yapmıştır. Burak, “

Bizimkiler (yetmişlerin sanatçılarını kastederek) halka yakın fiyatlardı, bu yüzden gazinoya gidilebiliyordu. Şimdi çok büyük paralar kazanılıyor ve maalesef hakkı olmayan da kazanıyor” diyerek müzik endüstrisinin önemli gelir kaynaklarından biri olan sahne gelirlerinin yarattığı ekonomik değerin geçmişte daha düşük olduğunu söylemiştir.

Müzik endüstrisine olumsuz etki eden en önemli faktörlerden biri de Türkiye ekonomisinin etkisi olmuştur. Yetmişli yıllarda yaşanan döviz yasağı ve ithalat yasağı müzisyenlerin teknolojiyi takip etmelerini engellerken, yüksek enflasyon ve 2001 ekonomik krizi sektöre tüm ülke ekonomisinde olduğu gibi müzik ekonomisine de ağır darbe vurmuştur. Endüstriyi olumsuz etkileyen bir diğer olay ise 1999 yılında yaşanan ‘Marmara Depremi’ olmuştur. Türkiye’nin son yıllarda yaşadığı en büyük felaketlerden biri olan bu deprem, ülke ekonomisini ve moralini olumsuz etkilemiştir. Bundan müzik endüstrisi de payına düşeni almış ve 1999 yılında yayınlanan tüm albüm yatırımlar zarar etmiştir. 1999 yılında albüm yapan sanatçıların neredeyse tamamı bu doğa felaketi yüzünden albümlerini rafa kaldırmıştır. Bu yorumculara örnek olarak Ege ve Jale’yi gösterebiliriz. Jale o yıl müzik marketlere sunduğu albümünün hikayesini anlatırken “Albüm yapımcısının bana üç klip sözü vardı ama deprem olunca maalesef hayat durdu. O dönemde herkes deprem için bir şeyler yapmaya çalışıyordu. Bende o albümde yer alan “Bu çocuk neden ağlıyor” adlı şarkıma deprem görüntüleri eşliğinde bir klip hazırladım. Ama yapımcım bunu kabul etmedi, daha sonra da bana klip çekmedi” demiştir. Müzik yapımcılarının çoğu 1999 depremini bahane ederek albümlere promosyon ve tanıtım yatırımı yapmamıştır.

Türkiye’nin 1980 sonrasında sosyal devletten liberal devlete geçiş sürecinin olumsuz etkiler yarattığını söyleyen Erol Büyükburç günümüz kapitalist bakış açısının insanları materyalleştirdiğini söylemiştir. Büyükburç “Bizim dönemimizde maddi konularda hak aramak ağırmıza gidiyordu. Karşı tarafın bunu düşünüp bu hakları teslim etmesini bekledik. Bu duruş bizim kuşak sanatçılarında hiç değişmedi” derken müziğin maddi boyutundan çok üretim boyutu ile ilgilendiğini belirtmiştir.

Ekonomik Sorunlar	
	• 1.Albüm Yapma Maliyetleri
	• 2.Müzik endüstrisinin genel ekonomik yapısı
	• 3.Müzik üreticilerinin bireysel sorunları
	• 4.Albüm satışlarından para kazanamama
	• 5.Fiziki albüm satışlarının düşmesi

Tablo 10. Müzik Endüstrisini Ekonomik Sorunları

Medyanın yapısı: Medya endüstrisinde yaşanan değişimler popüler kültürle birlikte müzik endüstrisini de etkilemiştir. Radyo ve televizyon kanallarının özelleşmesine kadar TRT, dönemin egemen medyası olmuş ve müzik endüstrisine direk etki etmiştir. TRT’den sonra doksanlı yıllarda tecimsel medyanın faaliyete geçmesi TRT’nin bu tekeli etkisini azaltsa da tecimsel medyanın popülist tutumu endüstriye farklı biçimlerde etki etmiştir.

Yetmişli yıllarda müzik üretimi yapan müzisyenler TRT’nin “denetim” adı altında uyguladığı sansürcü yayın anlayışının müzik endüstrisinin gelişimine olumsuz etki ettiğini belirtmişlerdir. Bora Ayanoglu TRT’nin denetim mekanizmasının çok sert olduğuna vurgu yaparak “hep canımız sıkıldı” demiştir. Ayanoglu, “İçinde keman olmayan şarkım için kemanların falsolu olduğunu söylediler. Niye keman koymadınız? Dediklerinde ise “param yoktu koyamadım” dediğim günler oldu. Prodüksiyonlara müdahaleler yapıyordu” diyerek üretimlerinde TRT baskısını hep yaşadığını belirtmiştir. Ercan Turgut, TRT’nin Arabesk yorumcularını sadece yılbaşı geceleri yayınlanan programlarda ekrana çıkarttığına vurgu yapmıştır. Ercan Turgut “1980 yılında yılbaşı gecesi “Azap Çiçeği” adlı şarkıyı söyledim. , ondan sonra 17 sene boyunca 1997 yılına kadar beni çağırmadılar” demiştir. Ersan Erdura müzik endüstrisinde yaşanan rekabette TRT denetiminin suiistimal edildiğini ve kullanıldığını belirtmiştir. Ersan Erdura “Bir müzisyen dostumuz “Çocuk Gözler” adlı şarkımın yayını önlemek için şarkının aynısını TRT’ye Yunanca olarak göndermiş ve “Bu şarkı Yunancadır bestesi Yunandır” deyince TRT şarkıyı yasakladı”

demoştir. Selçuk Ural TRT'nin sadece müzik üretimine değil ekrana çıkarttığı sanatçıların imaj ve görüntülerine de karıştığına vurgu yapmıştır. Selçuk Ural, "İhtilal olmuş Musa Öğün TRT genel müdürü olmuş. Yazın programa çıkacağız. 38 derece sıcaklık, stüdyoya şortla gelmişiz. Bekçilerin kravatlarını aldık öyle ekrana çıktık. Hepimiz aynı siyah kravatla ekrana çıktık. TRT'de hoplamak zıplamak da yoktu. Konuşacağın lafları tek tek seçeceksin" demoştir. Yeni Türkü Grubunun solist ve kurucusu Derya Köroğlu TRT'nin Yeni Türkü Grubunu siyasi görüşünden dolayı hiçbir zaman kabul etmediğini belirtmiştir. Derya Köroğlu " Müziklerimiz hiçbir zaman denetimden geçmedi. Biz ortaya çıktığımızda 1988 yılında "Yeşilmişik" adlı albümümüzü yapmıştık. İnsanlar bizi beş albümlük geçmişimizle tanıdılar" diyerek TRT'nin ambargosunun grubun kariyerine etkilerini ifade etmiştir. Ömür Göksel "TRT denetimi karşımıza set koydu. Beatles Türkiye'de olsaydı TRT denetimine takılır ortaya çıkamazdı" diyerek TRT denetiminin Türkiye'de müzik endüstrisinin üretim sürecine evrensel bağlamda da zarar verdiğine vurgu yapmıştır.

Medyanın müzik endüstrisine etkileri yeni mecraların ortaya çıkışı ile devam etmiştir. Bu yeni ortaya çıkan mecraların işlevleri sektöre farklı dönemlerde farklı biçimlerde etki etmiştir. Örneğın televizyon mecrasının yaygınlaşması radyo mecrasını ve eğlence hayatını olumsuz etkilemiştir. Coşkun Demir, altmışlı ve yetmişli yıllarda TV mecrasının yaygın olmamasının sanatsal etkinliklere olumlu etki ettiğini söylemiştir. Demir " O dönemlerde televizyon yoktu. Diziler yoktu, tiyatro, sinema ilgi çekiyordu. Müzikal yeni bir etkinlik olduğu için çok ilgi çekiyordu. Şimdi televizyon insanları evlerine hapsetti." diyerek televizyon mecrasının müzik ve diğer sanatsal etkinliklerin tüketimine olumsuz yönde etki ettiğine vurgu yapmıştır.

Harun Kolçak televizyon kanallarında yayınlanan müzik yarışmalarına referans yaparak müziğın televizyon mecrasının gözünde metalaştığını iddia etmiştir. Geçmişte yapılan müzik yarışmalarında yer alan jürinin müzik otoritesi olduğuna dikkat çeken Harun Kolçak, özellikle tecimsel medyanın yaygınlaşması sonrasında televizyon kanallarında yayınlanan müzik yarışmalarının müziğe hiçbir katkı sağlamadığını belirtmiştir. Kolçak " Bugün televizyonlardaki müzik yarışmalarına baktığımızda

müzik adına hiçbir getirisi olmayan sadece yapımcılara para kazandıran programlar olduğunu görüyoruz” demiştir.

Hazal özellikle tecimsel televizyon kanallarından sonra görselliğin ön plana çıktığını ve bunun müzik sektörünü dejenere ettiğini belirtmiştir. Doksanların popüler yorumcusu iki binli yıllar ile ilgili “ O dönemde televizyon kanalları sestem çok görselliği ön plana getirmişlerdi, bir de müzikte dejenere yaşanmaya başlandı.... ” diyerek müzikten bu nedenlerden dolayı uzaklaştığını söylemiştir.

Televizyon mecrasının dışında müzik endüstrisini direk etkileyen en önemli mecra radyo mecrası olmuştur. Özellikle CHR formatı ile radyoların birer müzik kutusuna dönüşmesi ve diğer işlevlerini yitirmesi radyo mecrası ile müzik endüstrisi arasında ciddi bir etkileşime neden olmuştur. Birinci ve ikinci dünya savaşının yanı sıra soğuk savaş dönemi boyunca bir propaganda aracı olarak kullanılan radyo mecrası soğuk savaşın bitmesi ile beraber daha çok bir müzik kutusu olarak kullanılmaya başlanmıştır. Türkiye’de de radyo mecrası özellikle iki binli yıllarda “eğitim” “bilgi verme” gibi işlevlerinden çok, “müzik” işlevi ile ön plana gelmiştir. Bu durum müzik endüstrisine direk etki etmiştir. Radyo yayıncılığı doksanlı yılların başında TRT tekelinden çıkarak özelleşmiştir. Özelleşen radyo yayıncılığı özellikle müzik ürünlerinin promosyonuna ciddi katkılarda bulunmuştur. Bu katkı özellikle müzik pazarına giriş yapmak isteyenler için avantajlar sağlamıştır. Sanatçı Ege, “Yaz Aşkım” adlı şarkısının daha albüm yapmadan radyo kanalları sayesinde popüler olduğunu söylemiş ve özellikle doksanlı yıllarda radyo kanallarının müzik endüstrisine çok ciddi faydalarının olduğuna vurgu yapmıştır. Ege klasikleşen “Yaz Aşkım” adlı şarkısının radyolar aracılığı topluma ulaştığını şu sözleri ile belirtmiştir:

“ 1993 yılının yaz aylarında “Yaz Aşkım” adlı şarkımı besteledim. O dönem radyolar yeni yeni kuruluyordu. İzmir’in en çok dinlenen radyosunu aradım. “Bir demo yaptım” dedim. “Gönder çalalım” dediler. Gece 24:00 ile 04:00 saatleri arasında yayınlanan “Gece Vardiyası” adlı programı bekledik. Dörde çeyrek kala şarkı çalındı. Ertesi gün program açılışı o şarkı ile yapıldı. Program sonunda “Bu gecenin şu ana kadar en çok istek alan

şarkısı” diyerek şarkıyı bir kez daha çaldı. Bir yıl içinde yüze yakın radyoda şarkı çalmaya başladı”

Radyo kanalları doksanlı yıllar boyunca pazara girmek isteyen sanatçılar için bir tanıtım mecrası olmuş ve sanatçıların geniş kitlelerle tanışmasına öncülük etmiştir. Ancak iki binli yıllara gelindiğinde radyo mecrasında uygulanan CHR (Contemporary Hit Radio) adlı formatla radyo, yayınlarında müzik çeşitliliğini azaltmış ve popülist bir zihniyetle yayın yapmaya başlamıştır. Bu formatla radyo kanalları popüler şarkıları yayınlarak toplumdan onay almış şarkıları yayınlamayı tercih etmektedir. Hit olmuş, video klipi olan şarkı yayınına ağırlık veren radyo kanalları günümüzde video klipi olmayan, toplum tarafından bilinmeyen şarkıları yayınlamamaktadır. Bu durum, doksanlarda Ege gibi müzik pazarına girmek isteyen ve radyo mecrasını kullanarak geniş kitlelere sesini duyurarak talep yaratmak isteyen yorumcuların kapılarını kapatmaktadır. Radyolar günümüzde bir başka deyişle sanatçılara “şarkını git hit yap öyle getir çalım” demektedir. Sadece popüler olan müziği yayınlamak isteyen radyo mecrası aynı sanatçıların eserlerini defalarca yayınlamakta ve bu alanda yeteri kadar promosyon faaliyetinde bulunamayan sanatçıların eserlerine “popüler olmadığı gerekçesi” ile ambargo uygulamaktadır. Radyo mecrası günümüzde sadece popüler olmayan sanatçılara değil, pop ve rock müzik türü dışında kalan müzik türlerine de ambargo uygulamaktadır. Türkü, Sanat müziği olarak adlandırılan ‘alaturka’ müziği gibi Türk motifli müziklerin yayınlarına yer vermeyen radyo mecrası daha çok “popüler olan pop ve rock müziği” yayını yapmaktadır. İki binli yıllarda başlayan ve 2010 yılından sonra kendisini iyice hissettiren bu yayıncılık tarzı müzik endüstrisinin tüm başrol oyuncularını tarafından eleştirilmektedir. Jale, “Radyolarda duyduğum şarkıların hep tekrarı var” diyerek radyoların aynı şarkıları tekrar tekrar yayınladığına vurgu yapmış, Kıracı ise bu duruma tepki göstererek radyoların bu yayın politikasının müziği tek tipleştirdiğini iddia etmiştir. Kıracı radyoları şu sözleri ile eleştirmiştir:

“Ben müzik çalıcıların, radyolar başta olmak üzere, tek tipleştirdiğini düşünüyorum. Bu kadar tekdüze bir yayın anlayışına üzüldüğüm. Radyolarda ki önemli isimler de bundan şikâyetçiler. Şimdi öyle bir yere kaydırıldı ki

müzik anlayışı hep pop müzik kazanıyor. Niye? Çünkü pop müzik sisteme tamamen uyuyor, her şeye uyuyor. Hiçbir şeye hayır demiyor, bir şeye de hayır de kardeşim. Bu kadar mı iyi gidiyor dünya birazda sanatçı olun, sadece tüccar olmayın, birazda emeklerinizin karşılığı verin. İnsanların sizden duymak istediklerini verin, ya da meydanlara çıkmayın...”

2014 yılında iki CD'lik bir türkü albümü hazırlayan Orhan Ölmez'de radyo kanalları başta olmak üzere medyanın pop müzik dışındaki müziklere yer vermeyerek müziğin çeşitliliğine darbe vurduğunu belirtmiştir. Ölmez, medyanın Türkiye'de geleneksel müziği asimile ettiğini belirtmiştir:

“Garip bir süreç söz konusu şu an Türkiye’de. Kendi müziğimize bir türlü post modern darbe uyguluyoruz. Sanki müzisyenlerin yaptığı şeylerin tekdüzeleştirildiği, aynılaştırıldığı bir süreç yaşıyoruz. Bunun tek sorumlusu medya değil, reklam verenle de alakalı bir şey bu. Yürümekte olan bir sistem var, biz de bu sistemde o çarkların bir dişi olduk. Bu sistemde Türkiye’de geleneksel müziğin asimilasyon edilmesi ve eritilmesi sistemi üzerine yürüyor son yon yılda. Tereciye tere satmak gibi bir tür politika var Türk müziğinde. Bunu şöyle özetleyebilirim: Dünya müziğine girecek, örnek verilecek şeyler yapılmaya çalışılıyor, ama dünyada bunu çok iyi yapan müzisyenler ve dünyaca büyük firmalar var. Biz biraz da tereciye tere satma derdindeyiz, bu konuda da diretiyoruz. Hâlbuki geleneksel müziğe ve geleneksel öğelere biraz daha önem verilse çok iyi olacak. Bu asimilasyon politikası çok vahim, zurnayı kullandığınızda “bu hoş değil” deniyor, bu durumda da geleneksel müzikten uzaklaşmak zorunda kalıyor müzisyen. Bu tablo biraz içler acısı bir tablo yaratıyor. Gönül ister ki biz dünyaya geleneksel müziğimizi daha iyi pazarlayalım, ya da geleneksel müziğimizi oluşturan nağmelerle, makamlarla o tınlarla da seslenelim. Örneğin İspanyollar bunu yapmışlar, Flamenko türünü pazarladılar ve biz o tür müziği ve gitarı sevdik. Ama

biz alaturka müziğimizi kullandığımızda Türkiye popüler müzik camiası ve medyası “hayır o türü yapma” diyecek cüretti buluyor. Buna cüret diyorum çünkü sanatçıya hayır sen bunu böyle yapma da poplaştır basitleştir demek ve müdahale etmek hak ve cüret konusudur.”

	Medyanın Etkisi •1.TRT Denetimi •2.Tecimsel Medyanın müziğe bakışı •3.TV Mecrasının Ortaya Çıkışı •4.Radyo kanallarının müzik politikası

Tablo 11. Müzik Endüstrisine Medyanın Etkileri

Toplumsal ve Kültürel Değişimler: Toplumda yaşanan değişimler müzik endüstrisinde arz – talep dengesini etkilemektedir. Popüler kültürde yaşanan değişim, tüketim toplumunun liberal ekonomi sayesinde yaygınlaşması müzik endüstrisinde popülist yaklaşımların ön planda olmasına neden olmuştur. Popüler kültür, müziğin müzik için yapılmasını önünü kesmiştir. Müzik sanat için değil, popüler kültürün yönlendirdiği toplum için yapılmaya başlamıştır. Popülist yaklaşımlar endüstride üretimden dağıtım kadar her aşamada baskın olmuştur. Türkiye’de Özellikle 1980 yılından sonra yaygınlaşan neo-liberal ekonomik politikalar sayesinde artan serbest piyasa ekonomisi Türkiye’nin toplumsal yaşamında köklü değişimler yaratmıştır. Yetmişlere kadar sosyal devlet anlayışı ile yönetilen Türkiye seksenlerden sonra serbest piyasa ekonomisinin getirdiği değişimlerle bir toplumsal dönüşüm yaşamıştır. Araştırmaya katılan müzisyenler bu toplumsal değişimin yarattığı popülist düzenden yoğun bir biçimde şikâyet etmişlerdir. Edip Akbayram toplumda bir asosyalleşmenin oluştuğunu belirtirken “ ... çok büyük bir kirlenme var. Göz kirlenmesi, beyin kirlenmesi ve kulak kirlenmesi var” popüler kültürün toplumsal etkilerini betimlemiştir. Atilla Atasoy, popüler kültürü eleştirirken

“ben hiçbir zaman düzenin adamı olamadım. Bundan sonra da olacağım yok” diyerek kendisinin bir sanatçı olarak bu toplumsal değişimin hiçbir zaman bir parçası olmadığını altını çizmiştir. Hürşid Yenigün popüler kültürün kaliteli müziği olumsuz etkilediğini söylerken, “günümüzde beste yapılmıyor, besteci çıkmıyor. Elbette pop müziğini iyi yapanlar var ama beste anlamında üretilen fazla bir şey yok” yorumunu yapmıştır.

Selçuk Ural eğlence hayatında yaşanan değişime değinerek özellikle seksenli yıllarda gece hayatına mafyanın karıştığını bunun da kendisini sahnelerden uzaklaştırdığını belirtmiştir. Selçuk Ural, “ bir haftada üstüste üç kez kurşunlanmalar oldu. Adam gelip ön masayı istiyor, kimse bir şey diyemiyor. Zorla alıyordu. Biz de bıktık” diyerek sahneleri neden bıraktığını açıklamıştır. Selçuk Ural tecimsel medya sayesinde magazin basınının ön plana geldiğini ve bunun müzik haberciliğini olumsuz etkilediğini belirtmiştir. Selçuk Ural, usta sanatçı Berkant’ın vefat etmeden önce zor günler geçirdiğini ve bunun basının ilgisini çekmemesine çok sinirlendiğini belirtmiştir. Ural, magazin basının yakın geçmişte yaşadığı bir olayla eleştirmiştir:

“Bir basın toplantısı yaptım. Bilmem kim İstinye’de gözüktü diye resim koyuyorsunuz. Ben bile bilmiyorum o kadının veya erkeğin ismini. Bir dizide oynamış insanı sayfalarca koyuyorsunuz. Ya bir ‘Samanyolu’ İstiklal Marşı’ndan sonra Türkiye’de en çok bilinen, söylenen şarkı, bu adamın bir kelimesini etmiyorsunuz. Adam ölüm döşeginde” diye sitemde bulundum. Bütün basın kafasını önüne eğdi ‘çok haklısınız Selçuk ağabey’ dediler. Berkant’ı yazdırmaya başladı. Televizyonlarda haykırdım. Son günlerinde biraz yazıldı çizildi ise böyle haykırmalarım oldu. Çok acı bir şeydir. Adamın kırk tane 45’liği var..”

Ahmet Selçuk İlkan, müzik endüstrisinde popülist yaklaşımlar yüzünden müziğin mutfağında olanların hep gölgede kaldığını söylemiştir. İlkan müzik dünyasına birçok şarkı kazandırmasına rağmen hep bu şarkıları seslendirenlerin ön plana geldiğini söylemiştir. İlkan “ En yakın arkadaşım bu şarkıyı ben yazdım dediğimde bana

kızıyorlardı. Benim de kendimi tanıtmam lazımdı, hep bir bekleyiş içindeydim” demiş ve bu yüzden şiir kaseti yapma kararı aldığını belirtmiştir.

Müzik üreticileri yaşanan liberal ekonominin şekillendirdiği popülist kültürün kendilerini daha fazla ticari olmaya zorladığını belirtmişlerdir. Bu durumun müzik üretiminde özgürlüğü yok ettiğini belirten müzisyenler sermaye sahiplerinin tutumları yüzünden istedikleri müziği üretemediklerini belirtmişlerdir. Örnek olarak Edip Akbayram kariyerinde müzik türünü değiştirmesi için çok baskı aldığını ve bunlarla mücadele etmek zorunda kaldığını belirtmiştir. Akbayram bu durumu şu sözlerle özetlemiştir:

“Bir babanın çocuğuna ayakkabı alamamasının üzüntüsünü bir baba anlayabilir. Biz bunları yaşadık ama bunları yaşarken de o kadar para getirecek teklifler geldi ki “arabesk” okuyun diye..” Ayakkabı alamayan babaya iki kat para sunuyorlar.”

Enbe Orkestrasının kurucusu müzisyen Behzat Gerçeker müzik kariyerinin ilk yıllarında ticari müzik üretme konusunda geride kaldığını ve çevresinden aldığı telkinler ve baskılar sonucunda ticari müzik üretmeye başladığını belirtmiştir. Gerçeker, “Yabancı bir albümle çıkmıştık, Fatih Erkoç bana bir daha öyle yapmayacaksın değil mi diye sordu? O zaman anladım oradan sinyal aldım. Tereciye tere satmıştık o albümle. Sonrasında Türkçe pop yapmaya karar verdik” demiştir.

Magazin kültürünün gelişmesi müzik üreticilerinin özel yaşamlarının daha fazla sorgulanmasına neden olmuştur. Müzik üreten bir yorumcunun müziğinden çok özel yaşamı ile ön plana gelmesi magazin olgusunun müziğin önüne geçmesine neden olmuş ve bu durum sanatçılara baskı oluşturmuştur. Müzik üreticileri bu durumdan rahatsız olduklarını ve hayatlarını hep bu gerçeğe göre yaşamak zorunda kaldıklarını belirtmişlerdir. Yorumcu Ege, kariyerinin ilk yıllarında çalıştığı müzik şirketi sahibinin özel yaşamına karışmak istediğini şu sözlerle örneklemiştir: “ Müzik

şirketimi değiştirmemin nedeni o dönem yaşadığım uzun ilişki olmuştur. Bir gün firmanın patronu gelip bana “bak bu kızla ilgili her gün telefonlar geliyor, basında haberler çıkıyor, yüze yakın yarısı iyi yarısı kötü.”

Türkiye’de yaşanan kültürel değişim yurt dışında yaşayan ve Türkiye’de müzik yaşamlarını sürdürmek isteyen müzisyenlere de olumsuz etki etmiştir. Bunların en somut örneği Ah Canım Ahmet adı ile ünlenen Ahmet Akkaya olmuştur. Ahmet, “ Ben Türk’üm Almanya’da yaşadım. Hayatımın bir bölümü Mersin’de geçti. O kültür değerlerini aldım ama tekrar ülkeme döndüğümde “onlar başka dil konuşuyor ben başka dil konuşuyorum galiba” dedim ve susayım onları dinleyeyim dedim.” diyerek Almanya’da yaşayan ve Türkiye’de müzik üretmek isteyen Türklerin yaşadığı kültürel sıkıntıları özetlemiştir.

Yapılan araştırmada özellikle altmışlı ve yetmişli yıllarda müzik üretimi yapan sanatçıların müziğe başlamadan önceki yıllarda ailelerinden destek alamadıkları gözlemlenmiştir. Müzisyenler çocukluk ve gençlik dönemlerinden ailelerinin müzik ile ilgilenmelerini istemediklerini belirterek ailelerinin müziği bir iş olarak görmediklerini söylemişlerdir. Bu, şüphesiz Türkiye’de müziğin endüstrileşmesinin geç olması ve müzik endüstrisinin bir meslek olarak görülmemesinin yarattığı algıdan gerçekleşmiştir. Bu dönemde müzik endüstrisine giriş yapan tüm sanatçılar ya ailelerinden gizli ya da ailelerinin mecbur kıldığı “diploma alma” şartı yüzünden eğitimlerine devam ederek endüstriye giriş yaptıklarını söylemişlerdir. Jale, “babam konservatuardan alacağım diplomaya inanmadığı için mutlaka üniversiteden mezun olmamı istedi” diyerek bu durumu özetlemiştir. Müzisyen aileden gelen sanatçıların aileleri dahi çocuklarının müzik ile ilgilenmesini istememişler ve buna karşı çıkmışlardır. Bu durum müziğin toplum nezdinde bir endüstri olarak görülmediğinin en önemli göstergelerinden biri olmuştur.

Müzik endüstrisinin gelişmesini olumlu yönde etkilemesi gerekirken olumsuz yönde etkileyen bir diğer toplumsal konu da Eurovision Şarkı Yarışması olmuştur. Bir müzik yarışmasının milli duygularla toplumsal bir hadiseye dönüştürülmesi bu yarışmayı misyonundan çıkartmıştır. Eurovision Şarkı yarışmasının Türkiye Serüveni 1975 yılında başlamıştır. Bu serüven özellikle doksanlı yıllara kadar ciddi bir toplumsal meseleye dönüşmüş ve müzik endüstrisinde ciddi polemiklere neden olmuştur. Bu polemikler müzisyenleri ana işi olan müzik üretiminden uzaklaştırmıştır. Pek çok sanatçı bu durumu ciddi bir sorun olarak algılamıştır. Eurovision Şarkı Yarışmasında Türkiye'yi temsil eden sanatçıların yarışma sonrasında kariyerlerinde düşüşler meydana gelmiştir. Yine yarışma dönemi sırasında Türkiye'yi temsil eden müzisyenler hakaretlere varan eleştirilerle karşı karşıya kalmışlardır. 1983 yılında Türkiye'yi yarışmada temsil eden Çetin Alp yarışmada alınan başarısız sonuç yüzünden vefat edinceye kadar olumsuz eleştirilere maruz kalmış ve müzik kariyerinde düşüş yaşamıştır. 1980 yılında yarışmaya katılan Ajda Pekkan alınan kötü netice sonrasında bir yıldan uzun bir süre albüm yapmamış sahnelerden uzak kalmıştır. 1981 yılında "Dönmedolap" adlı bestesi ile Türkiye adına besteci olarak yarışan Ali Kocatepe " Az puan almak başarısız olmak anlamına gelmiyor. Biz oraya destekten yoksun bir biçimde gittik ve ortaya bir icraat koyduk, görevimizi yapmış olduk" diyerek aldıkları eleştirilere yanıt vermiştir. Metin Özülkü Eurovision Şarkı Yarışması başta olmak üzere pek çok müzik yarışmasının düzenlenmesi gerektiğini söylemiştir. Özülkü araştırmamızda konu ile ilgili, " Eurovision'da her zaman olmalıyız. Bunun da popülariteden çok müziğe hizmet anlamında olması gerektiğini düşünüyorum. O yüzden Eurovision'un Türkiye elemelerini çok önemsiyorum. Ben defalarca katıldım. Müzik dünyasına bir sürü isim kazandırdı. Bu açıdan önemsiyorum" diyerek Eurovision Şarkı Yarışmasının bir toplumsal mesele olarak değil müzisyene sunulan bir platform olarak algılanması gerektiğinin altını çizmiştir.

Yaşanan Toplumsal ve Kültürel Değişimler

- 1.Popüler Kültür ve Müziğe Etkisi
- 2.Müzik üreticilerinin ticari müzik yapmaya zorlanması
- 3.Özel yaşama müdahale ve magazin
- 4.Türk toplumundaki kültürel farklılıklar
- 5.Müzik üretmek isteyenlerin ailelerinin müzik endüstrisine olan ön yargısı
- 6.Eurovision Şarkı Yarışmasının yarattığı toplumsal atmosfer

Tablo 12. Toplumsal ve Kültürel Değişimlerin Müzik Endüstrisine Etkileri

Teknolojik Etkiler: Teknoloji dünyasında yaşanan gelişmeler müzik endüstrisinin ekonomik boyutunu olduğu kadar onun üretim ve dağıtım gibi pek çok kanalını da etkilemiştir. Fonogram'ın tarihçesi bölümünde de belirtildiği gibi teknolojik gelişmeler müziğin daha kaliteli ortamlarda dinlenmesini ve daha fazla yaygınlaşmasına katkıda bulunmuştur. Ancak teknolojik gelişmelerin olumlu olduğu kadar olumsuz sayılabilecek etkileri de olmuştur. Analog kayıtların yapıldığı stüdyolarda kayıt imkânları günümüze göre epey ilkel sayılabilecek türdeydi. Hücum kayıt olarak adlandırılan tek kanallı ve müzisyenlerin tamamının solistle beraber aynı anda performans sergilediği kayıtların yapıldığı zor dönemlerden çok kanallı günümüz koşullarına gelirken müzik dünyası çok ciddi bir dönüşümden geçmiştir. Araştırma kapsamında gerçekleştirilen mülakatlarda efsanevi tango “Papatya”nın plak olma hikâyesini anlatan Erdener Koyutürk, Şecaattin Tanyerli'nin bu tangoyu plağa okurken yaşadığı teknolojik zorluğu şu şekilde özetlemiştir:

“Babama bu şarkıyı plak yapacağız bir solist bul ama on beş içinde bulman lazım dediler. Neden diye sormuş babam. Çünkü İngiltere'den ses tesisatçısı geliyor ve bunları o kaydediyor. Türkiye'de belirli bir süre kalıp tüm plakların kayıtlarını yapıp İngiltere'ye dönüyor, orada baskı oluyor.”

Fatih Erkoç günümüzde müziğin teknolojik gelişmeler sayesinde daha hızlı bir şekilde üretildiğini ama müzikal olarak aynı

gelişmenin olmadığını söylemiştir. Erkoç “Gençler yetişiyorlar çünkü artık sound olarak daha ilerdeyiz ama müzikal olarak da ilerlemek gerekiyor” demiştir.

Teknolojinin müzik dünyasına en büyük etkisi şüphesiz internet ve yeni medya aracılığı ile olmuştur. Yeni medyanın geleneksel medya ile yakınsaması müzik endüstrisini diğer endüstrilerden daha çok etkilemiştir. Diğer endüstriler yeni medya ile yakınsama yaşarken, müzik endüstrisi yeni medya ile sadece yakınsama yaşamamış adeta yeni medyanın kölesi olmuştur. Müziğin internet aracılığı ile bedava tüketilmesi fiziki albüm satışlarının düşmesine neden olmuştur. Apple’ın ortaya çıkarttığı ve dijital müzik endüstrisinin devrimi olarak adlandırılan iTunes ile 2003 yılında gelişmeye başlayan dijital müzik endüstrisi geleneksel müzik endüstrisinin dönüşümüne de katkıda bulunmuştur. Dijital müzik endüstrisi müziğin tüm tüketim ve arz- talep dengesini yeniden biçimlendirmiş ve müzik endüstrisini kökünden değiştirmiştir. Herkes internet radyoyu bitirecek, internet gazeteyi bitirecek, internet televizyonu bitirecek diye düşünürken kimsenin düşünmediği veya dile getirmediği şey oldu ve internet geleneksel müzik endüstrisini kökünden değiştirdi. Gazetelerde tiraj düşüşleri olsa da gazeteler baskılarına devam ettiler, radyolar ve televizyon kanalları karasal yayınlarına devam ederek geleneksel biçimlerde elde ettikleri gelirleri azalsa da bu yoldan gelir elde etmeye devam ettiler. Ama müzik endüstrisinde öyle olmadı. Geleneksel müzik endüstrisi elde ettiği geliri nerdeyse tamamen kaybetti ve gelir geleneksel müzik pazarından dijital müzik pazarına kayarak biçim değiştirdi. Bu duruma ayak uyduramayanlar ise iflas etmek zorunda kaldı. Selçuk Ural internet yüzünden geleneksel müzik pazarının yaşadığı değişimi betimlerken albüm satışlarının yaşadığı trajik çöküşü şu şekilde anlatmıştır: “ Millet müziği internetten, televizyondan indiriyor. 45’lik almak için ayakkabı almayan vardı. Selçuk Ağabey ayakkabı almadım, bak “G le G le Sana”yı aldım şuna bir imza atarmısınız? diyenler oluyordu”

	Teknolojik Etkiler • 1.Yeni Medyanın Etkisi • 2.Sosyal Medya ve web 2.0 teknolojilerinde yaşanan gelişmeler • Müzik dağıtım kanallarında yaşanan değişiklikler

Tablo 13. Teknolojik Gelişmelerin Müzik Endüstrisine Etkileri

Hukuki Etkiler: Müzik endüstrisinin gelişmesinde etkili olan bir diğer konu da hukuki sorunlar olmuştur. Türkiye’de telif hakları sisteminin çalışmaması, müzik prodüktörlerinin sanatçılara yaptığı sert ve tek taraflı anlaşmalar ve korsan albümlere karşı gerekli hukuki yaptırımların yapılamaması müzik endüstrisini olumsuz yönde etkilemiştir.

Atilla Özdemiroğlu devletin müzik üretimine destek olmadığını ve müzik sektörünün kendi haline bırakıldığını söylemiştir. Özdemiroğlu seksenli yıllarda Antalya Belediyesi ile beraber düzenledikleri “Akdeniz Akdeniz Müzik Festivali”nin organizasyonunda yer aldığını ve belediyenin taahhüt ettiği bütçeyi eksik ödediğini belirtmiştir. Özdemiroğlu, “ Bu festival her belediye projesi gibi uzun sürmedi. Üçüncü yılın sonunda belediyeden nerdeyse bütçenin yüzde yetmişini alamayınca proje battı. Ben yıllar boyunca o projenin KDV’lerini ödedim yani zarar ettim” demiştir. Selçuk Ural devletin kültür politikasında müziğe yer vermediğini söylemiş ve bunu sert bir dille eleştirmiştir. Ural Kültür Bakanlığının müzik albümlerinin bandrol gelirlerini sinema endüstrisine yatırdığını söylemiş ve “ Kültür Bakanlığı bizim bandrollerden topladığı parayı sinemacıya veriyor. Bize hiçbir hayrı olmuyor. Bizim paralarımızı alıyor sinemacıya veriyor film yapsın diye. Hangi sanatçıya 10 lira vermiş bir albüm yapsın diye?” diyerek devletin müzik endüstrisine yönelik bir kültür politikasının olmadığından yakınmıştır.

Müzik endüstrisinde yaşanan bir diğer hukuki sorun ise sanatçıların sosyal güvenlik hakları ile olmuştur. Özellikle yetmişli ve seksenli dönemlerde çalışan müzik emekçileri SSK’sız çalışmış ve

ilerleyen yaşlarda kendilerini garanti altına alacak bir sosyal güvenlikten yoksun kalmışlardır. Selçuk Ural, Berkant ve Tanju Okan'ın son günlerinde hastanelere olan borçlarını karşılayamaz hale geldiğini ve bu konuda sanatçıların yakınlarından destek aldığını belirtmiştir. Besteci Aslıgül Ayas, yurt dışında konser verdiği zaman yabancı ülkelerin müzisyenlere sigorta yaptığını belirterek “yurt dışında çalarken bizim sigortamızı dahi ödüyorlardı” diyerek Türkiye ile diğer ülkelerin sanatçının sosyal güvenlik haklarına bakış açısındaki farklılıkları örneklemiştir. Edip Akbayram ise kendi SSK primlerini kendisi ödediğini söylemiş ve şu an bu sayede emeklilik maaşı aldığını belirtmiştir. Akbayram günümüz popüler müzik yorumcularına her ne pahasına olursa olsun SSK primlerini ödemelerini de tavsiye etmiştir.

Telif, müzik endüstrisinin en büyük sorunlarından biri olmuştur. Mülakata katılan sanatçıların nerdeyse tamamı yaşamları boyunca hak ettikleri telifi alamadıklarından yakınmıştır. Selçuk Ural, “biz hiç telif alamadık ki biz yorumculuk ve telif haklarımızı on senedir alıyoruz” diyerek Türkiye’de telif sisteminin yetmişler, seksenler ve doksanlar boyunca bir sisteme oturmadığını belirtmiştir. İki binli yıllarda popüler olan bestelere imza atan Altan Çetin Türkiye’de telif hakkı sisteminin oturmadığına vurgu yapmış ve “bestelerimden evet para aldım, ama para kazanamadım” demiştir. Altan Çetin bestelerini satarken bir ön ödeme aldığını teliften ise çok düşük bir gelir elde ettiğini söylemiştir. Söz yazarı Aşkın Tuna bir müzik eserini kullanan herkesin telif ödemesi gerektiğine vurgu yapmıştır. Tuna, “insana müzik yapılan yerlerde örneğin, bir pastanede bir şarkı çalınıyorsa o pastanenin de telif hakkı ödemesi gerekir” demiştir.

Müzik endüstrisinde müzik üretisinin yaşadığı en büyük bireysel sorun yapılan hukuki anlaşmalar olmuştur. Sermaye sahibi müzik şirketleri, sanatçılarla uzun vadeli ve sömürüye dayalı sözleşmeler yapmakta ve sanatçıları metalaştırarak onların haklarını kısıtlamaktadır. Bu durum özellikle albüm sözleşmelerinde kendisini göstermiştir. Yapılan albüm sözleşmelerinde sanatçılarla beş ya da on yıllık çalışma taahhüdü veren müzik şirketleri daha sonra bu sözleşmelere dayanarak onların kariyerlerini kısıtlamaktadır. Bunun en somut örneği besteci Altan Çetin’de görülmüştür. Altan Çetin 1994 yılında bir müzik şirketi ile albüm anlaşması yaptığını, daha sonra ise yaşanan gelişmelerden dolayı o

şirketten ayrılmak istediğini söylemiştir. Müzik şirketi ise yaptıkları anlaşması göstererek “beş sene boyunca hiçbir şey yapamazsın” demiştir. Çetin “bu tehdit benim bestecilik kariyerimi başlattı” diyerek albüm yapmaktan vazgeçtiğini söylemiştir.

Korsan müzik üretimi tüm zamanlar içinde müzik endüstrisinin ekonomik varlığını tehdit eden konulardan biri olmuştur. Özellikle kaset teknolojisinin gelişmesi ile beraber korsan kasetler seksenli yıllarda korsan müziğin altın çağını yaşamasına neden olmuştur. Kaset korsanı bireyselleştirmiş ve arttırmıştır. Korsan kaset öncesinde ise korsan plak üretimleri yapılmıştır. Korsan ikinci parlak dönemini CD teknolojisinin yaygınlaşması ile yaşamıştır. Son dönemini ise internet ile yaşamıştır. Napstar gibi paylaşım sitelerinin yaygınlaşması, MP3 kavramının yaygınlaşması CD müziğini olumsuz etkilemiş ve müziğin fiziki anlamda satışlarına düşüş yaşatmıştır. İnternet ile paylaşılan müzik endüstriyi öylesine olumsuz etkilemiştir ki, korsan fiziki albüm sektörünün dahi bitmesine neden olmuştur. Müziğin dijitalleşmesi korsan albüm cd üreticilerin dahi işini bozmuştur. Hürşid Yenigün korsan albümlerden hem bir müzisyen hem de bir yapımcı olarak çok ciddi zarar gördüğünü söylemiştir. Yenigün albümlerinin korsanları ile ilgili şu açıklamayı yapmıştır:

“ Ben “Pop Gırgriye’yi çıkarttım. Ertesi hafta piyasayı dolaştım ve on tane farklı korsan kaset albüm toplattım. Benim ismim yazıyor ama üzerinde benim kapağın orijinaliyle hiç ilgisi olmayan bir görüntü var. Bu şimdi internet yoluyla ücretsiz şarkı indirme yoluyla yapılıyor. Siz üretiyorsunuz başkaları kazanıyor, sonuç itibarıyla bu işin geleceği kalmıyor”

Korsan albüm satışlarının resmi albüm satışlarına olumsuz yönde etki ettiğini vurgulayan sanatçılar bu durumdan sadece endüstrinin değil devletin de vergi kaybı yaşadığının altını çizmiştir. Arabesk müzik yorumcusu Ercan Turgut, “Turgay’ın Tavernası” adlı albümünün 3 milyon 500 binlik bir satış yakaladığını ama 3 milyonluk bir korsan satışının da olduğunu albümün korsan ile beraber 6,5 milyon adet sattığını söylemiştir.

Müzik endüstrisinin yaşadığı bir diğer hukuki engel de müzik eğitimi veren konservatuvarda eğitim gören öğrencilerin piyasada

çalışmalarını engelleyen mevzuatında görülmüştür. Özellikle seksenli ve doksanlı yıllarda müzik eğitimi alan konservatuar öğrencilerinin piyasada çalışması yasaktı. Bu öğrencilerin sahne alması üniversite senatoları tarafından yasaklanmıştı. Bu durumda olan pek çok sanatçı ya üniversitelerden gizli çalışmış ya da üniversite eğitimlerini yarıda kesmek zorunda kalmıştır. Cici Kızlar Grubunun solistlerinden Bilgen Bengü bu konu ile ilgili yaşadığı bir sıkıntıyı şu şekilde aktarmıştır:

“ İstanbul Devlet Konservatuarına girdim ve orayı bitirdim. O dönemde okulda okurken dışarda çalışmak yasaktı. Tarabya Otelinde sahne alıyordum. Bir baktım bir gün yazı geldi, uzaklaştırma cezası aldım. Saçma bir kuraldı çünkü bir şekilde o işi sevip yapıyorsan çalışabilmelisin”

Hukuki Konular	
	•1.Devletin Müziğe Yeteri kadar destek olmaması
	•2.Müzik eğitimi alan müzisyen adaylarına uygulanan çalışma yasağı
	•3.Sanatçıların Sosyal Güvenceleri
	•4.Telif sorunları
	•5.Korsan kaset piyasası
	•6.Sanatçılarla yapılan sözleşmeler

Tablo 14. Hukuki Konuların Müzik Endüstrisine Etkileri

Politik Etkiler: Türkiye’de yaşanan politik gelişmelerin müzik endüstrisine etkileri müzik üreticilerinin çalışmalarını daha çok olumsuz yönde etkilemiştir. Yetmişli yıllarda yaşanan soğuk savaş ve sağ-sol çatışmalar, 12 Eylül Darbesi ve sonrasında yaşanan politik gelişmeler sonucunda günümüzde tekrar alevlenen kutuplaşma müzik endüstrisinde bölünmelere neden olmuştur.

Müzik endüstrisinde özellikle sol görüşte olan sanatçılar 12 Eylül Askeri Darbesi ve sonrasındaki yıllarda ambargolar yaşamış ve

müzik üretemez hale gelmişlerdir. Edip Akbayram, bir sanatçı olarak her zaman darbelere karşı olduğunu söylemiş ve “darbelere hep karşı çıktık, ne olursa olsun karşısında durmaya devam edeceğiz” demiştir. Edip Akbayram mülakatımızda 12 Eylül Darbesinin yaşandığı sırada sahne aldığını söylemiş ve darbe sonrasında işine nasıl son verildiğini şu sözlerle açıklamıştır:

“1980 darbesinin ertesi günü ben İzmir Fuarında çalışıyordum. Darbenin ertesi günü beni muhasebeye çağırdılar. “Maaşınıza zam işine son dediler” . “neden?” dedim. “Sizi çalıştırsak gazino kapatılır” dediler. “Benim suçum nedir?” dedim. “Sizin suçunuz solcu olmak” dediler. Gerçekler buydu....1980 darbesinden sonra 1985 – 1986 yılına kadar bizi kimse çalıştırmadı”

Cenk Taşkan Türkiye’de yaşanan sağ-sol çatışmalarının ciddi bir beyin göçü yarattığını belirtmiştir. Özellikle Ermeni asıllı müzisyenler Türkiye ile Türkiye’de yaşayan Ermeni vatandaşlar Asala örgütünün yarattığı gerilimden paylarını almışlar ve Türkiye’den göç etmek zorunda kalmışlardır. Norayr Demirci ve Cenk Taşkan bu beyin göçüne örnek olan iki önemli Ermeni asıllı Türk müzisyendir. Cenk Taşkan, Türkiye’den ayrılma ve ABD’ne yerleşme nedenini şöyle açıklamıştır: “ O zamanlar sağ sol birbirine giriyordu. Hem müzikal anlamda hem de sosyal anlamda kötü bir dönemdi. Türkiye’den ayrıldım. İnsan özlüyor, 16 sene sonra geri döndüm”. Seksenlerin politik ortamından etkilenen ve yara alan bir eseri üreten ve Nur Yoldaş’a albüm yapan Ergüder Yoldaş 12 Eylül Darbesi mağdurlarından olmuştur. Nur Yoldaş mülakatımızda 12 Eylül Darbesinin yarattığı politik ortamın usta müzisyen Ergüder Yoldaş’ın müzik kariyerini nasıl bitirdiğini şöyle açıklamıştır:

“ O dönemin (12 Eylül Dönemi) Ergüder Yoldaş üzerinde çok ağır etkisi oldu. Siyasi baskı ve üretim anlamında baskılar... Albüm çıkaramadık. Üretim araçları elimizden çekildi. Bükemedikleri bileği öpemediler. Bunlar çok ağır şeylerdi, Ergüder kimseyle görüşmek istemedi.”

Yeni Türkü Grubunun kurucusu ve solisti Derya Köroğlu 12 Eylül Darbe yönetiminin kendilerine uyguladığı sansürden dolayı Yeni

Türkü grubunun kendisini geniş kitlelere ulaştırmada zorluklar çektiğini söylemiştir. TRT'nin Yeni Türkü Grubunu sansürlediğini belirten Derya Köroğlu, “1988 yılında insanlar bizi tanıdılar, birdenbire beş albüm geçmişle tanışmış olduk” demiştir.

Politik Konular

- 1. Türkiye’de Yaşanan Sağ-Sol Çatışmaları
- 2. 12 Eylül Darbesi ve etkileri
- 3. Sosyal Devletten Liberal Devlete geçiş ve sonrasında yaşanan gelişmeler

Tablo 15. Politik Konuların Müzik Endüstrisine Etkileri

Müzik İşletmeciliğinin Gelişim Süreci: Müziğin endüstrileşmesine etki eden bir diğer faktör de müzik işletmeciliğinin ağır gelişimi olmuştur. Müzik endüstrisine sermaye koyanlar önce Sirkeci’de daha sonra ise Unkapanı’nda kurdukları küçük çaplı dükkânlarda faaliyet göstermişlerdir. Altmışlı yıllardan iki binli yıllara kadar müzik işletmeciliği kavramı çok ağır bir gelişme göstermiştir. Müziği bir perakende mal gibi gören bakış açıları müzik işletmeciliğinin gelişmesine olumsuz etki etmiştir. Bu dönemlerde müzik işletmeciliği sadece albüm hazırlığı ve onların dağıtım ve satışından ibaretti. Müzik işletmeciliğinin içinde yer alan promosyon, pazarlama, konser ve markalaşma gibi alt dallara yönelik çalışmalar yapılmamıştır. Ürünün pazarlamadan daha önemli olduğu seksenli yıllarDa bu tür işletmecilik geçerliliğini sürdürmüştür. Liberal ekonomilerin şekillendirdiği reklamcılık ve medyada yaşanan gelişmeler müzik işletmeciliğinin önemini ön plana getirmiştir. Müzik doksanlı yıllardan itibaren Unkapanı’ndaki küçük dükkânlardan çıkmış kurumsal bir özellik kazanmıştır. Müzik işletmeciliğinin gelişim sürecinde yetersiz prodüktörlerin varlığı, müziğin tanıtım ve pazarlanması, sinerji ve pazara giriş engelleri gibi işletme konuları ön plana gelmiştir.

Müzik işletmeleri geçmişte cebinde parası olan prodüktörler tarafından yönetilmekteydi. Bu prodüktörler genellikle hem sermaye

sahibi hem de üretimi yönlendiren kişiledi. Ancak bu prodüktörlerin çoğu müzik bilgisi olmayan tüccarlardan oluşuyordu. Çelik Erişçi, Türkiye’de iyi prodüktör olmadığını söylemiş ve bu durumun müzik üreticisini hem yapımcı hem de prodüktör olmaya zorladığını belirtmiştir. Çelik “ Türkiye’de prodüktör ve yapımcı yok. Böyle olunca hem prodüktör hem de yapımcı olacaksın. İzel & Çelik & Ercan Üçlüsü olarak çalıştığım dönemde Raks Grubu ile tanışmıştım. Onlara gittiğimde bana inanarak işe girmediler. Bunu nerden biliyorum? Çünkü bana sözleşme bile yapmadılar. Albüm sattığında da “güle güle” diyebilirdi. “ diyerek doksanlı yıllarda dahi prodüktörlerin kurumsal çalışmadıklarına vurgu yapmıştır. Besteci Cenk Taşkan “bugün müzik, müzik bilgisi olmayanların elinde” diyerek prodüktörleri eleştirmiştir.

Reklam ve pazarlama sektörlerinin gelişmesi müzik işletmeciliğinde tanıtım ve promosyon kavramını ön plana getirmiştir. Liberal ekonomi sayesinde ön plana gelen pazarlama kavramı ile beraber ürünün kendisi tek başına yeterli kalmamaya başlamış, ürün için yapılan pazarlama ve tanıtım da müzik işletmeciliğinde önemli bir faktör olmaya başlamıştır. Bu durum özellikle video klip endüstrisinin gelişmesi ile beraber büyük önem kazanmıştır. Müziğin endüstrileşme sürecinde pazarlama ve promosyon çalışmalarının gelişimi büyük bir önem taşımıştır. Pazarlama ve promosyon müziği üretenin dışında gelişen sektörün uzmanları tarafından yönetilmesi gereken bir olgu olarak karşımıza çıkmıştır. Tek dönemli TRT kanallarından sayısı bini aşan özel sermayeli radyo ve televizyon kanalları ile gazete- dergi ve internet reklamları müzik işletmelerinde müziğin pazarlanmasında büyük bir rol üstlenmişlerdir.

Müziğin pazarlanması konusu ile ilgili sanatçılar ciddi sıkıntılar yaşamaktadır. Bunun en büyük iki nedeni bu konuda uzmanlaşan bir kadronun olmaması ve bu konu için ciddi bütçelerin gerekliliği olmuştur. Erdener Koyutürk “şimdi artık daha zor, çünkü yaptığınız müziği artık tanıtıyorsunuz. Şimdi albüm kartvizit haline geldi.” diyerek müzik albümünün tanıtımının önemine değinmiştir. Nil Burak “İssız Adam” filmi sayesinde yıllar sonra tekrar gündeme gelen “Yalnızım Ben” adlı şarkısına referans yaparak müziğin tanıtımı yapılacak mecra ile örtüşmesinin çok önemli olduğunu söylemiştir. Nil Burak, “ Hiçbir zaman filmle müziğin bu kadar bir

tencere kapak gibi birbirini tamamlayacağını düşünmemiştim. Issız Adam filmini izledikten sonra herkes benim gibi çok beğendi. Bu film, bizim klasikleşmiş şarkılarımızın gençler tarafından dinlenmesine neden olmuştur” diyerek promosyonun önemine vurgu yapmıştır. Televizyonda yayınlanan dizilerin müziğin tanıtımına olan etkisine değinen Yeni Türkü Grubu solisti Derya Köroğlu, “Böyle Gitmez” adlı şarkılarının Kanal D’de yayınlanan “Kuzey Güney” dizisinin fragmanında kullanılmasının şarkının tanıtımına olumlu yönde etki ettiğini belirtmiştir. Derya Köroğlu dizilerin müzik pazarlamasına olan etkisini şu sözlerle açıklamıştır:

“Yurt dışındaydım, izin istediler. Bu arada sadece fragman için izin istemeleri de enteresan. Yeni bir klip çekmiş gibi oldular. Çok izlenen bir dizi, bu aralar diziler şarkıları meşhur ediyor. 1970’li yıllarda TRT’nin tek olmasından gelen avantajla bir programa çıkmak herkesi star yapardı. Şimdi o görevi biraz diziler yapıyor”

Müziğin tanıtım ve pazarlanmasında televizyon ve dizilerin önemine değinen bir diğer müzisyende Recep Aktuğ olmuştur. 1970’lerden beri müzik yaptığını söyleyen Recep Aktuğ 2000’li yıllarda rol aldığı Kanal D’de yayınlanan “Aşk-ı Memnu” dizisinden sonra müzisyen kimliğinin hatırlandığını söylemiştir. Recep Aktuğ: “Aşk-ı Memnu” başlayınca beni bir televizyon programına çağırdılar. Bu sırada benim geçmişte müzisyen olduğumu öğrenmişler, programda müziğimi konuştuk. İki hafta sonra Esen Müzik beni aradı ve bana bir albüm teklifi yaptı” diyerek televizyon ve dizilerin müzik ve müzisyenin tanıtımında ne kadar önemli olduğuna vurgu yapmıştır.

Televizyon mecrasının müzik endüstrisine olan bir diğer etkisi de video klip endüstrisinin gelişmesi ile ortaya çıkmıştır. Şarkıların tanıtımı için çekilen video kliplerin prodüksiyon maliyeti ve bu kliplerin müzik televizyonlarında yayınlanması için ödenen meblağlar “paran yoksa müzik yapma” felsefesinin doğmasına neden olmuştur. Video klip çekmek için albüm yatırımının dışında ek bir bütçe gerektirmiştir. Bu oluşum, müzik işletmeciliğinin önemini artırmıştır. Müzik üretmek isteyenlerin finans yönetimi yaparak albüm prodüksiyonu için ayrı, tanıtım ve pazarlama için ayrı birer

bütçe oluşturmaları ve profesyonel bir işletmeci gibi davranması gerekliliğini doğurmuştur. Araştırmada mülakatlara katılan sanatçılar video klip maliyetlerinin ve bu klipleri başta Kral TV olmak üzere diğer müzik televizyonlarına yayınlanması için ödemeleri gereken ücretlerin çok ciddi boyutlara ulaştığından yakınmıştır. Bu durumun müziğin niteliğinden çok görselliğini ön plana getirdiğini ve bu bütçeleri olmayan müzik üreticisinin önünü tıkadığına vurgu yapmışlardır. Pazarlama bütçesi olmayan müzik üreticilerinin başarılı olması günümüzde nerdeyse imkânsız hale gelmiştir. Pazarlama bütçesi ve video klip maliyetleri müzik endüstrisinde pazara giriş engeli gibi çalışmaktadır. Bu bütçelere bir başka deyişle bu sermayeye sahip olmayanlar pazara girebilse bile başarılı olamamaktadır.

Müzik endüstrisinde yaşanan bir diğer pazara giriş engeli de pazarda bulunan diğer sanatçıların yarattığı psikolojik engellerdir. Bu endüstride başarıyı hak eden pek çok sanatçının önünü tıkamaktadır. Sektör içinde yer alan “kıskançlık” ve diğer psikolojik etkenler müzik dünyasına giriş yapmak isteyenlere birer pazara giriş engeli gibi davranmaktadır. Enbe Orkestrasının kurucusu Behzat Gerçeker “ İnsanlar beni içlerine kolay kolay almıyorlardı. O kadar çok zorluk yaşadım, o kadar gücüme gitti ki, bu yüzden kendi kendime ‘ileride iyi bir yere geldiğimde iyi müzisyenleri ellerinden tutup onlara yardımcı olacağım’ demiştir. Yonca Evcimik yurt dışına açılmak istediği doksanlı yıllarda Türkiye’de kendisi ile rekabet eden sanatçıların ona engel olduğunu söylemiş Hollanda’da yayınlanan single albümünün elde ettiği başarıdan sonra Avrupadaki müzik çalışmalarının engellendiğini söylemiştir. Yonca Evcimik “ Her şey süper giderken önümüz kesildi. Sonradan öğrendim ki belli başlı kişiler bu projenin başarısız olması için bir şeyler yapmış” demiştir.

Müzik endüstrisinde pazara giriş engeli yaratan psikolojik etkileri yaşamayan sanatçılar müzikte sinerjinin önemine özellikle değinmişlerdir. Bunlardan biri doksanlı yıllarda ilk albümünü yapan Asya olmuştur. Asya, Nilüfer’in vokalistliğini yaptığı sırada Nilüfer’in kendisine verdiği destekle kendisi için bir profesyonel ekibin kurulduğunu ve ilk albümün hazırlandığını söylemiştir. Asya, “Albüm yapmam için fikir Nilüfer’den geldi. Ben yeni bir şarkı nasıl söylenir onur bile bilmiyordum. O dönemlerde ben çok tecrübesizdim ama çok iyi bir ekibim vardı.” diyerek müzik pazarına

girerken aldığı desteğin önemini belirtmiştir. Müzik pazarına giriş engellerini kaldıran psikolojik etkilere bir diğer örnekte Yusuf Güney olmuştur. Yusuf Güney, Rafet El Roman'ın kendisine yardım etmesi ile müzik endüstrisine giriş yapmış ve başarılar elde etmiştir. Yusuf Güney, Rafet El Roman'a bir konseri sonrasında bestelerini dinletmek için gittiğini söylemiştir. Güney, “Kameraman gibi konser kulisine girdim, Rafet Ağabey ile konuştum. “Ağabey ben kameraman değilim asıl amacım şu” dedim. İlk “Canımdın Sen” adlı şarkımı okudum, hoşuna gitti. Bana “ Şarkılarını niye bana veriyorsun sen oku, sana albüm yapalım” dedi. Bu konuşma hayatımın dönüm noktası oldu.” diyerek müzik endüstrisinde sinerjinin önemine değinmiştir.

Müzik İşletmeciliğinin Gelişimi

- 1.Prodüksiyon Kavramı
- 2.Promosyon ve Pazarlama Kavramı
- 3.Müzik İşletmelerinin Kurumsallaşması
- 4.Pazara Giriş Engelleri

Tablo 16. Müzik İşletmeciliğinin Gelişimi ve Müzik Endüstrisine Etkileri

Müzik Endüstrisinin Gelişimini Etkileyen Faktörler

Ekonomik Sorunlar

Album Yapma Maliyetleri
Müzik endüstrisinin genel ekonomik yapısı
Müzik üreticilerinin bütçesel sorunları
Album satışlarından para kazanamama
Fiziki album satışlarının düşmesi

Medyanın Etkisi

TRT Denetimi
Tecimsel medyanın müziğe bakışı
TV mecrasının ortaya çıkışı
Radio kanallarının müzik politikası

Yaşanan Toplumsal ve Kültürel Değişimler

Popüler kültür ve müziğe etkisi
Müzik üreticilerinin ticari müzik yapmaya zorlanması
Özel yaşama müdahale ve magazin basını
Türk toplumundaki kültürel farklılıklar
Müzik üretmek isteyenlerin ailelerinin müzik endüstrisine olan ön yargısı
Eurovision Şarkı Yarışmasının yarattığı toplumsal atmosfer

Teknolojik Etkiler

Yeni medyanın etkileri
Sosyal medya ve Web 2.0 teknolojilerinde yaşanan gelişmeler
Müzik dağıtım kanallarında yaşanan değişim (Dijital Müzik Pazarı)

Hukuki Etkiler

Devletin müziğe yeterli kadar destek olmaması
Müzik eğitimi alan müzisyen adaylarına uygulanan çalışma yasası
Sanatçıların sosyal güvenecileri
Telif sorunları
Korsan kaset piyasası
Sanatçılarla yapılan sözleşmeler

Politik Etkiler

Türkiye'de yaşanan sağ-sol çatışmaları
12 Eylül Darbesi ve etkileri
Sosyal Devletten liberal devlete geçiş ve yaşanan ekonomik gelişmeler

Müzik İşletmeciliğinin Gelişimi

Prodüktörlük kavramı
Promosyon ve pazarlama kavramı
Müzik işletmelerinin kurumsallaşması
Pazara giriş engelleri

Yapılan Mülakatların Özetleri

Ali Kocatepe

Müziğe bir akordiyonla başladınız, Ali Kocatepe, müziği neden bu kadar sevdi ve müziğe nasıl başladı?

Ali Kocatepe: Müzik bir tutku olarak ortaokul zamanlarımda ya da ilkokul dönemlerimde başlamıştı. Müziği seviyordum, bir enstrüman çalmaya başlamamıştım. Aslında okullarda hatırlıyorum çocukluğumda mandolin dersleri çok verilirdi ama almamıştım. Babamdan böyle bir istekte de bulunmamıştım. Ortaokulu bitirdiğimde babam “ne istiyorsun” dedi. O sene, İzmir’de Atatürk Lisesi gibi ciddi ve çok da zor bir liseye başlayacaktım. “Baba akordiyon istiyorum” dedim, o zamanlar düğünlere gittiğimizde düğün orkestralarında akordiyon çalanları izlediğimde sesi hoşuma giderdi. Babam, bana akordiyon aldı ve ben akordiyon dersleriyle müziğe ciddi olarak başlamış oldum. Liseye başladığımızda da arkadaşlarla orkestramızı kurduk, orkestrada ilk çaldığım enstrüman akordiyondur. Hem akordiyon çalışıyordum hem de şarkı söylüyordum.

**Ve 1965, Ali Kocatepe’nin ilk grubu kurdu....
O zamanlar orkestralar çok popüler, siz de orkestranızı kurdunuz.**

Ali Kocatepe: Orkestramızı kurduk, çıkış yapmaya başladık. Sonra arkadaşlarım ayrıldılar ve orkestradan koptular, arkasından “Sol Anahtarları” geldi, “Sol Anahtarları” ile İzmir’de bir

hayli popüler günler geçirdik.

O yıllarda İzmir'in en popüler, en yakışıklı delikanlısıymışsınız, öyle diyorlar.

Ali Kocatepe: Popülerdim, ama yakışıklılığı bilemem. Popülerdim, çünkü hem müzikle uğraşıyordum, orkestralarımız vardı, konserler veriyorduk, hem de “Yeni Asır”da müzik yazarlığına başlamıştım. Yazarlık, önemli bir popülerlik getirmişti. Orada yazı yazarken henüz TRT kurulmamıştı. İzmir Radyosu’ndan teklif aldım. Onların yapımcı sınavları da yoktu, ben dışarıdan bir lise öğrencisiyim, program yapmaya başlamıştım. “Haftanın Plakları” programı için piyasadan plakları toplardım, çok meraklıyım, haftada bir gün o programı yapıyordum ve Ege Bölgesi’nde çok popüler duruma gelmiştim.

Fotoroman serüveni nasıl başladı?

Ali Kocatepe: 1970’li yılların başında fotoromanlar çok popülerdi. Gazete ve dergiler hep fotoroman yayınları yaparlardı. İzmir’de yeni bir gazete çıkacaktı. Hüseyin Bara ile ilk renkli fotoromanı çekmek üzere anlaştım. Ayla Dikmen, Arzu Okay ve benimle çalışmak istediler. İlk fotoromanı yaptık.

Bu, ilk renkli fotoroman, değil mi?

Ali Kocatepe: Evet, ama çok komik bir şeydi. Komik bir şey dememin sebebi, sanat sayılamayacak kadar basit, ilkel olarak hatırlıyorum yapılan işi. Gülüp geçiyorum şimdi, ama Ayla Dikmen ve Arzu Okay ile öyle bir fotoromanın içinde olmak önemli bir anı.

İzmir’de başlayan ardından ulusala yayılan bir müzik kariyeri. O zaman ne hayal ediyordunuz?

Ali Kocatepe: 1973'e kadar da devlet memuru olarak TRT'nin içinde prodüktör olarak görevliydim ama ben İstanbul'a geçmek istiyordum. İzmir, bana dar geliyordu, yapmak istediğim çok şey vardı. Devlet memuru statüsünde radyonun içinde bir prodüktör olarak dışarda yapımcılık yapamayacağımı bildiğim için istifa etme yoluna gittim. Ayrıldım. Daha sonra yine TRT'de yıllarca dışarıdan çalışmalarım oldu ama ben kendi plak şirketimi kurup serbest prodüktörlüğe başladım.

Kendi plak şirketini daha işin başındayken kuran ender insanlardan birisiniz.

Ali Kocatepe: Evet, hem de sermayem olmadan.

Sermayesiz nasıl oldu? Parayı nereden buldunuz?

Ali Kocatepe: 1973 yılında İzmir'de Hey Dergisi'nin düzenlediği "Akdeniz Festivali" yapılacaktı. Hey Dergisi'nde yılın 'Genç Kızı' seçilecekti. O dönem, İzmir Belediyesi bu festival için benden bir şarkı istedi. Ben de "Akdeniz Çocukları" şarkısını besteledim. Altı sanatçı bir araya geldik ve o şarkıyı seslendirdik, masrafları belediye karşıladı, bir taraftan da bu 45'lik plağın yayınlanması gerekiyordu. O sırada "kendi firmamı kurayım ve bu plağı ben çıkartayım" diye düşündüm. Böylece 1 Numara Müzik Yapım'ın ilk, 001 numaralı 45'liği, Esin Engin, Ertan Arapa, Nilüfer, Gökben ve Füsün Önal'ın birlikte seslendirdiği "Akdeniz Çocukları" oldu. Arka yüzünde şarkının enstrümantal versiyonu yer alıyordu. Böylece sermayesiz bir şekilde ilk 45'lik plağımı yayınladım.

Yüz yirmi beş bin plak basmışsınız

Ali Kocatepe: Evet oradan bir para geldi, önemli bir para değildi ama en azından ikinci plağını yapmak için bir para toplanmıştı. Bülent Ortaçgil'in "Benimle Oynar Mısın?" adlı tarihi albümünü ilk Long Play olarak da yapımcı olarak da ben yaptım. O albüm Türk Pop Müziği'nin başyapıtlarından biri oldu.

Bülent Ortaçgil'in ilk albümünü siz yaptınız bu proje nasıl doğdu?

Ali Kocatepe: Hayretle yüzüme baktı, hatırlıyorum buluşmuştuk, Bülent'e niyetimi söyledim. Bülent de bana baktı, gözleri yaşardı çocuğun, hiç böyle bir şey beklemiyordu. "Yok ben kararlıyım" dedim. Görüştük, düzenlemeleri onun

yapmasına karar verdik, çok duygulandı.

Bülent Ortaçgil, Türkiye'yi terk ediyordu "ben anlaşılamıyorum Türkiye beni anlamıyor, ben artık burada müzik yapmak istemiyorum. İngiltere'ye gideceğim" diyordu. O dönem benim hakkımda da çok konuşuyorlardı. "Unkapanı'nda bu adam plak şirketi kurdu, bu genç delikanlı ne anlar bu işlerden, şunun yaptığı albüme bak" diye herkes dalga geçiyordu.

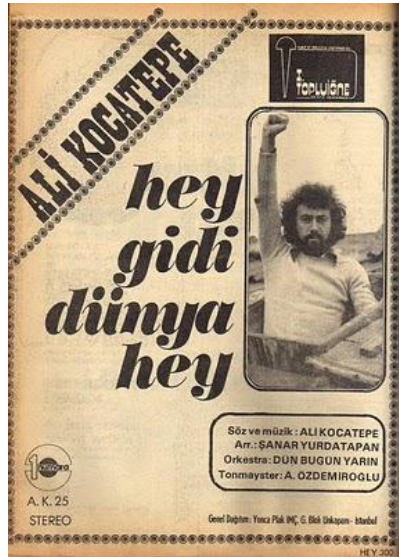
"Hey Gidi Dünya Hey" size 1974 yılında düzenlenen Toplu İğne Beste Yarışması'nda üçüncülük kazandırdı.

Ali Kocatepe: İlk büyük hitim “Hey Gidi Dünya Hey” oldu. Ama ondan önce, 1968’de ilk 45’lik plağım yayınlanmıştı. 1970’de “Yeni Bir Dünya İstiyorum” bana ciddi bir popülarite getirmişti. 1974 yılında daha Eurovision vardı ama henüz Türkiye katılımlara başlamamıştı. Toplu İğne Beste Yarışması yapıldı, sözleri ve bestesi bana ait olan bu şarkıyla orada üçüncülük ödülünü aldım. Esmeray birinci olmuştu, “Unutama Beni” ve “Al Beni Çal Beni” adlı şarkı ile Nilüfer ikinci olmuştu. Benim bestem üçüncü olurken “Geli Geliver” adlı şarkıyla Erol Evgin de üçüncü oldu. İkimiz eşit puanla üçüncülüğü paylaşmıştık.

“Hey gidi Dünya Hey” isimli bestenizi ne zaman yaptınız? Türk Pop Müziği ile bütünleşen bu şarkının hikâyesi nedir?

Ali Kocatepe: Yanlış hatırlamıyorsam yarışma, 1974 yılının mayıs ayında idi. Ben de ocak ayı gibi bestelemiştim. İzmir’deydim, bestelerimi çoğunlukla gitarla yapıyordum. Böyle bir şarkı çıktı. Yarışmayı duydum, bu yarışma için şarkıyı ayırdım, bir klasik oldu. Altın bilezik gibi kolumda taşıyorum.

İlginç bir anekdot anlatayım. Bazı şarkılar vardır sanatçısına yapışır ve ölünceye kadar da ondan ayrılmaz. Bir “Strangers In the Night” dediğimiz zaman Frank Sinatra’nın akla geldiği gibi. On yıl geçmişti üzerinden. Bir gün Gırgır veya Fırt dergisinde karikatür gördüm. O karikatürde TV ekranı karşısında biri oturmuş çekirdeklerini yiyor ve program seyrediyor ben “Hey Gidi Dünya Hey” söylüyorum ekrana bakıyor “Hay Allah adam on senedir aynı şarkıyı söylüyor” diyor. Şimdi kırk sene geçti, neredeyse kırk sene olacak ama ben yine istek üzerine aynı şarkıyı söylemek

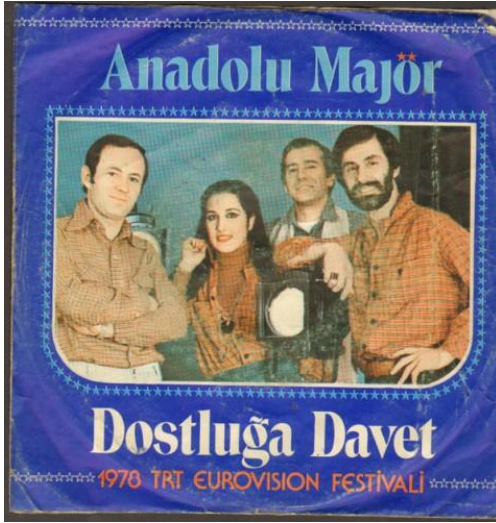
durumunda kalıyorum, yapacak bir şey yok. Bu sizin başka şarkı bilmemenizden kaynaklanmıyor, şarkı bütünleşiyor, klasikleşiyor ve sizden mutlaka o şarkı isteniyor. Ben her sahneye çıkışımda bu şarkıyı söylemezsem, yuhalanırım.

Zeki Müren'i ağlatan şarkınız varmış, bu şarkının hangi şarkı?

Ali Kocatepe: Zeki Müren, o dönemde assolist olarak çalışıyor. Bir gün Aşiyân'da provasında ben de oradayım. O dönem Sibel Egemen ile çalışmalarım var, onun prodüktörlüğünü de yapıyorum. Benim sözlerini yazdığım Sibel Egemen'in patlayan bir şarkısı var, Rumen folklorundan aldığım: "Hayret". Paşa ile yani rahmetli Zeki Müren'le sohbet ediyoruz, döndü 'gel sana bir şey anlatacağım' dedi. 'Hayrola Paşam' dedim, 'bak' dedi, 'bütün yaz boyunca senin şu şarkınla gözyaşı döktüm' dedi. 'Paşam' dedim, 'niye?'. 'Antalya'daki evimin çatı katında bu şarkıyı dinleyip sevgilimi düşünüp hep gözyaşı döküyordum. Beni bütün yaz ağlattın bana da böyle bir şarkı yazar mısın', dedi? 'Memnuniyetle' dedim, ama hiç kısmet olmadı. Zeki Müren ile ilgili en önemli anım budur, şarkımı çok sevmiştii ve benden hep bir şarkı beklemişti ama maalesef kısmet olmadı.

Şarkının düzenlemesi çok etkileyici. Bugüne baktığınızda ne düşünüyorsunuz, böyle düzenlemeler kalmadı artık...

Ali Kocatepe: Onno Tunç, Türkiye'nin yetiştirdiği dahi müzisyenlerden biriydi. Toprağı bol olsun onu rahmetle anıyorum. Onno'nun müzikal zenginliği, müziğe getirdiği yenilikler, aranjör ve besteci olarak sahip olduğu vasıflar dünya çapındaydı. Çok erken yitirdik, eğer kalsaydı neler neler yapacaktı. Türkiye popüler müziğinde Onno Tunç'a çok şey borçludur. Bu şarkının da düzenlemesini Onno yapmıştı. Gerçekten şarkının müzikal zenginliği çok büyük. Biz sonra Eurovision dışında bu şarkıyla Uzak Doğu'da da büyük sükse yaptı. Düzenlemenin çok büyük katkısı olduğuna inanıyorum.

Ali Kocatepe
Eurovision şarkı
yarışması tarihinde
hep başarılı olan
bestecilerden biri
oldu. Baktığımızda
siz ger çekten de
Eurovision'u
seviyorsunuz ya da
Eurovision'u güzel,
uygun bir platform
olarak görüp çok da
güzel üretimler
yapıyorsunuz. Bir
kere kısmet oldu
ama iki kez de son
anda kaçırıldı,
diyebiliriz.
Eurovision için

neler söyleyeceksiniz?

Ali Kocatepe: 1978 burada favori durumda idi. Gazetelerde çok dedikodusu yapılmıştır. Modern Folk Üçlüsü ve Nükheth Duru'dan dolayı 'favoriler, bunlar yarışmayı kazandılar' diye bir sürü dedikodular yapıldı. Fakat yarışma gecesi beş kişilik jüri üyelerinden üç jüri üyesi bize tam puan verdi. Gürel Aykal, Rahmetli Mithat Fenmen ve Selçuk Su tam puan verdi. O zaman, tam puan beş puan oluyordu. Fakat, diğer iki jüri üyesi bize birer ikişer puan verseler bile birinci olurduk ancak iki jüri üyesi bize sıfır puan verdi. Üç saygın jüri üyesi tam puan verirken iki jüri üyesinin bize sıfır puan vermesine çok tepki göstermiştik, çünkü şarkımızı bunu hak etmiyorduk. Bize sıfır puan veren iki jüri üyesi de çok sevdiğim rahmetli Şerif Yüzbaşı ve hala görüştüğüm Önder Bari idi. Biz yarışmayı kazanamadık ama o sırada Seul'da 'Seul Song Contest' adlı bir yarışma düzenleniyordu ve TRT'den Türkiye'yi temsilen birini göndermeleri istenmişti. TRT, bize 'siz haksızlığa uğradınız bu yüzden ikinci gelen grubu değil yarışmaya sizi göndereceğiz' dedi, biz de seve seve dedik. Ve Güney Kore'ye gittik. Orada Grand Prix'den sonra en yüksek ödülü biz almıştık. Japon bir yapımcı

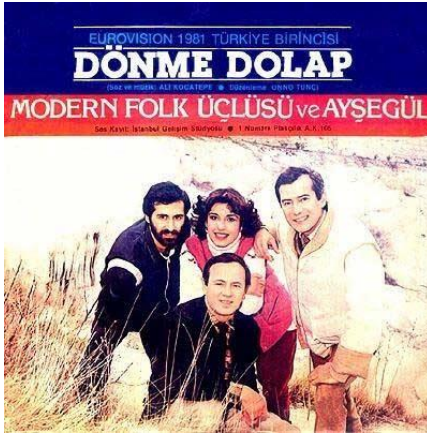
şarkımızı çok beğenip bize bir teklifte bile bulunmuştu ama bizim bir an önce Türkiye'ye dönmemiz gerekiyordu ve orada kalmak için zamanımız yoktu.

Siz, jüri üyelerine ‘niye sıfır puan verdiniz’ diye, sormadınız mı? Ülkemizi temsil etmenize mani olan iki jüri üyesi ile yıllar sonra yarışmaya ilişkin bir sohbet gerçekleştirdiniz mi?

Şerif ağabeyi ölünceye kadar görüşmemiz devam etti. Ama ben bu soruyu ikisine de hiç sormadım. İkisi de çok önemli müzisyen ağabeylerim, onlara saygı duyardım.

1978’de kızıp, ‘Ben Eurovision’a gireceğim’ mi dediniz?

Çok üzüldüm, Eurovision ben de bir tutku haline geldi. Ajda Pekkan’dan sonraki yıl, 1981 yılı için 1980 yazında bu şarkıyı besteledim.

“Dönmedolap” adlı şarkıyı Eurovision için mi bestelemiştiniz yoksa herhangi bir beste miydi?

Aslında ilk önce beste olarak çıktı ama sonra ben ‘bunu Eurovision’da seslendirmek istiyorum’ dedim. Modern Folk Üçlüsü ile paylaştım, onlar şarkıyı beğendiler. Bu sefer de şarkıyı kimin seslendireceğini

düşünmeye başladık ve en

son Zerrin Özer’e karar verdik. Zerrin Özer ile çalışmalara başladık. Ben şarkıyı elemelere yollarken iki kişiye okutmuştum. Sezen Aksu ve Doğan Canku’ya. Onların kayıtlarını hâlâ saklarım. Zaten finale de Doğan Canku ve Sezen Aksu’nun yorumuyla kalmıştık. Şarkının finale kaldığını yurt dışındayken öğrendim. O zamanlar, İtalya’da bir aylık burs kazanmıştım. Arkadaşlarım,

şarkının finale kaldığını bana telefonla haber verdiler. Şarkılardan biri 'Dönme Dolap' diğeri de 'Miras'tı. Döndüğümde şarkının Zerrin Özer ve Modern Folk Üçlüsü birlikteliğinde seslendirmesine karar verdik. Ama nedense provalar sırasında Zerrin ile pek anlaşamadık, Zerrin bizi o zaman üzdü. TRT'ye Zerrin'in ismini verdiğimiz halde solist değişikliğine karar verdik. Ki, Zerrin o yıllardan sonra birlikte şarkı söylediğim bir arkadaşımıdır ve arkadaşım olmaya da devam etti. Durum böyle olunca, Ayşegül Aldinç'in şarkıyı seslendirmesine karar verdik.

Zerrin Özer'in o yıllarda bir popüleritesi vardı. Ayşegül Aldinç ise, tanınmayan bir solistti bu isme nasıl karar verdiniz?

Ayşegül ile şöyle bir anım var. Biz, 1978 yılında Eurovision'a katılırken birçok yetenekli ismi bir araya getirmiştik. Ayşegül de onlardan biriydi. Ona karar verdik, Modern Folk Üçlüsü ile uyumlu bir çalışma içine girdiler. Şarkı, halk oylamasında birinciliği de alınca halk bizi seçti. Tabii, Eurovision'a Türkiye'den destek yoktu, biz oraya desteksiz gittik ve elimizden geldiğince mücadele ettik. Ama mutluyduk, Türkiye'yi de iyi temsil ettiğimize inanıyorduk.

1980 yılındaki muazzam hazırlıklardan sonra gittiniz, üzerinizde bunun baskısı oldu mu?

Şöyle bir şey var, halk o dönem Eurovision ile ilgili büyük beklentiye giriyordu. Türkiye'de başka yarışmalar da yoktu. Bu tür heyecanları halkın önüne getirdiğinde 'Vatan, Millet, Sakarya' gibi milli bir havaya giriliyordu. O dönemlerde medyada magazinsel değeri olan bir şey yoktu ve biz manşetlere giriyorduk.

Döndüğünüzde üzüldünüz mü?

Hiç üzülmедim, çünkü az puan almak başarısız olmak anlamına gelmiyor. Dediğim gibi biz oraya destekten yoksun bir müzik grubu olarak gittik ve ortaya bir icraat koyduk, görevimizi yapmış olduk.

Eurovision'a küsmediniz, 1983'te yine katıldınız?

Hayır, küsmedim üstelik birinci olmak bana hayatımda çok büyük bir prestij kattı.

**Sezen Aksu'yu
'Mavi Yolcular'
Projesi ile
Eurovision için
bir şekilde
ikna ettiniz,
ama yine
olmadı!**

Evet, 5 Eylül
1982 tarihinde
patronumun
teknesiyle mavi

yolculuğa çıkmıştım. O yolculukta Hıncal Uluç ve o zamanki Amerikalı eşi Holly de vardı. Yolculuğun son gününde oturdum, mavi yolculukta "Heyamola"nın sözlerini yazdım. Sonra elime gitarı aldım, bir iki saat içinde melodi de oluştu. İstanbul'a döner dönmez arkadaşlarımla paylaştım. Sezen de şarkıyı çok beğendi. 'Bunu grup olarak seslendirelim' dedik, ben de ilk defa yorumcu olarak Eurovision'da okudum şarkıyı. Şarkı finale kaldı ve kesin favori gösteriliyordu. Şarkı duyulduğunda halk bu şarkıyı çok beğendi. Herkes bizim şarkının birinci geleceğini düşünürken, şok bir sonuçla Buğra Uğur'un 'Opera' isimli eseri kazandı

Attila Özdemiroğlu

Pek çok enstrüman çalan yüzlerce düzenleme yapan bu usta müzisyen müziğe nasıl başladı?

Attila Özdemiroğlu: Küçükken hep bir laf söylerdim, 'kâşif olacağım' derdim. Olmadığımı düşünüyorum, bir şey keşfetmedim ama müzik insana bir şey keşfetmeye olanak veriyor. Yeni besteler, yeni yaratımlar. Dolayısıyla altı yaşında, sünnet düğünümde hediye edilen mandolinin tıngırtıları ile başladığım macera daha sonra yedi yaşında kemana, on bir yaşında flüt derken vibrafon ve on beş yaşında caz merakına dönüştü.

On beş yaşında caz merakı nasıl doğdu?

Attila Özdemiroğlu: Bir vibrafon satın aldım. Türkiye'nin ilk vibrafonlarından biridir. Bu arada para kazanmaya da başladım. Sonra yine açlığım ve muzurluklarım durmadı. On dokuz yaşında trombon, bir ara da saksafon çalıştım ama trombon üzerinde daha ciddi çalıştığımı söyleyebilirim. Bu tüm saydıklarım öğretmenler ile çalıştığım enstrümanlar.

Bu enstrümanlara olan ilginiz nasıl doğdu? O genç yaşlar için çok ilginç enstrümanlar, değil mi?

Attila Özdemiroğlu: Bunu müzik zevklerim itiyor. Çok küçükken 'Reykanif' diye bir orkestra dinlerdim. Babam elektronik mühendisi olduğu için kendi radyolarımızı kendimiz yapardık. Geceleri onu takardım. O orkestraları dinlediğim zaman, oradaki sesler hangi enstrümanlardan çıkıyor hep merak ederdim. Sonrasında yıllar hızla geçti, Ankara Atatürk Lisesi bitti ve ardından Ankara Hukuk Fakültesi'nde okuduğum yıllarda klasik bir orkestrada teknik keman çaldım

‘Hukuk Fakültesi’ müzik dışında bir bölüm, neden bu tercihi yaptınız?

Attila Özdemiroğlu: Aslında mimar olmak istiyordum. Artık söyleyebilirim, aradan yirmi beş yıl geçti. Kopya verdiğim çocuk, ODTÜ’yü birincilikle kazandı. Korktum, Amerikalı hocaya gittim, dedim ki: “böyle bir olay oldu, o da bana ‘sen gel benim derslerime’ dedi. Bir yıl ODTÜ’de ‘mimarlık’ bölümüne gittim. Ondan sonra ise, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi’ne devam ettim. Böyle bir okul maceram var ama müzik o kadar yoğunlaşmıştı ki, aranjmanlar yapıyordum, besteler yapmaya da başlamıştım.

Üniversite öğrencisiyken aktif halde müzik piyasası içine girdiniz yani...

Attila Özdemiroğlu: Evet, müzikte aktiftim. Tanju Okan, orkestramızdaydı. Rahmetli Yurdaer Doğulu ile ‘Jüpiterler’ diye bir grubumuz vardı. İstanbul’a gelip caz çalardık. Rahmetli Hüseyin Denizli de vardı ve iki saatlik çalışma için Ankara’dan İstanbul’a gelirdik.

Çok hızlı bir çocukluk yaşadığınızı söyleyebilir miyiz?

Attila Özdemiroğlu: Evet Her şey küçükken oldu, çünkü altı yaşında okuma yazma bildiğimden direkt ikinci sınıfa gittim ve on beş yaşında liseden mezun oldum.

On sekiz yaşında âşık oldum, on dokuz yaşında nişanlandım, yirmi yaşında ise ev sahibi oldum. İstanbul’da iki yaz çalıştım, ev aldım çünkü o zaman bana kızı verdiler, vermiyorlardı. Yirmi yaşında da çocuğum oldu. Yaprak ile aramızda yirmi yaş var.

**Atilla Özdemiroğlu
ve Eurovision çok
önemli iki
bileşendir.
Eurovision
yıllarının nasıl
başladı?**

Atilla Özdemiroğlu: Eurovision, Türkiye’de 1975 yılında başladı.

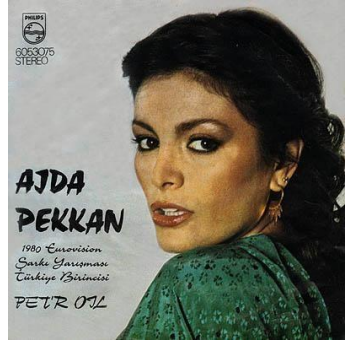
Hem TRT hem prodüktör arkadaşlarımız hem de biz çok heyecanlıydık. Çünkü ilk defa böyle bir şey yapıyorduk, tonmayster tarafımı kullanarak senfoni orkestrası kurduk. Timur Selçuk, ben, prodüktör arkadaşlar, Erdal Yoldaş ve daha pek çok arkadaş vardı, büyük bir heyecanla işe koyulduk. Hep beraber, el birliği ile yaptık. Aslında biz orada yarışmıyorduk, arkadaşlar olarak güzel bir şey yapmaya çalıştık. İlk yarışmada, benim iki bestem, bir de üçüncü gelen Füsun Önal’ın seslendirdiği ”Minik Kuş” vardı.

“Cici Kızlar” sizin bestenizle birinci oldu ama kurada elendiler ve Türkiye’yi Eurovision şarkı yarışmasında teşmil edemediler. O gün hissettikleriniz ile bugün hissettikleriniz aynı mı?

Atilla Özdemiroğlu: O kadar yoğun bir üretim içindeydik ki, o da üretimlerimizin parçalarından bir tanesiydi. O denli konsantre olup da kötü bir şey hissettiğimizi hatırlamıyorum. Hiç üzülmедim, biz ‘dostlar sağ olsun’ dedik.

Ve, 1980 yılında ‘Petro’il’...Bu olay şarkı ilgili çok şey yazıldı, ben de çok yazdım ve daha önce de çok röportaj yaptık. ‘Petro!’ 1980 yılında TRT’nin size siparişi ile hazırlandı. Bu şarkının sizde ilginç bir anısı var mı?

Attila Özdemiroğlu: Evet, var. Ajda’nın gönlü, Şerif ağabeyin bestesindeydi. Açık açık söyledi bunu, çünkü onun tarzına daha uygundu. Fakat öyle bir halk baskısı vardı ki, ben de besteyi o halk baskısı üzerine yaptım.

Sözler TRT’den veto yemiş diyorlar doğru mu?

Attila Özdemiroğlu: Önce beste yapıldı, sonra ortağım Şanar sözleri yazdı, ancak TRT şarkıyı reddetti ve değiştirme konusunda çok ısrar etti. Şanar, buna itiraz etti ve haklı olarak, hiçbir şey değişmedi

Eurovision’a gittiniz, hatta bir söylenti var, o büyük orkestra çalamadı şarkıyı, diye. Doğru mudur?

Attila Özdemiroğlu: Prova açısından, evet. Çünkü ‘Orient’ alışık oldukları bir şey değil, bir de şarkının orkestrasyonu zordu, fazla kalabalıktı. Şimdi o kadar kalabalık müzik yapmamaya özen gösteriyorum. O gençlik yılları, biraz daha heyecanlı oluyor.

Bugün de Eurovision şarkılarına bakın hâlâ kalabalık. Herkes yükleniyor vokaller, kemanlar, kontrşanlar.

Ajda Pekkan, yarışma sonrasında daha iyi bir sonuç aldı ama bu beklenen sonuç değildi. Siz, besteci olarak ne hissettiniz?

Attila Özdemiroğlu: Aslında, epey iyi bir sonuçtu. Çünkü Türkiye sıfırlardan, ikilerden birden bire otuzlara çıktı. Bu önemli bir şey oldu ve ilk defa bir çıta atladi, diye düşünüyorum. Ama Türkiye

hüsrana uğradı, çünkü onlar için bu şarkının hakkı, birincilikti. İkinciliği bile kabullenemiyorlardı.

Attila Özdemiroğlu ‘Petro’il’ şarkısından nasıl etkilendi? Her şey güzel gitti ancak puanlar iyi olmasına rağmen beklendiği gibi olmadı. Ajda küstü. Siz, Ajda’nın küsmesine kırıldınız mı?

Attila Özdemiroğlu: Hayır hiç küsmedim. Ajda, elinden geldiğince çalışır, o anlamda çok titizdir. Dolayısıyla, Ajda işini sonuna kadar yaptı. O dönemde bir sürü eleştiri oldu, biz de payımızı aldık.

1975 yılındaki ‘Cici Kızlar’ şarkısından bahsedelim. Melodik düzenlemesi ile bambaşka bir şarkıdır. Bu şarkıyı nasıl yaptınız?

Attila Özdemiroğlu: Aşağı yukarı aynı yıl, o da 1974 yılı sonu. Yarışmanın Türkiye elemelerine iki şarkı ile katılıyorduk, benim favorim ‘Minik Kuş’tu. ‘Minik Kuş’un çok ilginç bir hikâyesi var, ‘Minik Kuş’ yarışmadan

atıldı. Bir gazete, şarkının bir Fransız bestesi olduğunu iddia etti ama bu iddiada bulunanlar şunu düşünemediler. Ben SASEM üyesiydim, 1960’lardan beri tüm bestelerimi gönderirdim. Hemen SASEM’e sordurduk. SASEM’den TRT’ye, bestenin Attila Özdemiroğlu’na ait olduğuna dair, yazı geldi ve TRT mahcup bile olmadı. Yarışmayı devam ettirdi.

Şat Yapım’dan biraz söz edebilir miyiz? Kimler geldi, kimler geçti?

Attila Özdemiroğlu: Çok fazla kişi. Nilüfer, İskender Doğan, Esmeray, Tanju Okan, Kayahan. Biz muhteşem bir takımdık, her konuda birbirimizle alışveriş içindeydik.

O yıllara dönecek olursak, Nilüfer'i ve Sezen Aksu'yu nasıl görüyordunuz?

Attila Özdemiroğlu: Henüz pazarda ünlüler yok, yani bugünkü gibi oturmuş ünlüler yok. Onların çoğu yetenek yarışmalarından geliyorlardı.

Sezen Aksu ile çalışmak nasıl bir duygu?

Attila Özdemiroğlu: Sezen, çok yaratıcı. Ben de yaratımı çok önemsiyorum. Güneşin altında hep yeni bir şey olsun istiyorum. Özellikle de konu müzik ise, kendi bestelerim için de, her biri yeni bir pencereye açılmalı.

İlk Sezen nasıldı?

Attila Özdemiroğlu: İlk Sezen, çok komikti. İzmir'den geldi, çalışma odamda masanın üzerine elini koydu ve 'merhaba' bile demeden şarkı söylemeye başladı. Ben de şaşırdım, kaldım. Sonra 'nasıl' dedi ve Sezen ile çalışma dönemimiz böyle başladı.

'Firuze' gibi çok önemli bir eserin beste ve düzenlemesi size ait. Bu şarkının Sezen Aksu'ya gidiş hikayesi nedir?

Attila Özdemiroğlu: Emel Sayın, komşumdu, benden şarkı istemişti. Ben de bir eskiz yapıp, götürdüm ve çok beğendi. Ancak, iki üç ay boyunca ses seda çıkmadı. Baktım, Emel'in albümü çıktı, benim şarkım yok. O dönem Sezen Aksu ile 'Aile Gazinosu' yapıyorduk. Şarkıyı ona verdim ve Aysel Gürel'le beş günlük bir macera sonunda sözleri bitirip 'Firuze' şarkısını tamamladılar. Emel, sonra bana 'aşk olsun, besteyi yine Sezen'e verdin' diye sitem etti. Besteyi ilk ona verdiğimi hatırlatınca 'Aaa o beste, bu muydu' dedi.

Bir şarkıyı düzenleyen kişi sizce nasıl çalışmalı?

Attila Özdemiroğlu: Özellikle, melodi çok önemli. Ama ezgi Türkiye’de aranjörülle bir bütün teşkil ediyor. Çünkü müzik tüm öğeleriyle bir bütün. Harmonisi, ritmik yapı ve dinamikleri ile... Dolayısıyla ben müzik yaparken beste ve orkestrasyonu ile düşünüyorum. Eskiden bir kitap, bir senaryo yazar gibi her şeyi görürdük. Günümüzde üretim biçimi değişti.

Düzenlemeleri bugün nasıl yapıyorsunuz?

Attila Özdemiroğlu: Metodumu hiç değiştirmedim. Başka bir metot da tanımıyorum. Yine kalem ve kâğıdımı alıp yazıyorum. Çünkü metot her zaman daha disiplinli bir metot olmalı.

1980’lerde başlayan bir müzikal ve ardından sinema, bu

hiperaktifliğin sonucu mu?

Attila Özdemiroğlu: Egemen Bostancı, Ayten Gökçer ve Cüneyt Gökçer bir gece ziyaretime gelip Ayten’in sesine bakmamı istediler, Ayten’in sesine baktım. Egemen bana ‘nasıl diye sordu’ yapma, dedim. O da bana ‘ne yapacağız’ diye sordu. ‘Muhteşem bir tiyatro kariyeri olan oyuncumuz, yapacağımız şey yerli müzikal, ben oturup yazarım sana’ dedim.

Ve 80’ler 90’larda aktifleşen sinema müziği yılları var, orada özgürlüğünüzün doruk noktasına çıktınız diyebilir miyiz?

Attila Özdemiroğlu: Hep diyorum ki, Türkiye sadece şarkı dinliyor ve bu arada müziği kaçırıyor. Film müziklerinin benim müziğimin kaçmasına engel olduğum bir alan, diye düşünüyorum. Çünkü

kelimelerin ötesinde müzik başlar, deyimini çok kullanıyorum. Kelimelerin ifade edemediği noktada bir sürü şeyi müzik ile anlatabilirsiniz, diyorum.

Televizyon programı kariyeriniz de var. Festivaller, müzik yarışmaları vs... Biraz onlara değinelim mi?

Attila Özdemiroğlu: O dönem, Özal dönemi idi. Biliyorsunuz çok fazla yatırımımız vardı, ama turist yoktu ve bunu dışarıya açmamız gerekiyordu. Proje gelmeyince oturdum ve projemizi kendim yaptım. Biraz da Eurovision karşısı günlük bir proje tasarladım. "Akdeniz Akdeniz" diye bir proje, bunun bir de şarkı yarışması oldu. Bir hafta boyunca konserler, sempozyumlar yapıldı. Ama ne yazık ki her belediye projesi gibi fazla uzun sürmedi. Üçüncü yılın sonunda belediyeden bütçenin neredeyse yüzde yetmişini alamayınca proje battı. Proje devam etmedi, ben bir de yıllar boyunca projenin KDV'lerini ödedim, yani o işten zarar ettim.

Atilla Yelken

80’li yıllarda meşhur bir sözünüz var: “Arabeske kravat taktırdım”, dediniz. Bu söz neyi ifade ediyor?

Atilla Yelken: O yıllarda albümlerimizde türkü, arabesk şarkılar, Türk Sanat Müziği, Türk Hafif Müziği diye anlamlandırdığımız, Türk Popu Müziği’nin temel taşlarını oluşturan şarkıları söyledik. Bu arada arabeskçiler ve Türkücüler (tabii Türk Sanat Müziği sanatçıları için bunu söyleyemeyiz), bütün albüm kapaklarına ve sahnelere hep bağı yanık delikanlılar şeklinde yani bağrını iyice açarak, altın madalyon takarak pozlar verdiler. Bıçkın delikanlıların söylediği şarkıları, biz şehir lehçesi ile daha güzel, herkesin anlayabileceği biçimde söyledik. Daha eskilerin, bizden önceki dostlarımızın rahmetli Berkan Tanerler ve Tanju Okanların yaptığı gibi yorumladık, onlar da türkülerini yorumlamışlardı. Ayrıca türkü de söylesem gerek albümümde gerekse sahnemde hep kravat, papyon taktık. Sahneye böyle çıktık. Kimi zaman yaz günü bile kravat takıyorduk. Uzun yıllar otellerde, müzisyen olarak çalıştığımдан böyle bir kültür içinden geldim.

Doksanlı yıllarda kadar müzik üretmeye devam ettiniz, sonra “artık tamam dediniz” Neden?

Atilla Yelken: 1991 yılına kadar üretime devam ettim. Ama, sahne benim ekmeğim. 1996 yılında İstanbul’dan ayrıldım, o aralar tabii 80’li yılların sonlarından 1991’e kadar

albümler yaptım. Mesela, 1986 yılında ‘Mum Işığında’ şarkısının içinde olduğu bir albüm yaptım, ‘Senden Öğrendim’ Özkan Turgay’nın

bir bestesiydi. O arada arabesk salgını vardı, çok güzel bir albümümdü. Albüm Arabesk furyası içinde güme gitti. Sonra benim plak şirketim dedi ki “herkes gidiyor mersine sen gidiyorsun tersine, bu işi biraz daha çağa uydur”. “Nasıl uydurayım” derken, bir albümümde de tek başına çalıp söyledim. Ama o albümden çok fazla lezzet almadım, işin aksiliği o albüm de çok sattı. ‘Tarabya’dan Sevgilerle’ isimli bir albümdü, onda çok arabesk söylemedim, daha çok Türk Sanat Müziği kokan besteler vardı. 1991 yılında yine bir albüm yapma ihtiyacı duydum, o albümü de tek başına çalıp söylemekten zevk almadım. Yine orkestrasyon yaptım, içinde kemanların, farklı farklı enstrümanların olduğu, arabesk şarkıların, Türk Sanat Müziği şarkılarının, Türk Pop Müziği şarkılarının olduğu bir albümdü. ‘Beyaz Beyaz’ isimli bir albümdü, onda istediğim lezzeti yakaladım, fakat piyasanın gelişimi, o yıllardaki piyanist şantörlüğün boyut değiştirmesiyle farklılaşmıştı, bir baktık ki iş, on sene içinde çok farklı kulvarlara gidiyor. O dönem Ferdi Özbeğen de prodüksiyonlarını durdurdu. Çünkü siz çok kaliteli bir şey verdiğiniz zaman, karşıdan çok kaliteli bir şey alınmıyor, bir numara büyük geliyorsunuz.

1996-97 yıllarında Bodrum’a gittiniz. Uzun bir süre orada kaldınız. Bodrum’da neler yaptınız?

Atilla Yelken: Her müzisyenin hayalinde kendi kitlesine, kendi müşterisine müzik çalmak vardır. Benim de Bodrum’da bir restoran açma özlemim vardı. Bodrum’da bir restoran açtım, 12 sene kadar çalışma hayatım orada geçti.

Orada sahne aldınız mı?

Atilla Yelken: Tabii, kendi yerimde çaldım, söyledim. Kışları da İstanbul dışında dağ otellerinde, başka şehirlerde yani Türkiye’nin her yerinde çaldım, söyledim. Yurt dışında da çalışmalarım oldu.

Müzik, sahne ve yorumculuk hiç bitmedi. Ama albüm yapmadım, albüm için, yeni bir şey yapma zamanı gelmemişti.

Albüm üretimini bıraktınız ama sahne devam etti. 2012 yılına kadar dinleyicilerinize pek yeni bir şey vermediniz?

Atilla Yelken: Ben hep dostlarıma, müzik dinleyicilerime sordum "Atilla Yelken bundan sonra ne yapmalı, bana yakışan nedir?", diye. Müziği çok iyi yerlerde, çok iyi mekânlarda, otellerde yaptım. Yanlış bir şey yaparsam Atilla Yelken'i çok geri mi götürürüm?, ben bunları hep danışarak yaptım. Mesela, 1982 yılında söylediğim "Gözler Kalbin Aynasıdır" isimli şarkımı bir kez daha yeniledim, ona yeni lehçemle yeni enstrümanlarla, yeni yorumumla farklı bir hava kattım. Aynı şekilde 'Mum Işığında' şarkımı da yeniledim.

Biraz geçmişe gidelim. Sizinle ilgili bir basın taraması yaptığımız zaman gazetelerde, dergilerde çıkan enteresan bir haber var. TRT denetiminden bir sıkıntınız olmadığını biliyoruz, fakat çok enteresan bir haber kupürü var, on yıllık sakalınızı kestiğiniz yönünde. Bu doğru mu?

Atilla Yelken: O yıllarda, yani ben 70'li yılların sonlarına doğru imaj olsun, diye sakal bıraktım, böyle cici de bir sakal tertemiz, görüş olarak da hiç bir tarafa çekilemeyen bir sakaldı. Kıyafetim ile iyi örtüştürüyordum.

Üzerinizde hem marjinal renklerde olan papyon, kravat, smokin, her şey var bir de böyle güzel sakalınız var. Piyanist ve şarkıcılık yıllarında 80'lere kadar sakalımı kullandım. Ancak, o tarihlerdeki bir televizyon programında televizyonun yapımcısı benden rica etti. "Atıllacığım her şeyi çok güzel yapıyorsun ama acaba

sakalını keser misin? Sana yeni bir program yapacağız" dedi, ben de "tabii keserim" dedim. Hemen, o gün sakalımı kestim.

Gerçekten, gazetelerin dediği gibi on yıllık sakal mıydı?

Atilla Yelken: Evet tam on senelik bir sakaldı.

Albüm kapaklarınızda sizin sakallı fotoğraflarınız çok meşhurdur. Tabii ki, TRT'de o dönemde sanatçılar devlet memuru gibi çıkarlardı, 'takım, kravat gibi' enteresan yönetmelik vardı. Bugüne baktığımızda sanatçılar oldukça rahat. Kimse, kimsenin sakalına karışmıyor, kimse kimsenin şarkısına da karışmıyor. Müthiş bir özgürlük var. Sizce, bu bir avantaj mı?

Atilla Yelken: Ben, hiç bir zaman eski kafalı kalmadım, kalmam, kalmak da istemiyorum. Benim on beş yaşında dinleyicim de var. On beş yaşında bir çocuk, hem duruşumla hem lezzetimle beni dinlediği zaman keyif alabiliyor, yetmiş yaşında bir insan da keyif alıyor.

bulmuyorum.

Biz, eskiden televizyon programına gittiğimizde arkadaki dekorun rengini bilmediğimizden, 'lacivertse lacivert elbise giymeyelim, kahverengi ise kahverengi elbise giymeyelim' diye sekiz, on tane elbiseyi kollarımız koparcasına götürür ve o günkü prodüktöre "bunlardan hangisi ışıkla, dekorla olur", diye sorardık. Fakat şimdi bazı sanatçıları görüyoruz ki, yolda yürüdüğü kıyafetle televizyon stüdyosuna geliyor, bunu doğru

Gerek verdiğiniz mesajlarla gerekse sanatçı üslubunuzla tam bir İstanbul beyefendisisiniz.

Atilla Yelken: Bununla aklıma bir anıyı getirdiniz. Küçükken beni ve ablamı babam Beyoğlu'na sinemaya götürürdü, biz küçük yaşlarda Beyoğlu'na çıkarken babam bana kravat taktırırdı. Bu kültür, oradan geliyor, benim kökenim Rumeli'ye dayanıyor. Babam kendi de sürekli kravat takardı.

Atilla Bey 70'lerde başlayan ve bugüne kadar gelen müzikal serüveninize ilişkin konuştuk. Kaç yıldır sahnelerdesiniz?

Atilla Yelken: 50 yılı devirdik.

"50'yi geçtik" diyorsunuz. Atilla Yelken, bundan sonra ne yapmayı planlıyor?

Atilla Yelken: Bundan sonra asla yanlış bir şey yapmamanın peşindeyim. Biliyorsunuz, albüm alıcısı on beş ile yirmi beş yaş arasında gençler, paralarının bir kısmını ayırarak bir albüm alabiliyorlar. Bunun üstündeki insanlar, bir arşiv albümü gibi düşünebiliyor. Yirmi beş otuzlu yaşlarda artık hayat

gayesi, ev geçindirme gayesi başlıyor. İnsanların albüme yatıracakları bir şey yok. Allah'tan şimdi yeni yeni internette pazarlanan şarkılar var. Bu arada çok eski yıllarda prodüktörler ve plak yapımcıları bütün sanatçılara bir yatırım yapıyorlardı. Sanatçıyı onore etme adına yapılıyordu, elinizi cebinize atmıyordunuz. Ancak, şimdi 7'den 70'e bütün sanatçılar kendi albümlerini kendileri yapıyor, hatta ilişkide olduğunuz müzik şirketleri albümünüzün telif haklarını dahi ödemeniz konusunda öneriler getiriyor. Dahası bazı şirketler klibini de yapma imkânın var mı, hatta biraz daha üstüne gidip "klibini x kanalda yayınlatabilme kabiliyetin varsa, gerisi kolay" gibi söylemlerde bulunuyorlar. Tabii, bu arada düşünüyorsunuz, bunlarında hepsi vakit ve nakit meselesi. Vaktimi şu anda besteler toplamakla, ne yaparım ne ederim de bundan sonra kalıcı ürünler meydana getirebilirim, diyerek geçiriyorum. En iyi albüm yapma, en çok albüm satma, günlerce, haftalarca liste başı olma lezzetini yaşadım. Şu andan itibaren yaptığım bir şey bu lezzeti yakalamalı, yakalayamayacaksa patinaj yapmanın çok da bir anlamı yok, diye düşünüyorum. Çok meşakkatli bir iş, tadında bırakmak da istemiyorum. Gönlüm, hep bir şey yapayımdan yana.

Atilla Atasoy

1974 yılında ilk 45’liğinizi yaptınız, sahnede şarkı söylediniz. Aşağı yukarı kırk yıl, nasıl yorumluyorsunuz?

Atilla Atasoy: İlk plak 1974’te geldi ama öncesi var. 2012 yılında tam kırk yıl oldu.

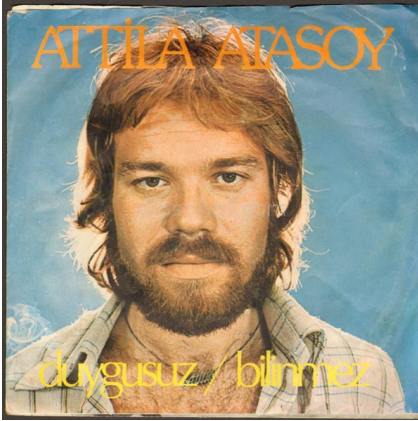
Müzik endüstrisinde kırk yılını geçirmiş bir sanatçının teliflerden yakınmaması gerekmez mi?

Atilla Atasoy: Dünyada yakınmaması lazım ama Türkiye’de öyle değil. Ben bu sektördeki derneklerin kurucu üyesiyim. Amacı, hem müziğe hem de sanatçıya gelecek kurmaktır. ‘Bu yeterli mi?’ diye soracak olursanız, yeterli değil.

Müzik şirketleri sahipleri, yani sermaye sahipleri hakkında ne düşünüyorsunuz?

Atilla Atasoy: Tabii, onlar bütün her şeyini bilirler. Bu konuda, biz şarkıcılar ya da müzisyenler safızdır. Hesap kitap işini bilemeyiz. Bugüne kadar gelmemiz bile bir gelişmedir. Çok dedikodular, yolsuzluklar konuşuluyor, oluyor. Bunları daha bilinçli hale getirmek lazım. Bütün arkadaşlarımıza bu konuda görev düşüyor.

Atilla Atasoy ‘Eczacılık’ ve ‘müziği’ uzun yıllar birlikte sürdürdü.

Atilla Atasoy: ‘Sürdürme’ diyebilirsek, öyle tabii.

Hangisinden daha çok zevk aldınız?

Atilla Atasoy: Maalesef, ticaretten hiç anlamıyorum. Çok bağlayıcı, sorunları olan bir işti. Ve iki iş arasında tabii ki tercih yapmam gerekirse her zaman müzik ya da sanat. Ama eczacılık da çok güzel bir meslek, sadece eczacı olsaydım, iyi bir eczacı olurdu. Aklım

fikrim öbür tarafta olduğu için sürekli kaytarmalarım oldu.

Eczaneye sık sık gidiyor muydunuz? Ben hatırlıyorum, birkaç kere sizinle orada karşılaşmıştık.

Atilla Atasoy: Annem, bu konuda bana çok yardımcı oldu. Sayemde annem eczacı oldu. O, eczaneye gönül verdi, ben sahneye giderken yıllarca ikisini idare ettik. Annemi kaybedince hiçbir anlamı kalmadı. Zaten ticaretten anlamıyordum, buna ne lüzum var, ‘ilaç kullanmayın’ diyen bir adamdım, sizce bu işten kazanabilir miydim? Her şeyi yerli yerinde kullanmalı yani gerektiğinde zamanlarda. Ama bizim insanlarımız leblebi gibi ilaç kullanmaya meraklılar.

Otuz yıl boyunca eczacılığı da doya doya yaşadınız?

Attila Atasoy: Evet, çok sorumluluk isteyen, çok güzel bir meslek. Hesaptan, kitaptan anlamak gerekiyor. Anlamıyor değilim, ama olaya odaklanamıyorum.

Eczacılıkta iyi kazanç elde ediliyor muydu?

Attila Atasoy: Şimdi bazı eczaneler hastane karşısı ya da merkezi, çok önemli yerlerde olması gerekli. Ben de biliyorsun, sokak arası bir semt eczanecisiydim. Benden ne köy oldu ne de kasaba.

Mesleğe otuz yıl devam ettiniz, bu da önemli bir şey?

Attila Atasoy: Evet, çok da zorlandık, ayakta kalsın, diye, gerçekten çok emek verdik.

Günümüz penceresinden geçmişe nasıl bakıyorsunuz?

Attila Atasoy: Ben artık günümüze bakmıyorum, ilerleyebildiğim kadar ilerliyorum. Aslında bu, birçok konuda görevini yapmanın verdiği rahatlık. Bir de çok mücadele ettim yani sürekli 'hüsrân' ya da 'nankörlük' diyebileceğim olaylar yaşadım. Benim düzene ayak uyduramamamın, beceriksizliğimin esas nedeni bu. Ben hiçbir zaman düzen insanı olamadım. Bundan sonra da olacağım yok, onun için olduğu kadar. Bundan da memnunum, hayattan fazla talebim yok.

Bugün artık her şey para.. Mesela video kliplerin yayınlanması için para isteyen televizyon kanalları hakkında ne düşünüyorsunuz?

Attila Atasoy: Sürekli para vermekten bana fenalık geldi. Hem klip çek hem para ver, bu bizi çok sarstı. Telif haklarının yeni yeni oluştuğu bir dönemdeydik. Şimdi küçük küçük adımlar var tabii, bu arz talep, rekabet piyasası darken çok paralı bir hâl aldı.

Türkiye'nin ilk Eurovision şarkı yarışması elemelerine katıldınız ve "Dilenci" adlı şarkınızla finale kaldınız. O günlerden aklınıza kalan nedir?

Attila Atasoy: Eurovision'da dörtlü gruplar haline yarışıyorduk. Benim grubumda Uğur Akdora, Esin Avşar ve tam hatırlamıyorum ama Gökhan Abur'du sanırım o da vardı. Şarkılar halkın oy vermesi için haftanın belirli günleri

yayınlanıyordu. Tabii, o zamanlar sms yoktu. Büyük bir organizasyondur ki, Timur Selçuk yönetimindeki orkestra eşliğinde, biz şarkılarımızı söylüyorduk. Heyecandan titriyoruz, 'Eczacılık' okuduğum için herkese pastil dağıtıyorum. O pastil de doğal olarak herkesin dilini boyamıştı. Sahneye o şekilde çıktık.

Puanlar açıklanırken ne hissettiniz?

Attila Atasoy: Dereceler açıklanırken ikinci olacağımı sanmıyordum. Çünkü daha önce Yavuz Gökmen'le görüşmüştüm. Ondan duyduğum kadarıyla bana "sen dördüncü oldun", demişti. Ben de tabii ki, daha iyi bir sonuç olsun istiyordum, Avrupa'ya gitmeyi istemez miyim? O zamanlar heyecanlı bir cocuktum. İkinci olduğumuz zaman çok sevindim, o gece eğlenceye gittik, bayağı dağıttık kendimizi. Hatta hayatımda ilk kez sarhoş olmuştum. Yarışma sırasında olumsuz hiçbir şey olmadı, her şey o kadar güzeldi ki. Herkes çok hevesli ve coşkuluydu. Hayatımda görebileceğim en güzel organizasyondur.

Eurovision’a gitmediniz ama 1982 yılında ikincilik ödülü aldınız. Yarışmalara katılımlarınız oldu, bugün ise yarışmalar olmuyor. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Attila Atasoy: Aslında yarışmalar güzel, ben müzik yarışmalarını çok seviyorum. Tabii, şimdi televizyonda şovlar var, herkes onlara gidiyor. ‘O Ses Türkiye’nin ilk bölümünü çok beğendim. Bütün yarışmalarda haksızlıklar olabiliyor. Ama yarışmalar bana eğlenceli geliyor. Müziğe ait her türlü yarışmayı seviyorum.

Peki, bu müzik yarışmalarına katılanlar niye başarılı olamıyorlar? Şimdi siz, Eurovision’da kendinizi lanse ettiniz ve ‘Dilenci’ ile popüler oldunuz. Bu tarz yarışmalarda, günümüzde ya da son on yıldır yapılan hiçbir müzik yarışmadan yeni bir Attila Atasoy çıkmıyor.

Attila Atasoy: İşte bu kalabalık ortamda sanırım biraz farklı olmak ve farklı üretimler yapmak gerekiyor. Tabii, o zamanlar bu kadar kalabalık yoktu. Şimdi, izdiham var, denetim de yok, herkes çıkıyor bir şey söylüyor. Ben, bugün çıksam bir şey söyleyebilir miydim, açıkçası hiç bilmiyorum. Ben, kalabalıkları sevmem, sanırım en başında çeker giderdim. Çok idealist bir cocuktum, hırslıydım ama sizdeki değerlerin fark edilmesi de çok önemli.

2000’lerde ‘Seni Sevmekten Bıkmayacağım’ isimli şarkıda Yıldız Tilbe ile düet yaptınız

Attila Atasoy: 2010 yılında ‘Her Devrin Devleri’ isimli projede yer alan ‘Seni Sevmekten Bıkmayacağım’

adlı şarkımızın söz ve müziği Selahattin Erhan’a ait. Düeti de Yıldız Tilbe ile yaptık. Bu şarkıyı ben çok derin buldum, Selahattin bana dinletmedi, o başka şarkıların peşindeydi. Ben ısrar ettim ve albümde seslendirdim, Yıldız Tilbe ile düet yaptık. Ama bu şarkı günümüz popüler kültür müziği sayesinde güme gitti, diyebiliriz.

Baha Boduroğlu

Baha Boduroğlu'nun müzik aşkı nasıl doğdu?

Baha Boduroğlu: Her müzisyen gibi bende de müziğe merak küçük yaşta başladı. Ama profesyonelleşmesi, amatör olarak uğraşmanın dışında, mahallelerde kurulan orkestralarla başladı.

Şimdi düşününce garip geliyor, mahallede orkestra kurmak nasıl bir şey?

Baha Boduroğlu: Bizim amacımız, müziğe karşı olan merakımızı profesyonelleştirmek değildi. Amacımız, bir enstrüman çalmayı öğrenmekti. Mesela, o zamanlar gitar modaydı. Bütün bu mahalle orkestraları, Elvis Presley veya Cliff Richard dinleyip onların müziğini yapmak istemekle doğdu. Her mahallede belli bir şekilde üç beş genç bir araya gelip orkestralar kuruyordu. Bizim hocalarımız da genelde gayrimüslim arkadaşlarımızdı. Onlar müziği dışarıdan öğrenip geliyorlardı. Mesela o dönemlerde ülkemizde gitar hocaları, akordiyon hocaları pek yoktu. Müziği mahalle arasında, kapı aralarında öğreniyorduk. Kitapların okunduğu, insanların düşündüğü, komşuluğun olduğu, değerleri değişik bir dönemdi. O dönemi yaşamış olmaktan mutluyum.

Mahalle orkestrası sonrasında göreviniz neydi?

Baha Boduroğlu: Orkestra zamanla profesyonelleşmeye başladı. Ben, bas çalarak profesyonelleştim. Mesela, mahalle orkestrasından iki üç arkadaşla beraber 'Sis Beşlisi' orkestrasını kurduk. 'Sis Beşlisi' orkestrası ile Altın Mikrofon'a katıldık. En sonunda, Güzin ve Baha'dan önce 'Baha ve Sisleri' grubunu kurdum. Kendi orkestramı kurdum ve diskoteklerde falan çalışmaya başladık.

İlk kazancınız da o dönemlerde başladı.

Baha Boduroğlu:

Evet. Aile bütçesine katkıda bulunmak değil, en azından okul masrafını çıkartabilmek, o profesyonellikler sayesinde oluyordu.

Sonuçta okul ile beraber götürüyorduk. Biz, okumak da

istiyorduk. Müzisyen ağabeylerimizin kahve köşelerinde öldüklerine şahit olduk. Yani sadece müzikle karın doymayacağını anladık. Onun için okumak bizim için çok önemliydi. Gece pavyonda çalışırken, müzik arasında biyoloji çalışarak ertesi günkü imtihana hazırlanmakla geçirdik gençliği.

O zamanlar bugünün gençlerinin tam tersiydiniz ya da onlar sizin tam tersiniz bir kuşak, diyebilir miyiz?

Baha Boduroğlu: Bugünün gençlerini hiçbir şekilde suçlamıyorum tabii.

Suçlamak adına değil, analiz edersek böyle bir tablo yok mu?

Baha Boduroğlu: Her şey bir düzen meselesi bugünün trendi böyle, bizim zamanımız başkaydı.

Kendi orkestranızı kuruyorsunuz. İlk harçlıklar çıkıyor. O dönemde aileniz müzikle ilgilenmenize kızıyor muydu?

Baha Boduroğlu: Hayır, benim annem ile babam müzikle ilgilenmeme engel olmadılar. Ancak daha sonra çok profesyonel olduğumda ailenin ticari yaşamı vardı. O yaşama geçmediğim için bana çok gücendiler.

Babanız, ailenizin işini mi yapmanızı istedi?

Baha Boduroğlu: Evet, ailemin sahibi olduğu iki tane otel vardı. ‘Geç bu otelde çalış’, dediler. Ben müziği tercih ettim. Ailem bu nedenle bana gücendi. On dokuz yaşından sonra zaten ayrı bir şekilde yaşamımı sürdürmeye başladım.

Sizin bestecilik yönünüz de çok özel, sanatçılara pek çok beste

verdiniz. ‘Gençlik Başımda Duman’ bestenizi Türkiye’de herkes biliyor. Bu melodiyi duymayan kalmadı. Bu melodinin böyle popüler olmasından eminim çok mutlusunuz ama üzerinize yapışmasından rahatsızlık duyuyor musunuz?

Baha Boduroğlu: Daha önemli bestelerim olduğunu düşünüyorum ama insanlar bunu böyle yakıştırdıktan sonra yapacak hiçbir şey yok. Onun için bizim yaptığımız müzikler, sanayi müziklerinden önceydi. Yani müzik henüz sanayileşmemişti. Yüreğimizden kopanları söylüyor ve çalışıyorduk.

Güzin-Baha ikilisi nasıl bir araya geldi?

Baha Boduroğlu: Ben aynı zamanda tiyatroya da çok meraklıydım ve tesadüfen konservatuvar sınavını kazandım. ‘Tiyatro’ bölümüne girdim. Dört yüz kişinin içerisinde on altı kişi seçtiler, bunlardan bir tanesi de bendim. Fakat yaşı on altı olduğu için beni almadılar. Bakın, on altı yaşında orkestram var ve beni konservatuara almadılar. On sekiz yaş şartı varmış.

Beklemenizi mi, söylediler?

Baha Boduroğlu: Hayır. Konservatuvarın kapısında oturdum, merdivende ağlıyorum. Biri bana “ne oldu?”, dedi. Ben de “sınavı kazandım, beni okula almıyorlar”, dedim. “Sen gel bakayım böyle”, dedi. Meğer, okul talebe birliği başkanı sevgili Oğuz

Demircioğlu'ymuş. Haydar Bey, diye son derece aksi bir yöneticimiz vardı. Ona dedi ki "Bu niye kayıt olamıyor?", o da "Yaşı on altı tutmuyor" dedi. "Aç bakalım, bu sanat kurulu kararı olacak", dedi. "Bu çocuk, sanat kurulu kararı ile okula girebilir", dedi. Gerçekten de Yıldız Hanım ve diğer hocalarımızla konuşmuş. Ben, sanat kurulu kararı ile konservatuvarın 'tiyatro' bölümüne başladım.

Bas gitarist, bir tiyatrocudur.

Baha Boduroğlu: Evet, 'tiyatro' bölümüne başladım. 'Hamlet' falan çalışmaya başladık. O dönemde aynı zamanda müzik devam ediyor ve konservatuarda öğrenci olarak okuyorum. Ondan sonra tiyatrodan denildi ki, Gazanfer Özcan Tiyatrosu'nun genç oyunculara ihtiyacı varmış. Beni oraya tavsiye ettiler ve beğendiler. Refik Erdoğan'ın 'Deli' adlı oyunu ile profesyonel tiyatrocudum. İşte orada Güzin'i tanıdım. Adile Naşit, Selim Naşit, Güzin, yani o kadro çok güzel bir kadroydu. Allah rahmet eylesin Gazanfer ağabey ve Gönül abla, bizim üzerlerimizde çok büyük hakları vardır. Güzin ile biz matinelerde müzik yapıyorduk.

İkiniz de müziği seviyordunuz.

Baha Boduroğlu: Evet. O da okuldayken mandolin çalıyormuş. Biz Güzin ile beraber şarkı söylüyoruz. Selim Naşit de operet meraklısı, o şarkıları biliyordu. Onları bize öğrettirdi. Kendisi de katılırdı. Matine aralarında üç ses müzik yapardık. Bir gün Selmi Andak matineye ziyarete geldi. Bizim sesimizi duymuş. "Merak ettim ne yapıyorsunuz siz?", dedi. Biz, böyle böyle bir şey yapıyoruz, dedik. "Ya çok güzel tınlatıyorsunuz, siz bunu profesyonel ortama taşısanıza", dedi. O, bizim kafamıza plak fikrini soktu.

İkili olarak mı, düşünmüştü?

Baha Boduroğlu: Hayır. İşin içinde Selim ağabey de vardı ama sonra Selim ağabey vazgeçti. "Ben aranızda çok yaşlı kalacağım", dedi. Güzin ile Diskotek Plak'ın sahibine gittik.

O dönemin büyük plak firmasına gittiniz

Baha Boduroğlu: Evet, ünlü plakçısı ve prodüktörü. Direkt olarak onun yanında çaldık ve söyledik. "Sizinle mukavele yapacağım", dedi. Tabii, dünyalar bizim oldu. İlk plağımızı, 'Sivastopol Önünde'yi ve arkasından 'Kırmızı'yı yaptık. İşte, Güzin ile Baha'nın profesyonel yaşamı başladı ve devam etti.

“Gençlik Başımda Duman” isimli şarkının bir hikâyesi vardır mı? Bu şarkının ortaya çıkışı nasıl oldu?

Baha Boduroğlu: Bu şarkımızın söz yazarı Aysel Gürel'di. Aysel Gürel de benim tiyatrodan arkadaşımdı, aynı oyunda Güzin ile beraber oynuyorduk. Güzin, ben ve Aysel abla "Papaz Kaçtı" adlı vodvilde oynuyorduk. Ondan sonra Aysel abla bir

hizmetçiyi oynuyor. Ben, Bishop, Kardinal'i oynuyorum. Güzin, başka bir rolde. Biz geceleri veya matine arası eve giderdik. Ev, Altunizade'deydi. Kadıköy'de tiyatrodaki çalışıyorduk. Oralar o zaman kırdı, hep ateş böcekleri vardı. Daha Marmara Üniversitesi yapılmamıştı. Aysel ondan çok etkilendi. Baktım sarı bakkal defterine bir şeyler karalıyor. Baktım, 'ateşböceği' hiç unutmuyorum. Sobanın başındaydık. 'Ateşböceği'ni aldım ve şarkıyı söyledim.

Bu melodi bir anda doğdu, diyebilir miyiz?

Baha Boduroğlu: Önce bir ritim attım. O zaman şarkıyı re minörden yapmıştım. Ritim attım. "Aşk bahçemi süsleyen inci çiçeğim misin?". Birden devamı geldi. Güzin'in de teyp gibi bir hafızası vardı. İkili olduğumuz süre boyunca birçok beste yaptım. Çoğunu unuttum. Fakat, Güzin yanımda ise teyp gibiydi, hiçbir şeyi kaçırmazdı. O besteyi bir şekilde hayata geçirdik. 'Gençlik Başımda Duman' isimli şarkımız böyle doğdu. Plakçımız Aykut Sporel bizden bir plak bekliyordu. Süresi gelmişti fakat bir hazırlığımız yoktu. Ben bu "ateşböceği"ni çaldım. "Tamam", dedi bunu 45'lik yapalım.

O zaman ne hissettiniz? Şarkının hit olacağını düşündünüz mü?

Baha Boduroğlu: Hiç öyle bir şey hissetmedik. Aykut, bize kızmasın plağı yapalım da kurtulalım, diye düşünüyorduk.

Plağın çıkmasını istediniz yalnızca üzerinizdeki sorumluluk nedeniyle mi yaptınız?

Baha Boduroğlu: Evet. Fakat, o dönem festival dönemi İstanbul'da müzisyen yok. Ben, Müzisyenler Kahvesi'ne gittim. Hurşit Yenigün, düzenlemeyi yapmıştı, gitar çalacaktı. Flütçü aradım, tumbacı aldım, davulcu buldum. Çalanların içinde Muhittin Paydaş ve Hurşit Yenigün hariç hepsi amatördür yani plak amatör, stüdyo deneyimi olmayan kişilerden ortaya çıkmıştır. Onun için şarkı doksan başlar, yüz yirmiye kadar hızlanarak gider.

Bu arada 'Müzisyenler Kahvesi' ilginç geliyor kulağa. Nasıl bir yerdi?

Baha Boduroğlu: Sahnede çalışan, pavyonlarda veya gece kulüplerinde çalışan müzisyenler gündüz Müzisyenler Kahvesi'ne çıkarlardı. Birbirleriyle görüşürler, orkestralar da orada kurulurdu. İş ortamı oluşurdu, diyebiliriz. Çalacak olan kadroyu oradan toplardık. Hemen gittik stüdyoya. Müzisyenler Kahvesi'ne çok yakındı. İki dakikalık mesafedeydi. Aldık, götürdük, çaldık, çıktık.

Böylece plağı teslim etmiş mi, oldunuz?

Baha Boduroğlu: Plağı hemen teslim etmedik. Bant bitti. Bir de okuması vardı. Güzin ile o zamanlar Turgay'ın tavernası Derya'da çalışıyoruz. Gece işimiz bitti. Saat 1'den sonra arabamıza atlayıp stüdyoya geldik. Çünkü kaydı, ben yapacağım. İş otomatige aldım. Kayıtları o şekilde yaptık. O kayıtları yaparken kimse yoktu. Onun için istediğimiz gibi çalışıyorduk. Analog dönem ve dört kanal dönemiymi. Sonrasında, benim o sıralar Şat Yapım'da tonmaisterlik yapıyorum. Müthiş bir hevesim var. Dolayısıyla müzik, tiyatro hepsi iç içeydi. Yıllar geçiyordu ama zamanın nasıl geçtiğini anlayamamışım. Arı Yapım döneminde arkama bir baktım ki, her şey olmuş bitmiş. Ben iş yapıp bu piyasanın içerisindeydim, başka bir şey düşünmüyordum. Düşündüğüm sadece müzikti. Şarkımız, bir programda patladı.

Büyük bir popülerite oldu...

Baha Boduroğlu: Ersan'ın yaptığı bir programdı. Şöhret bir gece içerisinde geldi. O gün dolmuşa bineceğim. Tabii, arabamız yok. Aksaray'dan bineceğim, Galatasaray'a çıkacağım.

İnsanlar bana bakıp birbirine beni gösteriyorlar. Bir adam oğluna 'bak, bu amca ünlü şimdi taksi çevirecek ve binecek dedi. 'Deli misin', dedim içimden, benim cebimde taksi param yok ki. Ancak dolmuş param var. Onlarla beraber dolmuşa bindiğimde adam çok şaşırdı. Taksim'de indim, işe gittim. Yani bir gecede nasıl şöhret olduğumu, bu gücü ilk defa orada anladım.

TRT dönemi, değil mi? Şarkı, TRT'de yayınlandı.

Baha Boduroğlu: Evet, TRT dönemi. Ersan Başbuğ'un programında bir gecede Karagöz Hacivat mizansenini yaptık. Bizim ikili olarak tiyatrodan gelmiştik. Yani Kanto ve Düetto ikili, işte o espriden yola çıktık. Biraz da işin içine görsellik kattık. Bir gecede ailenin içine girdik. Aileler, bizi tanıdı. Çünkü ikili onlara çok hoş geldi. Böyle bir şey yoktu. İkili olarak Rana ile Selçuk vardı ama karşılıklı atışarak söylemiyorlardı. Birbirlerine vokal yapıyorlardı. Düetto anlamında Güzin ile biz başladık.

Bilgen Bengü & Cici Kızlar

Pek çok sanatçı gibi siz de şarkı söylemeye çok küçük yaşta başladınız.

Bilgen Bengü: Ailede dayım müziği seviyordu. Annem akordiyon çalıyordu. Eve plaklar gelirdi, aynanın karşısında şarkılar söylüyordum.

‘Cici Kızlar’ Türkiye’de benzeri olmayan bir proje. 90’larda da böyle bir şey yapılmaya çalışıldı, olmadı.

Bilgen Bengü: ‘Hepsi’ grubu vardı, çok başarılıydı.

Evet, ‘Hepsi’ grubu ‘Cici Kızlar’ın poplaritesini sağlayabilen tek grup oldu. O dönemin en popüler prodüktörü Nino Varol ile tanıştınız ve müzik kapıları aralanmaya başladı

Bilgen Bengü: Bizim ailede müzik bağı olan kimse yok. Lise yıllarında orkestrada solistlik yaparken çok sevdiğim bir sıra arkadaşım vardı, Meltem. Onunla kardeş gibi olduk. Annesi piyano çalardı, hayat dolu neşeli cıvılcıvılcı bir insandı. Güzel besteleri vardı. Bestelerini Nino Varon’a dinletmek için benden şarkılarını seslendirmemi istedi. Ben de seve seve söyledim ve Nino’ya gittik. Hoşuna gitti. “Sana bundan sonra plaklar vereceğim, bunlara çalış gel” dedi. Ben her hafta çalışıp, gidiyordum.

Birlikte şarkılar söylüyorduk. Dinliyordu, “şöyle yapalım, böyle yapalım” diyordu. Bu çalışmaların birinde

Şanar Yurdatapan geldi. Beni dinleyince ‘Cici Kızlar’ adında bir projesi olduğunu ve beni dâhil etmek istediğini söyledi.

Kaç yaşındaydınız?

Bilgen Bengü: On beş. O yüzden annemle konuştular. Şat Yapım’a gittiğimde diğer arkadaşlarımla tanıştım, daha önceden tanışmıyorduk. İlk ‘Cici Kızlar’ projesinde Sibel Egemen bizimle oldu. Provalara başladık, her hafta pazarları prova yapıyorduk ve Sibel Egemen Ankara’dan gidip geliyordu. O da benim gibi lise öğrencisiydi. Gidip gelmesi zorlaşınca Sibel, projeden ayrıldı. Yerine Şebnem arkadaşımız, arkadaşı Billur’u getirdi. İlk 45’liğimiz ‘Olmaz ki’ ve ‘Bak Şu Çocuğa’ çıktı. Ben onlardan daha küçüktüm.

İlk 45’liğini yaptıktan sonra popülerlik geldi mi?

Bilgen Bengü: Aslında Eurovision ile geldi. Meşhur olalım, diye amatör bir şekilde uğraşıyorduk. Müziği yönlendiren ve bu işi bilen insanlarla çalışmak bizim için bir şanstı.

‘Cici Kızlar’ 1974’te mi kuruldu?

Bilgen Bengü: Evet. Ardından da Eurovision’a gittik.

Size şarkıları getirip, “okuyun mu?” deniyordu.

Bilgen Bengü: Bu şarkıları bize göre uyarlayıp hazırlıyorlardı. Sözleri bizim kişiliklerimize göre yazıyorlardı.

İki ‘Cici Kız’ arasında dostluk nasıldı?

Bilgen Bengü: İki sene yoğun şekilde birlikte olduk. Bir gün bile birbirimize ne bir kötü sözümüz olmuştur, ne de kırgınlığımız, çok uyum içindeydik. Onun için hafızamızda hep güzellikler kaldı.

Eurovision’a katılacaksınız dendiğinde ne düşündünüz?

Bilgen Bengü: Ne olduğunu bilmiyorduk ama şarkıya çalışıyorduk. Bir ay Lale Mansur ve arkadaşı Sibel ile koreografisine çalıştık.

Konu ve mizansen vardı. O kıyafetler. Ayakkabılarımız olsun, kalpli yeleklerimiz kalpli çoraplarımız hepsi düşünülmüş olarak tasarlandı.

Şarkıyı yaptınız, Ankara’ya seçici kurula yolladınız.

Bilgen Bengü: Sevgili Timur Selçuk’un ekibi büyük orkestra ile provaya geldik.

Neler hissettiniz?

Bilgen Bengü: Nasıl heyecanlıydık! Mesela koreografide “delisin” deyip, dönüyoruz ya heyecandan sesimiz çıkmıyor. Sonra bizi bir gülme aldı. Sevgili Timur Selçuk bize bakıyor, ses çıkmıyor. Bizim utandığımız bir an

olmuştur ama sonra alıştık tabii. Çok güzel ve muhteşemdi.

1975 yılında Türkiye’yi Eurovision Şarkı Yarışması finallerinde temsil ettiniz. Dediniz ki “Avrupa’ya gidelim” ama temsil edemediniz. İşin ciddiyetini ne zaman anladınız?

akıllarına gelen ilk şey, ‘kura çekelim, bitsin’ oldu. Çok heyecanlıydık, sahnedeaydık. Birinci, biz ve Semiha Yankı kaldık. Zarfları uzattılar, “sen en küçüğümüzün, çek” dediler. Şu an olsa çekmezdim.

Kurayı çekiyorsunuz, biri dolu biri boş!

Bilgen Bengü: Bir çektik, biz gitmiyoruz, Semiha Yankı gidiyor. “Bir haksızlık var” diyerek hemen içeri gittik ve hüngür hüngür ağladığımızı hatırlıyorum. Düşünün, çok emek harcadık. Bir yere geliyorsunuz, kura ile kaybediyorsunuz. Haksızlığa uğradığınızı, düşünüyorsunuz.

Bilgen Bengü: O an bu haksızlık, diye hissettiniz mi? Şanar Yurdatapan ve Atilla Özdemiroğlu ile itiraz etmeyi düşündünüz mü?

Bilgen Bengü: Onlarla hiç konuşmadık. Onlar düşündü mü bilmiyorum ama o kapıdan çıktık ya daha sonra halk bizi öyle bir kucakladı ki! Ödüller alıyoruz, o şarkılar çalıyor, herkes sokakta bizi tanıyor, peşimize düşüyorlar, imza istiyorlar. Birdenbire şöhreti yaşıyorsunuz. Televizyona çıkıyorsunuz ve ertesi gün şöhret oluyorsunuz. Bu büyük bir şanstı. Sonra Eurovision ile ilgili aramızda bir konu geçmedi, o anda bitti.

Ve Eurovision Avrupa Finali. O gece Semiha Yankı’yı Türkiye’yi temsil ederken seyrettiğinizde “biz gitseydik, ne olurdu?” diye, düşündünüz mü?

Bilgen Bengü: Tabii, “ama daha çok Avrupa’da niye sonuncu oldu” diye üzüldük. Sonuçta orada Türkiye olayı vardı. Vatan, millet, Sakarya durumu var. Biz gitseydik, olay değişir miydi? Onu kimse

bilemez ama şöyle söyleyeyim üç tane sempatik kızın olması, şarkının hareketli olması belki bize daha fazla puan kazandırırdı ama birinci olur muyduk, diye asla böyle bir şey söyleme öngörüsünde bulunamam. Ancak iki şarkı da pop müzikte klâsikler arasına girdi. İki şarkı da kendini ispatladı.

‘Cici Kızlar’ neden bitti?

Bilgen Bengü: Bir şekilde arkadaşlarım pop müziğe profesyonel olarak devam etmek istemediler. İki sene sürmüş oldu.

“Cici Kızlar” projesi nasıl bitti?

Bilgen Bengü: “Dağılıyoruz” dediler. Son röportajımızı yaptık. O gün, dağılma günümüzdü.

‘Hey’ dergisinden muhabir arkadaşlar geldi, fotoğraflar çekildi.

Eurovision’da Türkiye’yi siz temsil etseydiniz şarkıyı Türkçe mi, İngilizce mi okurdunuz?

Bilgen Bengü: İngilizce okunacaktı.

Plan yapılmış mıydı?

Bilgen Bengü: Plan yapılmıştı. Şat Yapım tarafından en ince ayrıntısına kadar bunlar planlanmıştı.

‘Cici Kızlar’ dağıldı, Bilgen Bengü tek kaldı.

Bilgen Bengü: Evet tek kaldı ve yuvaya sevgili Nino Varon'a döndü. Zaten çalışıyordum, devam kararı aldım. Annem de yanımda her yere beraber gidiyoruz. Her şeyi beraber organize ediyoruz, benim bütün görüşmelerimi annem ayarlıyor. Terzilik, aşçılık ve menajerlik yapıyor. Nino Varon bana çok güzel bir proje hazırladı. İlk yaptığımız şarkı, Onno Tunç'un düzenlemesiyle hazırlanan yabancı bir şarkıydı. Listelerde yer aldı

Tek başınıza kalınca hiç korktunuz mu?

Bilgen Bengü: Aklıma olumsuz şey hiç gelmedi. O yaşta gençliğin getirdiği cesaretle sanırım düşünmedim. Bir şey düşünmüyorsunuz, sadece yapıyorsunuz ama bu yaşta düşünüyorsunuz "bunu yapsam ne olur, karşıdan ne tepki gelir, ne olur?" diye. Bilinçsizce ama güzel şeylerdi.

Eğitiminize devam ettiniz mi?

Bilgen Bengü: Ailem madem bu işi yapacaksın, eğitimini almalısın, dedi. Lise döneminden sonra İstanbul Devlet Konservatuvarı'na girdim ve orayı bitirdim. O dönemde de okulda okurken dışarıda çalışmak yasaktı.

Tarabya Oteli'nde çalışıyordum, bir baktım yazı geldi, uzaklaştırma cezası. Saçma bir kuraldı çünkü bir şekilde o işi sevip, yapıyorsan çalışabilmelisin.

Ve uzun bir aradan sonra 2012 yılında bir single hazırladınız.

Bilgen Bengü: İki şarkı da Yavuz Hakan Tok'un sözü ve bestesi. Bence müzisyen kimliği ile

de hakikaten takdir edilecek bir isim. Bana jest yaptı eksik olmasın, bu iki şarkısını armağan etti. Bende seslendirmekten mutluluk ve gurur duydum, seve seve de okudum. Uzun bir dönem ayrı kaldım. Artık şarkı söylemek ve bir şey yapmak istiyordum. Yolumuz Yavuz Hakan Tok ile kesişti. Onun şarkıları da benim müzik anlayışıma kafama çok uygun geldi. Bir duygusallık var, bir melodi zenginliği var. Eller havaya şarkılarının dışında bir tarz. Bu single'dan önce Hakan Eren ile beraber "En İyileriyle Bilgen Bengü" albümünü yayınladık. Bu albümde kariyerimin en iyi şarkıları tek seçkide toplandı.

Bora Ayanoğlu

Tiyatrocu bir ailenin çocuğusunuz, sanat camiasına girmenizde onun rolü oldu mu?

Bora Ayanoğlu: Biz tiyatroyla beraber büyüdük. Çünkü benim anneannem müzisyen, büyükbabam tiyatro sahiplerindendi. Anneannem makberi ilk defa okuyan, alto sesli bir sanatçı, dedem onu evlenmek için kaçırmış. Ailemin o dönem film olabilecek bir hayatı var. Babam Darüşşafaka'da okurken tiyatroya çok düşkünmüş. Babamın babası Yemen'de şehit olmuş, bando şefiymiş. Biz şehir tiyatrosunun tam karşısında, bütün sanatçılar gibi Tepebaşı Parkı'nda büyüdük. Kardeş gibi büyüdük ve hepimizin aileleri birbirlerine gider gelirdi. Bu nedenle de sanat hayatımız ilk konservatuar yaşamı ve çocuk tiyatrolarıyla başladı. İlkokulda yatılı okuduk. O dönem bizi çocuk tiyatrosuna götürürlerdi ve muhakkak babamın oynadığı bir piyes izlerdik. Bu şekilde büyüdük.

Müzik aşkı, tiyatro döneminde var mıydı? Yoksa başlangıçta tiyatroya mı yöneldiniz?

Bora Ayanoğlu: Kısa bir dönem konservatuar okudum. Herkes çok küçük yaşta piyanoya, kemana başladığı için çok çabuk ilerliyordu, biz bilmeyenler bayağı zorlandık ama benim büyük bir hırsım vardı. O dönemin ünlü bir Rum gitar hocasından ders aldım. Gitarı hatim etmiş oldum. Müzik böyle başladı. Anneannemin şarkıları ve oparetleri ile büyüdük. Annem Şaheste Ayanoğlu, Türkiye'deki ilk kadın tiyatro sahibesidir. Babam hem şehir tiyatrosu sanatçısı hem de sinema yönetmeni ve oyuncusu. Birçok filmi yönetti. İstanbul'un fethinde ilk Fatih Sultan Mehmet'i oynayan kendisidir. Akabinde o bana miras kaldı ve babam rahmetli olunca ben devam ettim.

Hem tiyatro hem de müziğe bu şekilde başlamış oldunuz.

Bora Ayanoğlu: Hem de sinemaya.

O yıllarda daha çok şarkıcı mı olmak istiyordunuz yoksa müzisyen mi? Hangisi ağır basıyordu?

Bora Ayanoğlu: Aslında besteci olmak istiyordum ama baktım ki o şekilde para kazanamıyorum, “şarkıcı da olayım” dedim. İyi de olmuş, o bakımdan da pişman değilim.

‘Güller Dudaklar’ adlı bestenizi ne zaman yaptınız?

Bora Ayanoğlu: Her şarkının bir anısı vardır. Anılar genelde bir kazanımdır. Ama anıların olduğu ya da sebep olduğu kişileri tabii ifşa etmemek lazım, onların adına yapılmış şarkılar diyelim. Bunlar, onları ruhen yaşatan, onları kalbimden dışarıya, insanlara doğru yayan şarkılardır. Muhakkak bir sebebi var. Şarkıyı film setinde ilk Türkan Şoray’a dinletmiştim.

Orada müzisyen rolünü oynuyordum. Orada sette, “böyle böyle Türkan Hanım, ben bir şarkı yazdım dün, bunu size dinletiyim mi”, dedim. “Dinlet”, dedi. Aldım ve dinlettim. Dedi ki “çok beğendim bunu, çok hoşuma gitti”. Birkaç kere çaldırdı. Ondan sonra biz bunu Saner Plak, Adnan Saner sanatçısıydı, Gönül Akkor kulakları cınlasın ona söylettik o da çok güzel söyledi.

Yani ilk onayı, Türkan Şoray vermiş.

Bu plak çıktığı dönemde çok yüksek bir 45’lik satışına ulaşmıştı. Gönül Akkor’un sesinden bir plaktı. Arkası da ‘Bilemedim’dir. O yaz, Samos Adası’na gittim. Samos Adası’nda Gönül Akkor’dan benim ‘Güller ve Dudaklar’ın bestecisi olduğumu duydular ve plağımı çaldılar. Ben de şaşırdım o dönemde ve şişe şişe tekneye Yunan uzo’ları yolladılar.

Bu şarkıyı yaptığınızda hit olacağını hissettiniz mi?

Bora Ayanoğlu: Hiçbir şarkımı 'hit olacak' diye yazmadım. Olanı da vardı olmayanı da. Ama yüzde yetmiş beşi daima ses getirmiş ve göreceli bir şekilde insanların yaşamlarında bir sıralama olmuştur.

Bu şarkı yurt dışında da yorumlandı

Bora Ayanoğlu: Evet Fransa'da. Sözlerini Patricia Carli yazmıştı, o dönem Fransızca versiyonunu da bir şarkıcı söyledi. Daha sonra Richard Clayderman albümünde enstrümantal versiyonunu çaldı böylece şarkı dünyadaki bütün uçaklarda ve otel lobilerinde fon müziği olarak kullanılmaya başlandı.

Bora Ayanoğlu da bu şarkısıyla yurt dışına beste ihracı yapan ilk bestecilerden biri oldu. Hem yayınlanan hem de yayınlanmayan bestelerinizi hiç saydınız mı?

Bora Ayanoğlu: Artık inanın kafam epey kafam karıştı. Ben sadece şarkı üretmedim, şehir tiyatrosunda müzik direktörlüğü yaptım. Birçok oyun ve reklam müziği yaptım.

Sinema nasıl başladı?

Bora Ayanoğlu: Aslında çocukluğumda başladı. Çünkü babam çektiği filmlerde çocuk rollerini bana verirdi. Küçük de olsa bir diyalog. Babam o zaman negatife çekilen filmlerin son beş metrelerini bozuk çıkar, diye

 ekmezdi. Son beş metre içinde bütün aileyi toplar, bizi  ektirirdi. Biz de o son beş metreleri saklardık, böylece belgelere sahip olduk. Sonra ben onları Sami  ekero lu'na verdim. Oyle başladım. Delikanlı olduğum zaman da bana bir takım roller verdi ama profesyonel olarak başladım 1963 senesidir.

Zerrin  zer ile çalışmalar nasıl başladı?

Bora Ayano lu: İlk önce ablası Tülay  zer ile başladı. Kent Plak, o dönemde onun prod kt r yd . Tabii Esin Engin vasıtasıyla çalışmaya başladık,      Esin Engin Kent Plak'ta da  alı yordu. O dönemde Kent

Plak bir anla ma yaparak benim yazdığım her şarkıyı almaya karar verdi. O zamanlar çok büyük prod ksiyonlara girdiler.

Özel anla ma yaptınız...

Bora Ayano lu: Evet. O  arkıların birçoğu da Zerrin  zer ile olan  arkılarımızdı. Kent Plak olarak o dönemde yazdığım şarkıların hepsi anla ma yoluyla oldu.      o dönemde telif hakları olmadığı için haliyle eserleri sadece kiralama yoluyla veriyorduk.

Bir eser için belli bir rakam mı alıyordunuz? Kiralama nasıl oluyordu?

Bora Ayano lu: Bir iki yıl boyunca eserin kullanma hakkını veriyorduk. 'O Yaz' dönemde yazdım , 'Her Sonbahar' gibi birçok eseri Zerrin  zer için o dönem hazırladım. Zerrin  zer radyoda bunları söylemeye ba ladığı andan itibaren Türkiye'de hep bir numara oldu.

“O Yaz” adlı klasik size ait. Bu şarkıyı azdığınız anı hatırlıyor musunuz?

Bora Ayanoğlu: O an ki hasret çok enteresandı. O zaman Heybeli Ada’da yazlıktaydık, benim oğlum da dokuz aylık falandı. İşte yaz sonu gelmişti, bir komşu çocuğumuz vardı. Daha yeni lise öğrencisi, diğer komşunun kızına pek âşıktı, biri Adana’da oturuyordu öbürü İstanbul’da. Onların ayrılışı beni çok etkilemişti. “O Yaz” ı onlar için yazmıştım. Yani sanatçının üretmek için her şeyden nem alması gerektiğine inanıyorum, yani antenlerini açacak illa ki kendi yaşaması gerekmiyor başkalarının yaşadıkları da insanları etkiliyor ve ilhan kaynağı oluyor.

Alpay’ın yorumu ile klasikleşen “Fabrika Kızı” besteniz nasıl doğdu?

Bora Ayanoğlu: Benim ilk yazdığım şarkılardan, 1969 yılıydı yazdığımda, sosyal bir içeriği var o şarkının, anlamında dikkatle dinleyince sosyal bir mesaj vermektedir, o dönemin gereği de öyleydi. O sırada Öztürk Serengil bir filmde benim şarkımı söylemişti,

ben askerdeydim. Askerden döndüğümde beni aradı, beni plak şirketi Disktörür’e götürdü. Orada Alpay ile karşılaştık, o dönem o yabancı şarkılar söylüyordu, bir plağında Ali Kocatepe’nin bir bestesini seslendirecekti, arka yüzü boştu. Ona bu şarkıyı empoze ettik ve seslendirdi. “Fabrika Kızı” nı Alpay seslendirdiği zaman büyük kitlelere ulaştı, radyolarda o sırada denetim yoktu, prodüktörlerin inisiyatifindeydi. Şarkı hala onun sesinden anılıyor.

1980’leri daha az üreterek geçirdiniz neden?

Bora Ayanoğlu: 1980’lerde çok fazla bir şey üretmedim, daha çok film müziği yaptım. O dönemlerde TRT’nin denetim mekanizması çok sertti. Hep canımız sıkıldı, defalarca gittim denetime, komik komik cevaplar aldım. İçinde keman olmayan şarkım için kemanların falsolu olduğunu söylediler. Niye keman koymadınız dediklerinde “param yoktu koyamadım” dediğim günler de oldu. Prodüksiyonlara müdahaleler yapılıyordu.

En son 1993 yılında Beyaz Güvercin Müzik Yarışmasında gördük sizi, yarışmada birinci oldunuz

Bora Ayanoğlu: 1993 yılında Kuşadası Belediyesi’nin düzenlediği Beyaz Güvercin Müzik Yarışması’nda “Canım Seni İstiyor” adlı bestemle yarıştım, şarkıyı kendim seslendirdim ve birinci oldum. Bu yarışma gençlere yol gösterirken profesyonellere de motivasyon oluyordu.

Bende katıldım ama epey sıkıntılar oldu, gençler benim gibi profesyonellerin katılmasından rahatsız oldu eleştiriler geldi. Hatta yıllar sonra Amerika’dan bir arkadaş bana “sen birinci oldun, sen katılmasaydın ben birinci olacaktım” şeklinde serzenişte bulundu. Ben aldırmiyorum, yarışmanın da şarkının da yaşı yoktur. Bana göre şarkının iyisi vardır. Katıldım ve dört dalda da birinci oldum.

Coşkun Demir

Gençlik yıllarınıza, İTÜ Elektrik Mühendisliği yıllarına gidelim. ‘Müzik ve mühendislik aşkı’ nasıl başladı?

Coşkun Demir: Mühendislik aşkı hocalarımızın ve ailemizin yönlendirmesiyle gelişti, müzik aşkı kendimi bildim bileli vardır. Dar bir çevrede büyüdüm, ailem de biraz o bakımdan bana fazla yardımcı olamadı. Ben, müzik aşkımı yollarda kendi kendime, şarkı söyleyerek başlattım. Öğretmen anne babanın çocuğuydum, ailemiz biraz da kalabalıktı. Beş tane kardeş, anne baba da çoğu ebeveyn gibi ya avukat ya doktor ya da mühendis olmamı istiyorlardı.

İ.T.Ü. Elektrik Mühendisliği biraz ailenin telkini ile oluştu, diyebilir miyiz?

Coşkun Demir: Evet, ancak hocalarımın da rolü oldu. Ortaokul ve lisede, özellikle lise yıllarında Perihan isimli bir matematik hocamız vardı, “sizi mühendis yapacağım”, derdi ondan sonra, biz de o koşullarla mühendis mektebine girdik.

Okul yıllarında gönlünüzde müzik var mıydı?

Coşkun Demir: O zamanlar 60'lı yılların başı, Türk Aranjman müziği dediğimiz müzik türü yavaş yavaş oluşmaya başlamıştı. Rahmetli Fecri Ebcioglu, ondan sonra Sezen Cumhuriyet'in yabancı şarkılara yazdığı Türkçe sözler. Ben kişi olarak biraz duygusal bir insanım, İtalyan müziği

ilgimi çekiyordu. O yıllarda okulun kantininde çalışıyordum,

provaları hafta sonu orada yapıyorduk. Benim ilk Türkçe söylediğim şarkı ‘Samanyolu’ olmuştu. Berkant’ın ‘Samanyolu’ şarkısı o zamanlar çok popülerdi, sonra Cem Karaca ilgimi çekti. Onun ‘Resimdeki Gözyaşları’ şarkısını ezberlemiştim.

Mezun olduktan sonra müzik başladı mı?

Coşkun Demir: 1970 yılında mezun oldum. Daha sonra Ankara’da mühendis olarak çalıştım. Babamın rahatsızlığı nedeniyle İstanbul’a naklimi aldırđım. Telefon Baş Müdürlüğü’ne geçtim, proje mühendislik kısmında, bu bölümün başındaydım. Çalışıyordum, ama dediğim gibi aklımda hep müzik vardı. O zamanlarda ‘Toplu İğne Yarışması’ vardı, 1974 yılında yapıldı, 1975 yılında Eurovisionlar başlamıştı. Bunlar da benim ilgimi çekmişti, ben de “insanlara nasıl sesimi duyurabilirim” diye düşünüyordum. Fakat o zamanda böyle isimsiz gençlerin 45’lik plak yapması çok zordu. 1979 yılında Altın Mikrofon yarışması yapılıyordu. Selmi Andak “hadi katılalım”, dedi. Üç şarkı yolladık yarışmaya ve aşamaları geçtik, finale kaldım. Yarışma sonunda en iyi şarkıcı unvanını aldım.

Bir anda bütün Türkiye Coşkun Demir’i tanıdı ve 1979 yılında “Sevgi Tutsak” albümü yayınlandı.

Coşkun Demir: Müthiş heyecanlıydım, birinci olunca çok mutlu oldum, hayatımın değışeceğini anlamıştım. 45’lik plak yapıldı, o zamanlar mühendislik de yapıyordum. Bir, iki televizyon programına çıktım. Nükhet Duru, Rumeli Hisarı’nda o yıl bir müzikal yapıyordu, bana teklif te bulundu, işte o günden sonra çark dönmeye başladı.

‘Bize Kalan Nedir?’ 80’lerde seslendirdiğiniz önemli şarkılardan biri, bu şarkının anısı var mı?

Coşkun Demir: Sözlerini, rahmetli Özdemir yazdı. Bir Cenk Taşkan bestesi. O yıllarda Cenk Taşkan’ın besteleri çok popülerdi. Nükhet Duru seslendiriyordu. Nükhet’e çalışmak istediğimi dile getirdim. O da “memnuniyetle”, dedi. Onunla Eurovision Türkiye elemelerine katılmıştık.

Bir dönemler sizin için ‘iki buçuk plaklık sanatçı’ deniyordu. Bu ne demek?

Coşkun Demir: Bu ‘Miras’ şarkısından dolayı söylenmiştir. Ali Kocatepe’ye ait bir şarkıydı. Eurovision Türkiye elemelerinde seslendirdim. Ayşegül Aldinç’e söylediği ‘Dönme Dolap’ adlı şarkı ile birinci olmuştu. ‘Miras’, dördüncü olmuştu. İkisi de Ali Kocatepe’ye ait olduğu için bir 45’lik plak çıkarttı. Bir yüzünde “Dönme Dolap” bir yüzünde ‘Miras’ vardı. Daha önce de ben ‘Sana Tutsak’, ‘Sana Muhtacım’ ve ‘Bize Kalan Nedir?’, ‘Varsın Olsun’ adlı iki 45’lik plağı yapmıştım. İki 45’lik, bu da yarım olmuştu, ondan dolayı iki buçuk plak denmişti.

Son albüm 2011 yılında yayınlandı.

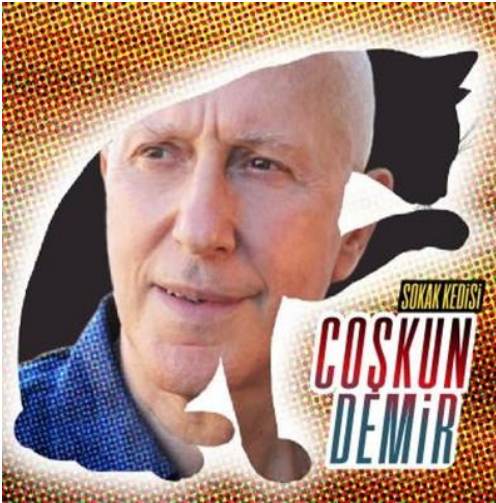
Coşkun Demir: Evet, ‘Sokak Kedisi’ adlı albüm Ütopya Müzik’ten müzik marketlerine sunuldu. Cengiz Çetiner’e ait on şarkı var, dokuzunun sözlerini de kendisi yazmıştı. Cengiz Çetiner, biliyorsunuz rahmetli Şükran Ay’ın kardeşi, çok eski bir müzisyen. Kendisiyle bir ortamda tanışmıştık ve şarkıları olduğundan bahsetmişti. Bir araya geldik, şarkılarını çok beğendim ve albüm için çalışmaya başladık. Albümde iki tane Bora Ayanoglu şarkısı da var. ‘Güller ve Dudaklar’ ve ‘O Yaz’.

Albümlerinizi kendiniz mi finanse ediyorsunuz?

Coşkun Demir: Evet, hemen hemen hepsini. ‘Paramparça’ adlı albümüm hariç. O zaman ‘Tim’ diye bir firma kurulmuştu, o albümü onlar yapmıştı. Diğer albümlerimi ben kendim yaptım. Çalışıyorduk, para biriktiriyorduk onları albümlere yönlendiriyorduk. Böyle bir müzik geçmişi oldu

İlk long playinizi 1982 yılında yayınladınız. Son albüm ise, 2011 yılında yayınlandı. Yaklaşık 30 yıllık bir aralık var. Otuz yılda ne değişti?

Coşkun Demir: 1990'dan sonra biliyorsunuz özel kanallar ve radyolar devreye girdi. Bunlara da yayın için malzeme gerekiyordu. Biz o kuşağın şarkıcıları, sayıca azdık, üretimlerimiz de azdı. Bir sürü televizyon kanalı ve radyo açıldı, yavaş yavaş genç şarkıcılar arz talep meselesinden çıkmaya başladı. Sadece bizlerin olması yeterli gelmiyordu kanallara. Çok iyi gençler çıktı, içlerinde kalıcı olanlar da var. Tarkan ve Burak Kut gibi...

Teknoloji de değişti, çok güzel imkânlar sundu gençlere, kayıt imkânları gibi... Ondan sonra müzik dinleyicisi de değişti. Bu gençlerin birden bire ortaya çıkması bir müzik potansiyeli oluşturdu. Genç potansiyelinin olması, bizlerin biraz aleyhine oldu. Çünkü bizim kuşağın yüzleri eskidi, yaşlar ilerledi, olgunlaştık. On beş, yirmi yaşındaki gençler bizim kuşak

şarkıcılarına ilgi duymaz oldu. Ama bunların arasında özeller de var. Mesela, MFÖ kendilerini yenileyenler arasında, Sezen Aksu, Kayahan gibi. Onlar çok güzel üretimlerde bulundu. Bugün daha geniş kesime seslenebiliyorlar.

Dünyanın her tarafında bir Coşkun Demir albüm yaptığında, basında radyoda yani medyadan daha fazla ilgi alabiliyor. Bu, Türkiye'de yok. Buna ilişkin bir kırgınlığınız ya da eleştiriniz var mı?

Coşkun Demir: Evet var. Bana basın bu konuda biraz dikkatsiz gibi geliyor. Ya bilinçli ya da bilinçsiz. Maalesef bizim yaptığımız ürünlere fazla yer verilmiyor. Yer verilmeyince de insanlar giderek bizi unutuyor. Bizi beğenen, bizi dinlemek isteyenlerde “ne oldu, piyasadan çekildiniz mi ?” diyorlar. Bilmiyorlar ki, onlara ulaşamıyoruz.

1982 yılında yayınlanan long playinizde Melih Kibar ve Çiğdem Talu gibi çok önemli, efsane iki isim ile çalıştınız. Bu albüm nasıl çıktı? Bu arada, efsane şarkılardan biri ‘Koca Çınar’a da değinelim mi, bir hikâyesi var mı?

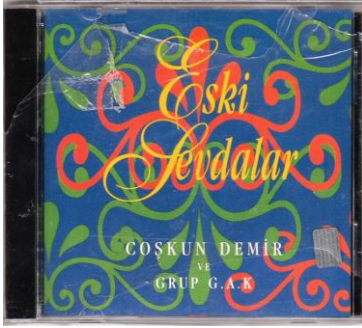
Coşkun Demir: Melih ve Çiğdem ile ben Altın Mikrofon Yarışması’nda tanışmıştım. Bu yarışmada her ikisinin bir şarkısı vardı. ‘Seni Seviyorum’ adında bir şarkı, daha sonra Zerrin Özer söylemişti. O şarkıyı yarışmada Deniz Şafak Yaprak seslendirmişti. Yarışmadan dolayı onlarla sık sık karşılaşıyorduk.

‘Koca Çınar’, Çiğdem’in yaptığı şarkılar içerisinde yazdığı en iyi şarkı sözü olduğunu biliyorum. Bunu Çiğdem de söylemişti. Şarkı sözü, Çiğdem’in duygularını o kadar güzel yansıtıyor ki, o bakımdan ben de ona hak vermiştim. Hiç yanılmamış, hakikaten çok beğenildi. Şarkı gerek sözleri, gerek etkileyici melodisi ile bugün bile hala insanların hafızasında. Otuz yıl geçmesine rağmen sahnede ya da değişik yerlerde bugün bile bu şarkı benden isteniyor.

‘Eski sevdalar’ müzik kariyerinizde yer alan farklı bir albüm oldu. Bu albüm, çok sevildi. Neden, Türk Sanat Müziği albümü yaptınız?

Coşkun Demir: Bu albümde yer alan şarkılar Türk Müziği şarkıları, makamsal olarak batı tarzı söylenmeye müsait şarkılar. Bu şarkılar 1960'lı yıllarda çok popülerdi. Şekip Ayhan Işık, ünlü bir Türk bestecisiydi. Bu albümde ondan çok şarkı var. Teoman Alpay, Alâeddin Yavaşca, Amil Ateş'e ait şarkılar var. Genelde Türk Sanat Müziği şarkıları koma sesleri içerir. Ama bunlar koma sesleri içermeyen şarkılardı.

Batı melodilerine uygun, diyebiliriz...

Coşkun Demir: Evet. Bu, benim kafamda hep olan bir projeydi. Biliyorsunuz, 80'lerde çıkardığım albümde bu tür bir şarkı vardı. 'Sen bensiz, ben sensiz' bir Teoman Alpay şarkısıydı. Bu şarkı da çok ünlüydü. Tam bir pop şarkısı oldu. Yıllar geçti, genç arkadaşlar yaptı. Hatırlarsın, aynı şarkıyı Deniz Seki ve Göksel yaptı.

1996 yılındayız. Bu albümde Latin bir çalışma yaptınız ve bu hâlâ satan, piyasada olan bir albüm. Bundan söz edebilir misiniz?

Coşkun Demir: Ada Plak çıkarmıştı. Bu albümün tutacağını biliyordum, inanmıştım. Bu albümde kulakları çınlasın Ahmet Güven, Barış Manço'nun başçısıydı. Bas çaldı. Kayıtları, onun stüdyosunda yaptık. Şarkıları Kamil Özler düzenledi. Stüdyoya girdik, bir odada söylüyor gibi, o şekilde icra ettik.

Hücum kayıt yaptınız, diyebilir miyiz?

Coşkun Demir: Hücum kayda benzer bir kayıt. Armoni üzerinden çalgılama şeklinde oldu. Bu albümde, rahmetli Ajlan Büyükburç vokal yaptı. Doktor olan bir arkadaşımın kızı da vokal yaptı. Flüt, perküsyon gibi akustik sazlar kullanıldı. Kamil, gitar çaldı. Tamamen akustik sazlarla yaptık. Hiç Türk Müziği sazi kullanılmayan bir albüm oldu.

Bu albüm aslında Türkiye’yi yurt dışında temsil edebilecek bir albümdür. 1996 yılında üretildi. Hâlâ müzik marketlerde yer alıyor. Arşivlik adını taşıyan albümlerden bir tanesidir. Neden, 1996 yılından 2002 yılına kadar albüm yapmadınız?

Coşkun Demir: Kolay değil, bir albümün maliyetini biliyorsun. Bir taraftan o kazandığım parayla geçinmek zorundayım, bir taraftan da kenara ayırıp albüm yapmak için birikim yapmak zorundayım. Dolayısıyla bu araları mecburen verdim.

Sizin albümlerinizin hepsi çok tutuldu. Siz para kazandınız mı?

Coşkun Demir: Hayır! Beş kuruş para kazanmadım. Plakçılar vaatlerde bulundu ama arkası gelmedi.

Ne diyorlardı?

Coşkun Demir: “Albüm başına şu kadar para vereceğiz”, diyorlardı, ama gidip konuşunca “satmadı” diyordu. Dolayısıyla emeğimizin karşılığı olarak bize 5 kuruş para verilmedi. Bir şarkıcının bir albümden para kazanması mümkün değil. Şu anda çok değerli, genç arkadaşlarla çalışıyorum. Ödemelere çok sadıklar. Gayet de ciddi bir anlaşma yapıldı. İnşallah onlar da emeğinin karşılığını alırlar.

Polonya’da Sopot Müzik Festivaline de katıldınız. Bu nasıl oldu?

Coşkun Demir: Melih Kibar, benimle katılmak istedi. İki şarkı seslendiriyordum dördüncü oldum. Derece aldım, çok ilginç bir şarkıydı. Güzel bir macera oldu, benim için de keyifliydi.

Nilüfer ile rol aldığınız ‘Çılgınlıklar’ diye müzikaliniz var. O zamanlar daha mı renkliydi müzik dünyası? Daha mı çok iş vardı, ne düşünüyorsunuz?

Coşkun Demir: Özgün şarkılar vardı. Bunların artı getirisi oldu. Televizyon yoktu. Diziler yoktu. Tiyatro, sinema ilgi çekiyordu. Müzikal, yeni bir etkinlik olduğu için çok ilgi çekiyordu. Nilüfer ile yaptığımız bu müzikali Haldun Dormen sahneye koymuştu. Çok keyifliydi. Huysuz Virjin, Uğur Yücel vardı. Uğur Yücel’in ilk sahneye

çıktığı zamanlardı. Nilüfer' ve ben daha ön plandaydık. Çok ilgi görmüş, kapalı gişe oynamıştık. Yaz boyunca, tam iki ay.

Bu kapalı gişe konusu ile ilgili bir şey soracağım. Bugün nüfus daha da arttı. Neden, bugün müzikaller yapılmıyor?

Coşkun Demir: Bence bunun iki sebebi var: Bir defa bana kalite olarak ilk yıllardaki seviyeyi tutturamıyor gibi gözüküyor çünkü eski müzikaller çok renkli ve etkiliydi. Seçenek çok azdı. Biliyorsun, sadece TRT vardı. Başka bir sanat olayı pek yoktu. Şimdi çok var. Televizyon kanalları insanları evine hapsedti. İnsanların satın alma gücü de düştü. Birbirini destekleyen olumsuz faktörler var. Çok etkili, promosyonlu bir şey yapmak gerek.

“Kim O” adlı şarkınızı Çiğdem Talu yazacaktı, ama kısmet olmadı. Bunun hikâyesini anlatır mısınız?

Coşkun Demir: O geceyi ben çok iyi hatırlıyorum. Bugün gibi gözümün önünde. Çiğdem'in evine davetliydik. Çiğdem, İngiltere'de belli bir tedavi sürecini bitirmişti. Oradan döndü. Dönüşünün şerefine bir gece düzenlendi. Bayağı kalabalıktı. Melih, bize şarkılar çaldı. Sonra yeni bir şarkıdan bahsetti. "Coşkun için bir şarkı oluşturdum", dedi. "Şarkının sözleri yok, ben size melodiyi çalayım", dedi. Müthiş etkileyici bir melodiydi. Özellikle nakarat kısmında 'Kim O'yu çağırırdı Çiğdem'e. Bu şarkının ismi "Kim O" olsun, dedi. Fakat, Çiğdem'in hastalığı ilerledi. Kısa bir süre sonra onu kaybettik. Daha sonra İlhan İrem harika bir söz yazdı.

Gelelim Eurovision serüveninize dört kez katıldınız ama olmadı. İlginç bir Eurovision anınız var mı?

Coşkun Demir: Benim için çok heyecanlıydı. Ne kadar çok insana seslenirsem o kadar çok kanıtlarım kendimi, diye düşündüm. O yüzden Eurovision benim için bir araçtı. İlk önce şarkılar seçildi. Yirmi üç şarkıcı seslendirdi. Ben "Miras"ı seslendirdim. Kesin

gidiyoruz, diye düşünmüştüm. Ne olursa olsun güzel bir şarkıydı ama olmadı. Eurovision anısına gelince, elbette var, hiç olmaz olur mu? Müthiş bir kar vardı. Stüdyoya doğru gidiyorduk. Ben kendi arabamla gidiyordum. Ali Kocatepe'nin evinden çıkmıştık. Kırmızı bir arabam vardı. Koç Köprüsü'nün olduğu yerden TRT binasına saptık. Yerler kayıyor. Ulusal finale katılmak üzere seçim yapılacak. Benim lastik patlamaz mı? Ben durdum, ötekiler gittiler. Yedek lastiği taktık, tekerlekleri daha çok sıkamak gerekiyormuş. Ben sıkığımı zannettim. 50 metre yol gitmeden. Lastik fırlamaz mı? İndik, tekrar karın içinde vidaları aramaya. Bulduk, lastiği tekrar taktık. Zor yetiştik ama bayağı bir heyecan yapmıştık.

Çelik

Ailende hiçbir müzisyen yok. Ailenin ilk müzisyeninin ilk müzik kıpırtıları nasıl başladı?

Çocukken müzik dinlerken kendimden geçiyordum, doğuştan gelen bir şey, içten hissediyor yani insan. Bunu konservatuara giderek kazanmazsınız.

Şarkılarını aileden gizli mi söylüyordun?

Konservatuarda okuduğum yıllarda bir yılbaşı çok iyi para kazanmışım. Müzikten kazandığımı babama söyledim ama tabii inanmadı, “biz de çalışıyoruz bu kadar kazanmıyoruz, sen nasıl müzikten kazandın?” dedi. Yine de razı olmadı müziğe ama sonradan kabul etti. Ben müziğe başladığımda babam ‘maliye’ bölümünde okuyorum, sanıyordu. Bir süre yalan söylemek zorunda kaldım.

Konservatuarda niye ‘kontrbas’ seçtin?

Özellikle o bölümü seçtim. Müzik dinlerken önce basları dinlerdim, bas bana daha derin gelirdi.

İzel, Çelik ve Ercan olarak grubu ile müziğe başladın. Ama gruba farklı bir gözle baktığımızda üçünüz de çok farklı duruyordunuz.

Bunu avantaj olarak gördüm, tek tip olmamak güzel bir şey. Ayrı fikirler bizi dirençli, diri tutar. Farklı kişilikler bize dinamizm

kazandırdı. O zaman, planlı çıkmadık. 90'lı yıllarda yapılanları bugün hiçbir müzik yapımcısı yapamaz.

Bu üçlü nasıl tanıştı?

Okulun Temel Bilimler, Enstrüman, Enstrüman Yapımı bölümleri vardı. Bunlarla ilgili tüm bölümlerin de ortak dersleri vardı. İzel, enstrüman bölümündeydi, 'Klâsik Kemençe' eğitimi, alıyordu. Klâsik Türk Musikisi'ni çok iyi bilir. Bizim okulun farkı şuydu: Bence çok da iyi bir şeydi. Temel hangi enstrüman üzerine yoğunlaşıyorsan, eğitimini alıyorsan yan tüm unsurlarla ders yapabiliyordun. Herkes okula geliyordu, okul dışında da mecburen hepimiz çalışıyorduk. İzel de o zamanlar Cadde Bostan'da bir gazinoda Muazzez Abacı ile çalışıyordu. Klâsik kemençe çalışıyordu hem de vokal yapıyordu. O dönem, İzel ile küçük küçük işler yaptık. İzel'e teklifte bulundum ve çalıştığım yerde beraber sahne aldık, çok iyi bir vokalisttir, orada

başladık. Ercan, benden bir ya da iki yıl sonra okula başladı. Arkadaşlık piştiğinde üçümüz bir araya gelince "birlikte ne yapabiliriz?" diye düşündük. Üçlü albüm çıkardık, sonra ben ayrıldım, ikisi kaldı, en son da herkes kendi yoluna gitti.

Size her zaman soruluyor ama 'İzel, Çelik, Ercan' tekrar bir araya gelmez değil mi?

Çok zor gözüküyor. Özgür yaşayan birinin hapis haneye girmesi çok zor, isterim ama artık gerçekten zor.

İlk ayrılan sen oldun, oyunu ilk sen mi bozdun?

Karar verme aşaması cesaret gerektirir, yol ayrımları zordur. Bugünleri önceden görmüyorsun ama elbette karar vermek kolay değil, büyük bir iddia.

1994 yılındaki ilk solo albümünde büyük bir başarıya imza attın.

Türkiye’de star avcılığı yok. Yeni bir kişinin hangi özelliklere sahip olduğunu anlayacak biri yok. Türkiye’de yapımcı ve prodüktör yok, böyle olunca da o zaman sen hem yapımcı hem prodüktör olacaksın. İzel, Çelik, Ercan olarak çalıştığımız dönem, Raks Grup ile tanışmıştım. Ben onlara gittiğimde

bana inanarak işe girmediler. Bunu nerden biliyorum? Çünkü, sözleşme yapmadılar. Albüm sattığında da satmadığında da ‘güle güle’ diyebilirlerdi. Satsa hiç para almayabilirsin de çünkü sözleşme yok. Risk alıyorsun. Biz grup olduğumuz dönemde en büyük problem, şarkıların kimi şarkıları olacağıyla ilgiliydi, tabii bunu kimse bilmiyor. Albüme kimin şarkılarını koyacağımıza karar vermekte sıkıntı yaşıyorduk. Hepimizin şarkıları iyiydi, bunu biliyorum çünkü hepsi klasik oldu. Sonra anladık ki, hepsi çok değerliymiş.

Albüm çok tuttu. Radyolarda şarkıların bol bol yayınlanmaya başladı. Bir plak firmasının sözleşmesi olmayan solisti olarak neler hissettin?

Beklenmeyen bir durumdu. Yine sektörel bir hata vardı çünkü ‘Meyhaneci’ adlı şarkıma klip

çektiremedik, şarkıyı ticari bulmadılar ama radyolarda çok tuttu. Albüm satmadığı için ‘Hercai’ şarkım dördüncü klip şarkısı oldu. En baştan itibaren “bu şarkıya klip çekelim”, diye yalvardım ama çektiremedim. Aslında şu durum, albümler ve sektörün hâlini çok iyi anlatır. Yapımcı, birinci şarkıda istediğini alamazsa ikinci klibi çekmiyor, albüm çöpe gidiyor.

Albümler ardı ardına geldi. 1995 yılında ‘Benimle Kal’, 1996 yılında ‘Yaman Sevda’ ve 1997 yılında ‘Sevdan Gözümün Bebeği. Sonrasında ise, erken ama ‘Best of’ yaptın.

‘Yaman Sevda’ ile ‘Benimle Kal’ albümleri arasındaki süre, altı aydır. Raks Grubu’nun içinde herkes buna ‘delilik’ dedi. ‘Yaman Sevda’yı radyoya gönderdiğimde yirmi dakika sonra  arkıya istek gelmeye başladı. Teknik olarak benim genel yapım hataları dediğim şeyler var. Şöyle ki; ‘Yazın albüm çıkarmak’, ‘   yıl ara vermek’, ‘seyircilerden biraz uzak durmak’ vs... gibi. Ben, bunların tersine gittim yani hep bu çok bilinen ve tercih edilen durumların tersinde hareket ettim. Altı ay sonra albüm çıkardım, Türkiye’nin en büyük gazetesinden ‘Yılın Bestecisi’      aldım, bunu grubunla birlikteyken de almı sın ve karşımızda MF , Oya-Bora, Yeni Türkü gibi büyük isimler vardı, biz ‘en iyi grup’      aldık. Sonra ‘en iyi şarkı’, ‘en iyi beste’ derken üst üste bir sürü      alıyorsunuz. Hemen arkasından ‘Best of’ yapıyorsunuz. Var olan PR’ın üstüne i  çıkarıyorsunuz. Bana “Kaç albüm yaptın ki?” dediler. “Kaç albüm değil, kaç hit yapmı ım?” buna baksınlar. Bu ülkede otuz albümü olup bir tane hiti olmayan sanatçılar var. Teliften para kazandığım için hangi  arkılarım hit olmuş, biliyorum. Tecr belerimizden yararlandık.

“Hercai’ senin klasiklerinden biri. Bu şarkıyı ne zaman yaptın?

1992 ya da 1993 yılıydı. Albüm yapmadan çok önceydi. Te vikiye’de oturuyordum, okula da oradan gidip geliyordum. İlk dinlettiğim kişi, o zaman ünlü olan bir kız arkada ımdı.  arkının henüz sözleri yoktu. Şarkıyı, dinlettiğim o kişi için yapmı ım.

İlk albümde bu şarkıyı kullanmadın. Stokta mı tuttun?

Ben, standart müzikal kalıplar dışında bir fikir yürüttüm. Türkiye’de o zaman ‘ticari müzik’ diye bir şey vardı. İçinde darbuka olacak ve hareketli şarkı olacak. ‘Hercai’ buna uymuyordu. Yapımcı soruyor “ticari şarkı yapacak mısın, yapmayacak mısın?”. ‘Hercai’ çıktığında da “yine ilk albüm gibi ticari bir albüm yapacak mısın?” diyor. Sen de “bakın bir albüm yaptım, para kazandınız, başka yola doğru gidiyorum, bırakın yolumda gideyim” diyorsun. Dördüncü klibe kadar ‘Hercai’ye klip çekmediler, ‘Nazına Ölüyorum’ çıktı, yüz elli bin sattı. Dediler ki “albüm satmıyor”. O dönem albüm bir milyonun altında satarsa ‘başarısız’ oluyorsun. “Hercai, çok iyi bir şarkı, klip çekelim”, dedim. “Yok, ticari değil” dediler. Zorla klip çektiydik ve bir kanalda on altı hafta birinci sırada kaldı. Uçtu gitti, milyonluk tirajların altına inmedik. Hemen altı ay sonra ‘Yaman Sevda’yı çıkardık. “Bundan sonra stüdyoya gelmeyin, beni kendi halime bırakın” dedim yani prodüksiyon olarak. Universal Müzik, patladıktan sonra da aynı şeyi yaşadım. Yapımcıların istediği yönde işler seyreliyor. Universal’de ‘Sekizinci’ diye bir albüm yaptım. Türkiye’de yapılmış en iyi albümdür. Müzikal, akademik, fiziksel, iç, dış başarı yani hepsi olarak’ diyorum. Sting’in konser ekibiyle çalıştık. Benle çalışıldığı sene Sting’in keyboardcısı ‘Grammy’ ödülü aldı, benim albümümde aranjesi vardı. Universal’de yurt dışı bağlantıları açısından benim böyle bir gücüm vardı. Universal battıktan sonra kişisel banka hesaplarımız bloke oldu, oradaki yolsuzluktan sonra vergi incelemesine girdik. Universal’in batması, müzik dünyasında ciddi bir kırılma noktasıdır. Universal’de bulduğumuz müzikal rahatlığı hiçbir yerde bulamadım, oradaki güç müthişti, zorluğu vardı ama bir o kadar da iyiydi.

Eski albümlerinden iyi para kazandın mı?

Çelik: Çok.

“İlk albümde sözleşmem yoktu” diyorsun. Bir milyonun üzerinde sattı, ne yaptılar?

Çelik: Yapımcım çok iyi bir adam, ondan sonraki

sözleşmelerde hiç sözleşmeye bakmadan imza attım yani Universal bitene kadar sözleşmelerin hiçbirine bakmadım çok da memnun çalışma yaptım.

‘Raks’ familyasında olduğun süre içerisinde albüm satışlarından haklarını aldın.

Çelik: İlk o sözleşmesi yapılmamış albüm bittikten sonra önüme böyle bir kese kâğıdı ile para getirdiler. Üç tane de albümlük yani ilk albüm dahil olmak üzere üç tane albüm ‘Benimle Kal’, ‘Yaman Sevda’ o üç albümdür. Sözleşmesini yaptılar, paralarını peşin olarak verdiler, hepsini

getirip verdiler böyle bir ahlakları vardı. Fotoğrafı da göz ardı etmemek lazım.

90’lı yıllarda pek çok başarılı sanatçı albümlerinden bir lira bile kazanamamıştır.

Çelik: Biz çok iyi satıyorduk ve çok ciddi bir konser gelirimiz vardı. Bunlar da önemli.

‘Meyhaneci’ senin önemli bir diğer klasiğin Bu şarkı nasıl ortaya çıktı?

Çelik: Enteresan gol olan bir şarkı. Albümü bitirdik, son toparlamaları yapıyorduk. Stüdyonun olduğu gecelerden bir tanesinde gece kalktım ve şarkı kafamda vardı. Uykudan gece x bir saat, hangi saat olduğunu bilmiyorum ama kalktığımda şarkı kafamda vardı. Kalktığımda sadece 5 dakikayı aldı. Gitarları çaldım, sözlerini yazdım, yattım. Sabah Ufuk’a götürdüm “acayip güzel şarkı bu” dedi. Canlı yaptık çünkü aranje etmeye zaman yoktu, albüm bitmişti.

Sana göre, müzik dünyasının en güzel dönemleri hangi yıllar? Hangi yıllarda yaşamak isterdin?

Çelik: Hepsi ayrı güzel ama benim aklımın beynimin sağ tarafı, Erkin Koray, sol tarafı Fikret Kızılok gibi, kalbim Çelik gibi çalışıyor.

O zaman 70’lerde kaldık.

Çelik: Erkin Koray, ‘ozan’, Fikret Kızılok, ‘kalpten gelen bir ses’. İkisi bir arada muhteşem bir şey oluşturlar. Bize bıraktıkları şarkılarda da o tadı alırsın başka bir dünya. Aynı şeyi Beatles dinlediğinde de alırsın çok basit dört kişi bir araya gelip son derece basit bir şey yapar, bütün dünya ayağa kalkar. Yapımcı kısmına falan bakmamak gerek. Basit bir samimiyet neler yapar, görebilmek lazım.

Bir dönem müziğe ciddi bir ara verdin, o dönemde kafanı mı dinledin?

Çelik: Bundan sonra ne şekilde ne yapılabilir? Hata yapılan bir yer var mı, varsa hata yapılan yerler ne ölçüde düzeltilebilir? İyi yapılan bir şey var mı, varsa

daha ileriye nasıl götürülebilir? Hepsini ile ilgili bir şeyler düşündüm. En son geldiğim nokta ise; kendimi çok huzurlu hissediyorum, işimi keyifle yapıyorum, bir telaşım yok, alabileceğim bir ödül yok, alabileceğim ödülün en iyisini almışım sevilmişim ve şarkılarım dinleniyor ve hala ülkenin bir yerine konsere gittiğim zaman deli gibi konserlerde şarkımı söyleyen insanlar var.

Ve... 2012 yılında ‘Milat’ Çıktı. Bu kelime nasıl çıktı?

Çelik: ‘Milat’ kelimesi direkt yapımcıdan geldi ve ben biraz şaşırdım. Müdahale edilmesine alışkın değilim. Söyledi ve hiç de itiraz bile etmedim yani üstüne bir ikinci isim bile düşünmedim. Bazen ‘çok oturur’ derler ya hani bir ekip çalışması içerisinde öyle oldu. Çok yerli yerine geldi o yüzden itiraz edilecek bir durum olmadı.

‘Milat’ albümünde ‘3G’ diye bir şarkı var. Eski şarkılarına verirken “bir tane de yeni şarkı sunalım mı?” dedin. 3G nasıl bir şarkı?

Çelik: Birinci şarkıyı yapıyorsun ‘Meyhaneci’ veya ‘Ateşteyim’ ikinci albüm çıktığında diyorlar ki,

“‘Ateşteyim’ gibi şarkı var mı?” yani “ticari olan bir şarkı var mı?” diyor. “Yok” diyorsun. Kavgı, gürültü falan üçüncü albüme geliyor. Bu böyle belli bir yere kadar devam eder. Bunun Türkiye’deki en net örneği, Nazan Öncel şarkısıdır ‘Gitme Kal Bu Şehirde’. Ne yapımcısı, ne radyocusu, ne gazetecisi hiç kimse farkına

varmadı. Bir sene sonra ‘Gitme Kal Bu Şehirde’ çıktı. Paramparça etti, geçti. Şarkılar kendilerini tanıtana kadar hiç kimse şarkılara uyanamıyor. 3G’de de ben aynı şeyi yaşadım yani 3G’yi ilk ben götürdüm ismi lazım değil çok ünlü bir hanımefendi sanatçı. İstedi, ben de verdim. “Bu ticari bir şarkı değil” dedi. “iyi dinle, bir seferlik ben kullanırım ticaretini gösteririm sana” dedim. Benim şarkılarım birinci gün patlayan şarkılar değil genel olarak aynı Nazan Öncel şarkısında olduğu gibi çok sonra dinlenilerek anlaşılan şarkılar. O yüzden mesela ‘Hercai’ biraz gecikmiştir. Diğer şarkılar da öyle, dinlenilerek, dinlenilerek fakat çok köke doğru inerek ve klâsik dediğimiz hale gelerek. Biz, bu şarkıları sevenler ve aşık olanlar için yapıyoruz. Aşkı ve sevgiyi çok derinden yaşayan, fedakârlık yapabilecek, kahraman yüreklere yazılmış şarkılardır. Herkeste böyle bir huy yoktur.

Edip Akbayram

Müzik nasıl girdi hayatınıza?

Edip Akbayram: Liseli öğrenci arkadaşlarımızla bir grup kurduk. Adına da ‘Siyah Örümcekler’ dedik. İnsanların ilgisini çekecek isim olsun dedik ve ‘Siyah Örümcekler’ grubunu kurduk. Ve o amatörlikte ilk olarak ‘Kendim Ettim Kendim Buldum’, Neşet Ertaş’ı saygıyla anıyorum. Onun bir türküsünü İstanbul’a gelip, kayıt edip, döndük. Güneydoğu’da çok büyük satış rekoru kırdık.

Edip Akbayram’ın müzik hayalleri gerçek olmaya başlıyor, derken, üniversitede bir ‘Diş Hekimliği Fakültesi’

Edip Akbayram: Evet, kazandım fakat gitmedim. Çünkü kazandığım dönemde karşıma ‘Altın Mikrofon’ Yarışması çıktı. Seçim yapmam gerekiyordu.

‘Altın Mikrofon’a katılmanız nasıl oluyor? Büyük, popüler bir yarışmaydı.

10 bin lira olacak
Altın Mikrofon birincisi Edip Akbayram plâk firması sahibi ile ilk plâk için kavele imzalar.

Altın Mikrofon birincisi ilk plâğını dolduruyor...

Altın mikrofon birincisi Edip Akbayram ilk plâğını doldurmak üzere İstanbul Plak Şirketiyle sözleşme yapıyor. İlk plâktan 10 bin lira alacak olan Edip Akbayram için yarışın sahibi Yasar Kalkara çok

umutlu olduğunu belirterek şöyle konuşuyor: "Edip'in çok güzel bir sesi var. Üstelik kendi yaptığı besteler de mükemmel. İlk plâkıyla sesli rekorları kıracağı inancındayım..."

Edip Akbayram: Dişçiliği kazandığım dönemde 'Altın Mikrofon' elemelerine bestemi göndermiştim. Oradan "Elemeyi kazandınız. Lütfen geliniz", diye bir yazı geldi. 120 finalistin arasından, 12 finalistin arasına girmişim.

Otuz iki kişilik jürinin önüne çıktım. Bunun içerisinde; sevgili Ajda Pekkan, Timur Selçuk, Orhan Gencebay, gazetelerden pek çok kişi yani kendi akademik kariyerini kanıtlamış insanlar karşısındasınız. Vasfi Uçaroglu

Orkestrası ve Anadolu'ya çıkarken yarışmalara eşlik edecek orkestrada Avusturya First Ladies Orkestrası gelmişti.

Bu yarışmada Anadolu'yu gezdiniz.

Edip Akbayram: On iki vilayeti gezdik. On iki finalist, on iki vilayette biletlerdeki kod numarasıyla. Burada Edip Akbayram'ın amcası vardır, dayısı vardır falan olmadan halkın oylarıyla seçilen bir birinciliği aldım.

O birincilik sonucunda da müzik kariyerinizde çok özel bir noktaya geldiniz.

Edip Akbayram: Bu yarışmanın bir özelliği şuydu; amatör ve profesyonel kişilere açıldı. Bu yarışmanın içinde caz müziğinin İlham Gencer'i vardı. Erol Büyükburç vardı. Tabii, ben aynı yarışmaya katılıyorum. Hiçbir büyük kentte tanıdığım olmayan genç bir pırıl pırıl Gaziantep delikanlısı olarak katılıyorum. Mesela, Erol Büyükburç da o dönemin büyük bir starı.

Birincilik sonrasında Edip Akbayram kendi çizgisini oluşturmaya başladı.

Edip Akbayram: Benim önümde zaten örnekleri vardı. Biz onlardan bir kuşak daha ilerideyiz. Mesela Cem Karaca, Fikret Kızılok, Barış Manço vardı. Bir de bunun karşısında alternatif olarak aranjmanlar vardı.

Dünyadaki hitlerin Türkçe versiyonları yazılırdı. Popüler olana baktığım zaman Tom Jones vardı. O aklıma geldi. Tom Jones'un modası geçtiği zaman şarkının da modası geçiyordu ama modası geçmeyen karşı fotoğrafta da Cem Karaca ve Fikret Kızılok vardı. Her 45'likleri gündem olan ve milyonlarca satan ve hiçbir zaman modası geçmeyen bu ülkenin sanatçılarıydılar. O zaman benim kendi tarzımı bulmam gerekirdi. Ben bu coğrafyada yaşıyorsam, ben coğrafyamanın müziğini yapacağım. Benim coğrafyama baktığınız zaman da çeşitli medeniyetleri içinde barındırmış, Kürdüyle, Türküyle, Ermenisiyle, Çerkezi ile zengin kültüre sahip bir ülke. Dolayısı ile ben çizgimi zaten, o zaman kararlaştırmıştım. Toplumsal taraftan da baktığınızda sanatçı tabii ki aşkı yaşayacaktır, sevdayı yaşayacaktır ama kendi ülkesinde ve dünyada gelişen bir takım olumsuz şeyleri de yaşamak zorunda. Yani Sivas'ta o diri diri yakılan otuz yedi insanımıza karşı da duyarlılığımızı öfkemizi şarkılarımızda göstermek zorundayız.

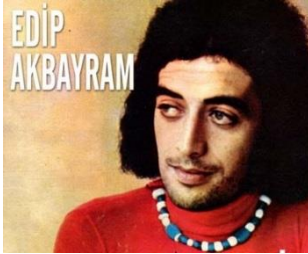
'Hasretinle Yandı Gönlüm' isimli şarkınızın hikâyesini var mı?

Edip Akbayram: Şarkının çok enteresan bir hikâyesi var. Halk müziği motifleri olan bir şarkıdır. Evde bir gün oturuyordum, televizyon izliyordum. Kadir İnanır ve Türkan Şoray'ın bir filmi oynuyordu. Filmin adı da 'Dönüş', aşağıdan bir fon müziği geliyor. Halk müziğinde bir bayan okuyor. Şarkıyı dinler dinlemez beynimde fırtınalar oluştu. Ya ben bu şarkıyı o kadar güzel okurum ki dedim ve hemen şirketimi aradım. O zaman rahmetli, Baş Müzik'in sahibi Osman Baş'a "Hasretinle Yandı Gönlüm, şarkısını biraz önce dinledim. Lütfen kime ait olduğunu,

izninin alınması ve hemen albüm için kolları sıvayalım, kimse duymadan bu albümü yapmak istiyorum”, dedim. Şarkıyı bestecisinden izin alarak, hemen albümümüze koyduk. Bir şarkı beyninizde şimşekler çaktırdığı zaman, doğru adresine gider.

12 Eylül ve TRT’nin yasaklı sanatçısı olduğunuz döneme ait ne söyleyeceksiniz?

Edip Akbayram: Sanatçı, barıştan yanadır. Dünyanın bütün sanatçılarına bakın, hep sevgi ve barış sözcüklerini kullanırlar. Kimse savaşa “evet” diyebilir mi? Bizler ülke olarak, sanatçılar olarak, hep darbelerle karşı olduk ve darbeler karşısında durmaya da devam edeceğiz. Bu dünyanın neresinde olursa olsun. Evrenselleşmenin ve çağdaşlaşmanın

da temel direkleri bunlardır. 1980 darbesinin, ertesi günü ben İzmir Fuarı’nda çalışıyordum ve ertesi gün beni muhasebeye çağırdılar. “Maaşınıza zam, işinize son” dediler. “Neden” dedim. “Sizi çalıştırırız gazino kapatılır” dediler. “Benim suçum ne?” dedim. “Sizin suçunuz solcu olmak” dediler. Gerekçeleri buydu.

Açık açık size bunu söylediler mi?

Edip Akbayram: Evet. Aynen bunu söylediler ve ben bir ay ekibimle hazırlığımı yapmışım, işte oradan gelecek ekonomik katkılar ile evimin kirasını ödeyeceğim, orkestramın ücretini ödeyeceğim. İki üç ay bir yerde çalışmadan yaşamımı devam ettireceğim’ düşüncesiyle oraya geliyorsunuz ve bir insanın birdenbire bütün gelirini bloke ediyorlar. 12 Eylül sürecinin, rejiminin, ambargosu bu şekilde başladı. Aşağı yukarı bu 80 darbesinden sonra 85-86’ya kadar bizi kimse çalıştırmadı.

TRT' de de yasaklıydınız

Edip Akbayram: Aslında şu an baktığınız zaman, gerçekten buna çok üzülüyorum. TRT'nin başında TRT başkanlarının hepsi, bugün Türkiye Cumhuriyeti'ne Türkiye'nin bize verdiği egemenliğe karşı olan, insanları, düşünceleri nedeniyle, kendi egolarını, kendi politikalarını bizler üzerinde uyguladılar maalesef.

Hiçbir zaman karamsarlığı yanıma yaklaştırmadım zaten. Ama üzüldüğüm noktalar suydü; Bu süreç içerisinde çok arkadaşımı kaybettim, işkence yaşayan arkadaşlarımı gördüm, ülkesinden kaçan, ülkesini seven arkadaşlarımı gördüm. Bunlar çok utanç verici şeyler. Türkiye'ye yakışmayan manzaralar.

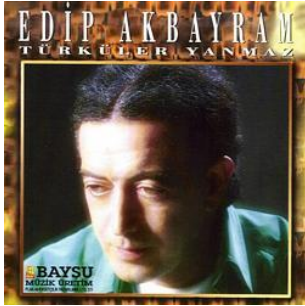
Bir babanın, çocuğuna ayakkabı alamamasının üzüntüsünü ancak bir baba anlayabilir. Biz bunları yaşadık ama bunu yaşarken de o kadar para getirecek teklifler geldi ki “arabesk okuyun, Türkçe plaklar yapın” diye. Ayakkabı alamayan bir babaya iki katı karşılığı para sunuyorlar.

O baba, sizsiniz.

Edip Akbayram: Evet. Teslimiyetçi olmadım. ‘Her karanlık günün bir sabahı vardır’ dedim.

Kaçmayı düşündünüz mü hiç?

Edip Akbayram: Öncelikle ben, kendi ülkemde suç teşkil edecek hiçbir şey yapmadığım için, kaçmayı hiçbir zaman düşünmedim. Sonuçta adalet vardır, hukuk vardır. Edip Akbayram yargılanır, nitekim on beş gün yargılandım ve hiçbir suçum olmadığı için de dışarıya çıktım. Ben ülkemi seviyorum, neden ülkemden gideyim? Ben kavgamı ülkemde yapıyorum. Daha çağdaş, daha evrensel bir Türkiye'nin gelişmesi için.

‘Türküler Yanmaz ‘ sizin literatürünüzde önemli bir albüm, ‘kaderin tecellisi mi?’ diyelim nasıl diyelim? Sivas Olayları ile de bağlantısı var.

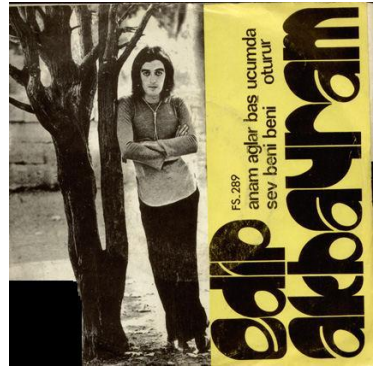
Edip Akbayram: Tabii. Bakın, o acı olayın perde arkası şöyle oluyor; Sivas’a ben de çağrıldım. Bir konser vermek için. O arada tabii sizin de söylediğiniz gibi TRT’de yasaklıydım. Şarkılarım çalınmıyordu. İki üç gün

kala Ankara’dan bir haber geldi. “TRT’den on on iki tane şarkınız geçti”, diye. Tabii şarkılar geçince prodüktörler benimle çalışmak istiyorlar ama yasak olduğu için de çalışmıyorlar. Yıpranmamış bir Edip Akbayram özlenmesi gerekiyor ve bütün prodüktörler bana hücum ettiler, “ne olur şu klibi biz çekelim, ne olur şu kısmı biz çekelim” diye. Düşündüm, tabii reklamsız bir on sene geçirdim. Dolayısıyla dedim ki “en azından bizi dinleyen yurttaşlarımıza şarkılarımızı, kliplerimizi sunalım. Sivas’a da ben iki üç gün sonra giderim”. Eğer televizyondan gelen o teklif olmasaydı; Ben Sivas’ta Madımak Otel’inde sahne sıramı beklemiş olacaktım ve o canlarla beraber belki de Allah korusun yaşamda olmayacaktım.

Gerçekten de buna ‘kaderin bir tecellisi’ diyebiliriz.

Edip Akbayram: Bu ‘uçacı kaçırıyorsunuz ve uçak düşüyor’ buna benziyor.

Tabii ki, bu olay sizi gerçekten de o zaman çok üzdü, çok etkiledi ve sonrasında ‘Türküler Yanmaz’ albümü çıktı. Bu bir tepkiydi. Değil mi?

Edip Akbayram: Bu bir tepkiydi.

Diri diri insanları maalesef yaktılar ve buna da hiçbir sanatçı

susku kalmamalıydı. Bizler de tepkimizi böyle bir türküyü yaşadığımız toplumla paylaştık. Ama ben her zaman konserlerimde de şunu da söylüyorum; Bugün o 'Utaç Oteli'nin en azından bir müze haline getirilmesi birazcık olsun yakınlarını özleyenlerin ve bizlerin yarasını hafifletirdi, diye düşünüyorum. Ama Kültür Bakanı'nın pek sıcak baktığını da zannetmiyorum ancak tarih sorgulayacaktır.

'Aldırma Gönül' de çok önemli bir şarkı. Edip Akbayram'a en büyük sıçramayı yaptıran şarkı diyebilir miyiz? Bu şarkıyı repertuarınıza nasıl aldınız?

Edip Akbayram: Kısa bir süre önce 'Aldırma Gönül'ün bestecisi sevgili

Kerem Güney'i kaybettik. Saygıyla anıyorum. 'Aldırma Gönül'ü ilk önce Kerem Güney okumuştı. Daha sonra üç dört kişi okudu, ben şarkıyı dinleyince, türküyü 'Ben de okuyacağım' dedim. 'Aldırma Gönül'ün aranjmanlarını yapıp, 45'lik olarak piyasaya çıkardık.

En çok satan plaklarınızdan biridir. 2 milyon 45'lik satmıştı.

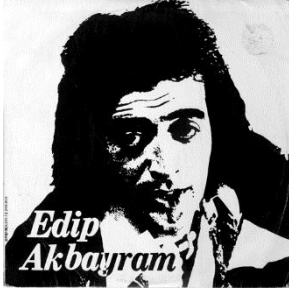

Edip Akbayram: Evet, bugünün 6-7 milyon CD'sine tekabül eder.

'Aldırma Gönül'ün bestecisi, rahmet ile anıyoruz, sizce hak ettiği telifi aldı mı?

Edip Akbayram: Hayır. Türkiye'de kimse hak ettiği şeyi almıyor. Dünyada klasik müzik denildiğinde Düşünce, Beethovenlar, Mozart'lar var. Kendi ülkemize baktığımızda Neşet Ertaş, Aşık Mahsuni Şerif de bu ülkenin Mozart'ıdır, Beethoven'ıdır. Ama bu insanlar yoklukla hayatlarını kaybettiler.

Kırk beş yılda Edip Akbayram ne öğrendi?

Edip Akbayram: Süre uzun oldu mu bir defa bireysel olarak, bedensel olarak, beynisel olarak olgunlaşıyorsunuz. O, insanın en büyük kazanımı oluyor. Müzikle daha üstünüze düşen görevler olduğunu hissediyorsunuz. Bir şeyler üretirken herkese örnek olabilecek olmasına dikkat ediyorsunuz. Popülist kültürden uzak durmaya çalışıyorsunuz. Teslimiyetçi olmamaya çalışıyorsunuz.

Bunlar tabii olgun bir bireyin artık uygulayacağı yaşamsal örnekler diyebilirim.

İki binli yıllarda ‘Söyleyemediklerim’ adlı albümünüzde ‘1 Mayıs’ı yorumladınız.

Edip Akbayram: “Söyleyemediklerim” müzik yaşantımda “ya o şarkıyı bir de ben okusaydım” dediğim şarkılardan oluşan bir albüm. ‘1 Mayıs’ı Cem Karaca okumuştı, Timur Selçuk okumuştı. Dolayısıyla tabii bütün gecelerde, çok önemli 1 Mayıslarda falan bu albüm çalınıyordu ama yılların verdiği o stüdyo kayıtları çok farklıydı. Ben daha dinamik daha alt yapısıyla marş tarzında yaptım..

Bugünün sanatçılara baktığınızda niye yeni bir ‘Edip Akbayram’ çıkmıyor. Düşünce olarak, gençler neden farklılar?

Edip Akbayram: Biz 68 kuşağıyız.

Çok mu fark ediyor gerçekten?

Edip Akbayram: Fark ediyor, tabii ki. Aldığımız eğitimle, okuduğumuz kitaplarla biz hep bağımsız Türkiye'nin mücadelesini verdik. Bugün Türkiye'nin resmine bakın çok yazık.

Dolayısıyla en üzücüsü, yeni çıkan sanatçılarımız ise bu duyarlılıktan uzakta.

Edip Akbayram: Kolaya kaçıyorlar. Bizim çizgimiz ve yolumuz çok zor. Maalesef, kimse zoru seçmiyor.

Herkes kolaya kaçıyor. İşin kolayı varken popüler olmak, maddi manevi popüleritenin rantından faydalanmak, mesaj vermekten çok daha kolay değil mi?

Edip Akbayram: Para, her şeyin önüne geçti. Türkiye'nin şu fotoğrafında omurgalı durmak çok zor.

Bundan dolayı, bugün müzik dünyasında çok büyük bir kirlenme var diyebilir miyiz? Ya da asosyelleşme mi, apolitikleşme mi diyelim?

Edip Akbayram: Asosyalleşme de var, çok büyük kirlenme de. Göz kirlenmesi, beyin kirlenmesi ve kulak kirlenmesi var.

Eurovision ile ilgili bir kitap yazmıştım, sizin dönemden beyanatlarınızı da okudum. 80'lerde ambargolu olmasaydınız bu yarışmaya katılır mıydınız?

Edip Akbayram: Şimdi bir ülkenin promosyonu o ülkenin sanatından ve sporundan geçer. Örneğin, Galatasaray Avrupa şampiyonu oldu. Galatasaray Avrupa Şampiyonu olduğu zaman Türkiye'nin t'sini bilmeyen ülkeler Türkiye'yi tanıdılar. Milyonlarca dolar harcasanız bu promosyonu yapamazsınız. Sanatta da böyledir, müzikte de böyledir. Ama biz hep şunu bekledik, bizi yarıştırmayın. TRT yıllarını veren Edip Akbayram'a, Barış Manço'ya, Cem Karaca'ya "Eurovision'da sen bu ülkeyi temsil edeceksin" demedi. Biz

bunu bekledik. Ama bu isimlerin hiçbirine böyle bir teklif gelmedi.

Bugün kapınızı çalsalar gider misiniz?

Edip Akbayram: Yok, yok. Ben, o duyguları bitirdim.

'Müyorbir' adlı meslek birliğinde çalışmalarınız var. Tabii, usta olunca biraz makamsal olarak farklı yerlere gelmek gerekebiliyor. 'Müyorbir' nedir?

Edip Akbayram: Biliyorsunuz Türkiye'de müzik yapımcıları, müzik bestecileri birliği MESAM, Müzik yorumcuları birliği de MÜYORBİR.

Yani solistleri temsil ediyorsunuz.

Edip Akbayram: Yorumcuların telif haklarının savunucusu bir birlik. Biz ivedilikle kayıt olmayan, korsan yayın yapanları lisanslıyoruz. Lisanslamanın karşılığı toplamış olduğumuz geliri senede dört defa bin iki yüz üyemize dağıtıyoruz. Yani üçer aylık devre ile aşağı yukarı üç aylık devrede, on iki trilyona yakın para alıyoruz.

Bir üç aylık devrede mi yoksa yıllık mı?

Edip Akbayram: Hayır yıllık. Toplam 12 milyon lirayı hak eden, müzisyen arkadaşlarımıza dağıtmak için kurulan bir müzik birliğiyiz.

Pek çok sanatçı son yıllarında trajik günler yaşadı. Bu meslek birliği olarak sizi üzdü mü?

Edip Akbayram: Şimdi müzik birlikleri yasaya bağlı tabii dolayısıyla da Kültür Bakanlığı'na bağlı. Hiçbir müzik birliği “şu sanatçı hastadır, şu sanatçının tedavi yöntemini biz üstlenelim” diyemez, yasalarda o yok. Biz ancak lisansladığımız Kültür Bakanlığı'nın kontrolleri ile müfettişleriyle, her şeyiyle kontrol altında dağıtmakla mükellefiz. Yoksa yıllarını vermiş bu ülkenin yüz akı insanları yani Türkiye'nin Bethovenları, Mozartlarıdır. Neşet Ertaş ölene kadar kimse kapısını çalmadı. Sonrada devlet töreniyle gömülmeye çalışıldı. Bu, ne kadar ayıp bir şeydir. Bir Neşet Ertaş'tır, bir ustadır.

70'ler ve 80'lerin sanatçıları mesela Berkant bugünkü telif mekanizması işleseydi bugünleri yaşamazdı değil mi?

Edip Akbayram: Bakın şöyle örnek vereyim. Bizim kuşağımızın batı fotoğrafını vereyim, bugün Beatles ve o dönemin şarkıcıları şu anda dahi Madonna ve bugünün popüler kadın ve erkek şarkıcılarının üzerinde telif haklarında kendi ülkelerinde, dünya ülkelerinde en üst sırada telifler ile geçiniyorlar. Oluk gibi para geliyor. Beatles'a, Elvis'e, Michael Jackson'a. Biz daha çok sağlıklı değiliz, başındayız.

**Sanatçıların sigortası
yok değil mi?**

Edip Akbayram: Hiçbir sanatçının sigortası yok.

**Sanatçılar nasıl sigorta
yapıyor? Kendiniz mi
sigorta
yaptırıyorsunuz?**

Edip Akbayram: Yıllar önce muhasebecim bana dedi ki “ Edip Bey, ben sizin muhasebecinizim, bana gelip ayda muhasebe aylığımı ödüyorsunuz. Gelin sizi yanımda işçi göstereyim sigorta priminizi yatırsın” hayat o kadar kısa ki biz de o zaman saçlar uzun simsiyah, ama bir bakıyorsunuz ki film başlıyor ve bitiyor. Ben şu anda on senelik emekliyim. 1000 lira para alıyorum. Ama hiçbir şeyim olmasa 1000 lira param vardır, on tane zeytin yiyeceğime iki tane yerim. Ama “bu benim sabit gelirim” derim. Sigortam, hastanem, Türkiye’de bunlar çok önemli.

**Sanatçı muhasebecisinin şirketi üzerinden kendisini
sigortalatılıyor.**

Edip Akbayram: Yoksa yoktu tabii. Tüm genç arkadaşlarıma söylüyorum. Ne yapın edin kendinizi sigorta ettirin. Hayat çabuk geçiyor.

Ege

Müzik dünyasından yolculuğun ne zaman başladı?

Ege: 1993, profesyonel olarak ise 1995 yılından beri.

Peki amatör olarak müziğe başlangıç?

Ege: Amatör olarak 1987 yılında başladım. Hayranlık duyduğum bir sanatçının (Maria Rita Epik) müzik okulu açtığını duyunca, oraya gitme gereği duydum, gittim ve tanıştım.

Maria Rita Epik’e Hayranlık nereden geliyor?

Ege: 1981’de, o arabesk furyasında bizim evde bir kaseti vardı ve bana yaptığı müzik uzay müziği gibi gelmişti. Çünkü pop müziği ve Türkiye’deki pop müzik algısı o dönem farklıydı. Kendi şarkılarını yapan, biraz da İtalyan havası olan, çok daha yumuşak. Bütün komalardan sıyrılmış, böyle düz bir seste bir şarkılar zinciri ve çok hoşuma gitmişti. Aklımda kalmıştı. 1987’de müzik okulunu açtı. Oraya gittim ve kendimi o gün onun öğrencisi olarak buldum. 1990 yılına kadar gittim, çünkü klavyeli çalgılar çok stresliydi. Çok çalışman gerekiyor. 1990 yılında o yaz tatile gidecek olan ağabeyimden bir gitar istedim. Sağ olsun yengemin çok uzun zamandır İspanya’dan aldığı, duvarda duran bir gitarı varmış ve ben birinci sınıf gitarla gitara başladım. Aynı yıl, hukuk fakültesini kazandım ve bir yıl içinde çeşitli okul kafelerinde, küçük kulüplerde çalmaya başladık. Bu 1993’e kadar gitti ve hep enteresan anılar vardır. Bir gün böyle 60’lı yaşlarda beyazlar giyinmiş, saç sakalı beyaz bir ağabey gördüm, ara verdi programına, “ne kadardır çalışıyorsunuz, ağabey”, dedim. “Otuz beş yıldır” deyince ben ertesi sabah uyandım ve dedim ki “sen de otuz beş yıl boyunca bunu mu yapacaksın?”. O gün karar verdim, İstanbul’a geldim.

Yıllar boyunca kalmalıyım ama herhangi bir barda otuz dört yıl boyunca aynı güne uyanmamalıyım. Çünkü insan evladı yürümeli, adım atmalı önünde bir hedef olmalı. Sadece kendime hedef koymak için. Başaramasam dönecektim. İşte hukuk fakültesini bitirip, beş numara gözlük, 135 kilo ağırlığında bir avukat olarak hayata devam edecektim.

**Maria Rita Epik,
Eurovision Şarkı
Yarışması'na gidemeyen
bir sanatçıdır. Onunla
hiç birebir çalıştın mı,
yoksa okuluna mı gittin?**

Ege: Maria ablanın 1987 yılında okuluna

başlamıştım. Onunla geçenlerde konuştum, beraber 25. yıl konseri yapacağız. Öğrenciliğimin 25. Yılı çünkü hâlâ benim hocam, hâlâ ondan öğrenecek çok şeyim var.

Anlatırken sana hiçbir şey dedi mi? Eurovision'a gidemediğinin burukluğunu yaşıyor muydu?

Ege: Maria abla, öyle biri değil. Entelektüel düzeyi, hayatımda gördüğüm en yüksek iki üç insandan biri. Beş dil bilir. İki üniversite bitirmiştir. Müzik onun için eğlenelim, zıplayalım, para kazanalım, kariyer edinelim, değil. Eurovision Türkiye birincisi 1979'da ve gidemiyor. Sebebi de o yıl yarışma İsrail'de. Bir resmi başkent olarak Tel Aviv'i tanıyoruz. İsrail yarışmayı Kudüs'te yapıyor ve zamanın başbakanı Bülent Ecevit, Allah rahmet eylesin arıyor diyor ki; "bu senin kişisel bir kariyerindir bir şey diyemem ama sen eğer gidersen Kudüs'e, biz dolaylı olarak İsrail'in başkenti Kudüs'ü tanımış oluruz" diyor. Maria ablanın tercihi bırakıyor ve hakikaten bir İtalyan levantinidir ama hiçbir milliyetçinin yapmayacağını yapıp yarışmaya kendi iradesi ile katılmıyor.

Onunla ilgili bir sürü spekülasyon yapıldı, gönderilmedi, küstü İzmir'e gitti, diye?

Yapacağı en doğru işi yaptı. Şimdi düşünsene yirmi beş yıl geçmiş aradan, müzik okulu açmasından bu yana, 25 yılda oradan pek çok müzisyen çıktı. Hem Türkiye'ye, hem dünyaya ki, dünyada da ondan yetişen

müzisyenler var. Özel sektör olarak bunu görmüş, vizyon edinmiş en azından binlerce öğrencisi var ki, müzik dinlemeyi biliyor. Yapmayı bir kenara bırakıyorum, o başka bir iştir ama müziği dinlemek bile bir eğitim gerektiriyor, sen benden daha iyi biliyorsun.

İzmir'de 'Yaz Aşkım' adlı şarkını radyolara dağıtmışsın, bu doğru mudur? Yani şarkı daha albüm olmadan patlamış

Ege: Doğrudur. 1993 yılında, yaz aylarında 'Yaz Aşkım'ı besteledim. Eylül ayında da İstanbul'da demo kaydı aldık. Bir yerden başlama hevesi var ya "ne yapabiliriz?" dedik. Tabii ki, radyolar bana göre altın çağını yaşıyordu. Yeni yeni radyolar kuruluyordu. O kadar prodüksiyon çıkmıyor ve radyolar ne bulursa çalıyor. O bir şanstı ve İzmir' in en çok dinlenen radyosunun, en çok dinlenen programını aradım. "Bir demo yaptım" dedim. "Gönder çalalım" dediler. 12.00 ile 04.00 arası hiç unutmuyorum, kulakları cınlasın. 'Gece vardiyası' Göker Göktepe. Bekledik, 12'den saat 3 buçuk, 4'e çeyrek kalaya falan gelmiş artık. Aradım radyoyu, "çalmayacak mısınız?" dedim. "Ben unuttum ya" dedi ve 4'e çeyrek kala şarkıyı çaldı. Ertesi gün de açılışı onunla yaptı. Bir saat sonra: "bu gecenin şu ana dek en çok istek alan şarkısı" dedi ve 'Yaz Aşkım'ı tekrar çalmaya başladı. İzmir'de otuz beş radyoda, toplam bir yıl içinde on yedi şehirde yüze yakın radyoda şarkı çalmaya başladı. Daha ortada albüm yok, sanatçı yok, hiçbir şey yok. İzmir'de iki radyoda 'yılın en iyi şarkısı', bir radyoda 'yılın en iyi ikinci şarkısı' seçildi.

Havaya girdin mi peki?

Ege: Havaya girsem ne fark edecek, ben çünkü beş parasız hâlâ albüm yapmaya çalışan bir adamdım. Ortada figür yok televizyona çıksın, radyo röportaj öyle bir şey yok.

Ama arkadan sessizden gelen bir çocuk var ‘Yaz Aşkım’ şarkısı patlamış gitmiş?

Ege: Şarkı benim dışımda bir fenomen oldu, diyebilirim. Sonra herhalde o şarkının yardımıyla benim İstanbul hikâyem başladı.

İstanbul’a geldikten sonra ne yaptın?

Ege: İzmir’den arkadaşımın arkadaşının arkadaşına geldim. Tam olarak öyle dördüncü dereceden arkadaş. Adam da benden pek hoşlanmadı. Kurtuluş’ta oturuyorduk, idare etsin diye. O da daha yeni öğretmendi. Senden hoşlanmayan bir ev sahibi ile ne kadar oturabilirsin ama çok bereketli yerd, örneğin ilk albümde yer alan ‘Delice Sevda’ yı orada yazdım. ‘İzmir’ diye bir şarkım var yine orada yazdım.

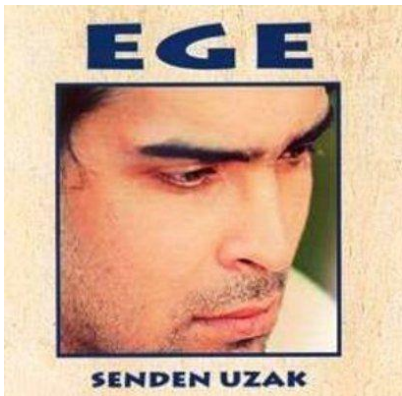
Sonrasında bir tiyatrocusu arkadaşım “gel sen benim oyunumda müzik yap, karşılığında ben de kal”, dedi. İstanbul’da en büyük sıkıntım zaten bir yerde konaklamaktı ve hâlâ o döneme ilişkin arızalar yaşardım. Kaldığımız evde tuvalet ve banyo yoktu. Tuvalet için dört kilometre uzaklıktaki bir iş hanına giderdim. Banyo için de Çukurcuma’da bir hamama giderdim ama yarı hamam yarı başka bir randevu evi gibi bir yer. Sen düş alıyorsun sesler geliyor, çünkü kaldığımız ev rutubet, ahşap rutubet yediği zaman kedi sidiği gibi kokar ve onunla uyanıyorsun. Bende o zamandan kalma alışkanlık var, sabah düş almadan asla ve asla hayata başlayamam. Sonrasında çok denedim olmadı. “Ben bu işi beceremeyeceğim” dedim ve geri döndüm.

Ne yaptın, plakçıları mı dolaştın?

Ege: Plakçılara gidiyorsun, birilerine ulaşmaya çalışıyorsun, demolar bırakıyorsun, “ağabey bir şey olur mu?” diye. Hiçbir şey yok. Sonra düşündüm ki, zaten İzmir’in en güzel kızı sevgilim, şahane bir okulum var, çalıştığın zaman kulüpten iyi para alıyorsun, “ne sürünüyorsun İstanbul’da” dedim. Geri döndüm. Bir arkadaşım vasıtasıyla Burak Kut’un menajerinin arkadaşıyla tanıştım. Çocuğa gittik. Dinledi “bunlar tamam, sen git, tanış”, dedi. Ben “mümkün değil, gitmem, param yok”, dedim. “Alıyorum uçak biletini, otelini de ayırttırıyorum”, dedi. “Peki”, dedim. Gittik Burak Kut’un menajeri ile tanıştık. Hüseyin Mermer kulakları çınlasın. Dedi ki “Üç gün sonra randevu. Bir şekilde üç gün kaldım ve bir prodüktörle, yapımcımla tanıştım bir ay sonra da kontratımı imzaladım.

Senin gibi büyük sanatçıların hep hayatlarında böyle kader kıvrımları olmuştur değil mi?

Ege: Bugünlerde aklıma kazıdığım bir cümle var. “Dünya cesaret edenlerindir” diye. Oturduğun yerden sadece hayal kuruyorsan, sadece hayal kurmakla kalırsın. Ama bunu başarmak için bir atak yapmak gerekiyor. Cesaretin olması gerekiyor. O dönem de cesaret ettik yaptık. Bu yaşında ben bir daha yapar mıydım? Sorsan, “deli misin devam et işte okulun var, ailenlesin, kız güzel”.

Albümler yavaş yavaş geldi ‘Senden Uzak’ şarkısını nerede yazdın?

Ege: Bu şarkıyı Aksaray’da Ebru Otel’de kalıyordum, firmam ayarlamıştı ‘Senden Uzak’ şarkısını o otelde yazmıştım.

Plakçıyla randevuyu beklerken mi yazdın?

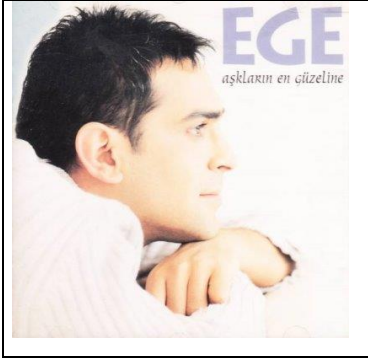
Ege: Yok. Kontratı imzaladık, kalacak yer yok. Plakçım altı aylığına bir otel odası tuttu, Aksaray’da pavyonların altında, öyle bir otel odasıydım ve yukarıda kalıyorsun ama dünyadan yalıtılmış bir yer. Dışarı çıktığın anda muhteşem kalabalık ama sen İzmirliisin, taşralısın, İşte paran yok “çok da dolaşma” diyorsun, otel odasında tek başına bir hayat sürdürüyorsun.

Ondan mı şarkının içeriği ”bir otel odası, senden uzak” sözleri var?

Ege: Tabii canım. Yaptığım sadece kitap okumak. Akşamları Okan Bayülgen, Levent Erim’le o zaman başka bir şey yapardı. Onu izler zaman geçirirdik. O dönemde yaptığım şarkıdır ‘Senden Uzak’.

İlk albümünü yaptın ve ‘Senden Uzak’ adlı albüm çok büyük başarı yakaladı. O dönemlerde ne hissettin?

Ege: Benim hazır olduğum bir şey değildi, samimi olarak söyleyeyim. Çünkü hep bir müzisyen tavrından geldiğim için, benim amacım güzel şarkılar yapıp insanlarla paylaşmaktı ama o dönem müziğin patlamasıyla beraber magazin müzikle uğraşanlara yönelmişti. Yani ne yiyorsun, ne içiyorsun, ne ediyorsun insanlar için önemliydi ama bunlar benim için de en önemsiz olardı. Çünkü iyi bir şey yapıyorsam insanlar onu alsın, o ekolden geliyorsun ve o dönemde benim yaptığım tek şey oturup ortalama sekiz saat kitap okumaktı. Onun dışında gidiyordum, kulüpseysek, televizyon çekimindeyse, oturuyordum sonrasında kitap okuyordum.

Şöhret geldi ve Raks Müzik'e transfer oldu.

Ege: Aslında firmayı değiştirmeyecektim. Firmayı değiştirmemin en önemli sebebi, o dönem uzun süreli bir ilişkim vardı. Bir gün firmanın patronu çağırdı. Dedi ki; “bak bu kızla ilgili her gün telefonlar geliyor yüze yakın yarısı iyi yarısı kötü”.

Bir şey diyemiyorsun, o dönemin koşullarında kendince haklı olabilir. “Bitireceksin!”, dedi. “Benden böyle bir talep hakkınız olamaz, biz en iyisi iş ilişkimizi bitirelim”, dedim. Öyle de bir delikanlı tavrımız var. O dönem Sacit Dilek ile tanıştık. Sacit Süha Dilek hakikaten Türkiye’de çok önemli bir prodüktör. Starların prodüktörüydü. Bülent Ersoy, İbrahim Tatlıses, Ahmet Kaya ve böylesine starlarla çalışan bir prodüktör seninle ilgileniyor, evine geliyor, sohbet ediyor, zaten gururun okşanıyor çok da önemli bir şey ve hoş bir jest yaptı. Firmaya tazminat ödemem gerekiyordu. “Onu dert etme, istediğin plakçıyla görüş ben randevunu ayarlayayım” deyince beni tavladı, diyebilirim. Sonrasında Sacit ağabeyle zaten her pazarımız beraber geçti. Sadece prodüktör değil, müthiş bir ağabeydir. Çok ciddi bir dosttur. Her şeyi konuşabildiğin entelektüel birikimi düzgün bir adamdır.

‘Yaz aşkım’ adlı besten Yunanca’ya çevrildi ama şarkıyı senin Yunanca’dan çaldığın iddia edildi

Ege: Bir arkadaşım pazar sabahı beni aradı dedi ki; “ya senin şarkıyı buldum, ‘Yaz Aşkım’ Yunanca söyleniyor”. “Mümkün değil, nasıl dinleyeceğim?”, dedim. “Cd’yi Yanımda getirdim”, dedi.

Hiç unutmuyorum, atladık arabaya Hilton Otel'i'nin önünde buluştuk, dinledim. Evet, benim şarkı. Ne yapılabilir? Pazardı, biraz kafayı topladım. Sonra avukatla görüştüm. İlk iş Mesam'a gittik. Noter aracılığıyla bir avukatla ihtarname gönderdik. Hem Andonis Remos'a hem besteciye hem firmaya, hepsinden birer özür maili

geldi, "bilmiyorduk", diye. Sonra Yorgo Theofanous "bir  z m bulalım", dedi, işin gerceği ben  z m odaklı bir insanım. Hayatta çünkü sorun odaklı olduğun zaman hedefe varma ihtimalin yok. "Olur, teklifiniz ne?", dedik. O arada Türkiye'den bir aracı girdi. Hem arkadaşıymış hem de danışmanı. Adam "benim bir şarkımı vereyim, sen de oku  deşelim", dedi. Ben de kibarca reddettim. Çünkü ben onun şarkısını burada kullansam dahi, besteci olarak onun adı geçecek, bu herhangi bir şeyin telafisi değil, aksine adamı başka bir ülkede  d llandiriyorum. O dönemin en önemli şarkıcıları Peggy Zina, Anthony Remos "o adamla bir düet ayarlayalım" dedi. "Peki, olur", dedik ama dava a maya karar verdim. Bu geniş bir süreç. Mevzu 2004 yılından bu yana sürdü ve sonunda mahkemeyi kazandım.

Peki sonuç?

Ege: Yaşasın adalet!!! Her şeyden önce dediğim gibi şarkılar, daha doğrusu müzik benim için hiçbir zaman para kazanayım amacıyla başladığım bir şey olmadı, bundan sonra da olmayacak, beni en iyi sen tanıyorsun. Güzel bir şey yaptıysam paylaşmaktan başka bir amacım yok ama yaptığım bir şeyin de başkaları tarafından sahiplenilmesi, senin pas ge ilmen kadar incitici bir şey yok.

"Ege, şarkıyı çaldı" diyenler oldu.

Ege: Öyle durumlar oldu. Sevimsizdi.

2000’li yıllara geldiğimizde Türk Pop Müziği’nin önemli sanatçılarından biriydin, şöhrettin ve neler yapmak istiyordun?

Ege: Aslına bakarsan tabii kırılma noktaları vardı. Benim 1999 yılında en iyi dönemimdi, hem Fransa’da bir kontrat imzalamak istiyorlardı hem de Londra’da Universal kontrat imzalamak istiyordu. Bir yıl arayla önce Londra Universal Ortadoğu ve Avrupa için bir albüm teklifiyle gelmişti. Üçüncü bir teklif geldi: Genel Kurmay’dan. Ben onu reddedemedim ve askere gittim.

Sen askere gitmiştin değil mi? Konuştukça hatırlıyorum sen bedelliyi kıl payı kaçırın solist misin?

Ege: Bir gün sonra değil ben teslim oldum beşe çeyrek kala, hatta neredeyse mesai saati bitmek üzere ve beşi çeyrek geçe haber geldi, “bedelli çıktı”

diye. Tabii, bir kırılma noktası, hem benim kariyerim hem özel hayatım, yaşadıklarım böyle çok üst üste geldi ve o otuz yaşı olgunlaştırmam gerekiyordu. Bittiğinde de çok baskılar geldi, hadi bir an önce albüm yapalım, diye. Bu arada da Universal’de sarsıntılar vardı, eski müdür gitmiş yeni bir müdür gelmişti, çok iyi bir adamdı ama müzikal deneyimi ve bilgisi de yoktu. Biraz onun zoruyla, ben henüz ruhen toparlanamadan aşkların en güzeli adlı albümü yaptık. Kötü bir albüm mü? Asla!

Kaç ay askerlik yaptın?

Ege: Acemilik Erzincan sonrasında da Türkiye, Kıbrıs, Makedonya, Bosna olmak üzere beş yüzün üzerinde konser verdim, gezici birlik moral ekibi. Doğu ve Güneydoğu’da haritaya herhangi bir yere parmağını koy, gitmediğimiz bir nokta kalmadı.

Yani müzikle birlikte askerlik gitti?

Ege: Aslında tam müzik olmuyor çünkü o müzikal hazırlık değildi, bir moral ekibiydi, yani senin gitaristin yok, onun yerine kanuncu çalışıyor ve gittiğin yerde öyle bir müzikal alt yapı yok. Biz Cem Yılmaz ve Haluk Levent’le birlikte yaptık askerliği.

Moral ekibinde var mıydınız?

Ege: Cem güldürüyordu ama bizi ağlatıyordu o dedikodusu. Cem yüzünden hep bir şeyler geldi başımıza askerlerin çarşı izni yasaklandı.

Bir tanesini anlatır mısın, ne oldu?

Ege: İzin almıştı fakat o izinde gitti film çekti Vizontele’deydi, sonrasında bizde ‘ne şiş yansın ne

kebab’ bu ortaya çıkınca da son altı aydı galiba bütün askerlerin, yetmiş iki kişilik birliğin çarşı izinleri tümüyle kalktı. Resmi olarak Cep telefonunun serbest olduğu tek birlik bizdik çünkü biz beşe ayrılırdık, görevlere giderdik, komutana bilgi verirdik, komutana “sağ salım biz vardık” diye. Birlikte cep telefonunu çaldırdı olay oldu, o gün itibarıyla cep telefonları bizim birliğimizde de yasaklandı.

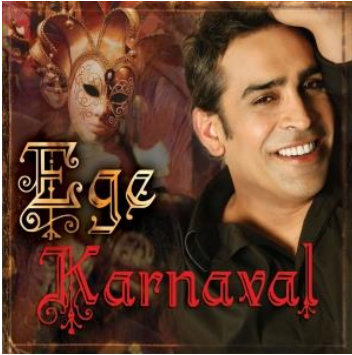
2000’li yıllardaki müziğini nasıl tanımlıyordun?

Ege: Aslında ben tanımlamıyordum. Ben “biraz gitar müziği” diyordum ama sağ olsun, sevgili Neco ağabeyimiz o dönemde gazetede yazı yazardı. Benim albümüm ile ilgili bir eleştiri yazmıştı ‘frigel –kartaca’ müziği falan diye, ben nereye gitsem karşıma bu çıkar, ben de hep gülerim. Çünkü Neco ağabeyin dışında ne demek istediğini anlayan yok. Tam olarak şöyle söyleyebilirim Akdeniz havzasının tüm öğelerini barındırıyorum, bunun en güzel kanıtı da şarkılarımın bugüne dek Yunancaya, Bulgarcaya, Fransızcaya,

Arapçaya çevrilmesi. 90'lı yıllarda Türkiye'de zirve yaparken 2000'li yıllarda yurt dışında ivme kazanıyordum. İlk defa yurt dışında ciddi konserler vermeye başladım Japonya, Hindistan, Amerika, Arnavutluk, Yunanistan ve direkt gurbetçi vatandaşlarımıza değil, orada yaşayan insanlara yapıyordum.

Bu son üç albümde sanki biraz Yunan müziğiyle flört etmeye başladın?

Ege: İlk albümden itibaren buzuki vardı, ilk albümde 'Delice Bir Sevda', ikincisinde 'Karanlıktan Aydınlığa', üçüncü albümde 'Hurma Gözlüm' dördüncü albümde 'Bekle Beni, Bekle Güzel Oğlum'. Her albümde buzuki muhakkak var, buzuki zaten bozuk sazdan gelir. Ben İzmirliyim evimde gün Yunan TV'si ERT 1 biterdi, ERT ile başladı.

O yüzden buzuki ve Yunan formu bize yabancı değil. benim dedelerim göçtüklerinde tarlada çalıştıkları zaman Rumca şarkı söylerlermiş. Bende de bu etkiler var ve albümlerimde kullanıyorum.

Behzat Gerçeker - ENBE

Behzat Gerçeker müziğe nasıl başladı?

Behzat Gerçeker: Ankara Devlet Konservatuarı'nda müzik hayatıma başladım. Ankara Devlet Konservatuarı Atatürk'ün kurduğu ve çok önemli müzisyenlerin yetiştiği bir yer. Türkiye'ye baktığınız zaman burada yetişen çok iyi olan sanatçılar var.

Çocukken müziği çok seviyormuydunuz?

Behzat Gerçeker: Ben çocukken sürekli şarkı söylüyordum, darbuka çalıyordum, teyzem piyanist olduğu için evde de piyano vardı ve teyzem her zaman beni yönlendiriyordu.

Aile destek müziğe verdi mi?

Behzat Gerçeker: Başta tabii biraz isteksiz davrandılar, hem müzikle uğraşmamı hem de başka bir alan seçmemi istediler ama ben kararımı vermişim, müzik benim her şeyimdi. Konservatuara girdim, şanslıyım çünkü çok büyük müzisyenle aynı konservatuardaydım. İleri yüksek için İstanbul'a geldim. İstanbul'un yüksek bölümünde bana özel bir sınıf açılmıştı, benim için biraz zor oldu çünkü İstanbul'a geldiğimde hiç kimseyi tanıımıyordum. Ailem de İstanbul'da olmamı istemiyordu. Ben böyle bir riski alarak geldim İstanbul'a. Gidecek bir yerim olmadığı için 8 – 9 ay müstahdem odasında kaldım. Hem konservatuar okuyordum hem de çalışıyordum. Gerçekten sıfırın ne olduğunu çok iyi biliyorum.

O yıllar neler yapıyordunuz?

Behzat Gerçeker: Hayatımı devam ettirebilmem için konservatuarda okuyordum bir yandan da kendimi tanıtmaya bir şeyler yapmaya çalışıyordum. İnsanlar içlerine kolay kolay almıyorlar, o kadar çok zorluk yaşadım, o kadar gücüme gitti ki, bu yüzden kendi kendime “ileride iyi yerlere geldiğimde, benim iyi müzisyenleri elinden tutup onlara yardımcı olacağım” dedim. Böyle yavaş yavaş tanınmaya başladım derken, baktım Nükhet Duru, Leman Sam gibi ünlülerin orkestrasında çalışmaya başlamışım. Hem öğreniyordum hem de çalışıyordum.

Bir orkestra kurma fikri o yıllarda mı doğdu?

Behzat Gerçeker: O yıllarda ben bu işin nasıl yürüdüğünü anlamaya çalışıyordum ve bu süreçte pop müziğinde öğrenmemiz gereken başka şeyler olduğunu anladım, okulda kendimiz öğreniyoruz ama işi yaparak öğrenmek de vardı. Konservatuvar son sınıfta okurken eşimin de desteğiyle son sene

Maksim Gazinosu’nda çalışıyordum, onların deneyimiyle orkestra şefliğine doğru giderken kendimi geliştirip bir orkestra kurmaya karar verdim. Yurt dışına gidip orkestra şefliği nasıl oluyor görmek istedim ve mezun olunca İstanbul Opera sanatçısı oldum, opera beni iki yılına İspanya’ya gönderdi. Bir yıl da eşimle Macaristan’da kaldık, onların müzikleri de bizim müziklere çok benziyor bilirsin, o süreçte ben bir şeyler öğrendiğimi zannediyorum.

90’larda Türkiye’ye geldiniz.

Behzat Gerçeker: Geldim bende enerji patlaması var dumanlar çıkıyor, çok formdayım. Dedim ki “şimdi orkestra kurma zamanıdır”. O zaman zaten çok özel bir

grubumuz vardı ki müzisyenlerden bir tanesi, Ernest Patkolo benimle beraber dokuz yıl Enbe’de çalıştı, şu an Çek Filarmoni

Orkestrası'nın maestrosu. O baba müzisyenler, beni motive etti ve itti, onların hakkını ödeyemem.

Enbe orkestrası, 1993 yılında mı kuruldu?

Behzat Gerçekler: Evet, o zamanlar dünya çapında da birçok müzisyen geliyordu onlara da çalmak istiyorduk. Hiç unutmuyorum, Atatürk Kültür Merkezi'nde bir konser vardı, Barry White geliyordu biz de talip olduk o konserde çalmaya. Menajerini ikna etmeye çalıştım “biz para kazanmak istemiyoruz, stil için yapıyoruz ama sen para kazanabilirsin” falan dedim. O da sıcak bakmaya başladı. ‘Sizi kim tanır, nasıl olur?’ derken Barry White’in bütün parçalarını ezberledik, sonra menajer “seni konuşturayım Barry White ile” dedi, biz White’a “siz gelin, bizi görün, çalamıyorsak istemezsiniz”, dedik, geldiler, provalara çıkınca onların da içi rahatladı, her şey tamam oldu, bizim orkestra ilk sınavını verecekti, o konser hayatımızın dönüm noktası oldu. Bizi iki prova sonunda çok beğendi ve Enbe en büyük virajını orada aldı.

Enbe'nin açılımı nedir?

Behzat Gerçekler: Biz TRT'de ‘En Beğenilen’ diye bir program yapıyorduk ama esasen orkestra Engin ile Behzat'ın baş harflerinden oluştu.

90'lı yıllarda konserler başlıyor ama albüm biraz geç mi geldi?

Behzat Gerçekler: Biz o zaman bir yabancı albüm çıkarmıştık, daha çok o müziklerle uğraşıyorduk. “Türkiye için devamlı böyle yapmayacaksın” diye Fatih Erkoç beni uyarmıştı, ben oradan sinyal aldım. Tereciye tere satmıştık o albümde. Sonrasında Türkçe pop yapmaya karar verdik. Sağ olsun sevgili Sezen Aksu bize çok güzel bir bestesini verdi ‘Unutamam’ diye. Bu da Enbe için dönme noktalarından bir tanesidir.

Orkestra kavramı Türkiye’de bitmişti ama sizinle birlikte orkestra kavramı yeniden gündeme geldi

Behzat Gerçeker: Evet, ben nerede konser verirsem vereyim, Gaziantep olsun, Diyarbakır olsun, hemen geliyorlar “Behzat Hocam, bizim orkestramızı da dinleyin”, diyorlar, ben de elimden geldiğince onlara yardımcı olmaya çalışıyorum. Bir de mesela Taksim’de bir dükkâna gittim bir gün, adam dedi ki “Behzat ağabey, senin sayende Türkiye’ye enstrüman satıyoruz”. Bu benim için büyük bir mutluluk.

‘Enbe Orkestrası’ kaç kişi?

Behzat Gerçeker: Teknik ekip ile birlikte yirmi beş kişiyiz ama yaptığımız işe göre bu sayı değişiyor.

Fabrika gibi solist lanse ediyorsunuz, bu insanlar size nasıl geliyor?

Behzat Gerçeker: Her gün 5- 10 tane cd geliyor bana. Bizim bir ekibimiz var içlerinden 4 - 5 tanesini ayırıyor, ben de her gün dinliyorum ve içlerinde gerçekten güzel olanları ayırıyoruz.

Elvan Günaydın da bunlardan bir tanesi, değil mi?

Behzat Gerçeker: Elvan Günaydın tamamen internet ortamından bize ulaştı. Samsun Demir söyledi bana, demosunu aldı ve tanıştık, çalışmalarla başladık, şimdi canavar gibi şarkı söylüyor.

Enbe üyelerini seçerken neye dikkat ediyorsunuz?

Behzat Gerçeker: Karakter ve yapı çok önemli, ama müziğe gelince değişik bir şey arıyorum, mesela bu ülkede bir tane Sibel Can var,

ikinci Sibel Can'a gerek var mı? Eğer birinin sesi aynıysa beni hiç ilgilendirmiyor. Ben onlardan uzak duruyorum.

Enbe Orkestrası'nın iki yönü var, biri albümlerde ki Enbe diğeri sahnede ki Enbe

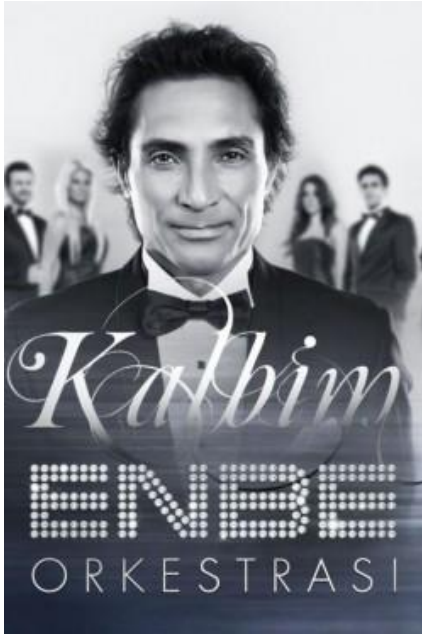
Behzat Gerçekler: Sahne bambaşka bir olay, ben hep dikkat ediyorum, iyi yerlere gelmiş bütün müzisyenlere baktım bu insanlar neler yapıyor da diğerlerini etkiliyor diye, çok iyi gözlemler yapıyorum. Sahnede hep insanların kalplerine dokunmak istiyorum, benim amacım bu. Fix bir repertuarımız yok, gittiğimiz konsere ve sahne aldığımız yere göre değişiyor, yani bir düğünde çaldığımız repertuar ile konser repertuarımız tabii ki çok farklı. Sahnede görsel olarak çok iyi olmamız lazım, insanları bizden uzaklaştırıp götürmememiz gerekiyor.

Kurumsallaştınız ve bir şirket kurdunuz

Behzat Gerçekler: 'Enbe Müzik Company' diye bir şirketimiz var, herkes bu işin içinde. Aşçı, teknik ekip, genel müdür, sekreter, üç katlı stüdyomuz var,

hangi müzisyenin prova salonu var ki! Bizim var, çünkü biz haftada dört gün prova yapıyoruz. Bu dünyada da böyle, dört gün beş saat bir araya geliyoruz. Zaten orkestra beraber yapılan bir iş. Şimdi Doğan Müzik ile çalışıyoruz. Bizim ekibimiz onlarla iyi anlaşıyor, bize çok teklif var ama devamlı iyi giden işleri ben bozmuyorum.

‘Enbe Orkestrası’ sahnede de albümde de geçmişte kalmış nostaljik şarkıları seslendiriyor. Neden nostalji?

Behzat Gerçeker: Çünkü bu şarkılar benim kalbimde çok özel yeri olan şarkılar. Bu neye benziyor? Mesela bir restoran var, bir salatayı çok güzel yapıyor, sosunu ona göre hazırlıyor ve ben o salatayı orada çok beğeniyorum, yoksa biber de aynı, domates de. Ben müziği böyle hissediyorum. Enbe müziği sunarken bu lezzeti sunuyor.

Müzik piyasası kötüye giderken genç müzisyenlere öneriniz ne

olacak?

Behzat Gerçeker: Kötüye gidiyor ama ben kötü kelimesini kullanmak istemiyorum, “iyiye gider inşallah” diyorum, daha çok çalışmamız gerekiyor, müzik öyle dipsiz bir kuyu ki hiçbir zaman “bunu yaptım, yeter” diyemeyiz. Çünkü müzik çok derin bir konu, çok derinliklere inmen gerekiyor, gençler yapacakları müzik ile ilgili kendilerine iyi bir konum seçmeli.

Ercan Turgut

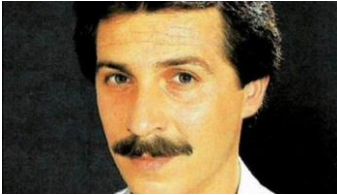
1965 yılında müziğe başladınız. Ercan Turgut müziğe nasıl başladı?

Ercan Turgut: Ben alaylı denilen bölümdeyim. Mektepli değilim. 1965 senesinde ortaokulda bir arkadaşım vardı. Çok sevgili şarkıcı kardeşim Arzu Ece, buradan kulaklarını cınlatalım ve ona sağlık dileyelim. Şu an Amerika'da. Onun ağabeyi, Yıldırım, bir sabah, "Ercan, gitar almaya gidiyorum" dedi. "Tamam, kardeşim git al" dedim. "Ben çalarım sen söylersin", dedi. Ben de "çok iyi olur", dedim. Yıldırım gitti, Gitar aldı geldi ve ertesi gün çalmaya başladı. Akorlar vesaireler falan, melodiler çalıyor. Bir gün içinde oldu. Ben bunun nasıl olduğunu sonradan öğrendim. Hani armut dibine düşer hikâyesi. O sayede Yıldırım ile beraber bir orkestra kurduk. Okul çayları, nişanlar, düğünler, vesaire çalmaya başladık.

Siz de orkestra ile başladınız.

Ercan Turgut: Evet, gecede on beş lira yevmiye ile hayata başladık.

Aileniz bir şey dedi mi? O dönemde aileler müziğe hep karşıydı

Ercan Turgut: Annem, hep mühendis olmamı isterdi. "Anacığım ben şarkı söylemeyi çok seviyorum, kurban olayım bırak şarkıcı olayım", dediğimde "Oğlum yapma gel bak, müzikte bir şey yok. İstikbalini daha güzel kazanırsın mühendis olursan", derdi. "Ben yine

okuyacağım, sen merak etme. Hem okurum ama şarkı da söyleyeyim, müsaade et. Benim işim bu" dedim. Ben o zaman, yolumu çizdim, şarkıcı olmaya karar verdim.

Ercan Turgut müziğe popla başladı

Ercan Turgut: Evet, şöyle söyleyeyim, 1969 yılında Anadolu Yakası'nda oturuyordum. İstanbul Yelken Kulübü'nde çalışıyordum. Rahmetli Melih Kibar klavyede, radyocu dostumuz çok eski bir radyocu gitarist Mehmet Duru, Yaz Baltacı gibi çok sıkı bir orkestranın solistliğini yapmış. O dönemlerde yabancı şarkılar söylüyordum. O dönemin meşhur olan şarkıcıları Tom Jones, Andy Williams.... Güzel romantik şarkılar, yabancı İngilizce, İtalyanca şarkılar söylüyordum Pepino Di Capri'den, Albano'dan. Şarkılarım bu tarzdaydı. Sonradan işte bahsettiğiniz gelişmeler oldu. İlk plağım aynı zamanda Melih Kibar'ın ilk 45'liğidir. Melih Kibar'ın iki tane bestesini okudum.

1974 yılında, hatta kayıtlarda 'plak no 74016' diye geçiyor. "Gülme Sakın Komşuna" ve "Olur Böyle Şey"

Ercan Turgut: O,ilk 45'liktir.

Onun esprisi ne?

Ercan Turgut: Yeşim kardeşimin bir şarkısı vardı. "Olmaz böyle şey yoksa rüya mı, tam mutlu oldum derken yıktın bütün dünyamı". O şarkının karşılığı olarak bir yüzbaşı ağabeyim ama bandoda çalışan bir yüzbaşı ağabeyim,"Ercan ben böyle böyle bir beste yaptım, okur musun?" dedi. "Olur tabii memnuniyetle ağabey" dedim. İşte "seni seni çapkın küçük hanımolur böyle şey ne yapalım", esprisi oradan çıktı. Ve 45'liğin birinci yüzü oldu. Oldukça hoş böyle hafif böyle rock and roll tınılar da içeren bir 45'lik oldu.

1978 yılında Turgay'ın Tavernası gibi bir konsept proje ile başladınız. "Turgay'ın Tavernası" iki longplay olarak yayınlandı ve Taverna konsepti yaygınlaşmaya başladı

Ercan Turgut: Baha Boduroğlu çok sıkı bir tonmaister. İyi bir müzisyen ve enteresan da fikirleri

olan bir adam. Hakikaten onun buluşları vardır. Müzik dünyasında onun buluşları çok önemlidir. Baha ağabey stüdyoyu komple aletleriyle, mikseriyle, vesairesiyle beraber tavernaya taşıdı. O kayıt, orada yapılmıştır. Yani sahneden kayıttır. Daha filtre edilerek kayıt edilmiştir. Dikkat edin Ordoer müziği yani yemek müziğinde 'dat dat dat', diye Turgay ağabey başladığı zaman arkada tabak, çatal, bıçak sesleri duyarsın.

Siz, 80'lerde o patlayan tavernanın ilk öncülerinden bir tanesi oldunuz, diyebilir miyiz?

Ercan Turgut: Taverna, biliyorsun Yunan kökenli. Yunan müziği ile ilgili bir şey. O dönemler Toma, Angelo. Gaskonyalı Tomalar vardı. Turgay ağabey de onun yanında akordiyon çalmış, yıllarca Toma'ya eşlik etmiş. Yani tavernayı sıkı bilen bir insan. Ama biz o Rum tavernasını, taverna esprisini Türk hale getirdik. 'Turgay'ın Tavernası Derya'oldu. Bizde Rumca şarkı söylenmezdi. Çünkü ben Rumca bilmiyorum yani beceremem. Ezberlersin ama olmaz. Türkçe söyledik hatta reklam jingleleri bile oldu.

O longplay'i dinleyicilerimize anlatmak çok zor bir şey. Çünkü yabancı şarkılar var. "Mintaksla canım Mintaksla" reklam film

müzikleri var, plakta reklam filmini okuma fikri nasıl doğdu, reklam mı aldınız plağa?

Ercan Turgut: Hayır. Hiçbir şey yok, keşke reklam alsaymışız.

Parasını da alsaydınız.

Ercan Turgut: Tavernada çalıştığımız zaman, akşam saat 8'de başlıyorduk, 1'lere 2'lere kadar sürüyordu. O süre içinde çok güzel şarkılar söylüyorduk. Türk Sanat Müziği, Arabesk, Pop, yabancı, yerli her şey söylüyorduk. Bu arada da yarım saatlik bir sürede reklam jinglelerinden oluşmuş bir repertuar yaptık. Tabii gecenin sonunda işte “evvela düğün çorbası arkadan kuzu

dolması, hesaplara sıra gelince garson hesap getir, garson paraları getir” yani böyle bir esprile artık gecenin bittiğini ve “bye bye” deme zamanının geldiğini anlatıyorduk. Oradan kaynaklanan şey ile bütün bunlar buluştu. Turgay Noyan ağabeyim müthiş bir fıkrâ uzmanıdır. Anında sahnede aklına gelirse güzel. Programlanmış, önceden yapılmış şeyler bence kötü. Biz programa girerken de hiç konuşmadık ki. Bence daha samimisi ve daha doğru.

Turgay’ın Tavernası ile popülerite arttı. Sonra Arabesk’e geçtiniz neden?

Ercan Turgut: 1978 yılında Turgay ağabey ile ‘Turgay’ın Tavernası Derya’ longplayini yapınca, Daha doğrusu Baha Boduroğlu bana o fikirle gelince benim batı esprisinde söylediğim şarkılar yerini arabeske bıraktı. Baha ağabey, “Ercan, biz bir tane arabesk yapalım” dedi. “Tamam, ağabey

memnuniyetle” dedim. Sabahattin Akdağcık diye bağlama üstadı bir kardeşimiz var, şu anda Avustralya’da yaşıyor. O sıralar İstanbul’daydı. Onunla çalışmaya başladık.

‘Turgay’ın Tavernası’nda Ercan Turgut ön plana geliyor. Yıl 1979 ‘Dönemezsın’ ve artık Ercan Turgut zirvede.

Ercan Turgut: Evet.

O yıllara baktığınızda hayatınızda neler değişti?

Ercan Turgut: Bu longplayin büyük büyük güzellikleri var. Bir defa her şeyden önce herkes tarafından tanınan bir şarkıcı oldum ki, televizyonlara falan çıkartmıyorlardı.

Siz de denetimden payınızı aldınız mı? Arabeskçi damgası yediniz mi?

Ercan Turgut: Tabii. Ben batı söylediğim dönemlerde televizyona çıkıyordum.

TRT’ye çıkıyordunuz?

Ercan Turgut: Evet. TRT, bizi çağırıyordu. Sonra 1980 yılında yılbaşı gecesi ‘Azap Çiçeği’ adlı şarkıyı söyledim. Yılbaşı gecesi biliyorsun bir arabeskçi, bir dansöz olayı vardı. O senenin arabeskçisi bendim. ‘Azap Çiçeği’ni söyledim ondan sonra 17 sene 1997 yılına kadar beni çağırmadılar. 1997’de bir CD yaptım. ‘Sultanım’ diye Serdar Ortaç’ın bir şarkısını söyledim. Batı formatlı şarkılar yapılıncı, tekrar davet ettiler.

Ama aslında ben hak veriyorum. O dönemlerde bu denetimin olması Türkçe’nin güzelliğini ve özelliğini ortaya çıkartıyordu. Bizim yaptığımız taverna Rum tavernası gibi değildi. Türk tavernasıydı. Sonradan bizde piyanist şarkıcılar ortaya çıktı. Taverna onlara yakıştırıldı. O dönemde de ben bu arabeski söyleyip, çok popüler olunca benim şeklim herkese karşı değişti. Çünkü ortaya İstanbul

Türkçesi ile şarkı söyleyen, arabesk söyleyen bir adam çıktı. Bu arada bir longplay daha yaptım ama “biraz tavır koyarak oku” dediler. Yani daha abartılı oku dediler. Aslında böyle şarkı söylenmez. Şarkı, düzgün Türkçe ile pırıl pırıl. Bizim çünkü Türkçe’imiz çok güzel. Ama filmler için mecburen bir iki deneme yaptık. Benim içime sinen bir şey değil tabii.

“Turgay’ın Tavernası” adlı plaktan para kazandınız mı? Ne kadar sattığını tahmin ediyorsunuz?

Ercan Turgut: İmkânsız bir şey. O dönemlerde de şuanda da aynı şey söz konusu. O dönemler hiç denetleme, kontrol altında tutma gibi bir olay yoktu. Mesela benim bu longplayim Türkiye’de en çok satanlar arasındadır. Şahidi de vardır, Sevgili Baha ağabeyim.3.500.000 milyon sattı. Korsanlarıyla beraber 6.500.000 deniliyor. Sadece yurt dışı satışı Türküola Plak’tan 600.000 taneydi. Bana buradan 1cent bile kalsaydı büyük paraydı. 1 dolar kaldığını düşün, 6.500.000 dolar.

1 lira kaldı mı?

Ercan Turgut: Hayır, o da kalmadı. Baha ağabeyimin hediyesi vardır. Bana bir longplay yani plak çalar hediye etti. Eve kolonlarıyla geldi, kendisi kurdu.

Filmlerde de rol aldınız. Sinemamı daha çok para kazandırdı yoksa kasetler mi?

Ercan Turgut: Hayatım boyunca kazandığım bütün parayı sahnede şarkı söyleyerek alnımın teriyle kazandım. Evet, sırf sahne. İlk filminden aldığım parayı söyleyeyim, 50.000 lira para aldım.

Ne yaptınız?

tekrar yorumladım.

90'lı yıllarda Türkiye'de pop müziği patladı, bu sizi nasıl etkiledi?

Ercan Turgut: Hayır, beni hiç etkilemedi çünkü ben çıkan şarkıları yine sahnede söylüyordum. Aklınıza ne gelirse, popüler olan şarkıların hepsini söylüyordum. Ben tavernada, Tarabya'da çalışıyordum ve sahnede bana bir klavye, bir kanun, bir klarnet, bir darbuka eşlik ediyordu. Normalde üç dört kişi eşlik eder ama ben

aklınıza gelebilecek her tür şarkıyı söylerdim. O yüzden de benim için hiç etkili olmadı. Ben plak olayını bitirdim yapmadım. Baha ağabeylerle beraber çalıştığım dönemlerde plak şirketlerinin

Ercan Turgut: 500.000 lira kıyafetlere para harcadım.

450.000 zarar yani.

Ercan Turgut: 450.000 içerde. Ama o bana sahne getirdi. Mesela gecede 375 lira yevmiye alıyordum, bir anda 3.750 liraya çıktı.

Ve Gelelim 1990'lara, O yıllar nasıl geçti?

Ercan Turgut: CD veya işte kasetle alakalı şeyleri çok fazla yapmadım. 1997 yılında bir tane albüm yaptım ondan önce 1983'te yapmıştım. Hit olmuş şarkıları

sahipleri büyük insanlardı. Biz onları tanıyorduk, yaşça büyük babalardı. Sonradan örnek vereyim. Şahin Özer benim kardeşim, aynı zamanda Malatyalı hemşerimdi, onun plak şirketinin başında Şahin Özer yoktu, babası vardı, o sonradan geçti. Diğer plak şirketlerinde de hep babalar vardı, onları tanıyordum, onlarla beraberdim, onların elini öperdik, giderdik yanlarına sohbet ederdik. “Hadi Ercancığım, bir plak da benim şirketimin adıyla çıkartalım”, dedi. Şimdi onların çocukları beni tanımıyorlar bir de şöyle bir durum var “sen CD’ni hazırla gel, dinleyelim beğenirsek çıkartırız”, diyorlar.

Bu biraz garip değil mi?

Ercan Turgut: Ercan Turgut, sana CD hazırlayacak getirecek, sen çıkartacaksın. Onu yaptıktan sonra ben plak şirketi kurar kendim çıkartırım. Yapmadım, öyle bir durumla karşılaşmak istemedim.

Erdener Koyutürk

O zamanlar ‘Necdet Koyutürk’ün oğlu olmak’ nasıl bir duyguydu?

Erdener Koyutürk: Bana büyük bir miras kaldı, o mirası taşımak büyük bir manevi güç istiyor. Bunun altında ezilmeden bugünlere getirmek gerek. Her zaman sorumluluklarımın bilincinde oldum. Şu an hâlâ dinleniyorsam, bu işi doğru yaptığımı gösterir. Müziğe ilk başladığım zamanlar babamın ismi zirvedeydi, tabii ben yeni başlıyordum. Hep şunu düşünürdüm, bir şarkı sözü yazdığımda “aman yanlış bir şey yazmayayım da tepki almayayım”, düşünün otuz yıl önceden bahsediyorum. O sorumluluk gerçekten zordu. ‘TRT Denetleme Kurulu’ vardı biliyorsunuz ve biz orada adeta kendi kendimizi imtihan ediyorduk. Örneğin benim yaptığım eserleri önce babam dinliyordu, sorun var mı yok mu, diye uzaktan da olsa beni kontrol ediyordu. Onu aştıktan sonra ‘TRT Denetleme Kurulu’na gönderiyordum. Yazdığım sözler ve bestelerim daha yirmili yaşlarda denetimden geçiyordu. O zaman anlıyordum ki, doğru yoldayım. En korktuğum şey, yazdığım şarkı sözleri içinde yanlış kelimelerin bulunmasıydı. Halkın tepkisine uğramak beni çok üzerdi ama hiç öyle bir şeyle karşılaşmadım. Demek ki, sorumluluğumu ve babamın ismini doğru taşımışım.

Niye müzik?

Erdener Koyutürk: Müzik olmaması imkânsız. Babam müzisyen olduğu için seçmedim. Eğer, o yetenek yoksa zaten tutunmak mümkün olmaz. Bugün baktığımızda anne ya da babası sanatçı olup da otuz yılı deviren kaç kişi var, merak ediyorum.

‘Papatya’ kaç yıllık bir şarkı? 1948 yılında İngiltere’de yayınlandı. Peki Türkiye’de?

Erdener Koyutürk: Türkiye’de 1943’te bestelendi ve 1948’de plak oldu. Aradan beş yıl geçmişti. İlk olarak, Ankara Radyosu’nda Celal İnce okudu. Söz ve müziği Necdet Koyutürk’e ait olan süper bir tango. Neden beş yıl sonra plak oldu biliyor musunuz? Şarkı çok sevilirdi ama o zamanlar üç tane plak şirketi vardı. Üç tane plak şirketine eser kabul ettirmek çok zordu.

Tekel miydiler yani?

Erdener Koyutürk: Tekel değil, yok eldiler. Neden yok el, dersiniz. Şimdiki gibi yüzlerce plak şirketi

yoktu. Türkiye yeni kurulmuş, Cumhuriyet yeni ilan edilmişti. Ayrıca Necdet Koyutürk, 1943 yılında askerdi, 1948’de geldi. Babam, askerden notasını bastırdım, demişti. O zaman baskılar beş, altı ve on baskı şeklinde yapıyordu. ‘Papatya’ on baskı falan yapıldı. Her birini iki binden hesap edin, yirmi otuz bin tane ‘Papatya’ notası basıldı, diyebiliriz.

“Papatya”nın plağı çok sattı mı?

Erdener Koyutürk: Satıldı, sonra bir de bunun plağı çıktı. 1948 yılında 25 milyonluk Türkiye’de 25 bin adet ‘Papatya’ plağı satıldı. Yani bin kişide bir kişi bu taş plağı almış. İngiltere’deki Genel Merkez Kolombiya’ya demiş ki “Neler oluyor, Türkiye’de bir şarkı böyle 25 bin patlama yaptı? Bu nasıl bir şey dinleyelim”... Büyük patron da dinlemiş ve demiş ki “bu büyük bir şarkı, biz bunu dünya çapında da basabiliriz”. ‘Made in England’ etiketiyle bu ‘Papatya’ tangosu rüzgâr gibi geçti. Plak olarak basıldı ve siyah etiket bütün dünyaya yayıldı. Ayrıca hızını alamadı yine Kolombiya babamın iki şarkısını

da 'Made in England' etiketiyle 'Şüphe ve Yıldızlar Düşerken' isimli şarkısını yabancı etiketle yayınladı.

Günümüzde Avrupa'ya açılmaya çalışan popçuların bunu örnek almalarını mı önerirsiniz?

Erdener Koyutürk: Evet, başlangıç budur. Babam Necdet Koyutürk yapmış. Ama nasıl yapmış? Ona buna rica ederek yapmamış, eseri yapmış, ortaya koymuş, oturtmuş ve kendiliğinden olmuş.

'Papatya'nın sizde anısı var mı? O zaman kaç yaşındaydınız?

Erdener Koyutürk: Henüz doğmamışım. Babam benden evvel bestelemiş.

İlk çocuğu "Papatya" mı o zaman?

Erdener Koyutürk: 1951 doğumluyum, babam onu 1943'te bestelemiş. Bana hep 'Papatya'yı askerde besteledim, diye anlatırdı.

Nasıl olmuş?

Erdener Koyutürk: 1943 yılında Ankara Radyosu'nda 'Nihat Esengin Orkestrası' tangolar, popüler müzik ve Amerikan müzikleri de çalıyor. Solisti Celal İnce, o zamanlar Şecaattin Tanyerli yok. Celal İnce, Türkiye'nin ilk pop starıdır. Sonra İngilizce şarkılar okudu ve büyük isim yaptı, ismi gibi kendi de ince zarif bir insandır. Celal İnce, eseri Ankara Radyosu'nda 'Nihat Esengin Orkestrası' eşliğinde okudu ve şarkı patladı. Necdet Koyutürk askerden gelince "bunun plağını yapalım" diye, üç tane plak firması dolaşılıyor. Necdet Koyutürk, Kolombiya'ya gidiyor ve diyor ki "benim eserim var". Oranın sahibi Marsel Blumental diye biri. "Nedir" diye, eseri soruyor. Babam "Papatya" diyor. "Öyle mi, çal bakalım, bir piyanoyla dinleyelim" diyor.

Babam çalışıyor ve “tamam” diyor. Babam notasını da gösteriyor. “Sen bana bir solist bul, sana hemen plak yapacağım ama on beş gün içinde bulman lazım” diyor. O niye? Çünkü İngiltere’den ses tesisatçıları geliyor, bunları kaydediyor ve bütün Türkiye’nin plak kayıtlarını yapıp, İngiltere’ye gidiyor, orda baskı oluyor. Babam, diyor ki “ben Londra Bar’da çalışırken bana bir solist gelirdi, benim tangolarımı okurdu esmer bir delikanlı, ona haber yollayayım”. İşte o Şecaattin Tanyerli, ona haber yolluyor o da geliyor. Buyur, diyor amca, birbirlerine

‘amca’ derlerdi. “Sen bir cumartesi günü Kolombiya Şirketi’ne git, ben de geliyorum saat 10’da buluşalım ‘Papatya’yı senden dinlesin” demiş. Şecaattin Tanyerli, babamdan önce 9:30’da gelmiş, sahibi gelince de babam çalmış, o söylemiş. Marsel Bluemen “tamam” demiş. Kolombiya’da bu okuyacak. Bir hafta içinde stüdyoya girmişler. Babam aranjmanı yapmış, bir kere de kayıt edilmiş, sonra dinlemişler. Babam zevkle anlatırdı, birbirimizi kutladık, diye.

Erdener Koyutürk’ün müzik kariyeri nasıl başladı?

Erdener Koyutürk: 1973’te beste yarışması ‘Toplu İğne’ye katıldım, finale kaldım, o zaman çok gençtim bunu ben kendi miladım olarak kabul ediyorum. Aslında 1973’ten evvel başladım ama o yılı başlangıç kabul ederek seneye kırkınıcı yılımı kutlayacağım.

Babanız sizi teşvik etti mi? Genelde babalar çocuklarının müzisyen olmasını istemezler.

Erdener Koyutürk: Babam müzik konusuna ihtiyatlı baktı. “Önce okulunuzu okuyun sonra paranızı kazanın, sonra da bu işi yapın” dedi. Onu yaptıktan sonra zaten bu iş yapılmaz ikisini bir arada götürebiliyorsan götüreceksin. Sultan Ahmet İktisadi Ticaret Akademisini bitirdim ardından muhasebecilik yaptım ama o arada müzik ve bestelerim vardı. Bir de prodüktörlük bir adım üstü olmak. O yıllardaki eserlerimi şarkıcılara götürüyordum. Henüz piyasaya

girmedığım için şarkıcılar eserlerimi okumak istemiyor. Plak firmalarına götürüyorum onlar diyor ki “mühim bir şarkıcıya götür öyle bana getirin”. Ne oluyor arada kaldım. 70’li yıllarda benim eserler de bir taraftan çoğalıyor. Dedim “kendi firmamı kendim kurarım”. O zaman 23-24 yaşındaydım.

Kendi plak şirketinizi kurdunuz, bu nasıl oldu?

Erdener Koyutürk:

Evet, beste yapanlardan kendi firmasını kuran bir Ali Kocatepe var besteci ve söz yazarı bir de ben varım. Firmamı

kurduğum, ilanlar verdim, yeni solistler aradım, amatörlerden başladım. “Birden bire büyük solist bana gelmez” dedim. Bana bir solist geldi o kadar müthiş bir sesi vardı ki, “buna ben bir plak yaparım” dedim. 45’lik plak Serap Aksoy. Onun ‘Seni Özler Şu Gönlüm’ isimli CD’sini çıkarttım. Daha sonra prodüktörlüğüme 30-40 sene sonra Mutlu Yuluğ ile -yine genç bir yetenek ama amatör değil gayet profesyonel bir ses- devam ettim.

İlk ‘Seni Özler Şu Gönlüm’ müydü?

Erdener Koyutürk: Benim amatör bir solistle çalışmam olarak evet ilkti. 1975 yılıydı.

Plak firmasını kurdunuz, dediniz ki “siz yapmazsanız ben kendim yaparım”

Erdener Koyutürk: Aynen öyle, Serap Aksoy’a okuttum ‘Seni Özler Şu Gönlüm’ arkasından ‘Hepsi Laf’ isimli bir şarkım vardı. Onun öneminden biraz söz edeyim. ‘Toplu İğne’ beste yarışmasına katılan en genç besteciye dim. İlk beste yarışmasıdır ve orada finale kaldım. ‘Hepsi Laf’ o yarışmada Ülkü Üs okumuşt u. Plakta Ülkü Üs’e okutamadım çünkü ülkeyi terk edip gitmişti. Ve o şarkıyı da Serap

Aksoy'a okuttum. Bir 45'lik iki şarkıdan oluşur, bir tarafı 'Hepsi Laf' bir tarafı babamın bestesi 'Seni Özler Şu Gönlüm'.

Bugüne dönelim, prodüktörlük devam ediyor mu?

Erdener Koyutürk: Etmez mi? Benim bütün arzum genç insanları, ama müziğe katkı yapabilecek genç insanları firmamda misafir etmek. Otuz sene evvel Serap Aksoy'du ondan sonra Nazan Öncel'di, iki solist ben lanse ettim tutuldu. Otuz kırk sonra geldim, yeni genç arkadaş Mutlu Yuluğ'a Facebook'ta rastladım. Şarkılarını dinledim, hayran kaldım özellikle albümde bir şarkısı var ki 'Evde Kaldım' diye, harika bir beste. Öz eleştiri yapabilen bir hanım, bu iyi niyetle de hayran kaldım. Kendisine dedim ki "arzu ederseniz size bir albüm yapmak isterim". Kabul etti ve kendi bestelerinden oluşan bir albüm çıkarttık. İki gün oldu piyasaya çıktı.

Prodüktörlükte bugünü nasıl buluyorsunuz? 45'lik yaptığınız dönemdeki şartlarla bugünkü şartları değerlendirebilir misiniz?

Erdener Koyutürk: Şimdi çok daha zor çünkü yaptığınızı artık tanıtamıyorsunuz. Albüm ve CD olarak satamıyorsunuz, bu teneke parçasını kimse almıyor artık. Dolayısıyla biz yine şövalyelik yapıyoruz aman çıkartalım. Şimdi bu kartvizit haline geldi, bunu yapmasan da olmaz yapınca da olmuyor, anlam veremiyorum.

O zaman plaklar satıyor mu? Gençlik heyecanıyla mı yatırım yapıyordunuz, yoksa para kazanıyor muydunuz?

Erdener Koyutürk: İlk yaptığım plaklardan para kazandım. İlk plağımı, Kamuran Akkor'a yaptım. Bir numaralı Ekoplak, Kamuran Akkor. Onunla beş altı bin plak sattım. Ondan sonra dedim ki, gençlere yöneleyim. TRT denetiminden geçirdim ve ismim duyuldu. Bu sefer

tanınmış solistler bana gelmeye başladı. Mesela şimdi gençler olarak ilk gelen Serap Aksoy, onu ben buldum. Sonra Melodi Plak, bana Nazan Öncel'i yolladı.

Nazan Öncel'in size gelmesi nasıl oldu?

Erdener Koyutürk: Ben çok iyi eserler yapınca Melodi Plak bana dedi ki "bizim prodüktörlüğümüz altında bir albüm yapmak istiyoruz. Size bir solist yollayayım, İzmirli bir solist". "Tamam," dedim. Randevu verildi, telefonlar alındı. Bu hanım, bana İzmir'den geldi. O zamanlar evliydi. Eşiyle birlikte evime geldi. "Tamam, iştir" dedim ve sesini beğendim. Bu bayan Nazan Öncel'di. Beğenmesem sesini ona da eser vermezdim. O

dönem için iki tane eser seçtik. O iki eserin bir tanesi benim bestem diğeri Özden'er'in bestesiydi. Ama ikisinin de sözlerini ben yazmıştım. 'Sana Kul Köle Olmuştum' isimli şarkımız TRT denetiminden geçti.

Nazan Öncel'i bir aya yakın çalıştırdım. O şarkıyı teybe koyduk, evde onu çalıştık. Sonra İzmir'e gittik onun evinde defalarca çalıştık. Epey üstüne düştüm ve öğrettim şarkıyı. Nazan Öncel'e stüdyoda çok emeğim vardı. O emeğin karşılığı şimdi geliyor mu, diye sorsanız o ayrı bir cevap.

Nazan Hanım önemli bir yorumcu herkesin olduğu gibi onunda bir juniorluk dönemi varmış. Siz, o dönemini yaşamışsınız. Nazan Öncel'in ilk plağının süreçleri nasıl gelişti?

Erdener Koyutürk: Şarkıları seçtik denetime yolladık. O şarkıların tanıtımı var. O zaman plak nasıl tanıtılıyor biliyor musun? Bir 'Hey' dergisi, bir de 'Ses' mecmuası var. Birkaç gazetenin küçücük müzik sayfası var. O müzik sayfasındaki kişileri zaten tanıyorum. Bir de TRT, Ankara televizyonu ve üç tane radyo var. Yani yedi tane yere gidip plakları verdiğiniz zaman ilişkiniz onlarla iyiye ve TRT denetiminden de radyolar için geçtiyse o şarkınız çalınıyor. Çalınma oranı şarkı tuttuktan sonra yükseliyor. Benim şarkılarım radyolar gönderdiğimde çalıyordu. Basına götürdüğümde prodüktörlüğüm o kadar yaygınlaştı ki, "Erdener Koyutürk'ün yeni sanatçısından çıktı" diye otomatikman hem listelere giriyor hem röportajlar yapılıyordu. Orada sorun yok. Ben sanatçımın çok uğraşıyordum. Rıfat Aksoy'la da, Nazan Öncel'le de uğraştım. Nazan Öncel'e siyah beyaz televizyon zamanında beş tane televizyon programı yaptırdım. Bu çok büyük bir olay. Şimdi denilecek mühim bir şey değil ama o zaman televizyona çıkmak için prodüktörlerin, TRT prodüktörlerinin kapısını aşındırmak gerekiyordu.

Çünkü tekti değil mi? Az müzik programı, tek kanal.

Erdener Koyutürk: Evet, TRT prodüktörleri de kendilerini çok kasıyordu. Benim diyaloglarım iyi olduğu için solistlerim direkt olarak girebiliyordu.

Nazan Öncel, bugünkü ününü o zamanki temele borçludur. Bunun farkında olmasını dilerim. Ama şayet farkında olmuyorsa bu onun ayıbıdır. Benimle yaptığı o zamanki şarkıların alt yapısı olmasaydı, Nazan Öncel ikinci çıkışında bu noktaya gelemezdi.

Öyle bir alt yapı, öyle bir ismi, markayı ve solistlik kimliğini duyurdu, diyebilir miyiz?

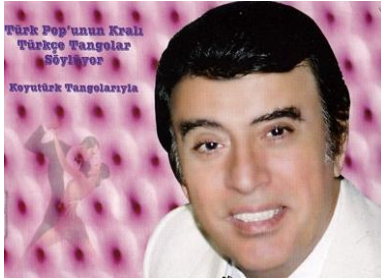

kendi politikasıdır, bilemem. Ben prodüktör olarak yaptım, onlara verdim.

Erdener Koyutürk: Ben duyurdum. Tabii beş kez televizyona çıkardım o yeter ve binlerce defa radyoda çaldırdım. İstanbul ve Ankara Radyolarında bu plak olduğu gibi, “Sana Kul Köle Olmuştum”, çaldı. Çok tutuldu.

Sezen Aksu’nun ilk plağı fiyasko olmuştur. Nazan Hanım’ın ilk plağının satışı nasıldı?

Erdener Koyutürk: Nazan Öncel’in çok satmadı. Yaptığımız tanıtıma rağmen çok satmadı. O Melodi Plak’ın

Türk popunun kralı Erol Büyükburç'a tango söyllettiniz.

Erdener Koyutürk: Evet, hakikaten Erol Büyükburç Türk popunun kralı. İkinci süper star Erol Büyükburç'tur. Birinci, Celal İnce'dir. Bunu kimse bilmez, söylüyorum, çünkü o dönemi yaşamış bir insanım.

Ondan sonra gerçek süper star 70'lerde Ajda Pekkan gelir, ona üçüncüdür diyoruz. Sonra Tarkan gelir. Şimdilik 4 tane diyoruz. Ama bunlar gerçekten süper stardı. Albümleri, plakları çok satan insanlardır ve halka nüfuz etmiş sanatçılardır. Bu saydığım dört tane insanı, halk takip eder ve her şarkısını dinler.

Bu projeden bahsedebilir misiniz?

Erdener Koyutürk: Erol Büyükburç yıllarca okudu. Müziğini yaptı, rock yaptı. Elvis Presley taklidi yaptı. Her şeyi yaptı. Bugün Erol Büyükburç, bir damgadır. Babamın döneminden sonra gelen bir solisttir. Gel zaman, git zaman çocukluğumda Erol Büyükburç'u çok severdim. Onun plaklarını dinlerdim. 12-13 yaşlarında hatta beste yaptığım yıllarda bundan kırk yıl önce babama dedim ki 'Baba Erol Büyükburç'u tanıyor musun?', babam " Tanıyorum oğlum" dedi. "Benim bestem var, dinletmek isterim" dedim. "Ben telefon açayım dinlet" dedi. Götürdüm dinlettim. Biz Etiler'de oturuyorduk, o da Etiler'de oturuyordu. Götürdüm dinledik. Tabii, ben o zamanlar çok yeniyim o çok ilerde. Beni, "daha iyi şeyler yapabilirsen muhakkak getireceksin", diyerek güzellikle yolladı. Aradan 40 yıl geçti. Erol Büyükburç tangolarımı okudu. Yani ben, aşamamı iyi yapmışım ki Erol Büyükburç'a üç tane tangomu okuttum. İlk 7 yıl evvel okuduğu 'Bal Gözlüm' babam için bestelediğim tangodur. Ondan sonra annem için bestelediğim 'Gittin' var. Daha sonra güzel bir tango olduğunu düşündüğüm 'Geleceğim' var. Yeni şarkı, yeni tango sonuçta ve Erol Büyükburç'a okuttum. Yani benim gençliğimin idolü olan bu sese okuttum. Benim besteciliğim için mühim bir başarıdır.

Meral- Zuhal ikilisi sizde mi popüler oldu, yoksa popülerken mi sizinle çalıştılar?

Erdener Koyutürk: Meral- Zuhal bana iyi zamanında geldi. Onlar süper solistler, o zaman başka firmada çalışıyorlardı. Ve o firma adına benden beste istendi. Oradan da bizim dostluğumuz meydana geldi ve ben besteler verdim. Yine tüm şarkılar

denetimden geçti. Daha sonra Zuhal biliyorsun, Doğan Şener, 'Hey' dergisi, onun eşidir.

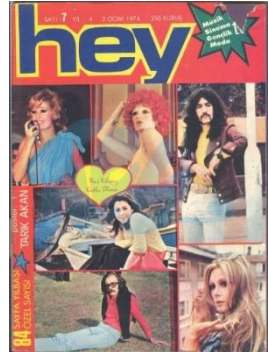
'Hey' Dergisi, torpil yapar mıydı?

Erdener Koyutürk: Hiç yapmazdı. Doğan Şener titiz, efsane biri... Efsane ki, ne efsane. Geçen gün beraberdik, Moda'da hep birlikte yemek yedik. Beni evlerine davet ettiler. Ben her çıkan albümü hala Doğan Şener'e gönderirim. Meral ve Zuhal ile de oturduk konuştuk.

Doğan Şener, hâlâ çok titiz bir insan ve yaptığı işi bilir. En ufak bir hataya tahammülü yoktur. Doğan Şener, 70'li yıllarda Hey Dergisi'nin genel yayın müdürüydü, çok titiz ve değerli bir insandır. Bu konuda büyük saygın ismi var. Onun eşi Meral. Meral ve Zuhal ikiz kardeşler. Meral Ozan, Zuhal Ozan değil, evlendiği için Zuhal Şener'dir. Onlarla çok güzel çalışmalar yaptık. LP yaptık, 45'lik yaptık ve o plak firmasının izniyle de bunları CD'ye geçtik.

Siz 70'leri yoğun prodüktörlük yıllarıyla geçirdiniz. Acaba 80'lerde mi biraz durduk?

Erdener Koyutürk: 70'li yıllarda Fatoş Balkar'a eserler verdim. O zaman Fatoş Balkar yine hitti, büyük solistti liste başı oldu. 'Merhaba' adlı bir şarkım vardı, onunla liste başı oldu. Daha sonraki yıllarda askere gittim.

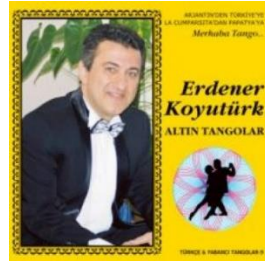
Mecburen bölündü. Askerden geldim ve Nil Burak’a, Ömür Göksel’e beste verdim, plaklar yaptım. Ondan sonrada yirmi sene muhasebecilik yaptım, piyasadan çekildim.

Neden çekildiniz çok mu para batırdınız?

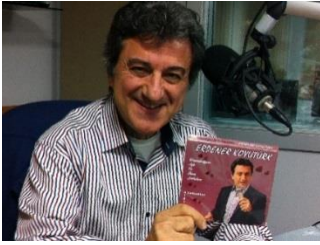
Erdener Koyutürk: Batırmadık da ötekinden kazanamıyorsun. Plaktan, müzikten kazanamıyorsun, yok öyle bir şey. Ama o zaman şarkı söylemiyordum. Sonra muhasebeciliğin bitimine yakın tango söylemeye başladım. Babamın vefatı 1988’dir. Ben 89 yılında tangoları seslendirmeye başladım. Şarkıcı oldum, konserler verdim, albümler yaptım. Şarkıcılıktan da para kazandım o zaman da muhasebeciliği bıraktım.

Rahmetli babanız Necdet Koyutürk’ün bayrağını devraldınız ve onun tangolarını cd’lere taşıdınız.

Erdener Koyutürk: Necdet Koyutürk’ün taş plaklarındaki tüm tangoları cd’ye çektim. İki tane cd’de Necdet Koyutürk tangoları var. Necip Celal Antel ile seslendirdiği tangolar var. Babamın bütün taş plakları, şimdi şirketimde cd’de. Ayrıca bizim 70’li dönemlerde yapmış olduğumuz bütün 45’likler de cd’ye geçti. Benim vazifem bitti, bundan sonra yapacağım şey hem yeni tangolarımı lanse etmek hem genç arkadaşlar için pop müzik tarzında lanse etmektir.

Son albüm tango değil

Erdener Koyutürk: Biliyorsun, hep tango söylüyorum. Bu, birinci misyonum. Babamın tangoları, benim yaptığım yeni tangolar, ailemin tangoları, kardeşimin ve diğer tangoları albümlerimde seslendirdim. Bununla ilgili on tane albüm yaptım. Piyasaya sürdüğüm

on tane tango albümüm var. Prodüktör olarak ise, beş altı tane var. Dedim ki, tango lezzetinde olan nice güzel yabancı şarkılar var. Bunlara söz yazdım, babamın da 1950'lerde yazdığı sözler var. Bunları da bir araya topladım, en büyüklerine yer verdim. Bestami Mucho gibi... Kendi özel zevkim ve ruhum için bu söz yazdığım yabancı şarkılara yer verdim.

Erhan Gülergüz

‘Müzik aşkı’ nasıl ortaya çıktı? İşletme eğitimi aldın ama müzisyen oldu

Erhan Gülergüz: Ekonomi mezunuyum. İktisat fakültesi İşletme bölümü mezunuyum ama ortaokul yıllarında hem spora hem de müziğe ilğim vardı. Bir yandan basket oynuyordum, bir yandan davul çalarak müziğe başladım. Lise ve üniversite yıllarında davuldan gitara geçtim. Diplomam var ama para sistemi ile ilgili hâlâ bilgi sahibi değilim. Aklımı erdirmek istemediğim bir iş.

Bir holdingde çalışıyordum. Bir buçuk yıl çalıştıktan sonra, bir gün Akdeniz’e inmeye karar verdim. Ve İstanbul’dan kaçtım. Aylarca da dönmedim. Alanya, ondan sonra Antalya, Bodrum, Marmaris, Kuşadası, Çeşme vs... yıllar öyle aktı.

‘Meçhul Şarkıcı’ nasıl doğdu? Gerçekten para toplamak için mi o grubu kurdunuz? Öyle rivayetler var.

Erhan Gülergüz: Biz tabii ki, sevgili rahmetli Cemil Özeren, Can Güney ve diğer grup arkadaşlarıyla yine rahmetli Melih ağabey, Melih Kibar’ın stüdyosunda başlayabilmemiz için ekonomik bir finansa ihtiyacımız vardı. Bir gece sabaha kadar çalışıp bu ‘Meçhul Şarkıcı’ albümünü yaptık. Sekiz tane şarkı. O albümde o dönemin rağbet görebilecek bir soundu vardı. Keza ‘Garibim’ adlı şarkı çok sevildi. Sonra da oradan kazandığımız finans gücüyle de Ayna’nın ilk stüdyo kaydına başladık.

‘Ayna’ grubunu sistematik olarak kuruyordunuz fakat finanse edebilecek bir sermayeye ihtiyacınız vardı. Ve bir gecede her şeyi tamamladınız.

Erhan Gülergüz: İnsan birçok şeyi yapmaya muktedir bir varlık. Sadece ‘Meçhul Şarkıcı’ değil bu müziğin içerisinde bulunduğum yıllarda iki günde bir günde biten albümler yaptık. O ille de

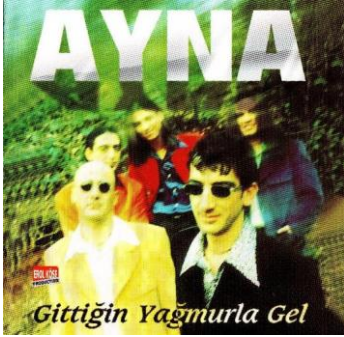
aylar sürececek bir çalışma değil. Tabii ki, yüksek samimiyet gerektiren bir faaliyet. Sanat içerisinde bazen üç yılda bir tane besteyi bitiremezsiniz ama bazen de bir günde bir albüm bitirebilirsiniz. Bu hangisi daha değerlidir hangisi daha değersizdir gibi değil, hangisi daha kalıcıdır hangisi daha kalıcı değildir gibi değerlendirilir. Örneğin ‘Meçhul Şarkıcı’da dinlediğimiz bir gecede kaydettiğimiz o şarkıların çoğunu statlarda çaldığımızda bütün dünyada söyleyebiliyoruz. Çünkü kalıcı oldular.

İnsanlar merak etti. ‘Meçhul Şarkıcı’ kim, diye. Sonuçlar nasıl oldu?

Erhan Gülergüz: Emin olduğum bir şey vardır ki, bu dünyada şöhret ve meşhurluk bir insanın çok kolaylıkla taşıyabileceği bir şey değil. Belki de benim için çok zor olduğunu düşünüyorum. Çok popüler olmuş, yüzü siması bilinen arkadaşların da sosyal hayatlarda zorlandıklarını biliyorum. Biz albümler yapmadan evvel müzisyen arkadaşlara şarkılar veriyorduk. Onlar başarılı oluyorlardı. Bir anda çok seviliyorlardı ama meşhur olmanın, sokaktan beslenmeye çalışan, sokaktan üretmeye çalışan bir müzisyen için çok büyük bir dezavantaj diye düşünüyorum. O yıllarda da biz kesinlikle ‘ünlü ve şöhretli bir adam olmayacağız ama

şarkılarımız umarız kalıcı olur' diye yola çıktık ve bu şekilde de yıllardır devam ediyoruz.

Senin hiçbir zaman şöhret merakın olmadı. 'Meçhul Şarkıcı' ile kontak açarken bile bunu çok rahat anlayabiliyoruz. 'Meçhul Şarkıcı'dan iyi para geldi mi?

Erhan Güleriyüz: Şöhret üzerimizde bile durmadı. Ama 'Ayna'nın iki aylık stüdyo kaydını sağlayabildik. 'Gittiğin Yağmurla Gel' albümünü de o şekilde yapabildik.

'Ayna' grubu nasıl doğdu?

Erhan Güleriyüz: 1996 yılında Türkiye'de çok sağlam gruplar vardı. Bizim örnek aldığımız

ağabeylerimiz, büyüklerimiz, tabii yaşlılarımız da vardı. Üniversite yıllarından itibaren daha sert hard rock soundlu şarkılar yapmayı seviyorduk. Okul bittikten sonra ben yıllarca sahnede çalıştıktan sonra form olarak insanlarla iletişim kurabileceğim başka diksiyonlar da öğrenmek durumunda kaldım. Bu, benim için avantaj oldu. Bunlar nelerdir? Sadece Amerikan ya da İngiliz grupları değil, hard rock heavy metal grupları değil, Türk Sanat Müziği, Türk Halk Müziği gibi türleri de sahnedeyken biraz algılamak, hissetmek durumunda kaldım. Sanırım bu, benim müzikal hayatımın en önemli gelişmesi oldu. Çünkü çocukluğumdan beri radyolardan dinlediğim o halk türkülerini ve sanat müziğini hiçbir şekilde eskimeyecek, eskitilemeyecek melodilerini sahnede çalmaya başladık. Sanırım hard rock grubu kurmaya kararlı gençler olarak biraz daha kendi yaşadığımız toprağın tadını da vermek suretiyle daha farklı bir formda şarkılar çıkartmamıza neden oldu.

‘Ayna’ grubu baktığımızda müzikal anlamda Anadolu’yu içinde barındıran bir grup oldu.

Erhan Gülergüz: Ayna’dan evvel birçok müzisyene prodüktörlük yaptım. Şarkılar verdim, şiirler, şarkı sözleri yazdım. O başka bir şeydi. Fakat Ayna’da yaptığımız, samimiyetle benim müzikal anlayışmdı ve bütün grup arkadaşlarım müzik anlayışlarını samimiyetle yansıtabildi. Bu noktada sanırım cahil cesaretiyle istediğimizi yaptık, diyebilirim. Yani ‘Gittiğin Yağmurla Gel’ albümü bizim yapmak istediğimiz şeydi. Devam eden yıllarda da aynı şeyi aynı samimiyetle yapmaya çalıştık.

O döneme baktığımızda mesela ‘Ceylan’, ‘Gittiğin Yağmurla Gel’ ve ‘Dön Bak Ayna’ya gibi bomba hitler çıkarttınız. Bu şarkılarla ilgili anıların var mı?

Erhan Gülergüz: Olmaz olur mu? ‘Ceylan’ lezginka diye bilinen ama bizim

kültürümüzde *şehşamil* olarak bildiğimiz bir melodi. O melodinin üzerine sevgili Ali Tozkoparan bir ‘a-b’ yazdı. Sonra nakarat kısmında stüdyoda ben bir doğaçlama yaptım ve ‘Ceylan’ öyle doğdu. ‘Ceylan’ şarkısını yapmaya ilk karar verildiğimizde pek de kabul etmek istemedim. Fakat sevgili Ali’nin, rahmetli Cemil’in diretmeleriyle kabul ettim, onlar inandılar ve o şarkı kabul gördü, ne mutlu.

‘Gittiğin Yağmurla Gel’in bir hikâyesi var mı?

Erhan Gülergüz: Her şarkının kendi hikâyesi vardır. Müzikte samimiyetin temel çıkış noktası olduğuna inanıyorum. O samimiyetle ‘Gittiğin Yağmurla Gel’ de, hissettiğim, yaşadığım gerçek bir hikâye, üstelik bazı şarkılar var çok uzun yıllarda yaparsınız. Mesela ‘Köyümün Yağmurları’ şarkımın bir kısmı için tam üç yıl bekledim.

‘Ayna’ grubunun başarısının sırrını nereden geliyor?

Erhan Gülergüz: Yola çıktığımızda bir hayalim vardı, onu albüm ilk çıktığı andan itibaren dillendirdik. O dönemlerde bizim ülkemizin nüfusu 67 milyondur ve “biz 67 milyona müzik yapacağız” dedik. Bütün grup

içerisinde de zaten Türkiye’nin bütün mozaigi vardı. Ayna, ikinci yılına geldiğinde sadece Türkiye’de değil dünyanın birçok yerinde konserler vermeye başlamış bir gruptu ve o zaman şunu algıladık yani 67 milyon falan değil şu anda 300 milyona yakın insan Türkçe konuşuyor. Çok önemli bir avantaj, biz demek ki çok daha geniş bir yelpazeye seslenebiliriz çünkü ben Türk dilini, edebiyatımızı çok seviyorum ve Anadolu’nun içinden doğmuş bu kültürle dünyaya sunulacak çok şeyler olduğunu düşünüyorum. ‘Ayna’ neden başarılı oldu? Çünkü “67 milyona müzik yapacağız” dedik daha da aştı, konserler vermeye başlayınca çok daha geniş bir ilgi gördük ve orada da bizim güzel dilimizle bütün dünyaya seslenmeye çalıştık.

Bestecilik yönün nasıl gelişti?

Erhan Gülergüz: Birçok müzisyen arkadaşım stüdyo ortamında farklı müzik çalışmaları yapma fırsatını yakalamış bir müzisyenim. Tabii ki, Türk Sanat Müziğini de, Türk Halk Müziğini de ve elbette popüler müziğin bütün dallarını

da az çok takip etmek ve bir şey üretmeye çalışmak durumundayım.

‘Ayna’ grubuna gelene kadar zaten ben epey beste vermiştim. 90’lı yılların başından itibaren Türkiye’de popüler müziğin çok hareketlendiği dönemlerde pek çok müzisyen arkadaşımın albümüne şarkılar vermiştim.

Besteler nasıl doğuyor ve bu besteleri sanatçılara ulaştırırken hangi hisler içinde sunuyorsun?

Erhan Güleriyüz: Mümkün olduğunca kitap okuyorum ama en önemlisi çok avantajlı bir iş yapıyorum. Diyorum ki, biz hep yollardayız haftada iki gün, üç gün ya Anadolu’da bir yerdeyiz ya dünyanın herhangi bir ülkesindeyiz. Konserlere gidiyoruz işte gittiğimiz yerlerde çok

farklı insanla, birçok farklı öyküyle tanışma şansı buluyoruz. Hem özel hayatımızdan hem de böyle gördüğümüz tanıştığımız insanların hayatlarından hikâyeler, öyküler birikiyor ve onlar ilk başta bir şiir formuna geliyor sonrasında eğer şarkı sözü olabilecek kıvama gelirse, öyle bir damıtımdan geçerse şarkı olarak kullanıyoruz.

‘Ayna’ grubu bugüne kadar kaç kişi değiştirdi? Türkiye’de grup müziği yapmak çok zordur, sürekli sirkülasyon olur, siz de sanırım bundan payınızı aldınız.

Erhan Güleriyüz: Tabii, elbette grup dediğimiz beş altı kişi, otobüse biniyorsunuz, aylarca İstanbul’a dönmeden yol alıyorsunuz ya da uçaklar, trenler, vapurlar, aklınıza gelebilecek bütün ulaşım araçlarıyla dolaşıyorsunuz ve yediğiniz, içtiğiniz, kalktığınız, sahneye çıktığınız saatler hep aynı. Biz birçok müzisyen arkadaşımızı Amerika’ya gönderdik, Almanya’da öğretmen oldu, kaldı, Trabzon’da evlendi kaldı gibi yirmi yedi tane arkadaşımız değişti ama asıl olan ‘Ayna’ bireylere bağlı bir grup değil ‘Ayna’ yüz elli tane şarkı üretmiş ve iki bin küsür tane konser vermiş, bizim şahsi var oluşumuzdan çok daha ötede insanların hayatında bir iz olarak yaşayan olgudur. 1996’dan 2013’e kadar sürekli konserlerine devam etti, devam da edecek.

‘Diyemedim’ şarkınız Zafer Peker’in en önemli hiti. O dönem senin ‘Meşhur Şarkıcı’ öncesi müzisyen olarak sanatçılara beste verdiğin dönemler değil mi? Bütün radyolarda zirveye çıkan bir şarkıydı, bu şarkı nasıl doğdu?

Erhan Gülergüz: Evet, sevgili Berna Yılmaz çok güzel şarkı sözleri ve şiir yazıyordu. Bir gün Hakan Peker, onun şiir defterini verdi, defterine baktığımda bir anda doğaçlama ‘Diyemedim’ şiiri çok hoşuma gitti. Samimi, sıcak ve hakikatten de böyle dolu dolu, o duyguyu tamamen içimde hissedebildim. Hemen stüdyoda şarkıyı söyledim ve çok sevdiler sonra Zafer’in albümüne koyduk ve çok sevilen bir şarkı oldu.

Rüzgâr Yapım’ı yani kendi müzik şirketini kurdun, kurumsallaştın, şiir kitabı çıkardın. Bu çeşitlendirmeyi zor olmadı mı?

Erhan Gülergüz: Çalışma şevkim çok yüksekti, o zamanlarda kendimi çalışırken kaybettiğimi söyleyebilirim. İşkolik olduğum dönemler oluyor ve bu şekilde birkaç ay devam edebiliyorum, çok yorucu fakat sonucunda insanlara kayda değer bir şey ürettiğinizde tüm yorgunluğunuz gidiyor. Bu koşan insanın terlemesi gibi, ben müzik üretmeden ya da yazmadan yaşadığımı hissetmiyorum.

Erhan Gülergüz’ün İstiklal Caddesi’nde bir stüdyosu var, kaç sene oldu stüdyo kurulalı?

Erhan Gülergüz: On beş on altı yıl oldu. Kurumsallık çok önemli, size bir disiplin getiriyor bütün müzisyen arkadaşlarımız bu ailenin sıcak yuvasını tadabiliyor. Burada kendi prodüksiyonlarımızı yapıyoruz yani dışarıya açık bir stüdyo değil.

‘Mevsimler’ şarkından söz edebilir misin? Bu şarkı kaç yılında çıkmıştı?

Erhan Gülergüz: Şimdi hatırlamıyorum ama Etiler’de bir stüdyo vardı. Atlas Stüdyo, benim de orada bir odam vardı. Bir gün oraya Göktan geldi, tabii o zamanlar genç bir üniversite öğrencisiydi, birkaç parça okudu, yorumu hoşuma gitti, “yeni şarkı yazdığımızda nasıl okuyacaksın?” dedim. O zamanlarda Atlas Stüdyosu’nda, arkada yeşil güzel bir bahçe vardı, Göktan’ı beklerken bu şarkıyı, ‘Mevsimler’i yazdım.

Radyoculuğa devam ediyorsun, radyoculuğun müzikle olan bağlantısına ilişkin ne düşünüyorsun?

Erhan Gülergüz:

Radyoculukta bir mikrofon vardır ve kabinden milyonlarca insanla konuşmaya başlarsın, bu bir birey için inanılmaz, mükemmel bir şey. Sizin kadar olmasa da ben de radyoculuktan haz alıyorum.

Gazete sayfalarında arada bir Eurovision Şarkı Yarışmasına katılacağın yönünde haberler çıkıyor, bu konudaki görüşün nedir?

Erhan Gülergüz: Böyle haberler hep çıkıyor ama şu an için öyle bir durum yok, zaten 2013 yılında katılmama kararı da aldık. Bu tartışılabilir bir karar ama bu yarışma zaten başarılı olduğumuz zaman ciddiye aldığımız, başarısız olduğumuz zaman da dikkate almadığımız bir yarışma oldu. Şu bir gerçek ki, sevgili Sertab Erener başarılı olduğunda ülkemiz adına çok iyi bir moral oldu.

Ayna’nın misyonunu bu yarışmada göstemezmisin?

Erhan Gülergüz: Bu pek de sıcak baktığım bir durum değil, yeni albümler, yeni konserler daha çok istediğim bir şey.

Erol Büyükburç

Efsanenin müzik aşkı nasıl başladı?

Erol Büyükburç: Zaman içindeki eğilimlerim, davranışlarım bana ne için yaratıldığım konusunda bir fikir verdi. Ama bunu bütün aile birdenbire kavrayamadı. Özellikle babam, bazı akrabalar, onlar biraz aşırı buldular benim hareketlerimi ve eğilimlerimi. Ama aslında beni en iyi anlayanların başında annem ve dayılarım gelir.

Onlardan destek mi aldınız?

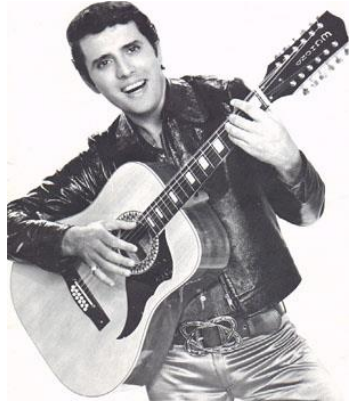
Erol Büyükburç: Evet destek aldım. Eğilimin nasıl büyüdüğünü adım adım yaşadığım için biliyorum. O zaman dayılarımdan bir tanesi tango söylerdi. Ben tango da söyledim. O tangolar ve tango programları aslında başlı başına bir devrimin uzantısıdır. Türk Pop Müziği'nin rengi, hali, ruh sağlığı yani atarlılığı çok değişiktir. Oluşturabilmek için bir öncü lisansımız da yoktu.

Siz başardınız.

Erol Büyükburç: Evet, bu çok önemli. Orada çok sıkıntılarım olmuştur. Olayı oluştururken örnek alabileceğim dünya göstergeleri vardı.

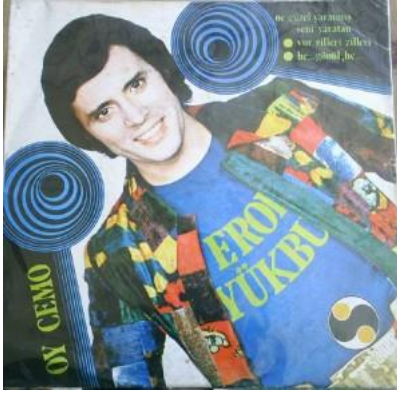
1950'lerde ilk çalışmalarına başlıyorsunuz.

Erol Büyükburç: 1952 yılının yazı Caddebostan Gazinosu'nda orkestrayla provalarımız başladı

Pek çok sanatçı ve solistin olduğu gibi orkestrayla başladınız. Yaklaşık sekiz dokuz yıl sonrasında kendi orkestranızı kurdunuz.

Erol Büyükburç: Evet.

Orkestra başarılı gidiyor, popülerlik artıyor, artık albümü yapalım mı, diyorsunuz?

Erol Büyükburç: Evet, o sırada şöyle bir şey oldu. Şerif Yüzbaşıoğlu ile birlikte bir orkestra kurmuştuk. O orkestra ile Hilton'da çalışıyorduk. Bütün şarkı türlerinin çoğunu söylemem nedeniyle orkestranın gözbebeği gibiydim. Bir gün orkestranın molasında aklıma

geldi, “acaba, bu yeni yaptığım İngilizce besteleri Şerif ile mi dolduralım” dedim. Onlara bir teklifte bulundum. Bütün orkestra önce sustu. Birdenbire Şerif başta olmak üzere arkadaşlar dedi ki; “Erolcuğum onlardan iyi mi yapacaksın?”. Hiç unutmuyorum. Ben de “mesele onlardan iyi yapıp yapmamak iddiası değil” , dedim. Onların es geçtiklerini hemen fark ettim ve gittim kendi grubumu kurdum. İşte o grup çok önemli adı ‘Erol Büyükburç Vokal Grubu’. Bence Türkiye’nin ilk dörtlü grubudur.

50’li yıllarda Türk Pop Müziği’nde yavaş yavaş birtakım şeyleri yapacağınızın sinyallerini vermeye başladınız. İnsanlar bunu algılamaya başladı. Türk Pop Müziği’ne aranjmanları ile yön vermeye çalışan bir isim vardı. Fecri Ebcioglu onu müziğe siz mi kazandırdınız?

yaptı, güzel bir trendin başlangıcı oldu.

Yani o sohbet sonunda Fecri Ebcioğlu arajmanlığı başladı.

Erol Büyükburç: Evet. Bu çok önemli. Türkiye bunu kesinlikle kendine layık gördü.

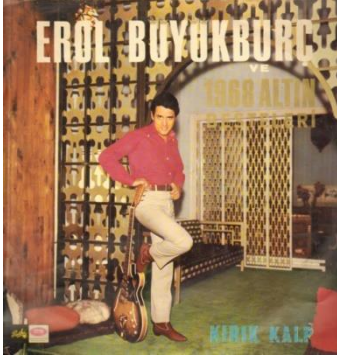
60'lı yıllar nasıl geçti?

Erol Büyükburç: Pool diye bir arkadaşımız vardı. Bizi Hilton'a bağlayan o arkadaşımızdı. Ricada bulunmuştum. "Mösyö Pool ben İngilizce besteler yaptım, bunları plak yapmak istiyorum. Bana böyle bir zemin için böyle bir talep oluşturabilir misiniz?" dedim. Çok isteksiz bir adamdı. Başını öne eğerek 'evet' olur gibi bir ifade takındı ve bir müddet sonra bana gelip "bu iş oldu" dedi. "Nerede?" dedim. "Odeon" dedi. İşte Türk Pop Müziği'nin milatlarından biri. Evrensel boyutta bestelerin Türkiye'ye gelişi ve ortaya konuşu. Bu altı çizilmesi gereken en önemli

noktalardan biridir. Sözleriyle, ezgisiyle, organizasyonu, solisti ve vokalleriyle bize ait olan bir boyutun içine girmiş oldum.

Erol Büyükburç, ne kadar İngilizce şarkılarla başlasa da, İngilizce besteler yapsa da özgür Türk Pop Müziği'nin bir yerlere gelmesi çok mücadele verdi.

Erol Büyükburç: Evet, bu konuda öylesine kendimi yordum ki, öylesine hırpaladım ki... Hâlâ da yoruyorum.

‘Kırık Kalp’... Çok özel bir balat, nasıl bestelendi bu şarkı?

Erol Büyükburç: O zaman ilk eşim Ferman'dan boşanmıştım. Orada kırılan yüreğimi, kırılan kalbimi bir şiirle ortaya koymak istedim. “Nasıl yazayım, nasıl edeyim?” derken bunun farkındalığını yaşayan Güzin Gürman hanımefendi, bir gün otururken masada kahvaltı yaptıktan sonra o şiiri şöyle aldı ve bana baktı. Ben de aldım şiiri gördüm, anladım. O şiirde beni incelemişliğin ve yaşanmışlığın, farketmişliğin izleri vardı. Onun için temadaki hassasiyetiyle insanın kalbini acıtan konuların en iyi şekilde yansıtıldığına inandığım bir şarkıdır.

“Türk Pop’unu kuran adam benim” diyorsunuz

Erol Büyükburç:

Doğrudur. Bizim kuşak hiç sahtekârlık sevmez. Kendi öz haklarını ortaya koyarken sergilediğim egosantrik tavırlarıma birçok insanın kızdığını biliyorum. Ben, ‘kendimi beğenmiş’ olarak ifade etmek istiyorum.

Bu kadar. Bunu ifade ederken de yaşanmışlığımı ve bu konuda değindiğim, dokunduğum konuları ifade etmek istiyorum. Kim diyebilir ki, elbise devrimin başkası yaptı. Elbise devrimini Erol Büyükburç yaptı. Dekor devrimini kim yaptı? Tabii ki, Erol Büyükburç yaptı. O zamana kadar 'dekor' diye, bir şey yoktu. Oraya bir çiçekli böcekli bir perde konuluyordu. İlk defa astronotlar ve uzayı koyan adamım. Bu çok önemli, o zaman anladılar. İşime karışmamaya başladılar.

Türk Popu'nu kurdunuz. Devamında Avrupa'da da bir şeyler yapmak istediniz. Ama öncesinde filmler de yaptınız.

Erol Büyükburç: Evet, filmler çok önemliydi ama bunlar sinema ödülleri kazanmak için yapılan eylemlerdi. Sinema, Türkiye için çok önemli. İlk Türk Pop aktörü Erol Büyükburç'tur. Komedi ve müzikal alanında yaptığım yirmi sekiz film çok önemlidir. Bunların on beş yirmi tanesi yandığı için gösterim yapılamıyor.

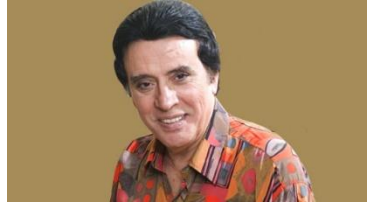
Yani o filmlerin orijinal bantları yok mu?

Erol Büyükburç: Hayır. Onun için çok üzülüyorum. O filmler bugün gösterimde olsaydı promosyon yönünden iyi olurdu. Bugünkü

kıyafetlerim yani yaptığım kıyafetler, yapacağım on beş ekol için hazırlanmış kıyafetlerdir. Belki yaşımı çok almış olabilirim ama önemli değil. Ben insanların çok sevdiği bir moda seçtiğime inanıyorum. Bu da bana mutluluk veriyor. "Bravo" diyorum, adını yazdırıyor. Gerçekten dünyayı birçok insandan daha iyi görebiliyorum, yorumlayabiliyorum.

Bu öncü adam Avrupa'ya nasıl açıldı?

Erol Büyükburç: Muammer Hocam vardı. Müzisyenler sendikası mensuplarındandı. Çok önemli, zeki bir adamdı. Milli orkestrayı kurdu. Ve solist olarak beni seçti. Düşündü kim, olabilir diye. Bana bazı isimler verdi. Dedi ki, “Tülay German iyi caz söylüyor, ona iki türkü söyletiriz, olay tamamlanır. Son derece güzel bir orkestraydı. İsimleri çok önemli. Davulda, Çaroğlu Allah rahmet eylesin, gitarda Erdi Duloğlu, başta Alper Feyman, saksafonda Erol Erginer... Netice itibarıyla böylesine güzel bir orkestraya sahibim ne mutlu.

İngiltere’de de çalışmalar oldu.

Erol Büyükburç: Raşit, beni Londra’ya götürmek istedi, çok değerli bir kişilikti. Londra’ya gittik, ön hazırlıklar olarak uzun müddet orada kaldım. İyi bir adaptasyon dönemi geçirdik. Orkestramız da çok güzeldi. ‘Erol Büyükburç ve elçiler’ olarak programımızı ifşa ettik. Londra’da bütün metrolarda, her yerde benim kocaman kocaman afişlerim vardı. London Palladium’da konser veren ilk Türk benim. Burada da bir ilk imza var. Çünkü oraya benim gibi lisansa ulaşmış sanatçıyı çıkarıyorlar. Ondan sonra konserine müsaade veriyorlar. Böylece bugüne kadar da kimse rekor kıramadı.

Çiğdem Talu’yu müziğe iten kişi sizmişsiniz doğru mu?

Erol Büyükburç: Bir gün Çiğdem Talu bana “Erolcuğum, şarkı sözü yazmak istiyorum, ailem şair, ben şiirden de anlarım, şiiri bilirim ama şarkı sözü yazmanın boyutu konusunda beni biraz aydınlatır mısın?”, dedi. Ben de “memnuniyetle” dedim. Bir sene boyunca onun evinde çalışmalar yaptık ve yeni bir takım şarkıların oluşması sürecine girdiğimizde, ilk yazdığı şarkılardan biri “Her şey her yer bir başkaydı sevince” oldu. Onu bana verdi. O dönemde Türk Pop Müziği mutfağının gelişmesi, büyümesi adına herkesle ilişkilerimde bütün sihirli dokunuşlarımı yapıyordum, kimseden desteği esirgemişyordum. İçtenlikle yapmak istiyordum. Aysel Gürel hanımefendi de bunlardan bir tanesidir.

Onunla da ilgili bir anınız var mı?

Erol Büyükburç: Bizim evde daireler vardı. Bir daireyi ona tahsis etmiştim. Geliyor, kalyordu, çok şakacı espritüel bir hanımefendiydi. İyi bir arkadaşlığımız vardı. O süreç içerisinde ona da şarkı sözü konusunda benim tarzımı, öğretmeye çalıştım. Çok zeki olduğuna inanıyorum. Çünkü anlattıklarımı son derece iyi yorumladı ve hayata geçirisinde de çok başarılı oldu.

Siz Anadolu müziğinin sadece temsilcisi değil aynı zamanda kurucularından birisisiniz. Ve bu konuda sizden sonra gelen önemli sanatçılar var. Ama bu yönünüz çok da fazla bilinmiyor

Erol Büyükburç: O zamanlar okul konserleri

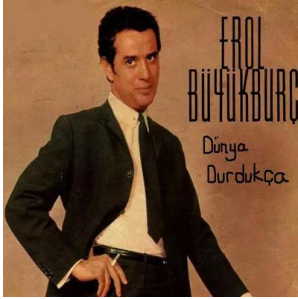
yapıyordum. Bu okullarda o zamanlar kimler yok ki! Cem Karaca annesi ile benim Robert Koleji konserimde odama geldiler. O zaman, Cem 12 yaşında falan. Annesi dedi ki “bizim oğlan senin yolu tercih ediyor, seviyor. Ona bazı nasihatlerde ön ayak olur musun?” , “Tabii, memnuniyetle” dedim. Toto ablamı çok seviyordum. İkisine de Allah rahmet eylesin. Ona gereken nasihatleri orada ayaküstü yaptım. Sonraki karşılaşmalarda aramızda başka konuşmalar da oldu. Bunun yararı olduğuna inanıyorum. Asıl önemli olan halk türkülerini aranje ettiğimde onlara yeni ritimsel bir boyut yakalamaya ve biraz da Anadolu rockın kimliğini oluşturmaya çalışmışım. Bu, kendi ekolümün içinde biraz gelişmesini istediğim bir boyuttu. Çok benimsenmiş ve sevilmiş olacak ki, herkes ona daha çok eğilimlendi, ekol oldu. Benim o ilk başladığım yıllarda ne arabesk vardı ne başka bir şey.

Müzikal anlamda da arabesk ön plana geldi. Yaklaşık on beş yıl arabesk müzik çok popüler oldu. Buna karşı nasıl bir duruş sergilediniz?

Erol Büyükburç: Halkın da buna eğilimi vardı. Bu konunun artık kolay kolay halkın belleğinden ve beğenisinden uzaklaşamayacağını fark edince, dedim ki “turistik anlamda çalışayım”. Kendi tarzımı sağlamak için turistik programlara müdahil oldum. O zamanki mekânlar işte Kervansaray’dan tutun Galata Kulesi’ne kadar bu süreçte o tür yerlerde sahne aldım. Ardından bana eşim de katıldı, ölen eşim

Emel. O, konservatuar mezunuydu. Müziğe öyle aniden girmemişti yani belli bir müzikal eğitimi ve birikimi vardı.

80'ler 90'lar böyle geçti. O dönemlerde farklı müzik türlerine geçmeyi düşünmediniz mi?

Erol Büyükburç: Hayır tarzımı hiç değiştirmedim. Fakat burada bir durağanlık dönemi oldu ama ne olursa olsun kendi kimliğimde bir yok oluş söz konusu olmadı.

Plaklardan para kazandınız mı?

Erol Büyükburç: Hayır.

Niye? O dönemlerin bütün sanatçıları ve siz plaklardan kazanamadınız?

Erol Büyükburç: Bize böyle maddi konulara yönelip hak aramak ağırimıza gidiyordu. Karşı tarafın bunu düşünüp bu hakları teslim etmesini bekliyorduk. Bu duruş hiçbir zaman değişmedi.

Bugünün Pop müziği ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Erol Büyükburç: Popun da kendi içinde bir mutfağı olmuştur, o mutfağın kendi mensupları olayı kendi inisiyatiflerine alıp, monotonlaşmasına neden olmuşlardır. Onların isimlerini vermek istemiyorum. Birçok genç de kendilerine özgü gayretlerini öne çıkarmak istemişlerdir.

Erol Büyükburç durmuyor, üretmeye, çalışmaya devam ediyor ve ilklere imza atıyor. Siz ilklerinizin listesini çıkarmıştınız kaç sayfa tutuyor?

Erol Büyükburç: Yirmi yedi konuyu içeriyor. Bu dokunuşlarım hâlâ devam ediyor. Özellikle bu on beş ekol tamamlanırsa Erol Büyükburç külliyyatı olacak. Gerçekten o, yirmi yedi artı on beş olacak.

İki binli yıllarda Tokat'ın Niksar ilçesinde bir caddeye sizin adınız verildi. Nasıl oldu ve neden Tokat Niksar?

Erol Büyükburç: Niksar gerçekten çok sevdiğim bir ilçedir. Ben 'Niksar'ın Fidanları' şarkısını ilk yapanlardanım. Yaklaşık altmış yıl önce yaptığım bu çalışmanın takdiridir. Ama yalnız o değil, ben Niksar konusunda sevgimin ne kadar derin olduğunu hep söylemişimdir. Bu önemli bir beğeni ve takdir alanı da oluşturmuştur. Artı 'Niksar' şarkısının bir müzesi yapıldı. O müzede Niksar'ın şarkısını ilk söyleyenin Erol Büyükburç olması sebebiyle heykelim yapıp oraya kondu. Oradaki heykele şöyle bir katkımız oldu, sol elimde gitarım, sağ elimde sazım. Yukarıya kaldırdım gitar duruyor. Sazla gitarın buluşması, örtüşmesi, anlaşması ve evrensel giden Türk Halk Müziği'nin, ikisinin ve diğer bizim ruhumuzun özelliklerinin evrensel buluşturulmasının mücadelesinin resmi ortaya çıkıyor.

Son çalışmanız 2013 yılında Nasreddin Hoca'yla ilgili. Nasreddin Hoca fıkralarının on tanesini bestelediniz. Fıkra nasıl bestelenir? Bunu anlatabilir misiniz?

Erol Büyükburç: Buda bir ilktir. Çocukken elime bir mecmua geçmişti. Bu mecmuada Orhan Veli, Nasreddin Hoca fıkralarını şiirsel hale getirmişti. Bir karikatüristte bu şiirin resimle ifadesini

oluşturmak üzere çizimler yapmıştı. Çocukluk yıllarımda bunları bayıla bayıla okuyordum ve ezberliyordum. Çocukken ezberlediğim bu fıkralar benim belleğimde çok önemli yer etti. Annemin bütün kabul günlerinde arkadaşlarına bu fıkraları okuyup onları

güldürüyordum. Onlara kendimce görsel bir servis yapıyordum. Sonra baktım gel zaman, git zaman kuklalar yaptım. 80'li yıllarda Nevzat Açıkoğuz'a teslim ettiğim yüz yirmi tane kukla var. O aynı zamanda heykeltıraş. Bu heykellerin, kuklaların oyunlarında Nasreddin Hoca da vardı. Onun fıkralarından bazılarını ortaya koymak isteyişim, belediye başkanımız Abdulkadir Bey, Fransız Sokağın'da Cezayir Apartmanı'nda söyleşi yapıyordu. Ben de götürdüm, kendilerine gösterdim Akşehir Belediye Başkanı'ydı. Benim kuklalarımı görünce, Nasreddin Hoca'yı, eşini vs... çok etkilendi, bana "bunu konuşalım bir hazırlık, bir şeyler yapalım" dedi. Menajerim Osman Nuri Yazıcı, konunun açılımını yaptı. Ve sonuçta başkanla birlikte Nasreddin Hoca'nın bilindik bütün fıkralarının etüdünü yaptık. Fıkralar belli oldu. Hatta bundan bir örnek vermek isterim nasıl bir şeye dönüştüğü konusunda bu fıkraların önce şiirsel olarak yazılımını yapmaya çalıştım. Bu şiirsel dokulandırmanın hemen akabinde besteledim ve Erdem kardeşim de aranjmanlarını yaptı. Ben de okudum. Böyle olunca bunun klipleri de çekildi. Bu fıkraları başka dillerde de söyledik İngilizcesini, İtalyancasını, Rusçasını, Arapçasını hatta Çincesini dahi söyledik. Bize önemli bir hareket alanı oluşturdu. Osman ile beraber belki Çin'e gideceğiz çünkü davet edildik.

Erol Büyükburç, bundan sonra ne yapacak?

Erol Büyükburç: Benim hayata tutunuşum böyledir. Sanatla uğraşmak gibi tutkulu bir duruşum var. Bu duruşumu hiçbir zaman deforme etmeyeceğim. Çünkü bu yarar sağlayan bir duruş, her şeyden önce

Türkiye'de kültürel duruşun hiçbir zaman durağanlaştırılmaması ve gelişmesi adına yeni kodlar var. Yeni bir boyut var. Türk Pop Müziği'ni kuran, onun gelişmesine ön ayak olan büyük sanatçı arkadaşlarımla heykellerinin yapılması konusunda bir anlaşma yaptım. Onların heykellerini en iyi benim yapabileceğimi düşündüm. Oturup onlarla tek tek uğraşacağım, müzeye taşınması konusunu açığa çıkartmış olacağım. Yaşanılan günlerin anlamlandırılması, daha

iyi ifade zenginliğine ulaşması, müziğin gelişmesi, müzikte emeği geçenlerin hatırlanması ve ortaya konması gibi uğraşların değerli olduğuna inanıyorum.

Gençlere mesajınız?

Erol Büyükburç: Evet şimdiye kadar bütün bu konuştuklarım bir tek şeyi ifade ediyor, durmaksızın kendi ekolünüzde arayışınız ve bir uğraşınız olmalı. Çünkü insanlar kendi seçtiği ekolün içinde hayatını geçiriyor. O yörüngede daha yeni boyutların olabileceğini her zaman düşünmelerini istiyorum. Buluşlarını ve mesleklerini, kendi işlerini geliştirmekten yana çalışmalarını hep sürdürsünler. İnsan bu dünyaya kendi parmak izini bırakmak için geliyor. O iz, mutlaka bırakılmalı diye düşünüyorum.

Ersan Erdura

Ersan Erdura müziğe nasıl başladı?

Ersan Erdura: Eşim ile Laleli’de yürürken bir ilan gördük “Altın Ses” yarışması ilanıydı, gidip kaydımızı yaptırdık. Yarışmanın seçme bölümünde Ayten Alpman vardı. Elemeye güzel bir şarkı ile katılmışım. O yarışmada değişik bir tarz vardı. İki kişi sahneye çıkıp performansımızı sergiliyorduk. Halkla iç içe olan, canlı konserler yapılan ilk yarışmaydı.

“Çocuk Gözler” en önemli hitlerinizden biri, şarkı 1977 yılında çıktı, bu şarkı yayınlanıncaya kadar müziğe girişiniz uzun zaman aldı, neden?

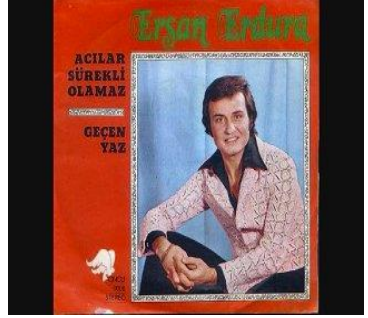
Ersan Erdura: O zamanlar yakışıklıyım, ses de güzel ama şarkı bulamıyoruz. Orhan Şevki vardı menajerim, biliyorsun o zaman menajerler çok önemliydi. Bana şarkıyı o getirdi, nasıl bir şarkı, dedim, ‘Çocuk Gözler’, dedi. Bende de hastalık var, biliyor musun, ilk dinlediğimde beğenemiyorum. Dinledim ama beğenmedim. O bana “söyleyeceksin”, dedi. Söyledim ve şarkı tuttu.

Plak, pazara sunuldu, peki aya sonra?

Ersan Erdura: O zamanlar cep telefonu da yok, yazlık sinemalar vardı, sinemadan dönüşte radyoyu açtım. Radyoda spiker, haftanın plağı Ersan Erdura ‘Çocuk Gözler’, dedi. O an, ne kadar mutlu oldum, bilemezsin.

Bir sene sonra da “Acılar Sürekli Olmaz” yayınlandı ve şöhret arttı. Bu şarkının hikâyesi var mı? Şöhret olunca Ersan Erdura’nın hayatında değişiklik oldu mu?

Ersan Erdura: Şarkı yapmak o kadar zor ki! Grup ile güzel bir beraberliğimiz var, şarkı arıyoruz, şöhretin devam etmesi için arka arkaya üretim yapmak lazım. Bir gün Selmi Andak bana “hemen geliyorsun” dedi.

Eve gittim, piyanosunun başına geçti, sonrasında sözler geldi. Benim tarzımı da biliyorsun romantik şarkılar severim. Bu şarkıyı da çok sevdim ve seslendirdim.

Şöhret artınca sahneler başladı. Sokakta yürürken hayranlar etrafımı sardı. Eşim beni hiç kıskanmaz. Bir gün Cağaloğlu'nda beraber yürüyorduk. Orada kız lisesi vardı, kızlar okuldan çıkmıştı, eşim bana: “ben gazeteye gidiyorum, sen hayranlarınla beraber kal”, dedi, anlatamam o duyguyu, çok güzel bir şeydi.

Ersan Erdura ile Elvis Presley arasında bir benzetme vardır, bu benzetme nasıl doğdu? O dönemi biraz anlatabilir misiniz?

Ersan Erdura: Evet, müziğe başladığım zaman birçok ünlü ve yabancı şarkıcı vardı. Bunların şarkılarını söyledim yıllar boyunca, beni en çok etkileyen Elvis Presley'di. Sesi, fiziği biraz bana benzerdi, o da benim gibi romantik şarkılar söylerdi. Elvis'i birebir söyledim ve gerçekten çok başarılı oldum. İnsanlar bunu anladılar, beni takdir ettiler. 1967 yılında girdiğim yarışmada da bu tarz giyinip, bu tarz şarkılar söylediğim için halkın gözünde de böyle bir imaj çizildi ve bu beni hiç rahatsız etmedi.

1980 yılına geliyoruz. 1980 yılındaki bir şarkınızda ‘postacı amca geldiğinde gülüyorsa size âşıkısın’ dediniz bire hit daha çıktı

Ersan Erdura: ‘Âşıkısın’ diye çok şarkı vardı o dönemlerde, ben seslendirmek istemiyordum. Çok seçiciyim bu konuda, stüdyoya girdim, şarkıyı okudum, o zaman bana âşıkısın lafları fazla gelmedi. Plak çıktıktan sonra söylediler, şarkının içinde elli sekiz tane ‘âşıkısın’ kelimesi varmış.

Gazetelerde TRT’nin ‘Çocuk Gözler’i yasakladığına dair bir iddia var, bunu açıklayabilir misiniz?

Ersan Erdura: Bir müzisyen dostumuz şarkıyı Yunan olarak göstermek için ‘Çocuk Gözler’in aynısını TRT’ye Yunanca olarak vermiş. ‘Bu şarkı Yunancadır ve bestecisi Yunan’dır’, diye bir iddiada bulundu. TRT de yasakladı ama büyük tepki aldı. Dinleyiciler, Hürriyet Gazetesi’ne mektup gönderdi. Tabii, bu olay beni üzdü.

“Hayalin Gitmez”, isimli şarkınız da Ersan Erdura hitlerinden. Bu şarkı neyi anlatıyor?

Ersan Erdura: ‘Hayalin Gitmez’ yalnız başına yaşayan bir adamı anlatıyor, âşık olmuş bir insan ama sevdiğini göremiyor ve onun hayalini kuruyor. İnsan yalnız kaldığı zaman sevdiğini düşünüp onun hayalini kurarak mutlu olabilir, şarkı bunu anlatıyor.

Ve Eurovision şarkı yarışması... O yıllarda siz de elemelere katıldınız ama olmadı!

Ersan Erdura: Eurovision benim için çok önemliydi, Türkiye'yi temsil etmeyi çok istiyordum çünkü yurt dışında sesimi duyurma imkânı sunuyordu. Ama bende de inat işte. O yıl, 'Sinderella' adlı şarkı ile katılmışım, o şarkı seçilmedi. Onlar seçmeyince ben de "söylemiyorum" dedim. TRT o dönem bana, 'biz TRT olarak yorumcu seçiyoruz, bizim seçtiğimizi şarkıları bu yorumcular yorumlayacak ve onların içinden seçtiğimizi sanatçıyı yollayacağız' dedi, ama ben bunu kabul etmedim ve finallere katılmadım.

Bugün yapılan Eurovision Şarkı Yarışması Seçmeleri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Ersan Erdura: Yine TRT seçiyor bunları ve bence bugüne kadar tek başarılı olan Sertab Erener'dir. Seçimi müzisyenler yapmalı, bürokratlar değil.

Eurovision Şarkı Yarışması'na sizin döneminizin sanatçılarından birini çağırsalar, ne dersiniz? Ya da size gelseler?

Ersan Erdura: Neco'ya evet, derim, ben gitmek isterim ve başarılı olacağıma da inanıyorum. Ben de o sese, yoruma sahip bir insanım.

1984 yılında Türk Sanat müziği klasiklerinden "Beni Hatırla" adlı şarkıyı disko formatına çevirdini ve pop olarak yorumladı. Bu yapım nasıl doğdu? Tepki aldınız mı?

Ersan Erdura: “Beni Hatırla”nın disco düzenlemesi çok güzel oldu. Hikâyesi şöyle: O dönemlerde çok önemli prodüktörler vardı. Bunlardan biri Mehmet Şişmanoğlu. O, bu şarkının mimarıdır. Şarkıyı benim söylememi, o istedi. Ben de biliyorsun o zamana kadar Türk Sanat Müziği’ne dair bir şey yapmamışım. “Beni Hatırla” çok farklı ve güzel oldu. Ama TRT, ‘şarkı bizim normlarımıza

uymuyor’, diyerek şarkıyı yayınlamadı.

1984 yılından sonra Ersan Erdura müzikten biraz uzaklaştı gibi, neden?

Ersan Erdura: 80’ler artık arabeskin ortaya çıktığı bir dönemdi, pop müzikse azalıyordu. Bende o dönem yavaş yavaş kabuğuma çekildim. Bir barda gitarım elimde şarkı söylemeye başladım

Arabesk albüm teklifi geldi mi?

Ersan Erdura: Teklif geldi ama yapmadım. Gönül verme meselesi, benim gönlümde arabesk olmadı. Kalitesiz müzik, diyemem ama benim tarzım değil. Sevmediğim bir şeyi yapmak istemedim, yapsaydım da başarılı

olamazdım.

1984 yılı sonrası uzun bir süre tek başına sahne aldınız. O yıllar nasıl geçti?

Ersan Erdura: O yıllar barda çalışıyordum, beni çok mutlu ediyordu. Çünkü sevdiğim şarkıları söylüyordum, günde elli tane şarkı söylüyordum. Sahneye devam etmem çok önemli bir şeydi, ses kendini kaybetmedi, devamlılık oldu, sesimi çalıştırdım.

1994 yılında tekrar albüm yaptınız, müziğe 10 yıllık bir ara verdiniz. Sizce, bu süre uzun değil mi?

Ersan Erdura: Uzun bir süre albüm yapmadım, uzak kalınca küsüyorsun, artık etrafınızda ailenizden ve sevdiğiniz üç, beş tane arkadaşınızdan başka kimse kalmıyor. Müzikten uzak kaldığım dönemleri normal karşıladım, hazmettim, üzülmedim. Çünkü hırs, iyi bir şey, değil, insanı bitirir. Bu arada iyi bir vokal olduğumu bildiğim için plak dünyasından uzaklaşmak beni hiçbir zaman üzmedi.

1994 yılında bir şey size ‘dur’ dedi ve o ‘küsme’ dönemini sona erdirdiniz. “Çivi Gibi Çak” isimli şarkınızla çıkış yaptınız.

Ersan Erdura: Kızım Ayça şiirler yazmış, eşim dedi ki ‘Ayça’nın şiirleri var’. Kitabı elime aldım ve sözleri gitarla çalmaya başladım. Bu şarkı, kızıma aittir.

.....Ve yıllar sonra Ossi Müzik ve Hakan Eren, ‘En İyilerle

Ersan Erdura’ adını verdiği albümünüzü yayınladı

Ersan Erdura: O yıllarda yapılan şarkıların günümüze gelmesi neredeyse mucize. Neden biliyor musun? Makara bantlardan buraya geldi. Çok enteresan değişik versiyonlardan bu noktaya gelindi. Bunu Hakan Eren ve eşim hazırlamış, bana sürpriz yaptılar ve

iki cd’lik “en iyileriyle” adlı best of albümüm yayınlandı.

Zirveye çıkan bir sanatçı olarak eşinizin yolundan hiç ayrılmadınız. Bu, günümüz gençlerine örnek olarak gösterilecek bir durum.

Ersan Erdura: Neden biliyor musun, hayatta bir gerçek varsa o da aile. Ailemize sahip çıkalım, bunu hiçbir zaman ihmal etmeyin ve eşinize daima sevgi ile yaklaşın.

Son olarak Ersan Erdura'nın mesajı ne olabilir? Bugüne bakınca geçmişi nasıl yorumluyorsunuz?

Ersan Erdura: Her şeyin boş olduğunu anladım, sizin elinizde olan bir şey yok, yapımcıların elindesiniz. Elimde olsaydı, insanlara çok daha güzel şeyler vermeye çalışırdım. Zorluklar var ve her daim o zorluklarla mücadele etmemiz gerek.

HURŞİD YENİGÜN.

Müzik sektöründe 35 seneyi doldurdunuz mu?

Hurşid Yenigün: Albüm çıkarma olarak, 35 sene.

Çocukluktan beri sayarsak belki 50 sene.

Hurşid Yenigün: Belki, evet...

Bugüne kadar sektörde neyi öğrendiniz? Gençlere tavsiyeleriniz neler olacak?

Hurşid Yenigün: Müzik sektörü sektör olmayı başaramadı, olmadı. Ben de yıllardır bu işin içerisindeyim, tam anlamıyla sanayisini kuramadığını düşünüyorum. Telif haklarına hiçbir zaman önem verilmedi. Beste ve söz yazarları üretmez oldu yani karşılığını alamıyorlar. Karşılığı alınmayan bir işin de maalesef sonu pek fazla olmuyor.

Eğer, sektör oluşabilseydi yirmi yıldır çok özel üretimler yapan 'Hurşid Yenigün ve Grubu'nun telif konusunda ciddi avantajları olabilirdi değil mi?

Hurşid Yenigün: Elbette. Ben 'Pop Gırgırı'yi çıkarttım ertesi hafta piyasayı dolaştım ve on tane korsan kaset toplattım. Benim ismim yazıyor ama üzerinde benim kapağın orijinaliyle hiç ilgisi olmayan bir görüntü. Bu şimdi de

internet yoluyla ücretsiz şarkı indirme olarak yapılıyor. Siz üretiyorsunuz ama başkaları kazanıyor, sonuç itibarıyla bu işin geleceği olmuyor.

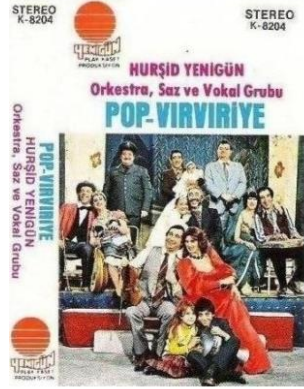
'Hurşid Yenigün ve Grubu' tam olarak kaç yıl devam etti?

Hurşid Yenigün: 1978’de başladı, aşağı yukarı 1997’ye kadar devam etti.

Sonrasında İngiliz Merkezli EMI şirketinde prodüktör olarak farklı bir göreve başladınız. İngiliz merkezli, küresel bir müzik şirketi.

Hurşid Yenigün: Şöyle söyleyeyim, artık Türkiye’deki bu işler biraz doymuş, piyasa da, satışlar da pek iyi değildi. Kendi şirketimi kapattım, o dönemde de kapanmasına sebep olan benim çalıştığım ‘Kent Müzik’ şirketi oldu. ‘Kent Müzik’ şirketi EMI tarafından yarı yarıya satın alındı. Sonra ben o şirkette prodüktörlük yapmaya başladım.

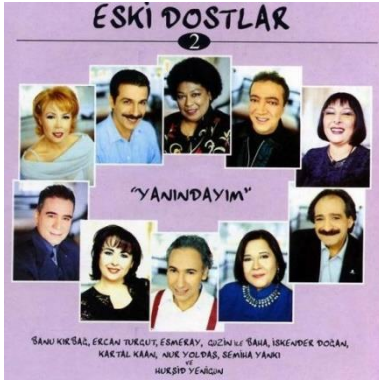
Bu şirketteki görevinizi tam olarak nasıl tanımlıyorsunuz?

Hurşid Yenigün: Orada ben ANR direktör göreviyle işe başladım, Türkçesi artist ve repertuar müdürü. Dört yıl süreyle 1996’dan 2000 yılına kadar bu görevle bulundum. Bu süreçte yerli prodüksiyonları üretmeye çalıştık. Piyasanın durumu çok kötüydü. Dijital sisteme geçildikten sonra CD kayıtları, CD’ler satmaz oldu, yatırımlar boşuna yapılıyor gibiydi. Dolayısıyla 2000 yılına geldiğimizde oraya son bir proje hazırladım. O proje de ‘Eski Dostlar’dır.

‘Hurşid Yenigün ve Grubu’ gitti, yerine ‘Eski Dostlar’ geldi diyebiliirmiyiz?

Hurşid Yenigün: ‘Eski Dostlar’ benim daha önceki, ŞAT Yapım döneminde çalıştığım, 45’lik plaklarının aranjmanlarını yaptığım, stüdyolarında bulunduğum arkadaşları yeniden bir araya getirme projemdi. Çünkü bu arkadaşlarımızın hepsi zamanında çok popülerdi ama son dönemde yoktular. Onları bir araya getirince birden farklı bir şey çıktı ortaya ve ‘Eski Dostlar’ patlama yaptı. Bütün arkadaşlar yeniden eski şöhretlerine kavuştular.

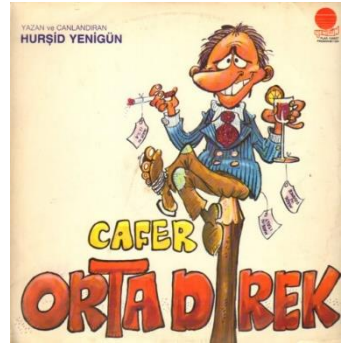
‘Eski Dostlar’ kimlerden oluşuyor?

Hürşid Yenigün: ‘Eski Dostlar’ dediğim gibi albümde yer alan, benim canım arkadaşlarım. Sayacak olursak: Atilla Atasoy, Baha Boduroğlu, daha doğrusu Güzin Baha ilk ismi. Melike Demirağ, Semiha Yankı, Nur Yoldaş, İskender Doğan, Ercan Turgut, Banu Kırbağ, Kartal Kaan. Atlamayalım arkadaşları,

benimle birlikte on iki arkadaş...

Onların en sevilen şarkılarını yeniden düzenlediniz.

Hürşid Yenigün: En sevilen şarkılarını, daha doğrusu hit olan şarkılarını yeniden düzenledim. Aradan en az 20-25 sene geçmiş. Sesler de biraz değişmiş, teknik değişti yani kayıt tekniği de değişti. Mümkün olduğunca orijinal, ilk yapıldığı aranjmanlara sadık kalarak ama yeni teknolojiyi kullanarak yeni okumalarla bu projeyi çıkarttık, hatta bir tane de bütün şarkıların içinde olduğu bir parça yaptık.

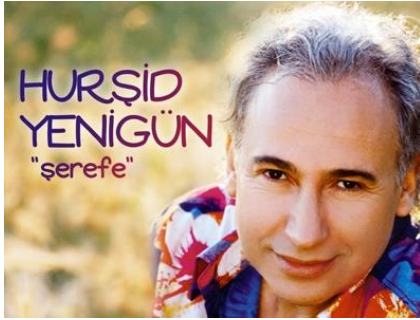
‘Eski Dostlar’ kaç yıl sürdü? O, 2000’li yıllar artık sıkıntılı yıllar değil miydi?

Hürşid Yenigün: Evet. ‘Eski Dostlar’ bir patlama yaptı. Bunu şöyle devam ettirdik. Zamanında yapmış olduğum pop fasıllar gibi,

unutulmayan aranjmanları oradaki benim playbacklerim üzerine 'Eski Dostlar' ile girip şarkıları yeniden okuduk.

Sonrasında ne yaptınız, biraz ortalıktan çekildiniz mi yoksa sektör sizi yordu mu?

Hurşid Yenigün: Hepsi var. Ben de yoruldu, sektör de yordu, yani ekonomik şartlar yordu ve biraz da artık bunca yılın getirdiği Hurşid Yenigün Grubu'ndan biraz da kendi şarkılarıma doğru dönmek istedim. Biraz da belki bunun için ara vermiş olduk. İşte bunun sonunda bugün elimizde bulunan albüme geldik.

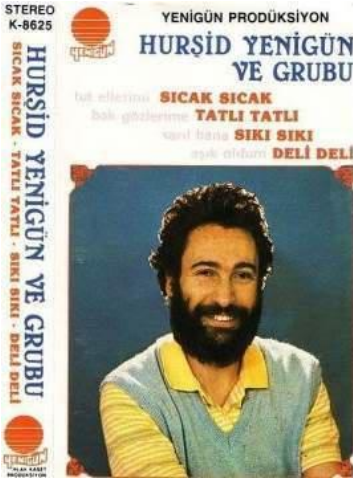

2012 yılında 'Şerefe' adlı albümü yayınladınız. Bugüne kadar Hurşid Yenigün'ün grup arkadaşlarıyla birlikte yapmış olduğu albümlerinin dışında bir solo albüm. Belki de gecikmiş bir şey. Böyle değerli bir müzisyenin solo albümünü yıllarca bekledik, kısmet bugüne

miymiş.

Hurşid Yenigün: Bazı şeyler vardır, insanın üstüne yapışır. Bu, 'Hurşid Yenigün ve Grubu' tarzı benim üstüme yapıştı. Çok da tuttu. Yapılmış, tutmuş olan bir şeyi birdenbire değiştirmek kolay olmuyor. Dolayısıyla bu grup, eğlence falan devam etti ama böyle de bir ara verme durumumuz olunca herkes soruyor niye bir şey yapmıyorsun, etmiyorsun? Yapıyoruz aslında da bunu çıkarmak da piyasaya sunmak da ayrı bir konu. Dolayısıyla bu ayrılık bugüne kadar geldi, diyelim.

Eğlenceyi seviyor musunuz yoksa rüzgâr böyle başladı böyle mi gitti diyorsunuz? Bütün şarkılarınızda müthiş bir renklilik, eğlence motivasyonu var. Geriye ve bugüne baktığınızda nasıl yorumluyorsunuz?

Hürşid Yenigün: Şöyle yorumluyorum; bizim toplumumuz çok hüznünlü, çok dertli ve sıkıntılı. Bu sıkıntıyı ne ile atacak? Yani ekonomik sıkıntısı, sosyal sıkıntısı var, bu ilk baştan beri benim hep biraz da prensibim olmuştur. Pop fasilla başladığım dönemde de zaten amacım eğlence unsurunu biraz öne çıkararak insanları ferahlatmaktı. Çünkü bunun karşısı biraz ağır arabeskle ağlatmak oluyor. Bizim toplum zaten ağlıyor. Her bakımdan ağlıyor: şarkısında ağlıyor, filminde ağlıyor, burada ağlıyor,

orada ağlıyor yani biraz da gülmek lazım. Hayata güler yüzle bakmak... Bütün albümlerimde bunu öne çıkarmışımıdır. Tabii, bunun içinde romantizm de var ama karamsarlığa düşmeden.

Biraz ‘Şerefe’yi konuşalım. Birkaç yıl önce ‘best of’ gibi bir albüm yaptınız.

Hürşid Yenigün: Üç sene önce ‘Hürşid Yenigün ve Grubu’ albümlerinden seçmece bir albümü ‘Unutulmayan Nostaljik Şarkılar’ adıyla çıkartmışım piyasaya; dediğiniz gibi hep eskilerden yani bir ‘best of’.

‘Şerefe’ Biraz daha özgü biraz daha kendinizi, iç dünyanızı yansıtan bir albüm oldu.

Hürşid Yenigün: Biraz daha kendimi yansıtan bir albüm. Burada yine bir eğlence anlayışı var, eğlence anlayışımı ben şöyle gördüm. İnsanlar bir araya geliyorlar, toplanıyorlar; toplandıklarında yemek yiyorlar, eğleniyorlar, içki içiyorlar, içmiyorlar diye bir şey yok. Bunu yansıtıyorum burada ve yani bir uluslararası terim olan ‘Şerefe’ terimini kullanıyorum. Burada her şey kutlanıyor; doğum günü,

nişan, mesela maç kazanılıyor kutlanıyor. Kutlanmayan bir şey yok. Ve kutlamanın karşılığı olarak “şerefe” diyoruz.

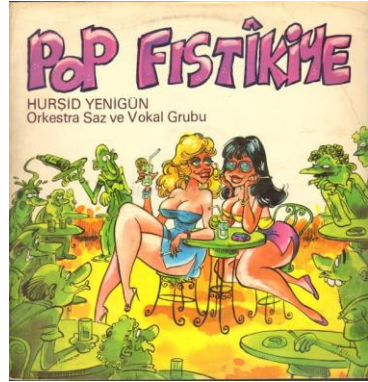
‘Hurşid Yenigün ve Grubu’ gitti, Hurşid Yenigün’ün kendisi kaldı. Bugünlerde neler yapıyorsunuz hissediyorsunuz?

Hurşid Yenigün: İznik’te yaşıyorum. İznik’te öğrencilerim var, gitar ve müzik dersi veriyorum. İşim olduğu zaman İstanbul’a geliyorum. İki müzisyen kızım İstanbul’da oturuyor.

Kızlarınız, babalarının ve dedelerinin işini yapıyorlar.

Hurşid Yenigün: Evet, müzik öğretmenliği yapıyorlar. Kızım Nil’in Yeşilyurt’ta müzik okulu var, diğer kızım Dicle de müzik öğretmenliği yapıyor.

Günümüz müziğine nasıl bakıyorsunuz? Bir röportajınızda söylediğiniz güzel bir cümle var, “Evinde bilgisayar olan müziği bilmeden müzisyen oldu” dediniz. Bu konuyu örnekleyebilir misiniz?

Hurşid Yenigün: Ben müziğin her türünü yaptım. Gece kulüplerinde başladım. Zamanında caz müziği, dans müziği, orkestra yönetmenliği yaptım, yani yapmadığım müzik türü kalmadı. Türkiye’de Türk Sanat Müziği’nin özel alaturka müziğin daha çok sevildiğine inanıyorum yani arabeski bir kenara koyuyorum ama benim sevmiş olduğum müzikal, makamsal ve ritim zenginliği açısından işte bu dinlemiş olduğunuz albümdeki tarzdır. Elbette, pop müziğini iyi yapanlar var hatta yeni muhteşem şarkıcılar da çıkıyor ama beste anlamında üretilen fazla bir şey yok.

Bunu yadırgıyor gibisiniz...

Hurşid Yenigün: Evet, bunu yadırgıyorum. Beste yapılamıyor, besteci çıkmıyor. İyi şarkıcı yani yorumcu çıkıyor ve bunu yarışmalarda görüyoruz.

Alaturka sevdalıları bir müzisyen olarak Türk Sanat Müziği'nin Türk Pop Müziği'nden biraz daha geride kaldığını söyleyebilir miyiz?

Hurşid Yenigün: Ben her müziğin iyisini savunuyorum alaturka da bunların içerisinde. Alaturka müziğindeki makamsal ve enstrüman zenginliğinin yani bize özgü enstrümanların mutlaka kullanılmasını istiyorum.

Metin Özülkü

Metin Özülkü müziğe nasıl başladı?

Metin Özülkü: Müzik aşkı aslında evde ağabeyimin mandoliniyle tanıştığım zaman başladı. Yaklaşık dört buçuk beş yaşlarındaymışım. Hayal meyal hatırlıyorum. Onu elime aldığımda gayet düzgün sesler çıkartınca babam tarafından kulağımın olduğu fark ediliyor. Babam çok ilgili bir insandı. Bu konulara çok meraklıydı. Hemen bir müzik hocasıyla beni tanıştırtıyor ve mandolin dersi alarak müzik yolculuğum başlamış oluyor. Yaklaşık bir sene sonra aynı hoca benim keman çalmamı öneriyor. Altı yaşında kemana başladım. Bir sene kadar da özel keman dersi aldıktan sonra hocam “bu çocuk artık konservatuar öğrencisi olabilir”, dedi. Yedi yaşındayken konservatuar sınavlarına girip kazandım. İstanbul Belediye Konservatuarı’nda keman eğitimi bölümünde eğitim aldım.

Müthiş bir hız. Bu programa katılan sanatçılar genellikle babalarından ve ailelerinden destek alamadıklarından yakınmışlardır. Siz tam aksine aile desteğini aldınız.

Metin Özülkü: Aynen öyle. Özellikle babam, tabii annemde. Allah rahmet eylesin, ikisi de büyük destek verdiler. Ki bundan kırk sene önce o tarz anne ve babaları bulmak bence daha zordu.

Küçükken bir 45’lik çıkarttınız. Nasıl oldu?

Metin Özülkü: Kadıköy’de oturuyordum. Evde şarkılar söylerdim. Tabii yaz günleri pencereler açık.Tesadüf Şenay Yurdatapan’da bizim mahallede oturuyor. Hergün belirli saatte bizim evin önünden geçerken benim sesimi duyuyor. İşte bir yandan konservatuar devam ediyor. Dikkatini çekiyor ve bir gün kapıyı çalıp benimle tanışmak istiyor. ‘Kim, bu ses?’ diye. O yolculuk öyle başladı ve sonra plak teklifi geldi.

Müthiş bir yolculuk...

Metin Özülkü: Evet ve hatta ilk olarak plak yapmak üzere ‘Senden Başkayı’ ben okudum. Fakat daha sonra Füsun Önal devreye girdi. O seslendirmek istedi. Tabii o zamanlar ben çocuğum, hiçbir şeyin farkında da değilim.

Kaç yaşındaydınız?

Metin Özülkü: 1971 veya 1972 senelerinde demek ki, dokuz yaşında falanım.

Çok güzel bir prodüktörlük örneği değil mi, kapıyı çalıp sizi keşfetmesi...

Metin Özülkü: Aynen öyle.

Günümüz prodüktörlerine biraz örnek olsun mu? Ne diyorsunuz?

Metin Özülkü: Günümüzde bu iş, tabii daha sanayi haline geldi. Ama o zamanlar daha sıcak işliyordu. Gördüğümüz gibi aynı mahallede oturmaktan kaynaklanan bir ilişki doğuyor. ‘Ana Kucağı’ adlı 45’liği yaptım. Arka yüzünde de ‘Kına Gecesi’ diye bir anonim türkü vardı. ‘Dün, Bugün, Yarın’ orkestrası seslendirdi. Piyanoda, Onno Tunç vardı. Bas gitarda Şenay Yurdatapan, flütte Attila Özdemiroğlu, davulda Veyssel Çadır gibi çok önemli ağabeyler, ustalar ve onlarla beraber iki kanallı sistemde işte hep beraber giriyorduk stüdyoya.

Hücum kayıt, yapıyordunuz.

Metin Özülkü: Hücum kayıt. Tabii, şimdiki gibi değil. Mesela parçayı ben çok güzel söylüyorum sonuna kadar gidiyoruz ama sonunda diyelim ki, davulcu ufak bir hata yapıyor veya herkes çok güzel çalıyor, ben bir yerde sözleri karıştırıyorum...

En baştan, en baştan, en baştan ama yine ona rağmen o sıcaklıkla iki saat içerisinde şarkı ortaya çıkıyordu. Şimdi bir şarkının düzenlenmesi, mixleri falan derken bazen günler, haftalar, aylar alıyor. Ama içindeki o sıcaklık da bence azalıyor, kayboluyor.

Kesinlikle öyle. Ve ilk 45'liği yaptınız. Sonra ne oldu?

Metin Özülkü: İnanılmaz büyük bir heyecan ve büyük bir konsantrasyon... Yani o plağın çıkmasıyla ilgili günleri hatırlıyorum. Günlerce bekledim, ne zaman çıkacak?, diye... Belki bir ay sürdü onun çıkması, bana on sene gibi geldi. O dönemde ben yine gazinolarda da matinelerde de özel izinlerle, valilikten, kaymakamlıklardan alınan izinlerle şarkı söylüyordum. İlk Saksonyalılar Gazinosu vardı. Bebek Belediye gibi. Aynı zamanda Erol Büyükburç hayranıydım. Ve onunla tanışmak için annemin, babamın başının etini yiyordum. Onlarda sağ olsunlar, çok uğraştılar ve beni Erol ağabeyle tanıştırdılar. Onunla tanışınca hayatımda bir sayfa açılmış oldu.

Metin Özülkü'nün ilk başlarda yorumculuğu biraz daha ön planda mıydı?

Metin Özülkü: Evet, şarkı söylüyordum, bir yandan da keman öğrencisiydim. Klasik Batı Müziği eğitimi alıyorduk. Bir yandan da popüler müzikle ilgiliydim.

Erol Büyükburç'la tanışıyorsunuz, sonrasında Edip Akbayram Orkestrası ve Orkestra yılları başlıyor.

Metin Özülkü: Orkestra yılları ve stüdyo denemeleri başlıyor. Erol ağabeyin o dönemki birçok albümünde stüdyoya girip çıkmaya başladım. Önceleri yine dokuz on yaşlarındayken mandolin çalışıyordum. Daha sonra gitara geçtim daha sonra bas gitar... Hem stüdyo tecrübesi kazanmaya başladım. Hem de sahnede bir fiil çalışmaya başladım. Bir yandan konservatuar devam ediyordu. Biryandan da normal eğitimim devam ediyordu ilkokul, ortaokul gibi.

Sonrasında da Marmara Üniversitesi 'Müzik' bölümü mezunu oldunuz.

Metin Özülkü: Evet.

Aynı zamanda müzik öğretmeni unvanı da aldınız.

Metin Özülkü: Evet.

Ama yapmadınız herhalde değil mi?

Metin Özülkü: Hiç yapamadım ama hocalık yaptım. Okulda birebir müzik öğretmenliği olmasa bile çeşitli projeler içerisinde hocalık zevkimi de yaşadım televizyon programları vesaire gibi şeylerde...

1982 yılında bir Longplay yaptınız. O longplay nasıl doğdu?

Metin Özülkü: O artık tam delikanlılık çağları. On sekiz yaş civarı ve tabii maddi imkânsızlıklarda var. Fakat ben bir yandan biriktirdiğim harçlıklarla longplay yani on şarkılık bir albüm yapmak istiyorum, bir yandan da çalışıyorum. Dediğim gibi Erol Büyükburç, Edip Akbayram gibi guruplarda para kazanıyordum. En azından harçlığımı çıkarıyordum. Onlardan biriktirdiğim paralarla stüdyo kiraladım. Bütün enstrümanları kendim çaldım. Önce davul çaldım. Sonra bas çaldım. Sonra gitarlarını, işte keyboardlarını falan... Çok kanallı sistem başlamıştı. Dört kanal veya sekiz kanallı tam hatırlamıyorum ve o plağı yaptım. 1982'de plak çıktı. Promosyon açısından çok fazla bir şey yapılamadı. Benim için inanılmaz bir tecrübe kazanmama sebep oldu. Çok da sıcak, samimi şarkıların olduğu bir albüm. Tamamen doğal, içten ne geldiyse o şekilde yapılmış...

80'lerde o dönem müzisyenleri için yarışmalar yapılıyordu. 'Güvercin', 'Altın Güvercin' sonra 'Beyaz Güvercin' sürekli adı değişen Eurovision finalleri. Siz de sanırım burada bayağı bir aktif oldunuz.

Metin Özülkü: Evet, hem Eurovision'un Türkiye finallerinde hemde 'Altın Güvercin' gibi yarışmalarda. Daha önceden lise yıllarında, Milliyet Gazetesi'nin yaptığı

liselerarası müzik yarışmaları gibi bütün platformlarda boy göstermeye çalıştım. Dediğim gibi bütün hayatım müzik olduğu için nerede müzik varsa altından ben çıkıyordum. Dolayısıyla da hepsinde de hem büyük keyif aldım hem de inanılmaz deneyimler yaşadığımı düşünüyorum.

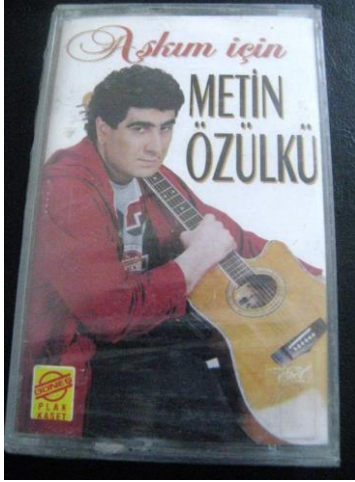
'Sen Daha Dur' adlı şarkı ile Altın Güvercin'de Birinci oldunuz

Metin Özülkü: Evet, 1991 yılında birlikte 'Altın Güvercin'de, o sene adı 'Beyaz Güvercin'di. Birincilik ödülü almıştık. O şarkı aslında Eda ile beraber ürettiğimiz bir şarkıdır. Hem söz, hem müzik anlamında. Eda'nın ilk çalışmalarından bir tanesi ve sahnede ilk seslendirdiği şarkıdır. Onunda sahne hayatı o şarkıyla başlamış oldu.

'Eurovision' dediniz. Katıldınız ama final kısmet olmadı.

Metin Özülkü: Evet.

Eurovision'la ilgili ne düşünüyorsunuz?

Metin Özülkü: Ben her zaman için Eurovision'da olmamız gerektiğini, bunun da sebebinin herhangi bir dış başarı veya popülariteden çok müziğe hizmet anlamında bu tarz yarışmaların olması gerektiğini düşünüyorum. O yüzden Eurovision'un Türkiye elemelerini daha çok önemsiyorum. Ben de defalarca katıldım. Türkiye elemeleri bir sürü isim kazandırdı. Bugün hâlâ önemli isimlerin birçoğu Eurovision yarışmalarında adını duyurmuştur. Bu açıdan önemsiyorum.

Eurovision'a tekrar katılır mısınız?

Metin Özülkü: Tabii ki, katılırım.

'Seninle Olmak Var Ya' şarkısı sizinle bütünleşen yüzlerce şarkıdan biri. Ama sanki bir adım daha öne çıktı

Metin Özülkü: Evet. Çünkü hâlâ gittiğimiz bütün konserlerde olsun, elime ne zaman gitarı alsam muhakkak bu şarkıyı söyletmeden bırakmıyorlar.

Bir hikâyesi vardır değil mi?

Metin Özülkü: Bir hikâyesi var tabii. Galiba 1991 yılıydı, Eda ile birlikte ortak dostumuzdu, Adnan Keleşoğlu adlı arkadaşımızı trafik kazasında kaybettik. Onun cenaze töreninden sonra bizim için inanılmaz yoğun duyguların yaşandığı bir gündü. O gece eve geldik. Hiç unutmuyorum halının üstünde böyle ben gitarı aldım, bağdaş kurdum. Böyle hem romantik hem

çok duygusal bir anımızdı. Arkadaşımızı hayal ederek ben işte böyle bir şeyler mırıldanarak daha doğrusu kendiliğinden geliştirdim.

Ozan misali patlama.

Metin Özülkü: Aynen, ozan gibi, aşıkamlar gibi, kendi kendine aktı. Bir iki emeğe daha girdi. Eda, bir iki yerine müdahale etti. Bazı yerlerini ben düzelttim. O gece ağlayarak bu şarkıyı söyledik. Ondan sonra ertesi gün bir

programımız vardı. İlk defa orada seslendirdim. Seyirci tarafından inanılmaz büyük bir reaksiyon aldı. Hiç bilinmemesine rağmen adam olacak şarkı kendini belli etmişti.

İlk yorumlamalar nasıl oldu?

Metin Özülkü: Bu şarkıyı Eda'nın bir albümünde yaptık. O zamanlar kaset oldukları için A yüzü B yüzü vardı ve B yüzünün dördüncü şarkısıydı. Şarkı, çok fazla Eda'nın yorumuyla öne çıkmamıştı. Daha sonra biz İzel'i bir gün dinlemeye gittik. Baktık bu şarkıyı söylüyor. 'Aaa, o şarkıyı sen nasıl keşfettin o albümde?', dedik. Birkaç gün sonra Yıldız Tilbe bizi bir yere davet etmişti, o dabu şarkıyı söylüyor. Meğer sektörün içerisinde bu şarkı yavaş yavaş adını duyurmaya başlamış. Ama insanlar tarafından bilinmiyordu. 1996 yılında bu şarkıyı albümüme koyduk. Şarkı orada patladı. Bir de buna klip çekmiştik. Bu şarkı durup durup patlıyor. Beş sene sonra falan Bayhan, bu şarkıyı bir yarışma programında söyledi.

Asıl patlama mı diyelim?

Metin Özülkü: Asıl patlama orada oldu. Bütün çoluk çocuk herkesin diline düştü şarkı.

Ne hissettiniz? Bayhan'ın kendine has bir yorumu vardı.

Metin Özülkü: Benim çok hoşuma gitti. Fakat insanlar tarafından bana şu soruldu: “Böyle olmasına çok üzıldün, çok bozuldun değil mi?”. Aslında bozulmadım. Çünkü müzik herkes tarafından özgürce kullanılabilmesi, özgürce tüketilebilmesi ve üretilirken de özgürce üretilebilmesi. Dolayısıyla da bu benim hoşuma giden bir durumdur.

90’larda prodüktörlüğe başladınız

Metin Özülkü: 90’lı yıllarda Düet Müzik’i kurdum ama prodüktörlük yapmadım. Çünkü başımızı kaşıyacak vakit yoktu. Devamlı üretiyorduk. Yılda on iki kadar albüm yapıyorduk ki, bu yüz yirmışarkı falan yapar, on şarkıdan hesaplırsak. Dolayısıyla aranjörlük ve müzik direktörlüğü daha yoğun geçti.

Müzik prodüktörlüğü yaptınız ama yapımcılıkla ilgili bir adım atmak mı istemediniz, yoksa ben orada kalayım mı, dediniz?

Metin Özülkü: Ben orada kalmak istedim. Benim için o yaşlar parayla pulla uğraşacak yaşlar değildi.

Yedi yüzün üstünde besteniz var değil mi?

Metin Özülkü: Evet, sekiz yüz civarında falan.

90’lı yıllarda ardı ardına besteler geliyor

Metin Özülkü: Evet, hem de çok. İçinde bunun fabrikasyon yapılan şeyler de var. İtiraf etmek lazım. Tabii ki, içinde çok sevdiğim nitelikli şarkılar var. Ama hakikatten ‘çerez’ diyebileceğim şarkılarda var. Çünkü bunlar karşılıklı bir diyalog sonucunda oluşan şeyler. Beklentilerle ilgili. O dönem yaptığım şarkılar söyleniyor, beğeniliyor ve bu yüzden sizden talep üstüne talep geliyor. Bu talepleri karşılamak zorunda kalıyorsunuz. Hem insanları kıramıyorsunuz hem ekonomik nedenleri var. O yüzden mesela ‘Hey George Versene Borç’ diye bir şarkım da var. Kült olmuş bir şarkıdır. Ama bu şarkı benim dediğim zaman, herkesin yüzünde naif bir tebessüm oluşuyor. Mesela Ajda Pekkan’ın söylediği ‘Oyalama Beni’ vardır. O şarkının o dönemde daha çok ses getirmesi lazımdı. Gel gör ki yaptığımız şey yine de uzun vadeliymiş ki, 2010 yılında remiksi

patladı. Demek ki, 1990 yılında da en azından on beş sene ilerisini görebilecek bir şarkıymış. Çünkü bazı şarkılar hakikatten yapıldığı günde kalıyor, ilerleyemiyor. O yüzden de uzun vadeli şarkılar her zaman daha çok mutlu eder. 'Eğlen Güzelim' de öyle bir şarkıdır. 'Kuşlar' da öyledir.

'Eğlen Güzelim' şarkısının bir hikâyesi var mı?

Metin Özülkü: A bölümündeki sözler Eda'ya aittir, müziği benim. Bir gün eve geç gelmiştim, stüdyodan geç döndüm. Bunu sahnede de anlatıyorum insanlar bayılıyorlar. Eda, bir hisşimla karşıladı beni.

Beklerken bu sözleri yazmış, sinirlenmiş. Direkt kâğıdı suratıma uzattı, gitti, yattı. Sabaha kadar nasıl kendimi affettiririm. Gitarı aldım elime bunu besteledim. Sabah da bir çay demledim, kahvaltı hazırladım. Eda'yı o şekilde uyandırdım. Şarkıyı söyledim. Kahvaltıyı yatağa götürdüm böyle. Hakikatten bizim için de hoş bir anı, çok güzel bir şarkı çıkmış oldu.

90'ların müzik dünyası için neler söyleyebilirsiniz?

Metin Özülkü: Bunu değerlendirmek çok zor. Çünkü herkes olaylara kendi penceresinden bakıyor ama mümkün olduğu kadar empati yapmaya çalışıyorum. Hareketli ve sinerjinin çok olduğu bir dönem. İnsanların albüm aldığı bir dönem, bu çok önemli. Biz ilk defa Hakan Peker'in 'Bir Efsane' albümünü yaptık ve orada bunun yavaş yavaş böyle olduğunu görmüştük. O sırada Arşın Nur Yengi'nin 'Seni Aldattım', Yonca Evcimik falan arka arkaya hepsi birden ortaya çıktı. 2000'lere kadar da herkes bundan ekmek yedi. Şimdi de birtakım şeyler yapılıyor ama o sıcaklıkta gelmiyor.

Gelelim 2000'li yıllara. Üretmeye devam ettiniz ama solist kimliğiniz biraz geri planda mı kaldı?

Metin Özülkü: Solist kimliği hep ikinci plandaydı bizim için, yani biz hep şarkıyı yapıyorduk. Sadece şarkılarımızı bizim sesimizden de insanlar dinledikleri zaman nasıl bir tepki ile karşılaşacağınız onu ölçmek adına albümler yapıyorduk.

2005 yılında ‘Hayat Başladı’ albümünüzde müthiş bir hit ‘Unutulmuş muydum?’ vardı. Orada muazzam bir yorumculuk var...

Metin Özülkü: ‘Unutulmuş muydum?’ çok önemli bir şarkı. Tem yolunda çıkmış bir şarkıdır, bir kısmı işten dönerken, başka bir kısmı üç gün sonra, tekrar başka bir kısmı derken bütün hepsini tamamlayıp arabanın dışında ilk defa Eda’ya bitmiş olarak seslendirdim. Bayıldı, birkaç arkadaşımızın daha fikirlerini aldım. Daha sonra da şarkıyı yaptığım zaman İclal Aydın yanımdaydı. Şarkıyı dinledi, “girişine biraz önce dinlerken şöyle bir şey yazdım”, dedi. O da inanılmaz yetenekli ve anında yazıyor, çiziyor. “Bunu başına koyalım” dedik, sonra da onunla beraber klip çektik. Bu şarkı, o dönemde çok sevilirdi. Önemli şarkılarımdan bir tanesidir.

Şarkı sizinle bütünleşti. Bu besteyi sizden almak isteyen oldu mu?

Metin Özülkü: Şarkının Aşkın Nur Yengi ile ilgili bir anısı var. 2005 yılında Aşkın, benden bir şarkı rica etti. Bende ‘Unutulmuş muydum?’ şarkısının demosu vardı.

Aşkın’ı çağırdım burada üstüne söyledi. Sonra cd’ye çekip Aşkın’a verdim. Bir ay sonra Aşkın dedi ki “Metin, güzel şarkı ama benim sesime gitmedi bu şarkı, olmadı”, “canın sağ olsun, başka bir şarkı yaparız”, dedim. Dolayısıyla bu şarkıyı ben kendi albümüne koydum. Aradan bir sene geçti, bu şarkı benden duyuldu. Aşkın’la bir yerde karşılaştık ve dedi ki “elinde böyle güzel bir şarkı varmış, niye bana dinletmedin” dedim ki “sana verdiğim şarkıydı”. “Ben çok

güzel söylerim onu” dedi. ‘Özülkü’ Proje adında ‘Bizim Şarkılar’ diye bir projemiz var. Aşkın bu şarkıyı şimdi söyledi. Ve nasıl güzel söyledi, inanılmaz, yani çok yakıştı sesine de. Önümüzdeki aylarda o albüm piyasadaki yerini alacak. Aşkın’dan dinleyeceğiz.

‘Kuşlar’ yine çok ses getiren şarkılarınızdan biri.

Metin Özülkü: Edip Akbayram ile ben 16 yaşındayken ‘Dostlar’ grubunda dört yıllık ortak bir çalışma dönemi geçirmiştik. Dolayısıyla Edip ağabeyi çok yakından tanıyorum. O da işte benden “Metin var mı, güzel şarkı benim albümüme koymak için” dediğinde ortada yoktu daha bu şarkı ve Edip ağabeyi düşünerek, onun sesini hayal ederek, onun dünyaya bakış açısını düşünerek, bu şarkıyı ortaya çıkardım. Tabii ki, Eda ile bizim duygularımızdan çıktı ama Edip ağabeyin bu şarkının olmasında çok büyük etkisi var bence, en azından bizi yönlendirmiş oldu. Klibini ilk seyrettiğim zaman televizyonda inanın olduğum yerde kaldım. İnsan yaptığı şarkılardan etkilenir ama kliple ve Edip ağabeyin sesiyle birlikte bu şarkıyı duyduğum zaman dedim ki, “ben dünyanın en şanslı insanlarından bir tanesiyim, çok güzel bir iş yapıyorum” diye çok heyecanlandığım bir gündür. O şarkıyı daha sonra kendi albümümde de seslendirdim. Dediğim gibi yedi, sekiz şarkı benim için özeldir o şarkılardan biri de ‘Kuşlar’dır.

Şarkıları Eda Özülkü ile birlikte mi üretiyorsunuz?

Metin Özülkü: İlk yıllarda Aysel Gürel’le buradan rahmetle anıyorum kedisini onunla çok çalıştım. Örneğin onunla ‘Camdan cama’, ‘Şekerim’ gibi birçok şarkı yaptık. Eda ile evlendikten sonra Eda’da baştan söz yazarlığı merakı yoktu. Fakat körle yatan şaşı kalkar gibi, o da bu işe merak sardı

meğer içinde böyle bir dürtü varmış. Dolayısıyla şimdi artık öyle bir hale geldik ki, ben bir şey yaptığım zaman onun fikrini almadan bitmiş saymıyorum.

Nil Burak

Müzik ne zaman girdi hayatınıza?

Nil Burak:1975 yılına kadar, Kıbrıs'ın ardından İngiltere'de bulunmuştum, tatil için İstanbul'a gelmiştim. Kaldığım otelde resepsiyonda çalışan sevgili Lale Oraloğlu'nun oğlu, Akın Oraloğlu ile tanıştım. Ve onlarda beni, o gece 'Playboy' adlı gece kulübüne davet ettiler. İstanbul'daki o dönemde çok önemli bir gece kulübüydü. Bütün arkadaşlar, grup halinde oraya gitmiştik. Benim müzik hayatım orada başladı diyebilirim

Oraya gittiniz, sonra?

Nil Burak: O gece orada Sadri Alışık'da vardı, Program bittikten sonra, Sadri ağabeyi o zamanın meşhur tiplemesi 'Turist Ömer'i, sahnede yaptı. Sonra bana geldi, elimden tuttu ve beni sahneye kaldırdı. Meğer iddiaya girmişler, "ben o kızı sahneye alacağım" diye. Neyse sahneye aldı ve Sadri ağabey, "ismin ne?" diye, sordu. "Nihal" dedim. "Nerden geldin, kimsin?" dedi. Utancımдан ve heyecanımdan "turistim" demiştim. "Tatile geldim" bile diyemedim. Arkada da 'Yalçın Ateş Orkestrası' vardı. "Bize bir şey anlat" dedi. Ben de "fıkra bilmem, efendim" dedim. "O zaman bir şarkı söyle" dedi. "Peki" dedim, daha ilk anda mikrofonu elime verdi. "Ne söyleyeceksin?" dediler, ben de "something" dedim. Yalçın Ateş hangi tondan dedi. Ben de ton falan bilmiyorum ki. Onlar bir şeyden girdiler. Ben şarkıya giremedim, "bu değil" dedim. "O zaman, siz girin" dediler. 'Something in the way', burada "ram ta ra ram ta" diye girmesi gerekiyor. Bir anda panik halinde girdiler.Tabii, tahmin etmediler. O akşam bana 7-8 tane şarkı söylediler. Oranın sahibi, bana iş teklifinde bulundu. Hani var ya körün istediği bir göz Allah vermiş, iki göz. Ben de kabul ettim. "Sen hiç merak etme, biz sana

burada ev de buluruz, terzi de buluruz” dediler. İşte ses mecmuasında hemen, röportajlar falan. Zeki Bey de bizim orada oturuyordu.

Adınızı Zeki Müren koymuş

Nil Burak: Daha sonra “Zeki Müren seni görmek istiyor” dediler. Geldim, tabii onun karşısında elim ayağım titriyor. “Otur evladım, ismin ne?”, dedi. “Nihal efendim”, dedim. “Peki, en çok hangi soyadı seviyorsun”, dedi. “Burak”, dedim. “Ama Nihal Burak olmaz, gel biz bunu Nil Burak yapalım”, dedi. Ve ismim, Nil Burak oldu.

Hayatınızın dönüm noktasıymış o gece

Nil Burak: Gerçekten öyle oldu ama ben de çok çalıştım. Atilla Özdemiroğlu da oradaydı. Daha sonra hemen beni Şat Yapım'a götürdüler.

“Yalnızım ben” yıllar sonra ‘İssız Adam’ ile birlikte tekrar gündeme geldi. Ne hissettiniz?

Nil Burak: Beni aradılar ve “kullanabilir miyiz?” diye izin istediler. Hiç unutmam ben başta ‘İssız Adam’ değil ‘İssız Ada’ anladım. Sonra kullandılar ve doğrusu hiçbir filmle, müziklerin, bu kadar bir tencere kapak gibi birbirini tamamlayacağını düşünmemiştim. Filmi izledikten sonra gerçekten herkes benim gibi çok beğendi. Bu film aslında yeniden, bizim klasikleşmiş şarkılarımızın, gençler tarafından dinlenmesine neden olmuştur. Ve onun için de Çağan Irmak’a buradan çok çok teşekkür ediyorum. Zaten beni arayan da Çağan Irmak’tı. Hatta ben, “ Başka şarkılarımı kullanmak ister misin, istersen göndereyim” demiştim. O da bana “Nil Hanım sizin bende bütün şarkılarınız var” deyince çok hoşuma gitmişti.

1983 yılında Şili’de yapılan bir yarışmada özel ödül aldınız.

Nil Burak: Evet.

Hangi şarkıyı seslendirmiştiniz hatırlıyor musunuz?

Nil Burak: ‘Oryantal’.

‘Oryantal’ ve Şili bayağı uzak.

Nil Burak: Şili’ye ilk gittiğimiz de beni görünce şaşırdılar. Dediler ki siz Türk müsünüz?

Türkiye’yi temsil için mi geldiniz? “Hem Türk’üz hem Türkiye’yi temsilen geldik” dedik.

O zamanlar algı farklı.

Nil Burak: Algı çok farklı ve bir de hiç benzetmediler, şöyle bir şey var o zaman işte İran, Irak Suriye gibi Arap ülkelerinden kaçanlar Güney Amerika’da Şili’ye yerleşmişler ve kendilerini el Türko ilan etmişler ve bütün Türkleri de öyle zannediyorlar.

Kötü bir imaj var.

Nil Burak: Tabii ya kötü bir imaj vardı. Hatta bana “evli misiniz, evliyseniz kocanızın kaç karısı var?” diye bile sormuşlardı.

Eurovision Türkiye elemelerine de katıldınız ama olmadı

Nil Burak: Hakkımı yemişlerdi bunu da daha sonra yazdılar.

1985 yılında mı?

Nil Burak: 1985 tabii ki, çünkü ben birinciydim. ‘Güneş bir kere doğdu’ da birinciydim, 21 puanla sadece ben almıştım. MFÖ ise üçüncü durumdaydı

Nasıl oldu?

Nil Burak: O zamanki jüri öyle karar verdi, daha sonra günah çıkardılar ama olaya bakın ki ben aynı şarkıyla Akdeniz Şarkı Yarışması’nda Palermo Müzik Festivali’nde İtalya’da birinci oldum.

Yani TRT, MFÖ’yü yollamak istedi.

Nil Burak: Evet, TRT, MFÖ’yü yollamak istedi ve onu yolladı. Şimdi o kadar önemsemiyorum ama o zaman çok önemsemiştim, çok üzülmuştum, “hakımı yediler” diye.

Bir tepkiniz oldu mu?

Nil Burak: Ben çok dobra bir insanım, açık açık söylemiştim hepsinin yüzüne karşı hatta aynı gece söyledim.

Ne söylediler?

Nil Burak: Hiçbir şey söyleyemediler.

1980 yılında büyük bir hit çıkarttınız ‘Boşvere Boşvere’. Bu şarkı size nasıl geldi?

Nil Burak: Ülkü’nün evindeydik, şarkı seçimi yapıyorduk. Selami de geldi ve hatta pantolonun kemerine vurarak ritim tutmuştu, “Boşvere

boşvere ne hale geldik?” diye. Ve orada okumuştı, çok güzel bir şarkı ama “çok alaturka dedim” o zaman daha batıya meyilliyiz ya. Türk Pop Müziği ve bir de TRT normlarına göre çok fazla. Ülkü Aker’in ısrarı ile okudum.

Bir süre müzikten uzakta kaldınız. Evlilik vesaire derken, çok mu âşık olup gittiniz yoksa yorulduğunuz için mi gittiniz?

Nil Burak: Hayır, oğlum küçüktü ve annem bakıyordu, Kıbrıs'ta yaşıyorlardı, ben de çok yoğun bir çalışma içindeydim, eski eşim de Kıbrıs'da çalışıyordu. Orada bir gazinonun müdürüydü ve bir tercih yapmam gerekirdi. Müzikten on sene kadar uzak kaldım. Butik bir otelim var, orada iş kadınlığına soyundum.

Bugün baktığınızda yine yapar mıydınız?

Nil Burak: Ailem için tabii ki yapardım.

Ve, on bir yıl sonra geri döndünüz...

Nil Burak: 1998.

1998'de yayınlanan Akdeniz Rüzgârı adlı albümü yayınladınız

Nil Burak: Evet ama promosyon yapamadım, çünkü İstanbul'da değildim ama ondan sonra 2008 yılında "otuz iki yılda otuz iki şarkı yapalım" dedik ve bir cd çıkardık. O albümde 1975 ile 1985 yılları arasında olan şarkılarımı derledik.

Günümüzün sanatçıları bir ekstrada 20 - 30 bin lira para alıyorlar. Sizler, o dönemde bu kadar büyük paralar almadınız değil mi?

Nil Burak: Hayır, bizimkiler daha halka yakın fiyatlardı, bu yüzden herkes gazinoya gidebiliyordu şimdi çok büyük paralar kazanıyorlar ve maalesef hakkı olmayan da kazanıyor.

Bugünün starlarına öneriniz nedir?

Nil Burak: Gençler hiç havaya girmesinler, tabii ki biz birilerinden sonra geldik, bizden sonra da birileri mutlaka gelecektir, iyiler kalacaktır, kötüler unutulacaktır, çünkü günümüzde biliyorsunuz “bu şarkı yaza damgasını vurdu” diyorlar ama bir bakıyorsunuz ki eylül ayında hiç kimse o şarkıyı hatırlamıyor ve silinip gidiyorlar. “Klâsikleşme” böyle bir şey yani yıllar da geçse o şarkılarınız hatırlanıp çalınıyorsa veya sizinle birlikte söyleyenler varsa bu çok güzel bir şey.

Salim DüNDAR

1951 yılına kadar gitsek ve ‘Deniz Kuvvetleri’ndeki bandoyu sorsam. Salim DüNDAR'ın müziğe başladığı yıllara gidelim mi?

Salim DüNDAR: Evet, yıl 1951 Kasımpaşa'da Deniz Astsubay hazırlama ortaokulunda okurken hafta sonu evci olarak çıkıyorduk. Bir cumartesi günü izne çıktık. Karşımızda da alay vardı. Bahriye askerlerinin eğitim yaptığı alan o zaman daha henüz İskenderun yoktu. Bir baktım bir muhafız bölüğü var. Dahası önünde de bando hazır tören kıyafetleriyle baktım ilgimi çekti. Demek ki, bunlar yaşanacakmış.

O zaman Deniz Kuvvetlerinde öğrenci miydiniz?

Salim DüNDAR: Öğrenciydim.

Aklınızda müzik yoktu değil mi?

Salim DüNDAR: Gölcük doğumluyum. Bahriyenin içinde büyüdüm. Gölcük'te deniz fabrikalarında, tüm ilkokul hayatımda beş yıl boyunca gazete sattım. Donanmanın içinde yalınayak koltuk altımda gazeteler...

Bütün donanmada Yavuz Gemisi'nde, Onaran'da, Adatepe'de, Sultanhisar Erkin yatak gemisi fabrikalarının içinde gazete satıyordum. Donanmanın içinde büyüdüm.

Salim DüNDAR müziği askeri bandolar sayesinde sevdi diyebilirmiyiz

Salim DüNDAR: Tabii, yani orada bando kumandanı, “hazır ol, rahat ileri marş” dedi, bando çalmaya başladı. Bende onlarla takıldım.

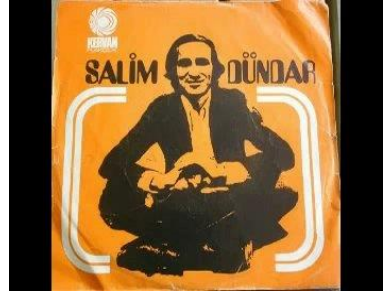
Baktım Şişhaneden Beyoğlu'na doğru çıkıyorlar. Kısa müddet sonra bandoda marş bitti. Şef kesince davul ve zil eşliğinde trampet İngiliz ritimleri çalmaya başladı ama ne çalış... Muhteşem bir teknik harika bir ritimdi o güne kadar hiç duymamıştım. Tabii, büyülendim. Bir ara baktım

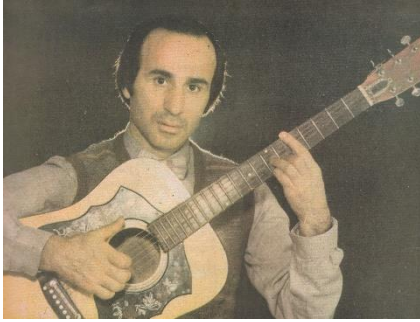
Beyoğlu'ndayım. Yine hiçbir şey hatırlamıyorum “kita dur” dedi, bir baktım Beşiktaş'ta Barbaros Anıtı önündeyim. Kasımpaşa'dan oraya kadar yürümüşüm, törenden sonra onlarla tekrar Kasımpaşa'ya döndüm. Ben hep davulcu ve trampetçinin yanlarında hizalarında yürüyordum. Onların ilgilerini çekmişim.

Kısa bir müddet sonra bandoda çalmaya başladım zaten sonra bando kumandanı “bizimle vazifeye çıkar mısınız?” dedi. Donanma tarihinde böyle bir şey olduğunu sanmıyorum. Astsubay birinci sınıfta okurken bandoda beraber çalmaya başladım.

Sadece müzisyenlik vardı. Aileniz kızdı mı? O zamanlar ‘şöhret olacağız’ diye, hayal ve heves var mıydı?

Salim DüNDAR: Hiç yoktu. Ben nasıl iyi bir davulcu olabilirim, diye düşünüyordum. Zaten 1956 yılında müzik yüzünden bahriyeden ayrıldım.

Sahneye mi çıkmak istediniz, nasıl oldu?

Salim Dündar: Kumandan bir gün çağırdı beni artık astsubay çavuş çıkacağız. Okulu bitirdik donanmaya da çıktık. Yanımda bir arkadaş daha vardı. Kendimi attırmak için elimden gelen her şeyi yapıyordum. Tabii, onlar beni sevdikleri için idare

ediyorlardı. Bende neredeyse artık vazgeçmiştim. Astsubay beni çağırdı, “okul kumandanı seni çağırıyor” dedi. “Oğlum, artık astsubay çavuş çıkıyorsun. Bugüne kadar seni hep idare etmişler. Dosyan kabarmış ama göndermemişler yoksa şimdiye kadar çoktan terhis olman lazımdı. Ama sana tavsiyem, senin kolunda altın bir bilezik var sen sivil hayatında çok başarılı olacaksın buna inanıyorum ne diyorsun?” dedi. İstersen kal, istersen ayrıl. Böyle bir teklif gelince bocaladım, kolay değil 5 yıl bu kisve altında. Hakikatle yüz yüze gelince bir şok geçirdim. O kadar istememe rağmen bir anda toparlandım. “Terhis evraklarımı gönderirseniz çok mutlu olurum” dedim.

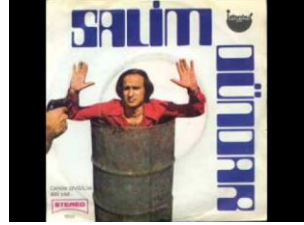
Bu seçim müzik yapmak için miydi?

Salim Dündar: Evet, “peki oğlum, sana başarılar diliyorum” dedi. Yanımdaki arkadaşla dönüp “sen ne

diyorsun” dedi. O, benden daha hevesliydi. Beni hep o tetikliyordu. İşte burası sıkıntılıdır bilmem nedir. Komutan “bak, sana tavsiyem otur oturduğun yerde sen leblebi bile satamazsın” dedi. Bir baktım başı önünde cevap bile yok. O bahriyede kaldı, ben ayrıldım.

Ayrıldınız ve solistlik mi başladı?

Salim DüNDAR: Hayır, davul çalıyordum. Ama bu arada yavaş yavaş İngilizce parçalar söylemeye başladım. Okulda İngilizcem de iyiydi. Ancak şarkıcı olmam 1964 yılındadır.

Salim DüNDAR, İngilizce şarkılar söylüyor ve İstanbul Plak'tan yayınlanan 45'likle müziğe 'merhaba' diyor. Müziğe 'merhaba' dedikten sonra 'Kalbimi Kim Çalıyor?' adlı şarkıyla büyük bir popülerite yakalıyor. Bu şarkının hikâyesini anlatabilir misiniz?

Salim DüNDAR:1972 yılında ilk albümden sonra 'Altın Mikrofon' yarışmasına girdim. Öyle bir niyetim yoktu zaten tanınan bir sanatçıyım. Gece kulüplerinde zirvede çalışıyordum. Ama gel gör ki, askerlik arkadaşım Nuray Demirci tutturdu, dedi ki "böyle böyle Salim, inat edip duruyorsun, bir türlü Türkçe söylemiyorsun. Artık herkes Türkçe söylüyor, şu inadından vazgeç sen de! Gel, şu yarışmaya gir" dedi. "Benim ne işim var, Nuray? Ben zaten isimim" dedim. "Ayak direyip duruyorsun dolayısıyla hafif müziğe geçmiş olursun. Çünkü ilk üçe girene İstanbul Plak albüm yapacak" dedi. Beste arayışına girdik, en sonunda işte 'Bir Dost Bulamadım' adlı şarkıda karar kıldık.

'Kalbimi Kim Çalıyor' ile yakaladığınız başarı sahne performansınızı nasıl etkiledi?

Salim DüNDAR: ‘Kalbimi Kim Çalıyor’ hafif müzik tarzında, ‘Bir Dost Bulamadım’ diğer yüzü öyle garip hicaz makamında. Bütün Türk Sanat Müziği solistleri kadın ve erkek sanatçıları repertuarlarına aldı. Ben ilk otelde çalışıyordum yaz günüydü, beş çayı vardı otele gidiyordum. Bir kadın sesi “Salim” diye sesleniyor. Döndüm baktım,

Müzeyyen hanım Gönül Yazar’la birlikte yanlarında üçüncü bir şahıs yok, balık yiyorlar. Akşamüstüydü “Salim, gel oğlum” dedi. “Sen nasıl bir şarkı yapmışsın, Antalya’daydım Zeki Müren de orada havuza girip çıkıyor, senin yaptığın müziği söyleyip duruyor, söylemediği zaman ıslıkla terennüm ediyor” dedi. Bu tabiri hiç unutmuyorum ‘terennüm’. “Haberin olsun, repertuarına aldı. Ankara’da Göl Gazinosu’nda söyleyecek” dedi. Olaylar böyle çorap söküğü gibi geldi.

1974 yılından bir büyük hit daha geliyor. ‘Sen Mevsimler Gibisin’. Selami Şahin’i müzik dünyasına kazandıran ve ilk büyük ödülünü getiren beste.

Salim DüNDAR: O şarkı, yılın şarkısı seçildi. Ödül almıştı, tesadüf benimle tanıştı. 60’lı yılların sonunda bir gece kulübünde çalışıyorduk.

Birlikte mi çalışıyordunuz, o da mı çalışıyordu?

Salim DüNDAR: Selami Şahin, diye kimse yoktu ki, o zaman bir vatandaştı. Uzun süren bir suskunluk devresine girmiş, Unkapanı’nda falan takılıyor. Çalıştığım gece kulübünün tuvaletinde tanıştık.

Nasıl tanıştınız?

Salim DüNDAR: Ben programa çıkacaktım, sahne almama dakikalar vardı. Benden önceki solist arkadaşım sahnede idi. Benim de o zaman saçlarım uzun omuzlarımda, “son bir kez aynaya bakayım” dedim. Bir baktım üç kişi bir genci köşeye sıkıştırmış dövmeek üzereler böyle bir fotoğraf. Bende böyle şeye hiç gelemem yapımda var. Tipleri de tanıyorum. Piyasada biraz yaramaz tiplerdi.

Eski ağabeylerimizden birinin adamları. “Yapmayın, etmeyin” dedim. “Sen karışma ağabey” dediler. “Ayıp” dedim yakışmaz, sizden küçük dedim. “Peki” dediler, sözümü dinlediler. Küçük delikanlı yanıma

yaklaştı. “Merhaba ağabey”, dedi “merhaba”, dedim. “Benim adım Selami Şahin”, dedi. “Ne iş yaparsın?” dedim, “Ağabey, ben aslında prestijliyim”, dedi. Bu tanışma bizim her günlük yaşam alanımıza geçti. Her gün hiç yanımdan ayrılmadı, nerede çalışırsam benimle geliyordu. Derken bunda bir heves başladı. Yeni besteler üretmeye başladı. ‘Sen Mevsimler Gibisin’ de onlardan biriydi.

O şarkıyla müthiş bir başarı yakaladı, ilk ödül alan bestesi oldu. Siz Selami Şahini oradaki babalardan değil, tüm babalardan kurtarıp bir şöhret olmasının yolunu da açtınız.

Salim DüNDAR: Bir tesadüftü. Geçen yıl ‘Altın Kelebek Ödülleri’nde beraberdik. O da ödül aldı, bende ödül aldım. Bunu orada da dile getirdik.

‘Sen Mevsimler Gibisin’ ve ‘Kadersiz’ adlı şarkılar, 1974 yılında ‘Bir Numara Plak’tan yayınlanıyor. Bu şarkının patlayacağını tahmin ettiniz mi?

Salim DüNDAR: Selami, o zaman şarkıcı değildi ki, solistlikte bir iddiası yoktu. Oda benimle başladı. Yolda yürürken bile beste yapıyordu. Bütün millet bize “deli midir?” diye, bakıyordu. O şarkı söylüyor, ben ritim tutuyordum. Derken solistliğe başladı. Benimde yardımlarım oldu, sahnede nasıl durulur gibi... Belli bir zaman sonra aynı evde kalmaya başladık.

Bugün aranan dostlukları sizler zamanında çok güzel yaşamışsınız. Bununla ilgili bir anınız var mı? Bu şarkı patladıktan sonraki duygunuz ne oldu?

Salim DüNDAR: Birlikte olduğum bir bayan arkadaşım vardı. Yedi yıllık bir ilişkinin sonra erdiği dönemdi. Tam da plağa gireceğim bir gün eve geldi, barışmıştık. Bu parçayı ben daha çalışıyordum. Evde altyapısı var, söylemeye başladım. Bir baktım gözlerinden yaşlar sicim gibi süzölmeye başladı. O an aklıma geldi. Dedim ki, bu şarkı tutacak.

1976 yılında Anadolu Türküsü adlı 45’lik ‘Aynalar’ bir yüzü Yankı Plak’tan. Sonra İstanbul Plak ardından Bir Numara, Emre Plak... O dönemde çok müzik şirketi değiştiriyorsunuz. Teklif mi geliyordu, sizi paylaşıyorlar mıydı? Popülerite öyle olsa gerek.

Salim DüNDAR: Olaylar öyle geliyor. Beste açısından da ben hiçbir zaman, “ne yapsam halkın nabzına göre nasıl şerbet veririm, nasıl parçalar tuttururum” gibi düşünmedim. Benim sahnem çok kuvvetliydi. Gücümü sahneden alıyordum, benim ihtiyacım yoktu zaten şöhrettim, plak yapmadan önce de şöhrettim. Hiçbir zaman kapalı kapılar ardında “artık ne yapsam gündeme otururum, daha çok yerlere gelirim” derdinde olmadım. ‘Aynalar’ da öyle oldu. Bir gün Müjdat Gezen’le matineden çıktık, çarşamba günü kadınlar matinesi vardı, ikimiz de Cihangir’de oturuyorduk. Beni Taksim’e bırakacaktı, yolda giderken “ya Salim, bir parça var, tam senlik” dedi. Sahilden arabayla Yenikapı’ya gidiyoruz, şarkıyı söylemeye başladı, parça bitti. “Şu arabayı kenara çeksene, bir daha söyle, nedir bu şarkı nerden çıktı” dedim. Bir de Müjdat söylüyor, şarkıcı değil, tiyatrocu adam. Dedi “böyle böyle radyoda Metin Eryürek var, Türk Halk Müziği sanatçısı, benim selamımı söyle, onun bestesi” dedi. Doğru radyo evine gittim.

Üst üste bombalar patlıyor 1974’te ‘Sen Mevsimler Gibisin’, 1976’da ‘Aynalar’ yani böylece Salim DüNDAR hızla zirveye çıkıyor. Ama siz diyorsunuz ki

“ille de sahne, plaklar umurumda değil”.

Salim DüNDAR: Benim kişiliğimi yansıtacak, yeri gelmişken anlatayım. Bu şarkıyı söylemiş bir insan olarak diyorum ki, Selami Şahin olmasaydı ‘Aynaları’ söylemeyecektim.

Nasıl oldu?

Salim DüNDAR: Şarkıyı Metin Eryürek’ten aldım, gittim ilk gece kulübünde söylemeye başladım. Acayip reaksiyon almaya başladım. Nabız yokluyorum, gazinoda söylüyorum. Antalya’ya gittim. Antalya’da Zeki Müren, Seyyal Taner, Neşe Karaböcek bir programa gittik iki gün sonra işimiz bitti. Tabii, o zamanlar turizmin t’si yok.

Hava yaz mevsimi, Zeki Müren “hadi, denize girelim” dedi. O an işimizde yoktu, biz Seyyal’le kaldık. Orada ‘Deryam Otel’ vardı, Zeki Müren’in karargâhıydı.

Karargâhı Derken?

Salim Dündar:
Bodrum’dan evvel orasıydı. Yukarıda evi vardı, yatıyor, kalkıyor, geliyor. Sabaha kadar etrafında insanlar espriler, hikâyeler, şarkılar falan gidiyor. O da ortada büyük duayen. Sonra sıra bana geliyor

“sen söyle”, ben de bu şarkıyı söylemek istemiyorum. Niye söylemiyorum, çünkü parça benden önce Zeki Bey’e ve Muzaffer Akgün’e verilmiş.

Türk gazinolarında Türk Halk Müziği sanatçısı solisti olarak çalışan tek kişi, Muzaffer Akgün. Şarkıyı ikisi de değerlendirememiş, bana besteci Metin Eryürek, aynen böyle söyledi. Onun için söylemek istemiyorum derken bir gün dayanamadım, parçayı girdim. Zeki Bey, oturduğu yerden birden bire irkildi, gözlerini bana dikti parça bitti, tık yok etrafta. Zeki Müren, bana elini işaret parmağıyla kafasını sallayarak “biliyor musun, her şarkı herkese nasip değildir bu senin için yapılmış” dedi.

Çok enteresan, kısmet yani

Salim Dündar: Ankara’da çalışıyorum parçayı söylüyorum, yine plak yapmamışım, bir baktım bir kedi gözü var böyle parça bitti. ‘Aynaları’ söyledim nabız yokluyorum, “Bu turistik otelde kedinin işi ne?”, dedim. Çok güzel böyle cam gibi parlıyor ışık oyunları ile loşlandırıdılar, ben tek spot altındayım etrafım karanlık insanları göremiyorum fakat bir çift kedigözü, parça bitti, alkışladılar o yöne doğru, bir baktım Türk Halk Müziği sanatçısı Recep Kaymak. Herhalde parçadan etkilendi. İstanbul’a geldim bir ay sonra çalıştığım orkestra arkadaşım bana ne derse beğenirsin; ayrı

stüdyodan çıktık “ya Salim, sen ‘Aynalar’ diye bir parça söylemiştin, biz onu plak yaptık” dedi. “Sen ne diyorsun, ne plağından bahsediyorsun?”, dedim.

Siz daha okumamıştınız değil mi?

Salim Dündar: Tabii. Bana “Sen değerlendir bunu başka bir şey istemiyorum” diye laf etti, ben zannetmiyorum öyle yapacak, çok efendi bir insan. “Emin misin, bir yanlışın var” dedim. “Yok vallahi” dedi. “Kim söyledi” dedim. Demez mi “Recep Kaymak’ın eşi Elvan Sevil” söyledi. Bak oradan parça gelmiş, İstanbul Radyosuna Metin Eryürek’e gitmişler, Metin Eryürek “olmaz ben bunu Salim Dündar’a verdim” demiş. Araya Arif Sağı koymuşlar, bilmem ne yapmışlar, kandırmışlar ve ben parçadan bir soğudum. ‘Aynaları’ da Onno Tun a verdik, düzenlesin diye aranjmana başlamış, Telefon ettim Onno Tun a, “Onno, başka eser getireceğim sana” dedim. Rahmetli “Ama ağabey, bitirdim parçayı neredeyse” dedi. O günlerde Selami şahin, insan bir gün olur da vazgeçer hiçbir gün vazge emedi her gün yanımda “ya Salim, gel şu parçayı sen söyle kızdın ama” dedi. O zamanlar ben ‘Kemancı’yı söyleyeceğim, bestecisi bana verdi, ilk ben söylemiş olacaktım.

‘ al Kemancı’, değil mi?

Salim Dündar: Evet, Rifat şanher’in. Benim böyle şeylerde gözüm olsa o şarkıyı da söyle onu da söyle, ben böyle bir adam olmadım, bunu kimliğimi yansıtmak için anlatıyorum.

Yani, kasaba kurnazı hiç olmadım. Hayatta milyonlar kazanacağımı bilsem yapmadım. ‘Aynalar’ gibi bir parçadan vazgeçtim ve Selami şahin sebeptir buna, her gün kafamın etini yedi “gel, sen bunu söyle, ne olur” dedi. En son dinledim onu yoksa okumuyordum.

Selami Şahin'in bestesi. Ben isteseydim Selami'den bir sürü eser söyledim. Dedğim gibi, sahnede çok kuvvetli olduğum için hiçbir zaman "plak yapayım da gündemde olayım" demedim.

Öyle bir hırsınız olmadı.

Salim DüNDAR: Olmadı. Zaten benim sahnem çok iyiydi. Haftanın yedi günü Türkiye'nin her yerinde çalışıyoruz. Plakla gündeme gelen sanatçı değilim.

Hatasız Kul Olmaz'ı yorumlamak istemişsiniz ama olmamış

Salim DüNDAR: Evet.70'li yıllardan beri Orhan Gencebay'ın iki şarkısını repertuvarıma aldım ve sahnelerde söylüyordum. Bir tanesi "Bulamadık ki" bir tanesi "Hatasız Kul Olmaz". Bir gün dedim ki "Orhancığım, ben şu şarkıyı okumak istiyorum". Çok güzel bir aranjman yaptırdım, bütün müzisyenler ve dinleyiciler çok beğeniyor, ben bu şarkıyı çok iyi yorumluyorum. Şimdi herkes o parçaları sevdi. Onu ben söylemek isterdim.

Vermedi mi size?

Salim DüNDAR: Bilmiyorum. Es geçti.

Sizce, bunu para mı yaptırdı?

Salim DüNDAR: Aynen. İhtiyacı mı vardı dersenez. İhtiyacı vardı.

Orhan Gencebay'ın mı?

Salim DüNDAR: Herhalde

Peki, niye vardı?

Salim DüNDAR: Onlar şimdi burada söylenmez. Olmaz.

Elli yıl müzik yapan bir sanatçı niye 50. yılında paraya ihtiyacı olsun?

Salim DüNDAR: Bunların örnekleri çok var. Bugün evini bile kaybeden, evini tefeciye verip kendi evinde kirada oturan, parasını da kaybeden sanatçı arkadaşlarımız var.

Müziği 1984 yılında bıraktınız, o güne kadar siz nasıl bir hayat yaşıyordunuz? Çok mu lüks yaşadınız, neler yaptınız?

Salim DüNDAR: Benim her zaman sanatçı arkadaşlarım ve sanat dünyası ile aramda böyle bir duvar vardı, kendime özgü bir kişiliğim var. Ben onları gördüğüm yerde “merhaba, merhaba” deyip sonra bir takım dostluklar edinip sahte gülücükler dağıtmadım, olduğum gibi bir insanım.

Sanat dünyasının sahteliğine kapılmadınız?

Salim DüNDAR: Evet, bravo. Siz daha iyi özetlediniz. Daha sonra bir tesadüf sonucunda spor hayatına başladım.

26 yıl plak yapmadınız...

Salim DüNDAR: Evet.

Ani bir kararla müzik dünyasına çekilmeyi tercih ettiniz. Bu?

Salim DüNDAR: Türkiye’de en küçüğünden en büyüğüne kadar Türkiye’deki gazinolar kapanmaya başladı, arkadan gece kulüpleri buna katıldı. Hürriyet Caddesi’nde, Taksim’den Şişli’ye kadar dört beş tane gece kulübü vardı. Hepsinde birbirinden güzel altı yedi kişilik orkestralar, solistler çalışıyor, şovlar vardı. Böyle bir form dünyası fakat gel gör ki, 70’li yılların ortasından sonra 80’e gelince her şey bitti, bir iki tane işyeri kaldı. Ben tabii gırtlığım kırık olduğu için bazı şarkıları söyleyebiliyorum. Fakat bu olacak gibi değil. Bir gün, Ankara’da Muazzez Ersoy’la birlikte çalışıyordum henüz şöhret değildi, Yeni Süreyya Gazinosu’nda kadınlar matinesinden çıktık. Hiç öyle kurguladığım, yahut enine boyuna düşündüğüm bir şey

değildi. Birdenbire içimden bir ses bana “Salim, bu müziği bırakıyorum” dedi.

Matineden çıktınız ve içinizden bir ses size böyle bir şey mi yaptırdı?

Salim DüNDAR: Evet, ani bir kararla.

Bir sebebi olmalı bunun

Salim DüNDAR: Ortam bozuk, çalışacak iş yeri kalmadı. Hani ben şöhretin ipine asılmak için ne yapayım, o tarz gidip de tek tip yerlerde, restoranlarda, tavernalarda çalışamazdım. Zaten gece kulübünde her şey değişmeye başladı, eskiden gece kulüplerinde program saat 1’de başlardı, insanlar ilk içkisini ilk yudumunu orada alırlardı. Zamanla yıllar geçtikçe herkes oraya içkili gelmeye başladı. Tavernalar çıktı ve herkes orada yemeğini, içkisini alıp sarhoş oldu. O halde insanlara şarkı söylemeye kalkıyorsun, biz gece kulüplerinde resital gibi, konser gibi söylerdik.

Yani tavernalar çıktı, 80’lerde işin tadı kaçtı.

Salim DüNDAR: Tadı kaçtı, insan tipleri değişmeye başladı. Eskiden gece kulüplerinin önünden değil içeri geçemeyen insanlar oralara müşteri olmaya başladı.

Selçuk Ural

Dinamik, hiç yaşlanmayan bir Selçuk Ural Bunu nasıl başarıyorsunuz?

Selçuk Ural: Sağ olun. Bana bu hep söyleniyor. Sıhhatimiz iyi, ilaç falan kullanmam. İyi bir sportmenim. Bir de bu meslek ayyaşlarla doludur. Meslekten dolayı insan içmeye ihtiyaç mı duyuyor, bilmiyorum. Ben, bu mesleğe çok genç girdim, 17 yaşındaydım. Etrafımdaki herkes içki içiyordu, ben ağzıma koymadan bu kadar sene yaşadım. İçkiye karşı hiçbir zaman bir sempatiim olmadı, bir de sporun olması etkili, saçlarımız da genetik.

Liseyi bırakıp konservatuara gitmişsiniz

Selçuk Ural: Lisede okurken devamlı şarkı söylüyordum, hocalarım da baş edemedi. “Oğlum madem böyle git konservatuara gir” dediler. Lise ikiden ayrıldım, konservatuarı birincilikle kazandım. Ama beni tromboncu yaptılar. O zamanlar rahmetli Adnan Saygun vardı, baktı benim kulağım çok iyi, dudaklarım trombon dudağıymış. Halbuki ben piyano istiyorum. Trombon bölümünü hiç sevmedim, bütün gün piyano odasında piyano çalışıyordum, hocam da gelip beni kulağımdan tutup, trombona götürüyordu, çünkü trombonu taşınması da çalması da zor, meşakkat dolu bir saz. Dolayısıyla ben hep piyano çalıştım. İki sene trombon istemedim sonra Şerif Yüzbaşıoğlu “gel” dedi, annem babam izin vermedi, “ben konservatuarda hocayım, Selçuk’u buradaki konservatuara yazdırayım” dedi. Beni belediye konservatuarında şan bölümüne yazdırdı.

Aileniz destek oldu mu?

Selçuk Ural: Oldular. Babam, nur içinde yatsın, çok modern bir insandı. “hanım bunu tutamıyoruz, çocuk mahallede, okulda şarkı söylüyor, yapsın bu mesleği” dedi. Okulda devamlı şarkı söylerdim. Öğretmen kulağımdan çekerti. En sonunda baş edemediler, bana bir gün şarkı söylediler. İşte istiklal Marşı’nın söylendiği cuma günü bahçe doluydu.

Bana telefonu verdiler. Öyle bir amfi yaptık, orada şarkı söyledik.

Albümlerden önce daha çok orkestra solistliği yaptınız.

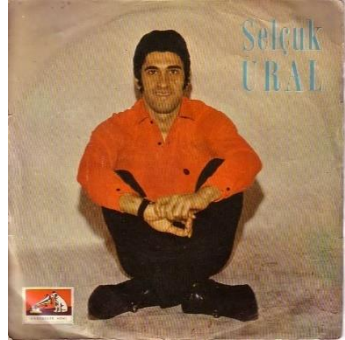
Selçuk Ural: Bizim jenerasyonda, hepimiz orkestra şarkıcılığı yaptık. Allah rahmet eylesin, Ertan Anapa, Tanju Okan, Berkant orkestradan geldik. Elvis, Frank Sinatra söylüyorduk. Türkçe Pop Müzik sanırım 1966 ya da 1967’de başladı.

Sezen Cumhuri Önal ile çalıştınız

Selçuk Ural: Evet, Sezen Cumhuri bana geldi. Bana Tony Calara’nın çok güzel bir şarkısı orijinal playbacki var, “bunu söyler misin?” dedi. “Bunu Türkçe nasıl söyleyeceğim?” dedim.

O dönemlerde Türk Pop Müziği yoktu.

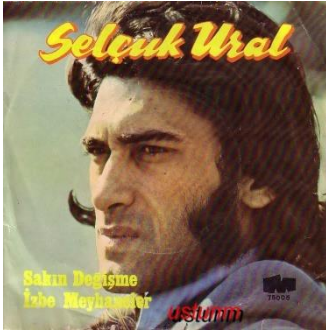
Selçuk Ural: Hayır, yoktu. Ve ilk plağım o oldu. ‘Rüyamda Seni Gördüm Dün Gece’, ondan sonra ‘Tatlı Yalan’ diye bir şarkı yaptım. O da çok sevdiğim bir şarkı. Derken Sezen Cumhuri’la biz on beş tane 45’lik yaptık.

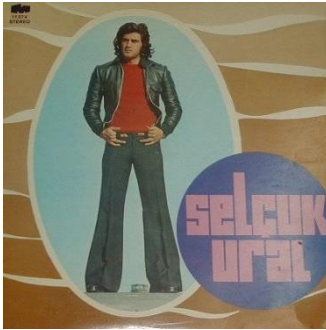
Ardından başarılar geldi.

Selçuk Ural: Evet, hatta o zaman çok komik senede dört tane 45'lik yapıyorduk. Çok tuhaf, şimdi senede iki single yapan yok.

Şimdi bir single yaptılar mı, bir sene götürmeye çalışıyorlar. O zaman 45'likler satıyordu, bununla ilgili bir şey söylemek ister misiniz?

vardı. “Selçuk ağabey, ayakkabı almadım, bak ‘Güle Güle Sana’yı aldım, şuna bir imza atar mısın?” diyenler oluyordu. “Kısa ayakkabısız geçirdim” diyen gençlere rastladım. Şimdi adam internetin başına oturuyor, müzik kanalları ayrı başka türlü tuzak o kadar fazlalar ki, bir cep telefonu müziğin içine d alıyor, müziğini indiriyor, filmini seyrediyor, maçını seyrediyor. Onun için, bizim

Selçuk Ural: Bugün niye satmıyor? İstanbul iki buçuk milyonken benim en popüler zamanım gazinolarda çalışıyoruz, yirmi civarında gazino, yirmi tane de gece kulübü vardı. Şimdi, bir tane gazino var mı? Yok. Gece kulübü var mı? Ancak haftada bir gün açık olan yerler var. Yüz elli kanal sabaha kadar dizi, program, Show yayınlıyor. Millet müziği internetten, televizyondan indiriyor. 45'lik almak için ayakkabı almayan yaşıdığımız devir, bana bazen diyorlar ki “siz erken doğmuşsunuz, şimdi doğsanız?” , “Hayır” diyorum. Biz çok güzel devir yaşadık, biz de o günün şartlarında yani 1960 senesinde altında son model araba olan bir adamı millet parmakla gösterirdi, şimdi bir şarkıcının altında uçak olsa ne olur? “Uçağı var” derler. Biz her şeyi güzel yaşadık, bir şey daha söylemek isterim, biz 10-15 şarkıcıydık. Bunlar kimdi? Tanju Okan, Ertan

Anapa, Salim Dünder, Nükhet Duru, sonra Sezen Aksu, Ajda var, biz şarkıcı diye saygı gördük. Şimdi binlerce şarkıcı var, ama birçoğu alay konusu, konserde playback yapıyor diye. Biz stüdyoya orkestrayla canlı girdik biliyor musun?

Yani ‘Hücum kayı’ yapıyordunuz. İlgili bir anınız var mı?

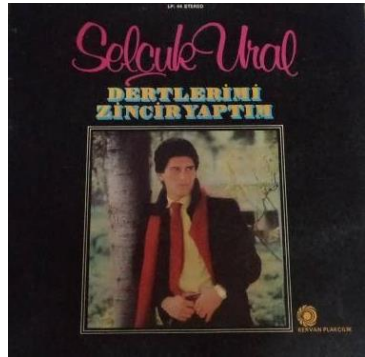

Selçuk Ural: Olmaz mı? Stüdyoya altı kişi giriyorsun, her şey canlı, “aman biriniz hata yapmayın da bir an önce yapıp çıkalım” diye düşünüyorsunuz. Hata yapanın da üstüne hücum edip döverdük. Bugün saygı duyulmuyor. Büyüklerimiz vardı; Şevket Uğurluer, Metin Ersoy, Sevinç Sez, Rüçhan Çamay, Ayten Alpman, unuttuklarını olabilir. Biz şarkıcı olarak büyük saygı görüyorduk. Konsere çıkıyordum, Şerif

Yüzbaşıoğlu’nda sesim böyle ufacak bir koma çalsa ‘daat, daat, daat’ arkadan basıyordu. Şimdi bilgisayarlardan detoneyi düzeltiyor, herkes şarkıcı oluyor. Bütün mankenler, haber spikerler şovmenler albüm yapıyor. Beyaz, Mehmet Ali Erbil hatta Ali Kırca da yaptı. Şimdi herkes şarkıcı.

‘Dertlerimi Zincir Yaptım’ sizin en popüler şarkılarınızdan bir tanesi. Yakın geçmişte Kutsi yorumladı. Bu şarkının bir anısı var mı?

Selçuk Ural: Mustafa Alpagut’la biz birçok plak yaptık. Mustafa’nın bunu evime gelip “bak Selçuk şöyle bir şarkı yaptım” diye ilk çaldığı gün daha yarısına gelmeden heyecanlandım, “hemen bunu çaldırılım, yapalım” dedim. Ama bu şarkının bir talihsizliği oldu; tam okumaya gireceğim, faranjit

oldum. 20 gün gecikti, deliriyorum, bu hit olacak bir şarkı eminim ama okuyamıyorum. Hakikaten beni Selçuk Ural yapan şarkılardan biridir.

İlk ‘müzik kabare şovu’, Müjdat gezen ve Perran Kutman’la sizin yaptığınız, doğru mu?

Selçuk Ural: İlk biz yaptık, Müjdat Gezen, Perran Kutman, Selma Güneri, rahmetli Ercüment Batanay ve o kadar tuttu ki, dört ay çalıştık. O sırada örfi idare oldu. Örfi idaredeyken saatleri öne çektik. Ondan sonra Ankara ve İzmir’e gittik. Hakikaten ilk kabare şovudur ve bir buçuk sene kadar hiç durmadan kapalı oynadı.

Her gün mü oynuyordunuz?

Selçuk Ural: Her gün. Bir de matine var.

70’li yıllar çok bereketli bir dönemmiş.

Selçuk Ural: 10 Kasım hariç hiç durmuyorduk.

80’lerde Müzikten niye koptunuz?

Selçuk Ural: Çok bıktım, iş hayatına atıldım ama müzikten kopulmaz, o sıralarda ben ara vermesem bir sürü üretim daha

yapacaktım. On yedi yaşında başlıyorsun, her gece çalışma, otuz yedi yaşına kadar belki 15 sene. Diyelim ki, on iki sene gecede iki iş, üç iş yapıyorsun. Bugünün popüler bir sanatçısı yılda otuz konser veriyor. Ayda seksen iş yapıyordum. Bunun bir yorgunluğu oluyor, diğer taraftan fotoroman, film çekiyorsun, bir ara fotoroman yıldızı oldum.

Sinema nasıl oldu?

Selçuk Ural: Bana o zamanlar, ‘Türkiye’nin en yakışıklı şarkıcısı’ diyorlar, sürekli fotoroman teklifi geliyor. Sabah kalkacaksın 9’da, gece yatmışsın 5’te.

Nasıl oluyordu, sinema gibi mi çekiyordunuz?

Selçuk Ural: Sinema gibi kare kare fotoğraf çekiyorlardı. Ama çok zahmetli bir iş. Ben yatıyorum 5’te. Gece kulübünde 4’te sahneden iniyordum. Eve gelip uyuyana dek saat 6’yı buluyordu. Beni 9’da

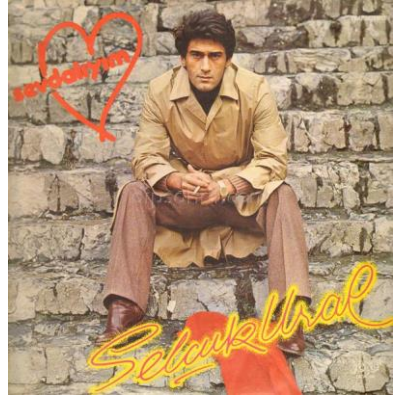
alıyorlardı, üç gün fotoroman çekiyoruz. Şimdi bir daha teklif geliyor, o bitiyor, öbür gazete gelip teklif ediyor, eğer çıkmazsan bu sefer sana düşman olacak.

Medya hep aynı medya.

Selçuk Ural: Ben fotoromana ilk Bulvar Gazetesi’nde başladım. Üç tane falan çektim sonra Hürriyet’e geliyorum. “yoruluyorum, çekemem” dedim. “Bak, Selçuk bizi karşına alırsın” dediler.

Açık açık, söylediler.

Selçuk Ural: İki işte çalışıyorum, iki de matine haftada yirmi iş, bir de fotoroman çıkartıyorsunuz. En sonunda “ben yokum” dedim. Bu sefer filmciler türedi. Film yapmaya, başladık. O daha bir beter. “Beni, 10’da alın” diyorlar. Dinlemiyorlar, 8’de alıyorlar ancak sahneden 15 dakika önce bırakıyorlar. Dört tane çektim “yeter”

dedim. Bugün diyelim ki, Türkiye’de iki bin şarkıcı var, “bunların kaç tane kazanıyor?” dersin, otuzu kazanıyor. Çok acı bir tablo. Ama tiyatrocular, yani iki bin tiyatrocuyu varsa ikibini de dizilerde kazanıyor. Memnun oluyorum, çünkü onlar yıllarca öyle sıkıntı çektiler ki, bir memur maaşına, içinde çok yakınlarım vardı, inanılmaz bir çoğu borçlu öldü, ev kirasını ödeyemeden öldü. Ama bu on senelik furyada, müthiş para kazanıyorlar.

Sezen Aksu ile eski dost olduğunuz hatta onun müziğe başlamasına vesile olduğunuz söylenir. Doğru mudur?

Selçuk Ural: Evet, Sezen de söyler zaten. Askerlik yaparken 1975 yılında Melodi Plak sanatçısıydım. Hafta sonları çıkıyorum. Efes’te

kahyoluyorum. Karşıda da Melodi Plak’ın yeri var. Oranın müdürü Üstün Bey vardı. “Selçuk ağabey, uğrarsan sana bir kız dinleteceğim” dedi. Ben de “hafta sonu nişanlığa geliyor, çabuk olsun” dedim. Gittim, ufak tefek bir kız oturuyor. “Hadi kızım” dedim. Titriyor beni görünce, o zaman ben çok şöhretliyim. “Hadi söyle”, söyleyemiyor. Çay yapılan yer vardı, oraya girdi. Söyleyemiyor, yanımda heyecan yapıyor. Perdeyi çektim, “hadi söyle” dedim. Ajda’nın bir şarkısını söyledi. Baktım mükemmel bir ses.

Sezen Aksu, Ajda Pekkan’ın şarkısını söylemiş.

Selçuk Ural: Ajda, bizim jenerasyon. Sezen daha genç. Dedim ki, “ocak ayında iznim var. Alın, İstanbul’a getirin”. Üstün de aldı, getirdi. Benim de ocakta hakikaten bir ay askerlik iznim var. Yeşil Giresun’la beraber Sezen’e iki şarkı bulduk. Ben de o sırada longplay dolduruyorum. Tabii Sezen yine heyecanlanıyor, çok kötü iki şarkı yaptık.

O, ilk 45’liği mi ?

Selçuk Ural: Tabiri caizse, evet. Kötü iki şarkı yaptık. Yabancı müzik. Yeşil, Türkçe sözler yazdı. Ama hakikaten kızı batırdık. Sonradan ben Ankara'ya askere döndüm. Dedim ki, "bu kızı bırakmayın muhteşem bir ses, çok iyi bir yorumcu. Askerliğim bitsin bunu çıkartacağım".

Hatta o sırada TRT'ye dedim, yeni bir kız çıktı, bunu çıkartalım. "Olur mu, ağabey, sizin yanınızda meşhurlar çıkıyor" dedi. Yılbaşı gecesi Sezen'i çıkarttım. Yılbaşı, ne büyük olay biliyor musun?

Bir de tek televizyon dönemi.

Selçuk Ural: Tek kanal. Herkesi çıkartmıyorlar. Orhan Gencebay'ı, Ferdi Tayfur'u çıkartmıyorlar. Oraya çıkmak bir işti. Sonra bana bazıları "Çok mu aradın, bunu çıkarttın, torpil yaptın falan". Ankara'ya gittim ama yine dedim "bu kızı bırakmayın". Askerliğimin son günleri gelmiş, bir tane Tofaş arabam var, eve geliyorum. Radyoda bir kızın sesi "bu sesi tanıyorum" dedim. Radyodan "Sezen Aksu'yu dinlediniz " dediler. Meğerse Allah rahmet eylesin, kova Osman eski Galatasaraylı kaleci, bunun dayısıymış. Sezen'i almış başka bir şirkete götürmüştü. O günden beri Sezen'le dostluğumuz hep devam etti.

"Sahneyi bırakmamda mafyanın gece kulüplerine kurşun sıkması etki olmuştur" diye açıklamalarınızı okudum. Doğru mudur?

Selçuk Ural: Son yıllarda Müjdat Gezen ile Kabare Show'u yapıyoruz. Her gece dolu yer. Bir haftalık rezervasyon yapılmış. O zaman Türkiye böyle değildi. Yeraltı dünyası her yerdedi. Orada çok olay oldu. Bir haftada üst üste üç kere içerde kurşunlanmalar oldu.

Adam gelip ön masayı istiyor, kimse bir şey diyemiyor. Zorla alıyordu. Biz de bıktık.

Anınız var mı?

Selçuk Ural: Rahmetli DüNDAR Kılıç, bizim ağabeyimizdi, büyüğümüzdü. Her geldiğinde sepetini yollar. Hatta orada hadise yapanlar kaç defa bizden özür dilemiştir. Haftada üç tane olay olunca insan ürüyor. Zaten müthiş bir yorgunluk var. O zamanlar gazinocular peşimde. Cem Karacalar, Barışlar hep Anadolu'da turneye

gidiyorlar. İstanbul'da iş bulamıyorlardı, gazinolar grup oldukları için onları çıkartmıyordu. Ben de o zamanlar çok yakışıklı bir adamım kadın matinelerini dolduruyorum, diye on iki ay gazinom var. Bir de gece kulübüm vardı. O laf doğrudur yani yanlış yazılmamıştır, söylemiş olabilirim.

Günümüzde gazino da kalmadı. Mafya da boyut değiştirdi, diyelim. O zamanlar mafya ve gazino hep iç içe miydi?

Selçuk Ural: Gece hayatı olursa mafya geliyor, fasıl dinliyor. O zamanların Maksim'inin ve her gazinonun, iki saat fasılı vardı. Alaturka ve Türk Sanat Müziği vardı, ağır ağabeylerin hepsi öndeydi. Biz, put gibi dururduk, her tarafınız oynar derler, ya öyle yapma şansımız da yoktu. TRT de malum. Kravat takma zorunluluğu vardı.

Kravatsız çıkartmıyorlar mıydı?

Selçuk Ural: Ağustos ayında bayram Ortaköy'de çekim yapıyoruz. Bütün sanatçılar oraya geliyor. Nûkhet, Ajda, Erol Evgin falan. İhtilal olmuş. Musa Ögün, TRT Genel Müdürü olmuştu. Baktım,

kimsede kravat yok. Yazın 38 derecede ne kravat! Şortla gelmişiz. Bekçilerin kravatını aldık. Hepimiz aynı siyah kravatla, o seneyi hiç unutmam. Öyle çıktık. TRT'de hoplamak zıplamak da yoktu. Konuşacağın lafları tek tek seçeceksin. O devirleri yaşadık.

İşte bu, Türkiye'nin geçirdiği evrelerin en güzel örneklerinden değil mi?

Selçuk Ural: Bizde kaç jenerasyon büyüdü. Düşünebiliyor musun, müzikte kırk beş elli yıl ne demek? O zaman TRT'de denetim vardı, şarkıları yolluyorduk, denetimden geçiyordu.

Siz, şarkılardan sıkıntı yaşadınız mı?

Selçuk Ural: Birkaç şarkıda yaşadım. Mesela bir maddeleri de vardı onların Türk halkının bir ibare. 'Değil' dedi mi,

kültürünü yükseltecek nitelikte' diye yandın. O şarkı, bir daha geçmez.

O günkü muazzam disiplinden bugünkü ortama baktığınızda ne söylemek istersiniz?

Selçuk Ural: Bugünkü laçkalığı yaşamadım. Hâlâ sahneye çıktığım zaman önümü iliklerim. Seyirciye selamımı eğilerek veririm. Üç beş şarkı sonra açarsın tabii rahatlamak için. Televizyonda da sözlerimi seçerim.

Sektörün laçkalığı ile ilgili düşünceleriniz neler?

Selçuk Ural: Biz Müslüman ülkeyiz. Twitter'da bakıyorum da gençler utanmasa bizi dövecekler. Ama aynı saygısızlığı onlar da görecektir ve bunu hazmedemeyecekler. Hani Orson Welles'in bir lafı var. "Oğlum ben gençliği yaşadım da, sen yaşlılığı bilir misin?". Ben kırk sınav çeken, bir sette

altı yüz mekik yapan hakikaten anormal bir yaratığım. Bizim kulüpte her yıl birinci seçiliyorum. Orada otuz yaşında da arkadaş var, kırk sınav çekemiyor. Ben spor delisiyim.

90'lı yıllarda, popüler müziğin ivme kazandığı yıllarda 'Hayretler İçindeyim' adlı albümünüz çıktı. Bu albümünüzden söz eder misiniz?

Selçuk Ural: 'Serseri' Türk Pop Müziği'nde bir ayrıcalıktır. Çünkü bu soundu Türkiye'de ilk ben kullandım. Özkan Turgay ağabey, "böyle bir şey yaptım, Amerikanvari oldu" dedi. Dinledim, sevdim. Şarkı, çok genç bir şarkıydı. 90'larda bana Hollandalı bir şirket geldi. Dediler ki, "bunu Hollandalı bir grup yapmak istiyor. Ne istiyorsun?". Ben, büyük bir para söyledim. Onlar yarısını verdiler. Vermedim sonra da çok pişman oldum. Bu şarkının Avrupa'da çalınabilme imkânı vardı. Yazık oldu. O şarkıyı bugün yapmış olsaydım, tahmin ediyorum çok daha büyük sükse yapardı.

O albümde biraz kendi şarkılarınız da var. Bestecilik yönünüz nasıl gelişti?

Selçuk Ural: Ülkü Aker sayesinde oldu. Ondan önceki 'Olamaz Sevgili' albümünde tüm şarkılarımı Ülkü Aker yazdı. Son 'Haydi Gel' diye bir şarkım var. Şarkıyı bir türlü vermiyor. Son gün geldi bizden büyük para istedi. Kaç yıllık dostluğumuz olmasına rağmen. Ülkü'ye öyle kızdım ki. Sonra "ben konservatuar okudum, iyi kötü biraz armoni bilirim. İyi kötü enstrüman çalıyorum. Otuz senedir bu işin içindeyim. Niye ben kendi şarkılarımı yapmıyorum" dedim. 'Serseri'

ile beraber o albümde dokuz şarkı benim, iki tane Özkan Turgay'ın vardı. Ondan sonraki bütün albümlerimde kendi şarkılarımı yapmaya başladım.

Öyleyse Ülkü Aker böylece size iyilik yaptı.

Selçuk Ural: Her zaman her yerde söylüyorum, “Ülkü Aker sayesinde bestekâr oldum” diye. Ona kızmasam, olmazdım. Hani bir laf var ya "Bir müsibet bin nasihatten iyidir" diye. Hakikaten Ülkü Aker'e bütün kırgınlığıma rağmen, onun sayesinde bestekâr olduğum için de teşekkür ediyorum.

2012 yılında Berkant'ı kaybettik. Onu buradan anıyoruz. Ben onun rahatsızlığını ilk olarak sizin paylaştığınız tweetten öğrendim. Berkant ile özel bir dostluğunuz vardı. Sanırım ona son dönemlerde destek ve yardımcı olmak, pozitif duygular içerisinde bir şeyler sunmak istediniz. İstedığınız sonucu alabildiniz mi?

Selçuk Ural: Berkant olayı, çok acıdır. Tanju'da da aynı şeyi yaşadım. Nükhet Duru POPSAY başkanıydı. “Selçuk, Tanju'nun hastanelere borcu var, bana yardım eder misin?” dedi. Ben, Ergün Gürsoy'a gittim. Tuborg'un genel müdürü kuzenimdi, ona ve Ünver Oral'a da gittim. Onlardan aldığım sponsorluk gelirleriyle Tanju'nun birtakım borçlarını ödedik. Bu, çok acıdır. Bugün Türkiye'ye belki iki yüz yıl gelmez. Muhteşem bir yorumcudur. Şimdi

Berkant'a gelelim. Yazın '80'li Yıllar Konserleri' yapıyorduk. İzzet'le (menajerimle) birlikte. Berkant birkaç konsere çıktı sonra çıkamaz

oldu. Sıhhati bozuldu. Basın bir satır yazmadı. Öyle ağırıma gitti ki. Tweet atmaya başladım. Kültür Bakanlığı'nı aradım, sinema genel müdürlüğünü aradım. Çünkü Kültür Bakanlığı bizim bandrollerden topladığı parayı sinemacıya veriyor. Bize hiç bir hayrı olmuyor. Şöyle söyleyeyim biz bandrollarımızın hepsinde Kültür Bakanlığı'na 40-50 kuruş bir para ödüyoruz. Bizim paralarımızı alıyor, sinemacılara veriyor 'film yapsın' diye. Hangi sanatçıya 10 lira vermiş bir albüm yapsın, diye? Müzikten topluyor, sinemacıya veriyor. Berkant'a bir tahsis çıkartmasını istedim. Çünkü, Berkant'ın hastane ücretleri çok büyük paralardı. Buradan teşekkür etmeden duramayacağım, Bingür Sönmez "Selçukcuğum, biz onu misafir ederiz. Bir sene de kalsa iki sene de kalsa" dedi. Buradan kendilerine çok çok teşekkür ediyorum. Koca Kültür Bakanlığı'mızın yapamadığını bir özel sektör yaptı. Sonra gazetecileri topladım. Bir basın toplantısı yaptım. Bilmem kim İstinye'de gözüktü diye resim koyuyorsunuz. Ben bile bilmiyorum o kadının veya erkeğin ismini. Bir dizide oynamış insanı sayfalarca koyuyorsunuz. "Ya bir 'Samanyolu' İstiklal Marşı'ndan sonra Türkiye'de en çok bilinen söylenen şarkı, bu adamın bir kelimesini etmiyorsunuz. Adam ölüm döşeginde" diye sitemde bulundum. Bütün basın kafasını önüne eğdi "çok haklısınız Selçuk ağabey" dediler. Berkant'ı yazdırmaya başladım. Televizyonlara veriyansın ettim. Son günlerde biraz yazıldı çizildiyse böyle haykırmamla oldu. Çok acı bir şeydir. Adamın kırk tane 45'liği var. 'Samanyolu' artık üç yüz sene sonra söylenecek, ben eminim. Dolayısıyla Berkant'ı da kaybettik. Allah nur içinde yatırsın. Türkiye'nin en beyefendi sanatçısı, kimseyle polemige girmede, sadece şarkılarını söyledi. Çok da güzel bir yorumcuymuş. Çok mütevazı bir insandı. Allah, ailesine sabır versin.

Konser yapıldı mı? Böyle bir girişim vardı.

Selçuk Ural: Sezen Aksu'ya gittim, ricada bulundum. Sezen "ne gerekiyorsa yaparız" dedi. İnşallah yakında böyle bir şey yapacağız. Onu anma konseri yapacağız. Yaşamında da bu düşünüldü ama yetiştiremedik. Bizimle '80'li Yıllar Konseri'ne çıkıyordu. O çıkmış kabul ettik İzzet Aral'la birlikte gerekli desteği elimizden geldiği kadar verdik. Batı müziğimizden bu ay yirmi beş gün içinde üç kişi birden gitti. Neşet Ertaş büyük bir ozan, büyük bir filozof, büyük bir müzisyen. Halil Karaduman gibi çok değerli bir arkadaş, vakitsiz

erken kaybettik. Ve Berkant'ımızı kaybettik. Maalesef Türkiye'de değerler öldükten sonra anlaşılıyor.

Sıra	Song	Artist	Points
1	(3) BİR KADEH SENİN İÇİN	Selçuk Ural (Kervan)	11
2	(1) ANILAR	Nüket Duru (1 Numara)	12
3	(5) MERHABA DEDİM	Nazan Şoray (Öncü)	17
4	(7) DOSTLUĞA DAVET/TAKALAR	Grup Anadolu Majör (1 Numara)	6
5	(6) DEMEK Kİ ÖYLE/SIKI FIKI	Ayşe Mine (Nova)	7

70'ler de kazanılan paralar ile günümüz arasında farklar var değil mi?

Selçuk Ural: Hem o var, bir de biz telif hakkı almadık ki. Yorumculuk ve telif haklarını on senedir alıyoruz. 90'lı yıllarda 'Serseri'yi yaptığım zaman

eve geliyorum, bir bakıyorum bir dizi benim 'Serseri' ile başlamış 'Serseri' ile bitiyor. Aklımızın ucundan geçmiyor ki, "sen bunu kullanıyorsun nerede benim hakkım?" demek. İsviçre'de telif hakları nasıl olmuştur, anlatayım. 1800'lü yıllarda bir İsviçreli müzisyen lokantaya gidiyor. Bakıyor ki, piyanist kendi şarkısını çalıyor. Yemek yiyor, hesap istiyor. Hesap geliyor ve "ben, bu parayı ödemem. Benim bestelerimi çaldınız" diyor. İlk kez İsviçre'de böyle oluyor telif hakları. Bizde ise, 2000'de başladı.

Devletin de biraz daha sahip çıkması gerekir.

Selçuk Ural: Yıllardır bandrol parası ödüyoruz. Bana Kültür Bakanlığı diyemez ki, "şu albüme de biz para verdik". Ama yüzlerce sinemacıya para veriyor. Bizim paramızı onlara veriyor.

Kırk beş yıldır sanat yapıyorsunuz. Çocuklarınızın sanata bulaşmasını istediniz mi?

Selçuk Ural: Hiçbir zaman istemedim. Kızımın çok güzel sesi vardı. "Aman kızım" dedim, uzak tuttum. Oğlumu da ben Avrupa'dayken 'Ural Video' diye bir şirketim var.

Bütün arkadaşım prodüktörler oraya geliyor. Onu birisi kandırıyor. Onun da ilk filmi öyle oldu.

Gelecekle ilgili dinleyicilere mesajınız var mı?

Selçuk Ural: Gençlere sık sık yazıyorum. Diyorum ki, “tamam hepiniz şarkı söylemek istiyorsunuz, meşhur olmak, para kazanmak, ünlü olmak istiyorsunuz. Ama alt yapınızı hiç yapmıyorsunuz. Çünkü size kötü örnekler var. Bir şarkıyla meşhur olmuş kişiler var. Bakın beş sene sonra yok oluyor. Lütfen bunun biraz eğitimine eğilin. Alt yapınızı yapın” diyorum. Alt yapını yaparsan yetmişinde de söylersin Tony Bennett gibi sekseninde de söylersin. Buradan bütün şarkıcı olmak isteyen hevesli gençlere sevgilerimi sunuyorum. Çalışsınlar, diyorum.

Soner Arıca

Çocukken ne olmak istiyordun?

Soner Arıca: Ne istediğimi çok hatırlamıyorum ama bir kürsüden karşımdaki topluluğa bir şey söyleyeceğimi, biliyordum. Kendimi hep bir topluluğun önünde hayal ediyordum. Tabii o arada şarkı söyleyen pek çok insanın çocukluğunda olduğu gibi en haşır neşir olduğum şey, plaklar ve pikaptı.

Müzik Koleksiyonun var mıydı? Kimleri dinliyordun?

Soner Arıca: Çocukluk yıllarımda evde karma bir müzik kültürü vardı. Bir, Barış Manço plağı, Muazzez Abacı plağı vardı, hepsini biliyordum hatta okuma yazma bilmeden, hangi plak kime ait söyleyebiliyordum.

Ailenin ilgisini çekiyor muydun?

Soner Arıca: Liseyi okumak üzere İstanbul'a geldim oradaki öğütlerinde "müzikle derslerini ihmal etme tamam mı?" diye bir cümle vardı, demek ki orada baskın bir durum vardı.

Şişli Koleji, ardından 'İktisat' bölümü, nasıl oldu?

Soner Arıca: Aslında üniversite sınavına ilk girdiğim yıl, 'resim' bölümünü kazandım. Fakat bugün hâlâ tam net göremiyor kimse ama o günlerde "Ressam olup da aç

mı kalacaksın?" gibi laflar oluyordu. O yüzden ben de bir hırsla

ikinci sene tekrar girdim. İkinci sene de artık neresi olursa, merkezi sistemde bir yere yerleşmek istedim. 'İktisat' da o günlerde, yine böyle toplumsal bazen yıllara göre birtakım fenomenler vardır, 'İktisat, işletme' okursan tamamdır gibi.

Evet, o dönem popülerdi.

Soner Arıca: O dönem onlar popülerdi. O dönem eğer "avukat ol, çok iyi olur " ya da "mimar ol, çok iyi olur", deselerdi, onlardan biri olacaktım, çocukluğumdan itibaren olamayacağım tek şey doktorluktu, onu biliyorum. O da şundan, ben çok önemsiyorum meslek olarak ama kesme, biçme ameliyat işlerini yapamayacağımı biliyorum.

O yıllarda müzik aşkı?

Soner Arıca: Çok fazla! Yüzde yüz koleksiyoncu olmasam da, Türk Pop Müziği'ne gönül vermiştim. Lise döneminde kolej eğitiminde yabancı şarkılara da meyil olur, arkadaşlar da dinler falan ama ben hep biraz daha Türk müziğine dönüktüm. Yabancı şarkıların etkisinde çok fazla kalmadım. Yine de takip ediyordum, o zaman TRT Fm ve TRT 3 vardı.

Biz TRT çocuklarıyız değil mi?

Soner Arıca: Evet, cumartesi ya da pazar günleri 10 şarkılık liste programı olurdu, saat tam 13 civarında. Onları kaydederdim kasetlere, kendi listelerimi yapardım. Sabırsızlıkla 'Gong' dergisinin çıkmasını beklerdim, oradaki listelere bakardım. 'Hey' dergisini saymıyorum bile çünkü 'Gong' dergisi benim ilk gençlik yıllarıma, ergenlik dönemime geliyor. Ben lisede yatılı okudum, hiç unutmam bir dönem zaten 1982 yılıydı, Ajda Pekkan'ın 'Sen Mutlu Ol' albümünü ve Zerrin Özer'in arabesk söylediği albüm, o şarkıları sana sıralı sayabilirim. Arkadaşlarım şaşıyordu "A yüzünde bunlar var, B yüzünde bunlar var", deyince. Yeliz'in albümü 'Dayanılmaz Bir Çile Bu' vardı. Etüt aralarında o zaman çok teknik imkânlar yok, okulda dinleyemiyorsun, şimdiki gibi mp3'ler yok yani. Walkman hayatımıza yeni girmişti ama okulda yasaktı. Bir walkmanım vardı, onu böyle herkesten gizli dinleyeceğim, diye uğraşırdım. O yüzden benim koleksiyonculuğum liseden sonra başladı, kasetlerim oldu

onları tekrar istediğim karma kasetler haline getiriyordum. Öyle bir dönem var.

Bir de mankenlik sürecin oldu. Anlatır mısın biraz?

Soner Arica: Tüm bunlar olurken herhalde, ben biraz da beni beğensinler, diye o duygularla “bir de mankenlik yapayım” dedim. Küçük de olsa derslerin parası çıkıyordu, iyi oluyordu.

Mankenlikle uğraşıyorsun ama albüm yapma fikri var kafanda

Soner Arica: Aslında ilk ampul yanma meselesi bu saydığımız isimler sayesinde oldu, diyebilirim. Ama Aslıgül'ün kendi yaptığı bir besteye benim söz yazmam ve o şarkının daha şekillenmesi ile bu süreç hızlandı. O zaman Melih Kibar'ın stüdyosunda ikinci bir stüdyo vardı Rıza Ereklî'nin stüdyosuydu. Çok küçük bir stüdyoydu. B stüdyo deniliyordu

oraya. Aslıgül beni tanıştırdı orayla, “bak, demoları yapılabilir”, dedi. Demolar yaptıkça şarkılar şekillendi. Şarkılar şekillendikçe ben heyecanlandım ve biz Hamit Ündaş ile çalıştık, şu an Nazan Öncel ile çalışıyor sanıyorum. Hamit de aranjmanları yaptı, bir şarkıya Candan Erçetin back vokal yaptı. O dönemlerde stüdyoda sürekli biri gelir, biri giderdi yani stüdyoda bir hayat olurdu.

Bir okul gibidiydi.

Soner Arıca: Tabii şimdi hiç olmayan ama o zaman müthiş bir duygu olurdu. Biz albümü yaptık bitti, o albüm makara bantlara yapıyordu. Albüm bitti, o zaman, özel radyo, televizyon yoktu TRT'de denetim vardı. Sadece bir şarkı geçti.

Hangisiydi?

Soner Arıca: Ben de “bir şarkıyla olmaz” dedim. Çocuk aklım o zaman. “Bunları bir daha elden geçirelim” dedim. Fakat orada ne oldu, olmadı bilmiyorum ama bandı tamamen iptal ettim. O albüm dosyasını kapattım. Sonra sadece o albümde ‘Bir Umut Sen’, ‘Türküler Söyle’ ve de ‘Parazit’ var Aşlıgül Ayaz’ın bestesi, bu üç şarkı dışındaki şarkıların hepsini eldim, gitti. O kadar kayıt, her şey yapılmış ama bu şuna yaramış sonradan Selim Aysal ile tanıştım onunla beraber yeniden şarkıları yaptık. Rıza, kendi stüdyosunu açtı. Rıza’nın yeni stüdyosunda onun da desteği ile, ilk albümde çok emeği vardır, ‘Bir Umut’u yaptık. O albümde ‘Seninle Bir Dakikayı’ da okumuştum.

Öyle mi? Eurovision klasığı çok enteresan. O da mı denetimden geçmemişt?

Soner Arıca: O da geçmemişt. Bir şarkı dışında hiçbirisi geçmedi.

O zaman TRT belki de albümünü yeniden yapmanı sağladı.

Soner Arıca: Kesinlikle inanıyorum ama başka bir şey daha yaptım bana sevmediğim şeyin dosyasını kapatma alışkanlığını kazandırdı. Şimdi bunu o yaşta, o tecrübesizlikle yapınca öyle bir pratiklik ilerleyen yıllara da yansıyor.

İlk albümden sonra ne oldu?

Soner Arıca: Beni o ilk albümden sonra çok şarkıcı gibi görmediler ya da algılayamadılar.

Çünkü kafalarında böyle bir kodlama yoktu. Bir yandan okul bir yandan mankenlik bu da bir yan durum gibi düşündüler, emin değilim ama benim evde ve yakın çevrede "ah oğlumuz da popüler şarkıcı bilmem ne" gibi şeyler olmadı.

1994 yılında 'En Güzel Serüven' çıktı. Sonra 1995'de 'Yaşıyorum', ilkinde biraz daha gençken, öbüründe duygusal, romantik ve daha ayağı yere basan bir Soner Arıca'ya doğru geçiş oldu, diye görüyorum. Sen ne diyorsun?

Soner Arıca: Bence de öyle tabii ama bunda ne olacağını bilememenin bir şaşkınlığı var, 'birincide oldu, ikincide olacak' diye bir kaide yok fakat o zaman sahne de ufak ufak başladı. Sahnede sen onaylandıkça kendine güvenin de geliyor. Bir de o sırada benim birçok albümüm çıktı. Başka bir cesaretlenme söz konusu ve biz 'En Güzel Serüven'i yaptık, kayıtlarını İstanbul Gelişim Stüdyoları'nda yaptık, Uğur Başar tonmaister'di, mix'leri o yaptı.

Kapının ardından ışık görüyordun...

Soner Arıca: Aynen öyle. Uğur ağabey demişti ki 'vefasız' için "bu patlayacak!" Nitekim öyle oldu. 'Vefasız' patladı, hem de feci patladı. O yüzden beni herkese tanıtmış, bir selam verdirmiş olabilir.

'Vefasız' ile iş oturdu.

Soner Arıca: ‘Vefasız’ ve hemen arkasından ‘Deniz Gözlüm’ yani üst üste. Hep derler ya “bir albümde iki şarkı varsa, tamamdır” diye, bu ikisi bu görevi gördüler.

90’lı yıllarda müzik yapmanın avantaj ya da dezavantaj olduğunu düşünüyor musun veya bugünü nasıl görüyorsun?

Soner Arıca: Avantajları var, çok vardı ama bir dezavantajı da var. Üzerimizde korkunç bir baskı vardı, bunlar kalacak mı, gidecek mi? Gibi...

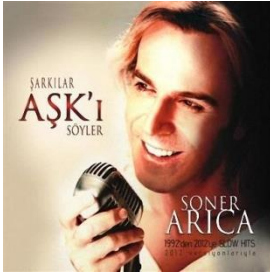
“Bir furya mı?” dediler?

Soner Arıca: “Bir furya mı?” dediler ama bugün görüyorlar ki 90'lara nerdeyse herkes tapıyor.

Tabii ki, gidenler de oldu...

Soner Arıca: Oldu, ben zaten 2000'lere gelirken de bunun tahlilini kendi kafamda yaptım. Avantajını da söyleyeyim, hemen her şey çok yeniydi. Yenilik demek, iyi bir şey demek. Her şey yeni, radyolar, yeni özel televizyonlar, yeni klip sektörü, yeni fotoğrafçılar, yeni yönetmenler, dj'ler vj'ler bir sürü insan birden çıktığında hiçbir politik sebeple bir şarkıcı dj'e, vj'e ya da yapımcı şarkıcıya falan bakmadı. ‘Politik sebep’ derken yayın politikasından bahsediyorum çünkü işin içine sonradan para girmeye başladı.

‘Devlerin Aşkı’ film müziği albümüne nasıl girdi?

Soner Arica: Aslında, ‘Selvi Boylum Al Yazmalım’ın müziğini istiyordum. Cahit Berkay’a gittim. ‘Selvi Boylum Al Yazmalım’ın müziği bir projede kullanılacaktı, o yüzden “olmaz, Sonerciğim”, dedi. “Devlerin aşkı, olur mu, çok az söz yazacağım, hiçbir şekilde şarkının melodik teması bozulmayacak”, dedim. “Tamam, git dene”, dedi, hemen izni kafadan vermedi. Ben sözü yazdım,

demosunu yaptık, Cahit ağabeyin onayından sonra oldu.

Albümlerin için cebinden para harcadın değil mi?

Soner Arica: Aynen öyle çünkü şimdi yapımcılar istediklerimizi ne yazık ki yerine getirmiyorlar.

Albümlerden para kazandın mı?

Soner Arica: Ben, parayı yalnızca Ayrılık’ albümünde kazandım. Öyle bir şey oldu ki, o zaman stüdyoda daha albüm yapılırken bence Universal kendince bir uyanıklık yapıp, satıştan hani pursantaj dediğimiz şey, “bundan sen atıyorum 60.000’e kadar bir para isteme, pursantaj yapmayalım, biz sana şu lirayı verelim”, dedi. Şimdi bence o geçmişte yaptıkları hatanın ceremesini çekiyorlar. Üzgünüm, biraz daha çeksinler, daha çekecekler çünkü ben o gün ‘daha iyi bir fotoğraf ya da daha iyi bir yazı karakteri için bir grafiker ile para ayrılması gerekiyor’ tartışmasını yaparken “yok olmaz, niye canım” deyip de evlerinin balkonuna bilmem ne heykeli koyarken bugünü düşüneceklerdi.

Gelelim, video klip sayına, en çok video klibe sahip sanatçısın diyebilir miyiz?

Soner Arıca: Benim resmi video klip sayım elli. Bu ellinin kırkını da ben yaptım, yapımcılar yapmadı, bunu da bağıra bağıra söyleyelim buradan. Ben yaptım, derken o kadar zengin bir adam da olmadım ama şöyle bir şey vardı, Allah'tan dost zengini biriydim. Yönetmenler, fotoğrafçılar, o sette çalışan insanlar hep gönülleriyle orada oldular çoğu zaman yani biz birbirimize omuz verdik her şey öyle gerçekleşti.

Bir sitemin var mı? Bu kadar iş yaptık anlaşılmadık dediğin oluyor mu?

Soner Arıca: Dediğim anlar oldu ama bugün demiyorum, çünkü gidişatı gördüğümde beni anlamadın diyebileceğim kişi yok. Çünkü onlar bence son derece zavallı, çaresizlik içinde. Hüzünleniyorum bile onlar için, kendilerine bir yer edinme çabasında olan medya çalışanlarıydı, bu kadar.

Yakışıklı olman ve fiziğinin verdiği bir avantajla 90'larda sosyal sorumluluk projesinde bir işe imza attın, çıplak takvim yaptın. Tepki aldın mı?

Soner Arıca: Aslında o beş yıl süren bir dizi etkinliğin parçasıydı. Sokak çocukları için yaptığım, katıldığım çalışmalardan sadece biriydi. Tabii, cesurca bir adımdı. Bence net anlaşıldığı için yüzdelerle konuşalım, yüzde seksen beni anladı, yüzde yirmi anlamadı ama gereken sesi getirdi.

2002 yılında ilk tiyatro deneyimini 'Love story' ile yaşadın. Şimdi ise profesyonel bir tiyatrocuya gibisin.

Soner Arıca: Şimdi beşinci oyun, 'Padişah Osman' diye bir oyunda oynuyoruz. Hafta araları Anadolu'nun hemen hemen her yerinde oynadık, sadece cumartesi akşamları sahneye çıktığım için cumartesi akşamları İstanbul'a dönüyorum, onun dışında tiyatro için hep Anadolu'dayım. Tiyatroda olmayı seviyorum çünkü başka bir zenginliği var. Dört beş yıl kadar önce, Abdullah Şahin'den teklif geldi, 2002'den sonraki ilk teklifti. Aslında korktum, "yapabilir miyim?" dedim, fakat ısrarlarıyla başladık. Öğrenciliğimi hatırlattığı için de enteresan bir şey var.

Yeliz

‘Kırkıncı sanat yılı’ değil mi?

Yeliz: Evet. Bu kırk yıl ne zaman geçti bilmiyorum. 1974’te aslında hiç şarkıcılıkla alakam yoktu ama Nilüfer’in şarkıcı olmasıyla ben şarkıcı olmaya karar verdim.

Nasıl oldu?

Yeliz: Nilüfer’i aradım. O da bana, o zaman diskotür plak vardı, onun telefonunu verip yol gösterdi, öyle başladı.

Nilüfer ile bir dostluğunuz mu vardı, yoksa rastgele mi aradınız, nasıl oldu?

Yeliz: Biz İtalyan Okulu’nda okuyorduk, ben hazırlıktaydım, o orta ikideydi sonra mezun oldu gitti. Sonra o albüm yaptı, ‘Dünya Dönüyor’u falan yaptı, ondan sonra “ben de şarkı söyleyeyim” dedim. Daha doğrusu onun ‘Dünya Dönüyor’ şarkısını çok sevdim, eve geldiğim zaman söylüyordum, baktım aynı Nilüfer gibi söylüyorum, “ben niye söylemiyorum?” diye düşündüm.

Enteresan değil mi?

Yeliz: Aynen, aslında uçaktan korkmama rağmen hostes olmak istiyordum.

Bu süreç nasıl gelişti?

Yeliz: Enis Bey vardı, toprağı bol olsun, önce “beğenmedim, git” dedi, ben tabii stüdyoda “yer yarılrsa da yerin dibine girsem” dedim. Meğer işte ‘çok küçüksün çocukluğunu, genç kızlığını yaşayamazsın’ diye düşünüp benden bu mesleği yapmamamı istemiş. Sonra “ileride çok ünlü olacaksın, bu

ses bir daha gelmez” dedi.

Siz ne yaptınız, sanırım yine de inat ettiniz.

Yeliz: Ben zaten çok şımarık bir kıydım. Rahmetli babacığımın şımarık kıydıydım, hiç laf dinlemezdim.

‘Kafaya taktık mı, yapardık’ diyorsunuz.

Yeliz: Evet. Şimdi şımarıklık kalmadı, ama çocuk ruhum ve kafama takma olayım sonuna kadar hâlâ devam eder. İnsanın karakteri değişmez.

İlk 45’liği çıkartırken peki firmayı nasıl ikna ettiniz?

Yeliz: Firmayı ben ikna etmedim, “her şeye razı mısın?” dedi, ben de “razıyım” dedim. Bütün olabilecekleri saydı, “bunları göze alıyorsan, ailen de izin veriyorsa yapalım” dedi ve ‘Hoş Geldin Bahar’ ile ‘Sen Olsan Yeter’ dedik. Çiğdem Talu’nun sözleriydi.

Onu da anıyoruz. İlginç bir şey oldu, 45'likler devam etti. 1975 yılında iki tane 45'lik var ve 1976 yılında sizin marşınız olan 'Bu Ne Dünya Kardeşim'...

Yeliz: Ve 'Yalan'

"Bu Ne Dünya Kardeşim" sizinle klasikleşti bu şarkıyı yorumlarken klasik olacağını düşündünüz mü?

Yeliz: Vallahi bu şarkıyı ben yorumlamamak için stüdyodan kaçtım, en sonunda dördüncü gün Atilla Özdemiroğlu yakaladı beni ve "bu şarkıyı okuyacaksın" dedi. Hiç unutmuyorum kırmızı paltom vardı, çocuğum yani okuldan çıkıyorum, stüdyoya gidiyorum.

Neden okumak istemediniz, müthiş bir yorum?

Yeliz: Çünkü oynak şarkı sevmiyorum, duygusal seviyorum.

O şarkılarla bütünleştiniz. 'Bu Ne Dünya Kardeşim' mesela büyük bir çıkış yaptırdı size

Yeliz: Evet, hatta hiç unutmuyorum sevgili İlhan İrem demişti ki "Nasıl okudun bu şarkıyı, hiç utanmıyor musun?", "Sus, zorla okuttular, ben de sevmiyorum" dedim ama artık seviyorum, son iki üç yıldır

seviyorum. Bir de sevgili müthiş adam Enrcio Macias İstanbul'a ve Kıbrıs'a her geldiğinde beni de istiyor konserlerinde benimle paylaşmak istiyor ve bu şarkıyı birlikte okuyoruz. En son açık havada birlikte düet yaptık.

Okumak istemediğiniz, sevmediğiniz şarkının patlaması size nasıl bir heyecan getirdi?

Yeliz: Bir şey söyleyeyim mi zaten farkındalığın farkında olsaydım daha başka davranırdım, hiçbir şeyin farkında değildim.

Eurovision'a katılımınızdan söz edebilir misiniz?

Yeliz: Rahmetli Çiğdem Talu, Bebek'te bizim sokakta oturuyordu. Çiğdem abla, annemin ve teyzemin genç kızlık arkadaşı yani mahalle arkadaşlarıdır. Beni karşısında görünce Şoriz Bey'e yollayıp da "Ay inanmıyorum, senin Yeliz mi?" dedi, sonra ailece de görüştük. Eurovision anonsu yapılıyordu, Çiğdem abla ve ailesi "hadi, sen de katıl" diye tutturdular. Ben "ya kazanamazsam", dedim, Çiğdem abla da "kazanamayabilirsin, önemli olan katılmak ve yarışmak" dedi.

Selmi Andak, bir beste yapıyor, Çiğdem abla sözünü yazıyor ve diyor ki "ne yapacağız, bu büyük şarkıyı kime okutacağız?". Çiğdem abla da "Yeliz'e" diyor ve beni çağırıyorlar.

Ve yarışmaya katılıyorsunuz.

Yeliz: Evet. 'Hayalimdeki Adam' ile.

'Hayalimdeki Adam' müthiş bir popülerite sağlıyor ve finallere de kalıyorsunuz.

Yeliz: İkinci oluyorum.

Çevrenizde hep önemli insanlar varmış.

Yeliz: Ailemin ve eniştemin çevresi genişti. Babam da Bebekli olduğundan çok kişiyi tanırdı. Eniştem, Galatasaray camiasındandır.

Tam bir ‘İstanbul çocuğu’ olarak, kent kültürünü günümüze kadar taşıyan bir sanatçısınız. 2013 yılında Eurovision’a katılmadık bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Yeliz: Eurovision zaten inanılmaz bir ‘vatan-millet-sakarya’ olgusu veriyor insanlara, öyle bir şeyi yok. Ayrıca ‘Eurovision’ benim bildiğim kadarıyla şarkı yarışması, şarkıcı yarışması değil. Yeni çıkacak şarkıcılara yol açan bir yarışma, diye görüyorum ve biliyorum, bizde maalesef o mudur bu mudur falan filan bence katılmalıydık çünkü ne olursa olsun Türkiye’nin reklamına iyisiyle kötüsüyle katkısı vardı. Yalnız beste seçimini TRT’nin yapmasını doğru bulmuyorum.

Siz, ilk katıldığınızda halk seçmişti.

Yeliz: Halkın seçmesinden yanayım, ‘tarih tekerrürden ibarettir’ derler. Bence böyle bir şey yaparlarsa müthiş olur, tekrar o heyecanlar geri gelebilir, diye düşünüyorum. Halk seçsin, canlı yayınlansın, canlı okunsun bence çok şık olur.

‘Rüya’ adlı şarkınız ve o şarkının yer aldığı albüm müthişti

Yeliz: Onlar biliyorsunuz ‘Rüya’ ve ‘Deli Divane’ Gülşen Bubikoğlu ve Erol Evgin’in oynadığı ‘Renkli Rüya’ adlı Türkiye’nin ilk müzikal sinema filminde yer alan şarkılardı. Orada Gülşen Bubikoğlu haricinde oynayanların tümü şarkıları kendi seslendirdi. Sinema filminde bir tek ben Gülşen Bubikoğlu’nu seslendirdim. O şarkılarda Erol ile çok düetimiz de vardır.

80’lerde artık biraz büyüdük mü, nasıl görüyorsunuz?

Yeliz: Şarkı seçmede hiç değişmedim. İlk başladığım andan itibaren beğenmediğim 'Bu Ne Dünya'nın haricinde -o da işte hani hızlı parça, diye hissetmediğim içindi- hiçbir şarkıyı okumadım. İsterse Türkiye'nin bir numaralı hiti olsun eğer sevmiyorsam sahnede bile okuyamıyorum yani yaşayamadığım şeyi okuyamıyorum.

'Deli Divane', 'Rüya' ve 1982 yılındaki 'Kristal Kadeh' şarkıları film için mi yapıldı?

Yeliz: Yapıldı ama o longplay, benim Türk Sanat Müziğine geçiş albümümdü. Hocam Kamuran Yarkın ve Erol Sayan'dan dersleri almaya başlamıştım, Erol Sayan'ın çok güzel şarkısı 'Kristal Kadeh' ile bu longplayi yaptık.

Türk Sanat Musikisine geçiş nasıl oldu?

Yeliz: Zaten çok seviyordum, o dönem Türk Pop Müziği büyük bir deprem yaşamaya başlamıştı. Nilüfer, Sezen, yani herkes Türk Sanat Müziği okuyunca "körün istediği bir göz, Allah verdi iki göz" durumu oldu.

İyi bir bahane oldu.

Yeliz: Bahane oldu, yalnız bu konuda kendimi şöyle ayırt edeyim, tevazu göstermeyeceğim. Türk Sanat Müziği'nin gırtlığı ile Türk Pop Müziği'nin gırtlığı çok ayırdır. Hocalarımdan duyduğum

için söylüyorum, benim bu farkı çok güzel ayırt ettiğimi söylediler ve ayırt ettiğimi de biliyorum. Çok çalıştım, mesela bir longplayde canlı sazlarla Saadettin Kaynak'a 'Ah Söyleyin Nerede O Göz Nuru?' diye,

çok zor içerisinde beş-altı makam değiştiren bir şarkısını longplay okumuştum. Bir sürü hoca ve besteci şaşırmışlardı, nasıl okudum, diye. O şarkıyı çoğu insan da bilmezmiş.

Daha sonra sevgili İbrahim Tatlıses, kendi orijinal alt yapısını - benim tonum erkek tonunda olduğu için, onun da sesi kadın tonu tenor olduğundan- verdi. ‘Acı Gerçekler’ ve ‘Gülüm Benim’ şarkılarını orijinal İbrahim Tatlıses alt yapılarının üzerine okudum, öyle bir albüm yaptım.

1986’da ‘İhtiyar Falcı’, 1988’de ‘Seni Sevmek İbadet’ adlı albümlerinizi söz ediyoruz. Bu albümlerde alaturka ve güzel şarkılar içeriyordu. Yıldırım Gürses’in “Güller Ağlasın” adlı bestesini de yorumladınız yani alaturka devam etmiş

Yeliz: Evet, o da hocamdı ve bu şarkıyı verdiği günü dün gibi hatırlıyorum “kızım sana son derece güveniyorum” dedi, hiç unutmuyorum “mini minnacıksın ama” dedi, benim yanımdaydı biliyorsunuz kendi çok iri yarıydı “ama sesin, benim gövdemden daha büyük” dedi.

Yeni Türkü- Derya Köroğlu

Yeni Türkü'nün bazı şarkıları popüler müziğin hitleri arasına girdi. 'Olmasa Mektubun', 'Telli Telli', 'Maskeli Balo' gibi.

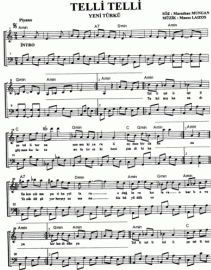
Derya Köroğlu: Daha fazlasını söyleyeyim, hatta Bülent Ersoy söyledi. Bir gün karşılaştığımızda şaka yaptı. "Siz benim şarkımı söylüyorsunuz" dedi. 1989 veya 1990 yılıydı.

"Telli Telli" Tavernalarda da söylenen bir şarkı oldu. Bu şarkıyı üretirken şarkının bu noktaya geleceğini hayal ediyordunuz?

Derya Köroğlu: İlk albümümüzü çıkartırken işin nerelere gideceğini tabii ki bilmiyorduk. Popüler nedir? Popüler olması; yayılması demek, o da bizi şaşırttı ama bütün bu işler bu arada bizden bağımsız bir şekilde oldu. 1983 yılında albümü çıkarttık. 'Akdeniz Akdeniz' içinde 'Telli Telli' var, konserlerde severek

söylüyoruz, Haris Alexiou'dan seve seve dinlemişiz. Manos Laizos'u bir önceki albümden Yorgo Dallaras'tan tanımıştık. Alexiou'nun albümünde birbirinden güzel şarkılar vardı. "Harulo'ya olan aşkından mıdır, nedir?" dedik, O, kendi serüvenini çizdi. 'Telli Telli' kendi macerasını yaratmıştı.

Son 30 yıl içerisinde en çok yorumlanan şarkılardan bir tanesi oldu. Şunu da söyleyeyim; yıllar sonra karşılaştığımız müzisyenlerin çoğu isim vermeyeyim şu anda çok meşhur olan arkadaşlar “Sizin şarkılarınızı barlarda tek gitarla çalıp, söyleyip çok para kazandık” dediler.

Siz bu şarkıdan para kazandınız mı?

Derya Köroğlu: Biz kazanmadık. Hakkımızda ‘Grup Akdeniz Akdeniz’ diye, bir şey dolaştığını öğrendik. ‘Yeni Türkü’ ismini de bir isim olarak kimse algılayamadı. TRT’nin olması ve bizi hiçbir zaman kabul etmemesi, hep bir sorun yarattı. Müziklerimiz denetimden hiçbir zaman geçmedi. Biz ortaya çıktığımızda artık liberal rüzgârların estiği 1988 yılının sonu ‘Yeşilmişik’i çıkartmıştık. O zaman insanlar bizi tanıdılar ve birdenbire beş albüm geçmişiyle tanınmış olduk.

‘Buğday’ın Türküsü’ ilk longplay ve sansürlerle boğuşma dönemi. O yılları hatırladığınızda şimdi nasıl bakıyorsunuz?

Derya Köroğlu: Biz zaten o 70’li yılların karışık ortamında ODTÜ’de okuyordum. Ankara sıcak ama ODTÜ yine de kurtarılmış bölge gibiydi. Kendi içimizde orada bir şey yaşamazken şehir hep kaynardı. O dönemi dizilerden de şu andaki yargılamalardan da gençler biraz daha yakından tanıdılar. 12 Eylül’ün nasıl bir felaket olduğunu, toplumun üstüne nasıl kara bir sis gibi çöktüğünü herkes biliyor. Biz de

ondan nasibimizi aldık.

Ağır aldınız, diyebilir miyiz?

Derya Köroğlu: 1979'un sonuydu. İnsanlar, işkenceler falan yaşamış. Bunların yanında bizim başımıza gelenler hafif kalır. Kültüre ve sanata olan baltalamalar konusunda da şahikadır. Mehmet Ali Birand'ı kaybetmekle beraber onun programlarını izledikçe içim tekrar sızladı. 87'lerde 88'lerde paşaların "bu adamı yayınlayamazsın, bu adamı atın oradan" gibi yukarıdan yaptığı baskılar filan, Korkunç şeylerle mücadele etmiş. Biz de onlardan bir tanesiyiz. 'Buğday'ın Türküsü' şarkısının sözleri Yaşar Miraç'a ait. Onun şiirleri vardı, Nazım Hikmet, Can Yücel orada işçi marşı vardır. Selim Atakan besteleridir. Kemal Burkay, 'Mamak Türküsü' bugünlere kadar büyük bir sevgiyle dinleniyor.

TRT'ye şarkıyı yolluyordunuz, şarkılar geri geliyordu.

Derya Köroğlu: İnsanların anlaması için söyleyeyim; onlarda kompartımanlar vardı. Türk Sanat Müziği, Türk Halk Müziği vardı.

Türkçe sözlü hafif müzik bir ara onu söylediler. Öyle bir tuhaf isim. Nasıl bir aşağılama yahu! Türkçe sözlü hafif müzik daha ziyade Ajda Pekkan'ın varlığıyla sanırım o kompartımanı açmışlardı. Çok fazla aranjman denen şey ve adaptasyonlar vardı. Mesela bizim şarkılarımızda ut, Türk Sanat Müziği'nden makamlar, hisler var ama aynı zamanda piyano da var. Bizi bir hafif müziğe gönderirlerdi, onlar reddederdi. "Türk Sanat Müziği kuruluna gönderin bunu" derlerdi, o kurul bunu kabul etmezdi. Bir ara da Türk Halk Müziği'ne gönderdiler. Herkes birbirine pas attı, golü biz yedik.

Grubun ismi nasıl oluştu? 'Yeni Türkü' grubu lafını kabul ediyor musunuz yoksa 'Yeni Türkü' topluluğu mu diyorsunuz?

Derya Köroğlu: Topluluk lafını hiç benimseyemedik. Başta denemiştik. ‘Yeni Türkü’ grubu diyorum. Bazıları ‘Grup Yeni Türkü’ de diyor. Öyle başa grup da koyuluyordu. Bizim ismimizin hikâyesi; Yaşar Miraç, şair arkadaşımızdan geliyor.

Yeni Türkü’nün popülerleşen şarkıları arasında Yunanlı besteci Marios Laizos’un besteleri ve Murathan Mungan’ın izleri var. Bu buluşma birbirinden bağımsız oldu değil mi? Hiç bir araya gelemediniz ama ortak bir ruhta buluştunuz.

Derya Köroğlu: Evet, kesinlikle.

Onlar daha albaylar cuntasından yeni kurtulmuşlardı. Orada büyük bir mücadele verdiler. O cuntayı alt ettiler. Belki biraz tarihi karıştırırsak 1974 yılında albaylar cuntası Türkler’in Kıbrıs müdahalesi ile yıkılmıştır. Orada bir etki olmuş. Teodorakis’i bildik tanıdık. ‘Zorba’ filmini seyrettik. Çok önemliydi. Bizim için ilginç olan müziğin kıvraklığıydı. Kıvraklık içerisinde devrimci sözler var. İçeriğine bir baktık zehir zıkkım sözler. Biz de tam o ruhtayız zaten ama biz de çok farklı bir şey vardı, devrimci bir müzik deyince, ağıra

alacaksın marş moduna getireceksin, mutlaka içinde saz olacak. Saz da öyle zımbır zımbır çalınmadan böyle bir ağır moda desinler. Buna da tepki duyuyorduk. Ve bize o ışık oldu. Sonra Laizos’un Haris Alexiou ile olan albümü elimize aldık tamamen aşık olduk. Sanırım Murathan Mungan o albümü bizden duydu. 12 Eylül’ün karanlığında biz Laizos dinlerdik, içimiz aydınlanırdı. Biz o şarkıları Alexiou’dan dinleyince aşık olmuştuk. Hatta biraz da o zaman Haris’den sonra “bu şarkıyı sen nasıl söyleyeceksin?” dedik. Laizos’un ölümü nedeniyle onunla karşılaşamamış olduk. Bizim ‘Telli Telli’yi çıkarttığımızda o yaşamıyordu. Yaşasaydı mutlaka

karşılaştık. Daha sonraki yıllarda Teodorakis ile karşılaştık, görüştük.

‘Maskeli Balo’ şarkısındaki maskelerin 12 Eylül’deki ortamı anlattığı söylenir. Bu ne kadar doğrudur? Murathan Bey’le bunu konuşma fırsatınız oldu mu?

Derya Köroğlu: Öncelikle şunu söyleyeyim, biz didaktik olmayan şeylerden hoşlanıyoruz. İnsanlar da, şarkılar da öğretici. İnsanların anlayışlarına bırakıyoruz, yoruma açık. Böyle olduğu için de belki çok yaşadı. ‘Maskeli Balo’ için ilk başta “Murathan emin misin? ‘Maskeli Balo’ mu diyeceğiz?” dedim.

Yaşadıklarımız öyle anlatılabilir. Türkçe söz söylemek o zaman çok alıştığımız bir şey değildi. Şu anda çok yadırgayıcı bir şey söylüyor olabilirim ama zaten o eski Türk Sanat Müziği’nden gelme bir kültür vardı. Şiirler böyle çok günceli anlatmaz. Şu an çok güncel. İnsanlar ondan hoşlanıyor daha gerçekçi geliyor. Daha böyle yukarıdan bir havalara vardı diyebilirim. ‘Maskeli Balo’da o dönem için çok çarpıcı bir laftı.

1985-86 yılına geldiğimizde grupta artık kopmalar da mı başladı?

Derya Köroğlu: Türkiye’de grup müziği yapmak çok zor bir şey. Şimdi daha kolay. O zamanlar bir kere işin ekonomisi çöküyor. Bu mesela Amerika’da da böyle. İnsanlar orada gruplar kuruyorlar bir yandan her biri başka bir iş yapıyor.

1988'de 'Yeşilmişik' çıktı ve insanlar Yeni Türkü'yü tanımaya başladı.

Derya Köroğlu: 1988 sonbaharı 'Yeşilmişik' var. Ondan sonra da bir televizyon programına çıktık. O zaman biraz daha kuralları genişlettiler. Özel televizyonlar girdi. Derken bizi bir iki televizyon programında gördüler.

'Külhane Şarkılar' için Yeni Türkü müziğinin en farklı virajlarından bir tanesi diyorum. Bu albümde radikal Yunan esintileri var.

Derya Köroğlu: Aslında bu zaten bir Yeni Türkü albümü olmaktan ziyade bir antolojik çalışma, zaten tümü rebetikoya ayrılmış bir albüm. Bu aramızda tartışmalara yol açmıştı.

1997 yılında Yeni Türkü'de ayrılıklar oldu. Bugünkü 'kemik kadro' oluştu. Bu tartışmaların sebebi Rebetiko albümü olabilir mi?

Derya Köroğlu: Evet, böyle tartışmalardan gelen gerilim oldu ama biz yolunu bulamadık. Ben hep bunu söyledim. Başka yorumlar da olabilir. Sonradan arkadaşlarımın beni çok şaşırtan yorumları da oldu, ama bence esas sıkıntı buydu..

'Aşk Yeniden' 90'lı yıllarda artık TRT ekranlarına çıkan Yeni Türkü'nün sevilen şarkılarından biri oldu.

Derya Köroğlu: 'Vira Vira' TRT ödülü bile almıştı yani nereden nereye geldik.

TRT'nin yasaklı yıllarından TRT'nin en çok sahne alan sanatçılı yıllarına geçişte neler hissettiniz? Arkadaşlarınızla bu duruma gülüyor muydunuz?

Derya Köroğlu: Tabii zamanla dalga

geçmemek mümkün değil. Bu arada hakikaten bizim müzik yolculuğumuz sırasında otuz beş yılda çok şey değişti bütün dünya da değişti. Türkiye’de neler oldu... Yani şu anda nelerle karşı karşıyayız. Doğaldır.

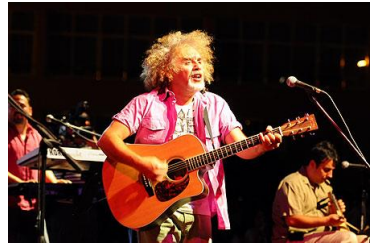
En son ‘Böyle Gitmez’ adlı şarkı ile duyduk sizi. Ne böyle gitmez? Söz yazarı hangi duygu içinde yazmış olabilir?

Derya Köroğlu: Önce besteyi yapmıştı. Kendi kendime bunu söylerken “Böyle gitmez” diye söylüyorum, dedim. Cengiz de oradan yola çıkarak yazdı.

Benim kişisel yorumum, bu şarkı günümüz popüler müziğinin kirli müzikleri arasında hak ettiği yeri alamamıştır.

Derya Köroğlu: Dediğin doğru evet, çok çalmadı ama diğer yandan da çok beğenildi.

Dijital platformda 500.000 küsur stream aldı. Yeni Türkü promosyonu hiç kullanmadı. Ancak 2000’li yıllarda baktık ki promosyon önemli. On yıl ara verdiğiniz dönemde yeni şarkılar hazırladıktan sonra birçok şeyin değiştiğinin farkına vardınız değil mi?

Derya Köroğlu: Yeni albüm çıkarınca çok daha iyi anladık. Promosyonel bir karakterimiz yoktu, belki de işin sırrı buradadır, diye düşünüyorum. Belki o şarkılar radyolarda ve popüler dünyada ortaya çıkmıyor ama insanlarla canlı konserlerde birlikteyiz, demek ki suların altından görünmeyen bir akıntı var.

Bu şarkı Kanal D’de yayınlanan ‘Kuzey Güney’ dizisinin fragmanında kullanıldı. Sizden izin mi alındı?

Derya Köroğlu: Yurt dışındaydım, izin istediler, bu arada sadece fragman için izin istemeleri de enteresan. Yeni bir klip çekmiş gibi oldular. Çok izlenen bir dizi; bu arada diziler şarkıları meşhur ediyor.

1970’li yıllarda TRT’nin tek olmasından gelen avantajla bir programa çıkmak herkesi star yapardı. Şimdi o görevi biraz diziler yapıyor.

Bugün ‘Yeni Türkü’ler neden çıkmıyor ya da kendilerini sergilemek adına platform mu bulamıyorlar?

Derya Köroğlu: Dünya ve Türkiye iyice reyting kaygılarıyla hareket ediyor, reyting herkesin Allah’ı gibi, insanlar kendi prensipleriyle değil kim neyi beğeniyorsa ona göre hareket ediyor. Aslında bu ölçümlerinde ne kadar doğru olup olmadığı ile ilgili, o da ortaya bir rezalet olarak çıktı. Her insan aslında geçmişi yüceltip geleceği karartma yolunda gibi, aslında ben de böyle olmak istemezdim böyle bir insan da değilim. Bakın bu fırtınada da bizi ayakta tutan geleceğe olan umutlarımızdır, ondan vazgeçilmez ama bu popüler olma kaygılarıyla yapılan her iş özellikle sanat, sanat olmaktan çıkıyor, o artık bir ticari meta halini alıyor, bunun cezasını da herkes yaşıyor.

Sanatta yol almak isteyen herkese sesleniyorum, özellikle genç arkadaşlarımız için kendi yollarından gitmeye çalışmalarının en doğru yol olacağını söylüyorum. “Şu güzel olmuş, bak bunu yapayım ben de ona benzer bir şey yapayım” yerine beğenilmemeyi göze alarak cesaretle yapılması gerektiğini düşündükleri şeyi yapsınlar, derim. Bunun için biz de bu yolda devam ediyoruz, bakalım böyle ne kadar gider.

Yonca Evcimik

Çocukluğundan bahsedebilir misin?

Yonca Evcimik: İnsanların sonradan değil, doğdukları an itibarıyla bu duygularla, altın bileziklerle doğduklarına inanıyorum. İnsanda yetenek ya vardır ya yoktur sonradan olamaz. O yeteneği geliştirerek kalıcı olmak bambaşka bir şeydir. Dolayısıyla o yeteneğin ben kendimde doğuştan olduğuna inanıyorum. Çünkü ilkökul öncesi daha eğitime başlamadan kendi imkânlarımla şarkılar söylüyordum, dans ediyordum, tiyatrolar yazıyordum. Yazmak da değil aynı zamanda kurguluyordum, sokaktaki arkadaşlarıma da öğretiyordum. Ebeveynlerimize izletiyorduk. Dolayısıyla bu var olan bir şeydi, ilkokulla beraber klasik bale eğitimi başladı. İlkokuldan sonra şu anki adıyla Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Bale Bölümüne girdim. Buradan mezun oldum. Bu aşamadan sonra profesyonel olarak çalışmaya, 90 senesinde de müzikle ilgilenmeye başladım.

1990'larda yaşadığın patlamayı hayal etmiş miydin?

Yonca Evcimik: 1990 yılı öncesinde birazda bunları kurgulamıştım. 'Secret, kuantum' numaraları var ya bunları çocukluktan yapmışım, 1979 senesindeki müzikalde çalışınca kafama bu yerleşmişti, ben günün birinde sahne üzerinde dans edeceğim, şarkı söyleyeceğim ve tiyatro yapacağım, diye. 90'larda yaptığım 'Abone' albümü, o birikimle ortaya çıkmış bir prodüksiyondur.

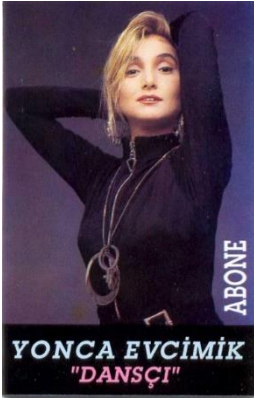
'Hababam Sınıfı'nda ne yaptın

Yonca Evcimik: ‘Hababam Sınıfı’nda hem dansçı hem tiyatrocu olarak çalıştım, şarkı söyledim. Benim için çok önemli bir deneyimdi, bir sürü müzikalde dans ettim, şarkı söyledim.

Şimdi eskiye dönüp hatırlamak zor ama hem filmlerden hem de müzikallerden şöyle anılarım var. O dönemin en değerli oyuncularını Adile Naşit olmak üzere hepsiyle dans ettim.

‘Abone’ nasıl ortaya çıktı?

Yonca Evcimik: O çılgın kız, çok düşünmedi ama iyi bir şey olacağını ümit ediyordu. Müzik dünyasında bir boşluk olduğunu düşünüyordu. O dönemde bütün müzikallerde Ajda Pekkan ve Nükhet Duru ile çalıştım. Benim yapmak istediğim şey, dans etmek ve şarkı söylemekti. Onun için dans müziği olmalıydı, birazda sipariş gibi oldu açıkçası.

Beni çok iyi tanıdıkları için ne yapacağımı çok iyi biliyorlardı. Bir ısmarlama gibi. Ben böyle bir şey istedim benim üzerime böyle yazıldı. Açıkçası doğrusu budur. Bütün uygun şarkılar bir araya geldi ve ‘Abone’ bu kadar ses getirdi. İlk iki ay kimse almadı albümü. Henüz televizyona çıkmamıştı. Ne zamanki ben TRT 2’de ‘Yarım Elma’ adlı programa çıktım, sabaha her şey değişmişti.

O iki ay hiç umutsuzluk yaşadın mı?

Yonca Evcimik: Hiç kolay olmayacağını biliyordum. Yavaş yavaş gidecek, diye düşünüyordum. Demek ki şarkıyla bir şey olmamış, görseliyle birleşince bu noktaya geldi.

İkinci albümden sonra sen artık bir Popstardın, cebini doldurmuş muydun?

Yonca Evcimik: Galiba benim cepler biraz delikti.

Nasıl yani? Sözleşme yapmadın mı?

Yonca Evcimik: Sözleşme yaptık, ben kendim gittiğim için önüme konan kontratı kabul etmek

zorundaydım. Çok net hatırlıyorum üç albüm anlaşması yapıldı, ilk albümden para alamayacağız ikinci ve üçüncü albümden de yüzde on iki buçuktu.

Üç yıl sonra 'Kendine Gel' albümünü yaptın. Bu albümün bir reklam kampanyası yapıldı.

Yonca Evcimik: Benim için önemli olan kalıcı olmaktı. O albüm için özel bir çalışma yaptık. Kaset kapağındaki görseller klibin içinde oldu. Bir

bütünlük içerisinde oldu her şey. Stüdyonun içine tahtalar kurduk on bir kişi falan dans ederek böyle bir koreografi yaptık. O görseller klibin başında da var.

1993 yılında bir basamak daha yukarı çıkıyorsun, bu senelerde herkesin sevdiği 'Yoncimik' oluyorsun. Bu hayatında ne değiştirdi?

Yonca Evcimik: Hiçbir şey değiştirmedim. Bir günde gündemi değiştiren bir olay olurken ben şaşırmadım. Hepsini hayalimde vardı. Çok çalışıyordum o kadar üst üste geldi ki, dört yıl durmadan çalıştım.

90'larda yorumcu olarak şarkılara telif aldın mı?

Yonca Evcimik: O dönemde yoktu ki. Telif hakları çıktıkça alıyoruz.

‘8.15Vapuru’nagelelim. İlk single cd’lı hazırladın

Yonca Evcimik: Ben çok gezen bir insandım, iki üç ay çalışır kazandığım parayla ülke ülke gezerdim, bir ayda yerdim. Dünyada o dönem çoksingle vardı. Tayland’a gittim. Tayland’da bu şarkı vardı ve filler dans ediyordu. Orada duyup acayip şeker bir şarkı, “single

yapsak mı?” dedim ve oldu.

Ve geliyoruz ‘Bandıra Bandıra’ya, tekerleme gibi şarkı söylüyorsun, o nasıl oldu?

Yonca Evcimik: Türkiye’deki ilk sound. Ve Jameikan rap gibi. Tekerlemeyi duydum, “bundan şarkı yapalım mı?” dedim. Zorla ite kaka ben bunu şarkı haline getirdim. Şahane bir şey oldu, herkes tarafından sevildi.

‘Abone’nin müzik marketlerdeki yerini almasıyla Türk Pop Müziği’nde yeni bir sayfa açıldı.

Yonca Evcimik: Katılıyorum, altına da imza atıyorum.

O zaman şartlar zordu, bir yenilikçilik yaptın. Bugünün Türkiye’sine baktığında ‘Abone’ ve o yenilikler yine başarılı olur muydu? Yoksa daha mı zorlanırdı?

Yonca Evcimik: Bunu bilmek çok zor. Bugüne kadar 'Abone'nin de bu kadar satacağını bilemedim ki. Şöyle bir şey var 'Abone' lafı bugün tutmaz. O zamanlar seçenek az, herkes aynı diziyi izliyor. Aylar, yıllar boyunca aynı dizi sürüyordu. Bugüne yorumlanmış bir 'Abone'

kelimesinin yerine belki başka birşeyle, bu olur. Ben ve benim dansçılarım bugüne adanmış bir şekilde yaparsak yine iyi olacağını düşünüyorum. Alternatifi yok.

Ben 'Tükendik' şarkısını çok seviyorum

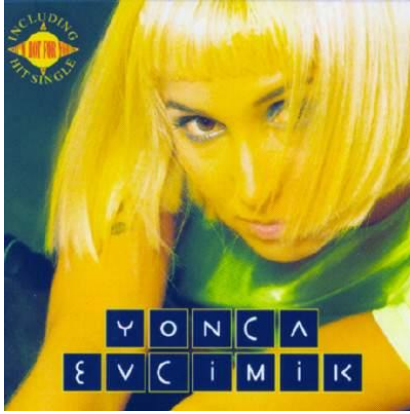
Yonca Evcimik: Saksafonlar falan Levent Altındağ var, tabii güzel olacak. 90'lar falan yeniden popüler oldu ya niye olduğunu şimdi yeniden anlıyorum. Geçtiğimiz sene ben 'Beşi Bir Yerde' diye 90'lar albümlerini bir

araya getirdim ve bu şarkıları tekrardan gözden geçirdim. Ne kadar samimi, ne kadar içten olduğunu yeniden anladım. Çoğu müthiş şarkılar aranjeler, akustikler çok mükemmel. Çok daha samimi çok daha iyiymiş her şey. Şimdi her şey mekanik olduğu için 90'lardaki şarkılar çok daha değerli.

Yonca Evcimik Türkiye'yi fethetti sıra geldi Avrupa'ya

Yonca Evcimik: Eee kimin hakkı, benim hakkım tabii ki de.

Avrupa'ya ve dünyaya ilk açılan şarkıcılarımızdansın.

Yonca Evcimik: Hayallerde vardı tabii ki, böyle maceralar kimin hayalinde yoktur. Olmazsa zaten bir acayiplik vardır. Şöyle bir eskiye bakıyorum da ben bastığım yola sağlam basıyormuşum. O 90'lardaki Eurovision Yarışması'nda giydiğim kıyafetler falan açıp bakmak lazım. Finale kalmıştık, Avrupa maceramız ondan sonra başladı. Ondan sonra TRT'den iki kere teklif geldi, fakat ben yarışmayı falan sevmiyorum. Çarkıfelek

Yarışması'na bile bir kere katıldım sonra hiç katılamadım. Heyecanlanıyorum bir değişik oluyorum. Bu tarz yarışmalar hoşuma gitmediği için kendi çapımda bir şeyler yapmaya çalıştım. Hollanda'daki yapım şirketi ile anlaştık, albüm ile ilgili her şeyi zaten onlar ayarlardı. Muazzam bir çıkış oldu. Bütün Avrupa listelerine girdik.

Hangi şarkıları bir hatırlatsana?

Yonca Evcimik: 'Hot ForYou'. Her şey süper giderken önümüz kesildi.

Ne oldu?

Yonca Evcimik: Önümüz kesildi işte belli başlı kişiler birşeyler yapmış, sonradan öğrendim tabii, istenmedik işte.

Sezen Aksu'nun bir sözü var "Madonna'nın elinde olan imkânlar Yonca'da olsa, ondan daha büyük sanatçı olurdu", diye. Ne diyorsun bu konu hakkında?

Yonca Evcimik: Madonna ilk geldiğinde bizde çıktık ondan önce. Tabii bizden sonra müthiş ekipmanlarla Madonna çıkınca bende dedim ki "aynı ekipmanları bana versinler, Madonna ile yer

değişelim, ben daha iyisini yaparım”. Ondan sonrada böyle bir şey demiş.

Gelelim 2000’li yıllara, yorulmadın mı?Yonca Evcimik: Yoruldum da herkesten önce iki yıl sonrasını görüp, şarkılar yapıyorum, dünyayı takip ediyorum, bunlar kolay işler değil.

2000’li yıllar senin için nasıl geçti?

Yonca Evcimik: 2000’li yıllar geçerken birde normal hayatını yaşayan Yonca var, evinde yaşayan, ailesiyle beraber, onunda hayalleri var tabii ki de. Üç dört yıl dizi için ara verdim. O zamanlar çılgın bir manyaktım. Dört sene müziğe ara vermek zorunda kaldım ama şöhret dizi ile birlikte geldi. Sonraki 2000’li yıllarda konservatuar açma hayalim vardı, açtım bir beş yılda öyle gitti. Ama ufak ufak single falan geçti. Bir yandan okulu da büyötmeye çalıştık. Hep dans etmek istemişimdir, yeni Yoncalar yetişsin diye bir şeyler yaptık.

AHMET AKKAYA

Ahmet, nasıl bir çocuktur?

Ahmet: Yaramaz bir çocuk olduğum, söylenirdi. Yerinde durmayan bir tipmişim. Öğle saatlerinde Mersin’de hava sıcaklığı 45 – 50 derece olduğu zamanlarda bile dışarı çıkıp top oynardım. Şarkıcılıktan önce futbolcu olma hayalim vardı.

Bu merak nereden geliyor?

Ahmet: İlkokul yıllarıydı, bir futbol topum vardı ve sürekli onunla oynuyordum. Sıcakta öğle saatlerinde bütün çocuklar yatırılırdı, ben çıkar o topla oynardım. Ses, komşuları çok rahatsız ederdi. O yıllarda annem ve babam Almanya’ya gitmişlerdi, biz babaannemde kalıyorduk. Komşular babaanneme bunu söylemiş. Bir gün babaannem beni bu yüzden bir odaya bağladı. Aradan kısa bir süre geçtikten sonra bağları kopardım ve beni kapattığı odanın camındaki demirleri esneterek sokağa çıktım.

Almanya’ya gidişin nasıl oldu?

Ahmet: O, bir süreçti, annem ve babam kardeşlerimle bizi yanlarına Almanya’ya aldı. Orada yeni bir dönem başladı. Sene 1979’tu.

‘Ah Canım Ahmet’in şekillenmesine sebep olan müzikal kültürünün oluşmasını sağlayan yılları orada yaşadın, değil mi?’

Ahmet: Evet. Şunu da söyleyeyim, çocukluk yıllarımda sesimin bana iyi geldiğini fark etmiştim.

Bu nasıl oldu?

Ahmet: Fiziksel bir ağrım ya da bir düşüncem olduğunda odaya çekilir ve onu sesimle tedavi ederdim. ‘Sesim bana iyi geldiğine göre, başkalarına da iyi bir his verebilir’ düşüncesi benim için çıkış noktası oldu. Bu arada babam bana özel bir bağlama yaptırmış ve

eve getirmişti. Babam, bağlama dersleri almamı sağladı ve ilk olarak türkülerle başladım. Müzik ile başlangıcım sesimin farkında olup babamın beni teşvik etmesiyle meydana geldi. Tabii, 1979'dan sonra Almanya'ya yerleşince müzik hayatım okulun yanı sıra devam ediyordu. Ama yaşadığım çevre, duyduğum bütün sesler değişmişti. Bu süreç içinde bağlamadan piyanoya geçiş yaptım.

Almanya'dayken bağlama yanında mıydı?

Ahmet: Evet, bağlamaya orada devam ettim. Ancak bir süre sonra çevremdeki bütün sesler değiştiği gibi yaşam tarzım da değişti. Bağlama çok değerli bir müzik aleti ama ben Almanya'da ondan uzaklaştım. Piyanoyu kendime yakın buldum ve sonrasında ufak ufak müziğe girdim.

Almanya'da futbola devam ettin mi?

Ahmet: Evet, Almanya'ya gittiğimde bir futbol takımına yazıldım. Orada lig yukarıya doğru gider, A - B diye. Bir anımı paylaşayım. Futbolda yükselmeye başlamıştım, orada yavaş yavaş biliniyorduk. Alt liglerde Türk takımları vardır, onların antrenörleri bize derdi ki : “Ahmetciğim, bu hafta bize yardımcı olur musun, düşmek üzereyiz.” Orada şöyle masumca bir hainlik yaparlardı. Lisansım o takıma kayıtlı olduğu için başka bir takımda oynayamazdım ama o takımda kayıtlı ‘Mehmet Aslan’ isimli birinin lisansı ile oynardım. Sahaya çıktığımızda hakem o listeyi geçerci, ben uzaktan ısınırken “burada burada, benim” derdim.

Hangi bölümdeydin?

Ahmet: Forvettim, yüksek bir teknik özelliğim olduğunu keşfetmiştim ve hızlıydım. Bu, forvet oyuncusu için idealdir.

**‘Ah Canım Ahmet’
Almanya’da
oynadı. Peki, seni
durduran neydi?**

Ahmet: Futboldaki hayalimin sona erdiği süreç aslında çok uzun bir süreç sonundaydı.

Ailemin desteği vardı, daha iyi takımda oynamak, haftanın dört günü

antrenman yapmak güzel gelişmelerdi. Ama diğer ailelerin daha çok desteği olurdu ve ben bu desteği alamayınca demotive oldum. Tabii, diğer taraftan takımda yükselince oyuncular arasında baskı da artıyor. O süreçte hepsi üst üste gelince, bir noktada olumsuz karar veriyorsunuz. Öyle olunca ben de dedim ki “madem öyle kardeşim, oynamayacağım”. Müzikte de yükselip, sahne almaya başlayınca otomatikman o tarafa doğru kaydım.

Türkiye’ye gelmeye karar verdin!

Ahmet: Türkiye’ye gelme kararım şöyle oldu. Türkçe sözlü müzik hayal ediyordum ve bu yaptığım müziğin bir benzeri bu gezegende olmamalıydı. Öyle iyi bir hikâyem olmalıydı ki, ‘ben’ olmalıydım.

Almanya'dan dönünce ne oldu? Dönüş sürecinden de bahseder misin?

Ahmet: 1994 yılı yazı niyeti bozдум.

Evimde hazırladığım şarkıların kayıtlarını yapıp İstanbul'a geldim. Geldiğimin ertesi günü, Levent'e gittim. Levent'te otobüs durağındaki insanlara rastgele stüdyo sordum. Her

şey akışında oldu, doğaldı. Hatta fotoğraf stüdyosu tarif eden oldu. İçlerinden bir öğrenci arkadaş dedi ki “şurada birkaç müzisyen enstrümanlarıyla çıkıyor, sen oraya gitsene”. Ben de gittim o kapıyı çaldım. FT Stüdyosu, MFÖ'den Fuat'ın. Asistan kadın beni görünce “burada iyi müzik dinlemek isteyen var mı?” dedim. Kadın “buyurun” dedi. Kendime, “ne kadar şanslıyım”, dedim. Fuat ağabey beni görünce “yarın, saat 15.00'da gelsene” dedi. Ertesi gün o saatte gittim. Birinci albümdeki kayıtları dinlerken Fuat ağabey bana sorular soruyordu, bu arada içeri Harun Kolçak, Ali Kocatepe, Özkan Uğur gibi iyi müzisyenler girmeye başladı. Verdiğim cevaplar sonunda “sen neymişsin be abi” dediler. Sanırım beğenildi, sağ olsun Özkan Uğur bana “sen olmuşsun” dedi. Sonrasında ben Almanya'ya döndüm ve devamı geldi. Özkan Uğur, beni Türkiye'de müzik dünyasına tanıtan insandır.

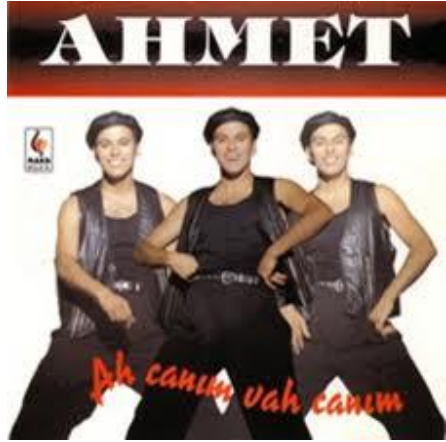
Bir anda bomba patlattın. Ne hissettin? Sanırım o sıralarda futbol merakın devam ediyordu.

Ahmet: Almanya'da yaşadığım sürece spor yapmaya devam ediyordum. İstanbul'a gelip albüm yapıp başarı yakalayınca, Özkan'a dedim ki “İstanbul'da spor yapmam lazım”. Zincirlikuyu'da bir butik otelde kalıyordum. Dışarı çıkıp koşu yapıyordum ama

sokaktaki köpekler beni rahat bırakmadı. Özkan, beni bir spor kulübüne yazdırdı. Ben, kapalı mekânda spor yapamam. “Özkan ben Galatasaraylıyım, orada antrenman yapma olasılığım olmaz mı?” dedim. Teknik olarak mümkün olmayınca İstanbulspor Kulübü’nü organize etmiş. Orada antrenmanlara çıkmaya başladım.

Albümünden sonra hayatında ne değişti? Neler yaşadın?

Ahmet: O yıllar, 26 yaşında genç biri için oldukça hızlı, çok önemli kararları verme aşaması ve zor bir dönemdi. Ben Türk’üm Almanya’da yaşadım, hayatımın bir bölümü Mersin’de geçti. O kültür değerlerini aldım ama tekrar ülkeme döndüğümde, “onlar başka dil konuşuyor ben başka dil konuşuyorum galiba, susayım ve onları dinleyeyim” dedim. Hatta ikinci albüm döneminde iyice sessizleştim. Her şeyi anlamaya çalıştım. Bu süreçten sonra rahatladım.

Babanın sana hediye ettiği bağlamayla türkülerle arandaki bağ arttı. ‘Uzun İnce Bir Yoldayım’ coverını nasıl yaptın?

Ahmet: ‘Uzun İnce Bir Yoldayım’ bana kendimi iyi hissettiren türkülerden biridir. Dâhiyane sözleri beni çok etkilemiştir. Gerçekçi bir hayat hikâyesi... Müzisyen olarak “bu hayat hikâyesini nasıl hafifletebilirim” diye düşünerek bütün altyapısını yeniden yazdım.

‘Ah Canım Vah Canım’ albümünde biraz daha pop, Almanya’daki bir gencin batılı duyguları daha açık düşüncelerle hazırladığı bir albümdü. Sonra gitgide otantikleşiyorsun.

Ahmet: Evet, bu aslında özümde olan bir öge ve bunu batı tarzında sentezlerken çıkış noktam bu türkülerdi çünkü bağlama ile başladım. Çok farklı müzik öğelerini bir araya getirerek kendimce ifade etmek bende yeni olan bir şeydi. Dolayısıyla o yolculuk hâlâ devam ediyor. Mesela, beşinci albümümde

çok farklı lezzetler olacak.

Neden ‘Uzun İnce Bir Yoldayım’?

Ahmet: Bir nevi ‘vefa borcu’ diyebiliriz. Bir müzisyen olarak onlarla flört ediyorum, onlarla bir bağ kurmak beni mutlu ediyor, bu manevi bir şey. Mesela, dördüncü albümümde Mevlana’nın yedi öğüdünün müziğini yaptım. O da benim çocukluğumda bakkaldaki tuz raflarında gördüğüm bir yazıydı, onun Mevlana’ya ait olduğunu sonradan öğrenmiştim ve bu bana iyi şeyler hissettirmişti.

Şöhret sana ne kazandırdı, ne kaybettirdi?

Ahmet: Çok şey kazandırdı, çok büyük değerler kattı, hayatıma aldığım insanlar oldu ve büyük bir karmaşa da yarattı. O süreçten doğru bir şekilde çıkmam gerekiyordu ve bunu yaptım.

‘Ah Canım Vah Canım’ albümünde modern bir çocukken bir anda ufak ufak etnikleştin?

Ahmet: Evet, aslında üçüncü albüme geldiğimizde biraz daha etnik enstrümanlar ve müzikal anlamda flörtüm yükseldi. Bu da çok doğal bir şeydi. Sen, bunu çok iyi biliyorsun, ‘Ah Canım Vah Canım’ albümündeki Ahmet bir yıl sonraki Ahmet değildi, dolayısıyla ben neysem müziğim de o. Burada 1994’ten 1998 yılına kadar dört yıllık bir süreç var. O süreçte Türkiye’deki yaşam tarzı benim hayatıma yansdı. Burada bir itirafta bulunabilirim, bu enstrümanlarla flört ederken çok iyi ustalarla çalıştım. Bunu sonradan fark ettim,

gerçekten çerçeveyi biraz aşmıştım. Bundan biraz pişmanlık duydum ama olumsuz bir düşüncem yok.

Sence dinleyici şaşırdı mı?

Ahmet: Dinleyenlerin şaşırdığını pek sanmıyorum, çünkü ‘Âşık’ şarkısıyla çıktı albüm, o çok minimaldi. O şarkıya video klip çekildi ve gerçekten o çalışma çok doğrudu, iyi de bir sonuç aldı. Ancak bazıları bu modern çocuk çok etnik kaldı, rahatsızlığını duydu. Bana böyle dönüşler geldi. Bundan çekinmiyorum çünkü daha önce de ifade ettiğim gibi “ben neysem müziğim de o.”

“Pozitif düşünceler kazanır” söylemi nasıl oluştu?

Ahmet: Bir gün Almanya’da bahçede büyük bir elma ağacının altında yatıyordum ve o elmaya baktığımda dedim ki “o elmaları yemek için beni harekete ne geçirir?”. Beni orada harekete geçiren şey motivasyondur, pozitif düşünceydi. O zaman dedim ki “olumlu düşünmek o kadar önemli bir şey ki”.. ‘Ben neysem, evren o’ benim yaşam felsefemdir.

İşler tıkrındaydı, peki sen hakkını alabildin mi?

Ahmet: Konserlerden kazandım, telif de aldım. O dönem tam olarak yasallaşmamıştı ama bir bölümünü aldım. Şimdi o süreç çok daha profesyonel işliyor.

İlk albümün ne kadar sattı?

Ahmet: Milyonları buldu.

‘Dayanamam’ senin ikinci bomban oldu. Bunu biraz anlatır mısın?

Ahmet: Birinci albümden sonra kendi yazdığım şarkılardan biriydi. İkinci albüme geldiğimizde yapım şirketimizle ve sevgili Özkan Uğur’la konuştuğumuzda, Berlin’de bu albümü yapmaya karar verdik. Berlin’de stüdyoya girdim orada sevgili Ünal Yüksel’le çalıştım. Kendisi ‘Kartel’ projesinin kurucusudur.

‘Ah Canım Vah Canım’ hikâyesini anlatır mısın?

Ahmet: Az önce anlattığım pozitif düşünce hikâyesi ile bu şarkıyı yazdım. Aslında bakıldığında melodik olarak birinci albümün en kolay şarkılarından ‘Ah Canım Vah Canım’.

‘Ah Canım’ senin ismin oldu. Bu nasıl oldu?

Ahmet: Tam olarak hatırladığımı söyleyemem çünkü benim real ve sürreal bir hayatım var. Geceleri çalışırım, gündüzleri yatarım gibi bir hayatım yok. Son on yıldır rüyalarımda geliyorlar yani oturup şarkıların üzerinde çalışmıyorum.

Sana göre Almanya’da mı, Türkiye’de mi müzik yapmak daha kolay?

Ahmet: Yaşadığınız yer ve ortamda, koşullar ile şartlar içerisinde onun en iyisini yapmak önemli. Annem ve babam Almanya’ya giderken “biz maddi koşullardan dolayı geldik, eğriyi doğruyu size öğrettik, bu yüzden bu toplumun da pozitif değer yargılarını alın” dedi. Dolayısıyla ben, orada iki kültür arasında kaldığımı hiç hatırlamıyorum. Avrupa’nın göbeğinde Almanya gibi bir ülkede yaşamak birçok açıdan kolay, o toplumun hayat başarısının bir parçası oldum, müzikal olarak doğru şeylerle beslendim. Almanların çalışmaları, disiplinli olmaları bana da geçti. Türkiye’de yaşadığım süre içerisinde biraz rahatladığımı söyleyebilirim ama hiçbir zaman boşlamadım.

AHMET SELÇUK İLKAN

Şiire olan merakınız nasıl başladı?

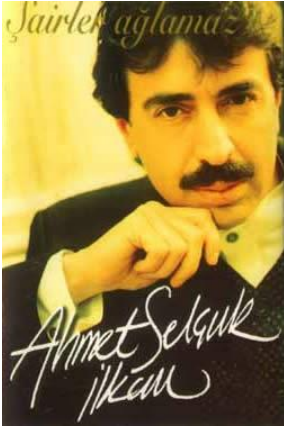
Ahmet Selçuk İlkan: Benim şiire bir kara sevdam var. Atilla İlhan'ın da ifade ettiği gibi ben de “şiire mecburdum” diye düşünüyorum. Çünkü Süleyman ağabeyim, şiire çok sevdalı bir yürekti ve ülkemizin bütün şairlerini en iyi bilenlerdendi. Bugün sahnede şiirleri ezbere okuyorsam bu ağabeyimin küçükken bana ezberlettiği şiirler sayesinde.

Ağabeyiniz sizi şiire adapte etmeseydi ne olurdu, hiç düşündünüz mü?

Ahmet Selçuk İlkan: Açıkçası o konuda hiçbir zaman bir analiz yapmadım ama şunu düşünüyorum. Demek ki, benim de bir isteğim, sevdam varmış. Okulda verilen ağır derslerden ötürü her ilkokul öğrencisi gibi bundan kaçabilir hatta bıkalırdım. Ancak hayat ile ilgili bütün kapılarımı bana şiir açtı, bunun çok yararını gördüm. Geriye baktığımda hiç pişmanlık duymuyorum, yeniden dünyaya gelseydim yine şiirlere yatkın olurum.

İlk bestelenen şiirinizi hatırlıyor musunuz?

Ahmet Selçuk İlkan: İlk şiirimi “hatırlıyorum” diyemeyeceğim çünkü takdir edersiniz ki onlar denemelerdir ama o denemelerden arta kalan ilk şiirim ‘Hatırlar mısın?’ isimli şiirimdi. Ancak bestelenen ilk şiirim, sevgili Selami Şahin’in bestesi olan ‘Ya Seninle Ya Sensiz’dir.

Bu şarkının bir hikâyesi var mı?

Ahmet Selçuk İlkan: O yıllarda Berlin'den dönmüştüm ve elbette orada bıraktığım hatıralar kadar bir sevgili de vardı. Yalnızdım ve o güzel duygular içimden taşıyordu, dolayısıyla ona bir mektuptan çok bir şiirle hitap etmek istemiştım.

'Mum Işığında' isimli şarkınızın hikâyesini öğrenebilir miyiz?

Ahmet Selçuk İlkan: O yıllarda Kadıköy'de oturuyordum. 80'li yıllar darbenin bizde bıraktığı acılarla

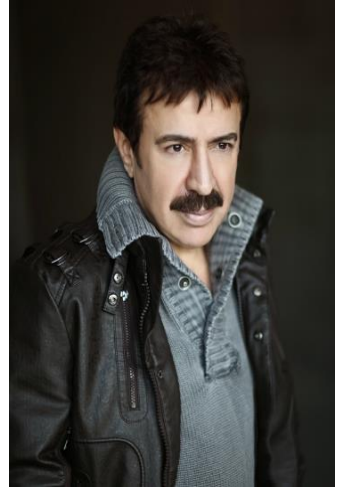
yaşadığımız günlerdi. İnsanlar bırakın sevgiyi, kardeşliği bile unutmuştu. O insanların yaralarını, acılarını ancak şiirlerle ve şarkılarla sarabilirdik. O iklimi bugün iyi anımsayanlar bu şarkıda kendilerini daha iyi bulacaklardır. Herkes en olmadık zamanda birbirinden ayrılıyordu, bir gün ben de Kadıköy'de böyle bir ayrılık yaşamıştım ve bu şarkıda iki masum sevgilinin hikâyesini anlatmaya çalıştım. İşin en ilginç yanı belki de hayatımın dönüm noktası olan ilk albümünün adı oldu 'Mum Işığında'.

1982 yılında bir şiir albümü yayınladınız. O güne kadar kimse böyle bir albüm yapmamıştı, siz bu cesareti nereden aldınız, bu albümün ortaya çıkışı nasıl oldu?

Ahmet Selçuk İlkan: 1982 yılına kadar müzik dünyasına birçok şarkı kazandırdım ama işin ilginç yanı hep şarkıyı seslendirenler ön plana çıktı. En yakın arkadaşlarıma "bunlar benim şarkılarım" dediğimde bana kızıyorlardı. Benim de kendimi tanıtmam lazımdı, hep bir bekleyiş içindeydim. Bir gün Selami Şahin ile bu kararı aldık.

Coşkun Sabah ile ne zaman çalışmaya başladınız? Onunla yaptığınız çalışmalarınızı bize anlatır mısınız?

Ahmet Selçuk İlkan: Coşkun Sabah ile olan hikâyemiz çok enteresan. O yıllarda Coşkun Sabah, Bülent Ersoy'un orkestrasında ut çalıyordu ve zaman zaman sevgili Bülent Ersoy'a eşlik ediyordu. Bir gün onunla otururken ona "neden ut eşliğinde kendi şarkılarını okumuyorsun?" dedim. O da "yapabilir miyim?" dedi ve yaptık. Coşkun'un ilk albümü 'Armağan'dı ama onu tanıtamadığımız için pek başarılı olmadı. "Bir kez daha deneyelim" dedik ve bu kez 'Aşk Kitabı'nı yaptık.

Sizin gönlünüzde hangisinin daha büyük bir anısı var 'Anılar' mı, 'Bir Pazar Günü' mü?

Ahmet Selçuk İlkan: 'Bir Pazar Günü'nün hikâyesi benimle ilgiliydi. Ankara'ya giden bir sevgilim için yazmıştım. 'Anılar' ise, sevgili Coşkun Sabah askerdayken ünlü bir sanatçıyla bir beraberliği vardı. Askerdayken aşkları bitmişti ve askerden döndükten sonra bana gelip bu şarkıyı yazmamı istedi.

‘Gözler Kalbin Aynasıdır’ isimli şiirinizin hikâyesini anlatır mısınız?

Ahmet Selçuk İlkan: Bu şarkı yaşadığımız coğrafya ile çok ilgili. Çünkü 80’li yıllarda bir gülüş, bir bakış bizleri çok etkilerdi. Bizim yaşadığımız o çağda gözler yemindi, hiçbir zaman yalan söylemezlerdi. İyi ki, ben o acılı kuşakta

yaşamışım.

‘Liselim’ isimli şiirinizi gerçekten de bir liseliye mi yazdınız?

Ahmet Selçuk İlkan: Hepimiz lise yıllarımızda masum sevdalar yaşamışızdır. Benim de gözlemci bir yanımdır. Ben de insanları inceleyerek onların gönüllerine dokunarak yazarım. ‘Liselim’ hepimizin yaşadığı ama yazmaya cesaret edemediği bir şarkıydı.

Zeki Müren’le çalışmak nasıl bir duyguydu? Onunla çalışmalar nasıl gelişti?

Ahmet Selçuk İlkan: Benim için en büyük hayal, sevgili Zeki Müren ile tanışmak ve ona bir şiir vermekti. Zeki Müren, inzivaya çekildiği günlerde sevgili Muzaffer Özpınar beni aradı ve benden Zeki Müren için bir şiir yazmamı istedi. Ben, bir ayrılık yıl dönümünde bir şarkı yazmaya başladım bir yandan da sevgili İlhan Behlül Pektaş da yazıyordu. Bu şarkılar bir harman haline geldi. Sevgili Zeki Müren’e bir kaset halinde gönderildi. Bu çocukluk hayalimin gerçekleşmiş olması benim için en büyük ödül.

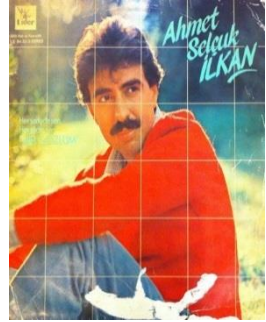
Neden ayrılıkların şairi olarak adlandırılıyorsunuz?

Ahmet Selçuk İlkan: Bunun birçok nedeni var ama en önemli nedeni eğer aşkın bir terazisi olsaydı kesinlikle 'ayrılık' olurdu. Çünkü insanlar araya mesafe koymadan gerçek sevginin değerini bilemiyorlar. Her

insan kendine göre bazı şeyleri ezbere bilir ben de ayrılıkları ezbere biliyorum çünkü çok yaşadım. Bütün sanatçıların temel gıdası hasrettir, gurbettir, ayrılıktır. Dünyada sizi herkes terk etse bile şiirler ve şarkılar asla terk etmez.

Bugünün müzik dünyasını nasıl buluyorsunuz?

Ahmet Selçuk İlkan: Bugünün müziği dünden farklı değil, çünkü müziği değiştiren insanın kendidir. Şu son 30 yıldır hangi insanımız, hangi sosyal güvencemiz değişti? Kalıcı müziklere bakacak olursak, kalıcı müziklerde öz değişmedi, yıllardır müziklerimiz baloda maskeyle dolaşan bir sevgili gibi. Müzik aynı müzikti, değişen kıyafetlerdi. Oysa günümüzün geçici müziğine baktığımız zaman müziği atsanız inanın ilkokul çocuğu ile karşılaşmış kadar şaşkına düşersiniz.

Sözleri Ahmet Selçuk İlkan'a ait olan 'Unutmak İstiyorum' isimli şarkı bir reklam filminin müziği olarak kullanıldı. Sonrasında bu eserin tüm mali haklarının kendi üzerinde olduğunu iddia eden plak şirketi, Ahmet Selçuk İlkan'ın da payı olduğu iddiasıyla reklam ajansına dava açtı. Enteresan bir şey

oldu ve ‘eserin bestesi Ferdi Tayfur’a aittir’ diye bir sonuç ortaya çıktı. Enstrümantal şarkının davası olur mu?

Ahmet Selçuk İlkan:

Açıkçası bu bizim kanayan yaramız. Bu yara yıllardır durdurulamadı. Hep yeni yasa tasarısını bekliyoruz. Biz yine bizden öncekilere göre şanslı bir kuşağız. Manevi haklarımız tamam ama maddi haklarımıza gelince artık benim de sabrım taşı. Örneğin, bir düğüne gittiğinizde

düğünün olmazsa olmazı şarkılar için bir hak bile alamıyorsunuz. Sana bunlar gibi birçok ağıt dökebilirim. Enstrümantal şarkıların bırakın davayı, kavgası bile olmamalı. Çünkü bu bir haktır.

Bu sene, sanatta 35. yılınız. Sanatta 35. yılını yaşayan Ahmet Selçuk İlkan, şu sıralar neler yapıyor ve gelecek planları nelerdir?

Ahmet Selçuk İlkan: Bu yıl çok heyecanlıyım. Hazırladığım iki ayrı proje var. İlki, bu albüm benim on ikinci albümüm, on iki ayrı sesle, on iki yepyeni şiirimi bir armoni halinde sevenlerime sunacağım. İkincisi, otuz beş en çok sevilen şarkımı, otuz beş ayrı isimle yine bir cover halinde hazırlıyorum. O da eylül ya da ekim ayı gibi çıkacak. Haziran ve temmuz gibi de efsane olmuş şarkılarımın hikâyelerini bir kitapta topluyorum. Bu da bende bir anı olacak.

ALTAN ÇETİN

Çocukluğundan bahseder misin?

Altan Çetin: Küçükken şimdi olduğu gibi müziğe âşıktım. İlkokul zamanlarında mandolinle müziğe başladım. O zamanlardan beri “bu çocuk müzikte güzel şeyler yapacak”, dediklerinde içim kıpır kıpır olurdu. Bu alanda bir şey yapacağımı hissediyordum.

İlkokuldan sonraki dönem nasıl geçti?

Altan Çetin: Liseden sonra konservatuar sınavları vardı ama benim bir konservatuar isteğim yoktu. Çünkü konservatuarın insanların yaratıcılık taraflarını törpülediğini düşünüyorum. Liseden sonra okula gitmedim, sevgili Serter Bağcan'ın müzik mağazasında tezgâhtarlığa başladım.

Dükkânda neler yapıyordun?

Altan Çetin: O dükkânda gitarlar, piyanolar pek çok müzik aleti vardı. O aletleri görünce içimdeki aşk ortaya çıktı. Sabahları 8’de işe başlayıp akşam 7’ye kadar çalışıyordum, tabii benimki biraz da müzik üzerine çalışmak oluyordu. Zamanla hem kendi kendime hem de gelen müzisyen arkadaşlardan

metotlar öğrendim.

‘Ya Sus’ isimli şarkınızı ne zaman yaptınız?

Altan Çetin: Şarkının senesini tam olarak hatırlamıyorum. Ama İzel'e yaptığım ilk projenin slow şarkılarından biriydi.

Sonrasında taverna yılları başladı, değil mi?

Altan Çetin: Bunları anlatırken kendimi ihtiyar gibi hissediyorum çünkü artık çoğu genç arkadaşımız müzikteki o eğlence kültürünü pek bilmiyor. Taksim'de yine çok kaliteli eğlence yerleri vardı ama eğlencenin mantığı genel olarak tavernalar üzerine kuruluydu. O tavernalarda insanlar hem balık yer hem de eğlenirlerdi. İnanılmaz güzel dönemlerdi.

Tavernaya nasıl girdin?

Altan Çetin: Yemek müziği yapmaya başladıktan sonra bu piyasada bir şey yapma isteğim daha çok arttı. Hiç unutmam çalıştığım restoranda bir gün solist gelmedi ve bana şarkı söylemek gibi bir şans doğdu. O gece çok beğenilince terfi ettim. Şarkılar hazırlamaya başladım. İlk, Beylerbeyi'nde başladım. O dönemde popüler olan kim varsa hemen hemen hepsiyle çalıştım.

Taverna yılları müziğini nasıl yorumluyorsun? İyi para kazandın mı?

Altan Çetin:: Benim için para hiç önemli değildi çünkü çok keyif alarak yapıyordum. Daha orgun bile Türkiye'ye kaçak girmeye başladığı dönem olduğu için orgla yapılan müzik insanları çok mutlu ediyordu.

O dönem taverna yapan herkes kaset yaptı, sen de yaptın mı?

Altan Çetin: Hayır, ben evde kendi kendime kasetler doldurdum, profesyonel bir çalışmam yoktu. Çünkü beste yapmak aklımın ucunda yoktu.

Bestecilik yönün nasıl başladı?

Altan Çetin:

Taverna döneminin sonlarıydı, insanlar sıkılmaya başlamıştı, yeni barlar açılıyordu ve insanlar daha çok oralara yöneliyordu. O dönemde bir arkadaşımın albümü için bir gecede üç tane beste yaptım. Böylece bu işi yapabileceğimi keşfettim. 1994 yılında üst üste on – on iki tane beste yaptım. Bu besteleri o dönemin çok ünlü bir yapım şirketine götürdüm. Ama müzikalitenin dışında şirketin içinde gelişen olaylar beni mutlu etmedi ve ayrılmak istediğimi söyledim. Onlar da bana yaptığımız anlaşma nedeniyle “beş sene boyunca hiçbir şey yapamazsın” dediler. Bu tehdit, benim bestecilik kariyerimi başlattı.

Hande Yener’e verdiği ‘Yalanın Batsın’ isimli şarkın, popüler kültüre ilk girişin değil mi?

Altan Çetin: Hande’yi çok yakın bir arkadaşım vasıtasıyla tanıdım. Yeni bir albüm çıkarmak üzerelerdi ve benden şarkı istediklerini söyledi. Albümü dinledim ve dedim ki “ben bu albüme beste vermem”. Çünkü artık ciddi tirajlar elde etmiştim. Ona İzel’e yaptığım gibi on bestelik bir albüm yaptım ve çok satacağına emindim.

Altan Çetin,
2009 yılında
Enbe Orkestrası
ile çok şaşırtıcı
bir buluşma
yaptı. Nasıl
oldu?

Altan Çetin:
Hikâyesi biraz
değişiktir.
‘Martılar’ isimli

şarkıyı ilk İzel'e vermiştim, İzel şarkıyı yanlışlıkla DMC'ye göndermiş ve beni aradılar “bu şarkıyı kullanmak istiyoruz”, dediler. Ben de “tamam ama kimde kullanacaksınız?” dedim. Onlar bana “kimsede kullanmak istemiyoruz, sen söyleyeceksin” dediler. Enbe Orkestrası'nı da araştırınca “tamam” dedim. Ve bu proje ortaya çıktı.

Sence ‘Çocuk Yüzünde’ isimli şarkın biraz sönük kaldı mı?

Altan Çetin: Bu şarkının hikâyesi şöyle; bir gün şarkı vermek için Ajda Pekkan'ın evine gitmiştim ve Ajda Hanım benden bir şey rica etti. “Bir şarkı var, ona beste yapar mısın?” dedi. Şarkıyı dinledim ve dedim ki “Ajda Hanım, şarkı çok güzel ama buna söz yazamam”. “Neden” dedi. Ben de ona “Ben, bu besteyi yaptım zaten” dedim. “Nasıl yani?” dedi ve Ajda Hanım'a İzel'in albümünden şarkıyı dinlettim. Tabii, o da çok şaşırdı.

‘Acı Veriyor’ isimli şarkını yaparken, klipteki duyguyu mu hissettin?

Altan Çetin: Bu şarkıyı eşime yazdım. Eşim, benim çocukluk aşkımdı, onunla on sekiz sene sonra Ak Merkez'in önünde

karşılaştık. Çok heyecanlanmışım eve gittiğimde iki buçuk saatte bu şarkıyı yazdım. Benim hayatımdaki en özel şarkıdır, gerçekten hissederek yaptım. Bu duyguyu tarif etmek çok zor, aslında klipteki gibi sadece acıyı anlatan bir duygusu yok.

Çalıştığın solistler içinde en rahat çalıştığın kim oldu?

Altan Çetin: Hande ile çalışmayı seviyorum. Onunla biz on sene küs kaldık ama sorsan şu an neden küs olduğumuzu hatırlamıyorum. Onunla çok albümde çalıştık. Birlikte hep keyifli çalışırdık. Gülşen de yine keyifli çalıştığım bir sanatçıdır.

‘Acemi Balık’ isimli şarkında slogan bir şekil var, anlatabilir misin?

Altan Çetin: Bu şarkıları yaptıktan sonra birçok taklidi çıktı ve akılandım, artık slogan mantığı kullanmaktan ben bile sıkıldım.

2000’li yılların ortalarında Uzun Medya Grubu seni alıp “sadece bizim

olacaksın”, dedi. Nasıl oldu, biraz bahsedebilir misin?

Altan Çetin: Hande Yener’in ilk patlayan albümünden sonra Hande’yi kendi şirketlerine aldılar. Düşünmüşler ki, ikinci albümünü de hit yapmalıyız. “İlk albümü kim yaptı?” derken bana ulaştılar. O dönem de biz Hande ile küstük, “ben istemiyorum” dedim. Sonra onlar bana büyük bir teklif sundular. Yani benim daha yapmadığım şarkılarımı satın aldılar. Aynı zamanda uzun bir dönem şirketin müzik direktörlüğünü de üstlendim.

Teliften para kazandın mı?

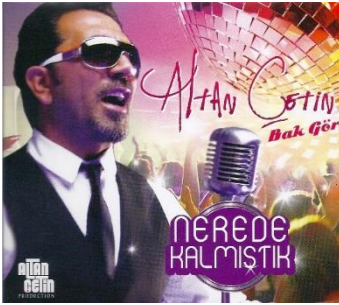
Altan Çetin: Türkiye’de ‘telif hakkı’ diye bir sistem oturmamıştı için bu mümkün değil. Evet, para aldım ama para kazanmadım.

‘Bir Sen, Bir Ben, Bir de Bebek’ isimli şarkıda ne diyorsun?

Altan Çetin: Benim için çok güzel, pozitif bir şarkıdır. Söz ağızda güzel durmalıdır, diye bir huyum vardır. Fonetığe çok önem veririm. O yüzden bu şarkıyı çok severim.

2011 yılında ‘Bak Gör’ isminde bir single yaptın. İsmi çok ilginç değil mi?

Altan Çetin: Evet, 2011 yılında ‘Altan Çetin Prodüksiyon’ diye bir müzik şirketi kurdum. Bu şarkı da bu şirketin kuruluşunu kutlamak için yaptığım bir şarkıydı.

Altan Çetin, bugün neler yapıyor?

Altan Çetin: ‘Hande Yener’ projesi ve aynı zamanda on dokuz yıldır çıkaramadığım proje için çalışıyorum. Bütün şarkılarım hazır, sadece süresi henüz belli değil.

ASLIGÜL AYAS

Bu işe başlayalı kaç yıl oldu?

Aslıgül AYAS: 1986'dan beri bu işin içindeyim.

Aslıgül Ayas, nasıl bir çocuktuk, müziğe nasıl merak sardı?

Aslıgül AYAS: Çok yaramaz bir çocuktum. Daha ilkokula gitmeden piyano çalmak istiyordum. Küçük tahta parçalarına çivi çakıp, paket lastiği geçirirdim ve fark ettim ki bunlar müzikal bir alet gibi ses çıkarıyor. İlkokul birinci sınıfta ailem beni mandolin kursuna yolladı. Daha sonra mandolin hocam gelip “Aslıgül’ü mandolin kursuna verin” dedi. Böyle başladı.

Ortaokul, lise ve üniversite yılları nasıl geçti?

Aslıgül AYAS: İstanbul’da Belediye Konservatuari’na başladım ama sonrasında beni Ankara Devlet Konservatuari’na yatılı olarak aldılar.

Okuldayken aklınızda beste yapmak var mıydı?

Aslıgül AYAS: Hayır, ben o zamanlar Ajda Pekkan dinlemeyi çok severdim. Ama çocukken evde duyduğumuz o zengin melodiler bizi yönlendiriyor.

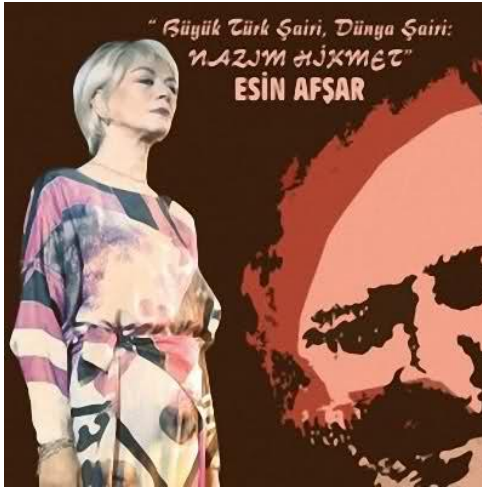
1986’da Melih Kibar ile tanıştıktan sonra neler oldu?

Aslıgül AYAS: O yıllarda herkes org çalıyordu. Dolayısıyla ‘Yamaha’ çok fazla org satıyordu. Melih Kibar da ‘Yamaha’ firmasının müzik danışmanıydı. Bana ‘Yamaha’ firmasında org kursu vereceğini söyledi ve iş teklif etti. Ben de kabul ettim. Hatta o zamanlar org kitabı da yoktu. Biz iki – üç tane org kitabı yazdık.

O yıllarda tavernacılar ön plandaydı. Sizce gençler tavernacılardan heveslenip mi org çalmak istiyorlardı yoksa para kazanmak için mi?

Aslıgül AYAS: Gençler tabii hevesle başlıyordu. O zamanlar talep fazlaydı. En azından bizim öğrencilerimiz kötü müziği alkışlamamayı öğrendiler.

Esin Afşar ile olan projenizden biraz bahsedebilir misiniz?

Aslıgül AYAS: Esin Afşar'ın son yirmi yılında onunlaydım, orkestrasında piyano çalıyordum. Son albümünde benim birçok bestemi söylemiştir. “Nazım Hikmet albümünü yapmadan ölmek istemiyorum” diyordu. Sonunda bir sponsor bulduk ve albüm çıktı. Ama pek duyulmadı.

Bugüne baktığınızda özel okul ve kursları o

dönemle kıyasladığınızda nasıl görüyorsunuz?

Aslıgül AYAS: O yıllarda çok fazla talep vardı ve belki bunlara cevap vermek için çok fazla kurs açılmıştı. Ama zamanla bazıları elendi ve köklü okullar bugünlere kadar geldi.

Kuşadası Festival'ini anlatır mısınız?

Aslıgül AYAS: 1986 yılında ilk defa yapılmıştı ve ben de 1987 yılında katıldım. Yarışmada ikinci olunca bu bana itici bir güç oluşturdu. Hep birinci olmaya çalıştım ve şansımı denedim. En son 2002

yılında bıraktım ve “gençler katılsın” dedim çünkü benim iki tane ‘Altın Güvercin’ ödülüm var

Bu yarışma bugün de yapılıyor ama eskisi kadar gündemde değil, ne diyorsunuz?

Aslıgül AYAS: Bu biraz ekonomik sebeplerden dolayı çünkü bütün dünyada bu yarışmalar kalktı.

Geldik Eurovision’a. 1988’den itibaren kaç yılına kadar Eurovision’a şarkı yolladınız?

Aslıgül AYAS: 1988 yılından 2000 yılına kadar toplamda

yedi kez yolladım.

Eurovision sizin için ne ifade ediyor?

Aslıgül AYAS: Eurovision’ı şöyle düşünüyorum; dostlarla nasıl partiler yapar eğleniriz, şimdi bu ülkeleri de aralarında parti yapıp, eğlendikleri bir format olarak görüyorum. Ama eskiden memleketi temsil ediyorduk ve çok ciddi bir iş yapıyorduk.

İlk Eurovision’unuzu biraz anlatır mısınız?

Aslıgül AYAS: 1987 yılında Kuşadası’nda ikinci olunca ertesi sene TRT on altı besteciye sipariş verdi ve ben de onlardan biriydim. O yıllarda çok büyük besteciler vardı. Çok heyecanlandım ve Sevinçül Bahadır’ı aradım. “Ben beste yapsam, sen söyler misin?” dedim. O da kabul etti. Direkt finale girdik.

1990’larda bir ara Avrupa’ya gidiyordunuz. Ama son anda Burak Aydos birinci oldu. Neler hissettiniz?

Aslıgül AYAS: Ben, her zamanki gibi ikinci olmuştum. Ama şarkıya İngilizce söz yazdırdım ve ertesi yıl İrlanda'ya, Kann Festivali'ne gittik.

Eurovision serüveninizi 2000 yılında durdurdunuz. Son yarışmada Işın Karaca ile katıldınız. Işın Karaca nasıldı?

Aslıgül AYAS: Eurovision, Işın için de çok önemliydi. Sesi çok güçlüydü. Ama yarışma gecesi yine bir terslik oldu. Ve biz yine ikinci olduk.

'Beş Kalp Bir Nefes' adlı projenizden bahsedermisiniz?

Aslıgül AYAS: Bu projedeki arkadaşların hepsi Eurovision'da yarışan insanlardır. İçlerinde Semra Öztan adlı arkadaşımız böyle bir proje yapmak istedi ve bize söyledi. Biz de çok sevindik, çok keyifliydi fakat albümün çıkması iki sene sürdü. Solist olarak hepimizin ortak kararı Barış

Kömürcüoğlu'ydü.

Bu albümü yaparken yaşadığınız zorluklar neydi?

Aslıgül AYAS: Kaseti elimize alıp kapı kapı insanlara "bize bu albümü çıkarır mısınız?" diye dolaştık. Ama piyasaya sürülmesi, reklamının yapılması çok uzun bir süreçti ve bu yüzden fazla duyulamadı.

Işın reklam yönü sizi şaşırtıyor mu?

Aslıgül AYAS: Her ürünün reklamı yapılmak zorunda, kaldı ki artık şarkıları satın almak zorunda da değilsiniz. Korsan ve internetten dolayı insanlara emeğimizi harcaması daha kolay geliyor.

Besteci yönünüzden çok para kazandınız mı?

Aslıgül AYAS: Ben bu işi yapmaya başladığımda Melih Kibar'ın bir lafı vardı: "Eğer çok para kazanmak istiyorsan besteci olma". Ben hiçbir zaman para kazanmayı düşünmedim. Bu yüzden para kazanmayı beklemiyordum.

Siz yurt dışında da yarışmalara katıldınız. Orada besteciye bakış nasıldı?

Aslıgül AYAS: Ben orada yaşamadığım için bilemiyorum ama gördüğümüz kadarıyla yurt dışında çalarken bizim sigortamızı dahi ödüyordardı.

Bugünkü Eurovision'a ne diyorsunuz?

Aslıgül AYAS: Eurovision'a katılmadığımız için çok üzülüyorum. Ben beğendiğim için değil, ülke için önemli bir iş olduğu için katılmamız gerektiğini düşünüyorum.

Son zamanlarda neler yapıyorsunuz?

Aslıgül AYAS: Timur Selçuk Çağdaş Müzik Merkezi'nde çalışmalarım devam ediyor. Yeni albüm çıkaracak sürpriz bir isimin albümünde birkaç şarkım var.

ASYA

Geçirdiğin güzel çocukluğunda müzik neredeydi?

Asya: Ailemde müzikle uğraşan kimse olmamasına rağmen müziğe hep bir ilgim vardı. İlkokuldan itibaren hep sahnelerdeydim. Ortaokul yıllarımda polis olmak istiyordum ama ailem beni yollamadı. İyi ki de yollamamış çünkü ben lisede Milliyet'in düzenlediği liseler arası müzik yarışmasına katıldım ve orada söylediğim türkü ile birinci oldum.

Neden, Türk Halk Müziği?

Asya: Çünkü o yıllarda Halk Eğitim Merkezlerinde 'Halk Müziği' dahi vardı, 'Pop Müzik' o kadar yaygınlaşmamıştı.

Bu ödül, hayatını nasıl değiştirdi?

Asya: Hiç değiştirmedim. Benim için sadece bir anı olarak kaldı.

O zamanlar aklında müzik ile uğraşmak fikri var mıydı?

Asya: Festivallerden dolayı sahnelere çıkmaya başlamıştım ve gerçekten çok seviyordum. Su akar yolunu bulur misali, o yol beni buralara getirdi.

Yoğun sahne yılları ve yarışma dönemi nasıl başladı?

Asya: Halk Eğitim Merkezi'nde bir arkadaşım ile ekip kurduk. Birden bire pop müzikte, İngilizce ve İtalyanca şarkılar söylemeye başladım.

Bir dönem arkadaşım ile çalıştık. En son gittiğimiz yer Bodrum'du ve orada İlhan Feyman ile tanıştık. İlhan Feyman çok eski, benim saygı duyduğum ve hayatımı değiştiren bir trampetçi. Onun teklifiyle Feyman Kulüp'te Ankara'da çalışmaya başladık.

Yarışma döneminden bahseder misin?

Asya: 'Altın Güvercin'i kazandım. O yıl, yarışma İstanbul'da yapılmıştı. Bundan önce tabii ki, Eurovision var. Bora Uğur aranjörlüğünde bir şarkıyla yarışmaya katıldım. Biz kazanamadık ama daha sonra Nilüfer bu şarkıyı albümünde yorumladı.

Nilüfer ile nasıl tanıştın?

Asya: Nilüfer, benim hayatımın dönüm noktası. Ankara'da yedi sekiz sene boyunca birçok yerde çalıştım. Bir gün onun kaldığı otelde program yaparken Nilüfer geldi. O gelince, ben zaten çok heyecanlandım. Program arasında benimle tanışmak istediğini söyledi ve o gün onunla çalışıp çalışamayacağımı sordu. "Ona bana biraz zaman verin, düşünüyüm" dedim. Birkaç gün sonra "Tamam, İstanbul'a geliyorum" dedim ve gittim.

Albüm nasıl ortaya çıktı?

Asya: Dört yıl birlikte çalıştıktan sonra fikir Nilüfer'den geldi. Ben, yeni bir şarkı nasıl söylenir onu bile bilmiyordum.

İlk albümle ilgili enteresan bir anın var mı?

Asya: O dönemlerde ben çok tecrübesizdim ama ekibim çok iyiydi. Bana söyledikleri şarkıyı stüdyoya girip okuyordum. Radyoda sesimi ilk duyduğumda, ilk klibimi gördüğümde ağlamıştım. Bunlar çok güzel duygular.

90'lı yılları nasıl hatırlıyorsun?

Asya: 90'lı yıllarda insanların müziğe olan bir tutkusu vardı. Müzik, satın alınabilir bir şeydi. Biz bu yönden çok şanslıydık. Artık durum ne yazık ki böyle değil.

Nilüfer ile ne zamana kadar sürdü?

Asya: İlk albümden sonra ben de solist oldum. Ve üçüncü albümden sonra Nilüfer bana “sen artık kendi kanatlarınla uç” dedi.

90'larda yaptığın önemli şarkıların sende neyi çağırıştırıyor?

Asya: Bu şarkıların tadı tuzu çok farklı. O zamanın çocukları hâlâ bu şarkılara özlem duyuyorlar. Ne yazık ki, yeni yaptığımız şarkılarda o tadı tuzu ben de bulamıyorum.

2000'ler nasıl geçti? Tarihsel olarak bizden uzaklaştı gibi duruyor.

Asya: Bu, albüm aralıklarımın uzun olmasından kaynaklanıyor. ‘Masum’dan sonra artık kendim bir şeyler yapmak istedim. Ve ‘Dönmem Yolumdan’ albümüyle devam ettim. Benim için yeni bir tecrübe olduğu için o dönem biraz sönük geçti.

‘Aşk İz Bırakır’ albümüne kadar on yıl nasıl geçti?

Asya: Annemi kaybetmemle birlikte sağlık sorunlarım başladı ve ‘Aşkır Beni Güzel Yapan’ albümümü de doğru dürüst değerlendiremedim. Bununla üç yıl hayatımdan koptu gitti. Bundan sonrası için bir albüm çıkartmak ve onu finanse etmek çok zor. Yapımcıların yaptığı yanlış yatırımlar bizi bu günlere getirdi ve sektörün yediği darbeden biz de payımızı aldık.

‘Aşk İz Bırakır’ adlı albümünün çalışmalarını nasıl yürüttün?

Asya: Albüm 2014 Şubat’ın ayında çıktı ama tabii öncesi var. Özetle kendi sözlerim ve bestelerimle Erdem Kınay aranjörülüğünde çalışmaya başladık.

Bu albümünde çok güzel bir sürpriz var, 90’lardan bir cover; ‘Anladım’. Neden, bu şarkıyı seçtin ve cover yaptın?

Asya: İlk olarak cover yapacak şarkı kalmadı ve aynı zamanda bu Nilüfer’in fikriydi. Bu şarkıyı bana o önerdi çünkü hem çok sevdiğim bir şarkı hem de sesime çok yakıştığını düşünüyorum.

1994 – 2014 yirminci yılını kutlamayı düşünüyor musun?

Asya: Bir projem var. Daha önceki yıllarda değerlendiremediğim, kliplendiremediğim şarkılarım var, onları yeni baştan özel bir proje ile çıkarıp yeni bir albümle bir kutlama yapmayı istiyorum.

‘Aşk İz Bırakır’ adlı albümünü nasıl tanımlıyorsun?

Asya: Müzikal anlamda kendimi biraz klasik buluyorum. İş, aranjörlerime düşüyor. Ben de onlardan rica ettim “gündemi siz takip

ediyorsunuz, gençliğe uyacak trend olacak bir albüm olsun” dedim ve onlar da sağ olsunlar altyapıyı biraz değiştirdi üst kısma dokunulmadı, ortaya bu çıktı.

Bundan sonra ne yapacaksın?

Asya: Çok ileriye dönük yaşamıyorum ama söylediğim projeyi gerçekleştirmek istiyorum. Albüm aralarını açmak istemezsem de single çıkarabilirim.

AŞKIN TUNA

 ocukluğunuzdan söz ederek baŐlayalım mı?

AŞkın TUNA: İlkokul dönemlerimde akrostiŐ şiirler yazıyordum. Bir doğum günümde annem bana k Ğıtlar getirdi ve dedi ki “bak oğlum, bunlar bugüne kadar yazdığın şiirler, bunları değerlendirebilir misin?”. İlk ateş, orada yandı ve bu yeteneği keŐfettik.

İlk olarak neler yaptınız?

AŞkın TUNA: 1975 yılında Erol Sayın’a, Ankara Radyo’suna gittim. Orada kütüphanede çalışıyordu. Dedim ki “ben şarkı yazıyorum”, o da şiirlerime baktı ve dedi ki “sen şarkı yazmıyorsun, bir kere hece veznini bilmiyorsun”. Sonra bana durakları, vezneleri öğretti. Bunları öğrendikten sonra ben şiirler ve şarkılar yazmaya başladım.

Erol Sayın, yeni çalışmalarınızı beğendi mi?

AŞkın TUNA: Gittiğimde şiirlerime baktı ve “tamam, ben bir tanesini besteleyeceğim” dedi. Ben de hemen heyecana kapıldım. Ama yıllar sonra gördüm ki, o şiiri bana heves vermek için almış, çünkü o şiiri hiç besteledi. Bana “devam et” diyebilirdi ancak o şiiri alması hevesimi iki katına çıkardı. Yıllar sonra H sn   st n ile tanıştım. H sn   st n ‘Böyle KutlanırmıŐ Hep Ayrılıklar’ın bestecisidir. Bir gün Kadıköy’den Kızıltoprak’a giderken H sn y  gördüm, bir yaz günüydü ve üstüne palto almıştı. Gördüm ki, H sn  değişik bir adam ben de Türk Sanat Müziği’nde değişik bir şeyler yapmak istiyordum ve onunla çalışmaya karar verdim. Böylece ilk şarkımız, ilk  d l  de getirmiş oldu.

90'ların başında Seden Gürel'in seslendirdiği 'Devlerin Aşkı Büyük Olur' adlı şarkı nasıl oluştu?

Aşkın TUNA: Benim yorumlanan ilk pop şarkım 'Devlerin Aşkı Büyük Olur'dur. Bunu yazarken etrafımızdaki

insanlardan ilham aldım. Sevdiğiniz kızlar evleniyor ve siz hâlâ diyorsunuz ki "bu kadın beni seviyor". Ama bunun yanında bu devlik şuradan geliyor, yanınızda bir kız arkadaşınız var ve biri ona laf atsa siz kavga etmeye hazırsınızdır. İşte kendinden vermeyi bilen her insan, bir devdir.

Bu sözler aklınıza nasıl geliyordu?

Aşkın TUNA: 1991 yılında 'Bana Her Şey Seni Hatırlatıyor' ile yılın şarkısı ödülünü aldım. O gece için bir şiir hazırlamıştım o da 'Gülü Susuz Seni Aşksız Bırakmam'dı. Fakat o gece sesim kısıldı, bırakın şiir okumayı teşekkürü bile zor ettim. O gün şarkıyı Erdoğan Berker'e verdim, yıllar geçti ama haber gelmedi. 1995 gibi Zekai Ağabeye verdim. 2001 yılında beni aradı ve 'Aşkın, senin şiirini besteledim' dedi. Zaman, işte bu güzel şarkıyı getirdi. Benim şiirlerime güzel besteler yapan herkese teşekkür ediyorum.

1990'larda şöhret başladıktan sonra neler hissettiniz, para kazanabildiniz mi?

Aşkın TUNA: Bu işte insanların düşündüğü kadar büyük bir para yok, biz ön para alıyorduk ve her kaset satışından para kazanıyorduk. Şimdi daha fazla para kazanılıyor.

Cengiz Kurtoğlu'na verdiğiniz 'Resmini Öptüm de Yattım' isimli hit eser, nasıl ortaya çıktı?

Aşkın TUNA: Biz şairler çabuk aşık olan tipleriz benim öyle bir dönemim oldu ki, her gördüğüme aşık oluyordum. Platoniktim. Ama bu kez platonik değildim, bir resmi vardı. Aramızda bir şey yaşandı ve ayrıldık. Sonra تنها bir sokakta bu şarkıyı yazdım.

1990'larda üretiminizi renklendirdiniz. Bu renklilik nasıl oluştu?

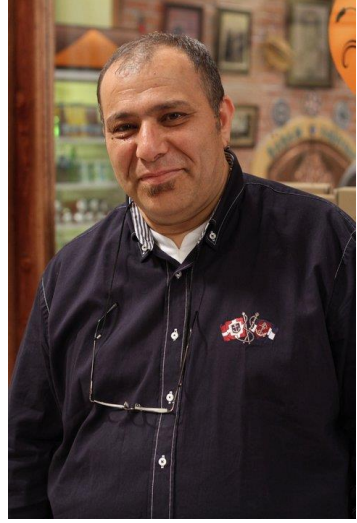
Aşkın TUNA: Bizim toplumumuzda şairler genellikle içlerine dönük yaşayan tiplerdir. Zaten renkli bir yaşantım vardı, sosyal bir insandım. Eğer çok renkli yaşarsanız her şeye çok kolay geçebilirsiniz. Şair olarak bizim her şeyi çok iyi takip etmemiz gerekiyor. O yüzden ben çok okuyan ve çok yaşayan bir insandım.

'Rüyalarda Buluşuruz' isimli şarkı için neler söyleyeceksiniz?

Aşkın TUNA: Dedğim gibi bazı şeyleri yaşayarak yazarsınız. Bir gün bir yerde otururken eski kız arkadaşım yeni arkadaşıyla geldi ve bir an biz göz göze geldik. Orada ben yazmaya başladım. Sevgili Halil Karaduman da bunu çok güzel besteledi

'Bana Her Şey Seni Hatırlatıyor' isimli şarkınız çok boyutlu kullanıldı. Hem aşk da hem siyaset de. Bu kadar geniş kullanılması karşısında neler hissettiniz?

Aşkın TUNA: Yaşadığınız duyguları herkese yaşatabiliyorsanız herkes “benim şarkım” diye bu şarkıyı dinleyebiliyor. Bu şarkıyı karlı bir havada yazdım. Haydarpaşa’da vapurun en üst katında arkadaşımı öpmüştüm ve o gün kar yağıyordu. Geri dönerken Haydarpaşa’ya geldiğimde “kahretsin, bana her şey onu hatırlatıyor” dedim. Sonra bu şarkı çıktı. Bu şarkıyı ilk seslendiren, Seren Serengil’dir. Ben Fenerbahçeliyim ve bu Fenerbahçe tribünlerinde okunduğunda da çok hoşuma gidiyor. Aynı zamanda siyasi bir partinin sloganı olarak da kullanılıyor.

Söz yazarları nereden para kazanır?

Aşkın TUNA: Hepimiz yaşantımızı sürdürmek zorundayız ama bizler dışarıda hayal edilen kazanca sahip değiliz. Türkiye’de bu kadar eser üretmişim ama hâlâ senede otuz beş şarkı satmalıyım ki, normal şartlarda evimi geçindirebileyim. Artık telifler yani mekanik haklar bitmiş durumda. Temsili alanda, insana müzik yapılan yerlerde, örneğin; bir pastanede bir şarkı çalıyorsa o pastanenin de telif hakkı vermesi gerekir. İnsanlar “ben gittim albüm aldım ve bunun telifini ödedim” diye düşünüyor ama bu iş öyle değil. Ne yazık ki, telif hakkının oturabilmesi için en azından bir on yıl daha geçmesi gerekiyor.

Sizce şarkı sözü yazarlığı bir meslek mi?

Aşkın TUNA: Amatör bir ruhla başlayan ve meslekleşmeye doğru giden bir iş.

‘Fırtınalar’ isimli şarkınız nasıl oluştu?

Aşkın TUNA: Bu şarkıyı, Feyyaz ile bir saatte yaptık. Bir gün beni aradı, kırmızı ışıktaki durmuş ve “bir melodi yakaladım” dedi. Eve gittim oturduk ve bir saat içerisinde şarkı çıktı.

Şarkı sözü ve müzik platformunu nasıl görüyorsunuz?

Aşkın TUNA: Hayat o kadar hızlandı ki, insanlar çabuk tüketime geçti. Bakıyorsunuz bir şarkı tutmuş ve insanlar gelip “şunun gibi bir şarkı istiyorum” diyor. Tabii ki, böyle bir şey mümkün değil. Her şarkı bir duygu ister. Yaşanmadan yazılan şarkılarda hissetmeyen hissettiremez. Türkiye’de artık ölümsüz şarkı yapılamayacak, çünkü her şey hızlandı.

Bundan sonra Aşkın Tuna neler yapacak?

Aşkın TUNA: En kısa zamanda bir albümü geliyor. Bu ikinci olacak ama birincisindeki hatayı yapmayacağım. Birincisinde şarkılarımın ara nağmelerini okudum. Ve bir anne şiirim var, her okuduğum yerde beğeniliyor. Heyecanla üzerinde çalışıyoruz.

AYKUT GÜREL

Aykut Gürel, müziğe nasıl ve ne zaman başladı?

Aykut GÜREL: Müzik, 10 – 11 yaşlarındayken merak saldıgım bir mesele oldu çünkü ağabeyim gitar çalıyordu ve bir grubu vardı. Sahne provalarını yer sıkıntısı olduğu için evde yaparlardı. Bu durum beni aşıladı. Evin içinde müzik her zaman vardı. Ailem de bana bunun her zaman iyi olduğunu gösterdi, hiç kötülemediler. Zamanla “ben işin teorik kısmını nasıl öğrenirim” dedim. Birkaç tane arkadaşım vardı, onlar da müziğe ilgi duyuyordu. Ailem maddi olarak sıkıntıya girince çalışmak zorunda kaldım ve ilk olarak pavyonlarda şarkı söylemeye başladım. Oradan hızlıca bir otelin balo salonuna geçtim ve gittikçe profesyonelleştim.

Nasıl bir çocuktunuz?

Aykut GÜREL: İyi ve akıllı bir çocuktum. Hep zeki bir çocuk olduğumu söylerlerdi. İlkokula beş yaşında ikinci sınıftan başladım bu yüzden de 16 yaşında üniversitedeydim. Erken geliştiğim ve hayata erken atıldığım için derin derin yaşadım.

Profesyonel müzik kariyeriniz nasıl başladı?

Aykut GÜREL: Önce enstrüman çaldım, sonra kayıt yapmak nasıl bir şey, onu öğrendim. Hızlı ve meraklıydım her şeyi yakından takip ediyordum. Çok çalışkan olduğumu düşünüyorum, bu yüzden

Sevgili Melih Kibar ile birlikte çalışmaya başladık. Dolayısıyla

80'lerin tamamı çalışmakla ve müzikle geçti. O yıllar, benim için çok verimliydi.

‘Türk Pop’u ve Aykut Gürel adına 90’lar nasıl geçti?

Aykut GÜREL: 90’larda birçok şey gelişti. Artık prodüktörlük yapmaya başladığımız bir zamana geçtik. Bir şarkıcının ne yapacağına, nasıl şarkılar söyleyeceğine biz karar veriyorduk. Türk Pop’u adına 90’ların şahane geçtiğini söyleyebilirim. Hâlâ yazlık yerlere ya da İstanbul’a baktığımızda en çok gidilen kulüpler 80’lerin 90’ların şarkılarının çaldığı kulüpler. Benim adıma ise; depreme kadar çok albüm yaptım ve hepsi tuttu. Benim açımdan da hakikaten çok iyi geçti.

‘Hasretim’ ve ‘ 8.15 Vapuru’ isimli şarkılar nasıl doğdu?

Aykut GÜREL: İki şarkı da çok özel şarkılardır. ‘8:15 Vapuru’ Yonca’nın bir Uzakdoğu seyahatinde orada çok tutmuş bir şarkıyı “hadi bunu single yapalım” diye getirmesiyle Ercan’ın da üzerine çok güzel sözler yazmasıyla ortaya çıktı.

İlhan İrem, sizinle en çok çalışan sanatçılardan biridir. Onunla yaptığınız albümlerde hangi duygularla çalıştınız?

Aykut GÜREL: İlhan, çok özel bir insan. Şu an içinde olduğum meseleye sağ olsun onunla düştüm. O zaman internet yoktu, özel radyo yoktu ama biz İlhan ile sokakta yürüyemezdik. Senede bir tane konser yapmasına rağmen binlerce, milyonlarca insan geliyor. İlhan’ın hâlâ genç hayranları var. Bu işe onunla başlamam benim için çok büyük bir hediye oldu, bana çok şey kattı.

2000'li yıllarda prodüktörlük biraz daha arttı. Neden prodüktörlüğü tercih ettiniz? Bu yıllar nasıl geçti?

Aykut GÜREL: Sektör, deprem ve ekonomik krizle dağıldı. Yapımcının bana sunduğu isimler bana tat vermemeye başladı. Ben de “bu iş böyle olmayacak” dedim ve inandığım şeyleri yapmak istedim. Bu yüzden de ‘no name’ sanatçılarla çalışmayı

tercih ettim. Bunlar kendi sözü ve müziğini yazan adamlar olmalıydı ve bu dönemde Gökhan Türkmen, Sagopa Kajmer, Bedük gibi isimler karşıma çıktı, onlarla çalıştım.

Türkiye’de işini uluslararası standartlarda yapan var mı?

Aykut GÜREL: Elbette var ama sayısı bir elin beş parmağını geçmez. Prodüktör şarkıcının kıymetli olup olmadığına karar verir, şarkıcının nasıl olacağına, sonucuna kısaca her şeyine prodüktör karar verir. Bu da bu mesleğin içinde yıllar geçirmekle ilgili bir durum.

Sizce, TRT Eurovision şarkı yarışmasına katılmamaktaki düşüncesinde haklı mı?

Aykut GÜREL: TRT Genel Müdürü İbrahim Şahin'i tanırım çok da severim, bazı konularda biraz sert kararlar veriyor ama bu kararında öfkeyle verilmiş bir karar olduğunu sanmıyorum. Çünkü orada biraz oyun var, herkes komşusuna oy veriyor ancak orası aynı zamanda kendimizi tanıtabileceğimiz bir platform. Bizim kaybımız, işi millet olarak çok ciddiye almamız.

Müzisyenin en büyük geliri, telif. Aykut Gürel, teliften iyi para kazandı mı? Türkiye'de telif mekanizması nasıl ilerliyor?

Aykut GÜREL: Müzisyenin en büyük geliri, telifdir doğru ama Türkiye'de hiç kimse teliften iyi para kazanmadı. Bu mekanizma, Türkiye'de hiçbir zaman oturmadı. Maalesef yıllardır böyle. Bu mekanizmanın oturacağını da hiç düşünmüyorum.

Bugün neler yapıyorsunuz?

Aykut GÜREL: Değerli 'no name' adamlarla çalışmaya devam ediyorum. İki tane çok enteresan bir projem var, onlarla uğraşıyorum. Hoşlandığım şeyleri yapmaya da devam edeceğim. Şu anda Türkiye'de kültür - sanat meselesi çökmüş durumda bu yüzden buradan çok bir şey çıkacağını sanmıyorum.

BORA ÖZTOPRAK

Bora Öztoprak'ta Müzik aşkı nasıl başladı?

Bora ÖZTOPRAK: Müziksiz geçen bir günümü hatırlamıyorum, çünkü şarkı söylemeye başladığımda 5 yaşındaydım. İnsanlar beni takdir ettiklerinde anlamıyordum, özellikle babam beni bu konuda çok teşvik etmiştir. Bana aldığı org, klavye ve gitar ile bu yeteneğim arttı. Aldığım piyano dersi ile öğrendiklerimi gitara dönüştürüyordum, ilk sahneye çıktığımda 16 yaşındaydım.

Sahne günlerini biraz anlatır mısın?

Bora ÖZTOPRAK: Henüz 16 yaşındaydım ama ilk sahnemde bütün salon doluydu, öğrendim ki babam bütün iş çevresindeki arkadaşlarını çağırmıştı, bu teşvikin hayatımda çok büyük bir yeri vardır.

Albüm nasıl oluştu?

Bora ÖZTOPRAK: Zeynep Talu, çalıştığım yere çok sık gelirdi. Beni de çok beğenirdi ama ben albüm için erken olduğunu düşünüyordum. O, beni hiç bırakmadı hep destekledi. Baktım ki, benimle yaşıt olan birçok sanatçı çıkmaya başladı, kıskandım ve “albüm yapmalıyım” dedim, böyle oluştu. İlhan Şeşen, Burhan Şeşen ve Gökhan

Şeşen'in üzerimde birçok etkisi vardır. İlk albümü de Burhan Şeşen ile çıkardık.

‘Seni seviyorum’ isimli şarkının hikâyesini anlatır mısın?

Bora ÖZTOPRAK: İlk albüm çıktığında yarattığı etkiyi pek fark edemedim, ‘Deli Yar’ adlı şarkıya klip çekmiştik ama klip bir facia olmuştu, Deniz Akel de “‘Seni Seviyorum’ dururken ‘Deli Yar’a neden çektiniz?”, dedi ve zorla ‘Seni Seviyorum’a klip çektik.

‘Sıra Bize de Gelecek’ isimli albümün nasıl oldu?

Bora ÖZTOPRAK: Albüm içindeki şarkılardan birinin içinde bu dize vardı, sözlere bakınca “hangisi slogan olabilir?” diye düşündük ve albüm adı olarak bunu kullandık.

‘Başıma Bela mısın Kader?’ isimli şarkının bir hikâyesi var mıdır?

Bora ÖZTOPRAK: Kötü zamanlar geçirdiğim bir dönemi anlatır, sözleri yazdığım anları hatırlamıyorum ama dinlediğimde kadere çok edepli kızdığımı görüyorum. Hayatıma çok katkı yapmış olan bir dönemdi.

1998 yılından sonra 2002’ye kadar olan durgunluğun nedeni neydi?

Bora ÖZTOPRAK: Firma ile olan sözleşmemiz bitince biraz kapalı bir dönem yaşadım, bir arayıştaydım. Oğlum çok ufaktı, onunla ilgileniyorduk. O dönem de çok güzel bir dönemdi.

2007 yılındaki albümün hikâyesi neydi? 5 yıl uzaklıkta neler yaptın?

Bora ÖZTOPRAK: 2007 yılına kadar sözleşme yaptığım bütün firmalar dükkânı kapatınca ben artık firmalardan yana çok şanssız olduğumu anladım ve kendime “bundan sonra aldığım kararlar tamamen benim lehime olacak” dedim. O ara, bu yüzden uzadı. “Ağzım yanınca yoğurdu üfleyerek yemek istedim” diyelim.

‘Salsa’ isimli şarkının bir anekdotu var mı?

Bora ÖZTOPRAK: Bu şarkının nakarat kısmında sözleri yoktu, bu kısma sözleri Kenan Doğulu ile birlikte yazdık, çok hoşuma giden anlardan biridir. Albümün düzenlemeleri de Gürol Erbaş’a aittir ve müthiş olmuştur.

Yapımcılardan bu kadar mutsuz olunca albüm yapmamaya mı karar verdin?

Bora ÖZTOPRAK: İnternet korsanı o kadar çok yürüdü ki, albüm haziran ayında çıkmayı planlarken mayıs ayında internet ortamına girince bu paylaşım çılgınlığına yem olmuş oldum. Korsan müzik bu kadar yaygınlaşınca, müzik piyasasından da çekince albüm yapmaktan uzak durdum.

Albümünden uzaksın ama hâlâ sahnelerdesin, bunun nedeni nedir?

Bora ÖZTOPRAK:

Sahne bizim için bir er meydanı, burada başarılıysan işini iyi yapıyorsundur. Hayatımı müzik yaparak kazanıyorum. Bunu da sahne yoluyla yürütüyorum.

Şimdi müziğin mutfağında neler yapıyorsun?

Bora ÖZTOPRAK: MSG’de aktif olarak çalışıyorum, yönetim kurulu üyesiyim. Telif hakları konusunda ciddi çalışmalarımız var.

Türkiye’de telif haklarını nasıl görüyorsun?

Bora ÖZTOPRAK: Türkiye’de kesinlikle işler yolunda gitmiyor, bu işe bakış açısı değişmedikçe bu durum düzelmez ama geçmiş yıllara kıyasla çok daha iyi durumdayız.

Bu konuda Batı’yı nasıl görüyorsun?

Bora ÖZTOPRAK: Dijital konu dünyayı da karıştırdı ama bize göre durum çok daha iyi, işler oturmuş durumda.

Sence Türkiye, Avrupa’ya göre toplaması gereken telifin ne kadarını topluyor?

Bora ÖZTOPRAK: Bende bunun rakamları var, yaklaşık olarak %10’unu topluyor.

‘Nafile Dünya’ nedir?

Asya: Albüm 2014 Şubat’ın ayında çıktı ama tabii öncesi var. Özetle kendi sözlerim ve bestelerimle Erdem Kınay aranjörülüğünde çalışmaya başladık.

Bu albümünde çok güzel bir sürpriz var, 90’lardan bir cover; ‘Anladım’. Neden, bu şarkıyı seçtin ve cover yaptın?

Bora ÖZTOPRAK: ‘Nafile Dünya’ bir tiyatro oyunudur ve bir müzikaldir. Sevgili Emre Kınay, bana “bunun müziklerini yazar mısın?” diye rica ettiğinde zevkle kabul ettim. Çünkü çok severim.

CENK TAŞKAN

Cenk Taşkan'ın müziğe olan ilgisi nasıl başladı?

Cenk TAŞKAN: Kınalıada'da doğdum. Kırık dökük bir gitarla bir sene boyunca ders aldım. Şans eseri on altı yaşındayken Erol Büyükburç ile çalışma fırsatı buldum. Okulla aram hiç iyi değildi. Askere gittikten sonra ben de bestecilik yapmaya başladım. Beni besteci olarak keşfeden, Salim Dünder oldu.

Salim Dünder, sizi nasıl keşfetti?

Cenk TAŞKAN: Beni balayındayken buldu. Nereden duymuş bilmiyorum “sende besteler varmış” dedi.

‘Bize Kalan Nedir?’ isimli şarkınız Coşkun Demir’e nasıl ulaştı?

Cenk TAŞKAN: O zamanlar, bütün şarkıcıların çalıştığı Stüdyo Hayri vardı. Orada çalışan Sıtkı Acım, diye bir tonmaister vardı. Bir gün bana dedi ki; “Cenk, benim bildiğim bir çocuk var, sesi çok güzel, bir bakar mısın?” O da bizim Coşkun Demir çıktı. Harika bir sesi vardı. Bu şarkının altyapısını Osman İşmen yapmıştı. Ben stüdyoda onu çok kötü okudum sonra şarkıyı alıp, Coşkun okudu.

Mehmet Teoman ile nasıl tanıştınız?

Cenk TAŞKAN: Bizi, Salim Dündar tanıştırdı. O zaman ‘Kadınım’ şarkısını yazmıştı.

‘Beni Benimle Bırak’ isimli şarkınızı Ajda Pekkan’a götürmüşsünüz ama Ajda Pekkan o dönem içinde bu şarkıyı okumak istememiş, doğru mu?

Cenk TAŞKAN: Evet, eskiden aranjman söyleyenler o yoğunlukta bu şarkıyı göremedi ve birdenbire çırılçıplak bir şarkı okumak istemedi.

Sezen Aksu ile ‘Hastane’ isimli şarkınız nasıl oldu?

Cenk TAŞKAN: Biz Mehmet ile beraber bir 45’lik hazırlıyorduk. Bir gün telefon geldi “Cenk, ben Sezen Aksu, senin ‘Hastane’ isimli şarkını ben yapıyorum” dedi. Ben de “çok memnun olurum ama bir Mehmet’e soralım” dedim, o da “ben yaptım bile” dedi.

‘Anılar’ isimli şarkınız hit olmasına rağmen Eurovision’da finale kadar geldi ama derece alamadı, sizce neden?

Cenk TAŞKAN: Bütün şarkılarım finale kaldı ama Eurovision hikâyelerinde pek şansım olduğunu söyleyemeyeceğim.

1980’de TRT Eurovision için beş tane besteci seçti. Bunlardan biri de sizsiniz. Bu nasıl oldu?

Cenk TAŞKAN: Nükhet Duru, bir ara TRT’de ‘Kamera 1’ diye program yapıyordu. Bu programın yönetmeni de İzzet Öz’dü. Bir gün beni aradı ve dedi ki “Cenk, sana iyi bir haberim var, beş bestecinin arasına seçildin”. Ben de “peki” dedim ve besteleri hazırlamaya başladık.

Oylamalarda son üç şarkı kalmıştı. Bizimkini beklerken ‘Petrol’ seçildi ve onunla Eurovision’a gidildi. Ama strateji olarak bu şarkı yanlış bir şarkıydı ki, nitekim sonuncu oldu.

1981 yılında ‘İstanbul İstanbul’ isimli şarkınız ile Eurovision’a bu şarkıyı gönderdiniz. Bunu biraz anlatır mısınız?

Cenk TAŞKAN: Bu iş, Nino Varon ile birlikte düşünümlüp yazılmış bir şarkı. Türkiye’nin en iyi gruplarından biri MFÖ ve Nükhet ile bu birleşmeyi yaptık, stüdyoda bu şarkıyı yapıp gönderdik. Ama şarkı ilk turda elendi, nedeni de çok enteresan “bant bozuk” dediler. Bana kalırsa burada kaybeden Türkiye oldu. Bu şarkıda ‘Anılar’ gibi elenmesine rağmen hit olmuş şarkılardan biridir.

Denetim sıkıntısı yaşadınız mı?

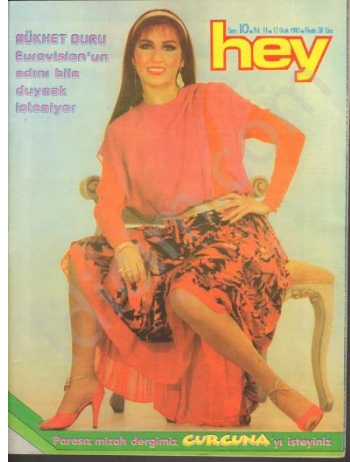
Cenk TAŞKAN: ‘Harp ve Sulh’ isimli şarkımız tamamen barış üzerine kuruluydu ve bu şarkıdaki bazı sözler nedeniyle biraz sıkıntı yaşadık.

“Cenk Taşkan bestelerinde genellikle dramatizasyon var” diyorum. Siz ne diyorsunuz?

Cenk TAŞKAN: Kesinlikle katılıyorum. Bugünkü durumunuza yaratan sizin geçmişinizdir. Yani ben tamamen batı kültürüyle büyüdüm bunlar bizi biçimlendiren şeylerdir.

1981'den sonra Kanada'ya gittiniz. Neler yaptınız?

Cenk TAŞKAN: Evet, o zamanlar sağ sol birbirine giriyordu. Hem müzikal anlamda hem de sosyal anlamda kötü bir dönemdi. Müzik orada devam etti. Orkestra kurdum, konserler verdim.

Dönüş nasıl oldu?

Cenk TAŞKAN: İnsan özlüyor. On altı sene sonra falan döndük ama bu sefer daha çok epik müzik tarzında şarkılar yaptım.

Döndükten sonraki müzikal yıllarınızı nasıl anlatırsınız?

Cenk TAŞKAN: Müzikal yılları benim için daha fazla önemli çünkü müzikal yaptığınız insanların prodüktörleri pop müzik yapımcıları gibi değil, daha anlayışlı ve size daha çok güvenen insanlar. Galatasaray Stadyumu'nun açılış müziklerini ve iki oratoryum müziği yaptım.

Müzik endüstrisine prodüktörlere bakışınız nasıldır?

Cenk TAŞKAN: Bugünün prodüktörleri “bir demo getirin” diyor ama “bendir yok, ben davul istiyorum” diyor, yani bugün müzik, müzik bilgisi olmayan insanların elinde.

Teliflerden para kazandınız mı?

Cenk TAŞKAN: Hayır, size bir örnek vereyim 1981’de Kanada’ya gittim. Fransa’da ben SASEM üyesiyim 1982’de bana oradan bir mektup geldi. Almanya’da bir radyo kanalı var benim ‘Cambaz’ şarkımı çalmışlar, oradan bana 1000\$ geldi. Onu mukayese edince benim bugün milyarlarım olması gerekirdi.

Bugün neler yapıyorsunuz?

Cenk TAŞKAN: Bugün Türkiye’de bulunma nedenim, Devlet Tiyatrosu’nun çok önemli oyunlarına müzikler yapıyor olmam.

DENİZ ARCAK

Deniz ArcaK'ın ilkokul yılları nasıldı?

Deniz ARCAK: Çok hiperaktif bir çocuktum, annemler beni doktora götürdüler, ilgi alanım çok çabuk dağılıyordu, bu yüzden okuma yazmayı öğrenmem çok zaman aldı.

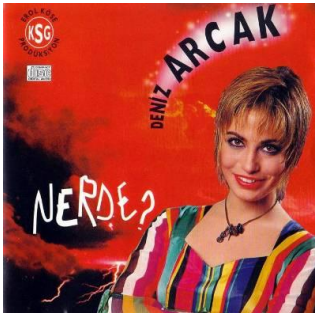
Müziğe olan aşk nasıl başladı?

Deniz ARCAK: O hep vardı, hep bir şeyler söylerdim.

Albüm çıkarma sürecinden söz eder misin?

Deniz ARCAK: Erol Köse, çocukluk arkadaşımdı, küçükken cingöz olduğu belliydi, bizi kaçak partilere sokardı. 1991'de 'Altın Anten' Müzik Yarışması'na katıldım, bana birçok kişi albüm yapmak istedi ama o sıralar benim bu taraklarda bezim yoktu. Bir gün Beşiktaş'ta Erol ile karşılaştık. O teklif etti, onunla birlikte bu albümü yaptık ama albüm beş ay sonra patladı.

Albümde neden beş ay sonra bir patlama oldu?

Deniz ARCAK: Albüm çıktıktan sonra birçok yere sözleşme imzaladığım için engel oldular, kötü durumlar oldu. Ama Erol her şeyi halletti.

Bir anda baktık ki, İngilizce şarkılar söylüyorsun, bu nasıl oldu?

Deniz ARCAK: Erol "İngilizce şarkılar söyleyelim" dedi. Benim de liseden bir arkadaşım vardı İngilizcede 'All the King's Horses and

All the King's Men' diye bir deyim varmış, o arkadaşım böyle bir şarkı yaptı.

'Yolcundum Ben Senin' isimli şarkının bir anısı var mı?

Deniz ARCAK: Evet, Marmara Üniversitesi'nde bir sınıf arkadaşım vardı. Ayberk, çok genç yaşta kalp krizi geçirip öldü, davul çalardı ve dünya tatlısıydı, bu şarkıyı onun için yazmıştık.

İkinci albümden sonra Deniz Arca neler yaptı? Maddi, manevi durumları nasıldı?

Deniz ARCAK: O dönemlerde Erol bizden iyi beslenmiş, bunu sonradan öğrendik, günde üç şehir dolaştığımızı biliyorum ama satışlar gittikçe düştü.

Üçüncü albümün bittikten sonra biraz ara verdin, bunun nedeni neydi?

Deniz ARCAK: Erol sadece ticaret düşünüyor, çok komik biridir ama çok güvенеbileceğim bir arkadaşım değildir. O sırada biraz bunun da etkisi vardı. Üçüncü albümden sonra MFÖ'nün Fuat ağabeyine çok hayrandım ve ondan bana bir albüm yapmasını rica ettim. 1996 yılında bu albüme başlamıştık ama o albümün çıkması çok uzun yıllar aldı.

'Veda' isimli şarkının bir hikâyesi var mı?

Deniz ARCAK: Bu şarkı Şehrazat'ın ve bir arkadaşın eseridir. Erol'dan sonra zaten kimseyle para karşılığında çalışmadık, hep gönül işiydi.

2004 yılında müziğe geri dönünce zorluk yaşadın mı?

Deniz ARCAK: O albüm çok sevildi, haftasında ilk 10'a girdik, şansımдан, diye düşünüyorum, yine çok tuttu.

'Bazen' isimli şarkı, MFÖ'nün coverlanmasına izin verdiği ilk ve tek şarkı. Bu izin nasıl oldu?

Deniz ARCAK: Fuat ağabey "ben karışmam, Özkan' a sor" dedi. MFÖ'nün en sevdiğim şarkılarından, Özkan da "al söyle" dedi. 2002 yazında Bodrum'da tekne ile giderken Mazhar ağabeyden izin aldım bu şarkıyı söylemek için ama bu konuşmadan tam bir sene sonra yine aynı durumdayken Mazhar ağabey bana "al, söyle şarkıyı" dedi.

Yine aralıklarla üretmeye devam ediyorsun, bunun nedeni nedir?

Deniz ARCAK: Sık eleyip sık dokuma mevzusu olabilir, bir de bu işi yapmak çok zor. Yaşanan olaylar beni yordu ama aynı zamanda kafama uyan bir aranjör de bulamadım.

2010 yılındaki single duygusu nasıldı?

Deniz ARCAK: Pek duyulmadı, promosyon yönü falan çok uğraşmak istemedim.

2010 yılında söz yazarlığın da ön plana geliyor, bu birikmişliğin sonucu muydu?

Deniz ARCAK: 2010'a kadar tek tükler vardı, Aşkın Tuna ile tanıştığımda bana "sakın böyle sözler yazma, sana deli derler" demişti keşke onu dinlemeseydim de daha önce yazsaydım diye düşünüyorum.

2013 yılında 'Korkma'yı çıkardın, biraz bahseder misin?

Deniz ARCAK: Bunu 5- 6 yıl önce rubailerden derlemiştim, aslında daha önce 'Cesur' albümü için düşünmüştük, elimizde

kalmıştı. Bir gün Korhan beni aradı, bu şarkı için bir şeyler yapmış. Aynı zamanda Burcu Karadağ ile tanıştım, neyzen bir arkadaşımız. O da bu şarkının neyini çaldı.

FATİH ERKOÇ

Fatih Erkoç'un müzik aşkı nasıl başladı?

Fatih ERKOÇ: Güzel bir çocukluk yaşadım. Babam udiydi, 3- 4 yaşlarında bana bir keman aldı ve ut yerine beni kemana başlattı. Ben, taş plaklardaki şarkıları, bazı peşrevleri ve özellikle taksimleri taklit etmeye çalışıyordum. Konservatuara başlayana kadar hep bu taş plaklarla zamanım geçti.

Çaldığı enstrüman sayısı en çok olan sanatçılardan birisiniz. Bu nasıl oldu?

Fatih ERKOÇ: Bazıları karşıma çıkan nedenlerden dolayı oldu, bu şekilde öğrendim. Dayım mehter takımındaydı ve yurt dışına gittiğinde bana bir mızıka getirdi. Ben, onu da çalmaya başladım. Konservatuara girince bana keman vermediler çünkü boyum uzundu, kiloluydum. Trombon ve kontrabas verdiler. O yaşta, onları çalmak istemedim ama fiziksel yapıya bakıyorlardı. İstanbul Gelişim'e girdim burada "flüt de çalacaksın" dediler, bu kez flüte başladım. Yurt dışına gittim, gitarcı yoktu gitar çalmaya başladım. Basgitar, davul derken böyle arttı.

1986 yılında asıl şarkıcılık serüveniniz başlıyor ama öncesinde bir Norveç var. Neden Norveç'e gittiniz?

Fatih ERKOÇ: Askerlik görevim gelince İstanbul Gelişim'den ayrıldım. Askerlik bitince de Emin Fındıkoğlu'ndan bana teklif geldi. Onlar İsviçre'de

çalarken birkaç aylığına Norveç'ten bir iş almışlar ve askerdeyken bana bir kontrat gönderdiler. O arkadaşlarım döndü tabii ama ben Norveçli bir hanımla evlenip, 11 yıl orada yaşadım.

Türkiye'ye dönmeye nasıl karar verdiniz?

Fatih ERKOÇ: Artık evliliğin gitmeyeceği belliydi ve ailemi de çok özlemiştim dönmeye karar verdim. Dönmeden önce gazetede bir ilan vardı temmuz ayında Kuşadası'nda yapılacak olan 'Birinci Altın Güvercin Müzik Yarışması'nda yarışacak beste arıyorlardı. Benim de iki bestem vardı, hemen onları gönderdim ve ikisi de finale kaldı. 'Yol Verin A Dostlar' ile birinci oldum. Bana hemen bir kaset yaptılar.

Eurovision ve günümüzde yapılan müzik yarışmaları hakkında ne düşünüyorsunuz?

Fatih ERKOÇ: Eurovision yarışması bugün televizyonlarda yapılan yarışmalardan çok daha iyi ama Eurovision da o kadar önemli değil. Eurovision'da bir Türk olarak

yarıştığımızda önemli olan şeyin birinci olmak olduğunu değil de ülkemizi güzel tanıtmak olduğunu düşünüyorum. Dil olarak da İngilizceyi tercih ederdim çünkü dünyadaki milyonlarca insanın anlaması için İngilizce olması gerekiyor.

'Oynatmaya Az Kaldı' isimli şarkınızın bir hikâyesi var mı?

Fatih ERKOÇ: Tabii var, 1986 – 1992 arası bile trafik vardı. Konservatuara giderken yatılı okurduk. Trafik yüzünden bazen pazartesi günü olan derslere pazar akşamları giderdim. Bu zamanların birinde bu şarkı aklıma geldi.

Fatih Erkoç, 2000’li yılları nasıl yaşadı?

Fatih ERKOÇ: 2000’li yıllar güzel yıllardı. Zaman zaman albüm

aralıkları uzadı. 2000’li yıllarda artık popülerite vardı ve hâlâ şarkı yapmaya devam ediyorduk. Ben bir albüm yapmaya başladığımda elimde hep bir şarkı oluyor.

Bir ara televizyonlara da göz kırptınız, bu nasıl oldu?

Fatih ERKOÇ: TRT ilk göz ağrım sayılır, altı yıl hafif müzik ve yaz orkestrasında görev yaptım. Sonrasında iki yıla yakın süren ‘Fatih Erkoç ile Yankılar’ programını yaptım. Bir buçuk yıl öncede buna benzer bir program yaptım ama o on iki program sürdü ve bitti. Böyle programlar yapmak isterim yine.

90’larda karşımıza çıkan blues nasıl oldu?

Fatih ERKOÇ: Bostancı Gösteri Merkezi’nde konserler yapardık. Orayı yıllar önce Dikran Masis işletiyordu ve biz onun prodüktörlüğünde ‘Erkoç Birader Şov’ yaptık. Bu şovda kullanmak üzere o zamanlar meşhur olan “Emmioğlu şarkısını farklı yapsana” diye bize bir akıl verdi. İngilizcesi, Arapçası ve birkaç versiyonu daha oldu.

Ara sıra popun dışına çıkarken döndüğünüz virajlarda piyasa olarak zorluk yaşadınız mı?

Fatih ERKOÇ: Bu işlere girerken bunun bilinciyle giriyoruz. Caz albümünün pop kadar satmayacağını bilerek işe giriyoruz ama bu işi yapmak bizim için bir prestijdir. Türkü albümüm mesela bana hiç zorluk çektiirmedi çünkü umduğumdan daha güzel dönüşler aldım.

2013'teki 'Aşk Sadece' albümünüzle ilgili neler diyeceksiniz?

Fatih ERKOÇ: Genelde romantik bir yapım olduğu için romantik aşk şarkıları bana daha çok uyuyor. Hakikaten bu albümde sadece aşk var. Albümün adını sevgili yönetmenimiz Şafak Karaman önerdi, ben de çok uygun buldum.

Sizce günümüzde yeni Fatih Erkoçlar yetişiyor mu?

Fatih ERKOÇ: Gençler bazı şeyleri taklit ediyor ama sanırım yabancı iyi yorumcuları çok fazla dinlemiyorlar. Şarkıcı olacak yeni arkadaşlar zencileri ne kadar çok dinlerse o kadar iyi yorumcu olurlar. Çünkü onların hem gırtlaklarını hem de ruhlarını almaları gerekir. Bence gençler yetişiyorlar çünkü artık sound olarak daha ilerilerdeyiz ama müzikal olarak da ilerlemek gerekiyor.

Fatih Erkoç, bundan sonra ne yapacak?

Fatih ERKOÇ: Bundan sonrası için aklımda çok proje var ama ne zaman hayata geçireceğim birer soru işareti. Önümüzdeki sezon Serra Erkoç ile olan albüm çalışması, senfonik orkestra ile Türkiye'de sevilmiş şarkılar ve ut projesi var. Yine bir caz albümü düşünüyorum, bunları hayata geçireceğim, diye ümit ediyorum.

GRUP GÜNDOĞARKEN

Grup Gündoğarken Nasıl Kuruldu?

Burhan ŞEŞEN: İlhan Şeşen amcamız, müzik ile hep iç içeydi. Ağabeyim Gökhan da öyleydi ama profesyonel anlamda amca 1971 yılında ‘Kavga’ diye bir 45’lik yapmıştı. İki tane bestesi vardı. Biz, Gökhan ile onu dinledikçe “acaba biz de ileride müzisyen olur muyuz?” diye daha da heyecanlandık ve müzik zevkimiz gelişti. O zaman biz Diyarbakır’daydık, babamız askeri pilot olduğu için ülkenin çeşitli şehirlerini gezdik. Gökhan’ın iki kızla birlikte ‘Beyaz Kelebekler’ diye bir grubu vardı, bu eskiden bildiğimiz ‘Beyaz Kelebekler’ grubu değil. Gökhan da çok küçük yaşlardan itibaren sahneye çıktı. Ben, müziğe biraz daha geç başladım. Hatta ilkokulda beni mandolin kursuna göndermişlerdi. Hiç unutmam, mandolini bırakarak kaçmışım çünkü herkesin aynı şeyi çalması beni çok rahatsız etmişti. Babam, yıllar sonra bir gitar getirdi, baktım ben de yavaş yavaş şarkılar yazmaya başladım.

Gökhan, ben ve amcam üçümüz oturduğumuz zaman özellikle akşam yemeklerimiz sabaha kadar sürerdi. Birimiz beste yapar, diğeri söz yazardı ya da bir besteye aynı anda vokal yapardık. Tamamen spontane gelişen şeylerdi. Hep elde gitar, buzuki ne varsa çalar, sabaha kadar söyler, gecenin nasıl geçtiğini anlamazdık. Biz hiçbir zaman bunların albüme gireceğini ve tüm Türkiye’ye mal olacağını tahmin etmemiştik.

Gruplaşma ne zaman ortaya çıktı?

Burhan ŞEŞEN: Bizim ilk grubumuzun adı ‘BCG’ yani ‘Burhan, Cengiz, Gökhan ve Bülent’. İlk konserimizi Boğaziçi Üniversitesi’nde verdik. Piyanist sevgili Ayşe Tütüncü ‘Müzik Kulübü’ başkanıydı. O zaman, amca Bursa’da avukattı, onu da çağırdık, “Sen de gel, sensiz

olmaz” dedik. 1983 yılında Levent Kırca’nın işlettiği Hodri Meydan Kültür Merkezi vardı. Orada ilk kez ‘Gündoğarken’ ismini kullandık. Konserin ‘İşte Yaşam’ diye konsepti de vardı. O yıllar dialydy, dia pozitifli bir konser oldu. Levent ağabey, bizi görüp “bu çocuklar farklı bir şey söylüyor” diyerek odasına çağırdı. ‘Kadıncıklar’ diye bir oyunun tiyatro teksti geldi. “Bunun müziklerini yapar mısınız çocuklar?” dedi. Biz de “yaparız” dedik. Grubun isminin ilk olarak ortaya çıkmasında adım bu oldu.

O sırada Grup Gündoğarken, ismi nasıl oluştu?

Burhan ŞEŞEN: Aslında bizim ilk düşündüğümüz isim İlhan,

Burhan ve Gökhan’dı fakat tam o dönemde MFÖ çıktığı için (hatta bizim 1977 yılında sevgili Baha Boduroğlu prodüktörlüğünde bir albümümüz vardı, o piyasaya çıkmadı ama o zaman ismimiz İlhan,

Burhan, Gökhan’dı) bu ismi kullanmaktan vazgeçtik. O zamanlar Eurovision’a en çok şarkı gönderen grup olmuşuz. Tabii, biz o zamanlar çok amatörüz 9 - 10 tane şarkı göndermişiz ama finale kalmadık. Sonra MFÖ çıkınca çok da popüler olunca “bu olmaz” dedik, birtakım isimler geldi ‘Üç Şeşen’, ‘Şeşen Üçlüsü’ gibi... Sonra Gökhan’ın 1976 yılında yazdığı ‘Gündoğarken’ diye bir şarkısı var, onun sözleri hayat felsefemize çok uydu. “Gündoğarken, ufukta yeni bir can taşır elinde” diye umut içeren bir şarkı sözüydü. Zaten o yıllarda 1980 sonrası kurulan gruplara baktığımızda Bulutsuzluk Özlemi, Yeni Türkü, Ezgi’nin Günlüğü gibi daha özgün isimler vardı. Gündoğarken de bence bunlardan biriydi, o nedenle seçtik ve bence iyi ki yapmışız.

Gelelim ilk albüme, Levent Kırca’da çalışıyorsunuz orada üretimler çıkıyor...

**Burhan
ŞEŞEN:**

Tiyatro tabii çok vaktimizi alıyordu, turneler vardı, o yıllarda tiyatro çok rağbet gören bir şeydi. ‘Kadıncıklar’ isimli oyun o

yılın müzik haricindeki hemen hemen tüm ödülleri aldı.

Tuncer Cücenoglu’nun yazdığı bir oyundu, turnelere giderdik, 20 gün Antalya, 40 gün Ankara, 40 gün İzmir gibi yani çok vaktimiz olmazdı. Levent Kırca’dan sonra Ferhan Şensoy ile 1985’te bir yıl kadar çalıştık, Hümeysra ve Rasim Öztekin de vardı. Birlikte ‘İçinden Tramvay Geçen Şarkı’ diye yine çok güzel bir oyunun müziklerini yaptık. O zamanlarda albüme girmeye karar verdik. Balet Müzik’in sahibi Yeşil Giresunlu ile konuştuk Balet Müzik, o dönemin en popüler firmasıydı ama bizim ilk prodüktörümüz ‘Beş Yıl Önce On Yıl Sonra’ Grubu’ndan Mehmet Horoz’dur. Aslında Gündoğarken’in protest bir tarzı vardı, bir de ‘Akdeniz’ diye bugün adlandırılan tarz. Mehmet Horoz ‘Akdeniz’ tarzında karar kıldı, ondan sonra da ilk albüm çıktı.

Balet Müzik, o dönemin en popüler müzik şirketi. Ajda Pekkan'ın 'Uykusuz Her Gece', MFÖ 'Ele Güne Karşı', Nükhet Duru, 'Beş Yıl Önce On Yıl Sonra' grubunun albümü o firmadan çıktı. Yeni müziğe başlayan diyebileceğimiz Grup Gündoğarken'i de firmaya dâhil ediyorlar

ve starlaşma dönemi başlıyor.

Burhan ŞEŞEN: O yıllarda plak ve kaset vardı, şimdi yine plağa dönüş var. Umarım önümüzdeki yıllarda o albüme yine 300-500 tane plak basacağız.

'Bir Yaz Daha Bitiyor' çok güzel bir isim... Bu şarkının hikâyesini alabilir miyiz?

Burhan ŞEŞEN: Bu şarkının bestesi Gökhan ve bana ait, sözlerini amca yazdı. Hikâyesi şu; biz tabii o yıllarda müziğe profesyonel anlamda yeni başlamışız, internet yok, akor kitapları var, Gökhan ile akor çalışıyoruz. Bizim bir özelliğimiz vardır, ne zaman birlikte çalışsak mutlaka bir beste ezgi yakalıyoruz, bu da aslında öyledir. O yıllarda hiç bilmediğimiz akorlar armonilerdi, o bastıklarımız maj7'ler falan... Biz bunu amcaya çaldık, çok beğendi, "sakın buna dokunmayın, buna söz yazacağım" dedi. "Peki" dedik. Amcam, Bursa'ya gitti. Bir hafta sonra geldi ve dört dörtlük bir söz yazmış. Müzik ile sözün bu kadar örtüştüğü bir şey bence nadirdir. Vokalleri ile falan tek elden çıkmış gibi bir şarkıdır.

‘Bir Yaz Daha Bitiyor’ albüme adını veren şarkı oldu. Peki, albüme nasıl hazırlandınız? O albümdeki tüm şarkılar neredeyse hit. ‘Sarmaş Dolaş’, ‘Sen Benim Şarkılarımsın’, ‘Tek Başına’, ‘Sevgini Bırak’, ‘Aklına Bir Şey Gelmesin’, ‘Dert Olur’...

Burhan ŞEŞEN: ‘Dert Olur’ isimli şarkıyı Banu Kırbağ söyledi. Haluk Levent ‘Dert Olur’u geniş kitlelere duyurdu. Albüme hazırlanma

derken hani dedim ya “biz sabahlara kadar şarkı söylüyorduk”, işte o şarkıların her şeyi hazırды. Sadece rahmetli Doruk Onat Kut çok güzel aranje yaptı, vokaller yazdı. Rahmetli Cezmi Başegmez falan... Hepsini anıyoruz, onlar çaldı, gayet iyi bir ekipti. O yılların en iyi müzik dergilerinden biri Hey’di. 15 hafta orada liste başı kaldık, o yılın ‘en iyi müzik grubu’ seçildik. O yıllarda konser yoktu, açıkçası pazar da yoktu, manevi bir haz aldık, maddi kazanç olmadı.

Siz, Türk Pop Müziği’nin ölü olduğu bir dönemde parladınız. 1986 civarında, o zamanlar arabesk ve tavernacılar ön plandaydı. Orgu alanın para kazandığı dönemdi. Şartlar, pek çok pop sanatçısının arabesk ve alaturka yapmasına neden oldu. Balet Plak ve Grup Gündoğarken olarak öyle olumsuz bir piyasada pop albüm yapmak size zor gelmedi mi ya da umutsuzluğa kapıldığınız olmadı mı?

Burhan ŞEŞEN: Çok zordu, dediğin çok doğru. Üç tane adam, üç tane yepyeni ses ve yüz... Hiç mesaj kaygısı yok, tabii o yıllarda yavaş yavaş özgün müzik denen bir tarz başlamış, bağırış çağırış yok, sakın sakın şarkı söylüyorlar. Bir de Türk halkı o yıllarda yeniliğe kapalıydı. Tabii ki, başlarda çok zordu ama bence bizim müziğimizin her şeyi tartışılabilir ancak içtenliği tartışılmaz. O içtenlik de Türk halkına yakın geldi ve o yüzden hâlâ 30 yıldır şarkı söylüyoruz.

İkinci albüm geldi 'Yaz Bulutları'... Yine yaz ile ilgili bir tema bilinçli bir şey miydi, tesadüf müydü?

Burhan ŞEŞEN: Bilmiyorum şimdi sen söyleyince aklıma geldi, demek ki, bilinçli bir şey değil. Bu albümde önemli isimler çaldı. Fahir Atakoğlu, Gürol Ağırbaş, Erkan Oğur, İskender Paydaş, Aydın

Karabulut... Bir de ilk kez yabancı bir tonmayster ile çalışmıştık, rahmetli Melih Kibar'ın stüdyosu Melki'de yapmıştık. O, farklı soundlu bir albüm oldu, sonra da 'Bir Günlük Aşk' geldi.

Ancak arada bir şey var, o kadar popüler olduğunuz ki, daha önce Eurovision Şarkı Yarışması'na en çok besteyi gönderen dikkati çekemeyen grup olan Grup Gündoğarken sipariş aldı. Bundan bahsedebilir misiniz?

Burhan ŞEŞEN: 'Resimler' diye bir şarkımız vardı, Turhan Yükseler'in düzenlemesiydi. MFÖ'nün Sufi ile birinci olduğu dönemdi. Biz finale kaldık ama şarkımızı yurt dışına gitmeye değer bulunmadı. MFÖ'nün 'Sufi' diye çok güzel bir şarkısı vardı, onlar gitti. Eurovision Şarkı Yarışması süresince yaklaşık bir hafta on gün boyunca Ankara'da bir otelde kampa çekiliyorsunuz, her gün provalar oluyordu, o bakımdan bizim için farklı ve hoş bir deneyimdi.

‘Resimler’ isimli şarkıda herkes Grup Gündoğarken tarzını değiştirecek mi, bu merak edildi ama siz tarzınızı değiştirmediniz. Aynı tarzda bir şarkıyla Eurovision’a katılıp oradaki şarkılar arasında farklı oldunuz.

Burhan ŞEŞEN: Eurovision handikabı bence şu; belki Avrupa’ya yakın bir şarkı yapabilirsiniz ama Türkiye’de kazanıp oraya gitmeniz çok zor. Biz ve ya herhangi başka biri de olabilir. Türk dinleyici kulağı ile Avrupalı dinleyici arasında çok büyük fark olduğunu düşünüyorum.

1988 yılında Grup Gündoğarken ‘Yaz Bulutları’ isimli albümüyle zirvede ve TRT’den Eurovision için teklif alıyor. ‘Resimler’ isimli şarkısıyla kısa da olsa bir Eurovision serüveni yaşıyor. İkinci albümde bir şey dikkatimi çekti. ‘Bodrum 1972’, ‘Amiral Battı’, ‘Kafeye Diskoya’, ‘Bisiklet’ gibi çok farklı şarkı var. İlk albüme göre daha genç mi, uçuk mu diyelim? Bunun kendi aranızda hiç analizini yaptınız mı?

Burhan ŞEŞEN: Soundu biraz Avrupalı oldu çünkü dediğim gibi içinde Fahir Atakoğlu falan vardı. O, çok iyi bir klavyeci, soundlara da çok meraklıdır ve yurt dışından gelmişti. Müzisyenler de çalan müziği etkiliyor, o nedenle dediğin gibi ikinci albümde daha modern bir sound vardı.

Grup Gündoğarken'in üçüncü albümündeki 'Güneş Buluta Girdi' isimli şarkı da yine dikkat çekenlerden...

Burhan ŞEŞEN: Bu şarkı daha slow bir şarkıydı sona Bülent Ortaçgil ve Fikret Kızılok şarkıyı bu hale getirdi. Dinlediler, bu tempoyu kattılar ve şarkı hızlandı.

90'lar nasıl geçti?

Burhan ŞEŞEN: Üçüncü albümümüz belki de en az ses getiren albüm oldu. 'Bir Günlük Aşk' albümü... Senin dediğin gibi daha ağır oldu, iyi bir gözlem yaptın. Bazen taksi şoförü arkadaşlara dinletirdik. Bir gün bir taksi şoförüne sorduk. "Albüm nasıl?" dedik. "Sakin bir albüm ağabey" dedi. 1993 yılında ise, tam tersi 'Ankara'dan Abim Geldi' isimli albüm büyük bir patlama yaptı.

O albüm nasıl oluştu? Enteresan bir ismi var?

Burhan ŞEŞEN: O, amcanın en sevdiğim şarkılarından biridir. Bu şarkı, babama yazılan bir şarkı. O zamanlar, babam özel filo komutanı pilot, Ankara'da oturuyoruz. Biz Ankara'dan İstanbul'a gelince rahmetli babaannem evde dolmalar, börekler yapıyor. Evde gerçekten bir bayram havası oluyor. Amca çocukluk yıllarına dönüp, kıskançlık gibi... "Yalan! Annem, babam beni çok severmiş! Onlar aslında ağabeyimi seviyor" diye bir hikâyesi var. Naif bir şarkıdır. Ayrıca bu albüm, çok genç yaşta emanet ettiğimiz Ozan Doğulu'nun yaptığı ilk albümdür. Bence Ozan'ın oradaki fikirleri çok önemlidir. Ozan, o zamanlar Levent Kırca Tiyatrosu'nda Gürol Ağırbaş, Cem Aksel, Erkan Oğur, Tahsin Endersoy gibi iyi bir ekipte çalışıyordu, klavyeciydi ve Gürol bize önerdi "Ozan, yapar" dedi. Ozan, o zaman daha 19 yaşında falandı ama çok yetenekliydi. Emanet ettik ve çok başarılı bir albüm yaptık.

Bu albüm Grup Gündoğarken'in sound denemesi olan ilk albümüdür. Akustikten hafif de elektronik tınılar içermiştir. Bu albüm hit olmuştur. Bu bağlamda, 94 ve 95'li yıllar iyi geçiyor diyebilir miyiz?

Burhan ŞEŞEN: Evet, özellikle 'Ankara'dan Abim Geldi' isimli şarkımız çok öne çıkmıştır. Şarkılarının çoğunun hit olduğu bir albümdü.

'Hayallerimi Bırak' isimli şarkınızın bir hikâyesi var mı? Bu şarkıyı Neco da

yorumladı ve pek çok sahnede yorumlanan klâsiklerden biri oldu.

Burhan ŞEŞEN: Bu şarkıyı yanlış hatırlamıyorsam 'Beş Yıl Önce On Yıl Sonra' grubunun Ajda Pekkan ile yaptığı albümde Mehmet Horoz da söylemişti. Şarkının özel bir hikâyesi yok, yine gençlik döneminde birlikte yaptığımız şarkılardan biridir.

Bir ara ayrılık kokusu geldi...

Burhan ŞEŞEN: Evet, 1995-1997 arasında iki yıllık bir ayrılık oldu. Bizde hiçbir zaman kavga olmaz. Son on yıldır amcayla ayrı çalışıyoruz, Gökhan ile ben Grup Gündoğarken'i birlikte görüyoruz. Hayatın bile sonu varken grupların sonu olmasından doğal

bir şey yok. Müzikal anlayışlar değişiyor belki hayata az çok aynı

yerden başlıyorsun ama arada yaşadıkların, okudukların, aşkların, ayrılıkların bir sürü şey insanı farklı müzikal şeylere itiyor.

Ayrılmaya nasıl karar verdiniz, toplantı mı yapıldı? Biraz bahsedebilir misiniz?

Burhan ŞEŞEN: O zaman, Bayramoğlu'nda bir tatil köyü işletiyoruz, müzik işlerini yapıyor ve çalışıyoruz. Yaz sonuydu, “böyle bir şey yapalım” dedik. Benim de ilk prodüktörlüğe geçiş dönemimdi. O dönem Raks Müzik vardı, orada prodüktörlük yapıyordum. Hatta Bora Öztoprak'ın ilk albümünün müzik prodüktörüydüm. Belki o da süreci hızlandırmıştır, o zaman prodüktörlük yaparken gruba yeterince vakit ayıramamış olabilirim. Prodüktörlük, kolay bir iş değil. “Böyle birbirimizi kıracağımıza” diye öyle bir karar verdik. İki yıl sonra amca “bir albüm yapalım” dedi. ‘Mest of Gündoğarken’ albümünü yaptık.

Bu çok ilginç bir isim, ‘Mest of’ diye altını çizelim...

Burhan ŞEŞEN: Bu, ağabeyim Gökhan'a ait bir isim, o seçti. ‘Mest of’ çok güzel bir isim oldu. Bizim grubun sounduna ve şarkılarına da uydu. Bu isimle hem ‘mest’in anlamı hem de best’e de gönderme yapmış olduk. Raks Plaza Müzik’ten Ömer Rıza Çam, eski arkadaşım, onunla konuştuk. “Farklı bir şey yapalım, akustik olsun” dedim. Bir Yunanlı aranjör Nikiforos Metaksas vardı, bizim eski kasetleri dinledi “yapamam” dedi. Bizi pop müzik grubu sanmış. Biz “akustik buzukili, klarnetli, kemanlı bir şey istiyoruz” dedik, “o zaman belki olur” dedi. Sonra da peşi sıra üç albümü onunla yaptık. Çok özel bir insandır, Vasiliki de öyledir. O albümden

'Rüzgâr' büyük bir patlama yaptı. Vasiliki ile düet yaptığımız şarkıdır, bir bölümü de Yunancadır.

'Düş Gibi Bir Şey' isimli şarkınızın bir hikâyesi var mı?

Burhan ŞEŞEN:

Bizim en son 2008 yılındaki 'Hayat Bu' isimli albümündeki şarkımız. Müziği Gökhan'a ait, sözlerini Hüsnü Arkan yazdı. Ben, Ezgi'nin Günlüğü'nün 25.yıl albümünün süpervizörlüğünü yapmıştım. Onların Kuruçeşme Arena'daki konserlerini

düzenlemiştim ve oradan çok iyi bir dostluğumuz vardı. Onların 'Eksik Bir Şey mi Var?' isimli şarkılarını yorumlamıştık. Hüsnü, aynı zamanda çok iyi bir edebiyatçıdır. Ona "şuna bir söz yazar mısınız?" dedim ve ortaya bu çok güzel sözler çıktı.

‘Mest of’tan sonra biraz daha komşuya doğru kayma oldu, Metaksas’ın rolü oldu diyebilir miyiz? Çünkü ‘İstanbul-Atina-İstanbul’ isminde bir albüm yaptınız.

Burhan ŞEŞEN: Ondan önce 1999 yılında bir albüm yaptık ama ne yazık ki, o zaman ülkenin başına büyük bir felaket geldi. Bu nedenle o albüm arada kaynadı. İnsan, o tarihi artık hiç anımsamak istemediğinden albüm biraz ‘ölü doğmuş bir çocuk’ gibidir. Bir yıl

sonra ‘İstanbul-Atina-İstanbul’ albümü var. Biz Yunanistan’a gittik, bu yine Gökhan’ın bulduğu bir isimdir. Hatta kapağında uçak bileti olacaktı ama sonra başka fotoğraf çekildik. Orada Yunanlı müzisyenler çaldı, inanılmazdı, 16 günde bitirdik. O albümde şöyle enteresan bir durum vardı. Müzisyenler, hiçbir gün stüdyoyu

terk etmedi, çalıp, paralarını alıp gitmediler, 16 gün orada kaldılar. Mesela biz bir şeyi değiştirdik, onlar da değiştirdi. Bir şarkının rifini değiştirdik, davulcu da ona göre çaldı hatta ‘Sıcaklardandır’ isimli şarkıda davulcu Takis’in doğum günüydü, bize “ben piyano solo çalmak istiyorum” dedi, “çal” dedik, çaldı. Davulcu adam piyanist falan değil çaldı ama piyanist olmasa da ruhu çok önemli. Kiliontakis, diye çok iyi bir buzukici vardı, inanılmaz biz buzukici akordeoncu falan bence çok başarılı bir albüm oldu.

Grup Gündoğarken'in repertuarında en farklı, en az ticari olan ama müzikalitesi en yüksek olan albümlerden bir tanesi diyebilir miyiz?

Evet diyebiliriz. O albümden 'Ellerimde Çiçekler' isimli şarkımız patladı.

Ve büyük bir hit patladı. Bülent Ersoy'un dahi bu şarkıyı söyledi.

Şarkının sözü ve müziği amcaya ait. O, albüme girsin istemedi. Biz hep provalar yapıyorduk kendi şarkısı için "bu ne arabesk!" dedi. "Yok amca, biz öyle söylemeyiz" dedik. Bir şarkının yorumu da çok önemli biz söylerken hiç arabesk gibi tınlamıyor ama Bülent Ersoy söylediğinde farklı bir şekilde tınıyor.

Şarkı patladı ve klip enteresan, hikâyesi de ilginçti, savaş enstantaneleri vardı...

O şarkıyı çok basit şekilde anlatabilirdik 'aşk hikâyesi' şeklinde olabilirdi, ucuza gelirdi ama biz üç gün boyunca kar altında Çamkoru'da benzincide bir otelde kaldık. Ömer Faruk Sorak çekti. Ankara'dan patlayıcı ekipleri falan geldi zor atlattık ancak herkes "bu ne saçma klip" dedi. Oysa, özel bir kliptir orada oynayan da Cansu Dere'dir.

2000'lerde tematik gibi gözükten daha az ticari gibi gözükten albümün 'Ellerimde Çiçekler' isimli şarkınız vasıtasıyla yakaladığı bir popülerite var. Sonrasında Grup Gündoğarken ne yaptı?

İlk kez bir albümden sonra çok konser ve turne yaptık. Ardından amcanın solo albümü çıktı, 'Neler Oluyor' bize isimli şarkısı ile bizim albümümüzden daha fazla ses getirdi. Ondan sonra da zaten Grup Gündoğarken ve amcanın müzikal anlayışları tamamen farklı yöne gitti ve yaklaşık 10 yıldır da biz Grup Gündoğarken'i Burhan Şeşen ve Gökhan Şeşen olarak sürdürüyoruz.

Arada solo çalışmanız da oldu ama Grup Gündoğarken bir ekol olarak devam ediyor.

Evet, benim de amcanın da oldu. Biz ayrıldıktan sonra 3-5 yıl o ismi kullanmadık. Amca dedi ki “çocuklar niye kullanmıyorsunuz zaten Gökhan’ın şarkısı” dedi. Sonra baktık ki Gündoğarken sadece ticari bir isim değil, vokalleri, sözleri ve naifliği ile bir müzikal anlayış. Onun üzerine ismi yeniden kullandık. 2008 yılında ilk kez amcanın olmadığı ‘Hayat Bu’ albümünü yaptık.

Rüzgâr
(Grup Gündoğarken)

Am Gm Bb Am
Penceremin perdesini havalandıran rüzgar
Am Gm Bb Am
Denizleri köpük köpük dalgalandıran rüzgar
Gm Bb Gm Bb Am
Gir içeri usul usul beni bu dertten kurtar
Am C Gm Bb Am Am
Gir içeri usul usul beni bu dertten kurtar -Ara-

‘Rüzgâr’ isimli şarkının bir hikâyesi var mı? Derin hikâyesi var, gibi bir havası var.

O şarkının klipi de çok başarılıdır. O klipi de Ömer Faruk Sorak çekti. Bize hep “bu klip sayesinde bana sinema yolu açıldı” der. Tamamen spontane bir şey oldu, duygu atlaması diyebiliriz, hikâyesi yok, oturulup bilinçli yapılmış bir şey değil. Vasaliki Türkçe de biliyor, şarkının sözlerini çok beğendi Yunancaya birebir çevirisini yaptı. Bodrum Türkbükü’nde bir adada çektik. Orada çalan arkadaşlar Çağlayan Yıldız ve bizim klarnetçi arkadaşımız Oğuz Berber oynadı.

Klibi çekerken şarkının patlayacağını hissettiniz mi?

Hayır hissetmedik. Bu şarkı ‘Mest of Gündoğarken’ albümündedir. Bizim hiçbir albümümüzde yer almamıştı. Leman Sam söylemişti. O albümde Can kozlu gibi caz müzisyenleri de çalmıştı. Davul değil, çömlek çaldı o da şarkıya otantik bir hava verdi. Çok iyi olduğunu

hissettik ama bazen bizim iyi hissettiğimiz, beğendiğimiz şey tam karşılığını almıyor. O nedenle ticari başarısı halkın verdiği bir karardır.

Son albüm 2008 yılındaydı arada bir altı yıl var, bu sürede Grup Gündoğarken ne yaptı?

Biz, çok konser verdik, iki yıl kadar önce Iğdır'dan Kars'a kadar 70 günde 45 şehir gezdik. O bakımdan çok büyük faydası oldu. Bu iş, sevmeden yapılacak bir iş değil müziğe sadece ticari bakmanıza imkân yok.

En son ‘Şekeroğlan’ var, çok enteresan bir şarkı

Yeşim Salkım'ı çok tanıımıyordum bir sosyal sorumluluk projesinde iki şarkı söyledik. Birbirimizi çok sevdik sonra birkaç konserde birlikte çaldık. Çok kalender, alçakgönüllü aynen bizim gibi biri. Bu sektördeki kadınlar daha zordur, erkekler daha hoşgörülüdür. Böyle bir şey yaptık. Sevilen eski bir türkü, Serkan Us eseri Balkan tarzında düzenledi. Single olarak dijital müzik marketlere sunuldu.

Amca ara sıra “birlikte bir şey yapalım” diyor mu?

Amca yine “birlikte bir albüm yapalım” diyor ama artık yollar ayrı yönlere gitti. Müzikal anlayışlar değişti. Gerginliğe gerek yok, biz iki kardeş müzikal olarak benzer noktalardayız ama amca ile benzerliğimiz kalmadı.

HAKAN PEKER

Müzik nasıl başladı?

Hakan PEKER: Ağabeyim Zafer Peker'in bağlama çalma hevesiyle başladı. Ağabeyim bağlama çalarken ben de şarkı söylüyordum. Long playler, plaklar alırdık, evde de çok sayıda plak vardı. Her türlü şarkıyı dinlerdik. Daha sonra dansa bir yeteneğim olduğunu fark ettim. O zamanlar düğün salonlarında çay partileri olurdu, orada dans yarışmaları yapılırdı, o yarışmalarda birinci olurdum. 1989 yılında bir arkadaşım aracılığıyla Deniz Erkanat sanatçı arkadaşımız beni dansçı olarak grubuna aldı. İlk defa Çınarcık'ta 1979 yılında sahneye çıktım. Türkiye'de gazino, dans kültürü bitmeye başladı, bu arada benim de müthiş bir çevrem vardı. "Ben de müzik yapmak istiyorum" dedim.

Bugün 'dans' kavramı için ne diyorsun?

Hakan PEKER: Ülke genelinde televizyona çıkıp dans eden 15 kişiydik, şimdi çok fazla var ama markalaşma olmadığı için ismi duyulan kimse olmadı.

"Dansı bırakıyorum" demendeki etken neydi?

Hakan PEKER: O zamanlar biz gösteriler yapardık ama dans yavaş yavaş gündemini yitirmeye başlayınca para kazanamamaya başladım. 80'lerde pop da henüz meşhur değildi, arabesk ve taverna

müzik çok öndeydi. Bir gün Fecri ağabeye gittim “müzik yapacağım, şarkıcı olmak istiyorum” dedim. O dönemde yerli besteci de yoktu, nasıl yapacağız derken Ali Kocatepe’ye gittim. O da “Hakan çok zor” dedi. Sonra Yenimahalle’de bir plakçıya gittim, Rumca şarkıları kasete kaydettim. Eşime bu şarkılara söz yazar mısın? Dedim. Eşim, 1989’da ‘Efsane’yi yazdı. Çıkışı böyle oldu.

Sen hareketli pop tarzını çıkaran ilk sanatçısın, bu büyük bir riskti, ne yorumlar yapıldı?

Hakan PEKER: Kendime o kadar güveniyordum ki, öngörüydüm. Birtakım şeyleri keşfediyorduk. Herkes Hakan’ın yaptığını görünce pop müziğe yatırım yapmaya başladı.

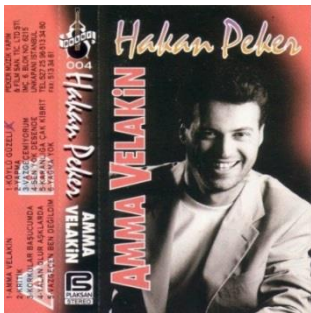
‘Efsane’ isimli şarkın için ne diyorsun?

Hakan PEKER:Pop müzikle ikinci kuşağın başıyım. Bizimle birlikte pek çok şey değişti.

1990 yılında iki albüm var, neden?

Hakan PEKER: O dönemlerde sektörü fazla bilmiyordum ama şimdi bakınca gereksiz, toplama bir albüm olduğunu görüyorum. Para kazanmaya başlayınca hızlı gittik ama sonrasında yavaşladık.

Peker Müzik, nasıl oluştu?

Hakan PEKER: İlk iki albümde işin ticari boyutunu öğrendim ve “daha çok kazanırsam daha iyi işler yaparım” diye düşünerek ağabeyim Zafer Peker’e bunu teklif ettim, o da sağ olsun bana güvendi. Ağabeyim şirketin idari kısmında ben de işi yapan kısımdaydım.

Yeni sanatçılar nasıl geldi?

Hakan PEKER: Ekip olarak yapım şirketinden önce de birlikte çalışıyorduk. Mesela, Burak Kut

orkestramda flüt çalıyordu. Erhan Güleriyüz de bizim şirketimizdeydi.

‘Burak Kut’ projesi özel bir projeydi. Bunu biraz anlatır mısın?

Hakan PEKER: O zamanlar bu sektörde ilkleri yapıyorduk. Sanatçının nasıl olacağını ben oluştuyordum. Sanatçının bir basın danışmanı olsun istedik. Türkiye’de ilk basın danışmanını Peker Müzik’e ben aldım. İlk basın danışmanı Burak Kut için çalıştı.

Burak Kut’dan sonra ilk rock pop album yaptın. Sana tepki veren oldu mu?

Hakan PEKER: O dönemde yapılmayanları yapıyordum. Özlem Tekin ile görüştük İskender Paydaş ile başladık ama Ozan Çolakoğlu ile devam ettik. O da tam istediğimiz gibi olmadı en son Ümit Kuzer ile bu şarkıyı yaptık.

2000’li yıllar nasıl geçti?

Hakan PEKER: Burak Kut’un ikinci albümünden sonra biz yolları ayırdık, çünkü stratejik olarak anlaşamadık. Şirketin işleri o yıllarda çok yoğundu, ben de prodüktörlükten tatmin oldum, bir de dinleyicilerime çok ara verdiğimi fark ettim. Ve ‘Karam’ albümünü yaptım. Bu albüm de çok satınca Türk Sanat Müziği albümü yapmak istedim, bu albümü yaptık ve adını ‘Canım İstedi’ yaptım çünkü canım istediği için bu albümü yaptım.

1998 yılında ilk best of yapanlardan birisin.

Hakan Peker: Evet, çoğu ilkler bizde, Türkiye’de ilk remix yapanın da biz olduğumuzu biliyorum.

2000’lerde biraz hız kestin, bunu nasıl yorumluyorsun?

Hakan PEKER: Yaptığımız işlerin 2000’lerde karşılığını alamamaya başladık ve hızlı bir çöküş başladı.

2006 yılından 2011’e kadar bir çalışma çıkarmadın. Bu yıllar nasıl geçti?

Hakan PEKER: Kendime ayırdım, dinlendim, dünyayı gezdim, hayatımı yaşadım.

Plak firması olarak çok aktiftin, Peker Müzik teliften geri dönüşler aldı mı?

Hakan PEKER: 2000’lerde meslek birliğini kurduk, işin bu boyutunda ben çok çalıştım, 2012 yılına kadar ‘Popsav’ başkanlığı yaptım. Bu sektörde telif haklarının oluşmasında çok önemli katkılarda bulundum. Patentlemek yok denecek kadar az olduğu için sektörün gelirleri çok fazla yükselmiyor. Devlet bize birtakım rahat imkânlar sunmazsa bu paralar böyle kalır.

Bugünkü Türk müzik dünyasını nasıl tanımlıyorsun?

Hakan PEKER: Amatör ruh ile gidiyor, bu iyi bir şey ama prodüktörler hiçbir katkıda bulunmuyor, her çıkan albümü kendi cebinden yapıyor. Plak şirketi artık hiçbir yatırımda bulunmuyor.

Hakan Peker, bireysel olarak neler yapacak?

Hakan PEKER: Bu sene bir sinema filmi düşünüyorum, bugüne kadar çok teklif vardı ama çeşitli nedenlerden dolayı “evet” dememiştim. Biraz daha yapmadığım şeyler yapacağım.

HAKKI YALÇIN

Hakkı Yalçın'ın geçmişini biraz anlatır mısınız?

Hakkı YALÇIN: Ben, yedi aylıkken İstanbul'a gelmişiz. Babam, ben altı yaşındayken öldü. Yatılı okulda Burgazada'da okudum.

Şiire olan merak nasıl başladı?

Hakkı YALÇIN: Ortaokulda 'Annabel' şiirini okumuştum ve çok hoşuma gitmişti, bendeki şiir tutkusunun ilk kibrit çakımı o şiirdir. Şiirde ironiyi çok seviyorum. Şiirden bana kalan en anlamlı miras, duygulardır. 1979 yılında şarkı sözü yazmaya başladım. Unkapanı'na gider bütün bestecileri dolaşırdım. On yıla yakın zamanım sadece seyyahlık ederek geçti. 1990 yılından sonra bu işi ciddiye aldım.

İlk şiirinizi kim söyledi hatırlıyor musunuz?

Hakkı YALÇIN: 1980'de Mustafa Sayan'ın seveceği şiirlerden birini götürdüm ve bunu Gökhan Güney okumuştur. Sonrasında hep Selami Şahin'e gittim. İlk patlayan şiirim yine Selami Şahin'dir, 'Yakarım Bu Şehri Evlendiğin Gün' isimli şiirdir.

Bu hit olan şarkıyı kime verdiniz? Nasıl ortaya çıktı?

Hakkı YALÇIN: Selami Şahin'i gördüm o gün söz cebimdeydi, bunu benden aldı. Bazı şarkıları yaşadıklarınıza yazarsınız bazılarını yaşamadıklarınıza. Ben de bu şarkıyı yaşadığım bir şey üzerine yazmıştım. O dönemde aşk yaşadığım kadın evlenmek istiyordu ve o evlenmesin, diye bu şarkıyı yazmıştım o da evlenmedi ama sonra ben çok üzuldüm bir insanın kaderini değiştirdiğim için. Sonrasında ben onunla vedalaşmak için 'Bütün Dualarım O Kadın İçin' isimli şarkıyı yazdım.

'Unut Onu Kalbim' isimli şarkı nasıl doğdu?

Hakkı YALÇIN: Zeliha, Yusuf'un menajeri. Zeliha, Yusuf ile çalışırken bizi tanıştırdı ve albümde iki şarkı vardı. 'Unut Onu Kalbim'i çok beğenip, iki gün sonra teslim ettim. Bu şarkıda ikimizin de payı vardır ama bu kadar tutacağını düşünmemiştim.

Şunu ben yazsaydım, dediğiniz bir şarkı var mı?

Hakkı YALÇIN: 'Ben Sende Tutuklu Kaldım' isimli şarkı. Sezen Aksu ile bir şarkı yapmak içimde ukdedir.

'Jest oldu' isimli şarkı nasıl doğdu, ne zaman ortaya çıktı?

Hakkı YALÇIN: O dönem, ben ona "Yüreğine park etim, inadından çark ettim" diye başka bir söz vermiştim. Mustafa, onu bir türlü besteleyemedi. Sonra bunu verdim, 'Jest Oldu'. Böyle ortaya çıktı.

‘Sevme Kızım Yanarsın’ isimli şarkı nasıl ortaya çıktı?

Hakkı YALÇIN: Meslek olarak gazetecilik yaptığım için toplumsal sorunların içindeydik, ilk aşktan acı çeken kız çocuklarına anneleri hep bunu söylemezler mi? İşte bu sözler de böyle çıktı.

‘Aramazsan Arama’ isimli şarkınızı nasıl yaptınız?

Hakkı YALÇIN: Yazlık evimde pazar günleri yeğenlerimi dolaştırırken aklıma geldi. O zaman Lerzan’ın albümünü yapmıştık, arayıp ilk ona söyledim ama ona kismet olmadı. Sonra Gökhan Özen’in ‘Duman Gözlüm’ çıkacaktı. Ona kismet oldu.

Bu süre içerisinde şiir kitaplarınız da çıkmaya başladı. İlk şiir kitabınız ne zaman çıktı?

Hakkı YALÇIN: ‘İçimde Sakladığım Şehir’ benim hayatımı anlatan kitabımdır. ‘Yürek Ağlar Gözden Önce’ ikincisidir.

‘Hani’ isimli şarkınızın hikâyesi var mı?

Hakkı YALÇIN: Lisede yaşadığım bir aşk vardı, bu şarkıyı ona yazmıştım.

‘O Şarkılar’ isimli albümünüz, çok erken best of olmadı...

Hakkı YALÇIN: 1980 yılında yazarlığa başladığımı düşünürsem 2004 yılına kadar 24 yıl, aslında iyi bir süreç ve kendine göre de ilgi gördü ama daha iyi olabilirdi. Tanıtım olarak aranjeler daha farklı olabilirdi. Bu projede beni plakçı olarak yarı yolda bırakan arkadaşlarım oldu, böyle olunca yolda kaldık ve hırs yapınca daha iyisi olabilirdi.

‘Veda Makamı’ isimli şarkınızın özel bir hikâyesi var mı?

Hakkı YALÇIN: Hayatımdaki siyah beyaz yılların çok etkisi vardır, Yenikapı’da mahalle kültürü ile büyüdük. Küçükler büyüklerin yanında sigara bile içemezdi ve eskiden aşklar çok gerçektir. “Yanaklara mendil olan omuzlara ne oldu?” diye bir laf var bu şarkıda, mesela bu hep o duyguların yansımasıdır.

‘Melekler İmza Topluyor’ isimli şarkınız bittiğinde patlar dediniz mi?

Hakkı YALÇIN: Evet, ben çok emindim. Bu şarkıyı ilk Mustafa Sandal’a gönderdik o beğenmedi, Ziyet Sali’ye gönderdik o da beğenmedi. Sonra Alişan’a gönderdik o da çok umursamadı ama onun kardeşi var, Selçuk “Kesin tutacak” dedi ve şarkı patladı.

Özcan Deniz’in en popüler şarkılarından biri olan ‘Yalan mı?’ şarkısı nasıl doğdu?

Hakkı YALÇIN: O dönem, biz Mahsun ile çalışıyorduk, sanırım 1994 yılıydı. O zaman, Prestij Müzik’ten çıkan her albümde mutlaka şarkım olurdu. Özcan’ın ilk şarkısı tutmuştu arkasından bunu yaptık. Mahsun bana müzik verdi, o müzik çok güzeldi ve ben bir gecede tamamladım sözleri. Patlayacağından emindim.

Küçükken gerçekten futbolcu mu olmak istiyordunuz?

Hakkı YALÇIN:

İlkokulda öğretmenlerim “büyüyünce ne olacaksın?” diye sorardı. Ben, hep “futbolcu” derdim. Aynı zamanda çalışkandım ama futbola çok merakım vardı. Mahallenin en iyilerinden biriydim.

1973 yılında Fenerbahçe ilk defa futbol okulu kurmuştu ben de kayıt oldum. O maçta 3 – 0 kazandık ve üç golü de ben atmıştım. Hemen beni ayırdılar, idmanlara gidiyorduk bir hata yaptım ve küfür yedim. Tozkoparan’dan Kurbağalıdere’ye gidiyordum ama gerçekten yol param yoktu, sonra yine küfür yiyince “annemden aldığım parayı buraya veriyorum, bu böyle olmaz” dedim ama yine de futbolu 20 yaşında bıraktım. Dedim ki “hayatımda farklı bir şey olmalı”. Böylece şiire ve edebiyata girdim.

Bu kadar şarkıya, şiire teliflerden iyi kazandınız mı?

Hakkı YALÇIN: 35 yıldır gazetecilik yapıyorum, gazetecilikten sadece karnım doydu. Söz yazarlığından iyi paralar kazandığım oldu ama kazandığım paraları hep yeğenlerime harcadım, hepsi iyi okullarda okudu. İki evim ve bir arabam var. Bütün yatırıмым, bu. Asıl gelir internet ortamından geliyor. Biz çok güzel şarkılar yazmış olabiliriz ama onun halk tarafından beğenilmesi önemli, çünkü internette çok para kazanan arkadaşımız var.

HARUN KOLÇAK

Fransız Lisesi'nde başlayan müzik aşkı ve gitar merakınızı anlatır mısınız?

Harun KOLÇAK: Ben rock müzik dinleyicisiyim, lisedeyken bizim de bir müzik grubumuz vardı, bas gitar arkadaşım da bir süre sonra futbola merak saldı ve provalara gelmemeye başladı. Gitarist arkadaşım da “Harun sen gitar çalsana” dedi. Ben, Beatles şarkılarıyla bas çalmayı kendi kendime öğrendim.

Eğitimini yarıda bırakacak kadar büyük bir müzik aşkı nasıl oldu?

Harun KOLÇAK: Stüdyo müzisyenliği yapıyordum, biraz para kazanmaya başlamıştım, sevgili babacığımı yemeğe çıkardım. Konuyu babama açtım, o yıllarda zaten Türkiye çok karışıktı, özellikle üniversitelerde olaylar

oluyordu, ben de babama “müzik yapacağım” dedim. O da beklenenin tersine bir reaksiyon vererek “tamam, içinden nasıl geliyorsa öyle yap” dedi.

Babanızın da bir şöhret olması oğlu için bir panik oldu mu?

Harun KOLÇAK: Babam, o yükü hiçbir zaman bana yüklememiştir çünkü o hiçbir zaman mesleğini evine taşıyan bir adam olmadı. Babam, bana “Eşref Kolçak'ın oğlu olarak değil, Harun Kolçak olarak yürümen lazım” dedi.

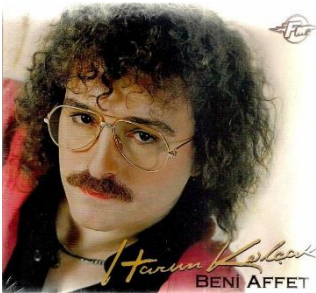
O yıllar nasıl geçti?

Harun KOLÇAK: İlk olarak Erkin Koray ile bir albüm yaptık. Sonra ‘Jazz Junior’ adında bir grup kurduk ve Galata Kulesi’nde çalmaya başladık. O zamanlar ‘Ritim 68’ orkestrasının bas gitaristi askere gitmiş ve onlar da bas gitarist arıyorlarmış, birdenbire beraber çalışmaya başladık. Bu, benim Onno ile ilk tanışmamdır.

‘Müptelayım Sana’ isimli şarkınızın hikâyesi nedir?

Harun KOLÇAK: Bir gün Onno ile oturuyorduk bana “sana öyle bir şarkı yapacağım ki sesinin bütün tınısı, genişliği ortaya çıkacak” dedi. Çalmaya başladı ve parça böyle oluştu.

Onno Tunç yılları nasıl geçti?

Harun KOLÇAK: Aydın Esen, çok yakın arkadaşımıdır, Aydın, Cengiz ve ben Bodrum’da çalışırken Onno da işi bitince hep oraya gelirdi ve piyanoya geçerci. Bir gün bana “Harun, orkestra kurucum ve sen çok iyi çalışıyorsun, ben klavyeye geçeceğim sen basa” dedi. O gece, hayatımın dönüm noktasıymış. Böylece, Onno

Tunç orkestrasına girmiş olduk.

‘Sözümü Geri Aldım’ isimli klasiğinizin bir anısı var mıdır?

Harun KOLÇAK: Söz ve müzik Selami Şahin'indir. O albümde İskender Paydaş ile çalışmıştık. Gerçekten bir klasik oldu.

'Deli Kalbim' çıktı, ünlü olmak size neler hissettirdi?

Harun KOLÇAK: Başlarda çok ürktüm, yolda üzerime koştuklarında dükkânlara kaçıyordum, bu kez dükkândakiler üzerime koşarlardı. Ama bunun büyük avantajını da yaşıyorum, çok büyük bir sorumluluk ve bu yüzden başlarda çok korktum.

'Yanımda Kal' isimli şarkınızın sizin için bir anısı var mı?

Harun KOLÇAK: Benim için çok önemli bir bestedir. Bu şarkıyı bir gecede yaptım, o zamanlar beraber olduğum arkadaşım İstanbul dışında yaşıyordu. Bir gece toplu şekilde bir yere gittik, orada biriyle tanıştım, ilk bakışta aşka inanmam ama aramızda kimyasal bir çekişme oldu, şarkıda geçen "çok geç rastladım sana" sözü bu kişiye yazılmıştır.

Günümüzdeki müzik yarışmaları ile geçmişteki müzik yarışmaları hakkında ne düşünüyorsunuz?

Harun KOLÇAK: Eskiden jüri üyelerine baktığımızda bile müziği karşımızda bilen insanlar vardı, bugün televizyondaki müzik yarışmalarına baktığımızda müzik adına hiçbir getirisi olmayan sadece yapımcılara para kazandıran programlar olduğunu görüyorum.

2000'li yıllar Harun Kolçak için nasıl geçti?

Harun KOLÇAK: 2000’li yıllarda Türkiye’deki pop müziğe artık uyumlanamadığımı hissettim çünkü çıta düşmeye başlamıştı. ‘Yaşasın’ albümünde çok iyi şarkılar vardır. Ama bu albüm, bir deneme albümüydü. Bu albümden sonra artık ne yapacağıma karar vermem gerekiyordu.

Altı yıl kadar müzikten uzak kaldınız, o dönemde neler yaptınız?

Harun KOLÇAK: ‘Harun Kolçak Project’ adında bir grup kurdum ve sonunda özlediğim bas gitarı çalmaya başladım, rock ve fusion yapıyorduk. Bu yıllarda biraz cebimi değil, gönlümü doldurdum. 2006 yılının başında bir gün Sezen’den bana mesaj geldi, geri aradım biraz konuştuk “gel bir albüm yapalım” dedi. Sezen’e gittim ve tekrar başladık.

2007 yılındaki denemeden sonra beş yıl kadar uzak kaldınız, bunlar biraz da kaderin mecburiyeti miydi?

Harun KOLÇAK: Çok ani annemi kaybettim ve o benim için büyük bir travma oldu, sonrasında kendi rahatsızlığım nedeniyle mecbur kaldım.

2012 yılında ‘Yeniden Doğuyorum’ dediniz? Bu nasıl oluştu?

Harun KOLÇAK: Bu şarkıyı bana Garo Mafyan yolladı, ben de bir anda oturup parçayı yazdım ama yeniden doğuyorum kendiliğinden çıktı. Albüm adı olarak da bize güzel bir isim geldi.

Bütün şarkılarınız çok güzel ama son albümdeki duygular daha mı farklı?

Harun KOLÇAK: Bu albüm, farklı bir süreçten sonra ve değişen çok şeyden sonra yapıldı, bu yüzden tabii biraz daha farklı.

90'ların 'Türk Pop'u ile günümüzün 'Türk Pop'u için ne söylemek istersiniz?

Harun KOLÇAK: Şu an üzülerek söylüyorum ama durum çok kötü. Türkiye'nin sanatına hiçbir katkısı yok ancak arada elbette ki, güzel işler yapanlar da var. Farkındaysan kaç yazdır Türkiye'de hit çıkmıyor, bir tikanıklık var.

HAZAL

Son zamanlarda neler yapıyorsun?

HAZAL: Yeni albümün başındayız, bundan önceki albüm 2009 yılında çıkmıştı.

Müzik aşkını nasıl ve ne zaman keşfettin?

HAZAL: Benimle aynı işi yapan bütün arkadaşlarım gibi bu yetenek, çocukken kendini belli etmeye başlıyor, yakınlarınızın anlamasıyla da ortaya çıkıyor. Yetenek keşfedilmeye başlayınca aileden müzik hediyeleri gelmeye başladı. Mızıka, melodika, blok flüt falan.

Çocukken ne olmak istiyordun?

HAZAL: Her şeyi olmak isteyen garip bir çocuktum. Hâlâ da öyle garip bir inancım vardır “istersem yaparım” diye ama benim için müzik hep vardı.

Ortaokul ve lise yılların nasıl geçti?

HAZAL: Çok enteresandı, müzik hem vardı hem yoktu. Müzik kolu, koro falan hiç böyle şeyler yoktu, göz önünde olmayan bir insandım o yüzden sporda kendimi

buluyordum. Profesyonel olarak voleybol oynadım. Spor akademisi branş sınavlarına kadar geldim ve kazanamayınca bir boşluk oldu. Üniversite sınavlarında da ‘Arap Dili ve Edebiyatı’ bölümü tutunca aile göndermedi. “Ne yapacağım?” diye düşünürken, Müjdat Gezen

Sanat Merkez'inin tanıtımını gördüm, ücretsiz eğitim verilen bir vakıf olduğunu öğrendim ve “ben gidiyorum” dedim. Sınava girdim, kazandım. Sonrasında 1994’de İTÜ’ye girdim çünkü öğretmenlik yapmak istedim.

Sahne nasıl başladı?

HAZAL: Aslında ‘Türk Sanat Müziği’ bölümüne girdim ama aklım hep ‘Pop Müzik’ bölümündeydi. O dönemde ‘Regeta’ diye bir mekân vardı ve solistleri hastalanınca “gel seni solist yapalım” dediler, bu teklifle ben işe başladım.

Sonra ne oldu?

HAZAL: İTÜ’ye gittim, okula girdiğimin dördüncü ayında bana albüm teklifi geldi.

İlk albüm teklifini anlatır mısın?

HAZAL: Regeta’da çalışmaya devam ediyordum gelenler hep ünlü insanlardı. Bir gün garson yanıma geldi ve “Süha Bey, sizi çağırıyor” dedi. Gittim, bana “arkadaşım Raks’ın genel müdürü, albüm yapmak için yeni yetenekler arıyor, seni oraya götürmek istiyorum” dedi. Ben de “çok teşekkür ederim ama ailemle konuşmak istiyorum” dedim. Onlar da kabul etti. İzni alınca Süha Bey ile Klip Müzik’e gittik. Burhan Şeşen, Ulubey Hekimoğlu, Ali Keleş oradaydılar, beni stüdyoya indirdiler. Çok iyi hatırlıyorum Yıldız Tilbe, Sezen Aksu, Sertab Erener ve Ebru Gündeş şarkılarından söyledim. Bakıyorum, bir yandan da bakışlarla onaylanıyorum. Sonra onlar dediler ki “kız pop söylüyor,

pop yapalım". Benim tarzım böyle belli oldu. Ertesi gün sözleşmeyi imzaladık.

Hatırladığım kadarıyla albüm çıkmada önce radyolar şarkılarını çalmaya başladı, değil mi?

HAZAL: Evet, insanlar beni görmeden kabullendiler. Şu anki dönemden farkı bu müzikalite ön plandaydı, görsel değildi.

Bugün Hazal, o şarkıyı çıkarsaydı aynı şansı yakalayabilir miydi?

HAZAL: Hiç sanmıyorum, hatta zirvedeki yerini sağlamlaştırmış insanlar adına bile ihtimal vermiyorum.

İnsanlar seni tanımaya nasıl başladı?

HAZAL: Beni görmeden önce bir merak uyandırıldı basında ama sonra CD'lerim ellerine geçince beni gördüler, tanıdılar.

İlk albümden sonra ne oldu?

HAZAL: Hiç tahmin etmediğim bir ilgi oluştu. Bir anda şöhret oldum.

Sonraki süreç nasıl gelişti?

HAZAL: Görmediğim, gitmediğim yerlere gittim, Avrupa turnesi oldu ama medyada kendi Pr'ımı yapamadım.

İkinci albüm ne zaman çıktı?

HAZAL: İkinci albüm iki sene sonra çıktı.

'Osman Ağabey'in geri dönüşleri nasıl oldu?

HAZAL: Bu, benim biraz tarzım dışı olunca anket yapmaya karar verdik. 800 öğrenciyle bir anket yaptık çünkü dinleyici kitlemiz gençlerdi ve onlara “hangi şarkıyı yapalım?” diye sorduk. Herkes ‘Osman Ağabey’ doğru tercih deyince, biz de “tamam” dedik.

İlk iki albüm, ne kadar sattı?

HAZAL: Korsanları saymazsak 500’ü geçtiğini söylüyorlar.

Bir transfer yaptın, para kazanabildin mi?

HAZAL: Sahnelerden para kazandım. Sözleşmem bitmişti, benim için çok iyi çalıştılar ama aramızda biraz problemler olmuştu. Ben de müzik şirketimi değiştirdim.

Üçüncü albümde neler yaşadın?

HAZAL: Erhan Bayrak vardı çok iyi bir yetenek, onunla çalışmak istedim ve birlikte çalıştık.

2000’li yıllarda seni göremememizin nedeni neydi?

HAZAL: O dönemde yaptıkları, sestem çok görselliğin ön plana çıkmasıydı. Bana doğru gelmedi, bir de müzikte dejenere yaşıyordum. Bu arada konservatuar affı çıktı ve ben oraya devam ettim.

2001’den sonraki yılları anlatır mısın?

HAZAL: Okulu bitirmek biraz uzadı, sahne hep devam etti. 2006 yılında yeni çalışmalara başladım.

Sonra ne oldu da geri döndün?

HAZAL: İnternetin ortaya çıkışı sureciyle baktım benim de videolarım var. İnsanların yorumlarını gördüm, beni övüyorlardı ben de müziğe özlem duyuyordum. Hemen bir şey yapmam lazım dedim ve çalışmalara başladım.

Geri dönüş zor oldu mu?

HAZAL: Olmaz mı? Hatta gidişimden çok memnun olan insanlar olduğunu fark ettim. Ama her zaman yanımda olan insanlar da vardı. Konservatuarda ürettiğimiz şarkılarla kapıları çalmaya başladım ama o kapılar açılmadı. En sonunda bir yerde bir kapı aralandı, ‘yap, getir

modeli’ bir şey ortaya çıktığını fark ettim. Ben de albümü yaptım. Albümü 2009 yılında rafa koyduk. Bir klip çektik ama o da içler acısı oldu. 2011’de tesadüf eseri bir sponsor bulduk. Ve bu şarkıya iki sene sonra bir klip çektim. Ama o da devamlılık isteyen bir şeydi, çünkü müzik dünyası süreklilik isteyen bir hale geldi.

Son albüm 2014’de çıktı, bu beş yıllık süreç nasıl geçti?

HAZAL: Sahne devam etti ama artık ara vermenin kabul edilemez olduğunu fark ettim. Yine kapı kapı dolaştım ve o arada Emre bana, Fono Müzik adına Twitter’dan bir mesaj attı. Böylece onlarla tanıştık bir sene böyle geçti. Sonra da “dügme ye basalım” dediler.

JALE

Eğitimi aldığın ‘Harita Mühendisliği’ bölümünü tercih etmen nasıl oldu?

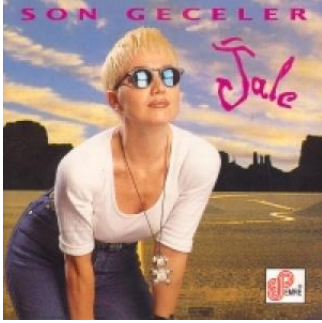
Jale: Aslında konservatuar istiyordum ama babam konservatuardan alacağım diplomaya inanmadığı için mutlaka üniversiteden mezun olmamı istedi ve “üniversiteden mezun ol da ne istersen yap” dedi. Bu da bana daha cazip geldi ve “tamam” dedim.

1979 yılında ‘Altın Mikrofon’ Yarışması’nda bir derecen var, bundan söz edebilir misin?

Jale: Arkadaşlarla Beşiktaş Spor Kulübü’nün yüzme havuzuna giderdik, orada şarkı ve dans yarışmaları yapılırdı, arkadaşlar beni de yarışmaya dâhil etti ve birinci oldum. Havuzun işletmecisi bana “her gün gel arkadaşlarınla bedava havuza gir ve şarkı söyle” dedi. Ben de hemen “tamam” dedim. Gökçen Taşkıran, bir gün bana “bir yarışma var ve ben katılmak istiyorum, solistim olur musun?” dedi. Birlikte ‘Altın Mikrofon’a çok kötü olmasına rağmen bir ses kaydı gönderdik ve binlerce şarkı arasından finale kaldık.

1986 yılında albüm geldi. Baban bir şey dedi mi?

Jale: Albüm bana bir sürpriz oldu, o zamanki erkek arkadaşım “okulu bitir söz veriyorum albümü ben yapacağım” dedi ve böyle ortaya çıktı.

Yıllar sonra ‘Üzgünüm’ isimli şarkını Emir seslendirdi, ne hissettin?

Jale: Bir gün arkadaşım telefon açtı ve “bir genç, senin şarkını okumuş” dedi, bu da benim çok hoşuma gitti.

Albüm aralıklarının neden bu kadar uzun?

Jale: İlk albüm ile ikincisi arasında 7 yıl var diğerleri biraz daha normal ama öyle kismet

oldu.

‘Mor’ isimli son albüm nasıl oldu?

Jale: Hakan Eren’in beni zorlaması ile oldu. Bir nevi biraz ‘vefa albümü’ gibi diyebiliriz.

1999 yılında albümün çıktı ama bir hafta sonra deprem oldu. Depremın olması seni nasıl etkiledi?

Jale: Albümün yapımcısının üç klip sözü vardı ama deprem olunca tabii hayat durdu. O dönemde herkes deprem için bir şeyler yapmaya çalışıyordu, benim de o albümde “Bu Çocuk Neden Ağlıyor?” diye bir şarkıma deprem görüntüleri ile klip hazırladık ama yapımcı kabul etmedi. Daha sonrasında da bana klip çekmediler, beni bayağı üzdüler. En sonunda da öğrendim ki Neşe Hanım ‘Bu Çocuk Neden Ağlıyor’ isimli şarkımı Nükhet Duru ile proje yapmış ve UNICEF’e göndermiş.

Sen, ritmik şarkılar yapmıyorsun, bir nedeni var mı?

Jale: İnsanlar bana ‘duygusal şarkıların yorumcusu’ diye bir kimlik oturttuğu için ben de şarkılarda karakter oyuncu oldum, hem de seviyorum.

1993 yılındaki albüme gittiğimizde neler hissediyorsun?

Jale: Benim için çok önemliydi, çünkü ilk albümde beni Sezen Aksu’ya benzettiler. İlk başta bu beni

çok sevindirmişti ama sonra önümü kesmeye başlamıştı. Garo Mafyan’ın desteği ve şarkılarıyla çizgim belli oldu.

Albüm çıktı ve patladı, neler yaşadın?

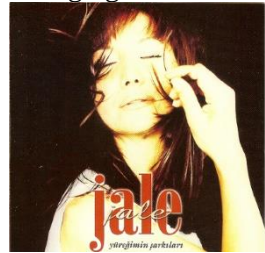
Jale: Her yerde Jale çalıyordu, 3-5 gün içinde sokaklarda yürüyemez hale gelmiştim.

‘Son Geceler’ isimli şarkının bir anısı var mı?

Jale: Bu şarkı da diğer bütün şarkılarımda olduğu gibi Jale’nin yaşamını anlatıyor, diyebilirim.

90’lar için neler diyorsun?

Jale: Olağanüstü yıllardı, bir daha yaşanamayacak bir güzelliği yaşadık. Pek çok ustadan birçok ders aldım. Kendimi çok şanslı hissediyorum.

Eurovision Şarkı Yarışması deneyimin çok oldu ama bir türlü oraya gitmek nasip olmadı, eskiden herkes katılabiliyordu değil mi?

Jale: Evet, o da değişen başka bir konu. 'Bir Fantastik Aşk' isimli şarkı ile iyi bir derece almıştık ama o yıl Timur Selçuk'a gitmek nasip oldu.

Eski Eurovision Şarkı Yarışması'ndaki heyecan nasıldı? Bir anekdotun var mı?

Jale: 1989 yılındaki Eurovision'da belirli bestecilere şarkı siparişi veriyorlardı ve ben o bestecilerin hepsine solist olmak için yalvardım ama onlar başka kişilere söz vermişlerdi. Bir gün Aysel Gürel'e ağladım, o da Garo ağabeye söylemiş, onlar da hemen beni çağırdı ve

hazırladıkları bir şarkı ile katıldım. O Eurovision'ı unutamam.

Yeniden katılır mısınız? Günümüzdeki Eurovisionları nasıl buluyorsun?

Jale: Başarısız olunca vatan haini ilan ediliyorsunuz, bunu göze alamam. Öyle bir görev verilse geri çevirmem ama şarkı çok önemli.

Jale, bugün neler yapıyor?

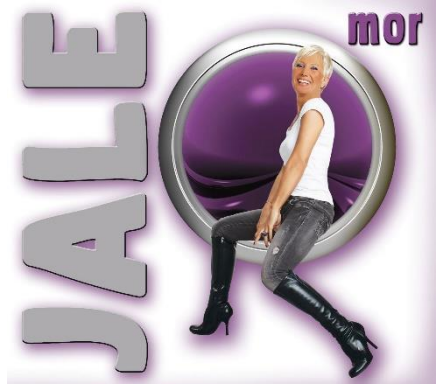
Jale: Sahne çalışmalarım devam ediyor, bu aralar hafta içi akustik enstrümanlarla sahne alabileceğimiz bir mekan bakıyoruz.

Günümüz eğlence dünyasına bakışın nasıl?

Jale: Zaman zaman kendimi ait hissediyorum, zaman zaman da onlardan kopuyorum.

Bir müzik dinleyicisi ve üreticisi olarak günümüz Türkiye müzik dünyasına, popüler müziğe eleştirin nedir?

Jale: Radyolarda duyduğum şarkıların hep tekrarı var, bence bu başarı getirmez. Şarkıcı olarak da herkesin yorumcu kimliğinin olması gerektiğini düşünüyorum, 'şarkı tutsun' diye şarkı yapıldığında bu iş olmuyor.

KIRAÇ

Müziğe nasıl başladın?

KIRAÇ: Kahramanmaraşlıyım, 10 yaşında İstanbul'a geldim. Babam bağlama çalardı, benim en büyük ilham kaynağımdır. Onun sayesinde biz, beş kardeş müzikle ilgiliyiz.

Baban öğretmen olduğu için mi İstanbul'a geldin? Buna sevindin mi?

KIRAÇ: Evet, babam devlet memuru olduğu için gittiğimiz yerde uzun süre kalma gibi bir şansımız yoktu. İstanbul'a gelirken çok heyecanlıydık ama gelince filmlerdeki gibi olmadığını anladık, çünkü yaşantısı ve zorlukları çoktu. Ancak sanatçı kişiliğimin oluşmasında İstanbul'un etkisi çok büyüktür. Ergenlik yıllarımda müzik yoğunlaştı, 15 yaşında müzik öğretmenim bana bir gitar armağan

etti ve o gitar hâlâ durur. Bu gitar ile şimdiki Kıraç'ın en büyük dönemeci oluşmuş oldu.

Lise, üniversite ve Ortaköy'de sahne alışına kadar olan dönemden bahsedebilir misin?

KIRAÇ: Gitar artık hep hayatımdaydı, liseden sonra üniversiteyi okumak istemedim çünkü Türkiye'deki eğitimin beyinlerimizi

öldürdüğüne inanıyorum. Ablam çok ısrar etti, birlikte Marmara Üniversitesi'nde müzik sınavına girdik, sınavı kazanınca 'Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik' bölümüne girdim. İkinci sınıfta sistemin bana dayatmasına artık daha fazla tahammül edemeyince okulu asmaya başladım. Ortaköy'de Martı Bar'da çalışmaya başladım.

İlk demo nasıl oldu, TMC ve Mustafa Karahan ile nasıl tanıştın?

KIRAÇ: 1992 yılında barlarda çalışmaya başladım, o çalıştığım paralarla da dört şarkılık bir demo hazırladım. "Biri beni keşfeder herhalde" diyordum ama kimse beni keşfetmedi. 1994'te o demo ile her yeri gezdim ama olmadı, barlarda çalışmaya devam ettim. 1996 yılında albüm yapmaya karar verdim, 'Deli Düş' albümünün kayıtlarını yaptım, "bu sefer beni keşfederler" diye düşünüyordum ama yine olmadı. İki sene de öyle gezdim. En son umudumu kestim derken TMC ile tanıştım. Barda çalıştığım arkadaşlarımdan birinin eşi Adile Karatepe'nin öğretmeni vasıtasıyla TMC'ye gönderdim, üç gün sonra cevap geldi.

İlk albüm çıkınca ne oldu?

KIRAÇ: 8 Mayıs 1998’de albüm çıktı. 50.000 satış oldu, şu an 50.000 hayal bir rakam ama o zamanlar 100.000 altı ölü yatırımdı. İkinci şarkı ile biraz adım duyuldu ama 1999 depresiyle her şey çöktü

fakat ikinci albümü de yaptık. Üçü kendi bestemdi, diğerleri Halk Türküleri’ydi. Bu albümü çok kısa sürede yaptım, ‘Gidiyorum’ şarkısına klip çektik ve patladı.

Geriye baktığında ne hissediyorsun?

KIRAÇ: 90’lı yıllar benim için gerçekten ölümcül bir mücadelenin olduğu yıllardı, on yıl mücadele vermeme rağmen somut olarak hiçbir şey elde edemedim.

2000’li yılları nasıl şekillendirdin?

KIRAÇ: ‘Gidiyorum’ iyi satınca biraz rahatladım ve ‘Zaman’ albümünü yaptım. 2001 yılının sonlarında TMC bir dizi yapmaya karar verdi ve benden jenerik yapmamı rica ettiler. Yapınca çok sevdiler, dizi yayınlandığında gördüler ki jeneriğin reytingi diziden daha fazlaydı ve böyle olunca dizinin içindeki müzikleri de benim yapmamı istediler.

Eski şarkıları cover yapman nasıl oldu?

KIRAÇ: Normalde televizyon izlemem ama bir şeye katkı olacağı zaman incelerim. Dizi izlerken eski insanları anımsatmak, o güzel şarkıları yeniden hatırlatmak istedim. ‘Şehrazat’ dizisiyle birlikte o eserin satılmasına çok büyük bir katkı sağladı.

Televizyon izlememek seni farklı kılmış olabilir mi?

KIRAÇ: Tabii mutlaka bir etkisi vardır ama televizyon zararlı olduğu için izlemiyorum. Normalde televizyon bir iletişim aracıdır ama günümüzde her şey ticaret üzerine kurulu.

TRT’de bir dönem televizyon programı sunuculuğun oldu.

Bu nasıl oluştu, yine böyle bir program yapmak ister misin?

KIRAÇ: Tabii, isterim ama onun belirli şartları var. Biz, bu programı 2006 yılında yaptık üzerinden bu kadar yıl geçti TRT onu yıllarca yayınladı. Ben yıllarca konuşulmasını, dinlenmesini isterim. Bunun için de bir şeyler yapmak gerekiyor.

‘Üç boyutlu albüm’ ve ‘Derindekiler’ albümlerin hakkında neler söylemek istersin?

KIRAÇ: Bütün albüme klip yaptık. Tek mekânda, değişik performanslarla, üç boyutlu klipler çektik. Çift CD ve DVD’si, blu-ray’i de vardı. İnsanlara bir sürpriz olsun istedik.

‘Çık Hayatımdan’ nasıl bir albüm?

KIRAÇ: Bu albüm aslında çok yumuşak bir albüm, bir gün internette haber okurken “senin olduğun cennete bile girmem” lafı çıktı ağzımdan ve bir anda bu şarkı albüme girdi.

Eurovision için sert eleştirilerin olmuştu. İki yıldır katılmıyoruz, ne düşünüyorsun?

KIRAÇ: Çok iyi yaptık, öyle katılmaktansa hiç katılmamak gerçekten daha onur verici. Seninle konuştuktan sonra Eurovision için bana teklif geldi, tabii ki kibarca kabul etmedim.

Promosyon, reklam ve video klip olaylarına nasıl bakıyorsun?

KIRAÇ: Bir şey yapıyorsak bunu birilerine duyurmamız gerekiyor, gerçek bu. Ama, bunu yaparken etik olarak yapmak önemli.

90'lar mı daha zordu bugünler mi?

KIRAÇ: Şimdi, her şey daha zor. Kanunlarla ilgili çok sorun yok, yasalar çıkıyor ama bunu anlamak için TBMM'ye bakmak gerekiyor. Türkiye'nin Meclisi neyse bütün kurumlarında aynı görüntü vardır. Yasalar var ama uymuyoruz.

Telifler hakkında neler diyeceksin? Dizi müziği yapanlar iyi kazanabiliyor mu?

KIRAÇ: Şimdi geçmişle kıyaslanamayacak kadar iyi paralar kazanıyor. Piyasayı çok iyi bilmiyorum ama verdikleri paranın oranı aynıdır. Değişen şey genel bütçenin çoğalmış olmasıdır.

Son olarak neler söylemek istersin?

KIRAÇ: Konserler, çizgi filmler devam ediyor. Evrenin kaynağı sevgidir, bir yerlerden sevgiyi yakalamamız gerekiyor. Sevginin gücünün, ne olduğunun farkına varalım.

NUR YOLDAŞ

Müziğe nasıl başladınız?

Nur YOLDAŞ: Daha okula gitmeden Beşiktaş Halkevi'nde Fatma Türkan Yamacı ve Ahmet Yamacı ile folklor, nota, solfej çalıştım. A'yı b'yi bilmiyordum ama notaları okuyordum. O bana bir yol açtı, TRT Çocuk Radyosu'na geçtim. Sonrasında çok sesli koroya geçtim ama gerçek anlamda Altın Mikrofon Yarışması ile oldu. Sevgili Nino Varon, bu yarışmada kazanan gençlere albüm yapıyordu, benim ilk 45'liğim de böylelikle çıkmış oldu.

Altın Mikrofon Yarışması'na nasıl katıldınız, bu yılları anlatırmısınız?

Nur YOLDAŞ: Bu yolda bana annem çok destek oldu. Bu yarışmayı da annem duymuş. Babam hiç istemedi ve bu izni babamdan çok zor aldık. “Benim soyadımı kullanma, kendine başka bir soyad bul” dedi. Böyle olunca ben ‘Belda’ oldum. Ama, finale kalınca gazetede baş sayfada

ç çıktık. Babam bunu görünce “başka bir soyad bulamadın mı?” dedi. Sonra bana “tamam, sen aynı soyad ile devam et” dedi.

2000’li yıllarda yapılan müzik yarışmalarından yeni Nur Yoldaşlar çıkamadı. Bunun sebebi nedir?

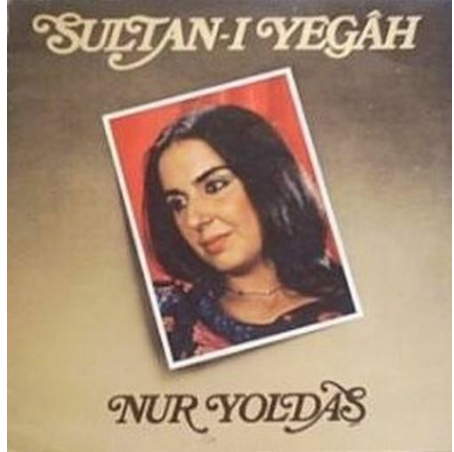
Nur YOLDAŞ: Her şeyden önce böyle bir yarışmadan sonra arkada bu işi yüklenenecek sağlam prodüktörler kalmadı. Bu dünya hızına ne teknoloji ne başka bir şey ayak uyduramıyor.

45'likten sonra ne oldu?

Nur YOLDAŞ: Bize Öncü Plak'tan teklif geldi, onun üzerine Ergüder hemen longplay çalışmalarına başladı.

Sizce 'Sultan-ı Yegah' albümünün Türk Pop Müziği'ndeki yeri nedir?

Nur YOLDAŞ: Bu albüm benden bağımsız iki kişinin ortak çalışmasının verdiği bir üründür. Ergüder Yoldaş ve Atilla İlhan. Albüm bana paralar kazandırmadı, daha yeni yeni kazanıyorum, konserlerimde söylüyorum.

Eurovision hikâyelerinizi anlatır mısınız?

Nur YOLDAŞ: TRT bu görevi bana verdi, Ergüder de İlyada'yı hazırladı. Ama TRT bizi yollamadı, böyle olunca Ergüder de Şanar da dava açtı. Sonuçta gidemedik, davaların sonucu falan Ergüder'de durur. Gidemememiz belki daha iyi oldu.

Neden 80'lerin ortasından sonra sizi göremedik?

Nur YOLDAŞ: O dönem, herkesten ne kopardıysa bizden de onu kopardı. Darbe o kadar acı bir durum ki... O dönemin Ergüder'in üzerinde çok ağır etkisi oldu. Siyasi baskı ve üretim anlamında olan baskılar...

Albüm çıkaramadık, üretim araçları elimizden çekildi. Bükemedikleri bileği öpmediler. Neden bükmeye çalıştıklarını da hâlâ anlamam. Bunlar çok ağır şeylerdi. Ergüder, kimseyle görüşmek istemedi. Onun gibi bir insanla çalıştıktan sonra kimseyle çalışamazsınız. Ben de çok yoruldum ve “bu işi bırakıyorum” dedim.

Sonra ben İzmir’de tanıştığım bir beyefendi ile evlendim ve müziği derinlere gömdüm. Her şeyimi dağıttım. Ama bir süre sonra içim kaynadı, duramadım. Türk Sanat Müziği korolarına gittim. Bir gün bir gazeteci bir yazısında benden bahsetmiş. Beni, Metro Müzik’ten Faruk Bey aradı, “CD’nizi yeniden albüm yapmak istiyorum, bana destek olur musunuz?” dedi. Çok

sevindim. Ve sonuçta albümüm yeniden bastırıldı, CD oldu. Eşimi kaybettikten sonra İstanbul’a yerleştim ve yeniden çalışmaya başladım. Hemen kabul gördüm, demek ki çok iyi dostluklarım olmuş.

1992 yılında ‘Sakine’ ismindeki albümünüz biraz farklıydı. Yıllar sonra bugün, bu albümü nasıl yorumluyorsunuz?

Nur YOLDAŞ: Hilmi Topaloğlu “seninle çalışmak istiyorum” dedi. Yıldıray Gürgen ile söz ve müzikleri bana ait olan bir albüm çıkardık. Ama albüm henüz demoyken bunu piyasaya sürdüler. Böyle bir şanssızlık olunca insanlardan özür diledim

Sonra Hürşit “birlikte çalışalım” dedi ve bu gerçekten tutuldu. Sonuçta Ankara’ya geldik, Ankara konserlerimiz başladı. Program bittikten sonra Ankara Kent Orkestrası’ndan teklif geldi, halkla daha iç içe olmak adına bunu kabul ettim.

Teliflerden hakkınızı alabildiniz mi?

Nur YOLDAŞ: Ben ‘Sultan-ı Yegah’ın telifini daha yeni alıyorum. Ergüder de para kazanamadı. Ama onun parayla hiç işi olmaz.

Bundan sonra neler yapacaksınız? Gençlere öneriniz ne olacak?

Nur YOLDAŞ: Kolaycılığı, sanat biçimi olarak benimsemesinler. Gençlere izin versinler istediklerini yapabilsinler. Son derece mutluyum ve bu topluma çok şey borçluyum. Bu eserler onların sayesinde var.

ORHAN ÖLMEZ

Müzik hayatına nasıl girdi?

Orhan ÖLMEZ: Ailem memur olduğu için tayinler nedeniyle Anadolu'nun pek çok yerini gezdik. Sivas'ın Divriği ilçesinde yaşarken bağlama çalmaya başladım.

Babadan destek aldın mı?

Orhan ÖLMEZ: Evet, zaten babamın hediye ettiği bağlama ile başladım, saz babamın geleneğinde var.

İlkokul yılları nasıl geçti?

Orhan ÖLMEZ: Okul yıllarında başarılı bir öğrenci olmaya çalıştım, müzikten kopmadan derslerime de çalıştım ve başarılıyım. Ortaöğretimi üçüncülükle bitirdim. Çok dolma kalem kazanmışlığım var.

9 yaşında ilk albümün var, bundan bahseder misin?

Orhan ÖLMEZ: Sivas'ta bağlama çaldığımız yıllarda, türkülerini icra etmek üzere ben seçilirdim. O zamanlar üç dört kişi birden bağlama çalardık. Böyle hafif bir küçük çocuk bağlama çalıyor tarzında amatör bir kaydımız vardır. Yaklaşık 10-12 tane türkü söylemiştim

1993 yılında bir karikatür çalışması var ama kısa sürdü, neden?

Orhan ÖLMEZ: Profesyonel anlamda para kazanmaya karikatür çizerek başladım. Benim için unutulmaz bir tecrübeydi. Çünkü müzik diğer bütün isteklerimi bastırdı.

‘Dön Desem’ isimli şarkının hikâyesini anlatır mısın?

Orhan ÖLMEZ: İzmir’de yaşadığım zamanlara dair bir şarkıdır. Ben, şarkıları bir anda yapamıyorum, şarkı yapma sürecim var. İzmir’den İstanbul’a yolculuk ederken not aldığım bir sözdü. İstanbul’da şarkı oluşmaya başladı, İzmir’e döndüğümde tamamladım.

1995 ve 2002 yıllarını anlatır mısın?

Orhan ÖLMEZ: 1995’te Ege Üniversitesi’nde konservatuara başladım. İlk yıl müthiş bir çalışma ile geçti. Bu süreç, her anlamda hayatımı çok değiştirdi. Konservatuarda ilk bestelerimizi yapmaya başlıyorduk, demolar da öyle ortaya çıkıyordu.

İlk albüm; ‘Su Misali’... Nasıl ortaya çıktı?

Orhan ÖLMEZ: O zamana kadar “müzik, hobi olsun” derken bir gün telefonum çaldı. Telefonun ucundaki ses “size albüm yapmak istiyoruz” dedi. Süreç böyle başlamış oldu.

‘Su Misali’nden sonra ne oldu?

Orhan ÖLMEZ: O dönemler, popüler camia içerisinde birçok şarkı sivrilmiş durumdaydı, öyle olunca ben kenarda kalmış gibi

hissettim. Ancak ‘Özledim’ isimli ikinci klip şarkı çıkınca birden bir şeyler değişmeye başladı.

2005 yılında ‘Her Şeyin Farkındayım’ isimli ikinci albüm geldi. Bundan bahseder misin?

Orhan ÖLMEZ: Bu, biraz daha havalı bir giriş oldu çünkü ilk albüm birçok konuda aydınlandığım bir süreçti.

2006 yılında, Kral TV’de altmış canlı yayınlara devam eden bir programcılık sürecin var, değil mi?

Orhan ÖLMEZ: Evet, burada “neden ben?” diye sordum, çünkü izleyenler de bu soruyu soracaklardı. Açıklamaları da çok tatmin ediciydi, amaçları başka bir kitleye dertlerini anlatmaktı ve bu rol- modeli de bana uygun gördüler.

2007 yılında üçüncü albüm geldi, ‘Damla Damla’... Bundan sonra neler oldu?

Orhan ÖLMEZ: İlk iki albümden dolayı biraz daha sorumluluk oluştu. İnsanlar da neler yapacağımızı merak ediyorlardı, bu yüzden önemliydi. Üçüncü albüm “bu adamın tarzı nedir?” sorusuna iyi bir cevaptı.

Orhan Ölmez’in tarzı nedir?

Orhan ÖLMEZ: Bu soruyla müzik grubu kurduğumuz ilk yıllarda karşılaşmaya başladık. Ben, insanlara sadece “müzik yapıyorum” dedim. Bence, sözü ve müziği bana ait olan her şarkıyı istediğim tarzda yapma lüksüm var. Sanırım ‘özgün’ demekte bir sakınca yoktur.

2007 yılından 2011'e kadar olan süreçten bahsedebilir misin?

Orhan ÖLMEZ: O yıllarda artık farklı arayışlar başlamıştı. Bunun üzerine kısa film denemelerim oldu, işin biraz daha kamera arkasıyla ilgilenme şansı buldum. İşin birçok kısmını öğrendim.

2011 yılında kendi yapım şirketini kurdun...

Orhan ÖLMEZ: Bütün o süreç zaten buna gebeydi. Türkiye’de ve dünyada dijital platformlarda müziğin daha çok yer kaplaması ve sektörün oraya daha fazla yönelmesi, beni buna itti, diyebilirim. Bir yapım şirketi kurma fikri çok cazip gelmeye başladı. Stüdyomuz var, aranjeleri kendimiz yapıyoruz, bestelerimizi kendimiz üretiyoruz. Pazarlama anlamında çıkış kaynağının kendi firmamız olması isteği ile ‘o aşk’ yavaş yavaş filizlenmeye başladı ve sonuçlarını da gördük. Şunu da itiraf etmem gerek; ben her zaman işin mutfağındaki adamım yani o pazarlama kısmı çok ayrı bir alan. Yaklaşık 10 yıldır birlikte olduğum kişilerle oluşturduğumuz bir şirket, münferit bir davranış değildir sadece kâğıt üzerinde bir imza yetkisidir. Bu işi çok iyi yaptığını bildiğim insanlarla her zaman Ölmez Müzik çatısı altında birlikteyim. Eğer soracak olursanız “mutfağında olmayı sunumunda olmaktan daha çok tercih ediyorum” diyebilirim.

Yeni albüme kadar Orhan Ölmez müzik sektöründen neler öğrendi?

Orhan ÖLMEZ: Türkiye’de şu anda garip bir süreç söz konusu. Şunu hissetmeye başladım, kendi müziğimize bir tür post modern darbe uyguluyoruz. Sanki artık müzisyenlerin yaptığı şeylerin tekdüzeleştirildiği bir dönemde yaşıyoruz. Burada topyekûn sadece medyayı sorumlu tutamam, elbette bu süreç reklam verenlerle de ilgili.

Çünkü yürümekte olan bir sistem var ve o sistem içerisindeki dişliler söz konusu, biz o çarkların dişlilerinden biri olmuşuz. Bu grubun içerisinde sağlıklı bir şekilde yol almaya çalışıyoruz. Ne yazık ki, son on yılda Türkiye’de müzik, bir tür asimilasyon politikası ile geleneksel müziğin biraz daha eritilmesi üzerine yürüyor.

Müzik konusunda ‘tereciye tere satmak’ gibi bir politika hissediyorum. Dünya popüler müziğinin ürünlerine benzer şeyler yapılmaya çalışılıyor. Fakat bunu dünyada çok iyi yapan insanlar zaten var. Güzel popüler müzik örneklerini veya zamanla pop müzik diyebileceğimiz ürünleri dünya çapında sergileyebilen, çok daha büyük finansal kaynaklarla bu işleri yapabilen büyük firmalar var. Hâlbuki Türkiye’de geleneksel müziğe veya öğelere ağırlık verilebilir. Örneğin yaşadığım zorlukların en büyüğü, yaptığım müziğe bir ad takılamamasıdır. Ancak, müzik kariyerimizde bir ‘fantazi müzik’ ödülümüz var. İlginç çünkü eğer bunu ‘fantazilerini uygulayan bir adam’ olarak algılasak ‘evet, müzikal olarak mutlu edebilir’. Ben fantazilerimi uyguluyorum, bir şarkı yapıyorum, “burada zurna çalsın” diyorum veya hemen zurnadan sonra bir elektrogitar istiyorum. Elektrogitar ile zurnayı birlikte kullandığınızda insanlar bir tarz bocalaması yaşıyor. Kaynağı sizden çıktığı sürece bir sanat eserinde istediğiniz fantaziye uygulayabiliyorsunuz. Zurnayı kullandığınızda bilinçaltına itilen ‘zurna artık eskide kaldı ve hoş değil’ cümleleriyle karşılaşmaya başlarsanız, kendi müziğinizden uzaklaşmak gibi bir tür güdülenme ile muhatap olursunuz. Camia içerisinde meslektaşlarımdan daha sert söylemlerine şahit oluyorum. Örneğin, “radyolarda neden bizim eserlerimiz yer bulamıyor” tadında şikâyetlerle karşılaşabiliyorum.

Bu benim de bir tür serzenişimdir ama dedim ya tek başına medyayı

suçlayamayız.

Anladığım kadarıyla bu bir zincirleme reaksiyon. Gönül isterdi ki; biz dünyaya geleneksel müziğimizi daha iyi pazarlayabilelim ya da

en azından geleneksel müziğimizi tür yapan öğelerle yani o enstrümanlar, nağmeler ve makamsal yapıyla insanlara

seslenebilelim. Mesela, İspanyollar bunu yapmışlar. Flâmenko gitarı hepimiz biliriz, severiz, bir şekilde içimize işlemiştir. Ancak ne yazık ki, biz alaturka ritimlerimizi bile müziğimize uygularken Türkiye popüler piyasası “hayır, siz bunu yapmayın” deme cüretini kendinde bulabiliyor. “Cüret” diyorum çünkü tırnak içinde bu ‘önemlidir’. Bir sanatçıya veya sanat eseri yapmaya çalışan bir insana “hayır, sen bunu böyle yapma da bunu daha poplaştır daha basit sözler yaz” demeyi, o insanın dünyasına girmeye çalışmayı ve üretimine müdahale etmeyi son zamanlarda bir tür had ve cüret sorunu gibi hissetmeye başladım.

‘Türkü’ isimli albüm müzik marketlere sunuldu. Herkes single peşinde koşarken kimse CD dahi basmazken sen iki CD’lik bir albüm hazırladın, bu bir delilik... Sonrasında bir ‘Türkü’ albümü yaptın, popüler anlamda baktığımızda bu da ikinci bir delilik. ‘Türkü’ ile ilgili ne anlatmak istersin?

Orhan ÖLMEZ: Öncelikle konuya çok doğru yaklaştığını söyleyebiliriz. “Daha popüler zeminlerde bir şeyler üretmek dururken neden ‘Türkü’ albümü yapıyorsunuz?” dersiniz zaten bu başlı başına bir riskti. Albümümüzün kapağında bir savaşçı betimlemesi var, bir elinde bağlama bir elinde gitar biraz nispeten sert bakmış. Bu riski göğüslemeyi göze almış bir savaşçı betimlemesi yapılıyor.

Bu da hayattaki didişmelerimize ‘çocuksu bir baskı acısı’ diyebilirim. Beş tanesi kendimize ait olan türkü formunda bestelerden oluşan, yine çok değerli bestekârlardan ve türkü geleneğinden gelen ozanlardan alınmış eserlerin yer aldığı, birkaç tane de anonim eserin bulunduğu, 21 eserlik bir türkü albümü yapma kararı, başlı başına riskti. Benim beslendiğim asıl alan türkülerdir, müziğe başladığımız

yıllardaki o bağlama çalma geleneği... Aşık ve ozanlardan geleneksel müziklerden beslenmiş olma durumu bende bir türkü albümü yapma ihtiyacı doğurdu. Eğitimimiz bu alandaydı, TRT İzmir Radyosu’nda bir yıl bağlama sanatçısı olarak çalıştım. Bu süreç, bende bu aşkı hep körükledi, en azından kendi kendime dinleyebilecek bile olsam, kaydedelim, söyleyelim diye düşünerek, ‘kendimizi hatırlayalım’

tadında bir çalışma yapma hayalim vardı. Bizim ilk üç albümümüzde birer tane türkü vardı, o türküler çok beğenildi. Bazı müzik ödülleri ‘en iyi türkü’ alanlarında aday gösterildik. O zamanlar insanlar, bir türkü albümü olmadan aday gösterilmemizi biraz garip karşılamıştı. Sanki, bunu söyleme hakkı sadece tırnak içinde ‘türkücü’ dediğimiz kişilere ait gibi bir algı oluşturulmuştu. Onun için biz durumumuzu biraz ‘yasallaştırdık’ diyebilirim. Böylece Orhan Ölmez’in siciline bir türkü albümü yazılmış oldu.

Geriye baktığımızda enstrümanını alan küçük çocuğun, bugün işin mutfağına kadar gelip işin her şeyi ile ilgilenen büyüyen bir çocuk olduğunu görüyoruz. En önemlisi de Anadolu’nun bağrından gelen o küçük çocuk, özünden uzaklaşmadan, kendi kültürünü tüm eserlerine yansıtmış. Her zaman şunu söylüyorum; alaturka ve türkü müziği artık Türkiye’de nostalji

olmaya doğru gidiyor. Bu müziklere sahip çıkmak ve vefalı olmak gerekiyor. Sen de bun misyonu gerçekleştirmiş oldun.

Orhan ÖLMEZ: Bu cümleleri duyunca çok mutlu oluyorum. “Ben hiç türkü dinlemezdim ama Orhan Ölmez’in albümünü aldım ve türkü dinlemeye başladım” diyen insanları da duyunca seviniyorum. Bir sonraki projede ne tarz bir müzik yapacağımı şu an ben bile bilmiyorum. Belki çok hard rock bir sound ile insanlara seslenebilirim. Bunu söylememdeki sebep şu; ben bir müzisyenim hâlâ yoldayım, hâlâ öğreniyorum, hâlâ yetişiyorum. Yarın bir elektro gitarist ile

oturup, bağlama ve elektrogitar tadında bir çalışma da yapabilirim. Ya da bir kanun eşliğinde çok enteresan bir Avustralya sazı ile proje üretebilir, onunla şarkı da söyleyebilirim. Bu yüzden nasıl ki, karşımızdaki insanlara baktığımızda aslında görmemiz gereken sadece insansa, onun kökeninden, etnik yapısından vs... öte başlığımız ‘insan’ olmalıysa müzikte de herhalde sadece onu kategorize etmeden öyle bakmayı becerebilmeliyiz, diye düşünüyorum. Bunu özellikle reklamverene, piyasaya, sektöre, biraz sıkıntı yaratabilen yapılara söylemek istiyorum, o müziktir. Son olarak da şunu söylemek istiyorum. Louis Armstrong’un bir sözü var ya “iki çeşit müzik olsa gerek iyi müzik ya da kötü müzik.”

ÖMÜR GÖKSEL

Müzik hayatınız nasıl başladı?

Ömür GÖKSEL: Annem konservatuar ‘şan, piyano bölümü’ mezunu. Bana şarkılar söylerdi, ister istemez müzisyen oluyorsunuz.

İlk müzik kıpırtıları ne zaman belli oldu?

Ömür GÖKSEL: Babam, tekel genel müdürüydü.

Annemden büyük destek aldım ama babamdan aldığım harçlıklarla piyano çalmaya başladım. Benim hayatımda önce spor vardı. Fanatik bir Galatasaraylı olarak bir yıl futbol, beş yıl da basketbol oynadım.

Spor daha mı ön plandaydı?

Ömür GÖKSEL: Evet, o ara Basketbol Genç milli takımına çağırıldık, maça hazırlanırken ben duşta şarkı söylüyordum. Spiker arkadaşım Tuna Huş, 1960 yılında ses müsabakasına adımlı yazdırıyor. Ben de yarışmayı izlemeye gitmişim ama arkadaşlarımın muzipliğiyle sahneye çıkıp ‘Till’ adlı şarkıyı söyleyip yarışmada birinci oldum.

Babanız nasıl öğrendi?

Ömür GÖKSEL: Bir gün telefon geldi, “kutlarınız Rıza, oğlun birinci olmuş” dediler. Babam da “ne birincisi?” derken “ses yarışması” cevabı gelince, babam “demek ki doğru yapıyorsun bu işi, neyi iyi yapıyorsan onu yap” dedi.

1963’de Almanya’ya gidişinizin nedeni neydi?

Ömür GÖKSEL: Üniversite eğitimim için gitmiştim, iktisat eğitimi alıyordum ama yarım bırakmak zorunda kaldım. Çünkü herkes benim peşimdeydi, o zaman benim gibi 1000 şarkılık bir repertuarı olan yoktu.

1969 yılında ilk ‘Altın Plak’. 1970’lerde artık

iyice şöhret olmuşsunuz. Neler hissettiniz?

Ömür GÖKSEL: O yıllarda gerçekten çok büyük bir şöhrete sahip olmuştum ama içimden bir ses hep ‘şımarma Ömür’ derdi.

‘Sevemem Artık’ isimli şarkınızın hikâyesi nedir?

Ömür GÖKSEL: İzmir’de bir lokalde şarkı söylerken bir beyefendi geldi. Elinde bastonuyla “benim bir kitabım var, daha önce bu kitabı Yurdaer Doğulu’ya verdim, bir parçamı besteledi ama tutmadı,

acaba bu parçayı size bıraksam bir şeyler yapabilir misiniz?” dedi. Ben de “peki, bana müsaade ederseniz üzerinde çalışayım” dedim. O zat-ı muhteremin adı Zeki Ulu’ydu. Şarkı dillere o kadar pelesenk oldu ki, bütün Türkiye bu şarkıyı söylemeye başladı.

1972 yılında bu şarkı patladı, siz bu şarkı denetimden geçmez, diye korktunuz mu?

Ömür GÖKSEL: Benim müzikte hiçbir zaman korkum olmadı, çünkü ben yaptığım şeyin doğru olduğuna inanıyordum, “TRT yayınlamazsa kendi sahnelerimde söylerim” diyordum.

1970’li yıllara dair neler hatırlıyorsunuz?

Ömür GÖKSEL: Her şey çok güzeldi. 1972 ve 1974 yıllarında ‘Yılın Şarkıcısı’ ödülünü aldım.

Çok dilde şarkı söyleme özelliğiniz nereden geldi? Tarzınızı neye göre belirlediniz?

Ömür GÖKSEL: Çocukluğumuzda sonu ‘happy end’ ile biten Amerikan filmleri yayınlanırdı. ‘Happy end’ ile biten şarkılar insanlara mutluluk verirdi. O yüzden şarkılarda bir kavuşma sevinci vardı. Aşk şarkılarının tümü acıklı şarkılardır, çünkü bunlar kaybedilen sevgililerin ardından yazılmış şarkılardır.

1980 yılında Ömür Göksele gurbete gidiyor. Belki de biz onu ihraç ediyoruz. Bu hikâyeyi biraz anlatır mısınız?

Ömür GÖKSEL: Arabesk müziğin ortaya çıkması birçok şarkıcıyı yaraladı. Bu müzik türü beni de ülkemde yapılan müzikten uzaklaştırdı. Kendi türümden taviz vermeden dünyanın her yerinde şarkı söyleyebileceğimi kanıtlamak için yurt dışına çıktım.

Hiç pişmanlık yaşadınız mı? Türkiye'ye bakınca "bu pazarda ben de olmalıyım" dediniz mi?

Ömür GÖKSEL: Hayır, benim hayatımda keşke yok. 80'li 90'lı yıllarda çıkan şarkıların çoğu tadı bitince atılan sakız gibidir. O yıllara bakınca kalan şarkılardan pek bulamazsınız.

"Beatles Türkiye'de çıkırsa şöhret olamazdı" dediniz, neden?

Ömür GÖKSEL: Biz ülke olarak yeniliklere hiç açık değiliz. Beatles yenilikler yaparak ilerledi, biz Türkiye'de böyle yenilikler yapmaya çalışırken karşımıza hep birileri çıktı, hatta öncesinde halk çıktı. TRT karşımıza set koydu.

'Sevemem Artık' isimli şarkınız hâlâ söyleniyor. Bu şarkının telif getirisi ne oldu?

Ömür GÖKSEL: Yaramın üstüne bastın. Bu şarkıyı Ömür Göksele yurt dışında yapmış olsaydı sekiz tane helikopteri olurdu. Şimdi albüm benim elime geçmeden herkes indirmeye başlamış. Böyle olunca bize bir şey geçmiyor.

Yeni albümde neler var? 'No Regret' isimli şarkıyı neden yaptınız?

Ömür GÖKSEL: Bu şarkı, çok sevilen bir Arjantin şarkısıdır. Bunu araştırınca İngilizce sözlerinin olmadığını gördük. Durkay kardeşimin eşi İngiliz, kızının da anadili İngilizce, “bunu benim kıza yazdırsak sonra bestecisine göndersek, kabul ederse bütün dünyada bunu yayınlasak, ne dersin?” dedi. Bunun üzerine bu şarkı çıktı. Bestecisi de çok beğendi “bütün dünyada bu şarkıyı Ömür Gökselel seslendirsin” dedi.

2000 yılında döndünüz, bundan sonraki albümlerinizden bahseder misiniz?

Ömür GÖKSEL: 2000 yılında ‘Bir Ömür’, 2004’te ‘Meydan Okuyorum Yıllara’, 2006’da Kerem Görsev’in benden İngilizce bir albüm yapmamı istemesiyle ‘A Touch of Love’ isimli albüm oldu. 2008 yılında İspanyolca dersi alıp ‘A Touch of Latin’ yaptım. Sonrasında ‘A Touch of Disco’, en sonunda da ‘A Touch of Class’ yaptım.

Bu, bir ay evvel çıktı. Bunlar hep tuttu.

‘A Touch of Class’, iki CD’lik büyük bir albüm. Bu albümde neler var?

Ömür GÖKSEL: Toplam on sekiz tane şarkı var. Çoğunda kendinizi bulacaksınız. On yedisi İngilizce, bir tanesi Türkçe.

İngiltere son yıllarda Eurovision’a efsane sanatçıları gönderiyor. Bu stratejiyi Türkiye uygulasa ve sizi göndermek isterse, ne düşünürsünüz?

Ömür GÖKSEL: Hayır, derim. Çünkü benim Eurovision ile hiç ilgim olmadı, bunlar para için yapılan yarışmalardır.

RECEP AKTUĞ

Müzik Recep Aktuğ'un Yaşamı Nasıl Başladı ?

RECEP AKTUĞ: Ortaokulun son sınıfında gitar ile bir şeyler yapmaya başladım, lise yıllarında ise bu daha da gelişti, birtakım yarışmalara katılmaya başladık. O dönemlerin belirli isimlerinden feyz alıyorduk. Pek çok grup kurduk. Bir 45'lik yapmıştık ama tutmamıştı.

Orkestrayı nasıl kuruyordunuz?

RECEP AKTUĞ: Eskiden bilgisayar yoktu, üç kişi ile müziğe başladık ama sonra büyüdük.

'Şat Yapım'da neler yaptınız?

RECEP AKTUĞ: İstanbul'u kazanıp 'Siyasal Bilgiler'de okumaya geldiğimde hayatımı kazanmak için müziğe biraz ara verdim. Bir şirkette reklam işleri yaparken Baha Boduroğlu ile olan işlerimiz vardı, o beni Şat Yapım'ın organizasyon bölümüne aldı. İlk işimiz böyle oldu. Antalya Festivali'nin ilk dönemlerinde turne yaptık, organizasyon sorumlusuydum. Aynı ekiple 'disco fasıl' furyasını başlattık.

O dönemlerde reklam jingleları ile ilgili neler yaptınız?

RECEP AKTUĞ: O dönemlerde televizyon yoktu, sadece radyo vardı, reklamlar da radyolarda çok önemli bir yere sahipti, firmalar özellikle jinglelar yaptırıyordu. O dönemde çok büyük bir şansım vardı. Günde yedi tane jingle seslendirdiğimi bilirim. Çünkü başka alternatif yoktu.

‘Kısa Dalga Vokal’ Grubu nasıl oluştu?

RECEP AKTUĞ: Türkiye’de meşhur bazı akımlar oluşmaya başlamıştı, ben de oradan esinlenerek bu ismi düşünmüştüm. İlk başta Ayten Alp bana eşlik etmişti. Biz Sheraton Oteli’nde işe başlamıştık ve ortalık yıkılmıştı, çünkü hiç olmamış bir şeydi. Bundan sonra albüm teklifleri gelmeye başladı, biz de gidip eşlik ediyorduk.

Bu grup kaç yıl sürdü?

RECEP AKTUĞ: 1980 yılına kadar sürdü, çünkü 1980’de askere gittim. Askerden döndüğümde bir baktım ki, her solistin arkasında bir vokal grubu olmaya başlamış, insanlar bunun önemini geç anladı ama çok güzel bir durum oldu.

1983 yılında Eurovision Şarkı Yarışması’nda Türkiye’yi temsil ettiniz. Bu macera nasıl oldu?

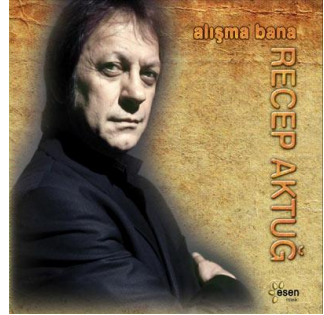
RECEP AKTUĞ:

Türkiye’nin Eurovision tarihinin çoğu döneminde varım, pek çok arkadaşla katıldık, finaller yaptık. Askerden döndüğümde hayatımın ikinci dönemi başladı. Gitar çalıp şarkı söylüyordum. Bir gün Buğra geldi “bir

Eurovision işi var” dedi, ben de “tamam” dedim ama grubu yeniden toparlamak gerekiyordu. Operayı dinletti, grubu topladık hemen çalışmalara başladık. Buradaki yarışmayı kazandık. Gruba TRT de bastırınca Aysun Aslan da girdi. Almanya yolculuğu böyle başladı. Yarışma bittiğinde ‘0’ puan aldık ve bunun nedeni de bellidir.

1990'lara gelirken neler yaptınız?

RECEP AKTUĞ: İlk 45'lik çıktığında askere gittim, dolayısıyla bunun tanıtımı olmadı ama liste başı olarak kaldı. Askerden döndükten sonra Osman İşmen ile görüştük ve birlikte bir kaset hazırladık. Bu benim için önemliydi, çünkü albüm mantığıyla yapılan bir şeydi. Fakat albümü bekletmek zorunda kaldık çünkü Körfez Savaşı başlamıştı. Bir süre sonra çok sıkıldım ve “ne olursa olsun bu albümü çıkaracağım” dedim. Benden sonra herkes bir albüm çıkartmaya başladı, o zaman benim tanıtımım yoktu bu yüzden benim albüm arkalarda kaldı.

1990'lar ve 2000'lerde neler yaptınız?

RECEP AKTUĞ: Hep çalıştım, bütün otellerde, kalifiye derneklerde, her yerde müzik yaptım.

2009 yılındaki albüm nasıl oldu?

RECEP AKTUĞ: O dönemde salt müzik yaparken başka bir dünyaya girdim; ‘reklam dünyası’ ama bu kez oyuncu olarak girdim. Üst üste dokuz reklam çektim ve dizilerden teklif gelmeye başladı. İlk ‘Kurtlar Vadisi’nde başladım. En son ‘Aşk-ı Memnu’ başlamıştı ama aynı anda başka bir dizide daha oynuyordum. ‘Aşk-ı Memnu’ baskın çıkınca beni bir programdan çağırdılar. Bu arkadaşlar, geçmişte müzik yaptığımı da öğrenmişler, röportaj neredeyse benim şarkılarımla geçti. İki hafta sonra Esen Müzik, bana bir albüm teklif etti ve biz başladık.

İki yıl sonra ‘Siyah Gül’ yayınlandı yani bir küsme yok değil mi?

RECEP AKTUĞ: Hayır, küsme olmadı. Bizlerin tek gıdası biraz onore edilmek, emeğimizin boşa gitmediğini görmektir. İlk albümden sonra biz çok ilgi gördük, koca sanat camiasından bizi tebrik edenlerin sayısı bir elin

parmaklarını geçmez, bu insanı üzüyor. Hâlbuki bu işler destekle olur. İki sene kadar olan aranın nedeni de ilk albümün reklamsız olmasıydı. Albümdekilerle sahnedekilerin aynı şeyler olmasını istemiştım, ikinci albümde ise biraz fark istedim ve albüme Yaşar Güvenir'den dört şarkı koyduk.

2012 yılında sizi 'Fetih 1453'de gördük, bu nasıl oldu?

RECEP AKTUĞ: Ben, aslında hem müzik çalışmaları yapan, hem sahne çalışan, hem de dizilerde oynayan bir insanım. Bu projenin teklifi de gelince gidip görüştük ve bana bu rolü getirdiler. Başta biraz “yapmayın, etmeyin” dedim ama sonunda kabul ettik. Filmin çekimleri üç yıl sürdü. Sonunda da anlığın ağıyla çıktığımı hissettim, izleyenler de aynı şeyi söyledi.

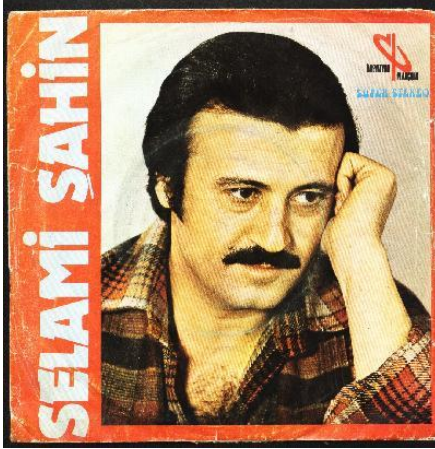
SELAMİ ŞAHİN

**İlk olarak
geçmişten
bahsedebilir
misiniz?**

Selami ŞAHİN:
İlkokulu
bitirdikten sonra
aileme “şarkıcı
olacağım” dedim.
Onların rızasıyla
14 yaşında
köyden ayrıldım.

Antakya’da tanıdıklarımız bana iş verdiler, orada komilik yaptım, otelde çalıştım. Adana’da, Ankara’da çalıştıktan sonra, 15 yaşında “buralarda şarkıcı olunmaz” dedim. İstanbul’a geldiğimde hiç unutmam, daha sabah olmamıştı. Kendimi dağ başında kaybolmuş gibi hissettim, çocukken izlediğim bir filmde Beyoğlu’na gitmek aklıma geldi. Dolmuşa binip, Ağa Camii’nin orada indim. “Allah’ım iş bulayım, aileme bakayım” diye dua ettim. İş aramaya başladım ve Beyoğlu Şato Otel’de iş buldum. Bir süre sonra araştırdım, Sirkeci Doğu Bank İş Hanı’nda plakçılar varmış. Rahmetli Recep Dengin firmayı yeni kurmuştu, beni işe aldı. 16 yaşındayken İrfan Özbakır firmanın ortağı ile konuşurken “Recep amca, bana plak yapar mısınız?” dedim. Başta beni biraz küçümsedi, “işten çıkacağım” deyince hemen İrfan Özbakır’ı aradı. O da geldi, beni dinledi ve “sen nasıl bir sese sahipsin?” dedi. Beni, Avni Anıl’a gönderdi. Ve ilk albümüm, Dengim Plakçılık, 45’lik, İrfan Özbakır’ın bestesi ile çıktı.

İlk 45'liklerinizin hikâyesini anlatır mısınız?

Selami ŞAHİN: Neye uğradığımı şaşırdım, 17 yaşında ünlenmiş bir çocuk. Ben de beste yapma kararı verdim ama tabii önce nota öğrenmem lazım. İlkokul mezunuydum, kimseden ders almadan, kitaplardan çalışarak notaları öğrendim. 1970 yılında 'Sen Mevsimler Gibisin' yılın Altın Kelebek ödülünü aldım.

'Sen Mevsimler Gibisin' isimli şarkınız nasıl doğdu?

Selami ŞAHİN: Kumburgaz'da çadırlarda tatil yapıyorduk, bir gün kalktık iki tane Alman genç kız vardı, ikimiz de dillerimizi bilmiyoruz, gözlerle anlaşıyoruz. Mutlu birkaç gün yaşadık. Bir sabah baktım yanımda yok, çadırdan dışarı çıktım, baktım yanında başka bir Alman, bana "ne yapabilirim?" der gibi baktı. Bu şarkı öyle ortaya çıktı.

'Gitme Sana Muhtacım' isimli şarkınızın hikâyesi nedir? Zeki Müren ile olan çalışmalarınız nasıl başladı?

Selami ŞAHİN: Ben yaşamadan bir şey yazamam, iki sevgili birbirini çok sever ama biri çekip gider, bu şarkı da böyle çıktı ama tam bitirmemiştim. Bir gün Sıraselviler'de bir kafede arkadaşımı bekliyordum, şef geldi "Zeki Müren içeride arkadaşlarıyla oturuyor sizi davet ediyor" dedi. Hemen yanına gittim, "ben senden iki şarkı okudum fakat ilk kez tanışıyoruz, senin ne kadar güzel sesin var ama göreceksin sen daha güzel yerlere geleceksin, bu akşam Maksim Gazinosu'na davetlisiniz arkadaşınla gel, dedi". O akşam

Maksim'e gittik. Sahneye çıktı, teşekkür ederken "eskimeyen dostum" dedi. Bu söz hoşuma gitti ve not aldım. "Sen benim eski değil, eskimeyen dostumsun" bu söz de buraya böyle kondu.

Lider Plak nasıl doğdu?

Selami ŞAHİN: "Benim mesleğim bu, başka bir iş yapmayacağım en iyisi ben de bir firma kurayım" dedim. Firmayı kurarken bir gün bir basın mensubu "burcunuz ne?" diye sordu. "Burcum, aslan" dedim. "Özelliklerinizi biliyor musunuz?" derken "lider burç" diye bir sözcük kullandı. Bir gün 'Lider' diye bir şiir yazdım ve firmanın adını

Lider Müzik Üretim koydum.

1985 yılında 'Hastayım Sana' isimli albümünüz çıktı. Bu albümde 'Mümkün Değil' diye bir şarkınız var, hikâyesini anlatır mısınız?

Selami ŞAHİN: Bir arkadaşım vardı, o hayatını kurmak istiyordu ama ben henüz öyle bir şey düşünmüyordum. Ona "gel dostça ayrılalım" dedim, ikimiz de üzüldük ve o gittikten on dakika sonra bu şiiri yazdım.

80'li yıllarda Zeki Müren ile birçok albüme imza attınız. Zeki Müren ile çalışmak nasıl bir duyguydu ve onu nasıl transfer ettiniz?

Selami ŞAHİN: Zeki Bey'in Bodrum'da evi var, biz de gençken tatile oraya giderdik. Bir gün ona "ben, Lider Müzik Üretim firmasını kurdum" dedim. O da "Biliyorum, güzel şeyler yapacağına inanıyorum, helal olsun" dedi. Şakayla karışık "Siz, Zeki Bey'i tanıyorsunuz, söylemeniz de beraber çalışsak" dedim. O da "Tabii ki, söylerim" dedi. Bir süre sonra da "Söyledim, tamam" dedi. Böylece yola çıktık.

Zeki Müren ile çalışma dönemimize ait olan bir anınız var mı?

Selami ŞAHİN: Bana "Selamiciğim, beni hiç yorma sen benim taklidimi yapıyorsun, gir stüdyoya pilot oku, iki gün sonrada stüdyodan gün al bir gece okurum" derdi, hakikaten de öyle yapardı.

Yurt dışına beste ihracı yapmak nasıl bir duygu?

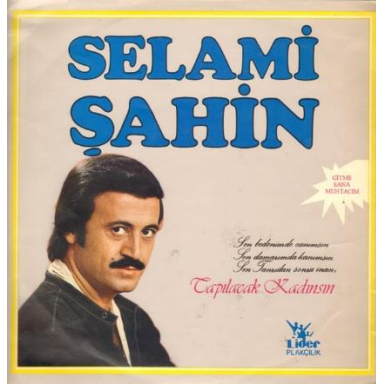
Selami ŞAHİN: Çok güzel bir duygu. Beni Lübnan'dan aradılar. Ben de zaten Türkçeyi yedi yaşında öğrendim. Rahmetli annem Mısırlıydı. Bana telefonda "Siz, Selami Şahin'in tercümanı mısınız?" dediler. "Hayır, ben Selami Şahin'im" dedim. Onlar da "ücretiniz neyse Türkçe, İngilizce, Arapça tercümesini istiyoruz, imzanızı atın biz de ücretinizi gönderiyoruz" dediler. Bu benim için tabii ki büyük bir mutluluk.

'Ben Sevdalı Sen Belalı' isimli şarkınızın hikâyesi nedir?

Selami ŞAHİN: Bir aşk yaşıyorsunuz ama severek ayrılmak zorunda kalıyorsunuz. Bir gün bir yerde karşılaşıyorsunuz. Bu sözlerde böyle doğdu ve belki de hayatımda ilk defa beş dakikada yazdığım sözleri hiç değiştirmeden okudum.

Adnan Şenses ile olan son çalışmanızı, neler yaşadığınızı anlatır mısınız?

Selami ŞAHİN: Adnan Ağabey, çok tatlı bir insandı. “Albüme giriyorum, bana biraz modern bir şarkı ver” dedi. Bu şarkıyı yapıp götürdüm ve çok beğendi. Ve son albümünde benden bir şarkı okuması benim için bir şereftir. Bana “Gerçek dostlar başkadır, sen benim bir tanemsin, canım kardeşim” derdi.

‘Bulamazsın’ isimli şarkınız nasıl doğdu?

Selami ŞAHİN: Bir sevgilim vardı, bir gün beni çok sinirlendirdi, ona “gidiyorum” dedim, o da “öyle mi, bulamazsın benim gibisini, seni bir pula satarlar” dedi. Ayrıldıktan sonra kendimi onun yerine koydum ve bu şarkıyı yazdım.

Dünya bir değişim içinde, siz bu değişimin içinde kendinizi nerede görüyorsunuz?

Selami ŞAHİN: Türkiye’de başka ülkelerin şarkıları alınıp üzerine söz yazıyorlardı, buna da ‘batı müziği’ diyorlardı. Ben, Türkiye’de ilk yerli Batı müziği besteciliğini başlattım. Her tür müziği seviyorum ama önemli olan iyisini yapmaktır ki, kalıcı olsun.

Sizce bugün her şey daha mı iyi, bugün iyi müzik yapılıyor mu?

Selami ŞAHİN: Mevsimlik olanları çok ama tabii ki annelerimiz doğurmaya devam ettikçe çok ünlü, kalıcı besteler yapan değerli bestecilerimiz, yorumcularımız olacaktır.

Selami Bey, bundan sonra neler yapacak?

Selami ŞAHİN: Yeni bestelerimden oluşan bir albüme başladık. Sonrasında hit olmuş şarkılarımdan bir albüm, bunda da her sanatçıyla bir düet olacak.

SELİM ÇALDIRAN

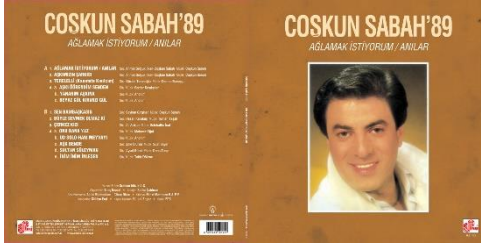
Selim Çaldıran'ın müzik hikâyesi nasıl başladı?

SELİM ÇALDIRAN: Babam, Üsküdar Musiki Cemiyeti'nin üyelerinden biriymiş, eve de piyano almış çalıyormuş, ben de beş yaşındayken babam ne çalarsa aynısını çalıyordum. Bendeki yeteneği görünce bana bir piyano hocası bulmuşlar. 8 yaşında Beethoven çaldığımı biliyorum. Piyano hocam “çok hızlı öğreniyorsun, konservatuara gireceksin” dedi. O dönem 1500 kişi arasından birinci olarak girdim ve 10 not alan tek bendim. İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda korno çaldım, dudaklarım kalınlaşınca hocalarım beni trombona geçirdi. Biraz caz yaptık, sonra ciddi işlere yöneldik. İlk, Coşkun Sabah ile çalıştım. Garo Mafyan hocamdı ve beni ikinci klavye olarak işe almıştı.

Coşkun Sabah ile olan hikâyenizden biraz bahseder misiniz?

SELİM ÇALDIRAN: İstanbul Gelişim'de çalışırken Coşkun Sabah oraya gelip ut solo yapıyordu. Biz de o sırada tanıştık. “Bana senin gibi bir insan lazım, benimle çalışır mısın?” dedi. Ben de “ağabey ben İstanbul Gelişim'de çalışıyorum” dedim. Altı ay sonra Gelişim'de bir kopukluk olmaya başladı. Ben de keşke Coşkun Bey'in teklifini kabul etseydim derken, Coşkun Bey beni arayıp iş teklif etti. Coşkun Sabah ile dünyayı iki kere dolaştık, çok fazla anımız var.

Coşkun Sabah ve 90'lı yıllar sizin açınızdan nasıl yıllardı?

SELİM ÇALDIRAN: Albüm patladı fakat ben değişik pop sanatçılarıyla da çalışmak istiyordum. Bir gün Mustafa Sandal ile tanıştım, daha meşhur olmamıştı. Ben, bir

melodi çıkartırken onu almak istedi, ben de “olur” dedim. 1990 yılından 2000’e kadar olan birçok işim tuttu.

Yıldız Tilbe ile olan anılarınızı biraz anlatır mısınız?

SELİM ÇALDIRAN: Yıldız, özellikle benimle çalışmak istememiş ama Avrupa Müzik ile yaptığı anlaşmada “Yıldız’ı yeniden nasıl çıkarırız?” derken beni buldular. Yıldız, o dönem bana 40 tane şarkı getirdi, içlerinden seçtim. O albüm patladıktan sonra ikinci albüm için koşa koşa geldiler. Bu albümün tamamı tuttu diyebilirim. O sönmüş yıldız yeniden parladı. Ne istediğini biliyordu ama istediğini anlatmayı bilmiyordu, stüdyoda bir kaos yaratıyordu. Aramızda bazı kötü anılar oldu, on sene sonra bugün yeniden çalışmaya başladık.

Stüdyo patronluğuna giden yolculuk süreci anlatır mısınız?

SELİM ÇALDIRAN: Daha önce birçok stüdyoda çalıştım. Sekiz ay boyunca Onno Tunç ile birlikte aynı stüdyoda çalıştık. O dönemlerde bilgisayar teknolojisi bu kadar ilerlememişti. Çok uğraştırıcı işlerdi.

Her şey saatli ve bir standarda bağlıydı. Ben de sonunda stüdyo kurmaya karar verdim. Stüdyo Maestro’da bana Coşkun ağabeyin bir yararı oldu.

Serdar Ortaç ile olan hikâyenizi anlatır mısınız?

SELİM ÇALDIRAN: ‘Ben adam olmam’ şarkısında söz benim, beste Aşkın Tuna’nın. Melih Kibar’ın stüdyosunda çalışırken Serdar DJ’lik yapıyordu. İyi iş yapan aranjörleri takip ediyordu. Bir gün yanıma geldi, “ağabey seninle röportaj yapmak istiyorum” dedi.

Tanışmamız böyle başladı. Röportaj sonunda bana kendi bestelerini bir kasete kaydetmiş, onları dinletti. Ben çok beğenmedim, onu Koral Sarıtaş’a gönderdim. Koral Sarıtaş da bir gün beni aradı “nasıl bir adam göndermişsin, hemen albümlere başlıyoruz” dedi. Sonra ‘Karabiberim’ patladı. Enteresan bir satış grafiği oldu. Bir gün Serdar beni programına davet etti, “size birini tanıtmak istiyorum ama önce kendimi ona ispat etmem gerekiyordu” dedi. “Selim ağabey artık seninle çalışma seviyesine eriştiğim için kendimi çok mutlu hissediyorum” dedi. İkinci albümde ‘Ben Adam Olmam’da birlikte çalışmaya başladık.

Biraz 2000’li yıllardan ve Orhan Gencebay tribute albümünden bahseder misiniz?

2000’li yıllar hem iyi hem de kötüydü. Çünkü benim stüdyo yanmıştı, şimdi tabii daha iyi duruma getirdik. Korsan

olaylarından sonra albüm satışları da baltalandı. Günümüzde bir albümü satmayı başardık o da Orhan Gencebay'ın albümü oldu. Albümü sevgili Polat Yağcı getirdi.

Selim Çaldıran teliflerden para kazandı mı? Bu konudaki düşüncesi nedir?

SELİM ÇALDIRAN: Türkiye’de bir ayar bozukluğu var. Benimle aynı işleri yapan insanların şatoları, adaları, özel uçakları var. Bizim bir evimiz, arabamız bir de stüdyomuz var. O yüzden bu telifler bizim ülkemizde bir hikâye. Kurumsal şirketler parayı götürüyor. Bizim emeklerimizi hep onlar harcıyor.

Eurovision Şarkı Yarışması tecrübenizi anlatır mısınız?

SELİM ÇALDIRAN: Bu biraz tecrübesizlikti, çünkü yoğunluğun içinde gelen bir teklifti. Benim düzenleme yaptığım parça birinci oldu, Estonya’da Türkiye’yi temsil ettik, benim için güzel bir anıydı ama on üçüncü ya da on dördüncü olmuştu. O yüzden çok başarılı olduk

diyemeyeceğim.

SUAT AYDOĞAN

Müzik aşkı nasıl başladı?

Suat AYDOĞAN: Çok küçük yaşlarda müziğe başladım, bu aileden gelen bir durum, ağabeyim Mesut Aydoğan darbukacıydı. 7 yaşında ağabeyimden heves ederek darbuka ile müziğe başladım. Ailem müzisyen olmamı istemedi, çünkü müzisyenlik deyince akla ‘gece işi, gazino’ geliyor. Ailem her aile gibi benim bir doktor, pilot olmamı istedi. İlkokulda ritimci olarak müziğe başladım.

Profesyonel müzik yaşamına giriş nasıl oldu?

Suat AYDOĞAN: 16- 17 yaşına kadar darbuka çaldım sonrasında 20 yaşına kadar davulcu oldum. Çok çalışırdım çünkü işi çok severdim. Önemli olan, işi sevmektir. Davul çalarken klavyeci bir arkadaşım vardı, gözüm hep ona kayardı, bir gün ona “Bana öğretir misin?” dedim. O da “Olur mu Suatcığım, sen davulcusun” dedi. Ama ben her bulduğum boşlukta çalışıyordum, o da arada bana yardım ediyordu. Bir dönem arkadaşım askere gitti, 1,5 yıl sonra geri döndüğünde beni klavyede canavar olarak buldu. Ben, müziğin ruhtan geldiğini düşünüyorum.

20 yaşından sonra neler yaptın?

Suat AYDOĞAN: 20 yaşında klavyeci olarak sahnelere çıktım, kendi klavyem yoktu, arkadaşlarımdan ödünç alarak çalışıyordum. 22 yaşına geldiğimde bunun bana yetmediğini fark ettim. İşin mutfak kısmına geçmek istedim. Hep bir girişken ruhum oldu. Tanıdığım ağabeylerden yardım istedim. “Ağabey bana bu işi öğretin” dedim. Daha bilgisayar kullanmasını bile bilmiyordum. Tabii kimse öğretme yanlısı olmadı, her şeyi kendim yaptım. Ama çok uğraştım, kısacası kimse acı çekmeden bir yerlere gelemiyor.

Aranjörlik nasıl başladı?

Suat AYDOĞAN: 1994 – 1996 yılları arasında ilk çalışmam oldu. Rahmetli taverna ustası Atilla Kaya, bana 'Virtüöz 2' diye bir albüm yaptırdı. Çok heyecanlandım, bunu yapınca bende bir ışık gördüler. Kendinizi kabul ettirmeniz çok zor, yeteneğiniz var ama sizi görmüyorlar. 1997 yılında plakçı sevgili Şahin Özer, yanına yaklaşmak bile çok zordu, bana inanan ilk adam oldu. Beni çağırdılar, "Şahin ağabey, sende bir yetenek görüyor, sana bir şans vereceğiz", dediler. Dizlerim titredi. İzmirli bir çocuk var Gürkan, bana "onun albümünü sen yap" dediler. "Tamam, ağabey" dedim. Albümü yaptık, "Hey Barmen" adlı şarkı, benim ilk pop işimdir.

İlk popüler işin ne oldu?

Suat AYDOĞAN: Böyle olunca "bu çocuk bize uğurlu geldi" dediler. Şahin ağabey, "Naşide Göktürk, diye bir hanımefendi var ona albüm yapacaksın" dedi. "Tamam" dedim.

"Sakin Ha" diye bir şarkım var. Londra'da âşık olduğum bir kıza yazmıştım. Şahin ağabey "Bunu Naşide'ye verelim" dedi. Naşide Hanım okudu ve şarkı tuttu. Şahin Özer, bir gün yine beni aradı, "Davut, diye biri var, buna albüm yapacaksın" dedi. "Tamam" dedim. 'Nurcan'ım' şarkısı var ama 7 - 8'lik şarkı bilgisayarda yapamadım. Şahin ağabey "tekrar dene" dedi. Şarkıyı 2 - 4'e çevirdim, bu sefer Davut zorlandı, Şahin ağabey de biraz isteksizdi ama sonunda şarkı çıktı. Ve albüm patladı, Şahin ağabey 10.000 satsak iyidir derken 1,500 milyon sattı albüm.

Serdar Ortaç ile çalışmaya başlaman nasıl oldu?

Suat AYDOĞAN: Davut, o kadar patlama yarattı ki, insanlar beni fark etti. Bir gün uçakta giderken Serdar Ortaç ile karşılaşmışlar. Serdar da beni kafaya koymuş, “bu adamla çalışacağım” demiş. Uçakta Davut’a “Senin aranörünün numarasını bana ver misin?” demiş. O da

vermiş. Serdar Ortaç beni aradı. Müthiş heyecanlandım. Evine çağırdı ve “seninle albüm yapmak istiyorum” dedi. ‘Çakra’ albümünü yaptık. Bu albüm de tavan yapınca bu iş bizim Serdar Ortaç ile başlangıcımız oldu.

Senin albümün nasıl oldu?

Suat AYDOĞAN: 12 yıldır Serdar Ortaç ile çalışıyoruz ama 2007’de aramız açıldı. ‘Hip hop’ yapmak istedi, ben de “bu tarz olmaz” dedim. O ara ben de kendimi çektim. 2008 yılında ‘Dansöz’ albümü çıktı. Beni aradı, “yeni albüme başlıyoruz” dedi. Ben de o ara bunalımdaydım, âşık olmuşum kız da beni terk etmiş, en duygulu zamanlarımdı. Benden de bir duygusal şarkı istedi. “Sana Değmez” isimli şarkıyı gönderdim. Serdar da çok beğendi.

Bir süre sonra bana “senin sesini çok beğeniyorum, şarkıya sen de girsene” dedi. Ben de kendi tarzımda yorumladım. “Herhalde hoşuna gitti, evde dinler” diye düşündüm. Albüm bitti, çıktığında bir baktım

albüme koymuş. Yani aslında albümü ben istemedim. Herkes düettekinin ben olduğunu öğrenince Serdar “artık sana albüm yapma zamanı geldi” dedi. “Müziktir Her Şeyi Anlatan” isimli albümü yaptım. 2010 yılında da çıkarttık.

Teliflerden para kazanabildin mi? Türkiye’deki telif konusu sana göre hangi noktada?

Suat AYDOĞAN: Telif yasalarının hâlâ oturduğunu düşünmüyorum. Emekçilerin doyduğunu da düşünmüyorum. Yasamız çıktı, para toplanıyor ama telif durumları belirsiz. Avrupa’ya bakıyorum, Londra’dan bir arkadaşına sordum “Sen nasıl kazanıyorsun?” diye. Bana “Yılda stüdyoda dört şarkı çalışıyorum ve o yıl teliflerim, kazancım beni geçindiriyor” dedi. Şok oldum, biz yılda 400 şarkı yapıyoruz adamlar dört şarkı ile geçiniyor.

VEDAT YILDIRIMBORA

Vedat Yıldırımhora'nın müzik nasıl başladı?

Vedat YILDIRIMBORA: Çocukluk yıllarımda hobi olarak bağlama çaldım bu askere kadar devam etti. Müzik dünyasına da bir ilgim vardı. Ahmet Sezgin, o zamanlar çok meşhurdur, beni buldular, birlikte dört beş yıl çalıştık. Bu arada beste çalışmalarım da başladı.

1973 yılında ilk orkestranızı kurdunuz. 1979'a kadar olan dönemden bahsedermisiniz?

Vedat YILDIRIMBORA: 'Grup Metronom' adında on beş kişiden oluşan bir orkestra kurduk, yarısı İstanbul Senfoni Orkestrası'ndandı. Daha uzun sürecekti bu proje ama 1979 yılında Mısır'da çalışmalarımız olunca oraya gittik.

'Dert Bende' isimli bestenizin hikâyesini anlatır mısınız?

Vedat YILDIRIMBORA: Her türlü icra edilmesi kolay olan bir beste ortaya koyduk. Müzisyen olduğum için ilk başta müzik ağırlıklı yapmıştım. Sözlerini yazdıktan sonra şarkının kimliği ortaya çıktı.

'Yağmur' isimli bestenizle ilgili bir anınız var mı?

Vedat YILDIRIMBORA: O zamanlar Mısır müzikleri dinliyorduk ve Mısırlı bir bestecinin ara nağmesini kullandım. 1970 yılında piyasaya

çıkılmış, ilk sevilen bestem olmuştur. Bu şarkı, benim ilk göz ağrımdır. Çok ilgi gördü.

Kahire maceranızdan söz eder misiniz?

Vedat YILDIRIMBORA: Öztürk Serengil'in yaptığı bir proje ile Libya'ya seyahate gittik. Ama, ritimci arkadaşımız gelmedi. O gelmeyince biz Mısır'da dünyaca meşhur şarkıcı Ümmü Gülsüm'ün ritimcisi Muhammed El Arabi ile çalıştık, onunla tanışmış oldum. Muhammed El Arabi "Mine Hanım, çok güzel şarkı okuyor, benim burada kontratım var, bitince geleceğim ve sizi alacağım" dedi. Nitekim iki sene sonra bana bir telefon geldi ve Muhammed El Arabi'yi burada misafir ettikten sonra birlikte Mısır'a gittik. Mısır'a gitme amacımız Arap müziği icra etmektir.

Sibel Can ile olan çalışmalarınızı anlatır mısınız?

Vedat YILDIRIMBORA: Sibel Can'ı Mine Hanım ile Maksim Gazinosu'nda

program yaparken tanıdım. Orada dansözlük yapıyordu. Bir ara bir şarkı mırıldandığını duydum ve onun seslendirdiği şarkıyı kaydedip Orhan Gencebay'a

dinlettim. O da inanmadı ve hemen kontrat hazırladık. Sibel Can da son derece memnun olunca albüm hazırlıkları başladı. İlk iki albümünü ben yaptım. Sibel Can'ın bir oryantal imajı vardı ve karma bir repertuvar yaptık. İsabetli bir seçim olduğunu, fantezi arabesk dediğimiz tarzın içinde olması gerektiğini gördük.

Seda Sayanlı yıllarınızdan bahseder misiniz?

Vedat YILDIRIMBORA: Seda'nın kabiliyeti ortadaydı, ben de onunla çalışmayı düşündüm. Bir teklifte bulunduk Seda da kabul

etti. Ona da karma bir repertuvar yaptık ve o albümde bir patlama oldu.

Bütün bestelerinizden telif kazandınız mı?

Vedat YILDIRIMBORA: Biz hiçbir zaman bestelerimizden gereken ücreti almadık. O yıllarda telif ücreti nedir, bilen yoktu. Sonra meslek birlikleri kuruldu ama hâlâ bir şey aldığımız yok. Halk bilinçli olmadığı için biz de hak ettiğimiz telif ücretini alamıyoruz.

Bülent Ersoy'un albümü nasıl oldu?

Vedat YILDIRIMBORA: 2011 yılında bir arkadaşımın plak firması kurmayı düşündük, solistimiz kim olacak derken Bülent Ersoy'un da kontratı olmadığını duyduk ve kendisine bir teklif götürdük. O da teklifimizi uygun karşıladı. Burada Tarkan'ın da büyük bir fonksiyonu vardır.

Size göre, bugünün müzik dünyası maddi ve manevi anlamda nasıl bir durumda?

Vedat YILDIRIMBORA: Bugünün müzik dünyasını hiç iyi görmüyorum çünkü albüm satışları durmuş durumda. Tek para kazanılan yer, dijital platformlar.

YAŞAR

Son zamanlarda neler yapıyorsun?

YAŞAR: Bir albüm süreci var, hazırlıkları tamamlandı. Aynı zamanda ‘baba’ oldum, bir yıl içinde hem albümü hem çocuğu büyüttük.

Müzik, Yaşar için nasıl başladı?

YAŞAR: Müzik çocukken hayatımda yoktu. Jules Verne’den dolayı olduğunu düşünüyorum, küçükken gezgin olmak istedim. Müzik lisede başladı. ‘Radio One’ diye yerel bir radyo vardı. Dayılarımın kurduğu düzeneklerle onları dinlerdik. Bir gün hafif Latin hafif rock tarzında bir müzik duydum, sonradan öğrendim Carlos Santana’yımış o. Onunla gitar çalma isteğim oluştu. Müzik öğretmenimin de desteğiyle okul orkestrasına girdim.

Üniversitede müziğe değil de neden işletmeye yöneldin?

YAŞAR: Konservatuar için İstanbul’da kurslara gitmek, bir süre kalmak gerekiyordu. Böyle bir imkânımız yoktu. Herkesin hayalinde olduğu gibi ben de İstanbul’a gelmek istiyordum. İşletme okudum, üniversite bittikten sonra da yüksek lisans yaptım.

Üniversite yılları nasıldı?

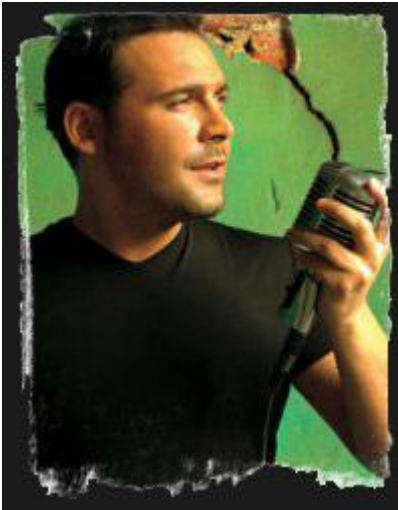
YAŞAR: Her şey orada başladı. İkinci sınıftayken bir öğrenci barında çalıp söylemeye başladım. Besteler de vardı ama söylemeye pek

cesaretim yoktu. Üniversite çağının gereği hangi şarkılar varsa onları söylüyordum. Zamanla kendi şarkılarımdan bazılarını çalıp tepkileri denemiştım. Sonra ‘Kumralım’ isimli şarkım meşhur oldu. Hatta Kıbrıs’ta bir çocuk bunu sahiplenmiş, kendi bestesi olduğunu ileri sürmüştü. Üniversite bitene kadar böyle devam ettim. Askere gidince ben müzikten vazgeçtim, mesleki çalışma yaptım. Ama kısa zamanda onun da olmayacağını anladım.

1996 yılında ‘Divane’ isimli albüm çıkıyor, bu sürece kadar olan kısmı anlatır mısınız?

YAŞAR: Kasete kayıt yapmıştım çünkü ‘Divane’yi kafama koymuştum, çıkan albüm ‘Divane’ olacaktı. Plakçıya ‘Divane’yi dinleteceğim için iki şarkıda bir ‘Divane’ koydum ki ne kadar ileri alırsa alsın ona takılsın, diye bir taktik yaptım. O zamanki prodüktörüm de bu şarkıyı çok beğendi.

İlk albüm heyecanı nasıldı?

YAŞAR: Şimdiye göre düşününce ilk albüm çalışmaları çok uzun bir zamandı. Her gün stüdyoya gitmeme rağmen altı aylık bir süreçte albüm çıktı. 600 – 700 binlik bir satışı olmuştu. Şımarmamaya, daha sorumlu davranmaya çalıştım. İnsanlar da o yönümü sevdiler.

Ortalama iki yılda bir üretiyorsun. Sizin deyiminizle bir üçleme bitiyor. ‘Divane- Kuşlar- Masal’. Bu üçleme olayı nedir?

YAŞAR: İki yılda bir üretmeyi değil de iki yılda bir sunmayı seviyorum. Arayı açmak istemiyorum.

Üçleme de hayal ettiğim bir şeydi ama zaman içerisinde gerçeğe dönüştü. İlk albümü yaparken şarkıları sıralamıştım.

Şarkılarının arasında seni en çok etkileyen şarkın hangisi?

YAŞAR: ‘Sebepsiz Fırtına’ çok sevdiğim bir şarkıdır. İstanbul’un kapalı havalarından birinde yaptığım bir şarkımdır.

Nostalji albümü nasıl doğdu?

YAŞAR: Özel gecelere çıktığımız zamanlarda oralara da hitap etmeye başlayınca orada söylediğim şarkılarla bir şeyler yapmak istedim. Devamı gelmesi planlanarak yapılmıştı.

Bu albümde en sevdiğin şarkı hangisi? Bu albümün devamı neden gelmedi?

YAŞAR: Bu albümü ortaya çıkaran ‘Kadınım’ şarkısı olduğu için onu çok seviyorum. Bir de ‘Vakit Yok Gemi Kalkıyor Artık’ şarkımı çok severim. Biz bu albümü yapınca şarkı sahipleri de best of’lar yapmaya başladıği için

devamı gelmedi.

2002- 2003 yıllarında ‘Masal Konserleri’ diye bir seri yaptın. Maddi ve manevi olarak sana ne kazandırdı?

YAŞAR: Maddiyat olarak hesabını yapmadım ama manevi olarak üçlemenin tamamlanması, sevdiğim şarkılar albümünün yapılması, ciddi ve güzel bir kariyer olması. O yılların temel olduğunu düşünüyorum.

2003 yılında bir şiir kitabın yayınlandı. Şiir, senin için ne ifade ediyor?

YAŞAR: Şarkı sözü yazabiliyorsam melodi bulabiliyorum, şarkı sözü yazabilmemi sağlayan da edebiyat sevgimdir.

İlk şiirini ne zaman yazdın?

YAŞAR: Önce şiir yazmıyordum, şiirleri bestelemeye çalışıyordum ama zamanla bazı şeyler yazmaya başladığımı keşfettim.

2008 yılında bir ‘Dem’ albümün var. Best of da yapmadın, neden ‘Dem’ oldu?

YAŞAR: Dem, demlenmek anlamına gelir yani şarkıların yıllar içinde demlenip, güzel bir hale gelmesini anlatır. Aynı zamanda ilk üç albümün şarkılarından oluşan bir albüm olduğu için ilk üç albümün baş harflerinden oluşur. ‘Divane, Esirinim ve Masal.’

Kısmi bir oyunculuk dönemin oldu. Oyunculuk için ne söylemek istersin?

YAŞAR: Ona oyunculuk diyemeyiz ama popüler olduğum için bir dizide rol almam teklif edildi. Dizilerin bu kadar seviceğini ön görebilseydim belki devam edebilirdim.

‘Beş Dakika Bekle Git’ isimli şarkının özelliği nedir?

YAŞAR: Atilla İlhan’ın bir şiiri. Okurken eğer onun içinde bir ritim duyabilirsem şarkıya dönüşüyor, bu da onlardan biriydi.

Teliften iyi para kazandın mı?

YAŞAR: Bu konu ile ilgili gerçekten çok sıkıntı var. Meslek birliklerinin verimli çalışmadıklarını düşünüyorum. Hepsinden şikâyetçiyim. Bir tek ‘Müyorbir’ den memnunum. Kendi aralarında çok kavga ediyorlar, zaten kavganın olduğu bir yerde rasyonel bir şeyler çıkacağını düşünmüyorum.

YEŞİM SALKIM

Müzisyen bir babanın küçük kızı nasıldı?

Yeşim SALKIM: Biraz klasik olacak ama çocukken şarkı söylerdim. Kendimi bildim bileli şarkı söylüyorum, çünkü babam evde sürekli şarkılarla uğraşırdı.

Babanı model olarak aldın mı?

Yeşim SALKIM: Tabii, baba hep kızının idolüdür.

Baban müziğe girmeni istedi mi?

Yeşim SALKIM:

Babam bunu hiç istemedi, o dönem bana “eğer müziğe girersen çok yıpranırsın” derdi. Çünkü biz çok duygusal insanlarız. Ama konservatuara hazırlanırken babam beni çok çalıştırdı.

Babanı nasıl kandırdın?

Yeşim SALKIM: Babam, beni istediğim okula göndermedi. Mesela kurada İngilizce çekmeme rağmen babam, Fransızcaya çevirdi. Sürekli onun baskısı vardı, beni ticaret lisesine yazdırdı ve ben ilk sene bilerek 9 tane zayıf getirdim. Sonunda babam da anladı. “Ben de konservatuara gireceğim” deyince, “peki” dedi. Bu süreçte beni çok çalıştırdı. 600 kişi katılmıştı ve ben 3. olmuşum.

İlk profesyonel çalışmalar nasıl başladı?

Yeşim SALKIM: Anneannemleri ziyarete Ankara'ya gitmiştim, orada Gizem'in babasıyla tanıştım, "ben güzel bir yuva kurmak istiyorum" deyip bütün kariyerimi geride bıraktım. Gizem doğduktan sonra babasıyla anlaşılamayınca ayrıldık. O süreçte çalışmam gerekiyordu. O dönem, annem ve babam da ayrılmıştı. Bütün aile çok zor bir döneme girmişti. Annem, erkek kardeşim, Gizem ve ben bir hayata başladık. İstanbul'dan Ankara'ya döndük. Bir gün teyzemlerle beraber Meritaltınler Otel'i'ne

gittik. Çocuklar caz programını bitirirken teyzem onlara "çok güzel şarkı söyler, bir şarkı söylesin" dedi. Ben ne söylediğimi tam hatırlamıyorum ama yabancı bir şarkıydı. Ertesi gün beni aradılar, çocuklar o gruba bir solist arıyorlarmış ve solist ben oldum.

İlk sahneye çıkmanla ilk albümün arasında kaç yıl geçti?

Yeşim SALKIM: Üç yıl geçti. 1990 yılında sahneye çıktım, 1993 sonlarında da albümüm çıktı.

Albüm hayalin nasıl oluştu?

Yeşim SALKIM: Tek amacım para kazanmak ve şarkı söylemekti. Küfe'de sahneye çıkarken bir gün Aykut "sana albüm yapalım" dedi. Ben de "olur" dedim. Aykut, birkaç gün sonra beni Aydın Oskay'a götürdü, Onno Tunç aranjörlüğünde albümüm çıktı.

Albümün çıkınca neler hissettin?

Yeşim SALKIM: Çok mutlu ve heyecanlıydım ama yine de benim çok istediğim bir albüm değildi. Bir tat arıyordum ve o da ikinci albümle geldi. 'Deli Mavi' Türkiye'deki ilk coverdır.

Gönlündeki neydi?

Yeşim SALKIM: İlk albüm, çok acemiceydi. Herkes senden daha bilgili ve her şeyi söyleyemiyorsun. Ancak ikincide durum böyle olmuyor.

Beş yılda zirveye çıkınca ne hissettin?

Yeşim SALKIM: Hayata çok erken başladığım için çok erken yoruldum. Türkiye müzikal anlamda kimliğini bulmaya başlamıştı. Çok güzeldi ama çok yorgundum.

90'ları biraz anlatır mısın?

Yeşim SALKIM: Dönem dönem dünyada değişiklikler olur, ben buna inanıyorum. 90'lar yeni bir jenerasyonun müzik yapmak için ortaya çıktığı bir dönemdi. Büyük bir enerjiyle çıktı. Müzik de değişmesi gereken bir şeydir, ben de bunun bir parçası oldum. O dönem yapımcılar da çok doğrudu, o dönem ne istediğini bilenler bugün hâlâ var. Çok güzel bir süreçti, herkese albüm yapılmıyordu. Gerçekten iyi para kazandık. O dönem yetenekli olan herkese şans verildi ama bu dönem yetenekli olana şans verilmiyor.

Video kliplerin de çok enteresandı. Kendini nasıl geliştirdin?

Yeşim SALKIM: İşlere karışmadan duramıyorum. Klip ve yönetmen seçimlerinde çok dikkatliyimdir. İşin her yerinde olmayı seviyorum.

‘Alaturka’ albümü nasıl oldu?

Yeşim SALKIM: Konservatuarda aslında Türk müziği eğitimi aldım. Bunca yıl sonra bir vefa borcum olduğunu düşünerek bu albümü yapmaya karar verdim. Türkiye’de bir pop sanatçısının yaptığı ilk Türk Sanat Müziği albümüdür.

Kavanoz Dipli Dünya’ ile ilgili bir anın var mı?

Yeşim SALKIM: Barlas Erinç, bir gün bu şarkı çalarken çekmiş ve bana “bunu yap” dedi. Albüme son anda girdi. Bu şarkı hiçbir şeyin görüldüğü gibi olmadığını anlatan bir şarkıdır.

2000’lerdeki değişimden Yeşim Salkım nasıl etkilendi?

Yeşim SALKIM: Çok ağır etkilendim, 2004’e kadar albüm yapmadım. Türkiye’den gittim, geri döndüğümde bıraktığım gibi bulmadım. Şarkılar, sözler saçma sapan, bir duygu yok. O dönemlerde kendime çok yatırım yaptım, hep gezdim.

YUSUF GÜNEY

Müzik ne zaman başladı?

Yusuf GÜNEY: 2005 yılında başladı.

‘Sualsiz’ isimli şarkının hikâyesi nedir?

Yusuf GÜNEY: İlk önce arkadaşlarımla müziğini yapmıştık ama bir türlü uygun sözleri bulamıyordum. 2006 yılında yolda yazdığım bir şarkıdır.

Londra yılları nasıl geçti?

Yusuf GÜNEY: Londra’ya 1999 yılında gittim ve ilk yıl çok zor geçti. 2001’de koleje başladım ancak zor geldi, bunun yanında ırkçılık da çok yaşadım, bu yüzden okulu bıraktım. İlk önce amcamın yanında kebabçı dükkânında çalışmaya başladım, burada çok uzun saatler çalışıyordum, 17 yaşına geldiğimde böyle olmayacağını anladım. 18 yaşında yabancı bir arkadaşım sayesinde bir fabrikada işe başladım. Sonrasında birçok işle uğraştım. Tır şoförlüğü yaparken hep müzik dinlerdim. Yaşar, Rafet El Roman dinlerdim, onları dinlerken aklıma hep müzikler gelirdi, bir gün bir radyo aldım ve bunları kaydettim. Sonra üzerlerine sözler yazdım.

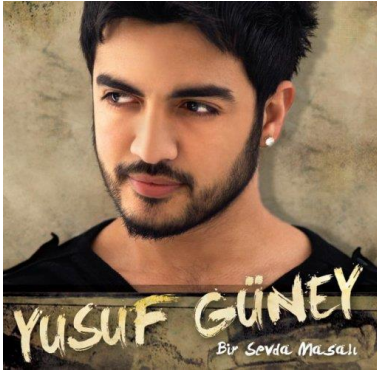
Yollarda hangi şarkılar yazıldı?

Yusuf GÜNEY: ‘Heder oldum, Git bedenim buralardan, Bir sevda masalı, Aşk-ı virane, Aşkım aşklarından bulasın, Denedim, Bela gözlerin, Tövbeler olsun’ daha birçok şarkı var.

Sonra neler oldu, Rafet El Roman ile nasıl tanıştın?

Yusuf GÜNEY: Bu kayıtları insanlara dinletmeye başladım, “herkes değerlidir” diyordu ama nasıl yapacağız derken 2006 yılının 5 Haziranı’nda Rafet ağabey, Londra’da konser veriyordu, arkadaşlarım da bana sürpriz olsun, diye bilet almışlar. O gün, benim doğum günümdü, konser bitti ama elimde CD yok canlı okuyacağım, kulise giremedik, orada basından bir arkadaşımın kartını aldım, onunla kulise girdim. Rafet ağabey ile konuştum “Ağabey ben kameraman değilim, asıl amacım şu” dedim. İlk ‘Canımdın Sen’ isimli şarkıyı okudum, o da şaşırdı, hoşuna gitti. “Şarkıları niye bana veriyorsun, sen oku, sana albüm yapalım” dedi. Arkadaşlara söyledim, onlar da inanmadı alay ediyor sandık. Aradan üç hafta geçti telefonum çaldı, arayan Rafet ağabeydi. Bu konuşma hayatımın dönüm noktası oldu.

Genelde kendin yazıyorsun ama Altan Çetin’den aldığın şarkılar da var, bunun nedeni ne?

Yusuf GÜNEY: Genelde slow şarkılar yaptığım için hareketli bir şarkım yoktu, yaz albümü olduğu için hareketli bir şarkı istedim, onu da sağ olsun Altan Ağabey verdi.

Londra’dan İstanbul’a geldin, neler değişti?

Yusuf GÜNEY: Albümüm yok, tek bir şarkı vardı. Bu şarkı çıktığında Londra’daydım ama İstanbul’a geldiğimde herkes

beni tanıyordu. Büyük bir mutluluktu.

Yusuf için Rafet El Roman nasıl bir insan?

Yusuf GÜNEY: Kesinlikle mütevacı bir insan ve ölene kadar minnettar kalacağım biri.

İlk işlerde Rafet yanındaydı, sonrasında nasıl oldu?

Yusuf GÜNEY: “Kendi ayaklarının üzerinde durmak zorundasın, sen müzikal ve melodik olarak çok iyisin, tabii ki bana şarkılarını getirirsin sana yardımcı olurum ama bana hiç gerek yok artık” dedi ki zaten ben de böyle düşünüyordum. Son iki albüm tamamen benim çalışmam oldu.

Albümü sen de mi yurt dışında hazırlıyorsun?

Yusuf GÜNEY: Evet, Rafet ağabey ile aynı aranjörle çalışıyoruz.

Avrupa’dan birçok gurbetçi müzisyen çıktı. Sen de bu tarz yarışmalar katılmayı düşündün mü?

Yusuf GÜNEY: Evet, 2005 yılında Londra’da bir yarışmaya katıldım, yarışma Türkiye’ye göre biraz daha amatörceydi, ilk elemelerde tanınan ünlüler de vardı ama diğer elemelerde onlar olmuyordu zaten orada üçkâğıtlar başladı. Yedeklerden girdim ama organizatör adam paraları aldı kaçtı. Organizatör gidince biz yarışmayı

kendi aramızda devam ettirdik ve ben birinci oldum.

Son albüm ‘Sevgi Arsızı’ nasıl oldu?

Yusuf GÜNEY: Çalışmaları hem Türkiye hem İngiltere hem de Almanya’da oldu. İlk üç albüm hep aynı tarzda olmuştu “bu kez romantik imajdan biraz çıkalım” diye düşündüm ve bu albüme biraz hareket kattık. Anadolu ezgileriyle, etnik kökenli müzikler koyduk.

Sonuç: Değerlendirme ve Öneriler

Türkiye’de Cumhuriyet döneminde yaygınlaşan plak basımı ile endüstrileşme sürecine giren müzik sektörü bugün hala endüstri olmasını engelleyen ciddi sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. Müzisyeninden albüm kapak tasarımcısına, stüdyoda çaycılık yapan çaycısından albüm kapak tasarımı yapan grafikere kadar binlerce kişinin istihdam bulduğu bu sektör ciddi sıkıntılarla boğuşmaktadır.

Bu sıkıntılar sadece müzik endüstrisinin gelişmesini engellemekte aynı zamanda müziğin kalitesinin de gelişmesini engellemektedir. Osmanlı Devletinde saraylarda verilen beste siparişleri ile arz- talep denge savaşına giren müzik geniş kitlelere ulaştıkça kendisini daha büyük bir savaşın ortasında bulmuştur. Fonogramın tarihsel serüveninin her bir kilometre taşında daha fazla sayıda insana ulaşan müzik, her yeni teknoloji ile dağıtım şekli ve biçimini değiştirmiştir. Tek yüze kayıt yapılan plaklarla başlayan endüstrisinin ekonomik gelişimi internetin ortaya çıkması ile çehre değiştirmiştir. İnternet müzik endüstrisinde bir dönemin bitişi olarak tarihe geçmiştir. Bu, fiziki albüm satış döneminin bitişi olmuştur. Tarihi boyunca plak, kaset, CD gibi ortamlarda dağıtılan müzik, internetin ortaya çıkması ile dijital platformlara taşınmış ve MP3 formatında dağıtılmaya başlanmıştır. MP3 dönemine kadar müziği satın almak için bir bedel ödemeye razı olan tüketici internet ile beraber müziği bedava almaya başlamıştır. iTunes müzik platformunun ortaya çıkışı ile müziğin dijital ortamda da satılabileceği fikri yaygınlaşmış ve müzik endüstrisi dijital müzik pazarı ile tanışmıştır. Dijital müzik pazarı internet sayesinde ortaya çıkmış ve müzik endüstrisinin tüm yapısını değiştirmiştir. Geleneksel medya ile yeni medyanın savaşını konuşanlar müzik endüstrisi ile yeni medyanın savaşını hiç önemsememişlerdir. İnternet gazeteciliği klasik gazeteyi bitirecek mi sorusunu soranlar hiçbir şekilde internet müzik yayıncılığını bitirecek mi sorusunu sormamışlar ya da internetin müzik endüstrisine olan etkilerini ciddiye almamışlardır. Bugün gazeteler hala basılıyor, radyolar ve televizyonlar hala yayında, sadece internet ve yeni medya ile

yakınsama yaşıyor. Oysa müzik endüstrisinde durum böyle değil. Yeni medya ile müzik endüstrisi yakınsamanın ötesinde bir ilişkiye girmiştir. Yeni medya, müzik endüstrisini bir balina gibi yutmuş ve onu kökünden yeni bir sisteme taşımıştır. Bugün müzik endüstrisinde fiziki albüm satışları her geçen gün düşmektedir. Dijital müzik satışları ise fiziki satışların üstüne çıkmıştır. Müzik üreticileri müziklerini fiziki olarak dağıtmak yerine dijital olarak dağıtma yolunu seçmekte ve cd olarak basmaya bile gerek duymamaktadır. Bu dönüşüm, müzik endüstrisinin en büyük ekonomik sorunlarından birini yaratmıştır. Araştırmay katılan tüm müzik üreticileri internetin yarattığı bu dönüşümde yaşanan ekonomik kaybın müzik endüstrisini olumsuz yönde etkilediğini belirtmişlerdir.

Müzik endüstrisinin sorunlarının yedi temel başlıkta gruplandığı bu araştırma da görülmektedir ki müzik hala bir endüstri olamamıştır. Çünkü hala hukuki sıkıntılar yaşanmakta, hala ekonomik ve politik gelişmelerden etkilenerek demokratikleşememekte ve hala işletme biliminden faydalanamamaktadır. Müzik endüstrisini şekillendiren bir müzik işletmeciliği oluşmamıştır. Ortaya çıkan endüstri ise bireysel çabalar sonucunda ortaya çıkan bir sistemden ibarettir.

Müzik işletmeciliği kavramının gelişmemesi beraberinde pek çok sorunu da getirmektedir. Prodüktörlük bilgisi olmayan kişilerin müzik üretmesi, piyasada yer alan alaylılarla okullu müzisyenlerin sayısında yaşanan dengesizlik, telif başta olmak üzere üreticinin haklarını koruyan bir hukuki sistem eksikliği, liberal ekonomilerle ön plana gelen pazarlama konusunda yaşanan bilgisizlik ve popüler kültüre karşı alınan ağır yenilgiler.

Çalışmada 56 müzik üreticisi ile yapılan derinlemesine mülakatlar sonucunda elde edilen bulguların değerlendirilmesi ile yedi farklı başlıkta betimlenen ve Türkiye’de müziğin endüstrileşmesine olumsuz yönde etki eden faktörler ışığında müzik endüstrisinin şu temel başlıklarda önlemler alması gerekmektedir:

1. Müzik üreticisinin haklarının korunması için gerekli hukuki alt yapının kurulması. Başta internet olmak üzere müziğin telifine karşı çalışan tüm sistemlere zorunlu ve sıkı denetimlerin yapılması gerekmektedir. Bu konuda telif ödemeyen radyo ve televizyon işletmelerinin lisanslarının anında iptal edilmesi, müzik kullanan cafe, restaurant ve benzeri işletmelere faaliyet belgesi verilirken telif anlaşması yapma zorunluluğu getirmesi gibi konulara dikkat edilmesi gerekmektedir. Ayrıca telif ödeme mekanizmasında yaşanan eşitsizliklerin de giderilmesi gerekmektedir. Telif sisteminde pay dağılımında sermaye sahibinden çok üretici konumunda olan müzisyene verilen payda ciddi artışlar yapılmalıdır. Müzik endüstrisinde sermaye sahibi ile müzik üreticisi arasında yapılan sözleşmelerde ortaya çıkan davalarda emsal olabilecek kararların müzik üreticisi lehine verilmesi ve müzik üreticisinin sermaye sahibi karşısında ki konumu güçlendirilmelidir.

2. Müzik endüstrisinin medya endüstrisi ile olan ilişkilerinde bazı teşvik edici yaptırımlara ihtiyaç duyulmaktadır. Medyanın müzik üreticisinden “reklam” dışında hiçbir gelir talebinde bulunmaması, video klip gösterimi gibi paraların talep edilmesini önleyecek caydırıcı kanunlar çıkartılmalıdır. Ayrıca medya işletmelerinin arz- talep bahanesi ile müzisyenlerin müzik üretimlerine karışmamaları gerekmekte ve dünyanın en zengin müziğine sahip bir ulus olan Türk ulusunun bu müzikal zenginliğine darbe vurulmamalıdır. Bunun için RTÜK radyo ve televizyonlara ulusal müziğin yayını teşvik etmek için bazı öneri veya zorunlu uygulamalar getirmelidir. Halk müziği, alaturka ve sanat müziği gibi özel müzik türlerinin arzının yapılması için teşviklerde bulunulması gerekmektedir. Devletin bu alanda yapması gereken bir diğer önemli katkı da sinema ve diğer sanat dallarına yönelik teşviklerin müzik endüstrisine de uygulanmasıdır. Ulusal müziğe katkı amaçlı ya da belirli kriterlerle yüksek kalitede müzik üretenlere verilecek teşviklerle, Türk müziğinin global dünyada var olmasına katkıda bulunması gerekmektedir. Ancak devlet bu teşviklerde adil davranmalı ve müzik ile ideolojiyi ayrı tutarak müziğin evrensel bir olgu olduğunu unutmamalıdır.

3. Müzik endüstrisinin gelişmesinde önemli olan bir diğer önemli unsur da “müzik işletmeciliği” kavramının gelişmesidir. Müziğin işletme yönü ile üretim aşamasının ayrı ayrı uygulanması gerekmektedir. Bugün, Türkiye’de müzisyen kendi müziğini kendisi üretmekte ve kendi sermayesini kendisi bularak aynı zamanda bir işletmeci gibi müziğini tüketiciye sunmaktadır. Bu durum, müziğin endüstrileşmesine olumsuz yönde etki etmekte ve sektörde hem ekonomik anlamda hem de verim bakımından bir kayıp yaratmaktadır. Müzik işletmeciliğinin profesyonelleşmesi, müziğin kurumsallaşması ve işletme ile üretimin ayrı kanatlarda yapılması gerekmektedir.

4. Müzik endüstrisinin gelişmesine olumlu yönde etki edecek bir diğer uygulama da müzik üreticisi eğiten okulların daha profesyonel ve kurumsal davranmasıdır. Konservatuarlar müzik sektörü ile küsmüş gibi yaşamamalı, sektör ile konservatuarlarla ortak bir paydada ortak amaçlar için faaliyet göstermelidir. Bu açıdan ele alındığında konservatuar ve işletme ile iletişim fakültelerinde müzik endüstrisine yönelik eğitimlerin verilmesi ve eğlence endüstrisinde önemli bir payı olan müzik endüstrisine yönelik hem akademik hem de uygulama dersleri sunulmalıdır. Müzik endüstrisinin gelişmesinde önemli bir rol oynayan “müzik işletmeciliği” ana başlığı altında, müzik ve iletişim teknolojileri, müzik ve pazarlama, müzik ekonomisi gibi alanlarda eğitimlerin verilmesi gelecekte bilinçli müzik üreticilerinin yetişmesine katkıda bulunacaktır.

Kaynakça

- Acar,C. (2014). "Şöhretin Kapanı Sanala Taşındı" , Bugün Gazetesi, 20 Nisan 2014, s.10.
- Aydiner, M. (2009). "Türk Beşleri'nin Eserlerinde Gelenekli Müziklerimize İlişkin Unsurların Kullanımları ve Bu Unsurların Kullanımları Ekseninde İki Örnek Piyano Eserinin Analizi". Ankara: Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi 38: 2007. Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları 9/1, Müzik Kültürü ve Eğitimi, Cilt:1.
- Bektaş, S. (2007) *Türkiye’de Müzik Videosu Açısından Müzik Yapım Şirketleri ve Müzik Televizyonu İlişkisi Bir Örnek MMC TV*, İstanbul: İÜ SBE Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Celasin, C. (2013), "Popüler Müzik Tüketimi Bağlamında Isparta Merkez’deki Canlı Müzik Sunan Kafelere Genel Bakış", *İdil Dergisi*, 2(8).
- Cengiz, R. (2011) "Sosyolojik Bir Olgu Olarak Müzik: Tokat Örneği", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 4, Sayı 18.
- Çağan, K. (2003). *Popüler Kültür ve Sanat*, Ankara: Altınküre Yayınları.
- Çakmur, B. (2001). Music Industry in Turkey: An Assessment in the Context of Political Economy of Cultural Production", Ortadoğu Teknik Üniversitesi SBE Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Çelikcan, Peyami (1996), *Müziği Seyretmek*, Ankara: Yansıma Yayınları.
- Çevik, D. Beste (2010) "Postmodern Düşünce Çerçevesinde Müzik Sanatı, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt XXIII, Sayı I.

- Çiftçi, E. (2010). “Popüler Kültür, Popüler Müzik ve Müzik Eğitimi”, *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 12, Sayı 2.
- Deren, S (2002) “Kültürel Batılılaşma”, T. Bora (ed) *Modernleşme ve Batıcılık. Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce*, Cilt 3, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Digitalage (2014). Dijital Müziği Nasıl Dinliyoruz? , Digital Age Dergisi , Şubat 2014, s.30.
- Duman, S. (2009) “Rock Müziğin Doğuşu ve Türk Rock Müziği”, 38. ICANAS Müzik Kültürü ve Eğitimi, I. Cilt Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Ankara.
- Erdoğan, İ. (2012). Pozitivist Metodoloji ve ötesi. Ankara: Erk Yayınları.
- Frith, S. (1996) Music and Identity, *Questions Of Cultural Identity*, Stuart Hall ve Paul Du Gay (der), London: Sage Publications,
- Gedik, A.(2013) “Müziğin Yeni İletişim Teknolojilerinde Madde ve Meta Olarak Görünümü”, LaborCommunication 2013/3-4 Mayıs 2013, Ankara,
- Gültekin, M. (2007) “Müzik Endüstrisinde Yeni Eğilimler ve Müzik Kayıt Tarihi”, *Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Uluslararası Katılımlı Sanat Ekonomisi Sempozyumu*, 01-02 Aralık 2006, Çanakkale: SBE Yayını.
- <http://www.teknokulis.com/Haberler/DijitalSesVeGoruntu/2014/01/13/plak-satislari-2013te-artti>, (11.12.2013)
- Hürriyet (2013). "Her Şey Dijitalleşirken Müzik Organikleşecek" , Hürriyet Gazetesi, 1 Mayıs 2014, s.16-17.
- Hürriyet (2014). “2013’ün En Çok Kazanan Sanatçıları” , 7 Ekim 2014, s.11.
- IFPI (2009). *Dijital Müzik Raporu 2009*

IFPI (2013). *Dijital Müzik Raporu 2013*

Kalay, A. (2007) “Tüketim Kültürü İçinde Müziğin Görselleştirilmesi”, *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, Sayı 30.

Kaniyolu, C. (2010). *Popüler Müzikte Din Teması: Yeşil Pop*, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Kapancıoğlu, Ö. (2006). *Bilgi Teknolojilerindeki Gelişmelerin Müzik Endüstrisine Etkileri Konusunda Üniversite Öğrencilerinin Görüşleri*, Manisa: Celal Bayar Üniversitesi SBE Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Karlıdağ, S. (2009) *Yeni İletişim Teknolojileri ve Türkiye’de Müzik Endüstrisinde Telif Hakları Politikaları*, Ankara: Ankara Üniversitesi SBE Doktora Tezi.

Kırcı, B. (2004) “Korsan Üretim, Türkiye ve Dünyadaki Gelişmeler”, *Ankara Barosu Dergisi*, Sayı 3.

Kuburlu, C. (2014). “Ses Yükseliyor” , *Hürriyet Gazetesi* , 7 Ekim 2014, s.11

Kuyucu, M. (2013). "Yeni Medya ve Dijital Müzik: Yeni Medyanın Müzik Endüstrisinin Ekonomik Yapısına Etkisi", *International Symposium on*

Language and Communication: Exploring Novelities , June 17-19, 2013 Izmir, Turkey.

Küçükcan, T. (2011) *Toplumsal Kültür Politikaları ve Medyanın Kültürel Süreçlere Etki Algısı Araştırması*, Ankara: SETA Yayını.

Küçüköncü, Y. (2007) “Avrupa Birliği’ne Giriş Sürecinde Müzik Kültürünün Çağdaşlaşmasında Ekonominin Etkisi”, *Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Uluslararası Katılımlı Sanat*

Ekonomisi Sempozyumu, 01-02 Aralık 2006, Çanakkale: SBE Yayını.

Lull, J. (haz.) (2000) *Popüler Müzik ve İletişim*, çev. T. İbلاغ, İstanbul: Çiviyazıları Yayınları.

Müyap (2014). Faaliyet Raporu 2013, İstanbul.

Onuk, Ö. (2009) “Türkiye’de Müzik ve Dil Ekseninde Kültürel Yozlaşma”, 38. *ICANAS Müzik Kültürü ve Eğitimi*, II. Cilt Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Ankara.

Özbek, M. (1998) “Arabesk Kültür: Bir Modernleşme ve Popüler Kimlik Örneği”, *Türkiye’de Modernleşme ve Ulusal Kimlik*, S.Bozdoğan; R.Kasaba (ed.), İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.

Özbek, M. (2012) *Popüler Kültür ve Orhan Gencebay Arabeski*, İstanbul: İletişim Yayınevi.

Özdemir, Ö. (2009) “3N ve Dijital Müzik: Müzik Sektörü Teknolojiyle Yeniden Yapılanıyor”, *Elektrik Mühendisliği Dergisi*, Sayı 437.

Özden, Ö. (2010), *Üniversite Öğrencilerinin Popüler Kültür ve Popüler Müzikle İlgili Görüşleri*, Konya: Selçuk Üniversitesi SBE Yayınlanmamış Doktora Tezi.

PwC (2014). “Küresel Eğlence ve Medya Raporu 2014-2018” , Araştırma Raporu.

Paker, O. (2009), “Popüler Müzik, Gündelik İdeoloji ve Benlik İnşası: Sezen Aksu Şarkıları Üzerinden Bir İnceleme”, *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, Sayı 34.

Sakar, M. (2009) “Popüler Müzik ve Müzik Eğitimi”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 2, Sayı 8.

Solmaz, M. (1996) *Türkiye’de Pop Müzik: Dünü Bugünü ile Bir İnfalak Masal*, İstanbul: Pan Yayıncılık.

- Solmaz, M. (1999). *Türkiye’de Müzik Hayatı: Başarısız Projeler Cenneti*, İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.
- Tez, M. (2012). “CD’nin Üç Yılı Kaldı”, *Milliyet Gazetesi*, Eylül 2012.
- Ünal , O. (2014). "Unkapanı'nda Şöhret Yolu Kapandı" , *Yeni Şafak Gazetesi*, 09 Eylül 2014, s.17.
- Ünlü, C. (2004), *Git Zaman Gel Zaman*, İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Weissman , D. (1990). *The Music Business*. New York: Crown Trade Paperbacks.
- Yılmaz, C.; Özdi, T. ve Kapancıoğulları, Ö. (2009). “Genç Kadın ve Erkeklerin Müzik Ürünü Dinleme Cihazı ve Korsan Ürünler Karşısındaki Tutum Farklılıkları”, *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 16 (1).
- Yöndem, S. (2013) “Müzikte Yozlaşmaya Küreselleşmenin Etkisi”, *International Journal of Social Science*, Vol 6, No 2.